CĂRŢILE
ESENŢIALE
ALE OMENIRII

SOMADEVA

OCEANUL POVEŞTILOR

(Kathasaritsagara)

•

Coperta de DONE STAN

Editura SAECULUMM.O.
ISBN 973-9211-41-0
Editura VESTALA ISBN
973-9200-55-9

Textul a fost tradus, după voi.
Storie's From SomadSva's Kathasarjţsagara {the Ocean OfStory), Jaico Publishing fto£s|:,\\ 95$;._
Bombay., India

SOMADEVA

OCEANUL POVEŞTILOR (Kathasaritsagara)

Traducere de AGOP BEZERIATV

SAECULUM i.o.
Bucureşti, 1997
Editura VESTALA
Tipărit la TIPOGRAFIA MIRON
•tel: 335.88.25, 336.33.04 • fax: 337.42.92

Cuvânt înainte

Kathasaritsagara *este una din capodoperele literaturii indiene clasice de limbă sanscrită care prin frumuseţea poetică şi, nu mai puţin, prin dimensiunea ei respectabilă se înscrie în patrimoniul omenirii ca parte a tezaurului culturii universale. Geniul ei creator* - Somadeva - *a trăit în secolul XI ca poet la curtea regelui Ananta, suveranul Caşmirului, şi a compus acest vast ciclu de povestiri în versuri - care cuprinde 22000 de strofe, depăşind în dimensiune* Iliada *şi* Odiseea *împreună - sub pretextul de a risipi aleanul şi a o desfăta pe regina Suryavati.*

Povestirile fascinează prin intriga elaborată şi dramatismul lor, dar măi ales prin stilul poetic alert şi direct. La desfăşurarea naraţiunii participă frecvent, nemijlocit, membrii panteonului mitic hindus, precum şi diverse elemente exotice şi supranaturale -ceea ce conferă povestirilor un farmec aparte. Surprinde plăcut ingeniozitatea cu care dezvoltă situaţiile dramatice, predonfinate adesea de acea senzaţie acută numită - cu un termen la modă - suspans. în final, chiar şi situaţiile aparent fără ieşire sunt rezolvate fericit, corespunzător moralei vremurilor, nu rareori prin intervenţia miraculoasă a divinităţilor ce acţionează ca un clasic „deus ex machina"; iar echilibrul sufletesc încununează sfârşitul şi restabileşte calmul, acţionând ca un veritabil catharsis aristotelic.

O notă aparte oferă ampla povestire intitulată Gâlceava zeilor cu demonii... *în cadrul căreia Somadeva îndrăzneşte să pună sub semnul întrebării, deşi doar implicit, atotputernicia zeilor, o idee cutezătoare - trebuie recunoscut - pentru spiritul vremurilor sale.*

In Kathasaritsagara *Somadeva abordează unele teme care se referă la sentimentele cele mai apropiate spiritului uman - cum sunt, de pildă, dragostea între bărbat şi femeie, fidelitatea soţilor, [re]spectul faţă de părinţi şi vârstnici în general, prietenia sinceră ~ precum şi unele aspecte negative ale firii omeneşti, ca invidia, [Ur]a, lăcomia, etc.*

Eroii povestirilor sunt invariabil - ca şi în Vetalapanciavimsati, *cealaltă operă publicată deja de editura SAECULUM IO.* -brahmani *(preoţi, învăţaţi, pustnici înţelepţi) şi* kşatrya *(cănnuitori, nobili şi războinici). Castele* şudra *(neguţători) şi* vaişya *(agricultori, meseriaşi) sunt ignorate aproape cu totul. Fiind poet de curte, atitudinea autorului e lesne de explicat.*

Hemeia, care de regulă se află în centrul povestirii, ca o veritabilă şi energică propulsoare a acţiunii, este idealizată în termeni superlativi, relevându-se atributele ei fizice, dar mai ales virtuţile spirituale, un loc de cinste acordându-i-se fidelităţii conjugale şi mai ales supunerii necondiţionate faţă de „ domnul şi stăpânul" ei, supunere ce se extinde până la accepterea unei a doua, ba chiar a treia femei în cămin, alături de soţ. Poligamia, practicată până nu de mult de unele categorii sociale din India, pare să fi fost, în vremurile străvechi, o virtute a bărbatului.

După marile epopei Ramayana *şi* Mahabharata *ţi după* Vetalapanciavimsati, *publicarea acestei bijuterii literare*

de către editura SAECULUM IO. se înscrie ca un act de cultură care suplineşte o necesitate, completând cu o lucrare preţioasă biblioteca de literatură universală. Volumul de faţă, realizat după o versiune engleză publicată în India, cuprinde doar „o picătură" din „Oceanulpoveştilor", Kathasaritsagara - *dar elocventă, credem - pentru prezentarea literaturii clasice indiene şi ilustrativă pentru geniul lui Somadeva.*
AGOP BEZERIAN

Minunatele paţanli ale viteazului Sndatta şi ale 'ubitei sale Mrigankavati

Trăia odată în ţara Malavia un brahman, Yajnasoma pe nume, un om de treabă care avea doi băieţi cu numele Kalanemi şi Vigatabhava. Când părintele lor a urcat la ceruri, fraţii depăşiseră vârsta copilăriei şi s-au dus în oraşul Pataliputra, ca să capete învăţătură. După ce băieţii şi-au încheiat studiile, dascălul lor -Devasarman - le-a dat de soţie pe cele două fiice ale sale, adevărate întrupări ale înţelepciunii şi virtuţii.
însă Kalanemi, văzând în juru-i pe gospodarii înstăriţi şi, pizmaş fiind din fire, s-a jurat să o atragă de partea sa pe zeiţa Fortuna, pe care a ademenit-o oferindu-i ca jertfă cărnuri date focului. Iar zeiţa, mulţumită, s-a întrupat şi i-a spus lui Kalanemi: „Mari bogăţii vei dobândi, dar şi un fecior care va cârmui lumea-ntreagă. însă tu vei fi condamnat la moarte ca un tâlhar, pentru că jertfa pe care ai dat-o focului a urmărit ţeluri necurate". Apoi zeiţa dispăru.
Vremea trecu şi, aşa cum i se prevestise, Kalanemi se îmbogăţi peste măsură. Fu blagoslovit şi cu un fecior căruia - fiind darul zeiţei Fortuna - îi dădu numele de Sridatta. Băiatul crescu, deveni flăcău chipeş şi - deşi brahman - n-avea pereche la mânuirea armelor şi nici la lupta voinicească.
în timpul acesta, Vigatabhava, fratele lui Kalanemi, a cărui soţie murise de muşcătura unui şarpe veninos, pomi într-un lung pelerinaj prin locuri străine, cu gândul de a-şi ogoi durerea.
Auzind despre virtuţile şi harurile lui Sridatta, regele ţării, Vallabhasakti, a hotărât ca acesta să ţină tovărăşie fiului său, ᵛikramasakti. Şi astfel Sridatta a fost nevoit sâ-şi ducă viaţa

alături de un tânăr prinţ semeţ, aşa cum impetuosul Bhima îşi trăise tinereţea alături de Duryodlhana*.
Un mănunchi de tineri s-a ataşat şi a legat prieteşug cu Sridatta, printre aceştia aflându-se Bahusalin şi Vajramuşti, doi *kşatriya*** originari din Avanti; apoi mai mulţi fii ai unor miniştri din Deccan***, care fuseseră întrecuţi în luptă dreaptă de către Sridatta, dar care ştiau să preţuiască meritele nobile; mai erau şi Mahabala, Vyaghrabhata, Upendrabala şi un oarecare Niştuîraka.
Anii trecură. într-o zi, prinţul împreună cu Sridatta şi tot alaiul s-au dus la malul fluviului Gange cu gândul de a se desfăta, întrecându-se la jocuri. Aici, cuprinşi de o pornire spontană, cei din suita prinţului l-au proclamat pe acesta rege. La rândul lor, prietenii l-au proclamat rege pe Sridatta. Şi, deşi totul se petrecuse în joacă, prinţul s-a mâniat foarte şi, încrezător în puterile sale, 1-a provocat la luptă pe brahmanul care îndrăznise să-1 înfrunte. Fiind însă înfrânt, prinţul şi-a pierdut cumpătul cu totul şi şi-a pus în gând să-1 piardă pe acest erou a cărui stea se înălţa. Sridatta însă ghici simţămintele care copleşeau inima prinţului şi, fiind îngrijorat, şi-a zis că este mai bine să plece împreună cu prietenii săi, despărţindu-se de prinţ.
Şi cum mergeau aşa, pe malul apei, Sridatta zări în mijlocul fluviului o femeie frumoasă ca zeiţa Belşugului, pe care undele impetuoase o târau la vale, ameninţându-i viaţa. Fără să pregete, voinicul se aruncă în apă, lăsându-i la mal pe cei cinci prieteni ai săi, şi se avântă înotând către fiinţa aflată în mare primejdie. Tocmai izbutise să o apuce de păr, dar femeia se scufundă în adânc, târându-1 cu ea pe acela care îi sărise în ajutor. Se scufundară mult timp şi, tocmai când credea că nu mai are scăpare, Sridatta se trezi într-un ţinut în mijlocul căniia se înălţa un măreţ templu al lui Siva. Iar apă nu se vedea deloc jur-împrejurul lui.
Sridatta era încântat de priveliştea ce i se înfăţişa. Se închină în faţa imaginii taurului ce îl reprezenta pe marele Siva şi, fiind obosit, îşi petrecu noaptea în grădina templului.
Dimineaţa, când se trezi, mare îi fu mirarea zărind-o pe frumoasa femeie - pe care o crezuse pierdută - închinându-se zeului cu Faţa ca Luna. Sridatta rămase adânc impresionat de frumuseţea fără pereche a fecioarei din faţa sa; iar când aceasta plecă, se luă tiptil după ea. O văzu intrând într-un palat ce

* Eroi ai epopeii *Mahabharata.*
** Casta războinicilor.
*** Regiune-podiş din centrul Indiei.

semăna cu Cetatea Zeilor, unde se duse într-o încăpere somptuoasă şi se întinse pe un divan. Şi, deşi îl văzuse pe curajosul bărbat care se aruncase în apă după ea, nu îi dădu atenţie şi nu îi adresă nici un cuvânt.
Pe când stătea lungită pe divan, o suită de o mie de fete apărură şi o înconjurară. Deodată, frumoasa femeie începu să plângă, iar lacrimile îi curgeau şiroaie din ochi. Impresionat, cu inima plină de milă, Sridatta îi zise:

„De ce plângi, frumoasa mea? Spune-mi, căci eu te pot ajuta!".
Atunci, printre suspine, frumoasa necunoscută i se destăinui: „Noi suntem nepoatele lui Bali, regele *daitya**, iar eu sunt cea mai vârstnică dintre ele şi mă cheamă Vidyutprabha. Marele Vişnu** 1-a răpit şi 1-a întemniţat pe bunicul nostru şi tot el 1-a răpus pe părintele nostru, după ce 1-a învins în luptă. Iar pe noi ne-a izgonit din cetate şi, ca nu cumva să îndrăznim a ne reîntoarce, a pus de strajă un leu la poarta principală. De fapt, leul acesta este un *yakşa**** care a fost blestemat de *Kubera***** să ia această îngrozitoare înfăţişare pe care nu o va lepăda, aşa cum i s-a prorocit, decât după ce acel *yakşa* va fi înfrânt de un muritor. De aceea, o, mare erou!, te-am ademenit ca să ne izbăveşti de blestem! Iar după ce îl vei înfrânge pe leu vei obţine de la el o sabie miraculoasă, cu numele de Mriganka, care te va ajuta să cucereşti lumea toată şi să devii rejge pe pământ!"
Sridatta primi să-şi încerce norocul. Se odihni peste noapte, iar a doua zi dimineaţa fiicele regelui *daitya* îl conduseră la poarta păzită de leul cel fioros, pe care îl învinse în luptă voinicească. Iar leul, eliberat de blestemul care vreme îndelungată îl apăsase, îşi recapătă înfăţişarea omenească şi, după ce îi dărui paloşul fermecat, se făcu nevăzut, luând cu el povara necazurilor fiicelor de *daitya.*
Sridatta împreună cu frumoasa Vidyutprabha şi surorile ei intrară în cetatea strălucitoare, iar fecioara îi dărui un inel vrăjit ca să-1 apere de efectul otrăvirilor.
Trecură multe zile, iar tânărul simţi că inima îi bate din ce w ce mai iute lângă frumoasa fiică de *asum******. Iar aceasta,

* Categorie de demoni, asimilaţi semizeilor.
** Brahma-creatorul, Vişnu-protectorul şi Şiva-nimicitorul vieţii constituie împreună Marea Triadă a panteonului zeilor hinduşi.
*** Altă categorie de semizei care sunt în serviciul lui Kubera, zeul belşugului.
* Zeul »-'-----' •
*****
■*y* , —■ "-"ucia, zeu
Zeul Belşugului.

ghicind ce se petrece în inima eroului, îl îndemnă cu viclenie: „Scaldâ-te în iazul acesta, iar când te scufunzi în apă să nu laşi sabia din mână, ca să te poţi apăra împotriva crocodililor."
încrezător şi nebănuind nimic, Sridatta făcu întocmai: se scufundă în iaz, dar când îşi scoase capul afară din apă se trezi pe malul Gangelui, exact pe locul de unde pornise în aventura sa. Privi în jur şi, nezărind pe nimeni, porrii către oraş, în căutarea . prietenilor săi. însă nu mersese prea mult când îl întâlni pe Nişturaka, iar acesta îi ppvesti ce se petrecuse după ce Sridatta dispăruse fără urmă: „Te-am căutat zile întregi dar nu te-am găsit şi, deznădăjduiţi, ne-am hotărât să ne punem capăt zilelor, însă un glas divin ne-a oprit, fagăduindu-ne că te vei întoarce viu şi nevătămat. Tocmai pornisem să-i ducem veste părintelui tău, când un cetăţean ne-a ieşit în cale cu ştiri îngrozitoare. Bătrânul rege răposase, iar locul îl luase prinţul cel trufaş care, văzându-se în fruntea ţării, primul lucru la care ş-a gândit a fost să se răzbune pe tine. Şi pentru că nu ştia de unde să te . ia, s-a dus la tatăl tău, Kalanemi, care însă nu i-a spus nimic, neştiind unde te afli. Atunci, tânărul rege Vallabhasakti, cuprins de furie, a poruncit să fie tras în ţeapă ca un tâlhar ordinar. Iar mama ta a murit de durere. Aşa că voi - a spus mai departe binevoitorul cetăţean - vă puneţi în primejdie vieţile pentru că sunteţi prietenii lui Sridatta. Când am aflat nenorocirile abătute asupra părinţilor tăi, Bahusalin şi cei patru tovarăşi ai săi âu plecat, îndureraţi, acasă la ei, în Ujjayini. Iar pe mine m-au lăsat x să rămân ascuns aici, în nădejdea că te vei reîntoarce. Acum că ai revenit, haide să mergem la prietenii noştri!"
Mult i-a jelit Sridatta pe părinţii săi, dar în cele din urmă s-a potolit. îşi aţinti îndelung privirile pe minunata-i sabie din mână, ca şi când ar fi aşteptat să-1 inspire cum să se răzbune, apoi - însoţit de Nişturaka - pornt către cetatea Ujjayini, spre a-şi întâlni prietenii.
în timp ce călătoreau, Sridatta i-a povestit lui Nişturaka tot ce i se întâmplase din clipa când se avântase în undele Gangelui şi până ce reapăruse pe mal.
Deodată întâlniră în calea lor o femeie care se jelea şi se căina pentru că rătăcise drumul spre Ujjayini, unde vroia să ajungă. Făcându-i-se milă, Sridatta o luă pe femeie sub oblăduirea sa şi astfel îşi continuară călătoria până ajunseră într-un oraş părăsit, unde hotărâră să înnopteze. Peste noapte, însă, Sridatta simţi că se petrece ceva neobişnuit şi, trezindu-se brusc, o surprinse pe femeie devorându-1 pe Nişturaka, pe care îl omorâse în somn. Mânia şi durerea îl copleşiseră când Sridatta trase sabia Mriganka, cu gândul de a pedepsi fiinţa pe care o crezuseră a fi o femeie sărmană, dar care acum i se înfăţişa ca o *rakşasa** înfiorătoare. O înşfăca de plete, dar înainte de a o străpunge cu sabia, *rakşasa* grăi: „O, voinice, fie—ţi milă şi cruţă-mă, căci eu nu sunt ceea ce par, ci blestemul pustnicului Visvamitra mi-a sortit această înfăţişare respingătoare. Odată, pe când Visvamitra îndeplinea un anumit ritual pentru a dobândi puterea zeului Belşugului, zeul mi-a poruncit să-1 împiedic prin orice mijloace să-şi atingă ţelul. Iar eu, neizbutind cu "nici un chip, în cele din urină am luat înfăţişarea unui *rakşasa* înfiorător, nădăjduind că în felul acesta voi îndeplini misiunea. Dar pustnicul s-a mâniat foarte, căci îi tulburasem în momentul cel mai important penitenţa şi m-a blestemat să nu mă mai despart de acest chip hidos, până când vei veni tu şi mă vei apuca de plete. Iată cum am rămas năpăstuită cu chipul şi trupul de *rakşasa.* Eu

am fost acela care i-a ucis şi i-a" devorat pe toţi locuitorii din oraşul acesta. Acuma, după ce m-ai izbăvit de cruntul blestem, cere-mi orice doreşti, iar eu îţi voi îndeplini dorinţa."
Grăind aşa, fiinţa căpătă înfăţişarea minunată a unei femei divine. Iar Sridatta îi răspunse: „Măicuţă, readu-1 la viaţă pe prietenul meu şi nu am nevoie de nimic altceva." „Facă-se voia ta!", zise fiinţa cea divină, apoi se făcu nevăzută. Iar Nişturaka se ridică întreg şi nevătămat, spre marea bucurie a lui Sridatta. A doua zi porniră către Ujjayini, însă Nişturaka era nedumerit, neştiind ce se întâmplase cu el. Ajunseră în oraş şi îi găsiră pe cei cinci prieteni care se bucurară şi se înviorară văzându-1 pe Sridatta, fiindcă îl crezuseră pierdut, iar acum se afla în faţa lor. Sridatta le povesti păţaniile pe care le întâmpinase, după care Bahusalin îl duse la părinţii săi, care îl găzduiră şi îl cinstiră ca pe propriul lor copil. Sridatta trăi aici cu inima uşoară, simţindu-se ca acasă la părinţi.
Veni primăvara şi o dată cu ea sosiră bucuriile şi plăcerile pe care natura reînviorată le aduce cu ea. Odată, Sridatta şi prietenii se duseră într-un parc unde urma să aibă loc un festival strălucitor. Aici întâlniră o frumuseţe de fată, întruparea însăşi a zeiţei Primăverii, care venise să se desfete la spectacol şi despre care aflară că era fiica regelui Bimbaki. Minunata fecioară, pe care o chema Mrigankavati, aruncă o privire pătimaşă ce mărturisea multe şi care străpunse inima lui Sridatta. Iar când privirile li se încrucişară tinerii îşi dădură seama că împărtăşesc aceleaşi sentimente, că s-au îndrăgostit fără leac.

Bahusalin, care fusese martorul mesajelor schimbate din ochi de cifre cei doi tineri, grăi: „Bunul meu prieten, eu ţi-am citit gândurile şi ştiu ce zbucium ţi-a cuprins inima. Haide să mergem acolo unde se află frumoasa prinţesă." Sridatta şi Bahusalin porniră, dar înainte de a ajunge la locul cu pricina un ţipăt de groază îi ţintui locului. „Vai! Un şarpe veninos a muşcat-o pe prinţesă! Ajutor!", chema cineva disperat. Fără sâ-şi piardă cumpătul, Bahusalin alergă la comandantul care se afla în fruntea suitei prinţesei şi-i spuse: „Prietenul meu are un inel miraculos cu care, împreună cu descântecele pe care numai el le cunoaşte, o va lecui pe prinţesă". Atunci comandantul se aruncă la picioarele lui Sridatta, implorându-1 să facă tot ce îi stă în putinţă ca să o salveze pe prinţesă. Sridatta petrecu inelul pe degetul prinţesei, rosti descântecele, iar fata se ridică sănătoasă, spre fericirea şi marea bucurie a însoţitorilor. Ba chiar şi regele Bimbaki, ce fusese vestit între timp de nenorocirea întâmplată, veni degrabă la faţa locului, ca să-1 cunoască pe salvatorul nepreţuitei sale fiice.
Sridata şi prietenul său se înapoiară acasă încărcaţi de mult aur şi noian de daruri preţioase primite de la regele recunoscător, pe care le împărţi, la rândul său, părinţilor lui Bahusalin.
Sridatta ardea de dorul frumoasei prinţese, iar Bahusalin îi ghicea tulburarea din suflet. Şi tocmai când se gândea cum să-şi ajute prietenul, sosi o mesageră din partea prinţesei care, sub pretextul de a-i înapoia inelul fermecat ce rămăsese pe degetul fetei, îi zise: „Preacinstite domn, prietena mea, prinţesa, m-a trimis să-ţi spun că e înamorată de tine şi că s-a hotărât să-i fii soţ, ori,, de nu, mormântul îi va fi logodnic", Inima lui Sridatta se umplu de fericire auzind mesajul pe care îl adusese Bhavanika (aşa o chema pe prietena prinţesei). Se sfătui cu Bahusalin şi cu ceilalţi prieteni şi cu toţii se învoiră să" o răpească pe fată, să o ducă la Mathura* unde el şi soţia sa se vor instala si vor trăi în tihnă. Apoi conveniră ce avea de făcut fiecare pentru a-duce la bun sfârşit planul pus la cale, după care Bhavanika plecă.
A doua zi, Bahusalin şi trei din prieteni porniră, sub înfăţişarea unor negustori, către Mathura. Pe drum lăsară din loc în loc cai de schimb pentru caleaşca prinţesei, când îi va urma împreună cu Sridatta. La rândul său, Sridatta tocmi o femeie şi pe fiica acesteia, pe care - sub un pretext oarecare - le introduse în palat. Şf, fiind femei de condiţie inferioară, lui Sridatta nu i-a fost greu să le îmbie la băutură, până se îrrîbătară turtă, de nu
* Oraş în nodrul Indiei.

mai ştiau pe ce lume se află. Bhavanika o scoase tiptil afară pe prinţesă, acolo unde o aştepta iubitul ei, apoi - prefâcându-se că vrea să aprindă luminile - puse foc palatului.
Sridatta o întâmpină cu multă gingăşie pe iubita inimii sale şi-o încredinţa lui Bahusalin şi celor trei prieteni, ce reveniseră chiar în aceeaşi dimineaţă; apoi porniră cu toţii la drum, fără zăbavă, aşa cum plănuiseră. Dar Sridatta nu îi însoţi, ci rămase mai departe în oraş.
Palatul se făcu scrum şi o dată cu el pieriră şi cele două femei; iar lumea era convinsă că rămăşiţele trupurilor descoperite în ruine erau al prinţesei Mrigankavati şi al prietenei sale, Bhavanika.
A doua zi Sridatta avu grijă să se arate prin oraş, pentru a îndepărta orice bănuială şi numai peste noapte porni să călătorească pe urmele iubitei sale, luând cu el şi credincioasa sabie Mriganka. Şi aşa de tare îi ardea dorul pieptul, încât străbătu o mare distanţă, iar când zorile anunţau schimbarea gărzii, ajunse în codrul Vindhya. Aici i se înfăţişă o privelişte neaşteptat de dureroasă: toţi prietenii săi zăceau la pământ cu trupurile pline de răni. Iar aceştia i-au povestit că fuseseră atacaţi de o ceată mare de oameni călări, care i-au copleşit cu numărul lor şi i-au doborât. Iar unul din călăreţi a săltat-o în şa pe prinţesă, după care s-au făcut nevăzuţi cu toţii. „Dar nu au ajuns departe, de aceea te sfătuim să porneşti a-i urmări, căci viaţa prinţesei e mai preţioasă decât a noastră!", îl îndemnară Bahusalin şi bunii săi prieteni. Sridatta îi asculta, dar cu inima îndoită. Şi pe când calul său galopa, el îşi întorcea ochii întruna spre locul unde îşi lăsase prietenii neajutoraţi.
Străbătu o mare distanţă şi, în cele din urmă, îi ajunse pe răpitori. în mijlocul cetei de călăreţi zări un tânăr din casta războinicilor; era acela care o luase cu sila pe prinţesă. La început Sridatta se strădui să-1 convingă pe

tânărul *kşatriya* să o elibereze de bunăvoie pe prinţesă, dar nu izbuti. Atunci, cu o lovitură de picior îl doborî de pe cal pe tânărul răpitor şi îl făcu bucăţi. După care se năpusti în mijlocul cetei făcând prăpăd printre tâlhari, cu minunata sa Mriganka. Iar aceştia, îngroziţi de puterea supraomenească a adversarului lor, o rupseră la fugă fără să privească înapoi.
Sridatta o urcă pe şa, lângă el, pe iubita sa Mrigankavati şi porni la drum, dar nu după mult timp bietul animal, care fusese rănit, căzu mort la pământ. Emoţia întâmplărilor şi spaima îndurată o obosiseră pe prinţesă, care acum simţ» că e tare însetată. Sridatta

porni în căutare de apă şi rătăci mult timp prin pădure, până ce soarele apuse şi întunericul îl sili să rămână pe loc. A doua zi dimineaţă descoperi un izvor, dar acum îşi dădu seama că nu găsea drumul înapoi. Trecu destul timp până izbuti să ajungă la locul cu pricina, uşor de recunoscut după leşul calului. însă prinţesa nu se vedea nicăieri!
Deznădăjduit, îşi desprinse de la brâu centura cu sabia miraculoasă şi o aşeză pe pământ, ca să se poată căţăra mai uşor într-un copac de unde nădăjduia că va izbuti să o descopere pe prinţesa Mrigankavati.
Tocmai atunci trecu pe acolo o oarecare căpetenie *savara,* care zări paloşul lepădat la rădăcina copacului şi îl luă. Când Sridatta coborî din copac văzu că miraculosul său paloş se afla în mâinile unui străin şi, nemaiavând ce face, îl întrebă pe necunoscut dacă nu cumva a zărit-o pe iubita sa Mrigankavati. Iar căpetenia *savara* îl ademeni, spunându-i: „Vino în sat la mine, sunt convins că acolo ai să o găseşti pe femeia pe care o cauţi, iar eu îţi voi înapoia sabia!" Sridatta, îmboldit de dorul pentru prinţesă, 1-a ascultat, iar când au, ajuns în sat căpetenia *savara* îl găzdui la locuinţa sa şi îl îndemnă să se odihnească, fiind - de bună seamă - foarte obosit. Sridatta era cu adevărat copleşit de oboseală şi doar ce puse capul jos, că şi adormi tun. însă, atunci când se trezi, constată că picioarele îi erau legate cu lanţuri grele. începu să-şi plângă soarta schimbătoare care, după bucuria unirii cu iubita sa Mrigankavati, acum îl făcea să guste toată amărăciunea vieţii.
într-o zi, o slujnică - Mdcianika pe nume - se apropie pe furiş de Sridatta şi îi zise în taină: „Preacinstite domn, cu multă uşurinţă te-ai lăsat atras în cursă şi poate că aici îţi vor putrezi oasele. Află, deci, că această căpetenie te-a înşelat acolo, pe povârnişul muntelui Vindhya, cu gândul să te ofere jertfă zeiţei Ciandika, pe care tu neabătut ai proslăvit-o cu ofrande de bucate şi de îmbrăcăminte. De aceea te voi ajuta, căci eu cunosc singura ta cale de scăpare. Altminteri, căpetenia *savara,* care e plecată acum din sat cu nişte treburi, neapărat îşi va pune în aplicare planul, la înapoiere. Ascultă-mă, deci, cu atenţie. Căpetenia aceasta are o fiică, Sundari, care, văzându-te, te-a plăcut şi s-a înamorat foarte de tine. Ia-o de soţie şi scapi cu viaţă!" Sridatta n-avea de ales şi primi sfatul înţelept al slujnicei, înfăptuind fără zăbavă acea ceremonie numită *gandharva*',* care pecetlui unirea lor ca soţ şi soţie. în fiecare seară tânărul era scos - pe ascuns
* Categorie semidivină de muzicieni celeşti.

- din lanţuri şi petrecea toată noaptea cu Sundari, aşa că nu peste mult timp fata căzu grea. Mama fetei află de la Mocianika, slujnica, toată tărăşenia şi, la început, se sperie. Apoi, pentru că îl plăcuse pe chipeşul ginere, îi zise: „Fătul meu, Sricianda, tatăl lui Sundari, e iute la mânie şi va face moarte de om dacă află cele întâmplate. Aşa că eu îţi redau libertatea, iar tu să pleci de aici. însă, ia seama, să nu o dai uitării pe Sundari!"
Sridatta ascultă povaţa şi, luându-şi rămas bun, plecă, după ce mai întâi i-a spus lui Sundari că sabia care se afla în posesia tatălui ei era de fapt a sa.
Sridatta pătrunse din nou în pădurea Vindliya, iar inima i se tulbură la gândul că aici o pierduse pe iubita sa Mrigankavati. Semne prevestitoare de bine i se arătară în cale, iar el porni să o caute cu nădejdi sporite, ajungând la luminişul unde căzuse şi murise calul.^ în clipa aceea apăru şi se îndreptă spre el un vânător, iar Sridatta îl întrebă dacă nu cumva o văzuse pe doamna sa cu ochi de gazelă. „Nu cumva eşti Sridatta?" întrebă vânătorul, iar când acesta confirmă, îi spuse: „Am întâlnit-o pe soţia ta, rătăcea disperată prin pădure şi plângea. Când am aflat pricina durerii sale, am luat-o şi am dus-o în sat la mine, dar, zărindu-1 pe tânărul Pulindas, mi-am zis că-i mai bine să nu o las aici şi am dus-o în satul Nagasthala, din vecinătatea oraşului Mathsura. Acolo am lăsat-o în grija cuviosului brahman Visvadatta, căruia i-am poruncit să se poarte respectuos cu ea. Aşa că, prietene, te sfătuiesc să te duci la Nagasthala, fără să mai pierzi vremea". Sridatta pomi îndată la drum şi pe înserate ajunse la destinaţie, însă aici nu o găsi pe Mrigankavati. Satul acesta - îi explică brahmanul Visvadatta, e pierdut în singurătate şi este departe de drumul mare. De aceea mi-a fost teamă să o ţin aici pe virtuoasa Mrigankavati şi am dus-o la Mathura unde am lăsat-o în grija unui cinstit şi înţelept brahman, care este duhovnicul şi totodată ministrul regelui. Te du, deci, mâine dimineaţă acolo, dar în seara asta odihneşte-te aici".
Sridatta se odihni, precum fusese sfătuit. Dimineaţa porni la drum, iar a doua zi ajunse la Mathura. Fiind obosit şi prăfuit, înainte de a intra în oraş se scaldă într-un iaz cu apă limpede şi răcoroasă. în mijlocul iazului descoperi o legătură cu haine curate, care fuseseră ascunse acolo de nişte hoţi. Dornic să pornească grabnic în căutarea iubitei sale şi necunoscând rostul acelor straie, Sridatta le îmbrăcă, fără să bage de seamă că în poalele cămăşiii era ascuns un şirag de pietre preţioase. îndată ce îl zăriră, poliţiştii recunoscură hainele furate şi, fără multe

vorbe, îl arestară pe purtătorul lor. Găsiră şi colanul asupra lui, ceea ce le întări convingerea că Sridatta era tâlharul care jefuise şi de aceea îl duseră imediat în faţa marelui-judecător. Acesta însă socoti că vina era prea mare şi cazul era prea important, de aceea îl îndrumă către rege, să facă el dreptate. Iar regele îl condamnă la moarte!

Pe când se îndreptau, cu alai de surle şi tobe, către locul de execuţie, larma atrase atenţia frumoasei Mrigankavati, care -zărindu-1 de departe - îl recunoscu pe Sridatta. Cuprinsă de mare emoţie, alergă la ministrul regelui, căruia îi fusese dată în grijă, şi - căzând la picioarele demnitarului - îi zise plângând: „Acela nu e hoţ, e soţul meu, Sridatta. Salvaţi-1!" Ministrul interveni fără zăbavă şi opri execuţia; apoi se duse la rege, explicându-i situaţia. Iar regele îl graţie, pentru a repara greşeala care era pe cale de a fi comisă. însă marea surpriză se petrecu atunci când Sridatta îl văzu pe ministrul regelui, salvatorul său, care îl chemase la el ca să-1 cunoască pe iubitul lui Mrigankavati. „Unchiule Vigatabhaya!, exclamă Sridatta. Ne-ai părăsit demult şi te-ai dus într-o ţară străină. Iar acum, ce noroc mare pe mine să te găsesc, preacinstitul ministru al regelui!" Unchiul îi recunoscu şi el pe nepotul său de frate, îl îmbrăţişa şi îl întrebă cum de a ajuns în situaţia aceasta periculoasă. Atunci Sridatta îi povesti păţaniile prin care trecuse, începând cu execuţia tatălui său. Vigatabhaya îl plânse, aşa cum se cuvenea, pe fratele său, apoi îi spuse: „Nu te necăji^ băiatul meu. Cândva, cu ajutorul magiei, am subjugat o *yakşa,* care s-a răscumpărat dăruindu-mi 5000 de cai şi 70 de milioane de piese de aur, pe care la rându-mi ţi-i dăruiesc, că eu tot nu am copii".

Sridatta se bucură tare, căci fiind bogat, nimic nu mai stătea în calea fericirii sale, şi fără zăbavă se uni în căsătorie cu iubita sa Mrigankavati. Fericirea-celor doi tineri era deplină, totuşi ceva îi tulbura inima, aşa cum norul pătează frumuseţea luminoasă a lunii: era gândul la Bahusalin şi la ceilalţi prieteni, a căror soartă îl îngrijora.

într-o zi, unchiul îl luă de o parte pe nepot şi-i zise în taină: „Fiul meu, regele Surasena are o fată frumoasă pe care mi-a poruncit să o duc la Avanti, unde se va mărita. Eu am să o iau cu mine, sub pretextul acesta, dar tu ai să te căsătoreşti cu ea! Forţa pe care ai să o dobândeşti unindu-te cu ea se va adăuga puterii pe care o deţin deja eu şi se va îndeplini fagăduiala ce ţi-a făcut-o zeiţa."

Nepotul şi unchiul se învoiră, după care purceseră a călători însoţiţi de mare alai şi de un pâlc de soldaţi.

Dar socoteala de acasă nu se potrivi cu realitatea din târg, cum spune zicala. Când ajunseră în codrul Vindhya, o ceată numeroasă de tâlhari îi întâmpină şi-i copleşi cu arcurile şi săgeţile. Sridatta însuşi căzu rănit şi îşi pierdu cunoştinţa, iar năvălitorii îl legară fedeleş şi îl duseră în sat la templul înfiorătoarei zeiţe Durga, pentru a-1 oferi ca jertfă.

Pe când o invocau cu bătăi de gong şi tobe pe zeiţa Morţii, larma atrase atenţia lui Sundari, fata căpeteniei satului (a doua soţie a lui Sridatta), care venise împreună cu băieţelul ei ca să se închine zeiţei. Femeia îl recunoscu pe tatăl copilului ei şi, cuprinsă de bucurie, porunci soldaţilor să se dea la o parte. Apoi îl luă cu ea şi amândoi intrară în sat. Tatăl lui Sundari, căpetenia satului, se bucură şi, neavând copii, îl numi pe Sridatta urmaş şi stăpânitor al ţinuturilor sale. Curând bătrânul urcă la ceruri şi astfel Sridatta deveni cârmuitorul de drept al acelor meleaguri, îşi dobândise, totodată, a doua soţie şi copilul, precum şi minunatul său paloş, Mriganka.

Reveni şi unchiul său împreună cu tot alaiul, fiind puşi în libertate, iar Sridatta se căsători - aşa cum plănuiseră - şi cu fiica regelui Surasena. Apoi trimise soli celor doi socri încoronaţi - regele Bimbaki şi regele Surasena - înştiinţându-i cum stăteau lucrurile. Iar aceştia, iubindu-şi foarte mult fiicele, l-au recunoscut pe Sridatta ca ginere şi ducându-se la el i s-au închinat împreună cu ostile lor.

Veştile minunate ajunseră şi la urechile lui Bahusalin" şi ale celorlalţi prieteni, care - vindecaţi fiind de răni - se grăbiră să se prezinte în faţa lui Sridatta, care îi întâmpină cu bucurie şi îi îmbrăţişa.

Apoi eroul nostru şi socrii săi îşi uniră ostile împotriva ticălosului Vikramasakti, acela care îi ucisese tatăl, trăgându-1 în ţeapă. După ce îl înfrânse, îl condamnă la moarte şi fu ars pe rug, în focul mâniei care îi perpelea pieptul.

Sridatta deveni cârmuitorul întregului pământ înconjurat de mări şi, slobozit de chinurile despărţirii, trăi în fericire cu iubita sa Mrigankavati.

Povestea virtuoasei si isteţei Devasmita

Trăia odată, în vestita cetate Tamralipta, un neguţător bogat, Dhanadatta pe nume. Şi, neavând copii, chemă la el mai mulţi brahmani înţelepţi, cărora le grăi cu respect: „Faceţi ce credeţi de cuviinţă ca pronia să mă blagoslovească, dăruindu-mi un fiu".

Iar brahmanii i-au răspuns: „Ceea ce ne ceri nu este greu de înfăptuit, căci noi - cu ajutoml ritualurilor prescrise în scripturi - putem împlini orice dorim pe lumea asta. Iată, de pildă, în vremuri de demult trăia un rege care avea o sută cinci soţii, dar nici una nu îi născuse un urmaş. Atunci regele aduse jertfa zeilor, iar zeii se milostiviră, dăruindu-i un băiat, pe care toate soţiile îl îndrăgiră nespus. Odată, pe când micuţul se juca, o furnică i se urcă pe picior şi îl înţepă la gleznă. Copilul începu să ţipe plângând, femeile se agitară neştiind ce se întâmplase; dar mai mult decât toţi se alarmă regele, care îşi pierdu cumpătul, văiţându-se ca un muritor de rând: «Băiatul meu,

băieţelul meu!» Apoi, aflând pricina necazului, furnica fu înlăturată şi totul reveni la normal.-Dar regele nu se mulţumea, căci - gândea el - atâta timp cât va avea un singur urmaş, ghimpele fricii îi va sta veşnic înfipt în inimă. îi chemă, deci, pe brahmani, le spuse oful şi îi întrebă dacă nu cunoşteau vreun mijloc pentru ca să aibă mulţi copii. Iar brahmanii i-au răspuns: «O, rege, dorinţa ţi se va împlini dacă îl sacrifici pe unicul tău copil, dându-1 jertfă focului. Atunci vei avea parte de atâţia fii, câte soţii ai». De aceea - i se adresară brahmanii, în încheiere, lui Dhanadatta - şi tu vei dobândi un fiu, dacă aduci jertfa focului, îndeplinind ceremonia cuvenită."
Dhanadatta făcu precum fusese povăţuit. Le făgădui brahmanilor o răsplată însemnată, aceştia organizară o jertfa măreaţă şi, după un timp, neguţătorului i se născu un fiu pe care îl numi Guhasena.
Anii trecură, copilul crescu şi deveni flăcău chipeş, iar tatăl îşi zise că a sosit vremea să-1 însoare. îşi luă feciorul şi împreună
porniră să călătorească prin ţări străine, chipurile pentru a face negoţ, dar în realitate pentru a-i căuta o soţie potrivită. într-una din cetăţile în care poposiră, auziră lumea vorbindu-1 de bine şi lăudându-1 pe un anume Dharmagupta, neguţător cinstit şi bogat, despre care aflară că avea o fată de măritat, pe care o chema Devasmita. Fără să stea pe gânduri, Dhanadatta se duse şi-i ceru fiica să-i fie noră. Dharmagupta însă şovăi. Ţinea tare mult la fată şi nu vroia să se despartă de ea, lăsând-o să plece într-un loc atât de îndepărtat, cum socotea că este Tamralipta. Devasmita însă, de îndată ce îl zări, se îndrăgosti de chipeşul Guhasena şi în taină îi trimise vorbă, printr-o slugă credincioasă, că este gata să-l urmeze în ţara lui. Chiar în aceeaşi noapte porniră - pe ascuns - la drum, Devasmita abandonându-şi părinţii şi locurile natale, pentru a-1 urma pe alesul inimii, cu care se şi mărită după ce ajunseră la Tamralipta.
Tinerii se iubeau şi trăiau fericiţi, fără griji. Timpul trecu şi, după ce-i muri părintele, Guhasena îi moşteni afacerile. îndatoririle sale de neguţător îi impuneau să călătorească spre Kataha, lin tărâm îndepărtat. Rudele îl îmboldeau să purceadă la drum, însă Devasmita, geloasă din fire, se împotrivea, fiindu-i teamă că soţul s-ar putea încurca, prins în mrejele vreunei doamne de pe acele meleaguri necunoscute.
Guhasena era hotărât să-şi facă meseria, însă prins în cleştele îndemnurilor neabătute ale rudelor *şi lovindu-se de împotrivirea hotărâtă a celei pe care o iubea, nu ştia cum să procedeze pentru a nu supăra pe nici una din părţi. Atunci se hotărî să meargă la templu, iar Devasmita i se alătură şi împreună înălţară rugi zeilor, pentru a-i lumina şi a-i scoate din impas. Iar marele zeu Siva, mulţumit de ofranda primită din partea tinerilor soţi, li se arătă în vis şi, dându-le câte o floare de lotus, le zise: „Păstraţi floarea tot timpul la îndemână, iar dacă vreunul va greşi şi va fi necredincios, lotusul celuilalt se va ofili. Altminteri, va rămâne veşnic proaspăt." Când se treziră, găsiră lotuşii roşii şi fiecare simţea că ţine în palme inima celuilalt.
Guhasena porni la drum, cu lotusul în mână, iar Devasmita rămase acasă cu dorul şi cu ochii aţintiţi pe floarea ei. Ajungând în ţara Kataha, Guhasena îşi începu negoţul, cumpărând şi vânzând giuvaeruri. Patru tineri neguţători de prin partea locului, care îl văzură că nu se despărţea niciodată de floare, fură cuprinşi de curiozitate şi, dorind să afle taina lotusului, îl poftiră la cină, acasă la ei. Aici îl îmbiară să mănânce, dar mai ales să bea vin mult, apoi îl traseră de limbă. Iar Guhasena,

fiind cherchelit, le istorisi menirea florii pe care o ţinea totdeauna la el. Fiindu-le dezvăluit misterul, cei patru tineri netrebnici şi fluşturatici căzură la învoială să-şi bată joc de acest neguţător naiv şi lipsit de şcoala vieţii. în aceeaşi noapte porniră la drum, fără zarvă, îndreptându-se către Tamralipta, hotărâţi să o seducă pe Devasmita.
■ Ajungând la destinaţie şi căutând o localnică pentru a-i ajuta la săvârşirea planului lor mârşav, întâlniră o schimnică -Yogakarandika - ce sălăşluia'într-un sanctuar budist din apropiere, căreia îi spuseră pe ocolite dorinţa lor şi-i făgăduiră bani mulţi. Femeia însă pricepu prea bine ce urmăreau netrebnicii aceia şi, potrivindu-li-se la fire, le răspunse: „Am înţeles că vreţi să ajungeţi la o femeie. Spuneţi-mi toate amănuntele, iar eu vă voi sprijini să dobândiţi obiectul dorinţelor voastre. Cât despre bani sau alte avuţii, eu nu am nevoie, căci prin bunăvoinţa discipolei mele, Siddhikari, am devenit şi sunt foarte bogată."
Şi pentru că cei patru tineri neguţători se arătară nedumeriţi şi neîncrezători, pustnica le istorisi

Povestea vie le n e i Siddhikari

Cândva, demult, s-a pripăşit în oraşul nostru un neguţător bogat, iar treburile mergându-i bine s-a stabilit aici. Mânată de gânduri necurate, ucenica mea s-a dus la el, schimbându-şi mai întâi înfăţişarea, şi - după ce i-a câştigat încrederea - s-a angajat secretară la casa negustorului. Dar n-a rămas prea mult în serviciu, căci - îndată ce găsi prilejul - fură tot aurul stăpânului ei şi îşi luă iute tălpăşiţa, în zorii zilei.
Un individ oarecare, Domba pe nume, o zări furişându-se în penumbra zidurilor şi, bănuind ceva, porni pe urmele ei cu gând să o jefuiască. Femeia însă îl observă şi, ghicind intenţiile bărbatului aceluia cu o tobă în mână, care se ţinea după ea, ticlui iute - în gând - un plan. Se opri, deci, sub un arbore *nyagrodha,* iar când Dbmba veni lângă ea, vicleana Siddhikari îi vorbi cu voce plângăreaţă: „Soţul meu, care-i gelos foc, m-a certat rău, iar eu am plecat, disperată, ca să îmi pun capăt zilelor. Aşa că te rog pe tine, om bun, pregăteşte un laţ şi anină-1 de creanga copacului, ca să mă pot spânzura". Iar Domba îşi zise: „Dacă aceasta-i voinţa ei, cu atât mai bine, căci mă scuteşte de păcatul omorului". Şi, fără zăbavă, împleti un juvăţ din lianele j
arborelui, pe care i-1 întinse femeii. Aceasta însă grăi, cu prefăcută naivitate: „Nu ştiu cum să-1 folosesc. Arată-

mi, rogu-te, apoi m-oi spânzura." Prostul de Domba căzu în cursă. Se urcă pe tobă şi îşi vâră gâtul în juvăţ; iar Siddhikari - care tocmai lucrul acesta îl aştepta - făcu ţăndări toba cu o lovitură de picior, laţul se strânse în jurul gâtului, iar Domba începu să se - legene, neînsufleţit. Chiar atunci se ivi neguţătorul păgubaş, care pornise în urmărirea hoaţei, şi o zări de departe. Neştiind ce să facă, Siddhikari urcă repede în copac şi se piti în frunzişul bogat al coroanei. Când neguţătorul sosi la poalele copacului, rămase uluit, căci acolo îl găsi pe Domba legănându-se spânzurat, în timp ce femeia pe care o urmărea dispăruse de parcă se topise în aer. Una din slugile care îşi însoţiseră stăpânul bănui ceva şi, fără să stea pe gânduri, se caţără în copac, unde - bineînţeles - o găsi pe femeia căutată. Şireata Siddhikari, a cărei minte umbla iute, îi zise slugii, în şoaptă: „Mie mi-ai plăcut totdeauna şi te-am iubit, iar acum că ai venit după mine, toate bogăţiile mele îţi aparţin. Lasă-mă să te sărut". Când îşi apăsă buzele pe gura lui, femeia îi muşcă limba, iar sluga neghioabă - cuprinsă de mare durere - căzu de pe ramul pe care se afla. Văzându-şi sluga cum scuipa sânge şi nu putea bolborosi decât „lalala!", neguţătorul se sperie foarte şi, socotind că vreun duh rău se cuibărise în trupul nenorocitului, o rupse la fugă, urmat de tot alaiul servitorilor.
Siddhikari se speriase tare şi ea, dar a izbutit să coboare din arbore şi s-a înapoiat la sanctuar, aducând cu ea toate avuţiile jefuite de la negustor. Iată, deci, cum datorită agerimii şi inimii bune a ucenicei mele, am devenit şi eu nemaipomenit de bogată.
După ce termină de istorisit povestea ei, apăru însăşi Siddhikari, pe care pustnica o prezentă celor patru tineri neguţători. Apoi le spuse: „Acum, feciorii mei, spuneţi-mi deschis totul, cine e femeia pe care o râvniţi, iar eu am să vă ajut să vă atingeţi ' ţelul." Iar netrebnicii mărturisiră că era vorba de Devasmita, soţia tânărului neguţător Guhasena, care era plecat cu treburi, şi îi cerură să facă ce o şti pentru ca tinerii să rămână singuri cu ea. Schimnica le făgădui din nou tot ajutorul, iar până la împlinirea misiunii ei murdare, îi găzdui la ea pe toţi patru. Apoi femeia purcese la treabă. Mai întâi mitui slugile lui Guhasena, oferindu-le dulciuri şi daruri de tot soiul, iar acestea [0] lăsară să pătrundă în casă, însoţită de discipola ei. Dar nu

izbutiră să ajungă unde doreau, căci intrarea în odaia Devasmitei era străjuită de o căţea fioroasă, care mai-mai să rupă lanţul când se năpusti lătrând spre intruse. Devasmita auzi zarva şi trimise o slujnică să vadă ce se întâmplă, iar aceasta reveni însoţită de cele două femei.
Vicleana pustnică o binecuvânta cu prefăcută cucernicie şi respect, apoi începu să o laude în fel şi chip pe tânăra nevastă. „Am dorit de mult să te întâlnesc - minţi ea - iar azi-noapte te-am şi visat, de aceea m-am hotărât să vin să te văd. Mă doare inima când te văd singură, căci tinereţea şi frumuseţea se irosesc în van atunci când stai despărţită de acela pe care îl " iubeşti". Cu astfel de cuvinte şi altele asemănătoare se strădui nemernica să câştige încrederea frumoasei şi virtuoasei Devasmita: Apoi, pustnica îşi luă rărnas-bun şi plecă împreună cu ucenica ei.
A doua zi, ticăloasa pustnică se duse din nou la locuinţa neguţătorului Guhasena. De data aceasta luă cu ea o bucată de , carne, îmbibată din belşug cu piper iute, pe care o aruncă animalului înfricoşător ce păzea intrarea. Căţeaua înfulecă din două înghiţituri îmbietoarea halcă şi curând iuţeala piperului îşi făcu efectul din plin: lacrimi şiroaie îi izvorâră din ochi şi la fel şi nasul începu să-i curgă abundent. Atunci, vicleana pustnică pătrunse în camera .Devasmitei, care o primi cu ospitalitate prietenească, şi se prefăcu a plânge cu amărăciune. Iar când tânăra gazdă vroi să afle pricina necazului, nemernica ticlui următoarea poveste: „Fata mea, vezi căţeaua de la uşă cum plânge? Fiinţa aceea m-a recunoscut că i-am fost tovarăşă într-o ; viaţă anterioară şi de aceea a început să verse lacrimi amare, facându-mă şi pe mine să mă podidească plânsul." Devasmita constată că, într-adevăr* animalului îi curgeau lacrimile ca din izvor şi îşi zise: „Ce-o fi cu minunea asta?" Dar perfida femeie continuă: „Vezi, tu, fata mea, căţeaua aceea şi cu mine am fost - în viaţa noastră din trecut - soţiile uniii brahman care adesea călătorea în ţări străine, trimis ca sol al regelui, lăsându-ne singure j şi amărâte. Eu însă am trăit cu alţi bărbaţi în lipsa lui, satisfăcând j în felul acesta cerinţele trupului şi răspunzând chemărilor obişnuite ale firii. Căci a-ţi împlini nevoile fiinţei şi pornirile fireşti este una din cele mai importante îndatoriri ale femeii. De aceea am renăscut în existenţa mea actuală cu amintirile din viaţa anterioară. Cea de a doua soţie însă a încălcat poruncile firii, nu şi-a trăit viaţa şi a renăscut degradată, sub chipul unui câine. Totuşi îşi aduce aminte de viaţa netrăită din trecut şi de aceea plânge cu mare jale."
Devasmita însă, isteaţă fiind, gândi: „Ceea ce îmi propovăduieşte femeia asta este un - fel nou de a-ţi respecta îndatoririle. De bună seamă, ea pune la cale ceva necurat împotriva mea". Iar cu glas tare îi spuse: „Până în ziua de astăzi nu mi-am dat seama de aceste porunci şi îndatoriri. Aşa că, rogu-te, pune la cale o întâlnire cu vreun flăcău tânăr şi chipeş".
Nemernica atâta aştepta: „Cunosc din întâmplare patru tineri aşa cum îţi doreşti, zise ea. Sunt neguţători de pe alte meleaguri, care au venit cu treburi şi se află aici de câtva timp". Apoi, îşi luă rămas-bun şi plecă încântată.
Devasmita însă pătrunsese vicleşugul pus la cale de mârşava schimnică şi îşi destăinui gândurile slujnicei sale credincioase.
„Nu încape îndoială, zise ea, că neguţătorii aceia ticăloşi, oricine ar fi ei, l-au întâlnit pe soţul meu, au văzut lotusul pe care îl ţinea în mână şi - în vreun fel oarecare, poate ameţindu-1 cu

băuturi - au aflat taina florii. Iar acum au venit aici, din îndepărtata lor insulă, cu gând să mă facă să cad în păcat; iar asceta aceea rea le este unealtă. Aşa că adu repede nişte vin dulce amestecat cu *datura,* apoi du-te şi fa să pregătească, fără zăbavă, o pecete de fier cu forma unei labe de câine, şi adu-le cât mai repede aici."

După ce slujnica a plecat ca să îndeplinească poruncile, Devasmita chemă o altă slujnică, la fel de credincioasă, pe care o îmbrăcă în straiele stăpânei şi o lăsă în locul ei, pentru a-1 aştepta pe nesăbuitul tânăr, care - desigur - nu bănuia nimic.

La rândul ei pustnica alese pe unul din tinerii care se înghesuiau care mai de care să fie primul la întâlnire, îl îmbrăcă în straiele ucenicei şi îl aduse în taină la locuinţă, aşa cum conveniseră^ Aici, tânărul neguţător, care nu ştia ce îl aştepta, a fost întâmpinat cu multă gingăşie de aceea pe care o socotea a fi gazda mult dorită. Fata, deghizată în straiele stăpânei, îl ademeni şi îl îndemnă să bea băutură dreasă cu *datura.* După ce somniferul îşi făcuse efectul, nefericitul a fost despuiat şi înfierat pe frunte cu pecetea de fier, apoi dus şi lepădat gol-puşcă într-un şanţ plin de noroi şi murdării.

Tânărul se dezmetici pe la cântători; văzând halul în care se afla, se spălă anevoie, apoi porni - aşa cum îl adusese mama Pe lume - către locuinţa unde găzduia, ascunzând cu palma Pecetea înfierată pe frunte. Ajuns acasă, se legă cu o basma la frunte, pretinzând că îl durea capul de nesomn şi de efortul făcut in noaptea care trecuse şi - dorind să nu fie singurul păcălit -'Şi minţi tovarăşii, spunându-le că nişte hoţi îi aţinuseră calea P[e] drumul de înapoiere şi îl jefuiseră. '

La fel păţiră, rând pe rând, şi ceilalţi trei tovarăşi ai acestuia, la fel se legară la cap pentru a ascunde semnul ruşinii şi umilinţei îndurate. Şi nici pustnicei budiste nu îi spuseră nimic, nădăjduind în taină că poate va trece şi ea prin ceva asemănător. Apoi îşi luară tălpăşiţa, pe tăcute şi fără să privească înapoi.

A doua zi, pustnica, însoţită de discipola ei, se duse acasă la Devasmita, foarte încântată de misiunea pe care credea că o îndeplinise. Devasmita le primi cu politeţe, le dădu să bea vin dres cu *datura,* chipurile drept mulţumire, iar când cele două femei căzură ameţite, le pedepsi tăindu-le nasurile şi urechile; după care le slobozi şi pe ele în şanţul plin de murdării.

Apoi însă, când cugetă mai profund asupra tuturor celor întâmplate, tânăra soţie se îngrijoră. Şi, fiindu-i teamă că tinerii neguţători, batjocoriţi de ea, s-ar putea răzbuna pe soţ, se duse la soacra ei şi îi, povesti toată tărăşenia. Aceasta îşi lăudă nora pentru purtarea ei nobilă şi împărtăşi îngrijorarea ei.

Atunci Devasmita zise cu hotărâre: „Am să mă duc să-mi salvez soţul la fel cum Saktemati şi-a salvat - cu înţelepciunea ei - bărbatul". Nedumerită, soacra o întrebă: „Spune-mi, fata mea, cum a izbutit Saktemati să-şi scape bărbatul de năpastă?", iar Devasmita îi istorisi

Povestea nevestei Saktemati şi a soţului acesteia Sam udratta

în chiar cetatea noastră strămoşii au clădit un măreţ sanctuar pe care l-au dedicat puternicului *yakşa* Manibhadra. Norodul se ducea să i se închine, cu daruri şi ofrande, iar aceia care doreau să-i obţină bunăvoinţa şi vreo favoare anume, îi adresau rugi şi-i cereau binecuvântarea. Iar dacă se întâmpla ca, peste noapte, vreun bărbat să fie surprins cu femeia altuia, era închis în templu până a doua zi dimineaţa, când era adus - împreună cu femeia vinovată - la Curte, unde regele îi judeca şi îi pedepsea. Aşa era obiceiul.

Se întâmplă că într-o noapte gărzile îl descoperiră pe un negustor, Samudratta, în tovărăşia unei femei care nu era nevasta sa. Fără multă vorbă, soldaţii. îi ridicară pe amanţi şi, aşa cum era porunca, îi ferecară în templul acelui *yakşa,* unde urmau să rămână închişi peste noapte.

Vestea despre năpasta căzută pe capul neguţătorului Samudradatta ajunse repede la urechile soţiei sale, pe care o chema Saktemati. Femeie fidelă, dar în acelaşi timp isteaţă şi curajoasă, ea puse la cale un plan pentru a-şi izbăvi omul de pacoste. îşi schimbă straiele şi se sulemeni în aşa fel încât să nu fie recunoscută şi, împreună cu mai multe prietene, pomi către templu cu ofrande pentru zeu. Preotul, a cărui preocupare era aceea de a consuma ofrandele aduse de credicioşi, se lăsă mituit şi desferecă poarta încăperii unde Sainudradatta fusese încarcerat. Saktemati intră şi îşi găsi bărbatul - speriat şi zăpăcit - lângă femeia cu pricina. Fără să zăbovească, femeile îşi schimbară straiele, apoi Saktemati o izgoni pe rivală, care - ascunsă în hainele de împrumut şi ferită de întuneric - se furişă şi izbuti să plece; iac paznicii nu observară substituirea.

A doua zi dimineaţa, când soldaţii regelui sosiră pentru a-1 duce la judecată pe vinovat, rămaseră uluiţi, căci constatară că ■femeia era chiar soţia lui Samudradatta. Regele, aflând întâmplarea, îl puse în libertate pe presupusul vinovat, pedepsindu-1 în schimb pe judecătorul care făcuse greşeala. Iar Samudradatta nu ştiu cum să

plece mai repede, scăpat parcă din ghearele morţii.
„în felul, acesta Saktemati cea înţeleaptă şi-a salvat bărbatul de la mare necaz, tar eu nu voi pregeta, ca şi ea, să fac tot ce îmi stă în putinţă pentru a-mi apăra soţul", îşi încheie Devasmita povestea.
După ce i se destăinuise soacrei, Devasmita purcese la treabă. Se îmbrăcă în straie negustoreşti şi, însoţită de credincioasele ei slujnice, se îmbarcă pe o corabie, pornind - chipurile - într-o călătorie de afaceri, în cadrul unei adevărate flote comerciale.
Ajunse în ţara Kataha şi îl zări pe soţul ei într-un grup de oameni de afaceri. Iar Guhasena o zări şi el de departe şi fu izbit de înfăţişarea aceleia pe care o credea un neguţător ca şi el. „Ce mult seamănă tânărul acesta cu iubita-mi soaţă!", îşi zise el, sorbind-o din ochi, fără a-şi da seama cât de aproape este de adevăr.
Devasmita se înfăţişă regelui şi, înştiinţându-1 că are de făcut o plângere, îi ceru să-şi adune supuşii pentru ca să audă toţi ceea ce va spune. Curios, regele îndeplini dorinţa ciudatului străin, iar după ce mulţimea se adunase, îl întrebă: „Acum spune-mi care-i necazul tău?"

Iar Devasmita, sub înfăţişarea de neguţător, îi răspunse: „Măria Ta, patru sclavi ai mei au fugit şi se ascund în ţara ta. Vreau să faci dreptate şi să mi-i înapoiezi!"
„Toţi supuşii mei s-au adunat aici. Arată care sunt robii tăi şi-i poţi lua", îi îngădui- regele.
Atunci Devasmita îi indică pe cei patru tineri negustori pe care îi umilise şi îi batjocorise şi care se deosebeau de restul cetăţenilor pentru că îşi aveau frunţile ascunse cu nişte basmale. Dar comunitatea neguţătorilor locali izbucni mânioasă: „Aceştia sunt fiii unor confraţi, negustori cinstiţi, binecunoscuţi în cetate. Ei nu pot fi sclavii tăi!". „Dacă nu mă credeţi, să-şi scoată basmalele şi veţi găsi înfierat pe fruntea lor semnul meu, pecetea unui picior de câine", le răspunse Devasmita.
Toată negustorimea încremeni de uluială şi de mare ruşine când se convinse că neguţătorul cel străin grăise adevărul, iar regele, nu mai puţin mirat, îi ceru lămuriri. Devasmita îi povesti cinstit şi în amănunţime tot ce se petrecuse, cum îşi apărase virtutea şi cum îi pedepsise pe tinerii aceia îngâmfaţi şi destrăbălaţi, * iar toţi cei de faţă izbucniră în hohote de râs, lăudându-i înţelepciunea.
Regele îi făcu dreptate. „Sunt sclavii tăi şi poţi să-i iei", încuviinţă el; însă neguţătorii se învoiră să spele ruşinea: adunară mulţi bani pentru a-i răscumpăra, plătind şi o sumă drept amendă, care intră în vistieria regală. Devasmita luă banii care i se plătiseră drept răscumpărare, le acordă libertatea celor patru tineri nesăbuiţi şi, cinstită şi lăudată de către cei de faţă pentru fidelitatea şi isteţimea de care dăduse dovadă, se înapoie împreună cu Guhasena, soţul ei, la Tamralipta, cetatea lor de baştină. Şi de atunci cei doi tineri soţi nu s-au mai despărţit niciodată.

Povestea credinciosului şi ş viteazului Vidusaka

La Ujjayini, cetate vestită în lumea întreagă, domnea pe vremuri un rege pe care îl chema Adityasena. Şi era acest rege cârmuitor înţelept, dar şi viteaz fără pereche. Carul său, strălucitor ca al soarelui, străbătea năvalnic câmpul de bătălie şi nimeni nu îndrăznea să-i stea în cale; iar când umbrela sa, albă ca zăpada, se înălţa falnică la orizont, toţi ceilalţi regi şi principi şi le plecau pe ale lor - oricât de mare ar fi fost căldura - cu umilinţă şi supunere. Giuvaeruri din cele mai preţioase se adunau de pretutindeni şi umpleau vistieria sa, la fel cum întinsul nemărginit al apei umple oceanul.
Odată, pe când se afla cu tabăra stabilită pe malul Gangelui, i se înfăţişă un neguţător bogat de prin partea locului - Gunavartman pe nume - care îi spuse: „Măria Ta, zeii m-au blagoslovit cu o fiică, bucuria vieţii mele şi podoaba celor trei lumi*, o nestemată frumoasă cum alta nu este, pe care aş da-o de soţie Măriei Tale, căci numai tu meriţi să-i fii soţ".
Apoi, tatăl o aduse pe Tejasvati, căci aşa o chema pe fiica sa, ca să o prezinte regelui. Iar acesta, când o văzu pe fecioară inundând încăperea cu strălucirea ei cerească - la fel ca giuvaerurile cu razele lor de foc din Templul Iubirii - îşi simţi inima covârşită de patimă, iar trupul topindu-se, mistuit de flăcările dorinţei. Fără să mai stea pe gânduri, Adityasena primi să o ia de soţie, căci minunata fecioară merita să fie regină între regine, şi - fiind foarte mulţumit - îl copleşi cu onoruri pe tatăl ei.
Regele se căsători cu Tejasvati şi, simţind că şi-a îndeplinit ţelul vieţii, se înapoie în cetatea sa de scaun. Aici se preocupă tot mai mult de tânăra sa regină, neglijând treburile împărăţiei, care totuşi erau importante. Iar urechea sa, încântată de glasul
Lumea din ceruri, lumea de pe pământ şi lumea subpământeană.

melodios al soţiei favorite, nu mai auzea plângerile şi durerile supuşilor. Regele se închidea în harem şi nu- îl mai părăsea.

După un timp, Tejasvati aduse pe lume o fetiţă, iar evenimentul fu întâmpinat cu multă bucurie de toată suflarea din împărăţie, dar mai ales de tatăl ei. Pe măsură ce creştea, fetiţa se făcea tot mai frumoasă.
Veni vremea când regele simţi din nou îmboldindu-1 menirea sa de războinic viteaz şi făcu pregătiri pentru a pedepsi pe una din căpeteniile locului, care se răzvrătise împotriva autorităţii regale. O luă cu el şi pe iubita sa soţie de care nu se îndura să se despartă. Aşa cum şedea pe spinarea unui elefant impunător, Tejasvati părea însăşi zeiţa protectoare a oştilor. Iar el însuşi încalecă un bidiviu focos, înalt cât un munte şi nărăvaş nevoie-mare.
Ajunseră la şes. Cât vedeai cu ochii, pământul era întins ca-n palmă şi, năzărindu-i-se să o impresioneze pe regina Tejasvati cu meşteşugul său la călărie, regele porni în galop nebun. Când sireapul simţi pintenii înfigându-i-se în burtă, ţâşni ca săgeata slobozită de un arc puternic şi dispăm într-o direcţie necunoscută. Alarmaţi, comandanţii şi soldaţii porniră în urmărirea lui, dar nu izbutiră să-1 ajungă din urmă.
Atunci miniştrii şi comandanţii, temându-se de vreo nenorocire, s-au înapoiat - împreună cu soldaţii - în cetatea pe care au ferecat-o, punând pază straşnică la porţi şi la creneluri. Şi, în aşteptarea unor veşti, s-au străduit să liniştească norodul în panică şi pe regina neconsolată, care plângea fără încetare.
în timpul acesta regele ajunse pe dealurile Vindhya, acoperite de păduri de nepătruns, în care bântuiau lei fioroşi. Dezorientat şi neştiind cum să iasă din încurcătură, îşi aminti că armăsarul său era un animal năzdrăvan. Coborî, deci, din şa şi i se prosternă în faţă, spunându-i: „Tu ai fost zeu în viaţa ta anterioară, de aceea se cuvine să-1 ajuţi pe stăpânul tău. Scoate-mă din impas | şi ţi-oi mulţumi."
Un cal' bun este nu numai un tovarăş preţios, dar şi o fiinţă divină. Bidiviul, care îşi amintise ce fusese în viaţa sa din trecut, îşi purtă stăpânul pe căi umbroase, mărginite de lacuri răcoroase, care le risipi oboseala de peste zi. Străbătură, astfel, sute de] *yojana** pe drumul de înapoiere şi ajunseră sub zidurle cetăţii tocmai când măreţul soare îşi strunea telegarii, îndrumându-şi carul de foc către văile din apus, iar umbrele înserării îşi întindeau aripile asupra firii. Porţile cetăţii însă erau închise, iar limbile de

* Distanţă măsurând, probabil, 13-15 kilometri.
foc ce se înălţau din rugurile funerare din împrejurime făceau ca atmosfera să fie înfricoşătoare.
Minunatul patruped îşi purtă stăpânul într-un colţişor liniştit, nu departe de zidul cetăţii, unde se afla pitit în verdeaţă un templu micuţ. Regelui îi plăcu pacea şi tihna ce domneau aici şi descăleca, socotind să se odihnească în templu. Nu apucă să intre în sfântul lăcaş căci o ceată de brahmani îi aţinu calea, gesticulând şi vociferând cu mânie, şi i se împotrivi, cre2ând că au de-a face cu vreun paznic de cimitir sau cu un hoţ.
Pe când ceata brahmanilor se agita gălăgioasă, apăru din templu un tânăr brahman, Viduşaka pe nume, viteazul-vitejilor, vestit prin puterea braţelor sale, care îl proslăvea pe zeul Focului, iar acesta îi dăruise - drept mulţumire - un paloş minunat şi i se arăta în persoană ori de câte ori virtuosul tânăr doar se gândea la el.
Viduşaka observă, cu privirea sa ageră, ţinuta maiestuoasă a necunoscutului şi bănui că ar putea fi vreun zeu sub înfăţişarea unui muritor de rând. De aceea, îşi potoli confraţii brahmani, apoi se închină respectuos în faţa regelui şi îl pofti în templu. Adityasena intră şi, ajutat de sclavele de la templu, îşi scutură praful adunat pe drum şi se spălă. Şi pe când se odihnea, inimosul brahman Viduşaka se îngriji de cal: îi scoase şaua, îl adapă cu apă răcoroasă şi îl hrăni cu iarbă proaspătă. Apoi pregăti, cu mâinile sale, o cină demnă de un oaspete de seamă.
După ce regele îşi potoli foamea, Viduşaka îi pregăti un culcuş moale şi îl îmbie: „Stăpâne, odihneşte-te fără grijă, căci eu îţi voi păzi somnul". Şi, apucând sabia minunată dăruită de zeul Focului, îşi luă postul în primire.
A doua zi dis-de-dimineaţă, Viduşaka, fără să aştepte a i se porunci, puse şaua pe nobilul animal şi se înfăţişă oaspetelui. Regele, după ce şi-a luat rămas-bun, a încălecat şi a plecat. Când a intrat pe poarta cetăţii, norodul 1-a zărit şi s-a bucurat mult, salutându-1' cu strigăte vesele. Vestea revenirii sale s-a răspândit ca fulgerul şi, fără zăbavă, miniştrii şi nobilii de la curte i-au " ieşit în întâmpinare. Iar reginei Tejasvatoi i s-a ridicat o piatră de pe inimă şi, în semn de mulţumire adusă proniei, a poruncit să fie organizată o mare petrecere, pentru ca toată suflarea să se bucure împreună. Cetatea s-a împodobit, steaguri şi flamuri de toate culorile au început să fâlfâie în bătaia vântului, iar veselia a durat până seara târziu, când strălucirea soarelui a pălit, devenind stacojie, apoi purpurie, în timp ce se pierdea la apus. A doua zi, Adityasena i-a chemat la palat pe Viduşaka şi

brahmanii săi şi, după ce le povesti celor de faţă purtarea nobilă a tânărului brahman, îi dărui acestuia o mie de sate, o umbrelă regească şi un elefant maiestuos; iar această cinstire îl făcea pe Viduşaka egalul marilor căpetenii.
Pe cât de viteaz, pe atât de mărinimos era Viduşaka, deoarece a împărţit frăţeşte cu brahmanii din mănăstire cele o mie de sate primite în dar şi toţi trăiau fără griji din veniturile obţinute. Curând însă tihna şi bunăstarea îi ameţi pe brahmani; nu mai luau seama la sfaturile înţelepte ale mai tânărului lor confrate şi au început să se sfădească între ei, fiecare voind ca el să fie şef. S-au împărţit în grupuleţe rivale de câte şapte persoane şi - ceea ce era mai rău - au început să-i asuprească pe sătenii care îi îndestulau prin munca lor. Viduşaka se uita la ei cu dispreţ şi

indiferenţă; căci aceasta este purtarea corectă a oamenilor cu inimă nobilă, faţă de cei mici la suflet.
Odată se abătu pe acele meleaguri un brahman aspru din fire, pe care îl chema Ciakradhara şi care fu martorul certurilor nesfârşite dintre brahmanii ce sălăşluiau în templu. Ciakradhara era el chior de un ochi, dar vedea prea bine cu celălalt ca să nu poată judeca fără greş faptele semenilor săi; şi deşi era cocoşat şi strâmb la trup, pe atât de drept şi de deschis era la vorbă. Aşa că le spuse fără să-i menajeze: „Neghiobilor, nu de mult de-abia vă duceaţi viaţa de azi pe mâine din cerşit, aţi uitat? Şi-atunci, de ce îi năpăstuiţi pe ţăranii de pe urma cărora trăiţi? Dar e vina lui Viduşaka, pentru că nu. vă struneşte. De aceea, nu mă îndoiesc că în curând veţi purcede iarăşi la cerşit! Căci nu este mai bine când, lipsind un şef înţelept, fiecare face la nimereală ce îl taie capul, decât atunci când sunt prea mulţi şefi, dar treburile se duc de râpă. Ascultaţi-mi sfatul: delegaţi pe cel mai înţelept şi curajos dintre voi să vă conducă, iar voi supuneţi-vă îndrumărilor sale, dacă vreţi să trăiţi mai departe în prosperitate, căci numai un om hotărât vă poate ajuta să ieşiţi din impas."
Dar fiecare din brahmani vroia ca el să fie şeful, aşa că Ciakradhara interveni din nou, spunându-le: „Văd că nu aveţi înţelepciunea să cădeţi la învoială, de aceea iată ce vă propun: în cimitirul din vecinătate se află trei tâlhari traşi în ţeapă. Cel mai îndrăzneţ dintre voi să meargă acolo în miez de noapte, să le taie nasurile şi să revină cu dovada faptei împlinite. Acela va j fi şeful vostru, căci curajul merită să fie răsplătit."
însă nici unul din brahmani nu îndrăznea să înfăptuiască ceea ce li se propusese. Atunci Viduşaka, aflat în apropiere, se oferi el să se ducă la miezul nopţii în cimitir, iar brahmanii proşti,
socotind că era vorba de o întreprindere primejdioasă, se învoiră ca, în caz de reuşită, Viduşaka să-i conducă, ei urmând a-1 recunoaşte drept stăpân.
La miezul nopţii eroul nostru pătrunse în cimitir, ţinând în mână sabia primită în dar de la zeul Focului. în mijlocul cimitirului înfiorător - unde ţipetele vulturilor şi urletele şacalilor se împleteau cu vaietele vrăjitoarelor şi unde rugurile funerare ardeau în vâlvătăi, iar din gurile mulţimilor de demoni ce sălăşluiau acolo ţâşneau limbi de flăcări - Viduşaka îi descoperi pe cei trei tâlhari căzniţi, cu feţele îndreptate spre cer, de teamă parcă să nu-şi piardă nasurile. Când Viduşaka se apropie, tâlharii - în care se cuibăriseră nişte demoni violenţi - începură să dea cu pumnii în el; însă viteazul brahman nu se sperie deloc, ci Iovi cu sabia-i fennecată, izgonind duhurile din leşurile aflate în vârfurile ţepilor. Apoi le tăie nasurile, pe care le ascunse într-un colţ al veşmântului.
Tocmai se pregătea să plece, când într-un colţ întunecos al înspăimântătorului ţintirim zări un cerşetor din aceia evlavioşi, care şedea pe trupul neînsufleţit al unuf om întins la pământ şi bolborosea nişte vrăji şi farmece. Mai din curiozitate, mai din dorinţa de a se amuza, Viduşaka se piti în apropiere ca să vadă ce se va întâmpla.
Cerşetorul continuă să murmure descântecele sale şi după puţine clipe cadavrul începu să scoată nişte sunete şuierătoare şi flăcări îi ţâşniră din gură, iar din orificiul buricului răsăriră mai multe seminţe de muştar.
Cerşetorul culese grăunţele, apoi lovi cu latul palmei cadavrul, care îndată se însufleţi şi se ridică drept în picioare; căci un demon puternic pusese stăpânire pe leşul acela omenesc. Atunci cerşetorul i se urcă în cârcă, iar calul improvizat îl purtă în galop până la un templu în care trona imaginea marii zeiţe Durga. Cerşetorul descăleca şi intră în sanctuarul din interiorul sfântului lăcaş, iar cadavrul pe care venise călare căzu lat şi rămase nemişcat la pământ. Tot mai intrigat, Viduşaka se luă după el fără ca să fie observat. Cerşetorul oferi daruri şi o proslăvi pe zeiţa cea teribilă, spunându-i: „Dacă eşti mulţumită de mine, măreaţă zeiţă, împlineşte-mi ruga ce ţi-oi face. Iar de nu eşti mulţumită, dă-mi un semn şi am să mă jertfesc eu însumi pe altarul tău!"
îmbătat de puterea vrăjilor sale, cerşetorul se prosternă în faţa imaginii zeiţei, iar din interiorul sanctuarului se auzi un glas, spunând: „Adu-o aici pe fiica-fecioară a regelui Adityasena şi oferă-mi-o ca jertfa. Atunci dorinţele tale se vor împlini." Cerşetorul părăsi sanctuarul, se înapoie la locul unde abandonase

cadavrul pe care îl lovi cu latul palmei, îndată trupul mort se însufleţi, se ridică în picioare, şuierând şi vărsând foc pe gură şi, după ce cerşetorul i se urcase pe spinare, porni alergând la drum.
Martor la cele întâmplate, Viduşaka se mânie foaite. „Cum, îşi zise el, cerşetorul acesta ticălos vrea să o ucidă pe gingaşa prinţesă? Lucrul acesta nu se va întâmpla atâta vreme cât trăiesc. Am să-1 aştept şi am să-1 pedepsesc!"
între timp, cerşetorul pătrunse în zbor pe fereastră în odaia din palat unde, fiind noapte, prinţesa dormea fără grijă; apoi o săltă în braţe şi porni înapoi pe aceeaşi cale. Ajungând la templu, hainul cerşetor o aşeză pe altarul zeiţei pe fecioara care, îngrozită, plângea sfâşietor, chemându-şi în ajutor părinţii.
în clipa când călăul se pregătea să dea lovitura de graţie nevinovatei sale victime, Viduşaka se năpusti cu sabia în mână şi, cu glas de tunet, răcni: „Nemernicule! îndrăzneşti să loveşti cu fulgerul tău această gingaşă floare de iasomie? Vrei să loveşti această făptură minunată?" Şi, înşfăcându-1 de plete pe cerşetorul care tremura din toate mădularele, îi despărţi capul de trup cu o singură lovitură de sabie. Apoi o potoli cu cuvinte blânde pe graţioasa fecioară care, recunoscându-1 pe salvator, i se- atârnă cu nădejde de gât şi îşi lipi trupul strâns de cel al voinicului.
Iar eroul nostru cugeta: „Oare ce trebuie să fac, cum să mă | descurc în miez de noapte ca să o duc de aici pe prinţesă şi să o las în haremul de la palat?" Chiar atunci auzi un glas din văzduh care i se adresa şi îl sfătuia: „Ascultă, Viduşaka! Cerşetorul pe care l-ai pedepsit, ucigându-I, avea în puterea sa un mare demon; şi

mai avea câteva grăunţe miraculoase de muştar cu ajutorul cărora izbutea să călătorească prin văzduh. De aceea, ticălosului i s-a urcat la cap să devină cârmuitor al întregii omeniri, luând în căsătorie pe fiicele regelui; de aceea nebunul acesta a trebuit să piară. Iar tu, eroule, ia acele seminţe de muştar pentru ca în această noapte să poţi zbura prin aer." Aşa a grăit vocea necunoscută din înaltul cerului, căci uneori până şi zeii se milostivesc şi îi iau sub aripa lor ocrotitoare pe eroii neprihăniţi. Bucuros, Viduşaka luă - aşa cum fusese sfătuit - grăunţele de muştar ascunse într-un colţ al veşmântului cerşetorului, apoi o săltă în braţe pe domniţă.
Tocmai când dădea să iasă din templu, un alt glas misterios îi porunci lui Viduşaka: „Eroule, peste o lună să te înapoiezi aici! Să nu uiţi porunca mea!" Iar Viduşaka, deşi nedumerit, ' făgădui: „Voi face precum ai poruncit!" Apoi, cu domniţa în *{*
braţe, străbătu ca vântul prin văzduh distanţa până la palat şi, intrând pe fereastră, o duse uşurel în iatacul ei.
După ce tânăra fată îşi revenise din spaimă, Viduşaka îşi aminti ceea ce vocea misterioasă îl prevenise şi de aceea îi spuse prinţesei. „Mâine dimineaţă n-o să fiu în stare să plec zburând, de aceea este mai bine să ne despărţim acum". însă fecioara se agăţă de braţul lui şi, speriată, îi zise: „Dacă pleci, voi muri de frică! De aceea, erou mărinimos, rogu-te, nu mă părăsi, salvează-mă din nou! Căci oamenii cinstiţi duc până la capăt o faptă bună pe care au început-o!"
Viduşaka o ascultă şi îşi zise în sinea sa: „Dacă o părăsesc, s-ar putea ca fecioara într-adevăr să moară ,din pricina fricii. în cazul acesta nu aş mai fi demn de încrederea pe care mi-a acordat-o suveranul meu". Prin urmare, rămase şi petrecu restul nopţii în iatacul fecioarei, adormind doborât de oboseală. Fecioara însă, care încă se afla sub influenţa emoţiilor de peste zi, rămase trează, veghind somnul salvatorului său; şi nici când apărură zorile nu îl deşteptă, zicându-şi, cu inima cuprinsă de caldă iubire: „Să-1 las să se mai odihnească puţin."
Dimineaţa slujnicele ÎI găsiră pe voinic dormind în braţele prinţesei şi, cuprinse de agitaţie, alergară să-1 vestească pe părintele fetei.
Mânios, regele porunci şefului gărzii să meargă' îndată şi să vadă ce s-a întâmplat. Acesta îl descoperi pe Viduşaka în pat, dar prinţesa îl potoli, povestindu-i cum fusese salvată de eroul care acum se odihnea; iar şeful gărzii se duse şi raportă suveranului său cele aflate. Regele, care cunoştea cinstea şi vitejia brahmanului Viduşaka, porunci să fie adus sub escortă, în faţa sa, deoarece vroia să afle din gura lui adevărul. Iar prinţesa înamorată îl însoţi şi amândoi i se înfăţişară suveranului.
La porunca regelui, Viduşaka îi povesti de-a firu-n păr cele întâmplate. Apoi scoase la iveală, din colţul veşmântului unde le ascunsese, nasurile tâlharilor şi seminţele de muştar, care erau altfel decât ᵛcele obişnuite. Regele îl crezu, totuşi se duse Ia cimitir unde îi găsi înălţaţi în ţeapă pe cei trei tâlhari văduviţi de nasuri, precum şi pe ticălosul cerşetor zăcând la pământ cu capul tăiat. Deplin convins că fidelul Viduşaka i-a salvat tronul şi pe fiica sa, regele se hotărî pe loc şi i-o dădu de soţie pe prinţesă credinciosului şi viteazului său supus brahman.
Ce nu fac oamenii generoşi când sunt mulţumiţi? Zeiţa Fortuna şi-a manifestat mărinimia, căci după căsătorie Viduşaka a căpătat multe averi şi bogăţii.
Bucurându-se de încrederea neştirbită a suveranului, cu

prestigiul şi mai întărit, Viduşaka trăia fericit la palatul socrului său, regele Adityasena. Zilele treceau în dulci plăceri când, îndemnat de un impuls din partea vreunei puteri supranaturale, soţia îi aminti făgăduiala pe care o făcuse de a se înapoia la templu în răstimp de o lună şi îi atrase atenţia că era ultima zi a sorocului. Viduşaka recunoscu că într-adevăr uitase şi, încântat de fidelitatea dovedită de soţia sa, *o* luă în braţe drept mulţumire. Peste noapte, pe când soţia sa, prinţesa, dormea, Viduşaka porni la drum şi, ajungând la templul zeiţei, descăleca şi, cu sabia în mână, strigă: „Eu, Viduşaka, am sosit!" Un glas din interiorul templului îi răspunse: „Intră, Viduşaka!" Viduşaka făcu ce i se poruncise: în faţa ochilor i se înfăţişă un palat măreţ, iar în palat zări o fecioară de o frumuseţe' divină cu ţinută maiestuoasă, care cu strălucirea ei risipea tenebrele nopţii, aşa cum flăcările incendiului luminează noaptea. Fecioara îl întâmpină pe Viduşaka, brahmanul - care se minuna de această întâmplare, - cu multă afecţiune şi respect, ceea ce trezi curiozitatea şi aţâţă în inima vionicului dorinţa de a dezlega misterul. Iar fata îi zise: „Eu sunt mlădiţă din neamul vidyadhara, de viţă nobilă, şi mă cheamă Bhadra şi hoinăream pe-aici când te-am zărit. Am fost fermecata de virtuţile tale şi, îndemnată de dorinţa de a te revedea, am rostit dintr-un colţ al sanctuarului, fără să mă înfăţişez, cuvintele acelea pentru a te readuce aici. Iar astăzi, cu ajutorul

puterilor mele magice, am îndemnat-o pe prinţesă să-ţi reamintească făgăduiala pe care o făcuseşi. De dragul şi de dorul tău mă aflu aici, frumosule erou şi mă las în voia ta: ia-mă de soţie!"

Viduşaka era uluit de cuvintele pe care frumoasa Bhadra, din neamul vidyadhara, le rostise, dar acceptă fără să şovăie chemarea ei şi se căsătoriră prin acea ceremonie numită *gandharva.* Apoi trăiră chiar acolo, bucurându-se de plăceri divine împreună >i cu soţia sa.

Când prinţesa se deşteptă în zori şi nu îşi găsi soţul iubit _ în pat, intră în panică. Disperată, se duse îndată la maică-sa -cu paşi împleticiţi, plângând amarnic şi tremurând toată - căreia îi povesti pricina tulburării sale. Tânăra domniţă era înspăimântată că soţul a părăsit-o pentru cine ştie ce greşeală comisă fără să—şi dea seama. Când îşi văzu fata cuprinsă de mare deznădejde şi află pricina stării ei, mama alergă şi îi povesti regelui necazul care se abătuse asupra lor. Regele se îngrijoră căci nu ştia ce să facă şi tocmai când prinţesa se hotărâse să-şi pună capăt zilelor, un glas misterios se auzi venind din văzduh: „Să nu te laşi cuprinsă de deznădejde, fata mea. Căci soţul tău este în viaţă, trăieşte în plăceri divine şi curând se va înapoia la tine!" Atunci speranţa reînvie în inima nefericitei soţii, iar ea se hotărî să aştepte înapoierea iubitului său bărbat.

Vremea se scurgea în plăceri pentru Viduşaka. într-una din zile un prieten, pe care îl chema Yogesvari, veni şi o preveni pe Bhadra că membrii neamului vidyadhara se mâniaseră pentru că trăia cu un muritor de rând, din care pricină intenţionau să o pedepsească. „De aceea, părăseşte locul acesta, o povăţui' prietenul. Pe ţărmul mării de răsărit se află oraşul Karkotaka, dincolo de care curge apa sfântă a râului Sitoda. După ce vei străbate râul, ai să ajungi în munţii Udaya unde se află ţinuturile celor din neamul siddhas, pe care vidyadharaşii nu vor îndrăzni să-1 calce. Pleacă fără să zăboveşti şi să nu îţi faci griji din pricina bărbatului pe care îl iubeşti; căci înainte de a vă despărţi îi poţi spune ce ai de gând să faci şi unde ai să pleci, pentru ca mai târziu el să te poată urma şi găsi."

Cuprinsă de frică, deşi îl iubea pe Viduşaka, Bhadra se hotărî să asculte povaţa prietenului binevoitor. îi povesti iubitului ei planul pus la cale, îi dărui inelul pe care ea îl avea la deget, apoi se făcu nevăzută prin puterile ei miraculose. Iar când Bhadra dispăru, Viduşaka se trezi singur în templul pustiu. Somptuosul palat parcă se topise în văzduh, iar Viduşaka îşi dădu seama că totul fusese doar o iluzie făurită de puterile magice ale iubitei sale. Copleşit de deznădejde, îşi aminti că Bhadra îi dăduse întâlnire undeva în munţii de la răsărit şi gândi: „Locul e departe, iar eu, cum voi părăsi templul, voi fi recunoscut, iar regele nu mă va lăsa să plec. Aşa că trebuie să mă folosesc de un vicleşug." Aşa cugetă isteţul brahman. îmbrăcă nişte zdrenţe, îşi presără cenuşă pe părul încâlcit şi pe trup şi, cu un toiag în mână, ieşi din templu, exclamând întruna: „Ah, Bhadra! Ah, Bhadra!". Lumea îl recunoscu şi vestea revenirii sale ajunse repede la urechile regelui. Acesta, când îl văzu purtându-se ca un nebun, îl luă cu binişorul şi îl duse la palat, unde toată lumea îl copleşi cu dragostea, dar el continua să plângă, rostind fără încetare: „Ah! Bhadra! Ah, Bhadra!" La fel se comportă şi în zilele care au urmat, rupându-şi veşmintele, refuzând să mănânce, jucând rolul unui nebun. Iar Adityasena îşi zise: „Viduşaka e nebun de nelecuit. De ce să-1 chinuim? S-ar putea să moară şi atunci mă fac vinovat de moartea unui brahman! Dar dacă îl lăsăm să vagabondeze, s-ar putea să-şi revină. Aşa că să-1 lăsăm să Plece!" Şi făcu precum hotărâse.

Slobod, aşa cum dorise să fie, Vidusaka pomi în căutarea iubitei sale. Şi tot călătorind zi şi noapte către răsărit, poposi în oraşul Paundravardhana. Vidusaka ceru găzduire unei bătrâne brahmane, care îl primi cu multă ospitalitate. După ce îl spălase şi îl ospătase, bătrâna se aşeză lângă necunoscutul brahman şi-i zise cu tristeţe: „Fiul meu, eu nu mai am rost pe lumea asta şi nu mai pot trăi. De aceea, îţi las ţie casa şi tot ce se află în ea!" „De ce vorbeşti aşa, măicuţă?" întrebă Vidusaka nedumerit. „Ascultă, fiul meu, povestea vieţii mele", îi răspunse bătrâna şi începu să istorisească cele ce urmează:

„în această cetate domneşte regele Devasena, care are o fată frumoasă cum alta nu este pe pământ. Devasena îşi iubeşte la nebunie fiica, iar când sosi vremea măritişului o dădu de soţie unui rege megieş, Kacicapa, care însă muri în mod misterios chiar în noaptea nunţii, când nămăsese singur cu mireasa. Durerea fu mare, desigur, dar vremea trecu, întâmplarea fu dată uitării, iar regele îşi mărită fata cu un alt rege, care însă împărtăşi soarta predecesorului său. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu următorii doi soţi, care pieriră în prima noapte a nunţii, la fel ca ceilalţi. După aceasta nu se mai ivi nici un pretendent la mâna prinţesei, căci toţi regii care ar fi luat-o, poate, se temeau să nu aibă soarta tragică a celor dinaintea lor. Deznădăjduit şi îndurerat, regele îl chemă pe comandantul Curţii şi-i porunci aşa: «Zilnic din fiecare cămin existent în cetate să fie ales un tânăr necăsătorit - care neapărat trebuie să fie brahman sau *kşatriya* - şi adus la palat; iar peste noapte tânărul să fie lăsat să rămână singur cu prinţesa, în iatacul ei. Să vedem câţi vor pieri şi cât va dura această situaţie. Iar acela care va supravieţui îi va deveni soţ. Căci necunoscute sunt căile destinului şi nimeni nu i se poate împotrivi». Porunca regelui a fost îndeplinită şi în felul acesta sute de tineri au pierit în iatacul prinţesei. Se vede că am păcătuit în vreuna din vieţile mele anterioare, iar acum a sosit sorocul plăţii, căci la noapte e rândul unicului meu fiu să-şi

înfrunte soarta, care este cunoscută de-acum. Fără el viaţa nu va mai avea nici un rost, de aceea m-am hotărât să pier în flăcările rugului. înainte însă de a purcede la înfăptuirea pasului suprem, vreau să dăruiesc unei persoane merituoase casa mea cu toată bunurile pe care le, cuprinde, în nădejdea ca în viaţa viitoare soarta va fi mai milostivă cu mine".-
Viduşaka ascultă cu luare aminte povestea bătrânei brahmane, j apoi o linişti, spunându-i: „Dacă asta ţi-e durerea, măicuţă, eu te voi ajuta. La noapte mă duc la palat în locul fiului tău, carej
astfel va rămâne în viaţă. Şi nici pentru mine să nu te îngrijorezi, căei am puteri miraculoase şi nu mă paşte nici o primejdie." Când îi auzi hotărârea, bătrâna se prosternă cu **recunoştinţă** în faţa lui Vidusaka şi i se înclină, socotindu-1 o zeitate venită să o răsplătească pentru virtutea şi faptele bune din vieţile ei anterioare.
Seara, Vidusaka se prezentă la palat şi fii condus în acea parte unde se aflau odăile fecioarei. Vidusaka o văzu pe prinţesă în iatac - o mândreţe de fată cu bujorii tinereţii înfloriţi în obraji, mlădie ca iedera care din înălţime se încovoaie sub povara florilor încă neculese. Când se lăsă întunericul, domniţa se culcă, dar eroul nostru rămase de pază în mână cu sabia miraculoasă **dăruită** de zeul Focului, care i se şi înfăţişă în gând, încurajându-1. „Să vedem cine este acela care a ucis atâţia tineri nevinovaţi", îşi zise Vidusaka.
Toată suflarea din cetate dormea când, deodată, uşa iatacului se deschise şi în prag se ivi un *rakşasa* fioros: era acela care fusese pricina pieirii atâtor tineri! Demonul întinse braţul ca să-1 înşface pe erou, dar acesta ţâşni iute fără să-i fie câtuşi de puţin frică şi cu sabia sa minunată reteză de la umăr braţul ucigaş; iar duhul cel rău fugi înspăimântat, lăsându-şi zălog braţul.
Dimineaţa, când se deşteptă şi zări braţul retezat zăcând pe podea, prinţesa fu copleşită de un simţământ în care se împleteau groaza, bucuria neţărmurită şi uluiala deopotrivă. Veni şi regele, care se bucura nu mai puţin văzând isprava eroului. Şi pentru că izbăvise prinţesa de blestem, îşi respectă cuvântul, dându-i-o de soţie împreună cu multe bogăţii. Vidusaka trăi în huzur şi plăceri o bucată de vreme împreună cu gingaşa domniţă, care acum îi era soţie.
Dar într-o noapte, măcinat de dor, o părăsi fără de veste şi, porni în căutarea iubitei sale Bhadra. Dimineaţa când se trezi, prinţesa fu copleşită de disperare, văzând că soţul ei dispăruse fără să spună o vorbă; dar părintele ei o încuraja spunându-i să nădăjduiasacă în revenirea lui.
Vidusaka a călătorit zi şi noapte până a ajuns la oraşul Tamralipta, nu departe de ţărmul mării de răsărit. Aici se alătură unui neguţător, Skandadhasa pe nume, care încărcase o corabie cu- tot soiul de mărfuri pe care vroia să le vândă peste ocean. Corabia porni şi străbătu jumătate din drum când, la mijlocul oceanului, se opri dintr-o pricină necunoscută, împiedicată parcă de o mână nevăzută. Şi cu toate eforturile depuse, deşi timpul ᵉra favorabil, nu izbutiră să-o urnească din loc. Deznădăjduit,

Skandadhasa o făgădui pe fiica sa de soţie, împreună cu jumătate din avuţie, aceluia care va izbuti să slobozească corabia din lanţurile nevăzute care nu îi permiteau să înainteze.
Fără să pregete, inimosul Viduşaka se oferi: „Eu voi coborî în adâncuri să descopăr cauza. Trebuie însă să mă sprijiniţi, legându-mă cu frânghia de piept, şi îndată ce corabia se urneşte din loc, să mă trageţi şi să mă ridicaţi înapoi pe punte."
Neguţătorul, bucuros, făgădui să facă întocmai ceea ce i se ceruse; un matelot îi petrecu o frânghie solidă pe sub braţe, după care Viduşaka se avântă în adâncurile oceanului. Aici, chiar sub carenă, zări dormind un uriaş de piciorul căruia se poticnise corabia. Fără să şovăie, reteză piciorul buclucaş cu sabia dăruită de zeul Focului şi corabia se puse în mişcare, însă neguţătorul avar şi hain, dorind să-şi salveze averea, îşi calcă promisiunea, tăind frânghia şi abandonându-l pe Viduşaka; apoi îşi continuă cu iuţeală drumul pe oceanul vast cât lăcomia sa, spre celălalt ţărm. Viduşaka reveni la suprafaţa apei şi, când îşi dădu seama ce se întâmplase, cugetă în sinea sa: „De ce s-a purtat aşa negustorul acela? De bună seamă i se potriveşte zicala: «Oamenii nerecunoscători, orbiţi de lăcomia de a aduna averi, nu pot vedea unde le este câştigul». Acum însă trebuie să dau dovadă de iscusinţă, căci dacă îţi lipseşte curajul chiar şi piedica măruntă devine un obstacol de netrecut." Viduşaka se agăţă de piciorul retezat al uriaşului care dormea la fundul apei şi, folosindu-1 ca pe o barcă, lopată cu braţele până ajunse la celălalt tărâm al oceanului, aşa cum făcuse Hanuman* de dragul lui Rama. Căci destinul vine în ajutorul oamenilor cinstiţi.
Când ajunse la mal şi puse piciorul pe pământ, Viduşaka auzi un glas venind djn văzduh, care îl încuraja în felul următor: „Viduşaka, eşti cinstit şi curajos, iar eu - Focul Sacru, căruia tu,i-ai oferit jertfele cuvenite zeilor, la fel

ca şi trupurile celor care părăsesc acest pământ - sunt mulţumit de vitejia şi de purtarea ta. Ia aminte la ce îţi spun. Ţărmul acesta e pustiu, însă după o călătorie de şapte zile vei ajunge la cetatea Karkotaka, unde te vei împrospăta şi trupeşte şi sufleteşte. După aceea continuă-ţi drumul şi ai să dobândeşti ceea ce doreşti. Iar eu te blagoslovesc ca în tot timpul acesta să nu simţi nici foame şi nici sete!"

Viduşaka se prosternă şi proslăvi zeul Focului, care îl oblăduia cu puterea sa, apoi porni la drum şi după şapte zile - aşa cum

* Zeu, regele maimuţelor, era prieten al lui Rama, din epopeea , *Ramayana.*

fusese prevenit - ajunse la cetatea Karkotaka. Aici găzdui la o mănăstire unde se aflau mulţi brahmani de viţă nobilă, veniţi din toate colţurile ţării. Brahmanii îl întâmpinară cu bucurie pe Viduşaka, iar unul dintre ei se îngriji ca el să se îmbăieze, după care îi oferi bucate gustoase şi îmbrăcăminte curată. Pe când s^ odihnea, auzi larmă cu bătăi de tobă şi zări un sol de la Curte care anunţă următoarele: „Măria Sa regele Aryavarman îl invită pe orice brahman sau *kşatriya,* care doreşte, să vină şi să petreacă o noapte împreună cu prinţesa, fiica sa!"

Viduşaka înţelese îndată adevăratul motiv al invitaţiei şi - fiind neînfricat şi plăcându-i primejdiile - se hotărî să dea răspuns chemării suveranului. Gazda sa însă îl preveni, zicându-i: „Ia sgama, brahmane, ceea ce e numit locuinţa domniţei este, de fapt, gura căscată a morţii. Căci mulţi tineri cutezători care s-au dus noaptea acolo, n-au mai ieşit vii dimineaţa!"

Fără să ţină seama de sfatul brahmanului, Viduşaka se duse la palat, unde regele Aryavarman în persoană îl întâmpină cu bucurie şi îl însoţi până la iatacul prinţesei. Iar când pătrunse, odaia se umplu de o puternică strălucire ca aceea a soarelui când se scaldă în flăcări. Aici o găsi pe tânăra domniţă tristă şi cu lacrimi în ochi, care însă când îl văzu pe eroul cutezător se îmbujora şi un licăr de speranţă îi sclipi în ochi. "Cu sabia dăruită de zeul Focului în mână, Viduşaka veghe toată noaptea. Deodată, în prag apăru un *rakşasa* înfricoşător, care întinse braţul stâng - căci dreptul îi fusese retezat de la umăr - încercând să-1 înşface. Viduşaka îşi zise: „Acesta-i *rakşasa* căruia eu i-am tăiat braţul în oraşul Paundravardhana. Dacă îi retez numai braţul care > i-a rămas, din nou o să-mi scape. De aceea am să-1 răpun!" Cugetând aşa, sări şi îl apucă de plete pe demon, însă chiar în clipa când se pregătea să dea lovitura care avea să-1 scurteze de cap, acesta îl imploră îngrozit: „Nu mă ucide! Tu eşti brav şi milostiv, îndură-te de mine!" Pe lângă că era viteaz, Viduşaka era şi nobil din fire. Ascultă de ruga demonului şi îl cruţă, dar vroi să ştie cine era acesta.

Atunci demonul îi povesti: „Am fost blagoslovit cu două fiice, una este cea de faţă, a doua este prinţesa din oraşul Paundravardhana. Iar marele zeu Siva mi-a poruncit să nu îngădui ca ele să se mărite decât cu bărbaţi-eroi. Când împlineam porunca, un erou mi-a retezat braţul drept în oraşul Paundravardhana. Iar acum, tu m-ai învins aici!"

Viduşaka râse şi îl lămuri că el era eroul care îi retezase braţul în noaptea acea, la Paundravardhana. Atunci *rakşasa,* pe

care îl chema Yamadanştra, grăi cu admiraţie: „Dacă-i aşa, tu trebuie că eşti egalul unui zeu, iar eu îţi voi fi prieten veşnic! De câte ori te vei afla la ananghie gândeşte la mine şi într-o clipă voi fi alături de tine ca să te ajut." Yamadanştra adăugă că îl considera fratele său şi, după ce Viduşaka îi mulţumi, se făcu nevăzut.

în noaptea aceea Viduşaka rămase împreună cu domniţa recunoscătoare. Dimineaţa, când află din gura ei vitejia de care dăduse dovadă Viduşaka, regele se bucură mult pentru că blestemul fusese risipit şi - drept mulţumire - i-o dădu pe fiica sa de soţie, precum şi multe bogăţii.

Viduşaka trăi fericit câtva timp cu soţia sa, ca în braţele zeiţei Prosperităţii, nelăsând-o să se îndepărteze nici o clipă. Dar într-o noapte dorul aprig de iubita sa Bhadra îl copleşi din nou, făcându-1 să pornească iarăşi în căutarea ei; căci pe acela care a gustat plăcerile divine nu îl mai atrage nimic altceva!

După ce ieşi din oraş, Viduşaka îşi îndreptă gândul către acel *rakşasa,* care devenise prietenul său şi care, aşa cum se legase, se ivi îndată lângă el. „Prietene, zise el către Yamadanştra, demonul, de dragul undi femei din neamul vidhyadara, pe care o cheamă Bhadra, trebuie să mă duc pe meleagurile de la soare-răsare ale neamului siddhas. Rogu-te, poartă-mă acolo". *Rakşasa* făcu o plecăciune şi îl săltă pe umeri, călătorind într-o singură noapte o distanţă de peste şaizeci de *yojana.* Iar dimineaţa zburară peste fluviul Sitoda, pe care nici un muritor de rând nu îl poate traversa, ajungând la fi-untariile pământurilor care aparţineau neamului siddhas. *Rakşasa* coborî şi-i zise: „Iată în faţa ta binecuvântatul munte al soarelui-răsare, de care însă nu mă pot apropia, căci acolo este căminul celor din neamul siddhas."

Viduşaka se despărţi de *rakşasa* şi îşi continuă singur drumul până ajunse la un lac cu apă limpede, încărcat de nuferi; iar, albinele ce roiau, printre flori parcă îi urau bun-sosit cu zumzetul lor. Acolo, pe mal, zări urme de paşi femeieşti care toate duceau) în aceeaşi direcţie, îndemnându-1 parcă: „Vino pe urmele noastre] şi ai să-ţi găseşti iubita!" El însă ştia că muritorii de rând nu, pot păşi pe muntele acela, de aceea hotărî cu înţelepciune să mai aştepte, în nădejdea că va afla taina urmelor misterioase. Deodată apăru un stol de fete tinere şi frumoase, cu ulcioare de aur în mâini. După ce le umplură cu apa din lac, Viduşaka sej apropie de ele şi le întrebă, cu multă politeţe, pentru cine cărau apa cu ulcioarele de aur; iar una din fete îi răspunse: „Preacinstite domn, pe muntele acela locuieşte frumoasa Bhadra, din neamul vidyadhara. Apa o ducem pentru ca ea să se

îmbăieze."
Ce minunată este Providenţa care ţine partea celor cutezători şi neînfricaţi, ajutându-i să ducă la bun sfârşit faptele lor mărețe, oricât de grele ar fi ele! Aşa se întâmplă că una din fete îl rugă pe Viduşaka: „Nobile domn, ajută-mă! Saltă ulceaua şi pune-mi-o pe umăr". Iar el, în timp ce se grăbea să-i vină în ajutor aşa cum fusese rugat, lepădă în ulcea inelul cu piatră preţioasă pe care îl primise în dar de la iubita sa Bhadra. Apoi se aşeză pe malul lacului şi aşteptă, în timp ce cioporul de fete pleca să ducă apa de scăldat pentru Bhadra.
Când turnară apa purificatoare, inelul căzu în poala Bhadrei; iar-ea tresări, recunoscând darul pe care i-1 făcuse lui Viduşaka, şi le întrebă pe fete dacă riu cumva zăriseră vreun străin prin împrejurimi. Iar ele îi răspunseră că, într-adevăr, întâlniseră un tânăr nobil şi politicos, care le ajutase să pună pe umeri ulcelele cu apă. Atunci Bhadra le spuse: „Mergeţi şi întâmpinaţi-1 cu ospitalitate, ajutaţi-1 să se purifice îmbăindu-se, împodobiţi-1, apoi aduceţi-1 aici. Căci el este soţul meu, şi pentru a se reuni cu mine a străbătut cale lungă."
Fetele se grăbiră să-1 întâmpine pe Viduşaka, căruia îi spuseră porunca primită de la stăpâna lor şi, după ce îl purificară îmbăindu-1, îl însoţiră la locuinţa frumoasei Bhadra. Când o văzu pe iubita de care soarta îl despărţise atâta amar de vreme şi care îl aştepta, trepidând de dorul aţâţat de lunga aşteptare, lui Viduşaka i se păru că are în faţă un fruct în pârgă ce de-abia aşteaptă să fie cules. Vărsând lacrimi de bucurie, ea îşi înlănţui braţele de gâtul iubitului soţ, ca o ghirlandă de flori. Iar când se îmbrăţişară cu foc, dorul - care le crescuse în trupuri pe măsură ce despărţirea se prelungise - ţâşni din mădularele lor, ca transpiraţia pe vreme de mare căldură. Apoi, rămaseră îmbrăţişaţi, uitându-se unul la celălalt, iar ochii lor nu se mai saturau privindu-se.
Bhadra îl întrebă pe iubitul ei: „Cum ai izbutit să ajungi la mine?" Iar Viduşaka îi răspunse: „Iubirea m-a călăuzit să ajung la tine înfruntând multe primejdii care mi-au ameninţat viaţa,[N] cum altfel, frumoasa mea?" Cuvintele pline de dragoste ale iubitului ei, care nu pregetase să-şi rişte viaţa pentru a se reuni cu ea, o tulburară profund pe Bhadra, care - cu glasul copleşit de emoţie - îi spuse: „Bărbatul meu nepreţuit, nu-mi pasă de prieteni, nici de puterile mele miraculoase! Tu eşti viaţa mea, eu îţi sunt roabă, fă ce vrei cu mine!" Viduşaka se grăbi să-i

răspundă: „Atunci, dragostea mea, lasă toate bucuriile acestea cereşti şi vino cu mine la Ujjayini, şi-acolo om trăi împreună zile fercite!" Bhadra primi fără să şovăie să-şi urmeze soţul şi chiar în clipa când luă această hotărâre, pierdu toate puterile sale magice, dar ei nu i-a părut rău câtuşi de puţin.
Viduşaka şi Bhadra petrecură noaptea împreună, iar Yogesvari, prietenul ei, veghe la liniştea lor. Dimineaţa coborî muntele soarelui-răsare, iar Viduşaka apelă la Yamadanştra, *rakşasa,* care apăru lângă ei îndată ce gândul eroului se îndreptase spre acesta. Viduşaka îl lămuri în ce direcţie trebuia să o apuce şi, după ce o aşezase pe iubita sa pe umărul demonului, urcă şi el pe celălalt. Bhadra se cutremură puţin când văzu înfăţişarea respingătoare a *rakşasei,* dar ce nu face femeia când iubirea o stăpâneşte? Călare pe *rakşasa,* - împreună cu iubita sa'Bhadrao - Viduşaka călători şi curând ajunse la oraşul Karkotaka, iar norodul se minună văzându-1 că zboară prin văzduh pe umerii demonului. Coborî la palatul regelui Aryavarman şi, după ce acesta i-o înmâna pe fiica sa, pe care eroul.o dobândise prin vitejia sa, porni la drum în acelaşi fel. Străbătuseră o distanţă bună când zări ancorată la ţămiul oceanului corabia acelui neguţător nemernic, care îşi călcase cuvântul şi îl trădase, abandonându-1 în mijlocul oceanului, după ce Viduşaka slobozise nava care se împiedicase de piciorul gigantului adormit. Coborî şi o luă pe fiica făgăduită şi toată averea lui pe deasupra, socotind că în felul acesta 1-a pedepsit cum se cuvenea. Căci oamenii hrăpăreţi preţuiesc aurul şi avuţia mai mult chiar decât însăşi viaţa lor.
Călătoriră cu toţii - el, iubita sa Bhadra, prinţesa şi fata neguţătorului - ca într-o caleaşca zburătoare, străbătură oceanul şi ajunseră pe malul opus, în oraşul Paundravardhana. Iar norodul, ca pretutindeni pe unde trecuseră, privea uimit şi speriat totodată acea arătare înfiorătoare ce străbătea văzduhul ca vântul. Coborî la palatul regelui Devasena unde fu întâmpinat de soţia sa, prinţesa, cu dragostea neostoită de prea lungă aşteptare. Regele îşi dădu toată silinţa să-1 convingă să nu plece şi să rămână la el, însă dorul puternic de meleagurile natale îl chema pe Viduşaka înapoi la Ujjayini.
Când ajunse la Ujjayini şi din înaltul văzduhului privi locurile binecunoscute, precum şi căminul său, Viduşaka îşi simţi inima mulţumită. De jos, de pe pământ, lumea înfricoşată îl vedea cocoţat pe înfiorătorul *rakşasa,* de pe umerii căruia soţiile lui Viduşaka iluminau cu strălucirea lor divină bolta cerului, precum luna când se înalţă deasupra munţilor de la soare-răsare, cu piscurile acoperite de ierburi sclipitoare. Auzind vestea, regele

Adiryasena ieşi dincolo de zidurile cetăţii să vadă minunea cu ochii sai. îndată ce îl zări pe rege, Viduşaka se dădu jos de pe umerii uriaşului demon şi se grăbi să se prosterneze în fata acestuia. Iar regele îl îmbrăţişa, bucurându-se de revenirea viteazului brahman. Apoi Viduşaka le chemă pe soţiile sale si le prezentă socrului-său. Iar după-ce îl slobozi pe prietenul său *rakşasa* lasandu-1 să plece unde dorea, se îndreptară cu alaiul spre palatul regelui. Aici Viduşaka fu întâmpinat de prinţesa fiica regelui, care se chinuise mult de dorul lui. Iar când Adityasena îl întreba cum izbutise să dobândească frumoasele soţii Viduşaka n povesti toate întâmplările prin care trecuse
Preţuind vitejia şi isteţimea ginerelui, Adityasena îi dărui jumătate dui împărăţie şi aşa se face că - deşi brahman

-Viduşaka a devenit el însuşi monarh, cu o umbrelă măreaţă deasupra tronului şi flamuri colorate împrejur. Cetatea Ujjayini s-a umplut de larma voioasă a tobelor şi de glasul melodios al muzicii, iar norodul a petrecut, proslăvindu-1 pe noul monarh Cu timpul Viduşaka i-a supus pe toţi suveranii si a cucerit tot pământul şi, având-o alături pe iubita nepreţuită Bhadra a trăit cu toate soţiile sale, care - mulţumite - lepădaseră orice simţământ de gelozie. '

Iată cum bărbaţii cutezători, ajutaţi şi de soartă ştiu să folosească vitejia şi isteţimea pentru a atrage Norocul de'partea

Povestea lui Phalabhuti cel sărac cu duhul, dar favorizat de soartă

Trăia odată, în ţinutul Padma, un brahman vestit pentru evlavia şi hărnicia sa, pe care îl chema Agnidatta. El şi fiii săi - Somadatta, cel mare şi Vaisvanaradatta, cel mic - trăiau muncind ocina primită în dar de la rege şi moştenită din tată-n fiu. Fraţii se deosebeau mult unul de celălalt, ca fire şi ca purtare. Somadatta era el om de treabă, dar cam sărac cu duhul şi necioplit; pe când cel mic era isteţ, îi plăcea să înveţe şi avea purtări alese. Când le sosi vremea, băieţii se căsătoriră, iar după ce părintele lor urcă la ceruri, împărţiră frăţeşte, pe din două, pământ şi avuţii şi fiecare purcese pe calea vieţii sale. Preţuit de rege, fratele cel mic căpătă dregătorii importante, pe când cel mare continuă să muncească pământul, ca orice gospodar.

într-o zi, un brahman care fusese prieten cu tatăl băieţilor îl zări pe Somadatta stând de vorbă cu un *şudra** oarecare şi, cuprins de mânie, îl admonesta: „Deşi eşti feciorul lui Agnidatta, te porţi ca un *şudra,* nătărăule! Şi nici măcar nu ţi-e ruşine! Iar fratele tău este preţuit şi cinstit de rege!"

întărâtat de dispreţul brahmanului, Somadatta uită de respectul datorat persoanelor în vârstă şi, năpustindu-se asupra acestuia, îi trase un picior undeva. Turbat de furie, brahmanul se duse şi -susţinut de confraţii care depuseră mărturie de partea sa - îl pârî regelui; iar acesta trimise, fără zăbavă, o patrulă pentru a-1 aresta pe vinovat şi a-1 aduce în faţa sa. Dar soldaţii nu izbutiră să-şi îndeplinească misiunea, deoarece ţăranii înarmaţi săriră în ajutorul confratelui lor, izgonind patrula. Atunci regele trimise o unitate mai puternică, mai numeroasă, care, în sfârşit, reuşi să-1 captureze

* Casta inferioară a acelora care au menirea să-i slujească pe membrii celor trei caste superioare (în ordine): *brahmană, kţatriya* şi *vaişya.*

pe Somadatta. Furios pentru afrontul îndurat, regele porunci ca vinovatul să fie pedepsit prin tragere în ţeapă. însă călăii nu izbutiră să înfăptuiască porunca primită, deoarece o forţă misterioasă doborî teapa pe care trebuia înălţată victima; şi nici a doua încercare nu a fost dusă la bun sfârşit, deoarece călăii orbiră dintr-o pricină la fel de tainică. Căci soarta îi apără pe aceia care sunt meniţi să facă fapte măreţe.

Când află cele întâmplate, regele se minună, iar după ce fratele mai mic interveni pe lângă 'el, suveranul îl iertă pe Somadatta şi-i cruţă viaţa. Dar Somadatta se simţea profund jignit de modul insultător în care fusese tratat şi de aceea se hotărî să părăsească locul acela şi, împreună cu soţia sa, să-şi facă sălaş pe alt pământ. Rudele şi cunoştinţele dezaprobară intenţia lui, ceea ce îl îndârji şi mai mult; renunţă la partea sa de ocină şi la tot restul avuţiei, decis să ia viaţa de la început, ca agricultor.

Nerămânându-i altceva de făcut, îşi luă boulenii şi cele câteva unelte necesare, după care porni să caute un teren potrivit de cultivat. A fost o zi norocoasă, căci pătrunzând în pădure găsi o bucată de pământ tocmai pe placul lui, de pe care - socotea el - va putea obţine recolte bogate. Şi chiar în centrul terenului crescuse un arbore *asvattha* de dimensiuni uriaşe şi pletos, sub coroana căruia umbra deasă menţinea o răcoare plăcută, ca în sezonul ploios. încântat, Somadatta dădu ocol arborelui, avându-1 mereu la dreapta, şi zise: „Sunt recunoscător duhului, oricare ar fi el, care oblăduieşte acest copac". Făcu o plecăciune adâncă, înălţă o rugăciune şi proslăvi arborele, după care înjugă boii şi începu să are cu sârg.

Acolo muncea, acolo sălăşluia, iar soţia îi aducea mâncare sub arborele *asvattha.* Timpul trecu şi holdele aurii se înclinau sub povara spicelor, aşteptând să fie secerate, când pe neaşteptate (aşa a vrut soarta!) năvăliră hoardele unui rege duşman, care jefuiră şi pustiiră totul. După ce trupele vrăjmaşe se retraseră, Somadatta o mângâie pe soţia care plângea cu amărăciune, îi dădu bruma de cereale care mai rămăsese, dar nu părăsi nici locul şi nici arborele; ci înălţă o rugăciune şi cinsti zeii cu ofrande şi se instala din nou la umbra deasă a arborelui.

într-o noapte când, din pricina grijilor, rămăsese treaz, auzi un glas din arbore care spunea: „O, Somadatta, sunt foarte mulţumit de tine! De aceea ascultă: te du la regele Adityaprabha, în regatul Srikantha, şi - după ce ai să rosteşti formulele obişnuite folosite la rugăciunile de seară pentru proslăvirea zeului Agni -repetă întruna la uşa regelui următoarele cuvinte: „Eu sunt brahmanul Phalabhuti, ia aminte la ce îţi spun: «Cine face bine,

de bine va avea parte! Cine face rău, de râu va avea parte!» Repetând aceste cuvinte, te vei bucura de mare prosperitate. Iar acum am să te învăţ ritualul de vecernie pentru slăvirea zeului Agni. Eu sunt un *yakşa".* Apoi, cu ajutorul puterilor sale miraculoase, *yakşa* îl învăţă formulele ritualului de vecernie; după care glasul tăcu.

A doua zi, Phalabhuti (căci aşa îl chema acum pe Somadatta) îşi luă soţia si purcese la drum. Străbătu mai multe

păduri încâlcite ca propria-i soartă şi, ajungând în regatul ■ Srikantha peste care domnea Adityaprabha, se opri la poarta palatului, împlini ritualul sacru de vecernie, apoi - aşa cum îl povăţuise *yakşa* - rosti cuvintele magice: „Cine face bine, de bine va avea parte; cine face rău, de rău va avea parte!", pe care le repetă întruna de faţă cu regele. Regele şi curtenii nu pricepură nimic, dar mult se veseliră de acest străin şi de ciudatele cuvinte rostite de el. Şi pentru că veselia oamenilor puternici dă totdeauna roade, regele porunci să fie îmbrăcat cu straie bogate şi împodobit cu ornamente preţioase, dăruindu-i pe deasupra şi mai multe sate. Iată cum Phalabhuti, care până atunci era sărac lipit pământului, nu numai că se îmbogăţi, dar deveni şi favoritul regelui, care era fascinat de cuvintele misterioase rostite de acesta, încet-încetinel deveni iubit şi respectat în palat şi pe tot cuprinsul ţării, ba chiar şi în apartamentele femeilor, ca fiind primul favorit al regelui.
într-o zi regele Aryaprabha se înapoie pe neaşteptate de la vânătoare şi, fără să fie anunţat, pătrunse în harem. Aici i se înfăţişă ochilor o scenă cu totul neobişnuită: regina Kuvalayavali şedea în genunchi în mijlocul unui cerc trasat cu pulberi de diferite culori - unde se aflau ofrande înfricoşătoare de sânge şi carne omenească - şi proslăvea'zeii. Era goală cum o făcuse mamă-sa, iar pe frunte i se vedea un benghi sângeriu. Părul negru, lung, i se revărsa în valuri pe spate, ochii îi avea pe jumătate închişi de extaz, iar buzele tremurânde murmurau vrăji numai de ea cunoscute.
Descumpănită la început pentru că soţul o surprinsese când nici nu se aştepta, regina îşi reveni repede şi, acoperindu-se iute cu veşmintele care se aflau lângă ea, îi răspunse următoarele regelui, când acesta - uimit şi bănuitor - o întrebă ce făcea acolo: „Ceremonia pe care tocmai o înfăptuiam era menită să-ţi -asigure mare prosperitate. Ascultă, stăpâne, am să-ţi povestesc cum am dobândit meşteşugul acesta, precum şi taina puterilor mele miraculoase."

Kalay avali şi" vrăjitoarea Kalaratri

Demult, pe când încă eram fecioara la căminul tatălui meu, m-am dus odată în parc, ca să mă veselesc participând la sărbătorile de primăvară. Prietenele care mă însoţeau mi-au spus: „Colo, între copaci, se află chipul lui Ganeşa*, zeul zeilor, care - în bunătatea sa - înfăptuieşte rugile adresate lui, iar puterea lui e binecunoscută printre fete. Apropie-te cu evlavie şi încredere de acest zeu milostiv, ca să-ţi hărăzească un soţ bun". Iar eu, naivă, am exclamat: „Cum, proslăvindu-1 pe Ganeşa fetele capătă soţi buni?" Iar prietenele mi-au răspuns: „Tare neştiutoare eşti! Fără a-1 slăvi pe el nimeni nu dobândeşte nici un succes pe lumea asta. Şi pentru a te convinge, ascultă:"

Cum s-a zămislit Karttikeya

De foarte demult pe când, persecutat de Taraka**, Indra*** dorea ca Siva**** să-1 blagoslovească oferindu-i un fiu care să comande mulţimea zeilor, iar zeul Iubirii***** fusese nimicit prin foc; Găuri a efectuat ritualurile în urma cărora 1-a dobândit ca soţ pe zeul-cu-trei-ochi******, după care a dorit reîntruparea zeului Iubirii, obţinerea unui fiu, dar a uitat să-1 proslăvească şi să ceară ajutorul lui Ganeşa, pentru împlinirea dorinţei sale. De aceea, atunci când a fost rugat să-i înfăptuiască ruga, Siva i-a răspuns: „Draga mea soţie, zeul Iubirii s-a zămislit din gândul lui Brahma*******." Dar nici nu se întrupase bine că îngâmfarea 1-a copleşit. Iar Brahma, văzându-i purtarea, i-a dat sfat înţelept, spunându-i: „Fiule, văd că eşti peste măsură de încrezut. Ia aminte la ce îţi spun: orice ai face, numai pe Siva să nu-1

* Zeul cu cap de elefant şi trup uman. ** Femeie-titan, mama demonului Maricia. *** Regele zeilor în mitologia vedică. **** Zeul nimicitor, membru al triadei împreună cu zeii Brahma-creatorul şi Vişnu-păstrătorul. ***** Kama. ****** Siva. ******* Zeul creator, membru al triadei împreună cu Vişnu şi Siva.

necăjeşti, dacă nu vrei să pieri!" Dar el nu 1-a ascultat şi mi-a tulburat penitenţele şi ritualurile pe care le înfăptuiam, aşa că l-am făcut cenuşă cu puterea mea şi de aceea el nu se mai poate. întrupa. Dar eu am să-1 zămislesc prin tine, căci eu nu am nevoie de forţa iubirii pentru a avea urmaşi, ca muritorii de rând."
Pe când zeul, a cărui emblemă era taurul*, grăia aşa, Parvati**, Brahma şi Indra apărură în faţa lui. Şi toţi trei îl lăudară într-un glas pentru cutezenţa de a fi ucis-o pe *asura* Taraka, apoi îl rugară la unison să o blagoslovească pe zeiţă cu un fiu. Iar Siva, măgulit, a consimţit ca zeul Iubirii să se nască, dar fără trup şi numai în mintea celor care l-ar fi proslăvit, pentru ca nici o fiinţă zămislită să nu-1 poată nimici vreodată; însă iubirii i s-a permis să-şi incite propria minte. Foarte mulţumit, Creatorul plecă însoţit de Parvati, care şi ea era încântată.
Câteva zile mai târziu, Siva pofti să practice cu Urna*** jocul dragostei, iar lumea se cutremura de dansul său. Când văzură că nu avea de gând să pună capăt jocului său, deşi trecuseră secole, cele trei lumi se îngrijorară de teamă că pământul ar putea fi nimicit. Atunci Brahma porunci zeilor să-1 trimită pe Agni**** ca să-1 potolească pe Siva şi să-1 convingă să înceteze jocul de-a dragostea. însă Agni se sperie când află misiunea pe care trebuia să o îndeplinească, căci îl socotea de neconvins pe duşmanul zeului Iubirii. De aceea fugi şi se ascunse în străfundul apelor, însă broaştele, pârjolite de focul zeului, îl dădură de gol. Atunci Agni le-a luat graiul şi 1-a înlocuit cu un orăcăit din care nu se mai putea înţelege nimic. Iar el a fugit şi s-a pitit din nou, de data aceasta ca un melc într-un arbore din paradis. Şi poate că nu ar fi fost găsit, dar un elefant şi un papagal l-au trădat. Agni le împletici şi acestora limbile, cu ajutorul unui blestem, ca să nu mai poată grăi niciodată, dar nu mai avu încotro şi

trebui să se supună zeilor, care îl lăudară. Apoi Agni se duse şi cu pojarul pe care îl emana potoli dansul marelui zeu; după ce se închină cu supunere în faţa lui, Agni îl înştiinţa despre dorinţa exprimată de soborul zeilor; dai" Siva, aţâţat de căldura lui Agni, îşi slobozi sămânţa în flăcările zeului mesager. Nici zeul Focului şi nici Urna nu fură în stare să suporte acest lucru. Dezamăgită şi furioasă, zeiţa zise: „La urma urmelor, n-ai

* Siva.
** Soţia lui Siva
*** Alt nume dat zeiţei Parvati, soţia lui Siva.
**** Zeul Focului.

fost în stare să-mi dăruieşti un fiu!". Iar Siva i-a răspuns: „O piedică s-a ivit în calea dorinţei tale, căci ai neglijat să-1 proslăveşti pe Ganeşa, zeul Obstacolelor. Du-te repede şi închină-i-te chiar acum pentru ca un fiu să ni se zămislească din focul acesta."

Zeiţa ascultă de sfat şi îl proslăvi pe Ganeşa, iar flacăra din Agni - ce rămăsese grea de sămânţa lui Siva - strălucea ca soarele la amiază. Dar flacăra nu a putut suporta germenele marelui zeu şi 1-a lepădat în Gange, de unde *ganasii,* însoţitorii săi, l-au luat şi l-au aşezat într-un lăcaş de sacrificiu dintr-o peşteră de pe muntele Meni*. Aici, vegheat de *ganasi,* germenele a crescut şi după o mie de ani s-a născut un bărbat cu şase feţe, care, sugând cu cele şase guri ale sale la sânii a şase *krittikasi* menite a-i fi doici, în doar câteva zile crescu şi deveni un flăcău voinic.

între timp Indra, regele zeilor, răzbit în luptă de *asura* Taraka, a abandonat câmpul de bătălie şi a căutat refugiu pe muntele Meru. Atunci zeii şi *rişii*** au apelat la ajutorul lui Karttikeya cel cu şase guri, care - după ce i-a ajutat - a rămas acolo înconjurat de zei. Indra, furios, crezând că a fost uzurpat, s-a hotărât să lupte pentru a-şi redobândi tronul. însă când Indra a lovit cu fulgerul său, din trupul lui Karttikeya s-au zămislit doi feciori foarte voinici şi puternici, pe care îi chema Sakha şi Visakha.

Atunci Siva îl opri pe descendentul său Karttikeya, care împreună cu cei doi fii îl depăşea în forţă pe Indra, şi îl dojeni, spunându-i: „Tu ai venit pe lume având menirea de a o ucide pe Taraka şi de a apăra tărâmul lui Indra. Aceasta este datoria ta". încântat, Indra se închină cu smerenie marelui zeu, apoi -fără zăbavă - purcese să înfăptuiască ceremonia de ungere a lui Karttikeya ca general-comandant al oştilor sale. Dar în clipa când înălţă ulcica pentru a-1 stropi pe cap cu apa sfântă, braţul îi înţepeni în aer şi nu izbuti să săvârşească ritualul. Iar Siva îl lămuri: „Când ţi-ai dorit un fiu, nu l-ai proslăvit mai întâi pe zeul cu chip de elefant. De aceea ai întâmpinat această piedică. Adoră-1 pe zeu!"

Când îl auzi, Indra făcu precum fusese povăţuit, după care izbuti să ducă la bun sfârşit ceremonia. Nu mult după aceea generalul Karttikeya o răpuse pe *asura* Taraka, iar zeii mult s-au bucurat, văzându-şi ţelul înfăptuit.

* Munte legendar, Olimpul zeilor hinduşi, în jurul căruia se presupune că se învârteşte soarele. ** înţelepţi.

Vezi, deci, domniţă, nici zeii nu îşi ating ţelurile dacă nu îl slăvesc pe Ganeşa. De aceea, dacă doreşti să ţi se împlinească vreo dorinţă, proslăveşte-1 şi cere-i binecuvântarea.

Ascultându-le sfatul, m-am dus şi m-am închinat imaginii lui Ganeşa, care se afla aşezată într-un colţ pustiu al parcului. Când am terminat şi m-am ridicat în picioare am văzut, cu uimire, că însoţitoarele mele dispăruseră; însă, ridicându-mi ochii, le-am zărit cum se zbenguiau în văzduh. Foarte curioasă, le-am chemat să coboare şi le-am întrebat ce forţe magice le ajutau să zboare. Iar ele mi-au răspuns: „Noi am dobândit această putere datorită farmecelor şi descântecelor vrăjitoreşti, precum şi prin consumul de carne omenească. Iar vrăjitoarea care ne-a fost dascăl se numeşte Kalaratri." Când am auzit, am stat în cumpănă, căci - deşi doream cu ardoare să zbor - îmi era frică să mănânc carne de om. Apoi nu m-am putut stăpâni, dorinţa a fost mai puternică şi le-am spus tovarăşelor mele că şi eu vreau să pot zbura ca ele prin văzduh. Fetele s-au dus şi, fără zăbavă, au adus-o pe Kalaratri, o vrăjitoare slută cum alta nu găseşti. Avea sprâncene groase, împreunate, ochi fioroşi şi nas turtit. Printre buzele-i groase şi răsfrânte dinţii proeminenţi ţâşneau ca nişte ţăruşi ascuţiţi. Capul se sprijinea pe un gât lung, ţâţele îi atârnau până la buricul burţii cât un poloboc; iar întregul trup se sprijinea pe uriaşele labe ale picioarelor crăcănate. Creatorul parcă se întrecuse să nu existe altă fiinţă mai urâtă pe lume decât femeia aceasta. M-am prosternat la picioarele ei, după ce mă scăldasem şi îl* slăvisem pe Ganeşa; iar femeia m-a despuiat, luându-mi hainele, apoi m-a pus să stau în picioare în interiorul unui cerc magic, unde am săvârşit un ritual oribil în cinstea lui Siva, sub înfăţişarea cea mai îngrozitoare. Vrăjitoarea m-a stropit cu apă, a rostit farmece numai de ea cunoscute şi mi-a dat să mănânc carne de om sacrificat pe altar. îndată m-am înălţat în văzduh, aşa goală cum eram, şi împreună cu tovarăşele mele ne-am hârjonit şi ne-am veselit; apoi, la porunca dăscăliţei, am coborât şi m-am retras în odăile mele. Iată cum eu, o prinţesă, am devenit o tovarăşă a vrăjitoarelor şi, cu prilejul întrunirilor, am devorat multe trupuri omeneşti. Dar, o, rege!, îngăduie-mi să-ţi spun

Povestea despre Sundaraka şi vrăjitoarele

care completează povestea principală.

Bărbatul lui Kaiaratri era un brahman pe care îl chema Vişnusvamin. Era acesta un brahman foarte înţelept, care

avea mulţi învăţăcei" veniţi din toate colţurile ţării, cărora le tălmăcea cu multă măiestrie *Vedele**. între învăţăceii săi se afla unul pe care îl chema Sundaraka, a cărui frumuseţe era pe măsura minţii lui agere.
Odată, bunul brahman plecă de acasă, chemat de treburi prin alte locuri. Profitând de faptul că avea să lipsească mai multă vreme, Kalaratri - soţia - a început să-i facă avansuri amoroase lui Sundaraka, de care se îndrăgostise în taină. Cu adevărat Kama se amuză uneori, luându-le minţile sluţilor pentru a-i face de râsul lumii! La fel şi Kalaratri care, fără să ţină seama de înfăţişarea ei, s-a îndrăgostit de frumosul tânăr. Băiatul însă nu s-a lăsat dus în ispită. Căci firea omului cinstit nu o poate clinti nici cea mai aprigă femeie.
Turbând de furie pentru că fusese respinsă, Kalaratri îşi sfâşie veşmintele, îşi zgârie faţa şi trupul acum acoperit de zdrenţe şi, cu părul în dezordine, se prăbuşi, plângând în hohote, la pământ, în această stare de disperare îşi găsi soţia Vişnusvamin, care - când fu întrebată de soţul speriat, ce se întâmplase - minţi, spunând: „Priveşte, stăpâne, în ce hal m-a adus Sundaraka, ucenicul tău, care a încercat să profite cu forţa de mine!" Vişnusvamin simţi furia copleşindu-1; căci încrederea prea mare în femeie îl face şi pe cel mai înţelept bărbat să-şi piardă uzul raţiunii şi să nu mai judece corect. Când Sundaraka se înapoie noaptea acasă, brahmanul se năpusti asupra lui şi îl lovi - fără să-1 asculte - cu pumnii şi cu un par, până când îl lăsă lat-întins pe pământ, în nesimţire. Apoi porunci celorlalţi învăţăcei să-1 arunce în drum, în miez de noapte, fără să-i pese că i s-ar putea întâmpla ceva.
Răcoarea nopţii îl ajută să se dezmeticească şi să-şi vină în fire şi, văzând starea în care ajunsese, după un timp tânărul cugetă: „Femeia care instigă tulbură chiar şi mintea bărbatului

* *Veda* sau *Vedele,* scriptura sanscrită cea mai sacră ce stă la baza filosofiei hinduse, pe care s-a întemeiat dezvoltarea vieţii sociale şi < spirituale a Indiei din cele mai vechi timpuri.

cu inimă dezbărată de patimă, ca fuituna lacul care nu este ajuns de praf. Din pricina asta şi dascălul meu, deşi în vârstă şi înţelept, s-a purtat nesăbuit şi cu atâta cruzime faţă de mine, discipolul său. Fapt este că poftele pătimaşe şi mânia sunt sfetnici răi, hărăziţi să-i zăpăcească şi pe brahmanii cei mai înţelepţi. Oare nu mânia i-a îmboldit, nu de mult, pe înţelepţi împotriva lui Siva, temându-se că din pricina lui femeile lor vor apuca pe căi greşite? Fiindcă ei nu şi-au dat seama că aveau în faţă un zeu, deoarece Siva se ascunsese sub straiele unui călugăr budist pentru a dovedi soţiei sale, Urna, că nici *rişii* nu au în ei dezvoltat spiritul de autostăpânire. Ei apucaseră să-1 blesteme când li s-a dezvăluit că sub înfăţişarea călugărului budist se afla măreţul zeu în faţa căruia tremurau cele trei lumi; şi atunci s-au năpustit şi i s-au aruncat la picioare, cerşind îndurare. Prin urmare, chiar şi ermiţii greşesc atunci când sunt stăpâniţi de cele şase păcate - poftele trupeşti, mânia şi restul corolarului; ca să nu mai vorbim de brahmanii cunoscători ai *Vedelor".*
Aşa gândi Sundaraka şi, temându-se să nu cadă victimă tâlharilor care mişunau în timpul nopţii, se adăposti ascunzându-se în podul unui grajd de vite din apropiere. Se ghemuise şi se făcuse mic în ascunzătoare, aşteptând ivirea zorilor, când deodată apăru în grajd Kalaratri, îngrozitoare la înfăţişare, cu o sabie în mână, şuierând şi vărsând foc pe gură şi prin ochi. Sundaraka se înspăimântă, dar nu îşi pierdu cumpătul. îşi aminti şi rosti îndată anumite descântece, care îl fereau pe om de *rakşasii* şi, la adăpostul lor, Kalaratri şi tovarăşele sale (căci venise însoţită de o droaie de vrăjitoare) nu îl zăriră pe bărbatul care îi pândea pe ascuns.
Apoi Kalaratri şi tovarăşele sale au rostit anumite descântece, cu ajutorul cărora începură să zboare şi să se zbenguie în văzduh; de la locul său, Sundaraka a auzit şi a memorat toate descântecele.^ Deodată Kalaratri şi discipolele sale au săltat şi au zburat, cu grajd cu tot, până la Ujjayini, unde s-au oprit în mijlocul unei grădini. Şi în timp ce vrăjitoarele, în frunte cu dăscăliţa lor, s-au dus să dea o raită prin ţintirim, Sudaraka se dădu jos din ascunzătoare şi îşi potoli foamea cu nişte rădăcini bune de mâncat, pe care le-a smuls din grădină. Tocmai se pitise din nou în ascunzătoarea sa, când vrăjitoarele se înapoiară şi făcură calej întoarsă acolo de unde plecaseră. Kalaratri aşeză la locul luij grajdul, care îi servise drept vehicul de călătorie prin văzduh, le; expedie pe discipolele sale şi se înapoie în odaia ei de dormit,J ca şi când nimic nu _se întâmplase.
După noaptea atât de bogată în întâmplări, Sundaraka rămăsese acum singur. Se duse la prietenii săi şi le povesti tot ce văzuse şi auzise. Apoi îşi manifestă intenţia de a părăsi locurile acelea, însă prietenii insistară şi îl convinseră să nu plece. Sundaraka găzduia la unul din prietenii săi, mânca la o casă de binefacere pentru brahmani şi era mulţumit de viaţa sa.
într-o zi, Kalaratri se duse la târg să cumpere nişte lucruri de care avea nevoie în gospodărie şi aici îl întâlni pe tânărul brahman. Când îl văzu, patima se aprinse din nou în trupul femeii, care îi zise: „Fă-mă fericită, viaţa mea depinde de tine!" însă tânărul îi răspunse cu înţelepciune: „Nu-i drept să vorbeşti aşa, măicuţă. Căci tu, soţia dascălului meu, îmi eşti ca mamă". Kalaratri nu se lăsă şi insistă: „Dacă ştii ce e drept, atunci redă-mi viaţa! Căci ce e mai drept decât să salvezi viaţa unui om?" Dar nici băiatul nu cedă. „Măicuţă, zise el, dorinţa ta e cu păcat! Căci cum poţi crede că ar fi drept să murdăresc aşternutul dascălului meu?" Respinsă de virtuosul tânăr, Kalaratri turba de furie. Se înapoie acasă, îşi sfâşie din nou veşmintele, iar când soţul ei veni îl minţi că a fost încă o dată victima poftelor lui Sundaraka. Orbit de furie, dascălul se duse la căminul de ajutorare a brahmanilor şi porunci să nu i se mai dea hrană, căci era un ticălos care merita moartea.
Sundaraka era dezgustat din pricina nedreptăţilor pe care le îndura. Se hotărî să plece în altă ţară şi ar fi

călătorit prin văzduh, căci memorase descântecul care îi îngăduia să se înalţe, dar îl uitase pe acela care l-ar fi ajutat să coboare la pământ. Se duse deci, încă o dată, la grajdul cu pricina şi din nou fu martor la orgiile vrăjitoarelor, la călătoria -k>r prin văzduh la Ujjayini şi la poposirea în grădina cu iarbă. Ca şi întâia oară, în timp ce vrăjitoarele hălăduiau prin cimitir, culese rădăcini comestibile - o parte mâncând-o, cealaltă păstrând-o - apoi se ascunse la loc. Kalaratri şi tovarăşele reveniră, călătoriră înapoi şi, după ce aşezară grajdul de vite la locul lui, se risipiră care încotro. Kalaratri se duse acasă la ea.

Totuşi Sundaraka, deşi auzise de două ori rostite farmecele de coborâre, nu fu în stare să le reţină. Căci cum'ar putea cineva învăţa practica magiei, fără experienţa şi ajutorul unui dascăl?

Dimineaţa, Sundaraka se duse la piaţă ca să vândă rădăcinile culese cu o noapte în urmă, nădăjduind să-şi cumpere hrană cu banii obţinuţi. Nişte slugi de la Curte, venite la târguieli, recunoscură rădăcinile, care erau originare din ţinutul lor natal, Malava, şi le-au luat fără să plătească; ceea ce 1-a îndârjit şi 1-a determinat

pe Sundaraka să li se împotrivească. Atunci slugile, ajutate de soldaţi, l-au legat pe Sundaraka şi l-au dus în faţa regelui, căruia i-au raportat: „Măria Ta, l-am întrebat pe omul acesta cum a izbutit să vândă la Ujjayini roade care cresc numai în Malava, iar el, în loc să ne răspundă, a aruncat cu pietre în noi!"

Curios, regele vroi să afle cum a reuşit Sundaraka lucrul acesta, iar prietenii - care îl însoţiseră - au intervenit, spunând: „Dacă îl lăsaţi să intre în palat împreună cu noi, atunci o să vă spună cum a înfăptuit minunea; altminteri nu veţi afla nimic!" Regele se învoi şi îndată ce îi păşi pragul Sundaraka rosti vrăjile cunoscute, iar palatul - înălţându-se cu Sundaraka şi prietenii săi - începu să zboare prin văzduh. Călătoriră o bucată de vreme până ajunseră la Prayag, pe malul fluviului sfânt Gange, unde - aşa cum zăriră din văzduh - se scălda regele din partea locului. Sundaraka era obosit, dar necunoscând vraja care ar fi îngăduit să coboare, se hotărî să se arunce din cetate. Când regele şi alaiul său îl văzură pogorând din ceruri, i se închinară, socotind că este o fiinţă divină. Iar când regele îl întrebă, cu sfială şi respect, cine este, tânărul brahman îi răspuns: „Eu sunt un sfetnic al marelui zeu Siva şi din porunca lui am pogorât ca să dobândesc plăceri şi bunuri lumeşti." Impresionat, regele 1-a crezut şi i-a dăruit un oraş bogat în cereale, plin cu giuvaeruri, cu femei frumoase şi toate celelalte însemne ale rangului. în oraşul ce îi fusese dăruit, unde a intrat urmat de prietenii săi, Sundaraka a trăit fără griji o viaţă de huzur. Sătea lungit pe un divan de aur, femei minunate îl răcoreau agitând evantaie măreţe din pene de păun, fericit ca Indra.

Aici a întâlnit şi £-a împrietenit cu un *siddha,* care zbura prin văzduh şi care îl învăţă pe Sundaraka vraja cu ajutorul căreia se putea coborî pe pământ. Cunoscând taina de care avea nevoie, Sundaraka coborî din căile cerului drept în oraşul său de baştină, Kanyakubja.

Regele de aici, aflând că a pogorât din ceruri încărcat de bogăţii, s-a dus în persoană să-1 vadă. Recunoscut şi întrebat fiind, Sundaraka i-a povestit regelui de-a firu-n păr toate păţaniile îndurate din pricina vrăjitoarei Kalaratri. ;

Regele a trimis după Kalaratri, care a venit şi a recunoscut, fără să şovăie, vinovăţia ei; iar când regele mânios, s-a hotărât să o pedepsească tăindu-i urechile, femeia s-a făcut nevăzută şi a dispărut din faţa tuturor. Atunci regele i-a interzis lui Kalaratri să mai pună piciorul în regatul său; iar Sundaraka, acum bogat, cinstit şi respectat, s-a înălţat în văzduh.

După ce termină de istorisit toate minunile acestea soţului ei, regele Adityaprabha, regina Kuvalayavali îi zise: „Puterea de a înfăptui lucruri miraculoase prin vrăji şi descântece este reală; fapte minunate s-au petrecut chiar în regatul părintelui meu şi sunt binecunoscute în lumea întreagă. Ţi-am mărturisit că am fost discipola vrăjitoarei Kalaratri, dar, fiind devotată soţului meu, posed puteri mai mari chiar decât ea. Astăzi m-ai surprins tocmai în clipa când înfaptuiam ceremonia prin care aveam să-ţi ofer multe" bogăţii şi puteri mari şi mă pregăteam să atrag un om pentru a fi sacrificat pe altar. Spune-mi, vrei să intri în rândul nostru, să-i supui pe toţi cârmuitorii prin puterile tale magice?"

Povestea lui Pjhalabhuti

La început regele respinse propunerea, zicând: „Cum ar putea un monarh să facă precum vrăjitorii, mâncând carne de om?" însă când regina a ameninţat că se sinucide, a cedat. Căci cum ar putea oamenii înlănţuiţi de patimă pentru femei să nu părăsească drumul cel drept?

Femeia îşi aşeză bărbatul credul în mijlocul cercului deja trasat, îl făcu să rostească un jurământ, apoi îi spuse: „Eu am să-1 ademenesc aici pe brahmanul acela care este atât de apropiat ţie, pe care îl cheamă Phalabhuti. însă a-1 atrage aici, şi a-1 sacrifica nu e lucru uşor, de aceea ar fi bine să iniţiem un bucătar care îl va jertfi şi va găti carnea lui. Iar ţie nu trebuie să-ţi pară rău, căci mâncând carnea oferită ca jertfă după îndeplinirea completă a ceremonialului, vraja va fi perfectă, mai ales că este brahman de castă superioară". ,

Aşa a grăit regina iubită, iar regele s-a cutremurat gândindu-se la păcatul pe care avea să-1 comită, însă pentru a doua oară s-a lăsat convins. Vai! Ce rău este când bărbatul se lasă îmbrobodit de femeie! Apoi perechea regală 1-a chemat pe bucătar, pe care îl chema Sahasika, l-au încurajat şi i-au zis: „Cine va veni mâine dimineaţa şi îţi va spune: «Regele şi regina vor lua masa împreună la prânz, aşa că pregăteşte o mâncare gustoasă», pe acela trebuie

să-1 sacrifici şi să prepari bucate din carnea lui!" Bucătarul ascultă porunca, după care se întoarse la casa lui.
A doua zi dimineaţa, când sosi Phalabhuti, regele îi zise: »Mergi la bucătărie şi spune-i lui Sahasika, bucătarul, că regele

şi regina vor prânzi împreună şi doresc să le pregăteşti nişte mâncăruri gustoase". Phalabhuti răspunse: „Am înţeles porunca!" şi plecă. *
Afară îl întâlni pe prinţul Ciandraprabha, care îl opri pe Phalabhuti, spunându-i: „Fă-mi şi mie, rogu-te, cercei frumoşi de aur ca aceia pe care i-ai făcut pentru tata." Fără zăbavă, Phalabuti se duse acasă să împlineascîă ruga băiatului, pe care îl simpatiza, iar acesta se duse la bucătărie să- transmită - în locul lui Phalabhuti - porunca regală. Aşa cum i se poruncise chiar de către rege, Sahasika îl sacrifică pe prinţ, gătind din carnea lui mâncăruri pe care regele şi regina le mâncară fără să cunoască adevărul.
în noaptea aceea regele s-a frământat în aşternut perpelit de remuşcări, iar dis-de-dimineaţă 1-a văzut pe Phalabuti prezentându-se în faţa sa, ca de obicei. încremenit, regele îl luă la întrebări, iar Phalabhuti îi povesti ceea ce se petrecuse. Atunci, înţelegând nenorocirea, regele se prăbuşi la pământ, plângând şi lamentându-se: „Fiul meu! Băiatul meu!", învinuindu-se pe sine şi pe regină. Iar când miniştrii şi curtenii uluiţi l-au întrebat ce se întâmplase, el numai a repetat cuvintele lui Phalabhuti: „Bine faci, bine găseşti! Rău faci, rău găseşti! Adeseori, când vrei să faci rău cuiva, nenorocirea plănuită se întoarce şi te loveşte pe tine; aşa cum se petrece cu mingea care loveşte un perete. Noi, fiinţe ticăloase, am vrut să ucidem un brahman, dar nu am reuşit decât să-1 ucidem pe propriul nostru fiu, a cărui carne am consumat-o fără să ne dăm seama."
Grăind aşa, regele îi anunţă pe miniştrii şi curtenii care îl înconjurau cu privirile aţintite la pământ că intenţionează să se purifice împreună cu regina în văpăile focului. Şi, pentru că nu avea copii, înainte de a-şi înfăptui hotărârea îl unse rege pe Phalabhuti, care se dovedise a fi cinstit şi vrednic să poarte sceptrul regal. Phalabhuti a cârmuit pământul, dovedind adevărul celor spuse de el: cine face bine, de bine va avea parte, iar cine face rău, de rău va avea parte.

Povestea lui Jimutavahana, prinţul mărinimos, care nu a pregetat să se jertfească pentru a-i salva pe alţii

Măreţul munte Himavat, zămislitorul lumii, nu este numai Muntele Munţilor, ci şi dascălul spiritual al lui Siva. Acolo, pe înălţimile lui splendide, sălăşluia neamul *vidyadhara* peste care domnea regele Jimutaketu. în curtea palatului său crescuse un arbore miraculos „împlinitor-al-dorinţelor" pe care îl moştenise din moşi-strămoşi. Odată, regele, s-a dus la arborele divin, care pe drept fusese numit „împlinitor-al-dorinţelor", şi - prosterându-i-se în faţă -înălţă această rugă fierbinte: „Noi te-am proslăvit neabătut, iar tu ne-ai ascultat dorinţele. O, Mare Zeu, eu nu am copii şi te implor să mă blagosloveşti cu un fiu virtuos!" Iar arborele miraculos îi răspunse: „O, rege! Vei avea parte de un fiu care îşi va aminti viaţa anterioară şi care va fi darnic cu oamenii şi milostiv cu toate fiinţele". Bucuros la culme, regele se prosternă încă o dată în faţa arborelui divin, mulţumindu-i. Apoi se duse iute la regină şi-i împărtăşi vestea cea mare. Iar când sosi sorocul, li se născu un băiat pe care tatăl îl numi Jimutavahana.
Timpul trecu, ^Jimutavahana crescu şi o dată cu el a crescut mărinimia şi milostenia - înnăscute în inima sa - faţă de toate fiinţele de pe pământ. Când, după ce devenise un flăcău în toată firea a fost uns moştenitor al tronului, bunătatea din inimă 1-a îndemnat să-şi destăniuie gândurile, spunându-i următoarele părintelui său: „Tată, toate-s trecătoare pe lume şi pier într-o

clipă, doar gloria adevărată dăinuie veşnic. Iar dacă gloria e dobândită făcând bine altora, nimic altceva nu poate fi mai măreţ în viaţă! Cât priveşte prosperitatea, ea trebuie folosită pentru îndestularea celor mulţi, altminteri ea este ca fulgerul: îţi ia ochii o clipă cu strălucirea lui, apoi dispare nu se ştie unde. Dacă puterea miraculoasă a acestui arbore divin o vom folosi pentru a veni în ajutorul norodului obidit, atunci putem spune că şi-a îndeplinit

menirea. De aceea, tată, îngăduie-mi să fac ceea ce cred de cuviinţă pentru a izbăvi omenirea de sărăcie."
Tatălui îi plăcu mărinimia fiului şi îi îngădui să facă ceea ce propusese. Atunci Jimutavahana se duse şi, după ce proslăvi arborele, zise: „O, Mare Zeu, ai înfăptuit totdeauna dorinţele noastre şi îţi suntem recunoscători. Acum însă îndeplineşte-ne şi această rugă: o, prieten mare, izbăveşte lumea aceasta de sărăcie şi îndestuleaz-o!" Iar copacul divin, ascultând ruga prinţului, a revărsat belşug de aur peste toată omenirea şi toate noroadele s-au bucurat. Gloriosul şi mărinimosul Jimutavahana era un adevărat Bodhisattva*, căci el nu la sine s-a gândit, ci la mulţimea norodului nevoiaş, când s-a adresat şi a cerut ajutorul copacului miraculos: De aceea, noroadele din toate regiunile şi-au manifestat "devotamentul faţă de prinţ, a cărui faimă de om fără prihană s-a răspândit în lumea întreagă.
Văzând că gloria fiului a întărit tronul tatălui, rudele pizmaşe au pus gând rău şi au hotărât să—1 alunge pe regele Jimutaketu, pentru a-i cuceri ţara şi, mai ales, ca să pună mâna pe minunatul „arbore-împlinitor-de-dorinţe". Rudele ticăloase se sfătuiră şi conveniră să pornească războiul, fără zăbavă; însă Jimutavahana, când a aflat, i-a spus tatălui său cu înţelepciune: „Viaţa noastră este ca o picătură de apă; şi atunci de ce ne zbatem pentru prosperitatea care este ca flăcăruia tremurătoare a lumânării în] bătaia vântului? Şi care-i înţeleptul care să dorească prosperitatea i cu preţul vieţii altora? De aceea, tată, nu vreau să lupt împotriva ;i rudelor mele, ci voi părăsi ţara şi o să mă retrag în vreo pădure.; Să-i lăsăm pe nemernicii aceştia nenorociţi să facă ce vor, dar să nu fim noi nimicitorii propriei noastre familii."
Jimutakatu, tatăl, i-a răspuns: „Şi eu am să plec, fiule; căci-dacă tu, care eşti tânăr, ţi-ai pus în gând să abandonezi glia atât de uşor, mie - care-s bătrân şi obosit - nu-mi rămâne decât să te urmez". După ce a încuviinţat în felul acesta hotărârea fiului, au plecat, luând-o şi pe regină, şi s-au stabilit în munţii Malaya. Acolo fiul şi-a ales drept sălaş un loc de sihăstrie folosit

* Numele dat de budişti acelora care se străduiesc să înfăptuiască bine omenirii.

de pustnicii *siddha* - un colţişor minunat cu pâraie cristaline ce şerpuiau ascunse printre arbori de santal - şi s-a dedicat îngrijirii părintelui său. Cu timpul, Jimutavahana a legat prietenie cu Mitravasu, un tânăr la fel de mărinimos şi bun la suflet ca şi el, care era fiul lui Visvavasu, cel mai de seamă prinţ al celor din neamul *Siddha.*
într-o zi, Jimutavahanu o zări într-un loc singuratic pe sora lui Mitravasu, o frumoasă fecioară care îi fusese iubită în viaţa anterioară. Iar privirile schimbate de cei doi tineri le-au prins inimile în plasa diafană a iubirii, aşa cum căprioara se lasă prinsă în laţ.
într-una din zile Mitravasu veni la Jimutavahana - care merita respectul celor trei lumi - şi-i spuse cu bucurie: „Am o soră, mai mică decât mine, pe care o cheamă Malayavati. Ţi-o dau ţie şi te rog să-mi faci cinstea de a nu o respinge; primeşte să-ţi fie soţie". Impresionat, Jimutavahana i-a răspuns: „Ea mi-a fost soţie în viaţa mea din trecut; iar tu îmi erai prieten foarte apropiat, ca o a doua inimă în pieptul meu. Eu am darul de a-mi aduce aminte viaţa anterioară şi îmi amintesc tot ce s-a întâmplat". Ascultându-i mărturisirea şi mânat de curiozitate, Mitravasu 1-a rugat să-i povestească amintirile sale dintr-o altă viaţă, iar Jimutavahanu, binevoitor, i-a istorisit:

A. *Povestea întâmplărilor din viaţa anterioară*

Iată faptele, a zis el:
în viaţa mea anterioară mă născusem ca un *vidyadhara* care hoinărea prin văzduh. Odată, pe când treceam peste vârful muntelui Himalaya, se întâmplă că jos, pe pământ, Siva se hârjonea cu soaţa sa, Găuri. Văzând că mă aflu mai sus decât el, marele zeu se mânie şi mă blestemă: „Să te pogon în pântecul unei muritoare; iar după ce te vei naşte şi te vei căsători cu o femeie *vidyadhara* şi îţi vei numi fiul ca urmaş, ai să-ţi aminteşti viaţa anterioară şi iarăşi te vei naşte *vidyadhara/"* Apoi, Siva se făcu nevăzut. Şi aşa cum îmi hărăzise puternicul zeu, am venit pe Pământ ca fiu al unui bogat neguţător, în familia căruia am crescut. Pe tatăl meu îl chema Vallabhi, iar mie îmi dăduse numele de Vasudatta.
Timpul a trecut şi am crescut, devenind un tânăr bărbat. Tata

m-a socotit demn să-mi acorde încrederea şi m-a trimis -încărcat cu mărfuri şi însoţit de o suită - prin ţări străine ca să' deprind meşteşugul afacerilor. Dar pe când străbăteam o pădure, tâlharii ne-au atacat şi ne-au jefuit, iar pe noi ne-au dus în lanţuri la templul dedicat zeiţei Durga - care se afla în sat -împodobit cu o flamură stacojie care fâlfăia înfricoşător ca limba Morţii când stă gata să-şi devoreze victimele. Am fost înfăţişat şefului tâlharilor, pe care îl chema Puhindaka, gândindu-se că -poate - m-ar sacrifica pentru îmbunarea teribilei zeiţe căreia tocmai i se închina. Acesta, membru al neamului *savura,* de cum m-r-a văzut a simţit că inima i se moaie de milă pentru mine, în aparenţă dintr-o pricină necunoscută, care însă era semn de prietenie dintr-o viaţă anterioară. Puhindaka mi-a cruţat viaţa, însă din dorinţa de a înfăptui ceremonialul în întregime era pe punctul să se jertfească pe sine, când un glas care venea din ceruri 1-a împiedicat, spunându-i: „Nu te pripi, eu sunt mulţumit de tine, de aceea, cere-mi o favoare!" Iar căpetenia i-a răspuns: „O, măreaţă zeiţă, dacă eşti mulţumită de mine nu îmi mai trebuie altceva. Totuşi, rogu-te, fa aşa ca acest fiu de neguţător să-mi fie prieten într-una din vieţile viitoare!" „Facă-se voia ta!" s-a mai auzit glasul, apoi a tăcut. Atunci căpetenia *savant* mi-a înapoiat toate mărfurile şi pe deasupra

m-a încărcat cu multe lucruri preţioase, apoi m-a îndemnat să mă înapoiez acasă.
Când am revenit la căminul părintesc, după ce scăpasem din ghearele morţii, iar tata a aflat păţaniile care erau cât pe-aci să mă coste viaţa, de bucurie a oferit o mare petrecere în cinstea mea. După nu peste mult timp am avut surpriza să-1 întâlnesc pe însuşi Puhindaka, şeful acelui trib *savara* care mă izbăvise de moarte, în momentul când era dus în lanţuri, în faţa regelui, pentru a fi pedepsit, căci jefuise o caravană. M-am dus repede şi i-am spus tatălui meu ceea ce văzusem. Apoi m-am repezit cu jalba la rege, în favoarea celui arestat, a cărui viaţă am salvat-o plătind o sută de mii de galbeni drept răscumpărare. Apoi l-am luat acasă la mine, tratându-1 cu ospitalitate şi cu mare cinste. Astfel m-am achitat de datoria ce o aveam faţă de el, după ce şi el mă izbăvise de la moarte.
Căpetenia *savara* însă vroia să mă răsplătească şi el într-un fel, dar - cugetând - şi-a zis că mărgăritare, mosc sau alte; comori de preţ nu erau îndestul pentru a-şi arăta recunoştinţa.. De aceea, după ce s-a înapoiat în sat la el, şi-a luat arcul şl tolba cu săgeţi şi a plecat în Himalaya cu intenţia de a vânaj elefanţi pentru a-mi pregăti un colan de perle, fără pereche in lume. Tot cutreierând munţii a ajuns la un lac mare cu apă limpede şi încărcat de nuferi, pe malul căruia se înălţa un templu.]

Puhindaka şi-a zis că acolo vor veni elefanţii ca să se adape şi, pregătindu-şi arcul şi săgeţile, se ascunse pândind ivirea lor. Deodată văzu sosind o fată, frumoasă fără pereche, călare pe un leu, care se îndreptă spre templul lui Siva de pe malul lacului. Uluit şi copleşit de frumuseţea fetei, căpetenia *savara* gândea: „Cine-o fi această minunată arătare? O fi vreo muritoare de rând? Dar atunci cum de călăreşte un leu? Ori poate că este o divinitate, dar atunci cum se face că se arată in faţa mea, un muritor obişnuit? Bănuiesc că meritele pe care le-am acumulat într-o viaţă anterioară înlesnesc ochilor mei să o vadă! De-aş putea-o mărita cu bunul meu prieten, ce dar minunat i-aş face! In felul acesta i-aşa răsplăti mărinimia şi mi-aş achita şi datoria. Dar mai întâi să mă apropii încetişor şi să o iau cu binişorul, ca să aflu cine este ea." Cam aşa cugeta prietenul meu *savara,* apropiindu-se de ea.
In timpul acesta fata coborî de pe maiestuosul animal, care se tolănise la umbră, şi începu să culeagă nuferii de pe lac. Deodată, privirile ei surprinseră un bărbat, un străin, care se apropia de ea făcând plecăciuni politicoase şi, însufleţită de sentimente de ospitalitate, îl întâmpină cu prietenie, întrebându-1: „Cine eşti şi ce cauţi prin ţinuturile acestea unde omul nu ajunge să pună piciorul?" Iar el îi răspunse: -„Eu sunt un prinţ din neamul *savara* şi am venit în codrul acesta ca să smulg perlele de pe capetele elefanţilor. însă când te-am zărit, o, zeiţă!, mi-am amintit de bunul meu prieten care mi-a salvat viaţa, binecuvântatul Vasudatta, fiul unui prinţ al neguţătorilor, un tânăr a **cărui** frumuseţe n-are pereche, izvor de nectar pentru lumea întreagă! Fericită va fi fecioara a cărei mână împodobită cu brăţări va fi luată de această adevărată vistierie de bunătate, mărinimie, prietenie şi răbdare. Iar dacă minunatul tău trup nu se va uni cu cel al unui bărbat ca acesta, nu pot decât să-1 caut pe zeul Kama cu arcul lui!"
Aşa grăit-a regele vânătorilor, iar cuvintele lui au pătruns în mintea şi inima frumoasei fecioare, ca un descântec irezistibil rostit de zeul Iubirii. Tulburată, ea a întrebat: „Unde este prietenul tău? Adu-1 aici, degrabă, ca să-1 văd!" încântat, căci îşi considera ţelul înfăptuit, căpetenia *savara* făgădui fetei că îi va împlini dorinţa şi fără zăbavă porni la drum. Când ajunse în sat la el, încarcă o sută de oameni cu mărgăritare, mosc şi alte lucruri preţioase ce valorau mult măsurate în aur şi a venit la noi acasă, oferindu-le în dar tatălui meu. L-am întâmpinat cu multă însufleţire Şi l-am cinstit aşa cum se cuvine. Am petrecut în veselie cu ^.toţii şj după ce ziua s-a scurs, apoi şi noaptea, m-a luat de o parte şi - între patru ochi - mi-a istorisit de la cap ca coadă

întâlnirea cu acea minunată fecioară. Povestea lui mă tulbură profund şi îmi stârni imaginaţia atât de puternic, încât atunci când mă îndemnă să ne ducem împreună după ea, nu am aşteptat să repete a doua oară propunerea sa, ci chiar în aceeaşi noapte am purces la drum. Dimineaţa tatăl meu a aflat că am plecat, pe nepusă masă, nu se ştia unde; dar încrezător în mine şi în prietenul nostru *savara* şi-a păstrat cumpătul. îndrumat de prietenul meu *savara* am călătorit cu mare iuţeală şi curând am ajuns în Himalaya. Pe înserat am poposit pe malul lacului acoperit de nuferi, ne-am scăldat şi ne-am potolit foamea cu poame dulci şi tot acolo am petrecut noaptea. Pădurea aceasta de munte -presărată cu floricele, unde roiuri de albine se zbenguiau umplând cu zumzetul lor văzduhul mângâiat de adierea lină a brizei şi care era iluminat de ierburile sclipitoare ce acopereau pământul - a fost pentru noi sălaş minunat de odihnă în noaptea aceea. A doua zi fata apăru călare pe leul ei cu coamă stufoasă, iar gândul meu plin de doruri nerostite a ieşit să o întâmpine, pe când ochiul drept mi se zbătea, vestind sosirea ei şi înteţindu-mi nerăbdarea. Aşa cum mi s-a înfăţişat, frumoasă, cu sprâncene stufoase, călărind fiara maiestuoasă, părea o rază de lună răsfrântă pe un nor de toamnă; nu pot descrie simţămintele care îmi copleşeau inima, împletindu-se uluire, dorinţă, teamă. După ce s-a dat jos de pe leu, fata a cules nuferi, apoi s-a dus să-1 proslăvească pe Siva, la templul de pe malul lacului.

Iar după ce fata terminase de înfăptuit ritualul, prietenul meu *savara* i s-a înfăţişat, înclinându-se cu respect, şi a anunţat-o că revenise însoţit de prietenul său, aşa cum îi făgăduise. „O, zeiţă! - îi spuse căpetenia - dacă porunceşti, ţi—1 aduc îndată pe prietenul meu bun pe care îl socotesc demn de a-ţi fi mire!" **Fata** încuviinţă, iar prietenul meu mă luă de mână şi mă duse în faţa ei. Frumoasa fecioară m-a privit cam pieziş şi bănuitoare, însă ochii ei nu erau în stare să ascundă dragostea pe care Kama o irisuflase în inima ei. „Prietenul tău - a grăit ea când şi-a recăpătat glasul - nu-i om, de bună seamă, ci vreun zeu care doreşte să mă înşele. Căci cum e cu putinţă ca un muritor de rând să fie atât de frumos şi să aibă o ţinută atât de chipeşă?"
Când am auzit cuvintele ei, am intervenit şi, ca să-i risipesc îndoielile, i-am spus: „Frumoasă fecioară, cu adevărat sunt un muritor obişnuit, ce rost ar avea să te înşel? Tatăl meu, pe care îl cheamă Mahadhana, este un neguţător din oraşul Vallabhi şi I pentru a dobândi un fiu 1-a proslăvit îndelung pe marele zeu Siva, care i s-a arătat în vis şi i-a spus: «Ridică-te, căci mlădiţă : mărinimoasă se va zămisi din tine, iar aceasta este o taină pej care nu 6 vom împărtăşi lumii.» Tata s-a deşteptat din somn, j

iar după un timp am venit pe lume şi mi s-a dat numele de Vasudatta. Demult, pe când mă dusesem cu treburi prin ţări străine, am obţinut prietenia nepreţuită a acestei căpetenii *savara,* care mi-a fost adevărat ajutor la ananghie. Iată, pe scurt, adevărul despre mine."
Am tăcut, iar fecioara sfioasă, cu ochii lăsaţi în jos, mi-a răspuns: „Ştiu că ai grăit adevărul, căci Siva - pe care l-am proslăvit cu ardoare - mi s-a arătat în vis şi mi-a spus: «Mâine dimineaţă îţi vei întâlni bărbatul!» Tu eşti soţul meu, iar bunul tău prieten" este fratele meu." Vorbele ei mi-au picurat parcă nectar în suflet! Ne-am sfătuit amândoi şi am luat hotărârea să ne ducem, împreună cu prietenul *savara,* la căminul părintesc pentru săvârşirea solemnă a căsătoriei. Apoi a făcut semn, chemând leul să vină la ea, şi - cu îngăduinţa ei - am încălecat şi eu pe regele animalelor, la spatele iubitei mele, pe care am înlănţuit-o cu braţele. Am călătorit în felul acesta, iar prietenul nostru vâna şi ne hrăneam cu toţii, mâncând carne de căprioară. Când am sosit în cetatea Vallabhi, norodul - care m-a zărit călare pe un leu-paraleu şi însoţit de o fecioară frumoasă ca o zeiţă - a alergat într-un suflet să-1 vestească pe părintele meu. Tata s-a grăbit să-mi iasă în întâmpinare, să vadă minunea cu ochii săi. Ne-am prosternat la picioarele lui, iar el m-a îmbrăţişat cu dragoste. Iar când a văzut frumuseţea de fată în genunchi alături de mine, inima i s-a umplut de bucurie, căci şi-a dat seama că era o pereche foarte potrivită pentru mine.
Am intrat în casă şi, după ce i-am povestit întâmplările care ne aduseseră împreună, tata a oferit o mare petrecere, prietenul meu *savara* ocupând locul de cinste. A doua zi, ascultând sfatul astrologilor, s-a săvârşit cu mare pompă ceremonia care ne-a unit, iar prietenii şi rudele au participat ca martori la cununia noastră. Iar leul, pe care călărise soţia mea, a fost şi el de faţă şi - îndată după săvârşirea ceremoniei - s-a transformat într-un bărbat, în faţa ochilor uimiţi ai tuturor, care se întrebau:-„Ce o fi însemnând asta?" Atunci bărbatul, care era îmbrăcat în straie şi podoabe strălucitoare, mi s-a adresat, spunându-mi: „Eu fac parte din neamul *vidyadhara* şi mă numesc Citrangada, iar fata aceasta -r pe care o cheamă Manovati - este fiica mea şi mi-e mai dragă decât viaţa. Obişnuiam să mă plimb cu ea în braţe prin pădure şi într-o zi am ajuns la fluviul sfânt Gange, pe malul căruia se află multe peşteri unde sălăşluiesc ermiţi. înaintam cu grijă prin mijlocul apei, de teamă să nu tulbur ritualurile Pustnicilor, când ghirlanda de flori pe care o purtam a alunecat de pe gât şi a căzut pe capul sihastrului Narada, care tocmai se ridica la suprafaţă. Iar acesta, furios pentru că îi tulburasem

ritualul, m-a blestemat zicându-mi: «Pentu că mi-ai tulburat cu neruşinare rugăciunea, te blestem să capeţi înfăţişarea unui leu. Ai să te duci şi ai să rătăceşti prin pădurile din munţii Himalaya, purtând-o în spate pe această fiică a ta. Iar când ea se va mărita cu un muritor de rând, ai să-ţi capeţi înfăţişarea ta obişnuită, de-abia după ce ai să asişti la nunta ei, eliber^ndu-te astfel de blestem!» Iată cum m-am transformat în leu şi am rătăcit prin codrii Himalayei împreună cu fata mea, care se închină marelui zeu Siva. Restul îl ştii: prin intervenţia marii căpetenii *savura* a avut loc fericitul eveniment al nunţii. Blestemul şi--a pierdut puterea, de aceea mă voi despărţi de voi cu inima împăcată, urându-vă mult noroc în viaţă!" Grăind aşa, părintele fetei se făcu nevăzut în văzduh. Tatăl meu era - ca tot norodul, dealtfel - uluit de minunea la care fusese martor, dar şi foarte încântat de modul cum luase sfârşit; şi, văzând lumea adunată în juru-i, pe dată a poruncit să se pregătească o mare petrecere, cu cântece şi danturi pentru miri, pentru a-şi arăta bucuria în felul acesta. Şi nu era nici un singur om care să nu preţuiască spiritul de nobleţe al prietenului meu, căpetenia tribului *savara.* „Câtă generozitate, câtă mărinimie! nu înceta lumea să-1 laude. Nu s-a mulţumit doar să-i salveze viaţa, dar i-a dăruit şi o mireasă minunată!"
Vestea a ajuns la urechile cârmuitorului, care şi-a exprimat satisfacţia şi aprobarea pentru spiritul de prietenie sinceră dovedită faţă de mine de către căpetenia *savara.* Când tatăl meu a aflat lucrul acesta, îridată i-a trimis în dar giuvaeruri preţioase, iar regele i-a oferit prietenului nostru terenuri întinse de păşunat şi de cultivat. Am trăit în fericire, socotind că - având-o pe Manovati de soţie şi pe căpetenia *savara* ca prieten drag - am tot ce şi-ar dori un om mai mult pe lume. Iar căpetenia *savara* locuia mai mult la mine, constatând că era mai plăcut în casa

noastră, decât în sat la el odinioară. Petreceam timpul întrecându-ne să facem fiecare celuilalt ceea ce ştiam că îi face plăcere şi nu ajungeam niciodată să fim mulţumiţi că am făcut destul.
Nu mult după aceea Manovati mi-a dăruit un fiu care a devenit lumina ochilor şi bucuria inimilor noastre. Băiatul crescu, fu dat la învăţătură şi la vremea potrivită se căsători. Atunci tata, considerând că şi-a îndeplinit menirea pe acest pământ şi' fiind bătrân, se retrase, împreună cu soţia, pe malul fluviului sfânt, unde îşi dădu duhul. Am fost foarte îndurerat de despărţirea de părintele meu, însă rudele şi cunoştinţele m-au încurajat şi mi-au atras atenţia asupra îndatoririlor pe care le aveam faţă de familie. Am ascultat povaţa lor înţeleaptă şi am preluat pe umeri povara obligaţiilor şi cârma afacerilor în mână. Iar timpul s-a
scurs în deplină fericire, avându-i alături pe bunul meu fecior, pe minunata şi iubita mea soţie şi pe nepreţuitul meu prieten *savara.*
A trecut multă vreme, apăsarea anilor scurşi mi-a încovoiat spinarea, iar bătrâneţea, luându-mă de bărbie, m-a dojenit: „De ce ai rămas timp atât de îndelungat acasă, fiule?" Am simţit dezgustul pentru lumea asta şi, încredinţându-i fiului meu bunul mers al treburilor familiei, m-am retras în codrii din munţii I^alanjari, împreună cu iubita mea Manovati. Iar regele *savara* şi-a abandonat toate bunurile pământeşti şi ne-a urmat. Când am ajuns în munţi mi-am amintit că în viaţa mea anterioară fusesem un *vidyadhara* şi am înţeles că blestemul lui Siva îşi pierduse puterea. Le-am spus soţiei şi prietenului meu ceea ce memoria îmi restituise şi mi-am exprimat dorinţa să lepăd trupul acesta pieritor. Cu imaginea lui Siva în gând şi în inimă m-am avântat în prăpastie, părăsind lumea aceasta şi, totodată, despărţindu-mă de soţie şi de prieten.
Şi iată că am renăscut în această familie de *vidyadhara,* sub numele de Jimutavahana, înzestrat cu puterea de a-mi aminti amănuntele din vieţile petrecute anterior. Iar tu, fostul prinţ *savara,* ai renăscut - prin harul lui Siva - ca Mitr'avasu, fiul lui Visvavasu, regele neamului *suddha.* far Manovati, soţia mea, din neamul *vidyadhara,* a renăscut şi ea ca soră a ta, pe care o cheamă Malayavati. Deci în viaţa mea din trecut sora ta mi-a fost soţie, iar tu însuţi erai bunul meu prieten; de aceea, se înţelege de la sine că ne vom căsători. Dar mai întâi du-te şi du părinţilor mei vestea, căci atunci dorinţa ta se va înfăptui.
Mitravasu s-a bucurat de cele auzite; s-a dus la părinţii lui Jimutavahana şi le-a transmis tot ce aflase, iar aceştia s-au bucurat la rândul lor auzind intenţiile tinerilor. Atunci Mitravasu le-a povestit şi părinţilor săi, care au fost nu mai puţin bucuroşi Şi fără zăbavă au pornit să facă pregătirile de nuntă. Ceremonia a fost onorată de însuşi regele neamului *siddha,* care - aşa cum era obiceiul - i-a oferit lui Jimutavahana mâna miresei. A urmat o mare petrecere cu muzică şi dans, iar menestreli "de semă au înălţat imnuri de slavă mirilor. După căsătorie, Jimutavahana şi Malavayati, soţia sa, au rămas pe loc, în munţii Malaya, trăind fericiţi.
Odată s-a dus, împreună cu Mitravasu-cumnatul său, să se Plimbe prin pădurile de la malul mării. Aici li s-a înfăţişat ochilor o scenă ciudată: un tânăr în stare de mare tulburare se

căznea să o îndepărteze pe mama sa, care se zbătea, văitându-se: „Vai, fiul meu! Vai, fiul meu!" Un bărbat, care părea a fi militar, 1-a împins pe tânăr şi 1-a urcat pe o lespede de stâncă şi 1-a abandonat acolo. Uluit şi curios în acelaşi timp, Jimutavahana 1-a întrebat: „Cine eşti? Ce treabă ai aici? De ce plânge mama ta?" Atunci băiatul i-a istorisit

B. *Gâlceava despre culoarea telegarilor Soarelui*

Demult, Kadru şi Vinata, două din soţiile lui Kaşyapa*, stăteau de vorbă. în timpul discuţiei s-a iscat o sfadă între ele: prima susţinea că telegarii de la caleaşca Soarelui erau negri, a doua - dimpotrivă - că erau albi; şi pentru că nu s-au înţeles au pus rămăşag învoindu-se că aceea care va pierde rămăşagul va deveni sclava celeilalte. Kadru, care vroia cu orice preţ să câştige, şi-a îndemnat progeniturile - şerpii - să îrnproaşte bidivii cu veninul lor şi prin această înşelăciune a învins-o pe Vinata, făcând-o roaba ei. Teribilă e răutatea femeii, mai ales faţă de altă femeie! Când Garuda**, fiul lui Vinata, a aflat cele petrecute, s-a dus la Kadru, străduindu-se să o convingă cu binele să redea libertatea mamei sale. Iar şerpii, fiii lui Kadru, au cugetat şi i-aui spus: „O, Garuda! Zeii au început să sece marea de lapte; în locul laptelui adu-ne'nectarul zeilor, apoi ia-o pe mama ta, căcij tu eşti erou printre eroi."
Garuda a zburat la marea de lapte şi desfăşurându-şi toatei forţele a atras bunăvoinţa lui Vişnu, care i-a zis: „Cere-mi orice-favoare şi îţi voi îndeplini dorinţa!" Garuda, mânios pentru că§ mama sa fusese luată ca sclavă, i-a răspuns: „Slăvite zeu! Vreau' ca şerpii să devină hrana mea obişnuită!" Vişnu i-a înfăptuit" dorinţa, iar după ce căpătase nectarul dobândit prin merit, Indra; - care aflase toată povestea - i s-a adresat, spunându-i: „Reg« al Păsărilor, trebuie să iei măsuri ca să-i împiedici pe şerpii aceia nesăbuiţi să consume nectarul, ca să-1 pot lua înapoi de la et9 Garuda i-a făgăduit să-i împlinească ruga şi, bucuros de harul cu care Vişnu îl înzestrase, s-a dus la şerpi cu ulceaua de nectar
* înţelept ilustru, nepot al lui Brahma, care a avut mai multe soţii' Conform mitologiei hinduse acestea au dat naştere diferitelor forme *1&* pământ.
** Regele păsărilor, care îl purta în zbor pe Vişnu.

şi le-a vorbit de departe: „Iată nectarul, eliberaţi-o pe mama mea. Iar dacă vă e teamă să vă apropiaţi,, am să aşez ulceaua pe covorul de iarbă *kusa,* de unde o puteţi ridica. Iar după ce va veni mama, voi pleca împreună cu ea". Şerpii consimţiră şi o puseră în libertate pe Vinata, iar Garuda o întâmpină şi, aşa cum făgăduise, se îndepărtară, după ce mai întâi aşezase ulceaua de nectar pe covorul strălucitor de iarbă *kusa.* Dar pe când şerpii se apropiau, fără să bănuiască ceva, Indra s-a năpustit din slăvi, i-a orbit cu fulgerul şi, înşfacând ulceaua de nectar, se făcu nevăzut. Deznădăjduiţi, şerpii au început să lingă covorul de iarbă *dharba,* în speranţa că - poate -picături de nectar s-au scuturat în iarbă; dar s-au ales doar cu limbile despicate şi de arunci au două limbi. Iată cum lăcomia peste măsură se răzbună pe acela care nu ştie să fie cumpătat! Deci, pe de o parte şerpii au rămas fără nectarul care le-ar fi asigurat nemurirea, iar pe de alta - prin puterea hărăzită de Vişnu - Garuda îi vâna, năpustindu-se asupra lor din înaltul cerului. Iar lucrul acesta se repeta fără încetare, şerpii mureau de frică numai ce îi auzeau fâlfâitul aripilor, iar şerpoaicele lepădau, astfel că rasa lor ameninţa să dispară.
Vasuki, Regele Şerpilor, şi-a dat seama că, dacă nu va lua iute o măsură oarecare, neamul său va fi nimicit cu totul, prin puterea Garudei. De aceea i-a zis următoarele: „O, Rege al Păsărilor! îţi voi trimite în fiecare zi un şarpe pe stânca de pe plaja mării, pentru a-1 devora. Dar făgăduieşte că nu vei mai intra în Patala, căci dacă nimiceşti neamul şerpilor, menirea ta va lua sfârşit." Garuda îşi dădu seama că Vasuki avea dreptate şi a consimţit; şi de atunci, în fiecare zi un şarpe e trimis la sacrificiu pe această stâncă pe care mă aflu şi eu. Eu sunt şarpe, mă numesc Sankhaciuda şi e rândul meu astăzi să-mi întâmpin soarta. Din porunca regelui mă aflu aici şi de aceea plânge mama!
Sankhaciuda tăcu. Uluit, îndurerat şi indignat totodată, Jimutavahana îi zise: „Regele Vasuki este un laş, căci - folosind puterea pe care o are - îşi sacrifică supuşii, trimiţându-i el însuşi Ia pieire. Ce jalnică făptură este acela care priveşte - fără să mişte un deget - la nimicirea neamului său! Iar Garuda, deşi fiul lui Kaşyapa, comite mare păcat! Pentru satisfacerea pântecului chiar şi cei mari înfăptuiesc greşeli de neiertat! De aceea astăzi ^P să te izbăvesc de Garuda, oferindu-mi trupul! Nu mai fi
, prietene!" însă Sankhaciuda îi replică: „Nici să nu te gândeşti

la aşa ceva, o, inimă generoasă! Ar însemna să fie nimicită o , nestemată în locul unei pietre ordinare, iar eu nu voi îndura să sufăr asemenea înjosire, făcându-mi neamul de ruşine!" în felul acesta, bunul şarpe Sankhaciuda s-a străduit să-1 facă pe erou să renunţe la hotărârea lui. Şi pentru că se apropia clipa fatală a sosirii Regelui Păsărilor, s-a dus să proslăvească pentru ultima oară imaginea zeului Siva, de pe malul mării. Văzându-1 plecat, Jimutavahana a socotit că i se oferă un bun prilej pentru a înfăptui jertfa de sine, aşa cum hotărâse. îl trimise înapoi acasă, pe cumnatul său Mitravasu, sub un pretext meşteşugit; apoi a urcat repede stânca, îmboldit de spiritul de sacrificiu, şi s-a oprit pe lespedea de pe vârf. Nu a fost nevoit să aştepte prea mult: pământul s-a cutremurat de puternicul fâlfâit al aripilor, iar văzduhul s-a întunecat de umbra Garudei, care s-a năpustit şi a înşfăcat prada care îl aştepta, ducând-o de acolo. în timp ce zbura cu victima în gheare, a lovit cu ciocul şi a început să o sfâşie. O dată cu sângele care a început să curgă din trup, i s-a desprins de pe creştet şi s-a rostogolit la pământ giuvaierul de preţ care îi împodobea capul. în aceeaşi clipă a început să cearnă din cer ploaie de petale colorate, iar Garuda s-a minunat, întrebându-se ce s-o fi întâmplat.
între timp Sankhaciuda, care îl proslăvise pe Siva sub înfăţişarea sa de Gokarma, se înapoie şi zări stânca stropită de sânge. „Vai! se jelui el. Eroul acela mărinimos s-a jertfit pentru mine! Oare unde l-o fi dus Garuda, căci a trecut foarte puţin timp de când ne-am despărţit?" Gândind aşa, şarpele cel bun se luă după dâra lăsată de picăturile de sânge.
în timpul acesta Garuda simţi că se petrecea ceva ciudat: „Nu numai că nu e nefericit, dar pare să se şi bucure, deşi îl sfâşii", gândea Regele Păsărilor. „Trebuie că nu este ceea ce mă aşteptam să fie." Jimutavahana îşi dădu seama că Garuda era tulburat şi, pentru a-1 îndemna să-şi săvârşească misiunea, î| îndemnă: „Trupul meu e făurit din came şi sânge. De ce ai încetat să mi-1 mănânci, de vreme ce încă nu ţi—ai potolit foamea?" însă pasărea, auzindu-i cuvintele, se convinse că bănuielile sale erau întemeiate, şi îi răspunse: „Fiinţă nobilă, tu nu eşti şarpe! Spune-mi cine eşti cu adevărat". Dar Jimutavahana nu a izbutit decât să spună: „Ba sunt şarpe! Mănâncă-mă şl termină ceea ce ai început, fiindcă cine-i hotărât nu lasă treaba pe jumătate neterminată!", când se ivi Sankhaciuda, strigând ctj disperare încă de departe: „Opreşte-te, Garuda, opreşte-te! *EM* sunt şarpele destinat a-ţi servi drept hrană! Cum ai putut comraB asemenea greşeală!"
Uluit, Garuda se opri; iar când - din discuţia care avu lo
între Sankhaciuda şi Jimutavahana - a priceput că victima pe care o luase drept un şarpe era, de fapt, regele *vidyadhara,* se simţi foarte îndurerat. „Vai! îşi zise el, am fost crud şi am păcătuit! Cu adevărat cine a apucat pe calea răului, nu se poate să nu devină vinovat!" Aşa gândea şi tocmai se hotărâse să se purifice prin foc, dar Jimutavahana îl opri, spunându-i: „O, Rege al Zburătoarelor, de ce deznădăjduieşti? Dacă îţi pare rău cu adevărat şi nu vrei să mai păcătuieşti, atunci nu trebuie să-i mai devorezi pe şerpi, ci să te căieşti pentru toate victimele făcute. Aceasta-i calea izbăvirii şi nu alta!"

Aşa grăit-a Jimutavahana în marea sa milostenie pentru făpturile pământului, iar Garuda a primit cu recunoştinţă povaţa lui, ca de la un dascăl venerat. Şi, spre a înfăptui cât mai iute ceea ce i se ceruse, zbură în ceruri pentru a aduce nectar cu ajutorul căruia să-1 vindece pe mărinimosul rege *vidyadhara* şi să readucă la viaţă puzderia de şerpi ale căror oseminte zăceau împrăştiate pe nisipul de pe malul mării. însăşi zeiţa Găuri, mişcată de rugile înălţate ei de credincioasa soţie a lui Jimutavahana, 1-a stropit cu nectar pe regele *vidyadhara,* care s-â ridicat întreg, voinic şi mai frumos trupeşte decât fusese înainte. Iar Garuda făcu acelaşi lucru, împrăştiind nectarul dătător de viaţă de-a lungul întregului ţărm, care îndată se umplu de mulţimea şerpilor readuşi la viaţă.
Rudele lui Jimutavahana s-au bucurat văzându-1 că s-a înapoiat acoperit de glorie, cu trupul întreg şi nevătămmat şi cu faima binecunoscută în cele trei lumi. De bună seamă, cel mai mult s-au bucurat "soţia şi părinţii săi. Cine nu se bucură atunci când o întâmplare nenorocită are un sfârşit fericit? Sankhaciuda s-a prosternat la picioarele salvatorului său şi al neamului întreg, şi-a luat rămas bun şi s-a înapoiat la el, la Rasatala. Iar rudele pizmaşe din neamul Matanga, acelea care îi nedreptăţiseră pe Jimutavahana şi pe părintele său, îndemnaţi de fiica muntelui Himalaya, s-au apropiat pocăite şi li s-au închinat plecându-se la picioare.
Jimutavahana a părăsit meleagurile ţării Malaya şi s-a înapoiat, împreună cu soţia sa, Malayavati, şi cu fratele acesteia, Mitravasu, Precum şi cu părinţii săi, în ţara sa de baştină de pe povârnişul munţilor Himalaya, unde a domnit vreme îndelungată ca împărat ªl neamului *vidyadhara.*
Iată, deci, cum însuşi Norocul vine în ajutorul omului cu ■nirna nobilă, care se jertfeşte şi face numai bine celor din jur, Urid admiraţie în cele trei lumi.

I

Povestea celor doi fraţi - Aşokadatta şi Vijayadatta

Trăia odată un brahman cuvios, pe care îl chema Govindasvamin. Acestuia i s-au născut doi băieţi - Aşokadatta şi Vijayadatta - care se dovediră la fel de virtuoşi ca şi părintele lor. Munceau moşia - o bucată mare de pământ mănos primit în dar de la rege - şi trăiau în belşug. Odată, o foamete cruntă s-a abătut asupra ţării, iar Govindasvamin i-a spus soţiei: „Pământul e pustiit de secetă şi nu mai hrăneşte norodul, iar eu nu pot îndura să fiu martor chinurilor în care se zbat rudele şi prietenii noştri. Căci în ziua de azi nimeni nu dă nimic nimănui. De aceea am hotărât să împărţim celor muritori de foame bruma de: bucate pe care o mai avem şi să părăsim ţara". Soţia a încuviinţat hotărârea bărbatului şi după ce dăruiră flămânzilor restul de hrană •, pe care o aveau în hambarele gospodăriei au purces la drumj împreună cu slugile lor, cu gândul să se ducă la Benares. Căciţ oamenii cu inimă nobilă nu îndură să-i' vadă pe semeni chinuindu-se.
Pe drum s-au întâlnit cu un ascet - din aceia care îl proslăvesc! pe Siva - cu înfăţişare teribilă: cu trupul alb de cenuşa presărati| pe el şi cu părul încâlcit, ţinea în mână o tigvă omenească, lfl fel ca zeul căruia i se închina. Brahmanul nostru s-a apropiat' de înţelept, a făcut o plecăciune adâncă în faţa lui şi, din dragosta pentru copii, 1-a rugat să le citească viitorul, şi să-i spună dac» soarta va fi blândă sau rea cu ei. Iar yoginul i-a răspunM „Destinul va fi blând şi milostiv cu fiii tăi. Dar tu, brahmane, vei fi despărţit de cel mic, Vijayadatta, şi te vei reuni cu el mai târziu, prin puterea celui mare, Aşokadatta." Govindasvamin i-B mulţumit şi şi-a luat rămas bun de la sfântul pustnic, copleşit de bucurie, dar şi de durere şi nedumerire. îşi continuă drumul şi când ajunse la Benares poposi la un templu de la marginea oraşului şi îşi petrecu restul zilei închinându-se şi slăvind-o PJ

zeiţa Durga. Peste noapte şi-a făcut sălaş sub un arbore mare, dincolo de zidurile templului, împreună cu alţi pelerini sosiţi din cele patru vânturi. Obosiţi, după o lungă călătorie, oamenii se odihneau întinşi pe pat de frunze uscate sau iarbă moale, care cum apucase. Numai Vijayadatta, fiul cel mic, era treaz, căci îl scuturau frigurile, nelăsându-1 să doarmă. Accesul de friguri era atât de puternic încât trupul i se zguduia, iar părul i se ridicase măciucă în cap, parcă de frica apropiatei despărţiri de rudele sale. Băiatul îl trezi pe tatăl său şi-i zise: „Dârdâi din pricina frigurilor care îmi macină trupul. Rogu-te, aprinde repede un foc ca să mă încălzesc, căci nu văd altă cale ca să-mi revin", îndurerat de suferinţele băiatului, tatăl îi răspunse: „De unde să fac rost de foc la orele acestea ale nopţii, fiule?" „Văd colo, nu departe de aici, flăcările unui foc. Ia-mă de mână şi du-mă. acolo, căci singur nu sunt în stare să merg din pricina' bolii". Dar Govindasvamin îi atrase atenţia: „Acolo-i un cimitir, băiatul meu, iar focul este de la un rug de incinerare. Cum să te duc într-un loc atât de îngrozitor, bântuit de duhuri şi spiriduşi răi? Tu eşti doar un copil!" însă băiatul repetă rugămintea sa şi, cu încredere în sine, zise: „Ce îmi pot face duhurile şi spiriduşii? Doar nu sunt un slăbănog! Du-mă acolo, iute şi fără frică!"
Tatăl se supuse şi îl duse pe băiat lângă rugul în flăcări ca să-şi încălzească trupul ce tremura ca frunza în bătaia

vântului. Limbile de foc, care se înălţau din rug, se împleteau cu fumul gros, prefigurând parcă un *rakşasa* îngrozitor, cu părul lung şi despletit fluturând în vânt, care îi devora pe oameni. în mijlocul jarului din rug băiatul zări ceva rotund, nedesluşit, şi - întrebându-1 - tatăl său îl lămuri: „Acela, fiul meu, este craniul unui om care este mistuit de văpăi." în nesăbuinţa sa, băiatul apucă un lemn aprins şi lovi tigva care se crăpă în două; iar creierii ţâşniră drept în gura lui, înfăptuind parcă un ritual vrăjitoresc. îndată ce înghiţi bucăţelele de creier băiatul se transformă într-un *rakşasa* înfiorător, cu părul ţeapăn pe cap, în mână cu o sabie pe care o scosese din foc, cu nişte colţi ascuţiţi şi lungi. *Rakşasa* apucă tigva şi o goli, sorbindu-i tot conţinutul, apoi o linse curăţind-o Pe dinăuntru, după care o aruncă - goală - înapoi în foc. Cuprins de frenezie devoratoare, ridică sabia ca să-1 lovească pe Govindasvamin, însă o voce misterioasă îl opri, spunând: „Nu trebuie să-ţi ucizi părintele, Kapalasphota! Vino aici!" Băiatul, care devenise *rakşasa* şi pe care acum îl chema Kapalasphota, d slobozi pe tatăl său şi dispăru. Iar nefericitul părinte plecă

plângând şi văitându-se: „Vai, fiul meu! Vai, bunul meu Vijayadatta!"

Brahmanul se înapoie la locul unde poposise, lângă templul zeiţei Durga, şi, dimineaţa, povesti soţiei şi băiatului cel mare, Aşokadatta, cele întâmplate. Apoi se prăbuşi cu trupul cuprins de fierbinţeală, de parcă fusese trăsnit din senin; iar credincioşii care veneau să se închine la templu îl căinau şi îl încurajau.

Printre cei care au venit şi şi-au exprimat simpatia faţă de Govindasvamin se afla şi un bogat neguţător pe care îl chema Samudradatta. Om bun la suflet, acesta i-a poftit la el acasă pe brahman cu soţia şi fiul său cel mare, unde au fost găzduiţi cu multă ospitalitate. Iar la ruga lui Samudradatta, Govindasvamin şi familia au rămas să găzduiască la casa generosului neguţător, unde încetul cu încetul şi-au revenit. Aici a crescut Aşokadatta până a devenit tânăr chipeş, a studiat ştiinţele şi a învăţat trânta voinicească şi lupta cu pumnii, nefiind întrecut de nici un alt atlet.

Odată, cu prilejul unei procesiuni pentru proslăvirea unui idol, s-au adunat o mulţime de luptători, printre care şi unul vestit, originar din Deccan, care i-a înfrânt pe toţi rivalii săi, chiar înj prezenţa regelui din Benares, Pratapamukuta. Plin de orgoliuj regele 1-a chemat pe Aşokadatta de la locuinţa neguţătorului şf i-a poruncit să-şi măsoare puterile cu acel atlet neînvins, car© venise din Deccan. Acesta 1-a apucat de braţ pe Aşokadatta, dai Aşokadatta nu s-a speriat, ci 1-a înlănţuit, 1-a ridicat şi 1-a trântii la pământ pe adversar. Lumea care era de faţă a izbucnit în urale şi a aplaudat victoria băiatului, iar regele 1-a încărcat cil giuvaeruri şi alte' daruri preţioase. Mai mult, văzându-1 cât dej puternic era, regele 1-a ţinut lângă el, în garda sa personala Astfel, Aşokadatta - preferatul monarhului - a devenit cu timpul tot mai prosper.

Odată, în a paisprezecea zi a lunii, regele părăsi cetatea da scaun şi se duse să-1 proslăvească pe. zeul Siva la un minuna templu care se găsea într-un loc îndepărtat. După ce se închinaşi! pe drumul de înapoiere tocmai treceau pe lângă un cimitir cânJ auziră un glas plângăreţ cerşind: „Mărite rege! Judecătorul carii îmi purta pică m-a condamnat la moarte pe nedrept. Şi iată ca am fost tras în ţeapă de trei zile, dar sufletul nu vrea să-dl părăsească trupul. Iar mie îmi este tare sete. îndură-te şi porunceşlB cuiva să-mi dea o gură de apă!" Regele îi spuse lui AşokadatttB din garda sa personală, să trimită pe cineva ca să satisfacă dorinţa muribundului, însă tânărul zise: „Cine să îndrăznească să intri|
în cimitir la miez de noapte? Mai bine mă duc eu!" în cimitir domnea o beznă înfricoşătoare. Şacalii ronţăiau resturile din trupurile oamenilor sacrificaţi în ritualuri diavoleşti. Ici-colo întunericul era sfâşiat de pojarul rugurilor funerare, iar printre flăcări *vetalasii** făceau larmă, bătând din palme în ritmul dansurilor lor drăceşti.

„Cine a cerut apă regelui?" întrebă Aşokadatta cu glas tare, iar cineva îi răspunse sfârşit, din apropiere: „Eu am cerut!" Privind în direcţia din care se auzise răspunsul, băiatul zări lângă un rug în flăcări înălţându-se o ţeapă: în vârful ei se legăna, gemând, condamnatul, iar la picioarele lui stătea, plângând amarnic, o femeie necunoscută - ale cărei mădulare frumoase nu puteau fi ascunse de veşmintele pe care le purta - împodobită cu giuvaeruri preţioase, minunate. Priveliştea neobişnuită îl ului pe băiat, care o întrebă: „Cine eşti tu, măicuţă, şi ce cauţi aici?" Iar femeia îi răspunse: „Eu sunt nefericita soţie a acestui condamnat şi am venit ca să pun pe rug trupul, dar iată că mă aflu aici de trei zile, iar el nu îşi dă duhul! I-am adus şi apă însă teapa este prea înaltă şi nu izbutesc să ajung cu ulcica până la buzele lui". Şi mai mirat, eroul nostru îi zise femeii: „Şi eu am adus apă din porunca regelui! Uite, măicuţă, urcă-te pe umerii mei şi ridică ulcica la gura nenorocitului. Căci nu este un păcat să pui mâna pe un bărbat, atunci când vrei să-1 ajuţi". Femeia consimţi şi băiatul se lăsă în genunchi, ridicându-se în picioare după ce femeia i se urcase pe spinare. Curând, picături de sânge se împrăştiară pe pământ, udându-i umerii voinicului. Iar când acesta privi în sus, văzu o privelişte îngrozitoare: femeia ţinea în mână un cuţit cu care tăia bucăţi de came din trupul nenorocitului, pe care le înfuleca pe nerăsuflate. Aşokadatta şi—a dat seama că ceea ce păruse a fi o femeie frumoasă era, în realitate, un demon fioros. înfuriat la culme, băiatul întinse mâinile şi o apucă de inelele preţioase care-i împodobeau gleznele, cu gândul să o tragă jos de pe umeri şi să o zdrobească, trântind-o de pământ. însă demonul şi-a tras piciorul şi prin puterile sale supranaturale s-a făcut nevăzut în văzduh, abandonând în mâna eroului preţiosul giuvaer. Aşokadatta cugetă la această întâmplare, uluit, îndurerat şi încântat totodată Şi - luând minunata bijuterie - se înapoie acasă. Dimineaţa, după ce se purifică, îmbăindu-se, se duse la palat.

Acolo se înfăţişă regelui, căruia îi spuse - după ce fusese întrebat - că a îndeplinit porunca. Apoi îi înmâna acel preţios

inel de împodobit glezna şi îi povesti de-a firu-n păr minunata si totodată oribila întâmplare, căreia îi făcuse faţă. Deşi îl ştia viteaz, fapt pentru care îl luase lângă el, regele era uluit şi încântat de noile dovezi ale curajului manifestat de protejatul său. Şi luând preţioasa bijuterie, regele o dărui reginei, povestindu-i cum fusese ea dobândită de credinciosul său Aşokadatta. Regina nu mai putea de bucurie şi nu se sătura privind minunata şi preţioasa podoabă, neîncetând - la rândul ei - să-1 laude pe voinic. Atunci regele folosi prilejul şi-i destăinui reginei gândul său, spunându-i: „Iubita mea regină! Aşokadatta face parte dintr-o stirpe aleasă şi, de bună seamă, nimeni nu îl întrece în credinţă faţă de noi, în înţelepciune la minte şi frumuseţe la trup. El este viteaz între viteji şi cred că merită să i-o dăm de soţie pe iubita noastră fiică, Madanalekha. Nu averea trebuie s-o căutăm la un mire, căci ea e trecătoare; ci acele calităţi care sunt nepieritoare. De- aceea să nu pregetăm şi să i-o dăm pe fata noastră."
Foarte bucuroasă, regina încuviinţă hotărârea regescului ei soţ şi îi mărturisi: „Alegerea făcută e cât se poate de binevenită, căci împreună cei doi tineri vor face o pereche potrivită. Cu atât mai mult, cu cât ştiu că fata noastră suspină după el. L-a văzut acum câteva zile în grădina de primăvară şi de atunci parcă nu mai gândeşte, nu mai vede, nu mai aude... Am»aflat lucrul acesta de la prietena ei cea mai bună şi am fost îngrijorată. Noaptea m-am perpelit în aşternut din pricina asta şi cu greu am adormit. Iar în somn mi s-a arătat o făptură divină care mi-a zpus: «Fata mea, să nu o dai pe Madanalekha după oricine, ci numai lui Aşokadatta, căci el i-a fost soţ într-o viaţă anterioară». Când m-am deşteptat m-am dus degrabă la fiica noastră şi am liniştit-o povestindu-i visul. Iar acum tu însuţi vrei să i-o dai! Să purcedem şi să-i unim fără zăbavă, căci se potrivesc ca iedera care se caţără pe arac". Regele a rămas foarte mulţumit că iubita sa regină încuviinţează alegerea sa şi, fără să piardă vremea, a poruncit să fie pregătit un mare festin de nuntă. Iar uniunea dintre fiica regelui şi fiul virtuosului brahman s-a săvârşit cu mare pompă, prefigurând unirea dintre prosperitate şi modestie."
Odată, regina i-a spus regelui: „Iubitul meu soţ, inelul acela de gleznă e prea stingher de unul singur. Ar fi bine să aibă perechea sa". Regele i-a adunat pe toţi meşterii aurari din împărăţie şi le-a poruncit să facă un inel asemănător; însă meşterii, după ce au examinat cu atenţie minunata bijuterie, i-au spus într-un glas: „Măria Ta, giuvaerul acesta nu e făcut de mâna omului, ci de o mână divină, iar noi nu suntem în stare să j

facem unul la fel. Perechea lui trebuie obţinută de acolo de unde a fost luat şi primul inel". Auzind răspunsul, regina şi regele s-au necăjit tare. Atunci a intervenit Aşokadatta, spunându-i: „Măria Ta, eu însumi mă voi duce să fac rost de perechea dorită". Iar o dată făgăduiala făcută, nu şi-a luat înapoi cuvântul dat deşi regele, speriat, a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să-1 convingă să renunţe.
Voinicul a luat inelul şi în a paisprezecea zi din luna neagră s-a dus la cimitirul de unde îl obţinuse. Priveliştea era înfiorătoare: *rakşasii* mişunau printre copaci, fumul care se înălţa de la rugurile funerare întunecase şi îmbâcsise văzduhul, câte un cadavru cu juvăţul de gât atârna de fiecare copac. Aşokadatta nu a găsit-o pe femeiaᵛpe care o căuta şi atunci s-a gândit la un mijloc cât se poate de simplu pentru a obţine perechea căutată a inelului: să vândă carne de om! A dat jos din copac unul din leşurile care se legăna în laţ şi, cu el la spinare, a început să cutreiere ţintirimul, strigând: „Came de om de vânzare! Cine mai vrea carne de om!" îndată a auzit un glas de femeie chemându-1: „Voinice curajos, vino aici şi urmează-mă!" Tânărul se luă după femeia care îl chemase şi nu departe de acolo zări o privelişte surprinzătoare: pe un tron strălucitor, înconjurată de o suită de femei frumoase, şedea o arătare cerească, o femeie minunat de frumoasă, împodobită cu multe giuvaeruri de preţ. Nu te aşteptai să dai peste o asemenea făptură divină într-un loc ca acesta, cum nu te-ai aştepta să găseşti o floare de lotus în mijlocul pustiului!
Aşokadatta i se înfăţişă femeii de pe tron, oferindu-i marfa sa, iar, când a fost întrebat ce anume pretindea în schimb, îi răspunse, scoţând la iveală şi arătându-i podoaba pentru gleznă: „Vreau un inel la fel ca acesta şi nimic mai puţin. Dacă ai perechea, atunci îţi dau ceea ce doreşti!" Iar femeia cu înfăţişare cerească i-a spus: „Eu am perechea pe care o râvneşti, căci " inelul acela pe care îl ţii în mână mi-a aparţinut, iar tu mi l-ai smuls de la picior rândul trecut. Insă tu nu mă recunoşti fiindcă m-am schimbat la chip. Aşa că nu îţi foloseşte să-mi oferi carne. însă dacă ai să faci ceea ce îţi voi cere, atunci am să-ţi dau perechea acelui inel."
Aşokadatta consimţi fără şovăială, iar minunata femeie îi spuse: „Bunule domn, în vârful munţilor Himalaya se află oraşul Trighanta, iar acolo trăia Lambajihva, prinţul-erou *rakşasa.* Eu sunt soţia lui, mă cheamă Viducicikha, şi îmi pot schimba înfăţişarea aşa cum doresc. După ce s-a născut fata noastră,

soarta a vrut ca soţul meu să piară în lupta cu regele Kapalasphota. Mărinimos, regele mi-a îngăduit să rămân în cetatea lui de scaun unde am trăit în îndestulare până acum. între timp fiica mea a crescut, a devenit femeie şi o

dată cu ea au crescut grijile mele, căci îi doresc un soţ pe măsură, frumos şi viteaz. Iar în a paisprezecea zi a lunii, pe când mă aflam în cimitir, te-am zărit venind împreună cu regele şi îndată mi-am zis: iată soţul pe care îl merită fiica mea! Ca să te atrag am folosit un şiretlic, mi-am luat o înfăţişare atrăgătoare şi mi-am prefăcut glasul ca al unui muribund care cerea apă, iar când ai sosit am lăsat cu îndemânare să-mi smulgi un inel de la gleznă, ştiind că în felul acesta am să te fac să revii. Şi iată că vicleşugul meu a dat roade! Voinice, vino la mine acasă, căsătoreşte-te cu fiica mea, şi ai să capeţi inelul pe care îl râvneşti!"
Eroul nostru consimţi şi, cu ajutorul puterilor miraculoase deţinute de acea *femeie-rakşasa,* călători prin văzduh până la oraşul ei de pe piscurile Himalayei. Era o cetate minunată, cu o cunună făurită numai din aur, asemănătoare nimbului care împodobeşte soarele în mersul lui pe bolta cerului. Aici se săvârşi ceremonia căsătoriei .eroului nostru cu Vidyutprabha, fiica acelei *kmei-rakşasa.* Aşokadatta trăi o bucată de vreme în belşug şi confort, prin grija soacrei sale, cu noua lui. soţie; dar într-o zi se duse şi îi spuse: „Dă-mi al doilea inel; trebuie să mă înapoiez la Benares, căci de mult i-am făgăduit regelui meu că îi voi aduce perechea acelui inel minunat". Iar mama-soacră i-a dat inelul, prodoaba gleznei, iar pe deasupra şi un lotus de aur.[1]
Aşokadatta a părăsit oraşul, luând cu el cele două inele splendide, precum şi lotusul de aur; iar mama-soacră 1-a dus în zbor prin văzduh - cu ajutorul puterilor sale miraculoase - înapoi la cimitirul de unde porniseră la început. înainte de a se despărţi, *femem-rakşasa* - care îi era soacră - i-a atras atenţia că ea revenea acolo la fiecare a paisprezecea zi a lunii şi că acolo o poate găsi noaptea, la data respectivă. Apoi se despărţiră, iar Aşokadatta se duse mai întâi acasă la părinţii săi, care plângeau, socotindu-1 pierdut, iar durerea lor era cu atât mai mare cu cât se adăugau chinurilor provocate de dispariţia fiului cel mic. Tocmai când se bucurau fericiţi cu toţii, sosi şi regele - tata-socrul - care aflase de înapoierea eroicului său ginere. Regele îşi manifestă zgomotos şi cu multă efuziune bucuria revederii. Il îmbrăţişa călduros şi amândoi se duseră la palat, unde voinicul îi dădu - aşa cum făgăduise - cele două inele splendide, precum şi minunatul lotus de aur. Când regina şi regele îl întrebară, din J

curiozitate, cum a izbutit să obţină al doilea inel, Aşokadatta le povesti toate întâmplările prin care trecuse, iar perechea regală rămase uluită şi încântată totodată de eroismul tânărului. După ce obţinuseră cele două inele de împodobit gleznele reginei, precum şi un ginere-erou pe deasupra, regele şi regina au proslăvit virtuţile lui Aşokadatta, socotind că dobândiseră tot ce doreau de la viaţă.
A doua zi regele dărui lotusul unui templu durat de el însuşi, aşezându-1 într-un vas de argint, iar aurul lotusului şi sclipirea argintului se împleteau întru gloria domnitomlui şi forţa tânărului erou. Iar regele, care era un devotat proslăvitor al lui Siva, zise într-o pornire de adâncă pioşenie: „Vasul acesta măreţ cu lotusul în el, parcă ar fi însuşi Siva albit de cenuşă, cu pletele roşcate. De-aş avea un al doilea lotus l-aş aşeza în cel de al doilea vas de argint întru gloria marelui zeu!" Atunci Aşokadatta grăi: „Măria Ta, îţi voi aduce al doilea lotus". însă regele îl opri, spunându-i că îi ajungea unul şi că nu avea nevoie de al doilea lotus.
Dar Aşokadatta nu intenţiona să renunţe, iar hotărârea i se întărea pe măsură ce zilele treceau, iar cea de a paisprezecea zi a lunii se apropia. în seara aceea când soarele - acest lotus de aur de pe întinsul lacului celest - se îndrepta spre apus ca să se ascundă în spatele piscurilor munţilor, îndemnat parcă de teamă, cunoscându-i ţelul de a obţine un nufăr de aur, când umbrele nopţii negre ca funinginea se întindeau înghiţind norii purpurii ca *rakşasii* halcile de carne crudă, iar noaptea însăşi îşi căsca gura ca un hău întunecos şi îngrozitor, atunci Aşokadatta a părăsit palatul pe când prinţesa dormea şi s-a dus la cimitir, la locul indicat, sub *banianul** pletos. Acolo, la poalele copacului, mama-soacră *rakşasa* îl întâmpină cu multă căldură. Şi din nou, cu puterile ei miraculoase, 1-a purtat în zbor pe piscurile 'Himalayei; la locuinţa din munţi, unde soţia îl aştepta cu nerăbdare pe soţul ei. Petrecu un timp oarecare cu soţia apoi, într-o zi, îi spuse mamei-soacre: „Dă-mi încă un lotus ca primul". Mama-soacră îi răspunse că nu avea de unde, căci lotusul pe care i-1 dăduse îl primise în dar de la regele Kapalasphota. „Dar regele are un lac plin cu lotuşi de aur", îl lămuri ea. Atunci voinicul îi ceru să-1 ducă la locul cu pricina, iar femeia nicicum nu izbuti sâ-i schimbe hotărârea, nici chiar atunci când îl preveni că lacul era Păzit de nişte *rakşasi* înfiorători. în cele din urmă mama-soacră
* Arbore uriaş cu rădăcini care coboară din ramuri şi se prind în pământ. Un singur arbore poate constitui o pădure, cu timpul.

nu avu încotro şi i se supuse voinţei, ducându-1 până în apropierea locului minunat. De la distanţă Aşokadata zări lacul ceresc pe platoul unui munte măreţ, iar luciul apei era acoperit de lotuşi minunaţi de aur cu lujeri înalţi, care - îndreptându-şi neîncetat feţele spre soare - se poleiseră parcă de aurul razelor lui.
Voinicul se duse acolo şi începu să culeagă lotuşii de aur, dar o hoardă de paznici *rakşasa* fioroşi se năpusti pentru a-1 împiedica. Aşokadatta trase paloşul şi, luptându-se, ucise mai mulţi demoni, iar ceilalţi - înspăimântaţi - fugiră şi îl vestiră pe regele lor, Kapalasphota. Turbat de furie, acesta se repezi la faţa locului unde îl găsi pe intrusul care îndrăznise să fure lotuşii de aur. Când văzu însă cine era acesta, *regele-rakşasa* exclamă uluit, recunoscându-şi fratele: „Cum, fratele meu, Aşokadatta, a venit la mine?" Plângând de bucurie, îşi lepădă sabia şi i se prosternă la picioare. „Eu sunt Vijayadatta, fratele tău mai mic, iar amândoi suntem fiii virtuosului brahman Govindasvamin, continuă el. Soarta a vrut să mă transform într-un *rakşasa* şi aşa am rămas vreme

îndelungată, până acum. Iar pentru câ am-despicat ţeasta din rugul funerar, mi s-a dat numele de Kapalasphota. Văzându-te, mi-am reamintit că sunt brahman din naştere şi am lepădat starea de *rakşasa,* care m-a stăpânit atâta timp."
Aşokadatta şi-a îmbrăţişat fratele cu dragoste si cu lacrimile sale curate i-a spălat trupul murdar, de *rakşasa.* In acest timp, din ceruri s-a pogorât dascălul spiritual al neamului *vidyadhara,* care le-a spus: „Voi şi familia voastră aparţineţi neamului *vidyadhara,* dar împrejurări nefericite v-au adus în starea aceasta. Acum însă blestemul ş-a risipit, iar eu o să vă dau învăţăturile pe care trebuie să le împărtăşiţi radelor şi neamului vostru. Inapoiaţi-vă la căminul vostru". Grăind aşa, dascălul spiritual le-a transmis harul învăţăturilor, apoi s-a urcat înapoi la ceruri. Când au auzit că sunt *vidyadhara,* fraţii s-au deşteptat ca dintr-un vis. Zburând peste piscurile Himalayei cu braţul plin de nuferi culeşi, Aşokadatta s-a înapoiat la soţia sa, fiica *rakşasei,* pe care o dezlegă de blestem, luând-o în sânul neamului *vidyadhara.* Apoi cei doi fraţi, împreună cu frumoasa femeie, s-au înapoiat prin văzduh la Benares şi s-au dus drept la părinţii lor, ogoindu-le pojarul care le mistuia inimile de dorul copiilor. Iar bucuria revederii a depăşit limitele căminului şi i-a cuprins pe toţi locuitorii din oraş. Iar când Govindasvamin şi-a strâns la piept fiul pe care îl credea pierdut şi-a simţi inima mulţumită şi sufletul plin.

Aflând că Aşokadatta s-a înapoiat, regele Pratapamukuta, socrul său, s-a grăbit să-1 întâmpine cu mare bucurie şi 1-a poftit la palat împreună cu neamurile. Iar când ginerele i-a dat mulţime de lotuşi de aur, regele a fost copleşit de plăcere, văzând că dorinţa i-a fost împlinită peste aşteptări. Iar Govindasvamin, cu inima plină de bucurie, dar şi de curiozitate, 1-a întrebat pe Vijayadatta: „Spune-mi, fiule, şi povesteşte,ne întâmplările prin care ai trecut după ce te-ai transformat în *rakşasa* la cimitir, în noaptea aceea".
Vijayadatta îi răspunse: „Bunul meu părinte, după cum ştii, în noaptea aceea nenorocită cu nesăbuinţă am crăpat ţeasta din jarul rugului. Iar soarta a vrut ca eu să înghit, fără să vreau, creierul care a ţâşnit din tigvă şi astfel am devenit *rakşasa.* Ceilalţi *rakşasa* m-au luat şi, după ce mi-au dat numele de . Kapalasphota, m-au dus la suveranul lor. Iar acestuia ,plăcându-i înfăţişarea mea, m-a uns mare comandant al hoardelor de *rakşasa.* îngâmfat, *regele-rakşasa* a pornit război împotriva *gandharvas* -ilor şi a pierit în lupta cu inamicul. Atunci, ceilalţi *rakşasa* m-au ales să le fiu conducător iar eu am rămas în oraş ca să-mi îndeplinesc îndatoririle. Pe când mă aflam acolo, a apărut Aşokadatta, care venise după lotuşii de aur, iar la vederea lui mi-am amintit trecutul şi vraja s-a risipit, eliberându-mă de blstem. Iar mai departe o să vă povestească fratele meu".
La îndemnul fratelui său mai mic, Aşokadatta dezvălui următoarele: „De demult, când încă eram *vidyadhara,* priveam de sus, din ceruri, împreună cu fratele meu, fetele pustnicilor din Galava care se îmbăiau în (Sfange şi ne-am îndrăgostit de ele, iar ele au împărtăşit simţămintele noastre. Totul s-a petrecut în taină, aşa credeam; însă schimnicii, care aveau harul divin al premoniţiei, au ghicit ce se petrecuse şi, furioşi, ne-au blestemat în felul următor: «Tineri nemernici ce sunteţi! Să vă naşteţi din pântec de muritoare, iar când veţi fi mari să vă despărţiţi; şi numai după ce al doilea îl. va recunoaşte pe primul, care va veni de pe meleaguri îndepărtate, atunci blestemul se va risipi, o să vă reamintiţi că sunteţi *vidyadhara* şi o să vă înapoiaţi printre ai voştri!» Din pricina acestui blestem ne-am născut aici Şi cunoaşteţi cum am fost despărţiţi. Apoi m-am dus la cetatea de scaun a *regelm-rakşasa,* prin puterea miraculoasă a soacrei mele, ca să culeg lotuşi de aur, iar acolo l-am întâlnit pe fratele meu, care m-a recunoscut. Pe loc am dobâjidit cunoştinţa că suntem *vidyadhara,* cu ajutorul dascălului nostru Prajnaptikausika, Şi iute ne-am înapoiat aici."

Aşa a grăit Aşokadatta, fericitul erou care a trecut cu bine prin atâtea întâmplări grele până şi-a redobândit conştiinţa că este *vidyadhara.* împreună cu cele două soţii, cu părinţii şi cu Vijayadatta, a călătorit iute ca vântul prin văzduh până la palatul regelui care i-a primit cu mare pompă, i-a înnobilat ca tineri *vidyadhara* şi le-a dat nume noi - Asokavega celui mare şi Vijayavega celui mic. Apoi fraţii, însoţiţi de toate rudele lor, s-au dus la minunatul munte Govmdakuta, care a devenit sălaşul lor.
Iar Pratapamukuta, regele Benaresului, a pus al doilea lotus de aur în vasul de argint, aşezându-1 la templul lui Siva, întru slava marelui zeu, recunoscător eroului Aşokadatta, pentru că îl ajutase să-şi respecte făgăduiala.

Nişciayadatta, tânărul naiv care credea în fidelitatea femeii

în oraşul Ujjayini, vestit în lumea întreagă, trăia odată un neguţător, care avea un fecior, Nişciayadatta pe nume. Băiatul era un împătimit al jocurilor de noroc şi, ajutat de soartă, câştigase mulţi bani. Generos din fire, el obişnuia ca - după ce se purifica în apele râului Sipra şi îl proslăvea pe zeul Mahakala - să-i miluiască mai întâi pe brahmani, apoi pe sărmani şi pe neputincioşi, iar la sfârşit îşi ungea trupul cu mirodenii îmbălsămate, mânca

bucate gustoase şi încheia cu *betel**.
In fiecare zi, după baia rituală şi rugăciunile de proslăvire, se ducea într-un cimitir din apropierea templului lui Mahakala pentru a-şi freca trupul cu unguente de santal. Iar ca să-şi ungă spatele, unde nu ajungea cu mâna, obişnuia să-şi frece spinarea de un stâlp de piatră, pe care întindea mai întâi unguentul. Astfel, cu timpul, suprafaţa stâlpului deveni netedă şi lucioasă.
într-o zi se întâmplă să treacă pe acolo un desenator şi un sculptor. Zărind suprafaţa neobişnuit de lucioasă a stâlpului, desenatorul a schiţat imaginea zeiţei Găuri, iar sculptorul - pentru a-şi arăta meşteşugul - a săpat-o cu dalta în piatră. Mai apoi, după plecarea acestora, se ivi o fată din neamul *vidyadhara,* care - văzând imaginea zeiţei săpată în piatră - socoti că se petrecuse [0] minune şi, după ce înfăptui ritualul de proslăvire a zeului Mahakala, pătrunse în stâlp ca să se odihnească.
între timp sbsi-şi Nişciayadatta, fiul neguţătorului, care zări
~~ cu uimire - imagineaxzeiţei Urna** săpată în piatră. îşi unse
•nai întâi mădularele cu unguent de santal, apoi întinse - după

* Frunza aromată a unui arB^st din familia piperaceelor în care sunt "nfăşurate diferite ingrediente vegetale şi minerale; se mestecă mai ales duPă mese. \ '

** Alt nume pentru Găuri, soţia luj Siva.

obicei - firul de cealaltă parte a stâlpului, de care începu să-şi frece spatele. Trezită din pricina zgâlţâitului, fecioara *vidyadhara* îl văzu pe tânărul chipeş şi îşi zise: „Cum? N-are cine să-1 ungă pe spate pe bărbatul acesta frumos? Atunci, eu am să-1 frec!" Şi îndată întinse mâna din interiorul stâlpului şi îl mângâie unduios, cu dragoste, ungând spinarea tânărului cu mirodeniile aromate.
Tânărul fiu al neguţătorului nu numai că simţi mângâierea, dar auzi şi clinchetul brăţărilor şi, întinzându-se iute - apucă mâna misterioasă. Iar fecioara *vidyadhara,* nevăzută încă, grăi din interiorul stâlpului: „Prea cinstite domn, nu ţi-am făcut nici un rău, dă drumul mâinii mele!" însă tânărul se împotrivi, zicându-i: „Mai întâi arată-mi-te şi spune-mi cine eşti? După aceea ţi-oi da drumul!" „Am să fac precum vrei, consimţi fata, dar lasă-mi mâna slobodă."
Deodată, băiatul văzu apărând o fecioară minunat de frumoasă, cu mădulare bine proportionate, care se aşeză la rădăcina stâlpului şi-i zise: „Pe piscurile munţilor Himalaya se află cetatea Puşkaravati, peste care domneşte regele Vindhyapara, iar eu sunt fiica lui şi mă cheamă Anuragapara. Am venit să mă închin zeului Mahakala şi tocmai pătrunsesem în stâlpul de piatră ca să mă odihnesc, când ai apărut tu şi mi-ai pătruns în inimă ca săgeata binecuvântată a zeului Iubirii. Apoi, când am început să-ţi frec spatele cu unguent, m-ai prins de mână. Restul îl ştii. Acum lasă-mă să plec, trebuie să mă înapoiez la căminul tatălui meu."
însă tânărul protestă. „Frumoasa mea - îi zise el - mi-ai tulburat sufletul şi mi-ai cucerit inima, cum poţi să mă părăseşti atât de uşor?" Iar fata, copleşită de dragoste la auzul cuvintelor I lui, îi răspunse: „Mă voi mărita cu tine dacă vii la cetatea | părintelui meu. Nu îţi va fi greu să ajungi acolo căci eşti curajos ^ şi nimic nu-1 poate împiedica pe omul cutezător să înfăptuiască ceea ce îşi pune în gând."
Grăind aşa, fata se înălţă în văzduh şi se făcut nevăzută, iar Nişciayadatta se înapoie, acasă cu gândul numai la ea. îşi aminti braţul care se iscase din stâlp ca mlădiţa din trunchiul copacului şi îşi zise: „Vai! Am prins-o de mână şi, totuşi, nu am izbutit să pun stăpânire pe ea. De aceea am să mă duc la cetatea Puşkaravati ca să o caut: iar soarta ori mă va ajuta să o găsesc,' ori voi pieri!"
Rămase acolo, cu inima perpelindu-se în focul iubirii, iar a doua zi dimineaţă pomi la drum, îndreptându-se către miazănoapte, în timpul călătoriei i s-au alăturat trei fii de neguţători, care mergeau în aceeaşi direcţie si împreună au străbătut oraşe şi sate,

au traversat păduri şi ape curgătoare, până ajunseră în ţinuturile de la miazănoapte, unde mişunau triburi de barbari. Aici au fost capturaţi de nişte *tajikasi,* care i-au vândut unui alt *tajika,* iar acesta i-a trimis ca sclavi, în dar unui *turuşka* pe oare îl chema Muravara. La sosirea în oraşul respectiv, slugile care îi însoţeau pe captivi au aflat că Muravara murise şi atunci i-au înmânat fiului acestuia pe cei patru robi. Iar *fml-taruşka* îşi zise: „Aceştia au fost dăruiţi tatălui meu de către prietenul Iui, de aceea am să-i trimit la el, pe lumea cealaltă, îngropându-i alături de el în mormânt."
Nişciayadatta şi cei trei tovarăşi ai săi au fost ferecaţi în lanţuri, urmând ca a doua zi dimineaţa să fie sacrificaţi. Şi în timp ce zăceau înlănţuiţi, Nişciayadatta îşi încuraja prietenii înfricoşaţi de moarte. „Ce rost are să ne frământăm? zise el. Să fim hotărâţi, să ne păstrăm cumpătul, căci necazurile se îndepărtează de către omul cutezător!" Aşa grăi fiul neguţătorului, apoi înălţă o rugă fierbinte zeiţei Durga: „Slavă ţie, mărită zeiţă, slavă! Mă închin la picioarele tale înroşite de sângele *asurasilor* pe care i-ai strivit. Tu eşti puterea lui Siva, tu domneşti peste cele trei lumi care se mişcă şi trăiesc animate de spiritul tău! Tu ai izbăvit omenirea, o, tu, care ai nimicit-o

pe *asura* Mahişka! Izbăveşte-mă, o, tu, care vii în ajutorul celor care te adoră!"
în felul acesta, Nişciayadatta şi tovarăşii săi o proslăviră pe zeiţă apoi - doborâţi de oboseală - se culcară. Şi pe când dormeau, zeiţa Durga li se arătă în vis şi le spuse: „Sculaţi-vă, copiii mei, căci, lanţurile au căzut!" Tinerii se treziră şi, uimiţi, văzură că nu mai erau încătuşaţi. îşi povestiră visul pe care îl avuseseră, apoi - fără să piardă vremea - porniră tiptil la drum. Au călătorit toată ziua, iar când noaptea pogorî cei trei tineri neguţători îi spuseră tovarăşului lor că s-au "săturat de ţinuturile sălbatice din nord şi i-au dezvăluit intenţia de a porni spre Decan. „Dar tu poţi să faci cum crezi de cuviinţă", îi spuseră ei. Fără să pregete, Nişciayadatta îşi luă rămas-bun de la tovarăşii vremelnici şi cu hotărâre îşi continuă Călătoria spre ţinuturile de la miazănoapte, unde îl atrăgea ca un magnet dragostea pentru Anuragapara.
Parcursese o bună bucată de drum când se întâlni cu patru asceţi *pasupata.* împreună traversară râul Vitasta şi, în timp ce soarele se apleca să sărute crestele munţilor, se opriră şi cinară. Apoi pătrunseră într-un codru cu gând să-1 străbată, când le ieşi [ln] cale un pădurean care le spuse: „Unde vă duceţi acum când Ş[e] lasă noaptea? Nu veţi întâlni nici un sat, ci doar un templu închinat lui Siva, dar este primejdios să înnoptaţi înăuntrul sau [ln] afara zidurilor lui; căci locul e bântuit de o *yakşini,* care mai

întâi îl zăpăceşte pe neprevăzătorul călător, face să-i crească în frunte coarne, apoi îl devorează ca pe o sălbăticiune."
Cei patru *pasupata* nu ţinură seama de avertismentul pădureanului: „Ce ne poate face o nenorocită *yakşini?* îi ziseră ei tânărului. Noi am petrecut multe nopţi prin cimitire şi nu ne e teamă!" Nişciayadatta -îi urmă şi toţi cinci intrară în templul lui Siva, ca să petreacă noaptea. în curte trasară iute un cerc larg din cenuşă, aprinseră un foc de lemne la mijloc, iar pustnicii recitară farmece şi descântece, pentru a fi apăraţi de rele.
întunericul cuprinsese toată firea când se ivi *yakşini* Sringotpadini, care se apropie dănţuind şi cântând din alăuta ei de oseminte. Şi în timp ce dănţuia şi cânta din ciudata ei alăută la marginea cercului de cenuşă, îşi aţinti privirile asupra unuia din cei patru asceţi, rostind anumite vrăji. îndată pe fruntea schimnicului crescu o pereche de coame, iar el începu să danseze ca un bezmetic până când, epuizat, se prăbuşi în jarul focului din interiorul cercului. Atunci *yakşini* îl trase afară din cerc pe omul ars pe jumătate şi îl devoră cu poftă. 'Al doilea ascet *pasupata* avu aceeaşi soartă: la auzul sunetelor scoase de alăută îi ţâşniră coarnele pe frunte, începu să dănţuiască până căzu în flăcările focului, iar femeia-demon îl devoră în faţa ochilor tovarăşilor lui.

_
în felul acesta *yakşini* îi mancă şi pe următorii doi *pasupata.* Se întâmplă însă că, înainte de a fi terminat să se ospăteze cu ultimul pustnic, ghiftuită de prea multă carne şi sânge, *yakşini* simţi că i s-a aplecat; şi, cu gândul de a face o pauză ca să-şi tragă sufletul, se întrerupse şi aşeză alăuta pe pământ, lângă ea. în aceeaşi clipă, isteţul şi curajosul Nişciayadatta se repezi, înşfacă alăuta de oase şi începu să dănţuiască şi să cânte, râzând şi ■> rostind vrăjile pe care le învăţase ascultându-le de repetate ori,'j fără a-şi desprinde un" singur moment ochii de la ea. îngrozită de moarte, mai ales că pe frunte apăruseră coarnele, ca urmare a vrăjilor şi descântecelor, *yakşini* i se aruncă la picioare, • implorând: „Voinice neînfricat! Să nu răpui o femeie neajutorată! Te implor să încetezi vrăjile şi să mă cruţi! Eu îţi cunosc povestea şi am să te ajut, purtându-te acolo unde se află Anuragapara!" j
Curajosul Nişciayadatta consimţi şi întrerupse cântecul şi dansul vrăjitoresc. Apoi, la îndemnul *yakşinei,* i se urcă pe umăr, iar aceasta îl purtă prin văzduh către iubita lui. Când se iviră zorile ajunseră într-un codru de munte. Aici *yakşini* coborî şi îi spuse voinicului: „Acum că soarele a răsărit mi-am pierdut puterea de a zbura. Cu voia ta, am să te las în pădurea aceasta

minunată ca să te odihneşti. Mănâncă nişte fructe dulci, astâmpără-ţi setea cu apa limpede de izvor, iar eu am să mă duc pe meleagurile mele, de unde am să revin la lăsarea nopţii. Atunci am să te duc la cetatea Puşkaravati din creierii munţilor şi ai să o întâlneşti pe iubita ta Anuragapara". Apoi plecă, urmând s"ă revină aşa cum făgăduise.
Rămas singur, băiatul privi în jur şi zări un lac cu apă răcoroasă şi cristalină. însă culoarea neobişnuită a lacului şi mirosul pe care îl emana îl făcură bănuitor şi îşi dădu seama că apa era otrăvită. Nişciayadatta se abţinu să bea, însă, îmboldit de sete, începu să cutreiere muntele în căutare de apă bună de băut. Tot rătăcind prin munţii aceia minunaţi zări deodată sclipind în adâncul pământului două foculeţe roşii, ca două rubine. Curios, tânărul se apucă să sape şi peste puţin apăru capul unei maimuţe vii ai cărei ochi licăreau ca rubinele. Pe când privea uluit la descoperirea făcută, maimuţa i se adresă cu glas omenesc, zicând: „Voinicule! Eu sunt un brahman care a fost transformat în maimuţă. Slobozeşte-mă şi ţi-oi istorisi povestea mea." Neîncetând să se minuneze de această întâmplare, băiatul ascultă ruga maimuţei, care - îndată ce a fost eliberată din strânsoarea gliei - s-a aruncat la picioarele salvatorului, mulţumindu-i cu recunoştinţă. „Ţie îţi datorez viaţa! zise aceasta. Ştiu că eşti obosit. Am să te duc într-un loc minunat cu fructe parfumate şi apă răcoroasă ca să-ţi potoleşti şi foamea şi setea. Iar eu voi întrerupe postul pe care am fost silit să-1 ţin timp îndelungat".

Grăind aşa, maimuţa îl duse într-un loc unde la umbra copacilor susura un pârâu cu apa precum cleştarul. Aici se îmbăiară şi se purificară, mâncară fructe delicioase şi îşi astâmpărară setea cu apa răcoroasă a izvorului. Apoi Nişciayadatta întrebă: „Spune-mi în ce împrejurări ţi-ai pierdut înfăţişarea de om?", iar maimuţa îi răspunse: îţi voi spune tot. Ascultă

A. *Povestea lui Somasvamin şi a frumoasei Bandhudatta*

în oraşul Varanasi trăieşte un brahman evlavios pe care îl cheamă Ciandrasvamin, iar eu sunt fiul lui şi al virtuoasei sale soţii. Tata mi-a dat numele de Somasvamin. Timpul a trecut, cu am crescut până am încălecat elefantul năbădăios al dragostei

care - dacă eşti orgolios - nu mai poate fi ţinut în frâu. Tocmai când mă găseam în starea asta sufletească, Bandhudatta - fiica neguţătorului Srigarbha şi soţia marelui neguţător Varahadatta din oraşul Mathura - m-a zărit de la fereastra locuinţei tatălui ei, unde se afla, şi s-a înamorat pe loc de mine. Mi-a aflat numele şi prin intermediul unei prietene credincioase mi-a transmis dorinţa ei de a ne întâlni în taină. Am consimţit, iar prietena m-a dus la casa ei, unde mă aştepta Bandhudatta. Când m-a văzut, tânăra femeie mi s-a aruncat la piept şi m-a înlănţuit cu braţele, mistuită <de doruri. Căci iubirea puternică o face neobişnuit de cutezătoare pe femeie. Astfel Bandhudatta părăsea căminul tatălui şi venea ; în fiecare zi la locuinţa prietenei, unde ne iubeam în voie.
într-o zi, soţul ei, marele neguţător din Mathura, care se j înapoiase după o lungă călătorie, veni acasă la socrul său ca j să-şi ia soţia de care fusese despărţit multă vreme. Când I Bandhudatta a aflat de la tatăl ei că va trebui să plece la soţ, j se întâlni cu prietena ei căreia îi spuse: „Trebuie să-mi urmez soţul la Mathura, dar nu mai pot trăi fără Somasvamin. Spune-mi, ce să fac?" Prietena ei, Sukhaşiaia, care era vrăjitoare, i-a spus: I „Eu cunosc două farmece. Când îl rosteşti pe primul, după ce] ai pus un fir în jurul gâtului bărbatului, îl transformi în maimuţă;' iar cu al doilea farmec, desfăcând firul din jurul gâtului, îşi recapătă înfăţişarea omenească. Iar cât timp îşi păstrează înfăţişarea de maimuţă, inteligenţa sa de om rămâne neştirbită. De aceea, draga mea, dacă vrei am să-1 transform în maimuţă pe iubitul tău şi îl vei putea lua cu tine fără grijă, la Mathura, ca pe un animal preferat. Eu am să te învăţ ambele vrăji ca să-1 ai mereu lângă tine sub înfăţişarea maimuţei, iar când veţi fi numai voi doi, în intimitate, să-1 faci din nou să recapete chipul iubitului tău".
Iubitei mele îi plăcu propunerea şi chemându-mă în tainâ',J îmi povesti cu atâta dragoste în glas ideea prietenei sale-încât şi eu am acceptat-o fără şovăire. Fără să zăbovească, Sukhaşiaia petrecu firul pe după gâtul meu, rosti vraja, transformându-mă într-un tânăr maimuţoi. Bandhudhatta mă luă în braţe şi măi arătă soţului ei, spunându-i: „O prietenă mi-a dăruit acest micuţ animal ca să mă joc cu el şi să nu mă plictisesc". Bărbatul, fără să bănuiască nimic, rămase încântat când mă văzu, dar eu - în braţele iubitei - chicoteam pe ascuns şi îmi ziceam (fiindcă nu îmi pierdusem nici puterea de judecată şi nici graiul): „Mintea femeii e ceva minunat!" Căci cui nu îi place să înşele?
A doua zi, după ce prietena ei a învăţat-o vrăjile cu ajutorul

cărora să-mi redea înfăţişarea omenească, Bandhudatta m-a luat şi am purces către Mathura. Pe drum, am fost dat în grija unui servitor, care mă purta pe umăr. în felul acesta am călătorit câteva zile până am pătruns într-o pădure, care s-a dovedit primejdioasă, deoarece mişuna de maimuţe. Zărindu-mă, maimuţele au început să se agite, scoţând ţipete ascuţite; apoi s-au adunat şi din toate părţile s-au năpustit asupra nefericitei slugi care mă căra, muşcând-o, zgâriind-o şi scuipând-o; iar aceasta, speriată, m-a lepădat şi a fugit. Din dragoste pentru mine Bandhudatta şi-a chemat în ajutor soţul şi servitorii, care au atacat, la rândul lor, maimuţele, dar fără folos. Turbate parcă, pentru că nu eram de partea lor, maimuţele au tăbărât asupra mea cu dinţii şi cu ghearele, smulgând toate firele de păr de pe trupul meu şi lăsându-mă despuiat. în cele din urmă, cu ajutorul firului fermecat din jurul gâtului şi cerşind, în gând, mila lui Siva, am izbutit să scap de hoarda maimuţelor, dar m-am rătăcit de ai mei. Cugetam la soarta nemiloasă care mă făcuse să-mi pierd iubita, dar se pare că destinul încă nu era mulţumit cu chinurile pe care le îndurasem: o femelă de elefant dădu peste mine şi, înşfăcându-mă cu trompa, m-a azvârlit într-un muşuroi gigant de furnici care mustea de apa ploii căzută peste zi. Dar cu cât mai abitir mă zbăteam, cu atât mai adânc mă scufundam în noroi. Conştiinţa însă nu mă părăsise şi tot timpul mă gândeam la marele Siva. Şi nici foame nu mi-a fost şi nici de sete nu am suferit până astăzi, prietene, când ai venit şi m-ai slobozit din capcana în care mă prinsesem. Şi, deşi mi-am îmbogăţit experienţa, nu am ajuns să am puterea necesară ca să mă eliberez de starea în care mă aflu. Dar când vreo vrăjitoare va dezlega firul din jurul gâtului, rostind în acelaşi timp vrăjile potrivite, atunci din nou voi redeveni fiinţă omenească. „Asta e toată povestea mea, prietene! Acum spune-mi cum ai ajuns în această pădure atât de departe de lume şi ce cauţi aici?" Nişciayadatta îi povesti toate întâmplările prin care trecuse, cum de dragul unei femei *vidyadhara* venise tocmai din Ujjayini purtat de o *yakşini* Pe care o supusese prin înţelepciunea minţii.
Ascultându-i povestea minunată, înţeleptul brahman Somasvamin, sub înfăţişarea unui maimuţoi, îi zise: „Tu, la fel ca mine, ai suferit din pricina unei femei. Ele sunt nestatornice Ca soarta schimbătoare, cutele sufletului lor

sunt întortocheate ca Meandrele apelor curgătoare, nu te poţi bizui pe ele cum nu poţi avea încredere într-un şarpe, ele sunt amăgitoare, ca lumina de

o clipă a fulgerului! Tot aşa şi Anuragapara, care poate te-a iubit cândva, acum când se află departe de tine dacă va găsi un ibovnic din neamul ei îl va prefera pe acesta, dezgustată de tine, o biată fiinţă muritoare. De aceea, prietene, renunţă să faci eforturi pentru o femeie care este ca fructul amar după ce l-ai gustat. Nu te mai duce la Puşkaravati, cetatea neamului *vidyadhara,* ci mai bine întoarce-te la Ujjayini, locul tău de baştină, cu ajutorul acelei *vakşini.* Ascultă-mă şi fa aşa cum te povăţuiesc, căci şi eu am avut un prieten şi pentru că nu i-arn ascultat sfatul, acum sufăr. Fiindcă pe când eram îndrăgostit de Bandhudata, prietenul - pe care îl cheamă Bhavasarman - mi-a spus aşa: «Nu îţi pune soarta în mâinile unei femei, căci necunoscute sunt căile | care duc la inima ei». Şi ca să te convingi, ascultă povestea pe care ţi-o voi spune".

B. *Bhavasarman şi cele două vrăjitoare*

în oraşul Varanasi din această ţară trăia o frumoasă şi tânără brahmană pe care o chema Somada. Femeia aceasta nu era pură, iar pe ascuns era şi vrăjitoare. Mă întâlneam în taină cu ea şt în timpul relaţiilor noastre intime dragostea mea pentru ea ă crescut. Odată, din gelozie am lovit-o, dar vicleana femeie a îndurat fără să spună nimic. în inima ei însă fierbea mânia neostoită. A doua zi dimineaţa a petrecut în jurul gâtului meu, chipurile în joacă, un fir pe care 1-a înnodat şi în aceeaşi clipă am fost prefăcut într-un bou blând. Apoi, haina vrăjitoare m-a vândut, pe un preţ bun, unui cetăţean care trăia din creşterea vitelor şi a cămilelor. Acesta m-a încărcat cu poveri de transportat, iar spinarea mi s-a încovoiat sub greutatea lor. O vrăjitoare, pe care o cheamă Bandhamocini şi care trecea pe acolo, m-a văzut chinuindu-mă şi şi-a dat seama - eu puterile ei supranaturale -că sub înfăţişarea unui animal se afla de fapt un bărbat transformat în vită de vrăjitoarea Somada. Fiindu-i milă de mine, Bandhamocini se apropie tiptil şi desfăcu firul vrăjit din jurul grumazului şi îndată mi-am recăpătat înfăţişarea omenească. Proprietarul a observat dispariţia vitei şi a căutat-o, disperat, peste tot, msâ bineînţeles, nu a găsit-o. Am plecat de acolo cu Bandhamocini,
dar - spre nenorocul meu - în cale am întâlnit-o pe Somada, care a fost cuprinsă de furie turbată. „De ce l-ai izbăvit pe ticălosul acesta de pedeapsa pe care i-o dădusem? urlă ea la Bandhamocini pe care o ştia că are puteri supranaturale. Blestemată să fii, femeie nemernică, ai să culegi curând roadele faptei tale rele! Mâine dimineaţă am să vă răpun pe amândoi!"
După ce Somada plecă valvârtej, isteaţa Bandhamocini mi-a dat următoarele sfaturi: „Mâine dimineaţa va veni sub înfăţişarea unei iepe negre, ca să mă omoare. Eu am să o întâmpin ca o iapă murg; şi, în timp ce ne vom bate, tu să vii pe la spate cu sabia scoasă şi să o loveşti fără să te codeşti. Numai în felul acesta vom izbuti să scăpăm de ea. Acum du-te şi revino neapărat mâine dimineaţa."
M-am înapoiat acasă cu simţământul că renăscusem a doua oară în viaţa aceasta. A doua zi m-am înapoiat acasă la Bandhamocini, cu sabia în mână, după cum ne învoisem. Aşa cum prevăzuse, Somada a apărut sub înfăţişarea unei iepe. negre. Bandhamocini şi-a luat înfăţişarea unei iepe inurg şi o luptă aprigă s-a încins.între cele două animale. Se muşcau şi se loveau cu copitele şi când încăierarea era în toi, m-am dus şi am lovit cu sabia iapa neagră pe la spate, doborând-o, iar Bandhamocini a ucis-o. O dată cu pieirea ei am fost izbăvit de frica de a fi transformat într-un animal şi de atunci m-am jurat să nu mă mai încurc cu femeile rele! Femeile.au trei defecte îngrozitoare în cele trei lumi: sunt uşuratice, nepăsătoare şi le plac întrunirile de vrăjitoare. De ce, alergi după Bandhudatta, care e prietena vrăjitoarelor? De vreme ce nu îşi iubeşte soţul, crezi că e cu putinţă să te iubească pe tine? Prietenul Bhavasarman m-a prevenit, dar eu nu l-am ascultat şi priveşte în ce stare jalnică am ajuns! De aceea eu te povăţuiesc: nu te chinui să o recâştigi pe Anuragapara, căci îndată ce va obţine un iubit din stirpea ei, atunci cu siguranţă te va abandona. Căci femeia e nestatornică, cum, este albina care zboară din floare în floare. Şi va veni vremea, prietene, când ai să suferi ca mine!
Orbit de patimă, Nişciayadatta nu a dat ascultare cuvintelor înţelepte rostite de Somasvamin, brahmanul transformat în maimuţoi. „Nu, zise el, ea îmi va fi credincioasă căci e mlădiţă din stirpea pură *vidyadhara".*
în timp ce discutau, soarele roşu al amurgului se rostogolise

către munţi ca să apună în spatele lor, anunţând - parcă - o dată cu plecarea sa sosirea acelei *yăkşini* pe care o chema Srigatpadini. îndată ce noaptea se lăsă sosi şi *yakşini,* aşa cum făgăduise. Nişciayadatta îşi luă rămas bun de la maimuţoi - care ~îl rugă să-şi aducă aminte de el - urcă în spinarea *yakşini* - ei care îl purtă ca vântul prin văzduh. La miezul nopţii' ajunseră la Puşkaravati din munţii Himalaya, cetatea de scaun a regelui *vidyadhara,* tatăl lui Anuragapara.
Nişciayadatta a fost întâmpinat chiar de Anuragapara, care -prevenită de puterile ei miraculoase - a venit ca să-1

primească pe iubitul mult aşteptat. După ce tânărul coborâse de pe umeri, *yakşini* îi spuse lui Anuragapara: „Iată —ţi iubitul, care a venit să-ţi desfete ochii, aşa cum luna înfrumuseţează ochii nopţii. Acum eu voi pleca!" Zicând aşa, *yakşini* făcu o plecăciune în faţa lui, apoi dispăru. Anuragapara, fremătând toată de nerăbdarea provocată de lunga aşteptare, i s-a lipit de piept, iar el a strâns-o în braţe cu dorul aţâţat în inimă. Tânjise atât de mult după ea şi îndurase atâtea necazuri încât acum, când o regăsise, simţea că trupurile lor se unesc într-unui singur. îndată ea deveni soţia lui, prin acea ceremonie deosebită numită *gandharva,* şi cu ajutorul puterilor ei miraculoase dură un oraş numai pentru ei doi, în afara zidurilor cetăţii. Acolo se instala şi trăi tânăra pereche, fără ca părinţii sau altcineva să bănuiască ce se petrecea, căci Anuragapara le luase putinţa de a vedea, cu meşteşugul ei vrăjitoresc. Curioasă, Anuragapara îl întrebă, iar Nişciayadatta îi povesti toate întâmplările şi piedicile cărora fusese nevoit să le facă faţă pentru a ajunge la ea. Iar femeia cu inima plină de dragoste îl copleşea cu plăcerile pe care le pot gusta ibovnicii.

Nişciayadatta i-a povestit apoi ciudata întâlnire cu Somasvamin, bărbatul transformat în maimuţoi şi i-a spus: „Dacă ai putea, iubita mea, să-r redai înfăţişarea omenească, ai să faci o faptă bună!" Anuragapara îi răspunse: „Nu stă în puterea mea şi nici nu e domeniul meu, dar îţi voi îndeplini dorinţa, cerând ajutorul prietenei mele, vrăjitoarea Bhadrarupta". încântat, fiul neguţătorului îi propuse să se ducă îndată la prietenul-maimuţoi, iar *femeia-vidyadhara* consimţi: îl luă în poală pe iubitul ei şi zbură drept la codrul în care se afla prietenul lui. Când îl zăriră, coborâră din văzduh, iar Anuragdpara se înclină în faţa lui şi îl întrebă de sănătate. Iar Somasvamin, bărbatul cu înfăţişare de maimuţă, le ură bun-sosit şi îi spuse prietenului său: „Astăzi mă simt foarte bine, văzându-te unit cu iubita ta Anuragapara". Şi

i-a binecuvântat, după care s-au aşezat pe o stâncă, povestindu-şi întâmplările prin care trecuseră. După ce Anuragapara a aflat din gura lui Somasvamin păţaniile sale, Nişciayadatta şi-a luat rămas bun de. la prietenul său şi, pe aceeaşi cale, s-a înapoiat cu iubita sa, în oraşul lor.

A doua zi tânărul propuse să meargă din nou la prietenul lor maimuţoiul, iar ea îi răspunse: „Du-te singur astăzi. Am să te învăţ taina cum să te înalţi în văzduh şi cum să cobori pe pământ." Nişciayadata consimţi şi, după ce învăţase şi căpătase harul zborului, se duse din nou la prietenul său maimuţoiul, cu care începu să discute pe îndelete. în timpul acesta Anuragapara ieşi în grădină şi, pe când şedea acolo, un tânăr *vidyadhara* -care întâmplător hoinărea prin văzduh - o zări. Cu harul său de *vidyadhara* tânărul înţelese îndată că femeia din grădină avea un soţ muritor obişnuit şi, copleşit de dragostea care îl cuprinsese îndată, i se înfăţişă ochilor ei. Iar ea îşi plecă privirile cu sfiiciune, dar apucă' să vadă că tânărul era chipeş şi foarte atrăgător şi, curioasă, îl întrebă cine era şi de unde venea. Iar el îi spuse: „Află, frumoasa mea, că sunt un *vidyadhara* vestit pentru cunoştinţele sale şi că mă cheamă Ragabhanjana. în clipa când te-am zărit, o, frumoasa mea cu ochi de gazelă!, mi-am simţit inima covârşită de iubire şi am devenit robul tău! O, zeiţă! încetează - până nu este prea târziu şi înainte ca părinţii tăi să afle - să acorzi favorurile tale unui muritor al cărui sălaş este pământul, şi ferіceşte-mă pe mine!" Ascultându-i cuvintele cu sfiiciune, femeia îl privi cu coada ochiului şi îşi zise: „Este o pereche potrivită pentru mine!" Acolo, pe loc, uşuratica femeie îi deveni ibovnică! Când o femeie şi un bărbat se potrivesc la gând, ce rpst mai are să păstreze taina iubirii lor?

Nişciayadatta s-a înapoiat acasă după ce tânărul *vidyadhara* plecase. Iar Anuragapara, căreia nu îi mai păsa de el, nu 1-a îmbrăţişat, aşa cum obişnuia, pretextând că o durea capul. Iar nătărăul de bărbat, prostit de dragoste, a crezut-o şi tot restul zilei 1-a petrecut îngrijorat, socotind-o bolnavă. A doua zi se duse din nou, necăjit, să-şi vadă prietenul-maimuţă din pădure, călătorind prin văzduh cu ajutorul farmecelor pe care le stăpânea, îndată ce plecă, ibovnicul *vidyadhara,* care se perpelise în somn de dorul femeii, se înapoie la Anuragapara, înlănţuind-o cu- foc pe iubita ibovnică, care şi ea se topise şi se zvârcolise toată noaptea de dorul bărbatului. Se îmbrăţişară până când, istovit de oboseală, somnul îl doborî pe tânăr. Iar ea, cu puterile

ei miraculoase, îl făcu nevăzut pe iubitul pe care îl ţinea în braţe şi, fiindcă rămăsese trează toată noaptea, adormi un somn greu.

în timpul acesta Nisciayadatta coborî în pădurea unde sălăsluia Somasvamin. Omul prefăcut în maimuţă îşi întâmpină prietenul şi, dându-şi seama că îl frământă ceva, îi zise: „Văd că nu eşti în apele tale. Povesteşte-mi ce te-a tulburat?" Iar Nisciayadatta îi mărturisi: „Anuragapara e foarte bolnavă, prietene, şi de aceea sunt foarte trist, fiindcă îmi este mai dragă decât viaţa!" însă prietenul său, maimuţoiul, care avea puterea supranaturală de a pătrunde în miezul lucrurilor, îi zise: „Du-te, ia-o în braţe fără să o trezeşti şi adu-o aici în zbor, cu ajutorul harului pe care l-ai căpătat; iar eu îţi voi arăta chiar azi o minune!" Nisciayadatta a făcut precum i se spusese. Se înapoie acasă, o săltă uşurel în braţe pe Anuragapara, care continua' să doarmă; şi nici pe tânărul *vidyadhara* din braţele ei nu 1-a văzut căci devenise invizibil prin meşteşugul vrăjitoresc al femeii. Zbură prin văzduh şi repede se înapoie la prietenul său maimuţoiul, iar acesta - cu ajutorul harului divin pe care îl poseda - rosti un farmec, dezvăluindu-1 pe tânărul *vidyadhara* care dormea atârnat de gâtul ei. Nisciayadatta rămase ca trăsnit, nevenindu-i să-şi creadă ochilor: „Vai!, plânse el, ce înseamnă asta?" Iar maimuţa, care avea şi harul de a discerne adevărul, îi istorisi toată povestea.

Nisciayadatta fu cuprins de furie oarbă. * în timpul acesta tânărul *vidyadhara* se deşteptă şi, dându-şi seama de

situaţie, se înălţă iute în văzduh şi dispăru. Se trezi şi Anuragapara care, văzându-şi taina dezvăluită, îşi lăsă ruşinată privirile în jos. Cu ochii înotând în lacrimi Nisciayadatta i-a spus: „Femeie necinstită! Cum ai putut să-mi faci aşa ceva, mie, care am crezut în tine? Deşi omul a descoperit mijlocul de a fixa argintul viu, el încă nu a descoperit şi modul de a înlătura spiritul uşuratic din inima femeii!" Ruşinată, neavând ce-i răspunde, Anuragapara s-a înălţat în văzduh şi s-a înapoiat pe meleagurile ei.
Atunci maimuţoiul, prietenul lui Nisciayadatta, i-a spus: „Suferi din pricina focului care ţi-a mistuit inima şi a patimii pentru femeia aceea frumasă, deşi eu am încercat să te previn. Cum să te bizui pe norocul schimbător şi pe femeia nestatornică? Nici chiar Atotputernicul nu se poate împotrivi soartei!"
Ascultându-i cuvintele înţelepte, Nisciayadatta înlătură din inimă tristeţea şi patima şi îşi îndreptă gândul către marele Siva. Apoi continuă să trăiască în codrul acela, împreună cu prietenul său maimuţoiul.
într-o zi se abătu prin pădurea aceea o pustnică pe care o

chema Mokşadatta. Nisciayadatta i se închină la picioare iar femeia îl întrebă: „Ce lucru ciudat! Cum se face că tu, fiinţă omenească, ai legat prieteşug cu o maimuţă?" Nisciayadatta îi povesti, «cu tristeţe, necazurile sale, apoi îi povesti păţaniile prietenului său şi în cele din urmă îi zise: „Virtuoasă doamnă, dacă se întâmplă să cunoaşteţi vreun descântec care să-1 dezlege pe prietenul meu, ajutându-1 să-şi reia înfăţişarea omenească, sloboziţi-1 de blestem pe acest brav brahman!" Iar buna schimnică i-a ascultat ruga. A rostit nişte farmece şi a desfăcut firul din jurul gâtului maimuţei, care pe loc şi-a recăpătat înfăţişarea omenească, aşa cum fusese odinioară. Apoi, femeia a dispărut ca fulgerul, îmbrăcată în straie strălucitoare.
Nisciayadatta şi Somasvamin au preaslăvit zeii şi au efectuat multe penitenţe până când ambii au dobândit ultima beatitudine.

Povestea regelui Vikramaditya şi a frumoasei curtezane Madanamala

în cetatea Pataliputra îşi avea reşedinţa un rege pe care îl chema Vikramaditya. Acesta avea doi prieteni buni - regele Hayapati şi regele Gajapati, care posedau herghelii numeroase de cai şi mari turme de elefanţi. Vikramaditya avea şi un duşman jurat, pe Narasinha, domn în cetatea Pratiştana, care avea o mare oaste de pedestraşi. Fiind pornit împotriva duşmanului său şi bizuindu-se pe forţele prietenilor, regele Vikramaditya s-a pripit să facă public următorul legământ: „Am să-1 înfrâng şi am să-1 supun pe orgoliosul rege al oamenilor, făcându-1 să mi se prezinte la poartă; iar menestrelii şi barzii vor cânta şi vor lăuda gloria mea". îşi chemă prietenii în sprijin şi, însoţit de o oaste imensă de elefanţi şi cai - sub copitele cărora pământul se cutremura - porni război împotriva lui Narasinha, regele oamenilor.
Când Vikramaditya ajunse în apropierea cetăţii Pratişthana, Narasinha - domnitorul peste oameni - îmbrăcă armura şi ieşi să-i înfrunte pe invadatori. S-a încins o bătălie între cei doi monarhi care a uluit lumea; infanteria s-a luptat cu cavaleria de cai şi de elefanţi, dar până la urmă oastea lui Vikamaditya a fost bătută şi pusă pe fugă de zecile de mii de pedestraşi ai lui Narasinha, cârmuitorul oamenilor. Umilit, Vikaramaditya s-a înapoiat la Pataliputra, iar aliaţii săi s-au retras şi ei în cetăţile lor de scaun. Iar Narasinha, regele oamenilor, s-a înapoiat în triumf la Pratişthana, însoţit de poeţi şi rapsozi, care înălţau imnuri de slavă în cinstea învingătorului.
Amărât, pentru că nu îşi atinsese ţelul şi fusese batjocorit, Vikramaditya îşi zise: „Ei bine, ceea ce nu am izbutit să înfăptuiesc pe calea armelor, voi realiza prin vicleşug şi isteţime. Poate că unii mă vor blama, dar nimeni nu trebuie să ia în râs un jurământ
pe care eu l-am făcut!" încredinţa treburile ţării unor miniştri pricepuţi, iar el - însoţit de primul-ministru şi de cinci sute de *rajpuţi** de viţă - porni în taină către Pratişthana, cetatea de scaun a rivalului său. Aici el a tras la splendidul conac al unei curtezane, pe care o chema Madanamala, o locuinţă ca un palat demn de un rege. Puzderie de drapele şi stindarde de mătase multicolore fluturau uşor la adierea brizei în vârful catargelor ce străjuiau faţada clădirii. Intrarea principală, cea de la răsărit, era păzită de douăzeci de mii de soldaţi înarmaţi până în dinţi. Fiecare din celelalte trei porţi - aşezate la celelalte puncte cardinale - era străjuită de zece mii de ostaşi în alertă veşnică. însoţit de străji, regele pătrunse în incinta palatului care era împărţită în şapte zone. Şiruri lungi de bidivii focoşi împodobeau prima zonă, a doua gemea de elefanţi maiestuoşi, a treia era un adevărat depozit de arme de tot felul; următoarea zonă era ca .o vistierie încărcată de bijuterii sclipitoare. într-o altă parte se afla în veşnică aşteptare un cerc larg de slugi şi de slujbaşi; mai departe, în zona alăturată, poeţii recitau imnuri de slavă, iar ultima răsuna de sunetul vesel al muzicii şi de ritmul tobelor. în această splendidă clădire păşiră Vikramaditya şi suita sa.

Slujnicele o vestiră pe gazdă că pe unde se arăta oaspetele acela străin, caii şi, în general, fiinţele bolnave sau cu răni se vindecau în mod miraculos. Iar Madanamala, auzind minunea, rămase încredinţată că necunoscutul este o persoană importantă, care nu vrea să-şi dezvăluie adevărata sa identitate şi socoti că e bine să-1 întâmpine chiar ea. îi ieşi, deci, în cale şi se închină în faţa lui cu sfială şi respect, dar şi cu curiozitate, şr îl pofti să şadă pe un tron demn de un cap încoronat. Frumuseţea, graţia şi deplina politeţe a minunatei gazde l-au cucerit pe Vikramaditya, care o salută cu desăvârşită curtoazie, dar nu dezvălui cine era el.
Madanamala îl înconjură cu toată atenţia pe" preţiosul său oaspete; băi cu arome şi parfumuri costisitoare, flori, îmbrăcăminte fină şi podoabe scumpe. Nimic nu a fost neglijat pentru a-1 cinsti cum se cuvenea. Nici suita lui nu a fost uitată, de care s-a ocupat cu aceeaşi grijă; iar pentru oaspetele principal şi însoţitorii săi apropiaţi a organizat în fiecare zi festinuri cu bucate alese şi cărnuri. Ea nu se mai despărţea şi petrecea tot timpul cu oaspetele necunoscut. în cele din urmă, frumoasa curtezană Şi-a dat seama că se îndrăgostise din prima clipă de acest chipeş
* Populaţie vestită pentru vitejia şi spiritul de războinici neînfricaţi [a]l membrilor ei.

oaspete cu purtări alese şi i-a cedat. Răsfăţat în felul acesta zi de zi, Vikramaditya ducea - deşi nu îşi dezvăluise adevărata faţă - o viaţă demnă de un împărat. Iar sumele de care avea nevoie pentru a-şi întreţine suita şi miniştrii, Madanamala i le punea la dispoziţie cu bucurie, fără să pregete, socotind că bărbatul acesta merita să profite de trupul şi de averea ei. Atât de tare se legase curtezana de misteriosul ei oaspete, încât nu îi mai păsa să dobândească noi avuţii şi nici alţi bărbaţi să cunoască nu vroia. Din mare dragoste pentru Vikramaditya, Madanamala a folosit tot soiul de şiretlicuri pentru a-1 ocoli chiar şi pe regele Narasinha, care - înamorat lulea - venea mereu la locuinţa ei.
Răsfăţat în felul acesta de către Madanamala, într-o zi Vikramaditya li zise primului său ministru, Buddhivara, care îl însoţise: „Orice curtezană râvneşte să adune bogăţii şi nici chiar dacă iubeşte cu adevărat nu renunţă la ţelul ei; căci aşa le-a făurit Provindenţa pe femei, pline de lăcomie. însă Madanamala îşi cheltuieşte avuţia de dragul meu şi totuşi nu se îndepărtează de mine; dimportivă, face tot ce îi stă în puntinţă ca să-mi facă plăcerile. Cum să o răsplătesc pentru a-mi respecta legământul şi să-mi ating scopul cu timpul?" Iar Buddhivara, primul-ministru, a cugetat şi şi-a spus părerea: „Dacă vrei lucrul acesta, atunci dă-i o parte din nepreţuitele giuvaeruri pe care le-ai primit de la cerşetorul Prapanciabuddhi". Regele însă era de altă părere. „Dacă i-aş da toate giuvaerurile pe care mi le-a dat Prapanciabuddhi şi tot nu aş răsplăti-o îndeajuns, zise el. însă pot face lucrul acesta în alt fel, într-un mod care are legătură cu comoara cerşetorului". Iar când primul-ministru, curios, 1-a întrebat: „Ce 1-a îndemnat pe cerşetor să facă gestul acesta? Istoriseşte-mi povestea lui, Măria Ta!", atunci regele i-a răspuns: „Ascultă! îţi voi spune toată povestea lui."

Regele Vikramaditya şi cerşetorul cel mârşav

De demult, un cerşetor pe care îl chema Prapanciabuddhi venea în fiecare dimineaţă în sala mare de audienţe de la palatul din Pataliputra şi îmi oferea o cutie. Un an întreg am dat aceste cutii, fără să le deschid, vistiernicului care le-a depozitat în trezorerie. într-o zi, am scăpat din mână cutia care s-a desfăcut

şi din ea s-a rostogolit o bijuterie nemaipomenit de frumoasă şi preţioasă, care scânteia ca focul; părea că însăşi inima cerşetorului se deschisese în faţa mea, de care nu îmi dădusem seama înainte. Am luat-o, apoi am poruncit să-mi fie aduse toate celelalte cutii şi în fiecare din ele am găsit câte un giuvaer, unul mai frumos decât celălalt. Uluit şi nedumerit l-am întrebat pe Prapanciabuddhi ce.ţel urmărea oferindu-mi aceste.daruri preţioase şi splendide? Cerşetorul m-a luat de o - parte şi mi-a spus în taină: „în a paisprezecea zi a semilunii negre, care se apropie, va trebui să înfăptuiesc la căderea nopţii, într-un cimitir din afara zidurilor cetăţii, o ceremonie cu farmece şi descântece. Doresc ca Măria Ta, viteaz fără pereche, să participi la ceremonie, căci prezenţa unui erou îmi chezăşuieşte succesul."
L-am ascultat şi, încrezător, am încuviinţat cererea lui, iar schimnicul-cerşetor a plecat încântat. Peste câteva zile a sosit sorocul, pe care nu-1 uitasem. Mi-am îndeplinit îndatoririle de fiecare zi şi am aşteptat căderea nopţii. Seara ra-am închinat şi după ce am rostit rugăciunile obişnuite, se întâmplă că m-a furat somnul repede. Pe când dormeam mi s-a arătat în vis zeul Hari*, călare pe pasărea măiastră Garuda, iar zeul m-a avertizat: „Fiul meu, nemernicul de Prapanciabuddlii te atrage în cursă la cimitir, ca să iei parte la vrăjitoriile cercului, prilej cu care vrea să te sacrifice. De aceea, ca să nu devii victimă, să nu faci ceea ce îţi va cere, ci să-i spui: «Nu pricep ce vrei, arată-mi tu mai întâi şi apoi eu am să fac la fel». Iar când el îţi va arăta ce trebuie să faci, tu să profiţi de ocazie şi să-i tai capul. Atunci tu ai să dobândeşti puterile pe care dorea să le obţină cerşetorul,"
După ce Vişnu mă prevenise în felul acesta, a dispărut, iar eu m-am trezit uluit în sinea mea şi mi-am zis: „Graţie divinului Hari am pătruns intenţiile mârşave ale ticălosului vrăjitor şi astăzi trebuie să-1 răpun!" Aşa am cugetat şi când gărzile au fost schimbate după prima veghe, am plecat singur, cu sabia în mână, către cimitir. L-am găsit acolo pe cerşetor, şezând în interiorul cercului trasat pe pământ şi rostind nişte vrăji. Când m-a zărit, m-a întâmpinat salutându-mă şi mi-a zis: „întinde-te cât eşti de lung la pământ, cu faţa în jos şi cu ochii închişi, în

interiorul cercului". Iar eu i-am cerut să-mi arate el mai întâi, aşa cum mă învăţase marele zeu. Prostul de cerşetor a căzut în capcană. S-a întins pe pământ, iar eu îndată l-am descăpăţânat cu o lovitură de paloş; în aceeaşi clipă am auzit un glas din ceruri
spunându-mi: „O, rege viteaz! Oferindu-1 ca jertfă pe acest

* Alt nume dat Iui Visnu.

ticălos, astăzi ai dobândit puterea de a te înălţa şi călători prin văzduh aşa cum dorea el. Eu, zeul Belşugului, sunt foarte mulţumit de tine, de aceea cere-mi orice hatâr, iar eu îţi voi îndeplini dorinţa". Grăind aşa, zeul mi s-a înfăţişat. Eu însă am căzut în genunchi şi i-am răspuns: „Slăvite zeu! îngăduie-mi să te chem atunci când voi avea nevoie de milostenia ta, iar tu să înfăptuieşti dorinţa pe care o voi exprima!" Zeul Belşugului a încuviinţat: „Facă-se voia ta!" a zis el şi s-a făcut nevăzut, iar eu m-am înapoiat la palat, în grabă.

„Iată deci, toată întâmplarea", încheie Vikrâmaditya de istorisit. „Cu ajutorul mărinimiei lui Kubera o voi răsplăti pe Madanamala. Acum tu, împreună cu soldaţii *rajpuţi* ascunşi sub alte straie, înapoiaţi-vă la Pataliputra. îndată ce o voi fi răsplătit pe iubita mea, voi veni şi eu, însă după aceea intenţionez să revin aici."

Primul-ministru ascultă porunca şi plecă, luând cu el suita de soldaţi *rajpuţi.* Regele a petrecut noaptea întreagă cu Madanamala care, simţind parcă apropiata despărţire, 1-a îmbrăţişat fără întrerupere pe iubitul ei, nelăsându-1 să doarmă. Dimineaţa, după ce rostise rugăciunile obişnuite, regele intră într-un sanctuar,. chipurile ca să se închine din nou. Acolo îşi îndreptă gândul către zeul Belşugului, iar acesta apăru în aceeaşi clipă în faţa sa. Vikrâmaditya căzu în genunchi şi-i zise: „O, mărite zeu! Aşa cum mi-ai făgăduit, te rog să-mi împlineşti următoarea dorinţă: Fă aşa ca, acum şi aici, să apară cinci statui uriaşe de oameni, din aur pur. Şi fă aşa ca statuile să nu poată fi niciodată nimicite. Dacă i se va rupe mădularul vreuneia din ele - indiferent cum şi în ce scop - atunci mădularul respectiv să crească la loc, ca la început." Iar zeul Belşugului îi răspunse: „Facă-se cum doreşti!"" şi dispăru. Regele rămase încântat când văzu înşirate în faţa sa cele cinci statui din aur. Mulţumit, ieşi din sanctuar şi porni în zbor spre Pataliputra, cu gând să se înapoieze mai târziu la iubita sa. Sosit în cetatea de scaun, a fost întâmpinat cu bucurie de oficialităţi şi de norod, precum şi de soţiile sale şi a început să-şi îndeplinească obligaţiile ce revin oricărui cârmuitor; însă inima sa rămăsese departe, în Pratişthana.

In vremea asta Madanamala se duse la sanctuar să vadă ce face bărbatul pe care îl iubea şi care încă nu revenise de la rugăciune. înăuntru însă nu îl zări nicăieri pe iubitul căutat; găsi în schimb cinci statui ciudate. Tristă, femeia îşi zise: „De bună seamă iubitul meu, care este un *vidyadhara* sau un *gandharva,* mi-a dăruit aceste imagini, iar apoi s-a înălţat la ceruri. Ce să fac cu aceste statui, la ce îmi folosesc, dacă omul pe care l-am îndrăgit a plecat?" Deznădăjduită, a întrebat în repetate rânduri slugile în speranţa că îi vor da vreo veste despre el, însă în zadar. A început să străbată odăile palatului ei, a ieşit în grădină, dar nicăieri nu a găsit alinare cu nici un chip. Se tânguia de dorul lui şi o bătea gândul să-şi pună capăt zilelor. Femeile din suită s-au străduit să o încurajeze, zicându-i: „Nu te necăji, stăpână! Trebuie că este vreun zeu care a plecat cu treburi, dar va reveni la iubita lui, de bună seamă!" Consolată cu asemenea cuvinte, în cele din urmă Madanamala făcu umăţorul legământ: „Am să aştept şase luni şi dacă nu se înapoiază în acest răstimp, am să împart toată averea şi am să mă arunc în foc!" După ce luă această hotărâre se simţi mai uşurată; începu să facă pomeni în fiecare zi cu gândul la iubitul ei.

într-o zi rupse braţele uneia din statui şi le dărui brahmanilor, ca milostenie. Care nu-i fu mirarea când, a doua zi, văzu că braţele statuii crescuseră la loc. Atunci, procedă la fel, pe rând, cu celelalte statui şi de fiecare dată mădularele desprinse reveneau la loc, ca la început. Pricepând că în mod miraculos statuile erau indestructibile, începu să desprindă mădularele statuilor şi să le dăruiască brahmanilor care studiau *Vedele,* proporţional cu numărul de *Veda* învăţat de fiecare.

Un brahman pe care îl chema Sangramadatta şi care auzise de bogăţia şi mărinimia femeii - căci vestea se răspândise în toate vânturile - veni tocmai de la Pataliputra. Brahmanul era virtuos şi foarte-citit (cunoştea pe dinafară toate cele patru *Vede),* dar era sărac-lipit şi de aceea se duse la uşa femeii, sperând că va avea şi el parte de bunătatea ei. Nu s-a înşelat căci Madanamala 1-a primit şi, palidă şi tremurând de slăbiciune din pricina dorului pentru iubitul ei, 1-a salutat cu respect, înclinându-se. Apoi 1-a încărcat cu multe braţe rupte de la statuile de aur, căci brahmanul era cunoscător al tuturor *Vedelor.* Sangramadatta a rămas profund recunoscător pentru milostenia şi dărnicia femeii, dar şi întristat căci aflase de la suita înconjurătoare amănuntele triste ale poveştii ei de iubire. A încărcat pe cămile aurul căpătat şi s-a înapoiat Ia Pataliputra. Aici a fost cuprins de îndoială, neştiind ce să facă pentru a-şi păzi aurul. Tot gândindu-se, şi-a spus că nicăieri nu ya fi în siguranţă decât dacă îl va da regelui spre păstrare. Se Prezentă, deci, în marea sală de audienţe şi grăi astfel: „Măria Ta, eu sunt supusul tău, un brahman care locuieşte în cetate. Fiind sărac şi dorind să fac avere m-am dus la Pratişthana,

cetatea de scaun a regelui Narasinha, care se găseşte la miazăzi. Acolo am aflat despre Madanamala, o distinsă

curtezană, binecunoscută pentru că la ea a locuit timp îndelungat o fiinţă divină, care însă a plecat nu se ştie unde, după ce i-a lăsat ; femeii cinci statui uriaşe de aur. Buna femeie a fost foarte afectată de dispariţia divinului ei oaspete, viaţa pentru ea a devenit amară ca fierea, iar trupul - sălaş vremelnic al durerilor şi deznădejdilor - i s-a părut o povară de nesuportat. în cele din j unnă, deşi cu greu, s-a lăsat consolată de tovarăşele ei, dar a făcut următorul jurământ: «Dacă în răstimp de şase luni nu revine ca să mă vadă, am să dau focului trupul acesta nefolositor, căci sufletul mi-e sfâşiat de durere!» După ce a făcut legământul şi fiind foarte hotărâtă să-şi pună, capăt zilelor, buna femeie a socotit că nu mai are nici un rost pe lumea asta, şi a început să-şi împartă avuţiile săracilor, să-i miluiască. Mulţime de oameni se perindă zilnic la locuinţa ei şi nimeni nu a plecat cu mâna goală. M-arn dus şi eu la ea şi am văzut-o cu ochii mei: se clătina pe picioare de slăbiciune din cauza postului îndelungat, dar mi-am dat seama că - totuşi - era foarte grijulie cu păstrarea frumuseţii ei trupeşti. Era înconjurată de un roi de fete tinere, ca albinele care îşi protejează regina. Eu socotesc că iubitul acela hain, care i-a frânt inima părăsind-o, merită să fie condamnat, ba chiar executat! Fiindcă sunt cunoscător al celor patru *Vede,* buna femeie m-a miluit dăruindu-mi braţele unor statui omeneşti de aur, câte unul pentru fiecare *Veda.* Acum vreau să-mi sfinţesc şi să purific sălaşul meu oferind jertfă zeilor, apoi voi duce o viaţă închinată religiei. De aceea, Măria Ta, vreau să mă protejezi şi să primeşti în păstrare aurul meu."

Aflând din gura brahmanului aceste veşti despre iubita sa, regele Vikramaditya îşi îndreptă toate gândurile către credincioasa sa ibovnică. Porunci ca, mai întâi, să fie împlinită ruga brahmanului, apoi - socotind că Madanamala îl putea sprijini să-şi aducă la îndeplinire ţelul urmărit, şi ţinând seama că sorocul fixat de eaj pentru a părăsi cele lumeşti se apropia - regele încredinţa miniştrilor treburile ţării; iar el zbură degrabă la Pratişthana şi poposi la locuinţa iubitei, pe care o găsi sfârşită de epuizare, palidă ca razele lunii, cu averea dăruită *pandt-i\or** şi nevoiaşilor.

Când Madanamala 1-a zărit ivindu-se pe neaşteptate, din senin, la început a rămas înmărmurită şi fără glas, de prea mare bucurie. Apoi s-a aruncat la pieptul lui şi 1-a înlănţuit cu braţele

* Titlu onorific acordat brahmanilor care au cunoştinţe aprofundate în literatura sanscrită.

pe după gât, de teamă - parcă - să nu-1 piardă din nou. Şi cu glasul tremurat, înecat de lacrimi, i-a reproşat: „Cum ai putut fi atât de crud, să mă părăseşti şi să mă abandonezi?" Iar regele i-a spus: „Vino cu mine şi am să-ţi mărturisesc totul, între patru ochi". Salutat de alaiul însoţitoarelor curtezanei, Vikramaditya şi Madanamala s-au retras într-o încăpere, iar regele i-a dezvăluit cine este el, împrejurările care l-au adus acolo, dorinţa lui de a-1 înfrânge - cu ajutorul vreunui şiretlic - pe rivalul său, regele Narasinha; puterea de a zbura pe care a dobândit-o după ce 1-a ucis pe mârşavul Prapanciabuddhi din bunăvoinţa marelui zeu al Belşugului, ca şi darul primit de la acesta - cele cinci statui de aur pe care i le lăsase ei. în sfârşit, îi povesti cum brahmanul care fusese miluit de Madanamala i-a adus veşti despre chinurile . pe care iubita sa le îndura, fapt care 1-a împins să se înapoieze la ea. După ce termină de istorisit toată povestea sa, Vikramaditya s-a întors din nou la subiectul jurământului său, spunând: „Iubita mea, regele Narasinha este foarte puternic, el nu poate fi înfrânt cu armele. Eu şi el ne-am luptat piept la piept, dar nu îl puteam răpune, căci eu am harul de a mă înălţa şi zbura prin văzduh, pe când el nu e în stare decât să meargă pe pământ şi nici un *Tcşatriva* cinstit nu ar putea să-şi biruiască rivalul prin mijloace necorecte. Eu m-am jurat să-1 înfrunt şi să-1 fac să se anunţe la uşa mea. Vrei să mâ ajuţi?"

Curtezana i-a răspuns regelui, fără să şovăie şi cu bucurie, că îl va ajuta, apoi porunci crainicilor săi: „Să staţi la intrare şi să fiţi atenţi, când regele Narasinha păşeşte pragul casei mele, voi să spuneţi şi să repetaţi: «O, rege! Prinţul Narasinha îţi este loial şi devotat». Iar când el, mirat de bună seamă, vă va întreba: «Despre cine vorbiţi? Cine este aici?», voi să-i spuneţi: «Regele Vikramaditya se află aici!» După ce îi instruise astfel pe vestitori, Madanamala le atrase atenţia slujnicelor: „Iar voi să nu îl împiedicaţi pe regele Narasinha să intre în casă!" Madanamala luă fără să pregete aceste măsuri, cu sufletul năpădit de fericire pentru că îi putea fi de folos bărbatului care [11] stăpânea inima;, dar continuă să împartă avuţiile sale.

Vestea despre bunătatea şi milostenia femeii, care îşi risipea averea, a ajuns la urechile regelui Narasinha şi, deşi renunţase J[a] ea, se duse să o viziteze acasă. Când intră pe uşă, nefiind [lrr]ţpiedicat de slujnice, crainicii au strigat într-un glas: „Rege, Pnnţul Narasimha ţi se supune, loial şi devotat!" Mânios şi armat, regele Narasinha a întrebat cine-i acela căruia i s-au dresat vestitorii, iar aceştia l-au lămurit - după cum fuseseră

instruiţi de stăpâna lor - că era regele Vikramaditya. Atunci Narasinha s-a oprit şi a cugetat aşa: „Deci regele acesta a cuteza să vină chiar în ţara mea şi şi-a respectat legământul pe car 1-a făcut demult că o să mă silească să mă prezint în faţa Iu Cu adevărat acest rege este viteaz, iar astăzi m-a înfrânt. Iar eu nu trebuie să-1 răpun de vreme ce a avut curajul să vină într-o casă din regatul meu. Aşa că mai bine intru!" Aşa a gândit regele Narasinha şi a intrat cu zâmbetul pe buze. Iar Vikramaditya, văzându-1 cu faţa luminată de surâs, s-a sculat şi 1-a

întâmpinat la fel de surâzător şi 1-a îmbrăţişat. Apoi cei doi regi s-au aşezat unul lângă celălalt, s-au interesat de sănătate, de prosperitate, iar Madanamala stătea alături de ei.
în timpul convorbirii, Narasinha a întrebat cum dobândise cele cinci statui miraculoase, de aur (despre care aflase), iar Vikramaditya i-a povestit şi lui întâmplarea cu cerşetorul cel ticălos prin uciderea căruia a dobândit puterea de a călători prin văzduh, precum şi mărinimia zeului Belşugului care i-a dăruit statuile de aur. Ascultându-1 şi aflând despre harul regelui de a zbura ca păsările, Narasinha a înţeles ca Vikramaditya era un rege puternic şi respectat şi a socotit că este bine să-1 aibă prieten. De aceea 1-â onorat cu ceremonialul prescris pentru capetele încoronate, poftindu-1 la palat şi tratându-1 cu toată atenţia. Apoi, foarte mulţumit de modul cum regele Narasinha îl cinstise, Vikramaditya s-a înapoiat la Madanamala. în felul acesta, prin curajul şi înţelepciunea sa, regele Vikramaditya şi-a respectat jurământul. îşi zise, deci, că era timpul să se înapoieze în ţara sa, iar Madanamala, neputând îndura gândul despărţirii de iubitul ei, s-a hotărât să-1 urmeze şi a dăruit brahmanilor casa şi celelalte avuţii ale ei. Vikramaditya s-a ^înapoiat la. Pataliputra, însoţit de- iubita sa, Madanamala, care era urmată de elefanţii, caii şi de toată suita ei. Iar revenirea regelui a -fost sărbătorită de întregul norod, ca apariţia lunii pline pe bolta senină a cerului. Aici, la Pataliputra, Vikramaditya a trăit în fericire cu Madanamala, femeia care de dragul iubitului ei nu a pregetat să lase în urmă ţară şi averi, ca să-1 urmeze în patria lui.
Iar cei doi regi - Vikramaditya şi Narasinha - au încheiat alianţă şi au trăit -în pace şi prietenie.

Povestea prinţului Sringabhuja de' care s-a îndrăgostit frumoasa Rupasikha, isteaţa fiică de raksasa

Se află pe lumea aceasta o cetate numită Vardhamana, reşedinţa regelui Virabhuja, cel mai drept dintre cârmuitori. Avea regele acesta o sută de neveste, însă doar una, pe care o chema Gunavara, îi era aproape inimii sale şi o iubea mai mult decât însăşi viaţa sa. Şi, deşi avea o sută de soţii, soarta a făcut ca nici una să nu îi dăruiască un fiu. Trist şi necăjit, regele 1-a chemat pe medicul său personal - Srutavardhana - întrebându-1 dacă nu cunoaşte un leac eu ajutorul căruia să dobândească un moştenitor. Medicul i-a răspuns: „Măria Ta, eu pot prepara o asemenea doctorie, dar am nevoie de o capră sălbatică". La porunca suveranului, soldaţii vânară în pădure o capră sălbatică, pe care medicul o înmâna bucătarului şi, cu ajutorul acestuia, pregăti din carnea animalului un elixir omnipotent pentru regină. Regele porunci ca toate soţiile sale să se adune într-o singură încăpere, apoi plecă la templu să se închine zeilor. Nouăzeci şi nouă de regine se strânseră într-o încăpere; doar una, regina Gunavara, cea mai dragă regelui, a lipsit, căci îşi urmase soţul iubit. Iar medicul le-a dat reginelor să bea poţiunea - în care amestecase o anumită pulbere - fără să bage de seamă că una din ele nu venise.
După ce s-a închinat, cu ceremonia cuvenită, Virabhuja se înapoie la palat, împreună cu iubita sa Gunavara. Uluit, el află câ miraculosul leac fusese consumat de reginele sale şi, furios, îl chemă pe medic, răstindu-se la el: „Cum! Nu ai păstrat şi Pentru Gunavara? Ai uitat motivul principal pentru care te-am

rugat să pregăteşti leacul?" După ce îl certă pe medic în felul acesta, regele se adresă bucătarului, întrebându-1 dacă nu a mai rămas vreo bucăţică din capra sălbatică. Tremurând, bucătarul răspunse că rămăseseră doar coarnele, ceea ce îl făcu pe medic să exclame uşurat: „Foarte bine. Din miezul coarnelor am să pregătesc un elixir la fel de bun!" Apoi, fără zăbavă, medicul prepară din miezul moale al coarnelor leacul miraculos pe care îl dădu reginei Gunavara să-1 bea.
Cele nouăzeci şi nouă de regine rămaseră grele şi la sosirea sorocului aduseră pe lume câte un băiat. Gunavara născu ultima, cel mai târziu, un fecior cu semne deosebite de măreţie, cum nici unul din fraţii săi nu avea. Şi pentru că fusese zămislit din miezul moale al coarnelor, părintele său 1-a numit Sringabhuja, şi s-a bucurat de venirea lui pe lume. Băiatul a crescut laolaltă cu toţi fraţii săi şi, deşi era cel mai mic ca vârstă, îi întrecea-pe toţi în calităţi. Cu timpul crescu, devenind frumos ca zeul Iubirii; era neîntrecut la mânuirea arcului, iar în luptă era puternic \ ca Arjuna* şi ca Bhima**. Văzând că după naşterea minunatului fiu regele se înamorase mai tare ca niciodată de Gunavara,: celelalte regine se geloziră şi începură să o pizmuiască.
Una din ele, mai rea decât toate celelalte, le-a asmuţit pe regine şi împreună plănuiră pierzania aceleia pe care o socoteau rivala lor. Şi, într-o zi când regele veni la ele, această femeie ticăloasă - pe care o chema Ayasolekha - îi ieşi în cale prefăcându-se că este tristă şi îngrijorată. Iar când regele o întrebă care-i pricina stării"ei, vicleana Ayasolekha se prefăcu că şovăie, apoi îi spuse: „Iubitul meu soţ, de ce înduri să-ţi fie terfelit căminul? Tu îi aperi de păcat, cu generozitate, pe alţii, dar nu eşti în stare să-ţi fereşti propriul cămin! Tu îl cunoşti pe tânărul^

Surakşita, pe care l-ai numit mai marele gărzilor de la harem. Ei bine, regina Gunavara se întâlneşte în taină cu el! Surakşita este singurul care pătrunde în apartamentul ei, care e păzit de gărzi, -iar lucrul acesta este cunoscut de toată lumea şi constituie prilej de bârfa pentnTtoţi!" Nebănuind mârşăvia femeii, Virabhuja căzu pe gânduri; apoi a întrebat-o pe fiecare regină în parte, iar acestea - aşa cum fuseseră învăţate - au adeverit spusele suratei lor.

înţeleptul rege îşi stăpâni mânia şi îşi zise: „învinuirea adusă celor doi nu este de crezut şi totuşi pe seama lor se cleveteşte., De aceea, gândindu-mă bine, nu trebuie să le dezvălui ceea ce

* şi ** Eroi ai epopeii *Mahabharata.*

se spune pe seama lor; ci trebuie, prin vreun mijloc oarecare, să-i despart, ca să pun capăt bârfelor".

După ce* luă această hotărâre, regele îl convocă pe Surakşita, şeful gărzilor, de la apartamentele reginelor, la sala de audienţe şi - cu prefăcută mânie - îi zise: „Am aflat, ticălosule, că ai ucis un brahman şi de aceea nu vreau să te mai văd la faţă, până nu faci un lung pelerinaj de purificare la mai multe locuri sfinte!" Uluit, tânărul încercă să protesteze, spunând: „Cum aş fi putut ucide un brahman!", însă regele nu îi dădu răgaz. „Să nu încerci să mi te opui - se răsti el - ci să te duci în Kaşmir ca să-ţi speli păcatele, acolo unde sunt locurile sfinte Vijayakşetra şi Nandikşetra, pământ binecuvântat de Vişnu - zeul purtător de arc, - unde Gangele poartă numele de Vitasta! După ce ţi-ai spălat păcatele şi te-ai purificat străbătând aceste locuri sfinte, ai să poţi să te iveşti în faţa mea, dar nu mai înainte!" Cu aceste cuvinte regele puse capăt discuţiei, trimiţându-1 pe nefericitul Surakşita la mare depărtare sub pretextul unui păcat pe care nu îl înfaptuise. Apoi regele s-a dus la regina Gunavara, cu inima zbuciumându-se în ghearele unor sentimente în care dragostea se împletea cu mânia, dar cu mintea limpezită de matură chibzuinţă. Regina a observat tulburarea de care era cuprins regele şi 1-a întrebat cu îngrijorare: „Soţul meu drag, ce gânduri te frământă de eşti atât de tulburat?". Iar el i-a răspuns: „Iubita mea regină, un mare astrolog mi-a prezis astăzi că voi fi răsturnat, iar tu vei fi ucisă, dacă nu te ţin încarcerată şi dacă eu nu duc o viaţă castă. Iată de ce sunt atât de deprimat şi de supărat". Regina Gunavara, care era devotată cu trup şi suflet regescului ei soţ, se sperie şi îi răspunse cu dragoste: „De ce zăboveşti şi nu mă închizi chiar acum, iubitul meu drag. Eu voi fi fericită dacă îţi pot fi de folos, chiar cu preţul vieţii mele, numai stăpânul meu să fie mulţumit! Căci soţul este sprijinul femeii în viaţa aceasta şi cea viitoare". Regele Virabhuja îşi simţi ochii umezindu-se când o auzi, iar în sinea sa şi-a zis: „Cred că ea nu este vinovată şi nici Surakşita, căci nu s-a schimbat la faţă după ce mi-a ascultat cuvintele. Dar, vai! Trebuie totuşi să aflu adevărul, ca să risipesc clevetirile!" Iar cu glas tare i-a spus reginei: „Atunci, voi porunci să fie pregătită o carceră chiar aici", iar Gunavara i-a răspuns fără să şovăie: „Foarte bine!" Cu durere în suflet, regele a poruncit să se făurească chiar în incinta apartamentului o carceră, în care a închis-o pe regină; apoi s-a străduit să-1 liniştească pe Sringabhuja, fiul reginei (care - deznădăjduit - îl

întreba de ce a făcut lucrul acesta), spunându-i ceea ce îi spusese şi mamei lui. Iar reginei i se părea că se află în rai, deoarece ştia că suferă pentru binele soţului. Căci plăcerea fem.eii virtuoase este plăcerea pe care o simte soţul ei.

Văzând că şi-a atins ţelul pe care îl urmărise, Ayasolekha-- regina care pusese la cale mârşăvia - nu s-a mulţumit numai cu atât, ci - luându-1 de o parte pe feciorul ei, pe care îl chema Nirvasabhuja - 1-a dăscălit. „Fiul meu, a zis ea, rivala noastră Gunavara e întemniţată, ceea ce este bine. Acum însă trebuie să facem ceva pentru ca fiul ei să fie exilat din ţară. De aceea, băiatule, plănuieşte ceva pentru ca Sringabhuja să fie surghiunit şi să nu se mai înapoieze!" în felul acesta mama şi-a aţâţat odrasla invidioasă; iar acesta, la rândul său, s-a dus şi şi-a instigat fraţii împotriva fratelui lor, fiul reginei Gunavara.

într-o zi, pe când fiii regelui Virabhuja se întreceau în mânuirea armelor pentru a-şi arăta îndemânarea, un cocostârc uriaş coborî în zbor şi se opri pe creasta palatului. în timp ce băieţii priveau cu uimire neobişnuita pasăre, trecu pe acolo un călugăr budist, care avea puteri miraculoase, şi le spuse tinerilor: „Preacinstiţi prinţi, acesta nu este un cocostârc, ci un *rakşasa,* pe care îl cheamă Agnisikha şi care îşi face mendrele sub înfăţişarea unei păsări, nimicind oraşele peste care zboară. De aceea, luaţi-vă arcurile şi străpungeţi-1 cu o săgeată. Dacă izbutiţi să-1 loviţi, poate că *rakşasa* va pleca". Auzind cuvintele şi îndemnul rostite de călugărul-cerşetor, cei nouăzeci şi nouă de fraţi mai mari şi-au luat arcurile şi au slobozit nenumărate săgeţi, dar nu au fost în stare să nimerească pasărea. Atunci, cerşetorul, care umbla despuiat, le-a spus: „Fratele vostru mai mic, Sringabhuja, va fi în stare să-1 străpungă pe demon, daţi-i un arc şi săgeţi!" Când a auzit, Nirvasabhuja, fratele cel pizmaş, şi-a amintit îndemnul rostit de maică-sa şi şi-a zis că acum s-a ivit un bun prilej ca să se debaraseze de Sringabhuja. „Iată momentul aşteptat!, gândi el. Să-i dăm arcul şi săgeţile tatălui nostru. Dacă izbuteşte să rănească uriaşul cocostârc, iar pasărea fuge cu săgeata de aur înfiptă în trup, Sringabhija se va lua după *rakşasa* pentru a recupera preţioasa săgeată a tatălui nostru. Iar dacă nu va reuşi, căci pasărea va zbura, nu se va înapoia niciodată fără săgeată şi astfel vom scăpa de el!" Aşa a cugetat nemernicul Nirvasabhuja când i-a înmânat arcul şi săgeţile părintelui lor. Iar puternicul Sringabhuja a încordat arcul, săgeata slobozită lovindu-şi ţinta în plin. Cocostârcul s-a înălţat cu săgeata

înfiptă în trup şi a plecat în zbor, lăsând în urma sa o dâră de picături de sânge pe pământ.
îndată fraţii, stârniţi de ticălosul Nirvasabhuja, s-au prefăcut speriaţi şi i-au cerut lui Sringabhuja: „Adu înapoi săgeata preţioasă, altminteri ne luăn> viaţa aici, în faţa ta. Căci dacă nu îi înapoiem săgeata, tatăl nostru ne va surghuni, iar altă săgeată asemănătoare nu este cu putinţă să fie făurită!" Viteazul Sringabhuja i-a liniştit, spunându-le: „Nu fiţi îngrijoraţi, lepădaţi-vă teama! Am să mă duc, am să ucid mârşavul *rakşasa* şi am să revin cu minunata săgeată a părintelui nostru". Aşa a grăit curajosul prinţ şi, luându-şi arcul şi săgeţile, a pornit după *rakşasa,* urmărind picăturile de sânge care căzuseră din trupul rănit al acestuia.
Cei nouăzeci şi nouă de fraţi s-au bucurat pentru că le reuşise planul. între timp Sringabhuja a călătorit fără a se opri şi în cele din urmă a ajuns într-un codru îndepărtat. Iar în mijlocul codrului a descoperit o cetate măreaţă - ascunsă ca sâmburele în miezul fructului - spre bucuria viteazului prinţ, care se aşeză sub un arbore ca să se odihnească. Şi cum stătea acolo, la rădăcina copacului, văzu ivindu-se o fată de o frumuseţe răpitoare, pe care Creatorul părea că o zămislise dintr-un amestec de ambrozie şi venin, căci prezenţa ei însufleţea tot ce era viu, iar dispariţia ei - dimpotrivă - parcă îţi lua viaţa.
Minunata fecioară se apropie de Sringabhuja, iar ochii ei mărturiseau dragostea pentru chipeşul tânăr din faţa ei. Săgeata zeului Iubirii străpunse inima flăcăului, care o întrebă: „Frumoasa mea cu ochi de gazelă, cum se numeşte această măreaţă cetate şi cui aparţine ea? Cine eşti tu şi de ce ai venit aici? Spune-mi!" Iar fata cu dinţi de mărgăritare şi-a plecat privirile în jos şi a grăit cu voce melodioasă: „Această cetate se numeşte Dhumapura, sălaşul fericirii. Aici trăieşte puternicul *rakşasa* Agnisikha, iar eu sunt nepreţuita lui fiică şi mă cheamă Rupasikha. Am venit aici atrasă de frumuseţea ta fără pereche! Acum, spune-mi cine eşti tu şi de ce ai venit aici?" Iar Sringabhuja i-a spus cine este el, cine era părintele său şi ca a venit la Dhumapura în căutarea unei săgeţi. După ce a ascultat cele povestite de chipeşul prinţ, Rupasikha i-a spus: „Eşti mare meşter în mânuirea arcului şi nimeni din cele trei lumi nu te întrece! Căci tu ai fost în stare să-1 loveşti chiar şi pe tatăl meu când zbura în chip de cocostârc. Eu am luat săgeata ca să mă joc cu ea, iar rana tatălui meu a fost vindecată de ministrul Mahadanştra, care e foarte priceput la pregătirea leacurilor pentru tămăduirea vătămăturilor. Am să

mă duc şi am să-i povestesc tatălui meu toată tărăşenia, apoi am să te duc repede să i te înfăţişezi, iubitul meu soţ! Eu te socotesc că îmi eşti bărbat, căci mi-ai cucerit inima!"
Apoi, Rupasikha 1-a lăsat pe tânăr odihnindu-se la rădăcina copacului, iar ea s-a dus, fără zăbavă, la părintele său şi i-a spus: „Tăicuţule! A sosit un tânăr chipeş, prinţul Sringabhuja, care nu are pereche în frumuseţe, în nobleţea stirpei sale, în purtare şi vârstă. Sunt convinsă că el nu este muritor de rând, ci un zeu care s-a întrupat şi a pogorât pe pământ. Eu m-am îndrăgostit de el şi-i musai să-mi devină soţ. Altminteri viaţa nu mai are rost pentru mine!" Tatăl a ascultat-o, apoi i-a spus cu înţelegere: „Fata mea, carnea de om este hrana noastră obişnuită, însă dacă tu spui că inima ţi-a fost cucerită de acel băiat, adu-1 la mine să-1 văd şi eu". Rupasikha s-a dus îndată la Sringabhuja şi i-a povestit discuţia pe care a avut-o cu tatăl ei, apoi 1-a luat de mână şi amândoi tinerii i s-au înfăţişat. părintelui fetei. Sringabhuja s-a prosternat la picioarele lui, iar acesta, plăcându-i băiatul, 1-a primit cu multă bunăvoinţă şi politeţe şi i-a spus: „Prinţe! Ţi-o voi da pe fiica mea, Rupasikha, dacă îmi făgăduieşti că niciodată n-ai să încâlci poruncile mele". Sringabhuja s-a închinat adânc în faţa lui Agnisikha şi i-a răspuns: „Nu voi încălca niciodată poruncile tale!" Foarte mulţumit, Agnisikha, *rakşasa* - părinte al fetei - i-a spus: „Ridică-te! Du-te, te îmbăiază şi revino aici!" Apoi i-a spus fiicei sale: „Mergi, adună-ţi surorile şi vino cu toate la mine!"
Tinerii au plecat să îndeplinească poruncile primite. Pe drum isteaţa Rupasikha i-a spus iubitului ei Sringabhuja: „Soţul meu drag! Eu am o suită de surori, prinţese, şi toate semănăm una cu cealaltă ca picăturile de apă. Toate suntem îmbrăcate la fel, purtăm podoabe identice, iar la gât avem acelaşi soi de şiraguri cu pietre preţioase. Tatăl nostru ne va aduna pe toate la. un loc şi o să încerce să te pună în încărcătură, invitându-te: «Prinţe, iată fiicele mele, ia-o pe aleasa inimii tale!» Eu îmi cunosc părintele, cu firea lui vicleană. Altminteri, de ce a trebuit să-şi adune laolaltă toate fiicele? De aceea, când ne vom aduna toate fetele, eu voi desprinde şiragul de la gât şi îmi voi împodobi capul cu el; pria acest vicleşug ai să mă recunoşti uşor şi ai să-mi petreci pe după gât colanul de flori de pădure. Hotărât lucru, tăticul acesta al meu este cam prostuţ, el nu înţelege cu limpezime lucrurile şi situaţiile. Căci ce rost are să-şi folosească împotriva mea, fiica lui, toată puterea sa de *rakşasa?* De aceea,

orice ţi-ar spune, tu să zici ca el, dar să nu faci nimic, ci mai întâi să vii şi să mă înştiinţezi pe mine, iar eu voi hotărî ce avem de făcut".
După ce îl preveni în felul acesta pe iubitul ei, Rupasikha se duse la surorile sale, iar Sringabhuja plecă să se purifice. Apoi Rupasikha şi surorile ei s-au adunat în marea sală a palatului, unde s-a dus şi Sringabhuja, aşa cum i se poruncise, după ce se îmbăiase asistat de o slujnică. Aşa cum prevăzuse fata, tatăl ei i-a înmânat băiatului o ghirlandă de flori de pădure, spunându-i: „Oferă acest colan celei pe care o alege inima ta". Sringabhuja a luat

ghirlanda de flori şi a petrecut-o după capul iubitei, care - aşa cum conveniseră - îşi împodobise capul cu şiragul de la gât, astfel că lui nu i-a fost deloc greu să o recunoască. Atunci Agnisikha le-a spus, fiicei şi ginerelui său, că a doua zi va avea loc ceremonia "căsătoriei; după care adunarea a luat sfârşit, iar lumea s-a risipit.
Peste puţin timp Agnisikha îl chemă la el pe Sringabhuja şi-i zise: „înjugă o pereche de boi şi du-te cu ei dincolo de zidurile cetăţii. Acolo ai să găseşti o sută de grămezi de seminţe de susan. Ară pământul şi seamănă-1 cu susan!"
Tânărul prinţ se supuse, însă, îngrijorat, se duse la Rupasikha, povestindu-i porunca primită, dar fata îl linişti, zicându-i: „Dragul meu soţ, nu te nelinişti. Mergi şi începe să înfăptuieşti porunca, iar eu te voi ajuta cu puterile mele miraculoase". Sringabhuja făcu precum îi spusese iubita sa Rupasikha şi, luând susanul care era strâns în grămezi, porni să are şi să semene. Dar nu apucă bine să înfigă plugul în glie că dintr-o dată terenul fu acoperit de brazde şi semănat cu susan, spre marea lui mirare, deşi pricepea că totul fusese înfăptuit prin puterea miraculoasă a soţiei sale. Se înapoie, deci, la Agnisikha şi îl înştiinţa că porunca fusese îndeplinită. Dar hainul *rakşasa* îi zise: „Nu mai vreau susan, mergi şi scoate seminţele din pământ şi adună-le în grămezi, aşa cum erau la început."
Necăjit la culme, tânărul prinţ alergă şi îi spuse soţiei porunca tatălui ei. Rupasikha a chemat hoardele de furnici <cjire au început să adune seminţele din brazde, iar când Sringabhuja ajunse la câmp susanul era adunat în grămezi, ca la început. Tânărul se înapoie repede şi îl înştiinţa din nou pe nemilosul *rakşasa* că porunca lui fusese încă o dată îndeplinită.
Vicleanul, dar nătărăul de Agnisica îi porunci din nou: „La distanţa de numai două *yojana* de aici, spre miazăzi, se află

într-o pădure un templu pustiu închinat lui Siva. Acolo trăieşte fratele meu iubit, Dhumasikha. Du-te îndată şi când ajungi în faţa templului să strigi aşa: «Dhumasikha, eu sunt solul **Ivii** Agnisikha şi am fost trimis să te poftesc împreună cu toată suita să luaţi parte la nunta lui Rupasikha, care se mărită mâine dimineaţa. Apoi întoarce-te repede şi mâine dimineaţa o să vă cununaţi, am să ţi-o dau pe fiica mea, Rupasikha»."
Sringabhuja .nu răspunse decât: „Am înţeles!" şi degrabă alergă la iubita sa, povestindu-i noua misiune pe care tatăl ei i-o încredinţase. Isteaţa fată îl ascultă, apoi îi dădu un pumn de pământ, o stacană cu apă, o desagă cu spini şi nişte foc, spunându-i: „Să nu-ţi fie teamă! încalecă bidiviul acesta, care te va purta ca vântul. Şi când ajungi în faţa templului să anunţi cu glas tare, de mai multe ori, invitaţia la nuntă, aşa cum ţi-a cerut tata. Apoi, îndată să porneşti înapoi, cu calul în galop neîntrerupt, iar pe drum să priveşti adesea în urmă şi împrejur. Dacă îl zăreşti pe unchiul Dhumasikha urmărindu-te, aruncă-i în cale ţărâna pe care ţi-am dat-o. Dacă totuşi nu încetează urmărirea, trebuie să verşi apa în drumul lui. Dacă tot continuă să vină pe urmele tale, deşartă în calea sa desaga cu spini. Iar dacă în ciuda tuturor acestor piedici îl vezi ţinându-se după tine, aruncă focul în faţa lui. Dacă ai să faci cum te învăţ, negreşit ai să te înapoiezi acasă nevătămat! Nu şovăi, du-te! Astăzi ai să fi martorul puterilor mele magice!"
Sringabhuja a luat cele patru elemente şi a făcut întocmai cum fusese sfătuit. Focosul armăsar pe care îl strunea a străbătut' ca vântul distanţa până la templu. Acolo, în faţa intrării se înălţa maiestuoasă statuia lui Siva, avându-i pe Parvati la stânga sa şi pe Ganeşa la dreapta. Tânărul prinţ se prosternă şi îl proslăvi pe Stăpânul Universului. Apoi îi transmise lui Dhumasikha, cu glas puternic, invitaţia lui Agnisikha, fratele acestuia, după care porni înapoi fără zăbavă, în goana calului. După puţin, Sringabhuja privi în urma sa şi îl zări pe Dhumasikha, urmărindu-1 cu o falcă-n cer şi cu alta la pământ. Fără să şovăie, tânărul lepădă pumnul de ţărână şi, deodată, între el şi urmăritor se înălţă un munte mare. însă *rakşasa* izbuti - deşi cu greu - să treacă muntele, continuând să-1 urmărească pe tânăr, care - aşa cum i se spusese - vărsă apa. Un fluviu mare, cu ape înspumate, îşi aşternu panglica între el şi urmăritor, însă *rakşasa* izbuti să depăşească şi această piedică. Când tânărul prinţ văzu că nu reuşeşte să-1 oprească, deşertă în cale lui Dhumasikha sacul cu

spini şi îndată între cei doi se întinse un desiş ca o pădure de spini, pe care Dhumasikha izbuti totuşi să-1 străbată. Atunci băiatul folosi ultimul element pe care fata i-1 dăduse - focul -şi îndată un pojar cu vâlvătăi înspăimântătoare tăie calea demonului furios. îndată copacii şi iarba uscată se aprinseră, flăcările se ridicară până la cer, creând un zăgaz uriaş de foc, de netrecut chiar şi pentru un *rakşasa* cu puteri miraculoase. îngrozit şi zăpăcit, Dhumasikha făcu cale-ntoarsă, uitând că avea harul de a călători prin văzduh.
Sringabhuja se înapoie la Dhumapura, încrezător în sine şi în puterile magice dovedite de iubita sa soţie. După ce îi dădu înapoi minunatul patruped şi îi povesti cele petrecute, se duse la Agnisikha şi-i spuse: „Am fost şi am transmis, aşa cum ai poruncit, fratelui tău Dhumasikha invitaţia de a veni la nunta fiicei tale." Uluit şi nevenindu-i să creadă, *rakşasa,* tatăl lui Rupasikha, îi întrebă, bănuitor: „Ca să te cred că ai fost, cum pretinzi, spune-mi câteva amănunte mai deosebite ale locului". Sringabhuja îi răspunse: „Prea bine, am să-ţi fac pe plac. în faţa templului se 'înalţă maiestuoasă statuia marelui zeu Siva, care o are la stânga sa pe Parvati, iar la dreapta pe zeul Ganeşa," Ascultându-1, Agnisikha rămase pe gânduri şi îşi zise: „Cum? Chiar a fost acolo şi fratele meu nu a fost

în stare să-1 devoreze? înseamnă că băiatul acesta nu este muritor, ci trebuie să fie un zeu! De aceea am să i-o dau pe fiica mea de soţie!"
A doua zi Agnisikha o dădu pe fiica sa, Rupasikha - în cadrul unei ceremonii fastuoase, - lui Sringabhuja, convins de puterile lui magice. Iar nunta s-a desfăşurat în prezenţa focului.
Puţine lucruri au în comun fiicele de *rakşasa* cu prinţii şi ciudată este uniunea între fiinţe de felul acesta! Minunate sunt rezultatele faptelor noastre săvârşite într-o viaţă anterioară!
După ce a dobândit-o pe frica acelui *rakşasa,* tânărul prinţ arăta mândru ca lebădoiul care a smuls din mocirlă o floare de lotus. Fata îi era devotată cu trup şi suflet şi împreună au gustat plăceri cereşti, şi cu ajutorul puterilor ei miraculoase.
A trecut o bucată de vreme, iar Sringabhuja îi spuse în taină soţiei sale: „Iubita mea, haide să ne întoarcem la Vardhamana, căci acolo este locul meu şi nu îndur să fiu surghiunit din cetatea de scaun a ţării mele, de către inamicii mei. Căci onoarea îmi este mai preţioasă chiar decât viaţa. Lasă-ţi ţara şi rudele şi vino cu mine, deşi ştiu că nu este uşor să-ţi părăseşti locurile natale şi părinţii. Şi nu uita să iei cu tine săgeata de aur". Iar Rupasikha

îi răspunse: „Iubitul meu, mă supun dorinţei tale! Nu-mi pasă de meleagurile străbune, nici de neamurile mele, tu eşti totul pentru mine! Dar în nici un caz nu trebuie să-i spunem tatălui meu intenţia noastră, căci niciodată nu ne va îngădui să plecăm, fiindcă el este pe cât de îngâmfat, pe atât de nesăbuit. Vom porni la drum fără ştirea şi încuviinţarea lui, iar dacă va îndrăzni să se ia după noi şi să încerce a ne împiedica, am sâ-1 uluiesc arătându-i ce pot face eu cu puterile mele miraculoase!"
încântat, Sringabhuja făcu pregătirile necesare 'pentru a porni la drum a doua zi. Fata îi dărui soţului jumătate din împărăţie, încarcă un sipet cu aur şi cu giuvaeruri şi pietre preţioase, fără a uita să ia săgeata de aur. Apoi, pretinzând că vor face o plimbare prin parc, soţ şi soţie încălecară minunatul bidiviu -Saravega - şi porniră să călătorească spre Vardhamana.
Agnisikha află de plecarea tinerilor de-abia după ce aceştia parcurseseră o mare distanţă. Turbat de furie, porni în zbor după ei, ca să-i prindă şi să-i pedepsească, iar Rupasikha. - auzind zgomotul pe care tatăl ei îl făcea străbătând aerul - zise: „Iubitul meu soţ, tata e pe urmele noastre. Ne vom >opri, iar tu să rămâi liniştit pe loc, deoarece eu cu puterile mele am să te fac nevăzut!" După ce îi ascunsese pe soţ şi calul. său minunat de ochii demonului, Rupasikha s-a apropiat de un pădurar care tăia lemne şi i-a spus: „Om bun, un *rakşasa* puternic soseşte aici. Lasă-mă să iau locul tău, iar tu odihneşte-te lângă mine". Şi luând înfăţişarea unui pădurar, Rupasikha începu să taie copacii. Aşa o găsi Agnisikha, care - fără să-şi dea seama că o are în faţă chiar pe fiica sa - o întrebă dacă nu a zărit trecând pe acolo un bărbat şi o femeie. Atunci Rupasikha, prefăcându-şi glasul, îi răspunse: „Noi doi suntem foarte obosiţi, căci am fost angajaţi să tăiem o mare cantitate de lemne pentru rugul pe care va fi ars Agnisikha, regele *rakşasa,* care tocmai a murit."
Prostul *rakşasa* gândi uluit: „Cum! Am murit? Nu-mi mai pasă de fiica mea! Am să mă înapoiez acasă să-i întreb pe miniştrii mei dacă am murit sau trăiesc!" Gândind aşa, *rakşasa* porni iute înapoi, iar tinerii îşi continuară drumul râzând de prostia lui Agnisikha.
Curând *rakşasa* se dumiri că nu murise, iar curtenii mult se veseliră, pe înfundate, pe seama naivităţii suveranului lor. Agnisikha se năpusti, şi mai mânios, în urmărirea perechii de tineri care îndrăzniseră să-1 sfideze. Rupasikha îl auzi, deşi încă era departe, pe tatăl său zburând cu zgomot şi - ca şi rândul trecut - îşi

ascunse soţul, cu cal cu tot, prin puterile sale magice. Iar ea a luat înfăţişarea unui curier, purtând o tolbă cu scrisori şi mesaje. Ca şi prima oară, *rakşasa* o văzu şi, fără ca să-şi recunoască fiica ascunsă sub înfăţişarea curierului, o întrebă dacă nu zărise trecând^ pe acolo un bărbat şi o femeie călare pe un armăsar. Iar Rupasikha oftă, prefăcându-se trist, şi-i răspunse: „Nu am văzut pe nimeni şi nici gândul nu mi-a fost la aşa ceva, căci sunt grăbit. Eu sunt curier şi am misiunea de a duce un mesaj lui Dhumasika prin care Agnisikha îl anunţă că - fiind rănit de moarte şi nemaiavând de trăit decât foarte puţin - îşi cheamă fratele să vină neîntârziat la căpătâiul lui, pentru a-i încredinţa cârma regatului său". Zăpăcit, Agnisikha se gândea: „Cum? Am fost rănit de moarte de către inamicii mei?", şi degrabă porni spre casă pentru a se lămuri asupra acestui punct. Nici prin cap nu i-a trecut să-şi spună: „Cum să fiu rănit acolo, când eu mă aflu aici teafăr şi sănătos?" Preoţii şi nebunii sunt fiinţe ciudate pe care Creatorul i-a făurit cu mintea înceţoşată! Ajuns acasă s-a dumirit repede că povestea era falsă, că fusese păcălit, şi -nedorind să se facă de râs încă o dată în faţa supuşilor săi - a renunţat la urmărire şi a dat-o uitării pe fiica sa.
După ce în felul acesta a scăpat de mânia tatălui ei, Rupasikha s-a lipit de pieptul lui Sringabhuja. Căci soţul este unicul reazăm al femeii virtuoase! Apoi tinerii au încălecat pe minunatul bidiviu şi au purces către Vardhamana, cetatea de scaun a regelui Virabhuja. Vestea înapoierii fiului preferat a ajuns la urechile regelui, care s-a grăbit să-i iasă în întâmpinare. Iar când 1-a zărit strălucitor ca o bijuterie preţioasă, a avut sentimentul că 1-a văzut pe însuşi Krişna* cu 'soţia sa Bhama, şi toată fericirea cerească s-a pogorât asupra lui.

Iar când fiul şi soţia acestuia i s-au prosternat la picioare, regele - cu ochii înotând în lacrimile bucuriei - 1-a ridicat şi 1-a luat în braţe; apoi - pentru a sărbători acest moment binecuvântat - a poruncit să fie organizat un festin vesel la palat, căci tristeţea îi pierise, iar inima i se limpezise. Iar când regele îl întrebă pe fiu ce făcuse în perioada cât lipsise, Sringabhuja îi povesti de-a firu-n păr toate întâmplările prin care trecuse. Apoi ceru să fie chemaţi - în marea sală de consiliu -Nirvasabhuja şi toţi ceilalţi fraţi, cărora le înmâna - în prezenţa Părintelui lor - săgeata de aur, pricina surghiunului său silit. în felul acesta regele află ce se petrecuse cu adevărat şi, foarte nemulţumit de purtarea tuturor acestor fii ai săi, hotărî că * Erou al epopeii *Mahabharata,* avatar al marelui zeu Vişnu.

Sringabhuja este singurul fiu demn să-i fie urmaş. Din toate cele aflate şi auzite el trase concluzia corectă: „Dacă fiul meu iubit, Sringabhuja, a fost silit să se exileze din pricina duşmanilor aceştia (care numai cu numele îi sunt fraţi), deşi era nevinovat, atunci de bună seamă şi mama lui - Gunavara - pe ,*:are o iubesc nespus, a fost pe nedrept învinută de mamele lor, din invidie şi ură. De aceea trebuie, neapărat şi degrabă, să aflu adevărul."
Luând această hotărâre, regele Virabhuja petrecu restul zilei îndeplinindu-şi obligaţiile de monarh, iar la căderea nopţii o chemă la el pe Ayasolekha, cealaltă soţie a sa pe care o bănuia pe drept cuvânt. Foarte bucuroasă, femeia a băut în seara aceea mai mult vin decât trebuia. Apoi, doborâtă de oboseală, a adormit şi în somn a început să vorbească, pe când soţul ei, regele, era-încă treaz şi o auzi zicând: „Dacă nu o param, chiar pe nedrept, pe Gunavara, regele ar mai fi venit, oare, la mine?" Convins fără urmă de îndoială că a aflat adevărul, din cuvintele rostite în somn de regina cea re'ti, Virabhuja a ieşit foarte mânios şi, ducându-se în odaia sa, a chemat eunucii, cărora le porunci: „Eliberaţi-o imediat pe regina Gunavara şi, după ce se va îmbăia, să o aduceţi la mine; căci a sosit clipa pe care astrologii au prezis-o că va însemna sfârşitul chinurilor ei nemeritate. Trebuie să îndreptăm răul pe care i l-am făcut!" Eunucii s-au supus şi degrabă au adus-o la rege pe regina Gunavara, după ce se purificase, împodobind-o cu giuvaeruri preţioase. Fericită că a izbutit să străbată cu bine oceanul despărţirii, perechea regală a, petrecut toată noaptea îmbrăţişându-se. Regele i-a povestit reginei, cu multă plăcere şi bucurie, întâmplările cărora le făcuse faţă cu succes fiul lor Sringabhuja, după ce fusese silit să se exileze din pricina invidiei şi a răutăţii fraţilor săi.
Când Ayasolekha se trezi şi află că regele plecase, şi-a dat seama că se dăduse de gol, vorbind în somn, şi o profundă disperare o cuprinse. Dimineaţa, Virabhuja îi chemă la el pe Sringabhuja şi pe soţia sa, Rupasikha, iar băiatul a rămas încântat văzând-o pe mama sa împreună cu soţul ei, regele. Tinerii s-au aruncat la picioarele părinţilor, iar Gunavara şi-a îmbrăţişat fiul înapoiat din exil, şi pe frumoasa noră, pe care Sringabhuja o dobândise în chip atât de miraculos. Bucuria mamei nu mai cunoştea margini. La porunca tatălui său, Sringabhuja îi povesti mamei toate prin câte trecuse, neuitând să arate ajutorul pe care i-1 dăduse Rupasikha. Iar mama, regina Gunavara, i-a spus: „Fiul

meu, Rupasikha e*te o soţie minunată, căci - iată - pentru tine a renunţat la tot ce avea mai scump - părinţii şi rudele, pământul său de baştină, ba chiar şi la viaţa sa. De bună seamă că ea este o zeiţă care s-a reîncarnat din porunca Destinului, pentru tine. Ea stă în fruntea femeilor care şi-au dedicat viaţa numai şi numai soţilor lor!" Regele a încuviinţat călduros cele spuse de regină, iar Rupasikha s-a înclinat sfioasă, cu modestie.
Tocmai atunci se înapoie şi Surakşita, comandantul gărzii de la haremul femeilor, din lungul său pelerinaj la locurile sfinte de îmbăiere, pe care îl întreprinsese la porunca regelui, după ce îl pârâse vicleana regină Ayasolekha. Credinciosul Surakşita a fost anunţat şi, îndată ce a intrat în marea sală de primire, s-a prosternat cu bucurie la picioarele suveranului său. Iar Virabhuja, care acum cunoştea tot adevărul, 1-a cinstit împărăteşte pe fidelul său supus. Apoi, le-a chemat în faţa sa pe toate cele nouăzeci şi nouă de regine rele şi i-a poruncit comandantului gărzii să le arunce în închisoare. însă buna regină Gunavara a căzut în genunchi în faţa soţului, implorându-1 să le ierte. „Aibi milă! Nu pot îndura să le ştiu închise!", 1-a rugat ea. Mărinimia reginei 1-a mişcat pe Virabhuja, care - pentru a o mulţumi pe iubita sa Gunavara - le-a iertat şi le-a eliberat pe toate celelalte regine. Iar ele ar fi murit de ruşine dacă ar fi putut. Regele s-a socotit răsfăţat de soartă, pentru că o avea pe Gunavara, o soţie credincioasă şi cu inima bună.
Regele însă era hotărât să-i pedepsească pe prinţii care se purtaseră mârşav cu fratele lor mai mic. îi chemă pe toţi cei nouăzeci şi nouă de fraţi şi, fără a-şi ascunde mânia, le zise: „Nemernicilor! Am auzit că aţi ucis un călător brahman! De aceea să plecaţi îndată în pelerinaj la locurile sfinte ca să vă închinaţi şi să vă spălaţi de păcate! Iar eu nu mai vreau să vă văd la faţă." Fraţii rămaseră înmărmuriţi, auzind pedeapsa care li se dăduse; oricât s-au străduit, ei nu ai izbutit să-1 convingă pe părintele lor că învinuirea nu era întemeiată. Căci arunci când un cârmuitor afirmă ceva, cine ar îndrăzni să i se împotrivească Şi să încerce a-1 convinge că nu este aşa cum spune el.
Dar a intervenit Sringabhuja, care a zis părintelui său: „Tată, fi mărinimos şi iartă-i!", şi se aruncă la picioarele regelui. Văzându-1 cât de bun era, după toate necazurile îndurate pe nedrept din partea fraţilor săi şi pe deasupra viteaz şi înţelept, ^eŞi tânăr, ca o încarnare a lui Vişnu plină de măreţie şi generozitate totodată, Virabhuja îşi zise

că acesta era fiul care

va putea purta cu cinste povara cârmuirii ilnpărăţiei. Şi, deşi mânia nu îl părăsise, regele a ţinut seama de dorinţa fiului său preţuit. Iar toţi fraţii i s-au închinat, căci ie salvase vieţile, iar norodul 1-a slăvit pe prinţ pentru inima lui nobilă.

A doua zi regele Virabhuja 1-a uns pe Sringabhuja moştenitor al tronului, căci - deşi mai tânăr ca vârstă - îi întrecea în virtute şi înţelepciune pe toţi ceilalţi fraţi ai săi. Apoi, cu îngăduinţa părintelui său, el a cucerit prin forţa armelor lumea întreagă, înapoindu-se cu toate bogăţiile capturate de la regii şi cârmuitorii pe care îi supusese în luptă. Apoi, împărţind- povara răspunderilor cu fraţii care i se supuneau, Sringabhuja - a cărui glorie se răspândise pe tot pământul, - a continuat să domnească generos şi înţelept, trăind în fericire cu iubita sa soţie, Rupasikha. Iar părinţii săi, regele Virabhuja şi regina Gunavara, despovăraţi de griji, au trăit în tihnă restul zilelor.

Povestea regelui Parityagasena care avea o regină pizmaşă şi doi fii minunaţi

A fost odată un rege pe care îl chema Parityagasena, iar cetatea sa de scaun era marele oraş Iravati. Regele acesta avea două regine, pe care le iubea deopotrivă. Una era fiica propriului prim-ministru şi o chema Adhikasangama, cealaltă - care purta numele de Kavyalankara - era de viţă regală. Deşi avea două regine, nici una nu îi dăruise un fiu. Atunci regele o proslăvi pe marea zeiţă Durga - postind şi dormind pe iarba aspră *dharba* - în nădejdea că o va îmbuna, blagoslovindu-1 cu un urmaş. Bhavani, care e milostivă cu adoratorii ei, a fost mulţumită de ofrandele şi penitenţele regelui; i se arătă, deci, în vis şi -dămindu-i două fructe cu însuşiri minunate - îi zise: „Scoală-te şi dă-le soţiilor tale fructele ca să le mănânce, iar ele îţi vor dărui doi băieţi". Grăind aşa, Găuri dispăru.

Dimineaţa, când se trezi, regele rămase încântat găsind la căpătâiul patului cele două fructe miraculoase. Le luă şi, arătându-le soţiilor sale, le povesti minunatul său vis, iar reginele se bucurară "împreună cu soţul lor. Apoi regele se purifică îmbăindu-se, o proslăvi pe consoarta lui Siva şi întrerupse postul. în noaptea aceea se duse în iatacul soţiei sale, Adhikasangama, şi îi dădu unul din cele două fructe, pe care ea îl mancă imediat. Din respect pentru tatăl soţiei, care era şi primul său ministru, Parityagasena petrecu noaptea cu ea, aşezând al doilea fruct la căpătâiul patului, cu gândul să-1 ofere celeilalte soţii, în ziua Următoare.

Peste noapte, pe când regele dormea, regina Adhikasangama Se sculă şi dorind ca ea singură să aibă doi băieţi - mancă şi al doilea fruct. Căci femeile sunt pizmaşe din fire, mai ales cu

rivalele lor! Dimineaţa, când regele, trezindu-se, căută fructul, ea îi mărturisi fără sfială: „Eu am mâncat şi al doilea fruct!"

Regele petrecu supărat toată ziua, iar seara se duse la i Kavyalankara, a doua lui regină. Iar când aceasta îi cern fructul i miraculos care i se cuvenea, regele îi spuse amărât: „Pe când j dormeam, regina Adhikasangama, în mod necinstit, 1-a mâncat". 1 Kavyalankara nu zise nimic, dar era tristă pentru că nu mai j putea avea copilul pe care şi—1 dorise cu ardoare.

Prima regină, cea care mâncase amândouă fructele, rămase] grea, aşa cum zeiţa îi făgăduise în vis regelui, iar la împlinirea j sorocului aduse pe lume doi gemeni. Fericit, pentru că i se ' împlinise visul, regele Parityagasena porunci să fie sărbătorit cu mult fast acest eveniment şi, cu acest prilej, pe primul născut -l care era un copil de o frumuseţe aparte, cu ochii precum albastrul \ lotusului - 1-a numit Indivarasena, iar celuilalt i-a pus numele de Anicihasena, pentru că maică-sa mâncase al doilea fruct j împotriva voinţei sale.

Obidită, Kavyalankara, a doua soţie, în inima căreia prinsese rădăcini şi creştea arborele urii, gândea: „Vai! Ticăloasa Adhikasangama m-a înşelat şi m-a oropsit de dreptul de a avea şi eu un copil. Trebuie să mă răzbun, am să-i nimicesc amândoi fiii prin vicleşug!" Aşa gândea regina, iar ura în pieptu-i creştea o dată cu prinţii.

Timpul trecu şi prinţii deveniră bărbaţi în toată firea, cu braţe oţelite în mânuirea armelor. Pregătiţi ca războinici, cu inima dornica de cuceriri, se duseră la părintele lor, regele, şi grăiră: „Tată, noi suntem bărbaţi de-acum şi am învăţat meşteşugul de a ne război. Lasă-ne să ne ducem şi să cucerim noi pământuri pentru tine. Căci orice *kşatrya* tânăr, cu braţe şi arme puternice, tânjeşte să obţină gloria!" Regelui îi crescu inima când îi auzi cum vorbeau şi le împlini .dorinţa, poruncind să fie făcute pregătirile de campanie. Iar pe băieţi îi sfătui aşa: „Feţii mei,' dacă veţi fi la ananghie vrejodată, să vă îndreptaţi gândul spre Durga, puternica zeiţă care înlătură

necazurile omului; căci voi sunteţi darul pe care ea - în bunătatea ei - mi 1-a făcut". Apoi, cu binecuvântarea părintelui şi după ce regina-mamă înfăptuise ritualurile pentru obţinerea victoriilor în bătălii, prinţii gemeni porniră în fruntea oştii, însoţiţi de căpeteniile vasale. Iar ca însoţitor principal regele îl delegă pe primul său ministru, care era şi bunicul copiilor din partea mamei.
Mai întâi puternicii fraţi îndreptară ostile spre răsărit, cucerind toate ţinuturile din partea aceea. Apoi mărşăluiră către miazăzi»
dobândind mari victorii în lupte, ajutaţi şi de alţi regi care li se alăturaseră între timp. Şi pe când regele şi regina-mamă se bucurau la primirea veştilor binecuvântate, cea de a doua regină simţea că vâlvătăile urii îi mistuiau inima. Pentru a înfăpui răzbunarea plănuită, nemernica regină, Kavyalankara, ticlui un mesaj mincinos - semnat în fals cu numele regelui de către ministrul cu treburile externe pe care îl cumpărase cu multe grămezi de aur - în care scria: „Am aflat că fiii mei, după ce au cucerit lumea prin forţa armelor, plănuiesc să mă ucidă pentru a prelua puterea. De aceea, dacă îmi sunteţi cu adevărat fideli, trebuie şă-i omorâţi fără să şovăiţi!" Un curier a purtat în taină mesajul pe care, după ce a ajuns la tabăra oştii, 1-a predat pe ascuns căpeteniilor. Aceştia rămaseră uluiţi, nevenindu-le să creadă ochilor ceea ce citeau, si şi-au zis: „Hotărât lucru, uneori regii sunt nesăbuiţi şi cruzi!" Insă neştiind cum să depăşească impasul şi neîndrăznind să se împotrivească poruncii suveranului, deciseră să-i ucidă pe cei doi prinţi, cu toate că preţuiau mult virtuţile lor. însă una din căpeteniile prietene 1-a înştiinţat pe primul-ministru despre complotul pus la cale, iar acesta şi-a prevenit îndată nepoţii; şi urcându-i pe doi armăsari iuţi ca focul, i-a scos tiptil din tabără şi i-a salvat.
Prinţii şi bunicul lor călătoriră fără să se oprească, dar fiind noapte se rătăciră în codrul din munţii Vindhya. Dimineaţa continuară să călătorească, însă către amiază caii le muriră de sete şi de extenuare. Apoi şi bătrânul bunic muri din pricina efortului mare, de foame şi de sete, în faţa ochilor celor doi prinţi. Iar aceştia, plângând moartea bunului care îi salvase de la pieire, şi-au zis: „De ce ne pedepseşte atât de aspru părintele nostru, deşi suntem nevinovaţi? Doar ca să-i facă pe plac acelei regine rele, care este mama noastră de a doua?" Tânguindu-se din pricina nedreptăţilor pe care erau siliţi să le îndure, prinţii şi-au amintit sfatul primit de la părintele lor şi şi-au îndreptat gândul către zeiţa Ambika, protectoarea lor firească. îndată simţiră că le-a pierit oboseala, setea şi foamea şi cu puteri noi porniră la drum. Credinţa în binefăcătoarea lor i-a îndrumat pe prinţi către un colţ din codrul Vindhya unde se găsea un lăcaş închinat puternicei zeiţe. Aici ei au postit în rugăciuni ca nişte adevăraţi schimnici pentru a dobândi bunăvoinţa şi binecuvântarea ei.
In acest timp, câteva căpetenii s-au dus să execute ceea ce credeau că era porunca suveranului lor, dar nu i-au găsit pe Prinţi, deşi i-au căutat pretutindeni. Atunci şi-au dat seama că ■raţii izbutiseră să scape împreună cu bunicul lor şi - temându-se c& întregul complot va fi dat în vileag - au alergat degrabă şi

s-auj>rosternat la picioarele suveranului, arătându-i mesajul primit şi povestindu-i ceea ce se petrecuse. Regele fu cuprins de furie.-j „Proştilor! tună el. Eu nu am dat o asemenea poruncă! Scrisoarea a fost ticluită! Trebuia să vă gândiţi, fiinţe neghioabe, că eu nu îmi voi condamna niciodată fiii pe care i-am dorit cu ardoare şi pe care i-am dobândit cu mare greutate, prin penitenţă şi asceză! Cineva le-a dorit moartea,> dar virtuţile lor şi înţelepciunea bunicului i-au salvat!" Aşa îi certă nefericitul părinte şi îşi descărca furia asupra căpeteniilor care se dovediseră nevrednice ; de încrederea sa şi drept pedeapsă porunci ca, fără zăbavă, să fie înlocuite şi îndepărtate de la comandă.
Văzând că planul urzit împreună cu regina cea pizmaşă e pe cale de a fi dezvăluit, ministrul trădător - acela care întocmise cu mâna sa falsa poruncă de condamnare la moarte a prinţilor **gemeni** - încercă să scape cu fuga, dar fu repede prins şi adus în faţa suveranului său, căruia îi mărturisi tot adevărul. Regele Parityagasena pedepsi, aşa cum merita, necredincioasa slugă, iar pe regina cea rea, care îndrăznise să atenteze la viaţa celor doi prinţi, 6 aruncă în temniţă. Căci nici o faptă, bună sau rea, nu rămâne fără răsplata cuvenită! Apoi, cu inimile îndurerate, regele şi regina porniră să caute şi să afle veşti despre copii, îndreptându-şi gândurile către Durga.
în timpul acesta zeiţa, al cărei sanctuar se afla în munţii Vindhya, fiind foarte mulţumită de penitenţele şi ascetismul practicate de gemeni, i se arătă în vis lui Indivarasena, fratele • cel mare, căruia îi zise: „Iată un paloş minunat pe care ţi—1 ■ dăruiesc. Prin forţa îui îi vei supune pe toţi inamicii tăi, chiar şi pe cei mai puternici; şi orice vei dori în gând, ţi se va îndeplini. Cu ajutorul acestor două mijloace vei fi veşnic victorios"! Apoi zeiţa se făcu nevăzută.
Când prinţul se deşteptă găsi în mână paloşul miraculos, pe care - bucuros - i-1 arătă fratelui său-mai mic, Anicihasena, povestindu-i cum puternica zeiţă i se arătase în vis şi îi încurajase, însufleţiţi, tinerii prinţi au întrerupt postul, mâncând fructe de pădure, apoi au proslăvit-o pe zeiţa protectoare şi - cu puteri împrospătate prin graţia ei - au pornit cutezători la drum. Iar Indivarasena nu lăsa deloc sabia din mână.
Au călătorit mult timp până au ajuns la un oraş măreţ care semăna cu piscul strălucitor al muntelui Meru; iar poarta cetăţii era păzită de un *rakşasa,* de care te înfiorai numai privindu-1-Indivarasena, fără să se teamă, îl întrebă cum se numeşte acest splendid oraş şi cine domneşte pe meleagurile acelea, iar demon* îi răspunse: „Acesta este oraşul Sailapura şi aparţine stăpânul^1 nostru Yamadanştra, regele demonilor *rakşasa,* cel care îi ucio

pe toţi duşmanii săi!" Indivarasena vru să pătrundă în oraş însă *rakşasa,* care păzea poarta, se împotrivi. Atunci prinţul trase paloşul miraculos şi îl ucise, tăindu-i capul.
Tânărul erou intră în palat şi aici îl găsi pe Yamadanştra, regele *rakşasa,* care şedea pe un tron maiestuos, având la stânga sa o femeie drăgălaşă, iar la dreapta o tânără fecioară răpitor de frumoasă. Yamadanştra avea o înfăţişare înspăimântătoare, cu o gură uriaşă din care colţii se iţeau ca nişte suliţe ascuţite. Prinţul apucă sabia şi, îndreptându-şi gândul către zeiţa Durga, îl provocă la luptă pe acesta. Yamadanştra nu era laş. Cu sabia ridicată se năpusti şi o bătălie pe viaţă şi pe moarte se încinse, în cursul căreia Indivarasena reteză în repetate rânduri capul adversarului său, însă de fiecare dată capul desprins se lipea la loc în mod miraculos şi se părea că *rakşasa* nu va putea fi niciodată răpus. Dar frumoasa fecioară - care, pasămite, se îndrăgostise din prima clipă de chipeşul erou - făcu nişte semne pe care Indivarasena le pricepu. Iar când capul duşmanului se rostogoli încă o dată pe jos, prinţul despică ţeasta în două - cu sabia să miraculoasă, înainte de a apuca să se lipească la loc, pe trupul demonului; iar acesta muri, căci vraja şi puterile sale se risipiseră.
După ce Yamadanştra fusese răpus, femeia cea drăgălaşă împreună cu minunata prinţesă se bucurară nespus. Atunci, mirat şi curios totodată, eroul nostru le întrebă: „Spuneţi-mi, cum se face că *rakşasa* trăia în oraşul acesta minunat, păzit de o singură strajă? Cine sunteţi voi şi de ce v-aţi bucurat de pieirea lui?" Fecioara a fost aceea care i-a dar răspunsul, lămurindu-1: „în cetatea aceasta, Sailapura, domnea un monarh pe care îl chema Virabhuja; iar aceasta este Madanadanştra, soţia lui. *Rakşasa* Yamadanştra i-a ucis şi i-a devorat pe toţi, începând cu regele. Numai pe regina Madanadanştra a cruţat-o pentru că era foarte frumoasă şi a luat-o de soţie. Deşi oraşul era splendid, lui Yamadanştra nu i-a plăcut; de aceea, la porunca sa, au fost durate multe clădiri din aur în care s-a instalat şi a trăit cu Madanadanştra, după ce i-a, risipit suita. Eu sunt sora mai mică a acelui *rakşasa* şi sunt nemăritată! însă în clipa când te-am văzut m-am înamorat de tine şi mă socotesc soţia ta. Iată de ce şi ea şi eu ne-am bucurat când l-ai ucis pe tiran. Căsătoreşte-te [c]u mine, căci în inimă rriea tu eşti deja soţul meu!"
Indivarasena a luat-o de soţie pe Khadgadanştra, frumoasa fecioară, prin acea ceremonie specială numită *gandharva,* şi a **trăit** multe zile fericite împreună cu ea, avându-1 alături pe credinciosul său frate. Iar sabia miraculoasă, primită în dar de ta zeiţa Durga, îi împlinea orice dorinţă exprimată în gând. Cu [a]Jutorul acestei săbii, care prin puterea ei miraculoasă se asemăna

\
pietrei filozofale, Indivarasena a făurit o caleaşca zburătoare în care 1-a urcat pe fratele său, Anicihasena, şi 1-a trimis să ducă veşti părinţilor lor. Caleaşca a călătorit iute prin văzduh şi în scurt timp a ajuns la Iravati, cetatea de scaun a tatălui lor. Anicihasena intră în palat şi se prosternă la picioarele părinţilor. Iar tristeţea de pe chipurile regelui şi reginei se risipi, ca norii împrăştiaţi de vânt, şi fu înlocuită de soarele bucuriei, când îl văzură pe fiul lor cel mic revenit viu şi nevătămat. Se îmbrăţişară cu dragoste, după care băiatul le povesti întâmplările - neplăcute la început, dar fericite în cele din urmă - cărora le făcuseră faţă el şi Indivarasena, fratele său mai mare. Cu acest prilej, Anicihasena află uneltirile puse la cale de pizmaşa regină, a doua lor mamă, din cauza cărora fuseseră siliţi să se exileze şi suferiseră atât de mult şi ei şi părinţii lor.
Anicihasena trăi în tihnă o bucată de vreme, înconjurat de dragostea părinţilor şi respectul supuşilor. într-o dimineaţă însă se trezi cu dorul aţâţat în piept pentru fratele său şi totodată îngrijorat din pricina unor vise neliniştitoare. Se duse, deci, şi -cerându-i îngăduinţa să plece - îi spuse regelui: „Tată, binecuvântează-mă! Iar eu îi voi spune fratelui meu cât de mult tânjiţi de dorul lui şi mă leg să-1 aduc acasă".
Parityagasena, regele, şi regina sa, Adhikasangama, îl binecuvântară cu multă bucurie, auzind făgăduiala pe care le-o făcuse Anicihasena. Iar acesta, urcându-se în caleaşca fermecată, străbătu iute distanţa mare până la Sailapura şi se duse, fără zăbavă, la palat. Aici îl găsi pe Indivarasena, zăcând întins fără suflare la pământ, bocit de Khadgadanştra, soţia sa, şi de Madanadanştra, soţia' acelui *rakşasa* pe care îl uciseseră. Uluit şi îndurerat, Anicihasena întrebă ce s-a întâmplat. Atunci Khadgadanştra i se spovedi, spunând: „într-o zi, după ce ai plecat, m-am dus să mă purific, îmbăindu-mă. La înapoiere i-am găsit pe soţul meu şi pe această femeie, Madanadanştra, înlănţuiţi cu dragoste. M-a cuprins o mânie copleşitoare şi - deşi el a încercat să mă îmbuneze - din pricina geloziei nu am putut judeca aşa cum trebuia, ci mi-am zis: «Vai! Aşa de repede m-a uitat! El s-a purtat atât de necuviincios şi crede că îi este îngăduit orice pentru că are paloşul miraculos. De aceea am să fac să dispară această armă, care e pricina purtării lui vinovate!» Chiar în noaptea aceea, pe când el dormea, am luat sabia şi am nimicit-o, aruncând-o în foc. în aceeaşi clipă el s-a prăbuşit şi de atunci zace fără suflare. Madanadanştra m-a certat, pe bună dreptate, iar eu sunt atât de tristă, încât nu mai vreau să trăiesc: ţine hangerul acesta şi ucide-mă!" Anicihasena însă nici nu s-a gândit să înfăptuiască ceea ce îi ceruse femeia, care acum se

căia sincer; ci simţea că îi vine să-şi pună singur capăt zilelor. Şi chiar vroi să-şi înfăptuiască gândul, când un

glas divin, din ceruri, îl opri, spunându-i: „Nu te pripi, prinţe! Fratele tău nu a murit! El zace fără cunoştinţă, pedepsit de Durga, care s-a supărat pentru că nu a avut grijă de sabia miraculoasă pe care i-o dăruise. Şi nici pe Khadgadanştra nu trebuie să o învinuieşti, căci toate cele întâmplate sunt urmarea faptului că voi v-aţi renăscut în lumea aceasta din pricina unui blestem. Iar ambele femei au fost soţiile fratelui tău în viaţa lor anterioară. De aceea, dacă vreţi să vă atingeţi ţelul, proslăviţi-o şi îmbunaţi-o pe Durga!"
Anicihasena renunţă la ideea de a-şi pune capăt zilelor; ci luând rămăşiţa paloşului miraculos, care nu fusese nimicită, zbură cu caleaşca în munţii Vindhya, sălaşul marii zeiţe, pentru a se prosterna la tălpile ei şi pentru a i se închina. Şi din nou se gândi să o îmbuneze cu preţul vieţii sale, când glasul ceresc îl opri încă o dată, spunându-i: „Iar te pripeşti, farul meu! Eu sunt mulţumită de prinosul tău de devoţiune. înapoiază-te de unde ai plecat şi îţi vei găsi, fratele, viu şi nevătămat, iar eu îi voi dărui o sabie pură şi nepătată".
în aceeaşi clipă, tânărul prinţ observă că ţinea în mînă o sabie nouă, sclipitoare. Dădu ocol statuii zeiţei, cu braţul drept înălţat în chip de mulţumire, apoi urcă în caleaşca fermecată care îl duse ca vântul înapoi la Sailapura. Când coborî din caleaşca, Anicihasena îl zări pe fratele său, Indivarasena, care îşi redobândise cunoştinţa şi i se aruncă la picioare, plângând de bucurie. Indivarasena îşi îmbrăţişa fratele, iar cele două soţii se prosternară în faţa lui cu recunoştinţă, slăvindu-1. „Tu ne-ai salvat soţul!", îi mulţumiră ele; atunci Anicihasena povesti fratelui său cele aflate, iar acesta, auzind adevărul despre vieţile lor din trecut, nu mai fu mânios, ci o preţui şi mai mult pe Khadgadanştra.
Indivarasena auzi din gura fratelui său că părinţii îl aşteaptă măcinaţi de dor; de asemenea, află că pricina tuturor necazurilor îndurate fusese ticăloşia pusă la cale din invidie de regina Kavyalankara, a doua lor mamă. Atunci apucă sabia pe care Anicihasena i-o înmânase şi îşi îndreptă gândul către marea zeiţă protectoare Durga, dorindu-şi o altă caleaşca, mult mai mare. Dorinţa îi fu împlinită imediat, prin puterea miraculoasă a harului divin, şi. o caleaşca imensă poposi în faţa sa. Prinţul o încărca, punând înăuntru toate palatele de aur cu tot ce conţineau ele; apoi se urcară soţiile sale şi fratele său şi cu toţii porniră în zbor spre Iravati, localitatea lor de baştină. După ce minunata caleaşca poposi la destinaţie, cei doi prinţi şi însoţitorii lor coborâră în faţa norodului uimit, şi intrară în palat. Aici îi găsiră

pe rege şi regină şezând pe tronuri şi se prosternară la picioarele lor; apoi se îmbrăţişară plângând de bucurie şi părinţii şi copiii. Revederea fericită risipi din inimile lor ultimele rămăşiţe de tristeţe şi durere. Iar când zăriră nurorile, soţiile fiului cel mare, cu frumuseţea lor, regele Parityagasena şi regina Adhikasangama îşi simţiră sufletele senine şi limpezite. Totodată, puterea dovedită de fiul lor cel mare - care strunise în văzduh o caleaşca uriaşă încărcată cu palate de aur şi felurite alte daruri preţioase - îi încântă şi îi umplu de mândrie.
Indivarasena trăi mult timp fericit cu soţiile sale, alături de părinţii şi fratele său, înconjurat de respectul şi dragostea poporului, într-o zi, cu îngăduinţa părintelui său, regele Parityagasena, Indivarasena porni război în cele patru vânturi. Cu oastea sa vitează, cu puterea paloşului său miraculos, eroul nostru cuceri întregul pământ şi se înapoie urmat de un convoi lung de care încărcate cu giuvaeruri, aur şi alte bogăţii, de turme de elefanţi şi herghelii de cai, iar la urmă veneau înşiraţi monarhii învinşi. Ajunse lângă cetatea de scaun a ţării, iar de departe se vedea oastea cea mare care se apropia ca un nor .mişcător. Prinţul, încununat de glorie, intră în palat unde îl întâmpină însuşi regele; iar regina Adhikasangama se bucură foarte când îşi revăzu fiii teferi şi victorioşi. Indivarasena a petrecut zile în şir în plăceri, răsfăţat de soţiile sale şi preţuit de supuşi. Apoi, el a depus la picioarele părintelui său pământurile cucerite, ca tribut din partea monarhilor învinşi, care astfel îi recunoşteau supremaţia.
într-o zi, prinţul erou - trezit parcă dintr-un somn lung -îşi aminti de viaţa sa din trecut şi îi zise părintelui său: „Mi-am amintit că m-am mai născut în trecut şi. am să-ţi povestesc viaţa mea de odinioară. Ascultă, deci:
Pe platoul munţilor Himalaya se înalţă o cetate numită Muktapura unde domnea un rege pe care îl chema Muktasena, mlădiţă din neamul *vidyadhara.* Iar regina sa, Kambuvati, i-a dăruit doi băieţi - Padmasena şi Rupasena, pe numele lor. O fecioară - Adityaprabha - fiica unei căpetenii *vidyadhara,* se îndrăgosti de Padmasena şi îl alese să-i fie soţ. în acelaşi timp, o altă fecioară *vidyadhara,* pe care o chema Ciandravâti, se îndrăgosti de Padmasenay devenindu-i a doua soţie. însă Adityaprabha era foarte geloasă pe cealaltă soţie, pe care o socotea rivala sa, şi din pricina aceasta îi provoca multă bătaie de cap soţului ei. Acesta, 1-a rândul său, îl necăjea pe tatăl său, Muktasena, spunându-i: „Tată, nu o mai pot îndura pe Adityaprabha, care mă chinuieşte neîncetat cu gelozia ei

bolnăvicioasă. De aceea, vreau să mă retrag în sihăstrie, în pădure, căci numai astfel mă voi izbăvi de mizeriile ei. Dă-mi rogu-te, binecuvântarea ta!" Tatăl însă se supără din pricina insistenţei lui şi îl blestemă, zicând: „La ce foloseşte să te surghiuneşti în pădure şi şă duci viaţa de pustnic? Vă blestem să treceţi în lumea muritorilor. Acolo, Adityaprabha - soţia ta - se va naşte în neamul demonilor *rakşasa* şi va deveni din nou soţia ta. Iar Ciandravâti, a doua ta soţie, care este virtuoasă şi te iubeşte, va fi soţia unui rege, apoi ibovnica unui *rakşasa* şi

în cele din urmă va deveni soţia ta iubitoare. Iar pentru că Rupasena văd că ţine la tine, se va naşte în viaţa sa viitoare tot ca fratele tăn mic. Iar tu, când te vei renaşte, şi atunci vei avea de suferit din pricina soţiilor tale. însă când tu, prinţ viteaz, ai să cucereşti tot pământul şi ai să-1 dăruieşti regelui, tatăl tău, atunci ai să-ţi aminteşti viaţa ta din trecut, iar blestemul se va risipi!"
Fiind blestemat în felul acesta, Padmasena a decăzut şi a trecut în rândul muritorilor. Eu sunt acel Padmasena, renăscut ca fiu al tău, purtând numele de Indivarasena, şi mi-am împlinit menirea. Iar Rupasena s-a născut din nou sub chipul lui Anicihasena, fratele meu mai mic; şi vei şti că Adityaprabha şi Ciandravâti s-au renăscut şi sunt acum Khadgadanştra şi Madanadanştra. Iar acum, ceea ce soarta ne hărăzise s-a împlinit; de aceea, tată, îngăduie să ne înapoiem la sălaşul nostru din mijlocul neamului *vidyadhara.*
Indivarasena tăcu, îndată, în mod miraculos, fraţii şi cele două tinere femei şi-au lepădat învelişul uman şi s-au reîntrupat ca fiinţe celeste *vidyadhara.* Cu toţii se prosternară la picioarele regelui Parityagasena şi ale reginei Adhikasangama, proslăvindu-i. Apoi Indivarasena cu soţiile sale şi cu fratele mai mic, Anicihasena, urcară în caleaşca fermecată, care îi purtă în zbor, cu iuţeala vântului, până la cetatea Muktapura. Aici prinţii au fost întâmpinaţi de tatăl lor, regele Muktasena şi de regina sa, căreia i s-au luminat ochii când i-a văzut pe fiii ei, prinţul Padmasena şi fratele său mai mic, Rupasena.
Acolo, în cetatea Muktapura, Padmasena a trăit fericit cu Adityaprabha şi Ciandravâti, soţiile sale, lecuite de boala geloziei, avându-1 alături pe fratele său mai mic, prinţul Rupasena.

Povestea regelui Mahasena şi a virtuosului său sfetnic brahman Gunasarman

Oraşul Ujjayini, cu nenumăratele sale lacuri ale căror ape cristaline scânteiază ca nestematele la soare, este o adevărată podoabă pe pământ. Aici îşi avea reşedinţa regele Mahasena, un bărbat pe cât de frumos, pe atât de înţelept, iubit şi respectat de tot norodul. El avea o soţie pe care o chema Asokavati, frumoasă cum alta nu găseai în cele trei lumi, pe care Mahasena o iubea mai mult decât însăşi viaţa sa. Regele cârmuia împărăţia împreună cu ea, având alături un prieten brahman pe care îl chema Gunasarman şi pe care îl preţuia şi îl respecta. Deşi încă tânăr, frumosul şi bravul brahman cunoştea toate *şastras** şi stăpânea la fel de bine şi ştiinţa cuprinsă în *Vede* şi meşteşugul armelor. Gunasarman era nedespărţit de regele său.
într-o zi, o discuţie despre dans se iscă între Mahasena şi regina sa. Regele i se adresă sfetnicului său, care - ca de obicei - se afla lângă el, spunându-i: „Tu le ştii pe toate, nu există îndoială în privinţa asta. Eu şi regina am vrea să vedem pe cineva dansând. De aceea te rugăm să dansezi, dacă ştii şi poţi, să ne faci plăcere ca să ne satisfacem curiozitatea". Gunasarman răspunse zâmbind: „De bună seamă ştiu să dănţuiesc, dar nu se cuvine să se danseze la curtea regală. Căci dansul dezmăţat este şi caraghios şi necuviincios, iar eu nu vreau să mă fac de ruşine în faţa regelui şi a reginei". însă regele, îndemnat de regină -a cărei^curiozitate fusese aţâţată - insistă: „Rogu-te, fă-ne această plăcere. N-ai să dănţuieşti în public, ca să te ruşinezi, ci doar în prezenţa noastră. Iar eu acum nu îţi sunt rege, ci un prieten
* Lege, teorie, învăţătură.
care doreşte sâ cunoască meşteşugul tău la dans. Totul se va petrece fără ceremonie, doar între noi. Uite, n-am să pun îmbucătură în gură până nu ne satisfaci dorinţa."
Brahmanul a cedat, în cele din urmă: căci care slujitor e în stare să nu se supună poruncii exprimate de stăpân? Gunasarman a dansat cu atâta măiestrie, unduindu-şi trupul, încât a umplut de încântare inimile perechii regale. Iar după ce termină dansul, regele i-a întins o liră, rugându-1 să le cânte; însă brahmanul de-abia atinse strunele lirei şi se opri. „Măria Ta, grăi el, lira aceasta nu este bună, căci înăuntrul ei se află ascuns un căţel! Mi-am dat seama de lucrul acesta auzind cum sună strunele. Porunceşte să mi se dea un alt instrument!" Neîncrezător, regele stropi lira, apoi o desfăcu şi, spre uimirea sa, găsui înăuntru ascuns un căţeluş. încântat, Mahasena lăudă ştiinţa şi puterea de pătrundere a brahmanului şi îi oferi o altă liră. Gunasarman cântă divin, melodiile izvorau din strunele lirei şi curgeau lin, ca undele Gangelui când străbate cele trei lumi, desfătând deopotrivă inimile şi urechile ascultătorilor. Dorind să-1 pună la încercare, regele îi spuse: „Vreau să văd dacă la luptă eşti la fel de priceput ca la muzică şi dans. De aceea arată-mi, neînarmat fiind, cum poţi învinge inamicul, legându-1 de mâini şi de picioare." Gunasarman răspunse: „Măria Ta, ia-ţi arma şi încearcă să mă loveşti, ca să-ţi pot dovedi meşteşugul meu, aşa cum doreşti". Regele îl ascultă şi, apucând sabia, se năpusti asupra lui, însă brahmanul, iute ca fulgerul, îl dezarma şi îl legă de mâini şi de picioare, îndeplinind porunca, fără ca să fi suferit măcar o zgârietură. Mahasena îl preţui şi mai mult pe credinciosul slujitor care era la fel de priceput ca soldat, ca si cântăreţ.
Se întâmplă însă că, impresionată de frumuseţea şi de măiestria priceperii sale în felurite ştiinţe şi arte, regina Asokavati se înamora de brahman. „Ce rost are viaţa- dacă nu voi fi a lui?", îşi zise ea şi, cu şiretenia ce caracterizează femeile îndrăgostite, îi zise regelui: „Iubitul meu soţ, fa-mi hatârul şi porunceşte-i lui Gunasarman să mă înveţe să cânt la liră. Căci, ascultând melodiile sale, am simţit că se aprinde în mine dorinţa de a cânta şi eu la acest instrument." Fără să bănuiască nimic, regele transmise brahmanului dorinţa reginei. Iar Gunasarman îi

răspunse: „Voi face cum porunceşti, Măria Ta. Vom începe lecţiile în prima zi pe care o voi socoti binecuvântată acestui scop". Dar înţeleptul brahman amâna întruna sorocul, căci observase că pe faţa reginei avusese loc o schimbare şi se temea să nu se întâmple ceva rău.

într-o zi, Gunasarman şedea lângă rege în timp ce acesta prânzea. Bucătarul tocmai îi servise un sos picant, aromat cu mirodenii, iar regele se pregătea să guste, când deodată brahmanul interveni. „Opreşte-te!", strigă el, iar când stăpânul, -surprins, < întrebă ce înseamnă asta, credinciosul sfetnic îl lămuri: „Măria Ta, sosul este otrăvit! Mi-am dat seama de lucrul acesta văzând că bucătarului îi tremurau mâinile c^nd servea, iar ochii i se rostogoleau, privindu-mă cu frică. Ca să aflăm dacă am dreptate sau nu, porunceşte^i să guste mâncarea, iar dacă bănuiala mea se adevereşte, am să-1 lecuiesc cu ajutorul unui antidot care va anihila efectul otrăvii!" Regele îl chemă îndată pe bucătar şi îi porunci să mănânce din farfuria sa. Speriat, dar neavând încotro, bucătarul gustă sosul şi îndată se prăbuşi în nesimţire. Brahmanul îl salvă, aşa cum făgăduise, cu ajutorul unor leacuri şi descântece, după care bucătarul se ridică şi făcu mărturisiri complete. „Măria Ta, spuse acesta, am fost trimis de duşmanul tău, Vikramasakti, regele statului Gauda, cu poruncă să te ucid, otrăvindu-te. M-am prezentat ca fiind un meşter străin, priceput la gătirea unor bucate deosebite şi am fost angajat la cuhnia palatului. Am fost prins astăzi, aşa că acum viaţa mea se află în mâinile tale!" Mahasena 1-a pedepsit pe trădător aşa cum merita, iar pe brahman 1-a răsplătit împărăteşte, dăruindu-i o mie de sate, drept recunoştinţă pentru că îl salvase de la moarte. A doua zi, spre a o mulţumi pe regina care nu îi dădea; pace deloc, regele îi porunci lui Gunasarman să înceapă predarea lecţiilor de muzică. Şi în timp ce profesorul se străduia să-şi îndeplinească misiunea, regina Asokavati îi făcea ochi dulci, râdea cu drăgălăşenie şi îl provoca mereu cu purtarea ei uşuratică, într-o zi, pe când Gunasarman îşi dădea silinţa să o înveţe cum să ciupească strunele, regina începu - ca din greşeală - să mângâie, ba chiar să zgârie mâinile dascălului de muzică. Iar când acesta îi ceru să înceteze, femeia recunoscu pe şleau: „Doar pentru a te avea lângă mine, bărbat frumos, m-am prefăcut că vreau să învăţ să cânt la liră. Te iubesc cu disperare, de aceea iubeşte-mă şi tu!" Virtuosul brahman o respinse, zicându-i: „Nu vorbi aşa! Tu eşti soţia stăpânului meu şi nu se cuvine ca eu, cu situaţia mea, să-1 trădez. încetează cu purtarea ta nesăbuită!" însă regina nu se dădu bătută: „în zadar eşti chipeş şi te pricepi la multe, dacă nu înţelegi patima care îmi mistuie inima! Cum e cu putinţă ca dragostea mea să nu te mişte deloc?"
„Ai dreptate! îi răspunse Gunasarman ironic. La ce foloseşte frumuseţea şi măiestria dacă sunt murdărite de ticăloşie, pângărind

soţia altuia, astfel ca să te perpeleşti veşnic în focul gheenei?" Atunci, prefăcându-se mânioasă, regina îi zise: „Sunt deznădăjduită şi, dacă nu împărtăşeşti iubirea mea, sunt hotărâtă să-mi pun capăt zilelor! Mai înainte însă am să te ucid pe tine". Brahmanul, fără să clipească, îi răspunse: „Fă cum doreşti! Este mai bine să trăieşti cinstit o clipă, decât un *crore** de ani în păcat. Şi este mai bine să mor fără ca suveranul meu să-mi poată reproşa ceva, decât să fiu condamnat la moarte învinuit de trădare, şi cu numele pătat!"
însă regina continua să se încăpăţâneze. „Vezi să nu te trădezi pe tine însuţi! îl apostrofa ea. Ascultă-mă! Regele nu-mi iese din vorbă şi face cum îl sfătuiesc eu, chiar dacă ceea ce îi spun este aproape cu neputinţă de înfăptuit. Am să-i spun să-ţi dăruiască ţinuturi întinse; am să-i cer ca toţi membrii suitei tale să fie înnobilaţi. Astfel vei deveni tu însuţi rege, căci tu ai calităţile necesare unui cârmuitor. De ce să-fi fie teamă? Cine te-ar putea întrece şi cum? De aceea consimte fără frică să-mi fii iubit! De nu, vei muri!"
Ascultând-o şi văzând că femeia nu dă înapoi, Gunasarman căută să câştige timp şi, prefăcându-se că s-a lăsat convins, îi zise: „Văd că' eşti foarte hotărâtă, de aceea am să mă supun dorinţei tale. Totuşi, nu cred că este bine să purcedem îndată la înfăptuirea ei, căci s-ar putea să se afle. Să mai aşteptăm câteva zile. Crede-mă, ceea ce spun e înţelept. Ce interes aş avea să-ţi stârnesc duşmănia, care ar însemna pieirea mea?" în felul acesta Gunasarman izbuti să o liniştească pe apriga femeie, prefăcându-se că s-a dat bătut, acceptându-i capriciile şi se despărţi de ea, răsuflând uşurat.
După câteva zile regele Mahasena se duse şi împresură cu oastea sa cetatea de scaun a regelui Somaka. însă regele Vikramasakti, cârmuitorul statului Gauda, află ce se petrecea şi în grabă trimise oastea sa care, la rândul ei, împresură forţele inamicului său, regele Mahasena. Prins astfel între ciocan şi nicovală, regele îi zise sfetnicului său brahman: „Pe când asediam duşmanul, am fost noi înşine împresuraţi şi acum suntem siliţi să luptam pe două fronturi! Cum o să putem face faţă situaţiei, căci forţele sunt inegale? Şi cât timp vom lâncezi fără a ne lupta? Spune-mi ce să facem ca să ieşim din impas?" Gunasarman, care nu se dezlipea de rege, îi răspunse: „Am să născocesc o cale care să ne îngăduie să depăşim această greutate". După ce '1 linişti pe rege, la căderea nopţii brahmanul îşi unse pleoapele
* Zece milioane.

cu o alifie miraculoasă care îl făcu nevăzut. Apoi, tiptil, fără a fi simţit sau văzut de cineva, pătrunse în tabăra inamicului şi intră în cortul regelui Vikramasakti, care dormea. Gunasarman îl trezi şi, ca un duh misterios, şopti la urechile suveranului duşman: „Află, o, rege!, că eu sunt trimisul zeilor, care îţi poruncesc să închei pace imediat cu regele Mahasena şi să pleci fără zăbavă, altminteri oastea îţi va fi nimicită! Trimite un sol cu propuneri de pace regelui Mahasena, iar el le va accepta. Marele Vişnu mi-a poruncit să te previn, căci tu îl proslăveşti, iar el îi ajută pe fidelii săi!"
Speriat, regele Vikramasakti cugetă: „De bună seamă, este o intervenţie divină, căci nici un muritor nu ar fi izbutit să pătrundă în tabăra aceasta păzită cu străşnicie. De aceea, voi face cum mi se porunceşte!" Şi, cu glas tare, grăi: „Slavă marelui zeu protector! N-am să ies din cuvântul lui!" Obţinând, astfel, ceea ce urmărise, Gunasarman se înapoie, pe aceeaşi cale miraculoasă, la tabăra sa, confirmând încă o dată fidelitatea faţă de suveranul său. Mahasena, bucuros, cu încrederea întărită în capacităţile credinciosului sfetnic, îl îmbrăţişa pe Gunasannan, numindu-1 salvator al vieţii şi tronului său. A doua zi sosi împuternicitul regelui Vikramasakti care încheie pacea cu Mahasena care, având spatele asigurat, îşi îndreptă toate forţele împotriva regelui Somaka, pe care îl înfrânse, cotropindu-i ţara. Mahasena se înapoie glorios la Ujjayini, după victoria dobândită cu ajutorul lui Gunasannan, aducând acasă şi o bogată pradă de război compusă din mulţi elefanţi şi herghelii de cai frumoşi.
în perioada următoare brahmanul dovedi valoarea sa nepreţuită salvându-şi suveranul de două ori de la moarte: o dată când Mahasena era cât pe-aci să fie înhăţat de un crocodil, în timp ce făcea baia rituală, iar a doua oară lecuindu-1 de muşcătura unui şarpe veninos.
Trecu o bucată de vreme, iar regele Mahasena folosi acest răgaz pentru a-şi aduna şi înarma oastea cu care porni la război împotriva veşnicului său duşman, regele Vikramasakti. Acesta, aflând intenţiile adversarului, nu a aşteptat să-1 vadă la porţile sale, ci a pornit în fruntea oştii sale şi a ieşit în întâmpinarea regelui Mahasena. A avut loc o bătălie crâncenă, soldaţii celor două armate măcelărindu-se unii pe alţii; apoi Mahasena şi Vikramasakti s-au înfruntat în luptă, faţă-n faţă, în carele lor. Iar când carele au fost nimicite, cei doi rivali au coborât şi s-au înfruntat în luptă corp la corp. în timp ce se băteau cu înverşunare, regele Mahasena se împiedică şi căzu, iar duşmanul său *M*
profitând de prilej - se pregătea să-i dea lovitura de graţie. Dar atunci interveni Gunasannan, care - vâzându-şi suveranul în pericol de moarte - a azvârlit discul, retezând mâna în care Vikramasakti ţinea sabia cu care vroia să lovească. Apoi a lovit cu buzduganul în piept, iar Vikramasakti a căzut mort. Mahasena s-a ridicat şi, văzându-şi inamicul răpus, i-a spus cu recunoştinţă lui Gunasannan: „N-am cuvinte de mulţumire! Eşti un brahman erou! Pentru a cincea oară mi-ai salvat viaţa!"
Armata inamică a fost risipită şi pusă pe fugă, iar ţara regelui înfrânt a fost cucerită. Apoi, Mahasena i-a înfrânt şi pe alţi regi, pe care i-a supus, după care s-a înapoiat la Ujjayini, victorios şi încununat de glorie. Aici a trăit în tihnă, avându-1 mereu lângă el pe credinciosul brahman, Gunasannan, căruia îi datora de fapt succesele sale.
Regina Asokavati nu renunţase la ţelul ei. Zi şi noapte îl urmărea cu pasiunea sa vinovată pe bravul brahman, care însă nu ceda şi refuza să comită aşa o crimă. Căci oamenii virtuoşi preferă să moară, decât să calce strâmb. Turbată de mânie pentru că patima ei nu era satisfăcută, ura faţă de brahmanul încăpăţânat crescu fără limite şi o determină să se răzbune pe omul care -respingând-o, o insultase. într-o zi, când Mahasena intră în iatacul reginei, găsi femeia pe care o iubea tristă şi cu lacrimi în ochi. îngrijorat, regele o întrebă: „Ce s-a întâmplat, iubita mea regină? Cine te-a nemulţumit? Te-a jignit cineva? Spune-mi cine-i acela şi am să-1 pedepsesc aşa ca să fie pildă tuturor! Am să-i iau viaţa şi am să-i confisc averea nemernicului!" Vicleana şi răzbunătoarea femeie se prefăcu că stă la îndoială şi că cedează cu mare greutate, spunând: „Tu nu ai putere să-1 pedepseşti pe acela care m-a insultat, căci el nu este om de rând. Ce rost are să te necăjesc, dezvăluindu-ţi numele lui?" Apoi, prefăcându-se că cedează cu greu insistenţelor regelui, zise: „Soţul meu iubit, văd că vrei cu tot înadinsul să afli necazul meu, de aceea ascultă ce îţi voi povesti." în continuare perfida Asokavati zise următoarele:
Gunasannan, brahmanul care pretinde că îţi este fidel, a trimis în taină un mesager la regele statului Gauda, făgăduindu-i că te ᵛa trăda şi te va da legat, dacă va fi răsplătit cu aur şi alte bogăţii. Un sfetnic 1-a convins pe rege să respingă propunerea, ^igurându-1 că va folosi o altă cale pentru a atinge acelaşi ţel, ftră a cheltui nimic. Regele 1-a ascultat şi, ca urmare, mesagerul hi Gunasarman a fost întemniţat, iar la Ujjayini a fost trimis bucătarul care avea poruncă să te otrăvească. Dar mesagerul a

izbutit să scape din temniţă, a revenit acasă pe ascuns, informându-1 pe stăpânul său despre complotul organizat. Vicleanul brahman a aşteptat şi 1-a surprins pe bucătarul criminal tocmai când era pe cale să te otrăvească. în felul acesta ţi-a câştigat încrederea, căci tu - neştiind şi nebănuind nimic - l-ai socotit cinstit şi credincios ţie. Dup^ce la porunca ta **bucătarul** a fost pedepsit, rudele îngrijorate ale acestuia - mama, soţia şi fratele mai mic - au venit la Ujjayini să afle ce s-a întâmplat. Dar nemernicul brahman le-a prins şi le-a ucis pe mama şi pe soţia bucătarului. Fratele însă a izbutit să scape şi s-a refugiat în palat, căutând salvarea în chiar apartamentele mele. Tocmai îmi istorisise cele petrecute când a apărut Gunasarman, iar fratele bucătarului a fugit înfricoşat, nu ştiu unde. Brahmanul venise căci fusese prevenit de o slugă, totuşi a rămas şocat când 1-a găsit pe acesta vorbindu-mi. Părea că se gândeşte ce să facă, iar eu l-am întrebat: „Gunasarman, de ce eşti tulburat? Ce s-a întâmplat?".

Atunci vicleanul, urmărind probabil să mă atragă de partea sa, de teamă că am priceput uneltirile sale şi că îl voi divulga, a căzut în genunchi şi - îmbrăţişându-mi picioarele - m-a implorat: „Regina mea! Inima îmi este mistuită de patima iubirii pentru tine! Alină-mi focul şi redă-mi viaţa de brahman!" Nimeni nu era de faţă ca să audă sau să ne vadă. M-am desprins şi m-am retras speriată şi foarte tulburată. El însă a profitat că sunt o femeie slabă şi neajutorată, s-a năpustit şi m-a strâns în braţe, împotriva voinţei mele. în clipa acee'a a apărut Palavika, slujnica mea, iar Gunasarman a părăsit în grabă încăperea, speriat că i-au fost descoperite intenţiile mârşave. Dacă nu venea Palavika, ticălosul m-ar fi siluit, fără îndoială! Iată de ce sunt atât de 'amărâtă!"
Terminând de povestit scornelile sale, regina a început să plângă cu prefăcută deznădejde. Căci din minciună s-au întrupat femeile rele! Regele s-a făcut foc de mânie, fiindcă încrederea în femeia iubită îl face pe.bărbat să-şi piardă puterea de judecată.-„Am să-1 pedepsesc pe trădător! izbucni regele. Să nu te îndoieşti, iubita mea! Va pieri, dar trebuie să fiu cu băgare de seamă, deoarece toată ^ lumea ştie că brahmanul mi-a salvat viaţa de cinci ori şi ne-am acoperi de ruşine dacă s-ar afla că am plănuit, cu bună ştiinţă, moartea lui. De aceea nimeni nu trebuie să afle câ a încercat să te necinstească". Perfida Asokavati a spus: „Bine: ■ Totuşi cred că este nevoie să dăm în vileag crima lui, trădarea de a fi complotat cu suveranul statului Gauda, împotriva stăpânului său." Iar Mahasena, socotind înţeleaptă părerea femeii pe care o

iubea, îi făgădui că va face aşa cum îl sfătuise ea. Apoi plecă în marea sală de audienţe. Aici i-a primit pe regii, prinţii şi eroii din diferite ţări, care veniseră să i se închine.
Gunasarman a plecat de acasă şi s-a îndreptat către curtea regală. Pe drum însă j s-au arătat multe semne pe care le-a considerat a fi de rău augur. Un corb zbură pe partea sa stângă, un câine i-a tăiat calea de la stânga la dreapta, iar braţul şi umărul stâng i-au zvâcnit. îngrijorat, brahmanul şi-a zis: „Semnele rele arată că se va abate o nenorocire peste noi. Nădăjduiesc însă că, orice mi s-ar întâmpla, suveranul meu nu va avea de suferit". Cu aceste gânduri intră în marea sală de audienţe, rugându-se ca nici o nenorocire să nu se abată asupra palatului, însă când se închină şi îşi ocupă locul său obişnuit lângă suveran, regele nu i-a răspuns ca în alte daţi, ci 1-a privit pieziş, iar ochii îi scânteiau de mânie'. Gunasarman era foarte neliniştit, neştiind cum să interpreteze atitudinea stăpânului său. în clipa aceea regele se ridică de pe tron, privi roată în juru-i şi, adresându-se curtenilor nedumeriţi, grăi: „Ascultaţi ce a fost în stare să facă Gunasarman".
Gunasarman interveni cu modestie: „Eu sunt servitorul tău, Măria Ta eşti stăpânul, deci nu se cuvine să stăm pe picior de egalitate. Aşează-te pe tronul de judecată şi de acolo rosteşte-ţi poruncile!" Aşa grăi bravul brahman, iar regele - ascultând opinia sfetnicilor - luă loc pe tronul de judecător şi se adresă curtenilor: „Cunoaşteţi prea bine că, cinstindu-1, l-am făcut pe Gunasarman egalul meu, preferându-1 miniştrilor de viţă. Iar el a uneltit, încheind o înţelegere cu cânnuitorul statului Gauda, şi a vrut să mă trădeze. Iar lucrul acesta 1-a pus la cale cu mesageri trimişi în taină la inamic." Apoi Mahasena relată povestea născocită de Asokavati; iar după ce sala se golise şi rămăsese numai cu miniştrii cei mai apropiaţi, regele le spuse acestora că brahmanul vroise să o necinstească'pe regină - căci el crezuse în minciunile acesteia. Gunasarman întrebă: „Măria Ta, cine a scornit asemenea prăpăstii? Cine m-a încondeiat în felul acesta mârşav?" Mânios, Mahasena răcni: „Nemernicule! Susţii că nu e adevărat? Atunci de unde ai ştiut că orezul din farfurie era otrăvit?" „Totul se poate afla prin înţelepciune!", răspunse Gunasarman, însă miniştrii pizmaşi săriră cu gura strigând: „Aşa ceva nu este cu putinţă!" Gunasarman se adresă regelui, spunându-i: „Măria Ta, tu nu ai dreptul să acuzi şi nici să condamni pe nimeni până nu ai ᶜᶜrcetat şi aflat adevărul adevărat! Regele care e lipsit de simţul dreptăţii nu va fi iubit de supuşii săi!" Iar când brahmanul a

repetat aceste cuvinte înţelepte, regele nu s-a mai putut stăpâni: trase sabia şi vru să-1 lovească pe servitorul insolent (cum îl considera acum), dar Gunasarman se feri cu o fentă abilă. Curtenii se năpustiră şi ei cu săbiile, însă bravul brahman nu numai că li s-a opus cu succes, dar - folosind măiestria sa în luptă -şi-a dezarmat toţi adversarii şi i-a legat de plete pe unul de celălalt. Apoi şi-a croit drum afară din sala tronului, răpunând vreo sută de ostaşi care încercaseră să-1 urmărească. Repede se unse pe pleoape cu alifia miraculoasă care îl făcu nevăzut şi purcese către Deccan. în timp ce călătorea, Gunasarman gândea: „De bună seamă, perfida Asokavati 1-a aţâţat pe regele acela prost! Vai! Femeia a cărei iubire este respinsă devine mai rea decât o fiară! Iar cârmuitorul care nu caută să afle adevărul nu-va avea servitori cinstiţi!"
Cu aceste gânduri Gunasarman poposi într-un sat. Iar la marginea satului găsi şezând sub un *banyan* un dascăl brahman înconjurat de discipoli. Gunasarman 1-a salutat şi 1-a cinstit cum se cuvine, iar brahmanul - după ce i-a răspuns cu aceeaşi politeţe - 1-a întrebat: „O, brahmane, spune-mi din care *Veda* ai -sâ ne reciţi?" Iar Gunasarman i-a răspuns: „Preacinstite brahman, am să recit douăsprezece texte: două din *Samaveda,* două din *Rigveda,* şapte din *Yayurveda* şi unul din *Atharvaveda"'.* Când 1-a auzit, dascălul brahman a exclamat cu admiraţie: „Trebuie că eşti un zeu!" Apoi, observând ţinuta mândră ce dezvăluia sufletul măreţ al necunoscutului, dascălul îi zise: „Spune-mi care-i ţara ta de baştină şi cărei familii îi eşti podoabă atât de preţuită? Cum te

cheamă şi cum de eşti atât de învăţat?"
Gunasarman atunci i-a spus povestea vieţii sale

Adityasarman, tatăl lui Gunasarman

în cetatea Ujjayini trăia un brahman pe care îl chema Adityasarman. Tatăl său murise pe când el încă era copil, iar mama sa se sacrificase pe rug, o dată cu soţul decedat. Copilul a fost luat şi crescut de un unchi, în căminul căruia a studiat *Vedele,* precum şi alte cărţi şi lucrări de înţelepciune. Cu timpul a ajuns să stăpânească toate cunoştinţele din operele studiate şi ajunse el însuşi un învăţat de seamă. Se întâmplă că Adityasamian
legă prieteşug cu un pustnic rătăcitor. Odată, ermitul îl luă cu el pe prietenul său şi amândoi se duseră într-un cimitir. Aici, sihastrul înfăptui un anumit ritual însoţit de sacrificiu pentru a lua în putere o *yakşini*.* Când termină ceremonialul, apăru o arătare divină, o fecioară minunat împodobită, într-o caleaşca de aur, însoţită de un ciopor de fete, una mai frumoasă decât cealaltă. Iar frumoasa *yakşini* grăi cu voce melodioasă: „'Pustnice-cerşetor, eu sunt o *yakşini* şi mă cheamă Vidyunmala, iar însoţitoarele mele sunt şi ele *yakşini.* Alege pe aceea care îţi place mai mult şi ia-o de soţie. Pe mine nu mă poţi lua de soţie, căci nu cunoşti farmecele şi descântecele potrivite în acest scop. Te sfătuiesc nici să nu mai încerci!" Pustnicul o ascultă şi alese pe una din frumoasele fete pentru a-i fi soţie; apoi Vidyunmala, crăiasa, se făcu nevăzută împreună cu suita. Fermecat, Adityasarman o întrebă pe fata care rămăsese dacă există o altă *yakşini* mai frumoasă şi superioară Vidyunmalei. Iar fata \-<*x*
răspuns: „Da, tinere chipeş, trei sunt cele mai frumoase *yakşini* - Vidyunmala, Ciandralekha şi Sulociana, iar aceasta din urmă e superioară suratelor sale".
Apoi această *yakşini* se înapoie în regiunile sale celeste spre a reveni lângă ermitul care o alesese, la vremea dorită de el. Iar pustnicul-rătăcitor şi prietenul său Adityasamian se înapoiară la locuinţa lor. Aici frumoasa *yakşini* venea în fiecare zi şi îl răsfaţă pe soţul ei cu toate plăcerile din lume.
într-o zi Adityasarman o întrebă, prin intermediul prietenului său, ermitul-cerşetor, cine cunoştea farmecele şi descântecele cu ajutorul cărora ar fi izbutit să o aibă în puterea sa pe Sulociana. Iar aceasta i-a răspuns, tot prin prietenul său, pustnicul: „în localitatea Jambuvana, din ţinuturile de la miazăzi, trăieşte un schimnic, Vişnugupta, care îşi are sălaşul pe malul râului Veni. Acesta este un călugăr budist, iar el cunoaşte pe de-a întregul farmecele şi descântecele respective."
Adityasarman porni, fără zăbavă, spre ţinutul cu pricina, iar pustnicul-rătăcitor îl urmă din prietenie. Aici 1-a găsit pe pustnicul budist căutat şi, cu învoirea lui, Adityasarman 1-a slujit trei ani cu credinţă, fără a se dezlipi de el. Iar frumoasa *yakşini* îl ajuta, Prin intermediul soţului ei, să-şi înfăptuiască ţelul urmărit. După miplinirea sorocului, pustnicul budist, fiind foarte mulţumit de modul cum fusese slujit, 1-a iniţiat pe Adityasarman în tainele farmecelor şi descântecelor şi la înfăptuirea ritualurilor necesare pentru a o putea dobândi pe Sulociana.

* Partea feminină a unui *yakşa.*

înarmat cu taina farmecelor şi descântecelor, Adityasarman le folosi aşa cum fusese învăţat; apoi se retrase într-un loc pustiu şi oferi o jertfă, cu ritualul prescris, fără a omite vreo ceremonie, îndată coborî din văzduh o caleaşca din aur purtând-o pe Sulociana, o *yakşini* de o frumuseţe fără pereche, care spuse: „Vino! Vino, erou mare! Căci m-ai dobândit prin puterea vrăjilor tale. însă trebuie' să păsuieşti şase luni de zile înainte de a mă face soţia ta, dacă vrei ca să-ţi dăruiesc un fiu care va fi alesul Fortunei, purtând toate semnele binecuvântate, atotştiutor "şi invincibil."
Adityasarman consimţi, iar Sulociana îl luă în caleaşca şi se înapoie la Alaka. Aici Adityasarman a trăit şase luni din cele mai dificle, alături de soţia sa de care nu se putea atinge; până când zeul Belşugului, mulţumit de purtarea lui, i-o dărui pe *yakşini* după efectuarea unei ceremonii divine. *Yakşini* Sulociana m-a adus pe lume ca fiu al lui Adityasarman, iar tatăl meu m-a numit Gunasarman, ţinând seama de calităţile mele. Acasă la părintele meu am studiat *Vedele,* ştiinţele, teoria şi practica, iar dascăl mi-a fost un prinţ *yakşa* pe care îl chema Manidara.
într-o zi, întâmplător, Indra veni în vizită la zeul Belşugului şi toţi cei aflaţi acolo s-au sculat respectuos în picioare când l-au văzut intrând pe Regele Zeilor. Doar părintele meu, care era cufundat în gânduri, nu s-a ridicat, iar Indra 1-a afurisit, spunând: „Afară cu tine, nemernicule! întoarce-te în lumea ta, a muritorilor, căci acolo ţi-e locul!" Atunci Sulociana s-a aruncat la picioarele Marelui Zeu, implorându-i bunăvoinţa, reuşind să-1 îmbuneze într-o măsură. „Atunci nu el va pogon în lumea muritorilor, ci fiul său! Căci este ştiut că orice copil este o părticică a părintelui său. Acesta e ultimul meu cuvânt!", hotărî Indra.
Atunci tatăl meu m-a luat şi m-a încredinţat unchiului meu, la locuinţa sa din Ujjayini. Căci soarta omului trebuie să se împlinească! Acolo se întâmplă că am legat prieteşug cu cârmuitorul ţării. Acum, ascultă, îţi voi povesti ce mi s-a mai întâmplat.
Gunasarman îi povesti brahmanului tot ceea ce păţise, de la început şi până la sfârşit, cum pătimaşa Asokavati îl urmărise cu răzbunarea ei, iar regele se lăsase îmbrobodit de femeia sa pe care o credea virtuoasă; şi încheie cu lupta şi fuga sa pentru a scăpa de o pedeapsă nedreaptă. „De aceea, brahmane, am plecat cu gând ca să mă aşez într-o ţară străină, când te-am

întâlnit pe tine", termină Gunasarman de povestit. Brahmanul îi zise: „Bunul meu domn, sunt fericit că mi-ai ieşit în cale. Află că pe mine mă cheamă Agnidatta, satul acesta mi-a fost dăruit de suveran şi îmi aparţine. Sunt bucuros să te am oaspete. Rămâi la mine şi trăieşte în tihnă, cât timp doreşti." .
După aceea Agnidatta 1-a poftit pe Gunasarman la locuinţa sa, un conac spaţios cu o curte imensă plină cu vaci, bivoli şi mulţi cai, şi 1-a cinstit după obicei: 1-a îmbăiat, i-a uns trupul cu unguente aromate, 1-a îmbrăcat cu veşminte fine şi 1-a împodobit cu giuvaeruri de preţ, iar în cele din urmă i-a oferit bucate alese de mâncare. Şi pe când se aflau la masă, Agnidatta a chemat-o pe fiica sa, Sundari - o fecioară a cărei frumuseţe putea tulbura chiar şi pe zei - şi a prezentat-o oaspetelui, pentru • ca acesta să descifreze, chipurile, semnele binecuvântate care o marcau pe fată. Gunasarman observă frumuseţea neobişnuită a fiicei lui Agnidatta şi zise: „De bună seamă, va avea rivale la casatei. Văd că are un neg pe nară şi socotesc, prin urmare, că trebuie să aibă un al doilea neg pe sân." Fratele fetei, la porunca tatălui, dezveli pieptul acesteia şi, spre mirarea lor, găsiră al doilea neg aşa cum prevăzuse Gunasarman.
Agnidatta grăi cu admiraţie către oaspetele său: „Văd că eşti atotştiutor. Semnele pe care le-ai citit sunt norocul căminului nostru. Căci o femeie are adversare când soţul ei este avut şi îşi poate permite să aibă mai multe neveste. Pe când omului sărac îi este prea mult chiar şi una singură." Gunasarman încuviinţă, spunând: „O fiinţă ca ea, "care poartă atâtea semne binecuvântate, nu poate avea parte decât de noroc!" Apoi, la rugămintea lui Agnidatta, Gunasarman a explicat semnificaţia negilor, după cum sunt ei aşezaţi pe trup, pe un mădular sau altul. Sundari îl sorbea din ochi pe acest tânăr şi frumos brahman, care pe deasupra era şi înţelept. Agnidatta observă ce se petrecea şi îi zise oaspetelui, între patru ochi: „Preacinstite brahman! Nu pleca în ţări străine; iată, ţi-o dau pe fiica mea de soţie. Rămâi aici la mine şi trăieşte—ţi viaţa în tihnă!" Gunasarman îi răspunse: „Aş fi cu adevărat fericit şi îţi sunt recunoscător pentru bunătate. Insă nu pot uita că am fost învinuit pe nedrept, că regele a vrut să mă pedepsească fără ca măcar să cerceteze adevărul. Iar lucrul acesta mă jigneşte profund! O fată cum e fiica ta, frumoasă ca răsăritul de lună, ca a cincea notă de la alăută, îl va bucura şi îl va face fericit pe bărbatul căruia îi este hărăzită; dar îl va face să se simtă şi mai nenorocit pe acela care suferă în străfundul inimii. O femeie care se îndrăgosteşte pentru că aşa o îndeamnă

inima este - de bună seamă - castă şi pură; însă femeia dată de soţie prin voinţa părintelui ei va deveni, fără îndoială, impură ca Asokavati. Pe lângă aceasta, cetatea Ujjayini nu este departe de locul acesta, iar dacă regele Mahasena ar afla că sunt aici, m-ar urmări şi m-ar persecuta. De aceea voi călători, vizitând locurile sfinte ca să mă curăţ de toate păcatele pe care le-am făcut de când m-am născut, până când viaţa mă va părăsi şi trupul mi se va odihni în pace".
Agnidatta îl ascultă cu luare aminte, apoi - zâmbind - îi zise: „Dacă tu, care eşti înţelept, manifeşti atâta patimă, ce ne putem aştepta de la alţii? Ce îţi pasă ţie, om curat la minte şi la inimă, de nesăbuinţa unui prost? Cine va azvârli noroiul împotriva vântului se va murdări singur! Curând regele va culege ceea ce a semănat, căci norocul nu se lipeşte de omul orbit de patimă şi lipsit de discernământ! Tu ai fost dezgustat de o femeie ca Asokavati, dar, oare, nu poţi respecta o femeie bună, pe care o deosebeşti după semnele faste care o blagoslovesc? E drepf că nu suntem departe de Ujjayini, dar voi lua măsuri ca nimeni să nu afle că te găseşti aici. Dacă doreşti să faci un pelerinaj, vizitând locuri sfinte, lucrul acesta este bun deoarece înţelepţii ne învaţă că aceasta este calea oferită oamenilor care nu îşi pot afla fericirea prescrisă de scripturi, acţionând aşa cum stă scris în *Vede.* Insă omul care dobândeşte liniştea sufletească oferind prinos de recunoştinţă zeilor, strămoşilor şi focului, ce rost are să rătăcească în pelerinaj? Fiindcă nici pelerinul care doarme pe pământul gol, având braţul drept pernă, care trăieşte din pomeni şi bea doar apă nu este scutit de griji, chiar dacă s-a ridicat la înălţimea ermiţilor. Cât priveşte gândul de a—ţi abandona singur trupul, lucrul acesta arată că înţelepciunea începe să te părăsească; fiindcă acela care îşi pune capăt zilelor suferă pe lumea cealaltă mai mult decât pe pământ. Un om tânăr şi înţelept, cum eşti, nu poate comite o greşeală atât de nesăbuită! Aşa că hotărăşte-te, fa cum te povăţuiesc. Eu voi porunci să fie construită o locuinţă sub pământ, care te va ocroti de ochii nedoriţi şi unde vei putea trăi în tihnă, împreună cu Sundari".
După ce ascultă îndemnurile rostite cu atâta înţelepciune de gazdă, Gunasarman se învoi, lăsându-se convins. „Prea bine, zise el; cine ar putea respinge o fecioară frumoasă cum e Sundari? însă nu voi trăi cu fiica ta decât după ce mi-am atins ţelul. D[e] aceea voi cere binecuvântarea şi ajutorul zeilor, prin ascetisrn strict şi prin penitenţă, pentru a mă ajuta să mă răzbun pe aceia care m-au năpăstuit!"

Agnidatta se bucură de hotărârea tânărului brahman şi chiar a doua zi porunci să se construiască un sălaş subteran pentru tinerii soţi. Intre patru ochi, Gunasarman îl întrebă pe Agnidatta: „Spune-mi cărui zeu să-i adresez ruga mea şi să-i ofer sacrificii pentru a-1 îmbuna să mă sprijine? Şi ce vrăji şi descântece să folosesc?" Agnidatta îi răspunse: „Ştiu nişte farmece pe care le-am aflat de la dascălul meu odinioară, pentru câştigarea bunăvoinţei zeului Svamikumara, generalul zeilor, acela care a răpus-o pe Taraka, demonul-femeie, căreia până atunci nimeni nu izbutise să i se opună." Apoi Agnidatta i-a arătat şi 1-a învăţat vrăjile şi descântecele, iar

Gunasarman s-a coborât în sălaşul de sub pământ unde, având-o alături pe Sundari, a efectuat ceremonialul prescris şi a folosit vrăjile ce îi fuseseră arătate, îndată i s-a ivit în faţă Zeul cu Şase Feţe care i-a spus: „Sunt foarte mulţumit de felul cum m-ai proslăvit. îţi hărăzesc o vistierie care nu se va epuiza niciodată... Iar după ce ai să-1 înfrângi pe Mahasena, ai să supui toţi regii pământului şi ai să cârmuieşti lumea întreagă." Apoi generalul zeilor a dispărut.
Atunci eroul brahman s-a- căsătorit cu tot ritualul cuvenit, luând-o de soţie pe frumoasa Sundari, care îl iubea tot mai mult pe zi ce trecea. Iar viitorul său fericit se desluşea tot mai limpede şi luminos.
Cu bogăţiile sale fără de sfârşit Gunasarman puse pe picioare o armată puternică formată din zeci de mii de pedestraşi, precum şi din oşti călări pe elefanţi şi cai, cu care porni în marş spre Ujjayini. Pământul duduia de pasul apăsat al ostaşilor şi de trapul animalelor. Sprijinit de mulţi cârmuitori, care i se alăturară, supunându-i-se de bună voie, Gunasarman a măturat toate forţele care încercau să i se pună în cale şi 1-a înfrânt în bătălie pe nerecunoscătorul rege Mahasena, detronându-1. Gunasarman a dat o proclamaţie în care a dezvăluit mişelia regelui şi a reginei sale, Asokavati.
Gunasarman fu încoronat rege şi de-a lungul timpului s-a căsătorit cu multe alte fete de monarhi. însă soţia sa preferată a rămas Sundari şi împreună au domnit până la sfârşitul zilelor. Gloria sa a rămas veşnică, poruncile sale fiind ascultate pe tot cuprinsul pământului, până la marea cea mare.

Povestea prinţesei mofturoase An ang araţi şi a celor patru tineri pretendenţi la mâna ei

în cetatea Surapura domnea cândva regele Mahavaraha, I nimicitorul duşmanilor, care avea o singură fiică, Anangarati, **dăruită** de regina sa Padmarati, prin graţia şi bunăvoinţa zeiţei ■ Găuri. Când Anangarati a crescut şi a devenit o mândră fecioară numai bună de măritat, mulţi regi i-au cerat mâna, însă ea i-a respins pe toţi pretendenţii. Conştientă de frumuseţea ei, Anangarati a spus cu hotărâre: „Voi lua de bărbat numai pe un tânăr, care pe lângă că este frumos şi viteaz, este capabil să înfăptuiască ceva minunat!"
Vestea s-a răspândit în lume şi d$n podişul Deccan au venit patra tineri care socoteau că împlinesc condiţiile impuse de prinţesă. Ei au fost anunţaţi la palat şi i s-au înfăţişat regelui Mahavaraha, care - având-o alături pe fiica sa - i-a întrebat: „Preacinstiţi domni! Spuneţi-mi, cum vă cheamă? Care este stirpea voastră? Ce vă pricepeţi să faceţi?" Unul din pretendenţii la mâna prinţesei grăi: „Pe mine mă cheamă Panciaphuttika şi sunt din casta *şndra**. Eu am fost înzestrat cu harul ţesutului şi croitului pânzei. în fiecare zi cos cinci rânduri de straie: un rând îl dăruiesc unui brahman, al doilea îl ofer lui Siva, al treilea îl port eu, al patrulea îl păstrez pentru viitoarea mea soţie, iar al cincilea îl vând la târg ca să mă întreţin". Al doilea dintre tinerii pretendenţi zise: „Pe mine mă cheamă Bhasajna şi sunt din casta* *vaişya***. Eu înţeleg limbile tuturor jivinelor şi păsărilor". Al

* Ultima din cele patru caste recunoscute, din care fac parte aceia care servesc celelalte trei caste, superioare acesteia.
** A treia castă, a neguţătorilor, meseriaşilor şi agricultorilor.

treilea se prezentă: „Eu sunt Khadgadhara, sunt *kşatrya** şi nimeni nu mă întrece la mânuirea săbiei". Ultimul zise: „Eu sunt brahman** virtuos, mă cheamă Jivadatta. Pe mine zeiţa Găuri m-â înzestrat - în marea ei bunătate - cu harul de a readuce la viaţă pe orice femeie care moare." Apoi primii trei îşi lăudară, unul după altul, frumuseţea fizică, spiritul curajos şi puterea braţelor; brahmanul se mărgini să vorbească despre vitejia şi curajul său, dar nu zise nimic despre- frumuseţe.
Regele Mahavaraha îi porunci primului său ministru să-i găzduiască şi să le ofere toată ospitalitatea celor patra tineri, apoi se întoarse către fiica sa şi o întrebă: „Fătuca mea, pe care dintre ei îl preferi?" Iar Anangarati răspunse: „Tăticul meu drag, nu-mi place nici unul. Primul este un ţesător *şudra.* La ce îmi foloseşte priceperea lui? Al doilea este *vaişya.* La ce bun faptul că înţelege limbajul animalelor şi păsărilor? Eu sunt o femeie *kşatrya,* cum aş putea lua ca soţ un bărbat de castă inferioară mie? Al treilea este *kşatrya* şi este cu adevărat egal cu mine la stirpe. însă el e sărac, trăieşte punându-se în serviciul altora. Dar eu sunt fată de rege, de aceea nu-i pot fi soţie. Iar brahmanul Jivadatta nu îmi place deloc! Este urât, a renunţat la *Vede,* deci a decăzut din poziţia sa superioară. De ce vrei să mă dai lui? Mai degrabă ar trebui să-1 pedepseşti pentru că tu, tatăl meu, ca rege ai datoria să urmăreşti ca fiecare să respecte castele şi datul sortii. Un rege erou, sprijinitor al religiei, va fi preferat suveranului care se mărgineşte a fi erou doar în virtutea săbiei sale. Eroul , susţinător al religiei va fi superiorul a o mie de eroi care îşi întemeiază virtutea pe tăişul paloşului!"
Aşa se încheie discuţia dintre părinte şi fiică; apoi regele îşi reluă treburile sale de- fiecare zi, iar fata se duse să

se îmbăieze.
A doua zi cei patra tineri ieşiră să se plimbe prin târg, să vadă minunile din marele oraş". Chiar atunci, un elefant turbat îşi rupse lanţurile cu care era priponit şi începu să calce în picioare oamenii speriaţi, care nu izbuteau să se ferească destul de repede din calea lui. Elefantul nebun îi zări pe cei patra eroi Şi se năpusti asupra lor, dar aceştia nu s-au speriat, ci l-au întâmpinat cu armele în mâini. Atunci Khadgadhara, tânărul *kşatrya,* i-a dat la o parte pe ceilalţi trei tovarăşi, atacând de unul singur pachidermul, căruia i-a scurtat cu o lovitură de paloş trompa cu aceeaşi uşurinţă cu care ar fi tăiat lujerul unui lotus. Apoi, se strecură cu agilitate sub elefant şi îl lovi pe la spate.
* A doua castă, a războinicilor, nobililor şi aristocraţiei militare. ** Prima castă prestabilită de divinităţi, singura din care.se recrutau Preoţii şi dascălii.

în sfârşit, cu o ultimă lovitură îi reteză picioarele, iar elefantul \ - scoţând un răget disperat - se prăbuşi mort. Norodul privea | uluit la viteazul erou, iar regele Mahavaraha îl primi cu admiraţie , când află fapta lui eroică.
A doua zi regele a plecat la vânătoare călare pe elefantul său preferat, însoţit de cei patru viteji în frunte cu Khadgadhara, \ tânărul *kşatrya.* Regele şi vânătorii săi au ucis mulţi tigri, căprioare şi porci mistreţi. Ia* leii, aţâţaţi de sunetele ca de trâmbiţă lansate de elefanţi, au ieşit din ascunzişuri şi s-au năpustit asupra oamenilor. Cu o singură lovitură de sabie Khadgadhara a tăiat în două primul leu care i-a ieşit în cale; pe al doilea 1-a apucat de picior cu mâna stângă şi 1-a trântit la pământ, lăsându-1 fără suflare. La fel şi Bhaşajna, Jivadatta şi Panciaphuttika au ucis fiecare câte un leu. Până la urmă, cei patru tineri eroi, pe jos *j* mergând, au vânat o grămadă de lei, tigri şi alte fiare, în faţa ochilor uimiţi ai regelui, care - plin de admiraţie - a avut numai cuvinte de laudă pentru spiritul neînfricat de care dăduseră dovadă. Regele s-a înapoiat satisfăcut în cetatea sa de scaun, iar cei patra eroi s-au dus la casa unde fuseseră găzduiţi.
Ajuns la palat, regele a chemat-o pe Anangarati şi - după ce a descris curajul şi vitejia dovedite de cei patru tineri pretendenţi în timpul vânătorii, în faţa ochilor săi - îi zise fiicei sale, care îl asculta uluită: „Fătuca mea, înţeleg reţinerea ta faţă de Panciaphuttika şi, Bhaşajna, pentru că sunt de castă inferioară; precum şi faţă de Jivadatta, care -. deşi brahman - se ocupă de practici nepermise castei sale; dar ce cusur îi găseşti lui . Khadgadhara, care este *kşatrya,* e chipeş -şi de statură mândră şi. S-a distins prin forţă şi curaj: a ucis un elefant cu sabia, a zdrobit un leu pe care 1-a apucat cu mâna goală şi 1-a trântit de pământ- şi a mai omorât multe alte fiare sălbatice. Iar dacă îi reproşezi sărăcia şi faptul că îi slujeşte pe alţii, am să-1 I înnobilez, o să-i dau averi şi slugi care să-1 servească. De aceea te rog, iubita mea fată, alege-1 pe el de soţ". Anangarati ascultă cuvintele părintelui ei, cugetă puţin şi răspunse: „Prea bine, tată. Cheamă-i pe cei patru voinici şi porunceşte să vină şi astrologul, să auzim ce spune şi el." Bucuros, regele îi pofti în sala tronului pe cei patru aspiranţi la mâna fiicei sale, le chemă şi pe soţiile sale să fie martore la fericitul eveniment care avea să se desfăşoare, apoi porunci să vină astrologul, căruia - după cum dorise Anangarati - îi zise: „Cercetează stelele şi citeşte horoscopul fiicei mele, prinţesa Anangarati, apoi spune-ne cu care din tinerii aceştia se potriveşte ca să-i fie soţ ei; precum şi data binecuvântată pentru ceremonia de nuntă."
Iscusitul astrolog a cercetat zodiile în care se născuseră

prinţesa şi cei patru tineri, a cumpănit bine, după care i-a spus regelui: „Măria Ta, să nu te superi pe mine pentru că îţi voi vorbi deschis. Horoscopul piinţesei nu se potriveşte cu horoscopul nici unuia din aceşti distinşi tineri; ea nu se va mărita aici, pe pământ, căci este o *vidyadhara* care din anumite pricini a fost blestemată şi a decăzut în rândul muritorilor. Peste trei luni blestemul îşi va pierde puterea. De aceea, sfatul meu este să păsuieşti. Amână cu trei luni căsătoria şi dacă în acest răstimp nu se înapoiază în lumea ei, atunci se va putea mărita."
Toată lumea încuviinţă povaţa astrologului, iar tinerii se pregătiră să petreacă la faţa locului răgazul respectiv. După scurgerea celor trei luni, regele i-a adunat în jurul său pe fiica sa şi pe tinerii care aspirau la mâna ei, apoi 1-a chemat pe astrologul Curţii. Tatăl observă că fata căpătase o nouă frumuseţe strălucitoare şi se bucură, însă astrologul citi pe chipul prinţesei semnele apropiatei morţi. Şi pe când Mahavaraha îi spunea astrologului: „Iată că au trecut trei luni, spune-mi care este mirele potrivit?", Anangarati îşi aminti de viaţa ei anterioară, ridică braţul acoperindu-şi chipul cu marginea straiului şi abandonă trupul ei omenesc. Nedumerit, Mahavaraha se întrebă de ce oare fiica sa a făcut gestul acela; dar când îi dezveli faţa şi-i văzu chipul palid şi îngheţat ca lotusul lovit de gerul iernii, cu ochii încremeniţi ca nişte albine neînsufleţite, se prăbuşi la pământ fără cunoştinţă, cuprins de deznădejde pentru că o dată cu pierderea unicului copil lua sfârşit şi spiţa neamului său. Speriată, regina Padmarati îşi pierdu şi ea cunoştinţa, iar când căzu bijuteriile pe care le purta se împrăştiară în toate părţile sclipind, ca un buchet de flori cu bobocii striviţi sub călcătura unui elefant. Suita se înspăimântă de această întâmplare nefericită, însă regele îşi reveni şi, recăpătându-şi stăpânirea de sine, îi spuse lui Jivadatta: „în situaţia aceasta ceilalţi nu au, de bună seamă, nici o putere. Doar tu te-ai lăudat că poţi readuce la viaţă o femeie care a murit. Dacă ai ştiinţa şi puterea, reînsufleţeşte-o şi am să ţi-o dau de soţie pentru că eşti brahman. Auzind făgăduiala regelui, Jivadatta purcese îndată la treabă. Mai întâi o stropi pe prinţesa neînsufleţită cu apă anume descântată, apoi rosti următoarea vrajă: „O, tu, sorgintea râsului vesel, carele eşti împodobită cu un colan

de cranii şi care nu trebuie privită de ochii omului; o, Ciamunda, zeiţă înfricoşătoare; ajută-mă repede!" Cu toate acestea, Anangarati continuă să zacă fără suflare. Atunci, deznădăjduit, Jivadatta grăi: „Toată învăţătura pe care am dobândit-o prin bunăvoinţa zeiţei care îşi are sălaşul în ■Munţii Vindhya s-a dovedit neputincioasă. Nu merit să trăiesc,

fiindcă m-am făcut de ruşine!" Şi tocmai când se pregătea să-şi pună capăt zilelor, tăindu-şi capul cu paloşul, un glas ceresc îl opri, zicându-i: „Nu te pripi, Jivadatta, ci ascultă ceea ce îţi voi spune: această nobilă fecioară *vidyadhara,* pe care o cheamă Anangarati, a fost nevoită să poarte trup de muritoare din pricina blestemului care îi apăsa pe părinţi. Acum ea a abandonat trupul omenesc, s-a înapoiat în lumea ei, unde s-a întrupat, aşa cum îi era scris. Te du, deci, şi închină-te, ca să o îmbunezi din nou pe zeiţa din munţii Vindhya, prin bunăvoinţa căreia ai să o readuci la viaţă pe această nobilă fecioară. însă deoarece ea se bucură de fericire cerească, nu trebuie să o plângeţi, nici părinţii, nici tu şi nimeni altcineva!"

Vocea tăcu şi, aşa cum poruncise ea, lumea conteni a o boci. Regele şi regina se închinară conform ritualurilor impuse şi se înapoiară la treburile lor; la fel şi cei patru tineri pretendenţi.

Nădejdea renăscu în inima lui Jivadatta, care - aşa cum îl îndemnase glasul divin - se duse şi i se închină zeiţei ce sălăşluia în munţii Vindhya. Iar zeiţa i se arătă în vis şi-i spuse următoarele: „O, Jivadatta! Sunt mulţumită de dovezile tale de fidelitate. Ascultă ceea ce îţi voi spune şi fă aşa cum am să te povăţuiesc. Cetatea Virapura din munţii Himalaya este sălaşul regelui Samara, suveranul neamului *vidyadhara.* Acesta avea o fiică, Anangaprabha pe.nume, dăruită lui de regina Anangavati. Fata era pe cât de frumoasă, pe atât de îngâmfată şi mofturoasă şi, împinsă de nesăbuinţa tinereţii, îi respinse rând pe rând pe toţi bărbaţii care o peţeau şi care erau demni de a-i fi soţi. Exasperaţi şi furioşi în acelaşi timp, părinţii o blestemară, spunându-i: «Să devii fiinţă muritQaţe ssi să n-ai parte de fericirea căsniciei! Când ai să împlineşti şaisprezece ani ai să-ţi abandonezi trupul de fiinţă muritoare şi ai să revii în lumea ta. Un muritor foarte urât la chip (urâţenia sa datorându-se blestemului unui schimnic supărat că acesta a îndrăznit să se îndrăgostească de fiica sa), dar care va poseda o sabie miraculoasă, îţi va deveni bărbat şi te va duce în lumea fiinţelor muritoare, împotriva voinţei tale. Acolo însă te vei despărţi de soţ, fiindcă ai devenit impură. Deoarece în viaţa sa anterioară soţul a sedus opt soţii ale altor bărbaţii, va suferi cât ar fi suferit în opt vieţi din trecut. Tu însăţi, devenind femeia unui om muritor, îţi vei pierde puterile miraculoase şi vei suferi, alături de el, cât opt femei laolaltă. Căci cine se întovărăşeşte cu un om rău, el însuşi devine rău, cu atât mai vârtos femeia legată de un bărbat netrebnic. Iar tu îţi vei uita trecutul şi te vei însoţi cu mulţi bărbaţi, continuând să-1 respingi cu încăpăţânare pe acela care ţi s-ar potrivi ţie. Madanaprabha, regele *vidyadhara,* îşi va pierde calităţile superioare şi îţi *y&*

deveni soţ, ca muritor de rând. Atunci, doar, vei fi slobozită de blestem şi vei dobândi perechea care ţi se potriveşte.» Iată cum fecioara *vidyadhara* pe care o chema Anangaprabha a devenit Anangarati, fiinţa muritoare pe pământ, care însă înapoindu-se la părinţii ei a redobândit vechea calitate de *vidyadhara* şi numele de Anangaprabha. Te du, deci, la Virapura şi provoacă-I la luptă pe tatăl ei, pentru a o câştiga pe fiica sa fecioară. Şi să nu-ţi fie teamă că regele îţi este superior, căci eu îţi dăruiesc, iată, dfeeastă sabie fermecată care te face invincibil şi te va ajuta să călătoreşti ca păsările prin văzduh, atâta vreme cât d ţii în mână şi nu te desparţi de ea". Grăind aşa, zeiţa se făcu nevăzută. Când Jivadatta se trezi găsi în mână o sabie strălucitoare şi i se închină cu recunoştinţă, mulţumindu-i zeiţei pentru generozitate. Apoi, simţindu-se ca prin minune cu puterile împrospătate, porni în zbor cu sabia în mână. După ce străbătu piscurile înzăpezite ale munţilor Himalaya, ajunse la Virapura, cetatea de scaun a regelui Samara pe care 1-a înfrânt în luptă, câsâtorindu-se apoi cu prinţesa Anangaprabha cu care a trăit multe zile fericite. Peste câtva timp Jivadatta le zise socrului său, regele din neamul *vidyadhara,* şi iubitei sale soţii: „Să ne înapoiem în lumea oamenilor, mi-e dor de ea. Oamenii tânjesc după meleagurile unde s-au născut, chiar dacă sunt inferioare." Tata-socrul consimţi îndată, dar Anangaprabha, care avea darul previziunii, şovăi la început, însă în cele din urmă cedă. Atunci Jivadatta o luă în braţe pe Anangaprabha şi coborî în lumea fiinţelor muritoare. Când ajunseră pe pământ, la rugămintea femeii poposiră într-un loc plăcut, ca să se odihnească şi să prindă puteri, mâncând şi bând. Iar -Jivadatta, împins de soartă, o rugă pe Anangaprabha: „Iubita mea, cântă-mi şi desfată-mă niţel cu glasul tău dulce". Soţia îl ascultă şi înălţă un imn de slavă zeului Siva, iar glasul ei melodios îl făcu pe brahman să adoarmă.

In acest timp, un rege - pe care îl chema Harivara - vâna prin împrejurimi. Obosit, porni să caute un izvor ca să-şi astâmpere setea, când auzi o voce melodioasă venind de undeva din apropiere. Fermecat, voind să afle cine era divina cântăreaţă, Harivara abandonă caleaşca şi merse pe jos, ca atras de o putere misterioasă, către locul de unde se auzea glasul acela minunat. Semne bune prevestiseră că regele va avea parte, nu peste mult timp, de o mare fericire. Harivara rămase înmărmurit când o zări pe Anangaprabha, strălucitoare ca zeiţa Frumuseţii, şi îşi simţi inima străpunsă de săgeata miraculoasă a zeului şugubăţ al Iubirii. Nici inima frumoasei cântăreţe nu scăpă de săgeata înfocată a zeului Iubirii când îl zări pe străinul acela chipeş, „gare apăruse fără de veste, şi îşi zise: „Cine-o fi acest tânăr mândru şi frumos?

O fi zeul Iubirii cu arcul şi săgeata sa de flori? Ori este încarnarea ce mi-a fost trimisă prin graţia lui Siva, care este mulţumit de cântecul meu?". Copleşită de iubire, nu se putu stăpâni şi întrebă: „Cine eşti şi cum ai ajuns în pădurea asta?" Regele o lămuri cine era şi cum fusese atras de cântecul ei minunat, apoi - la rândul său - vroi să afle cine era arătarea sublimă din faţa sa. „Eu sunt o femeie din neamul *vidyadhara,* iar acesta este bărbatul meu, care posedă o sabie vrăjită, răspunse Anangaprabha şi -fără să cugete prea mult - îi mărturisi. De cum te-am văzu#j m-am îndrăgostit nebuneşte de tine! Ia-mă şi, fără zăbavă, du-mă la cetate^ ta de scaun până ce soţul meu nu se trezeşte! Acolo îţi voi mărturisi povestea mea!"
Bucuros de parcă ar fi dobândit suveranitatea asupra celor trei lumi, regele acceptă fără să şovăie. Iar Anangaprabha îşi zise: „O să-1 iau în braţe şi, cu puterea-mi miraculoasă, o să mă înalţ în văzduh împreună cu el!" în aceeaşi clipă însă, din pricina trădării comise faţă de bărbatul ei, simţi că îşi pierde puterea şi, amintindu-şi de blestemul părintesc, fu cuprinsă de disperare. Când regele află pricina tulburării, o încuraja, zicându-i: „Nu trebuie să te laşi pradă deznădejdii şi nici să irosim vremea nu putem, căci bărbatul tău se poate deştepta din clipă în clipă. Şi nici să te tângui nu este bine, căci aşa e scris şi nimeni nu se poate împotrivi destinului. Ci, haide să plecăm degrabă!"
Grăind aşa, regele o luă în braţe şi o purtă - ca pe o comoară nepreţuită - la caleaşca de aur, unde îl aştepta suita sa. Călătoriră ca gândul, iar când descinseră în cetatea de scaun, norodul îi întâmpină cu bucurie, dar şi cu curiozitate. Harivara trăi multe zile fericite în plăceri cu Anangaprabha, care îi era devotată, uitând - din pricina blestemului - de puterile supranaturale pe care le posedase cândva.
Când Jivadatta se trezi, văzu că Anangaprabha dispăruse şi o dată cu ea dispăruse şi sabia vrăjită. Nedumerit şi îngrijorat, nu ştia ce să creadă, dacă s-a dus undeva de bunăvoie sau a fost silită de cineva să plece. Trei zile încheiate rătăci prin munţi căutând-o şi făcând tot felul de presupuneri. Apoi timp de încă zece zile străbătu pădurile din vale, dar nu izbuti să dea de nici o urmă a femeii iubite. Deznădăjduit, sărmanul se tânguia cu glas tare: „Vai mie! Vai, norocul meu nefast! Oare unde or fi iubita mea soţie şi sabia-mi vrăjită, care îmi fuseseră dăruite de zeiţa cea bună!"
Măcinat de dor şi grijă, Jivadatta a continuat să rătăcească încolo şi încoace până nimeri într-un sat, unde fu primit în casa unui bogaţjsrahman. Soţia gazdei, o femeie frumoasă şi bine îmbrăcată, pe care o chema Priyadatta, îl primi cu cinstea şi

politeţea cuvenite, poruncind slujnicelor: „Spălaţi-i picioarele şi îngrijiţi—1 pe cinstitul nostru oaspete Jivadatta, căci astăzi este a treisprezecea zi de când umblă nemâncat şi neprimenit, din pricina despărţirii". Uimit, Jivadatta gândi: „Oare Anangaprabha a trecut pe aici, ori această femeie este o vrăjitoare?" După ce porunca gazdei fusese împlinită de slujnice, şi îşi astâmpărase foamea, Jivadatta o întrebă pe frumoasa gazdă cu umilinţa şi respect: „Spune-mi, neprihănită femeie, cum ai aflat povestea mea? Şi mai spune-mi, dacă ştii, unde sunt soţia iubită şi sabia mea?" Iar virtuoasa Priyadatta îi răspunse aşa: „în inima mea îşi are sălaş numai soţul meu şi nici în vis nu încape acolo vreun alt bărbat. Pe toţi ceilalţi bărbaţi îi socotesc fraţii mei şi nici unul care îmi trece pragul nu pleacă fără a fi omenit, după obicei. Datorită virtuţii'mele am fost înzestrată cu harul de a cunoaşte trecutul şi a citi prezentul şi viitorul. Anangaprabha a fost luată de regele Harivara şi dusă în cetatea sa de scaun, care îi poartă numele. Căci destinul a făcut ca regele să fie atras de glasul ei dulce^iar tu nu poţi face nimic împotriva lui, căci el este puternic. Mai mult, Anangaprabha cea impură îl va părăsi şi se va duce în braţele altui bărbat. Nu uita că Durga ţi-a dăruit sabia numai ca să o cucereşti p"e femeia aceea; iar acum, după ce şi-a îndeplinit misiunea, prin puterea ei divină s-a înapoiat la zeiţă. Şi cum de nu îţi aminteşti că zeiţa Durga, în bunătatea ei, ţi-a dezvăluit soarta care o aşteaptă pe Anangaprabha, datorită blestemului care o apasă? De aceea, nu trebuie să te descurajezi din cauza întâmplării predestinate şi nici trist să nu fii, frăţioare! Şi-apoi, ce-ţi pasă de femeia care te-a trădat pentru un altul şi care din pricina aceasta a decăzut în rândul fiinţelor muritoare, pierzându-şi şi puterile miraculoase?"
Ascultând îndemnul virtuoasei femei, Jivadatta îşi , stăpâni patima faţă de Anangaprabha şi, dezgustat de firea uşuratică a acesteia, răspunse: „Măicuţă! Cuvintele tale înţelepte mi-au risipit tulburarea şi mi-au deschis ochii! Necazurile s-au abătut pe capul meu din pricina păcatelor pe care le-;am înfăptuit în vieţile mele din trecut. De aceea mă voi despovăra de sentimentul geloziei şi am să întreprind un pelerinaj la locurile sfinte pentru a mă spăla de păcate. Căci duşmănindu-mă cu alţii din pricina acestei femei nu voi avea nici un folos. Acela care izbuteşte ‚şă-şi stăpânească mânia va ajunge să stăpânească lumea!" Atunci sosi şi preacinstitul soţ al virtuoasei Priyadatta, un bărbat la fel de ospitalier ca şi soţia sa, care îl salută cu politeţe şi prietenie, făcându-1 pe oaspete să-şi uite durerile şi necazurile. După ce se odihni, Jivadatta îşi luă rămas bun de la *gazde* şi purcese la Pelerinajul pe care se legase că îl va întreprinde la locurile sfinte.

O bună bucată de vreme Jivadatta colindă diferite locuri sfinte de scăldat, depăşind multe piedici şi înfruntând multe greutăţi, ducând o viaţă aspră de schimnic, hrănindu-se doar cu rădăcini şi fructe. Apoi se duse la

sanctuarul aceleia care sălăşluia în munţii Vindhya şi îşi supuse trupul unui regim aspru de penitenţe, postind şi dormind pe un aşternut din iarba *kusa.* Atunci, zeiţa Ambika - foarte mulţumită de semnele de adâncă devoţiune - i se înfăţişă lui Jivadatta şi îi zise: „Ridică-te, fiule, şi ascultă ce ţi-oi spune. într-una din vieţile voastre trecute eraţi patru prieteni: Panciamula, Ciaturvaktra, Mahodaramukha, iar al patrulea erai tu însuţi şi te chema Vikatavadana. Odată v-aţi dus să vă plimbaţi pe malul Gangelui. Acolo aţi zărit îmbăindu-se în apele sfinte o tânără fată, Ciapalekha pe numele ei, care era fiica ermitului Kapilajata. Toţi patru v-aţi legat de ea, căci era frumoasă, dar ea v-a respins, zicându-vă: «Sunt fecioară, daţi-mi pace!» Prietenii tăi s-au retras, numai tu nu i-ai dat ascultare, ci - apucând-o de mână - ai tras-o cu sila către tine. Disperată, fata şi-a chemat în ajutor tatăl, care - fiind în apropiere - a apărut îndată. Tu însă tot nu ai lăsat mâna fetei şi atunci ermitul v-a afurisit pe toţi patru: «Oameni răi! Să vă naşteţi toţi patru ca fiinţe muritoare!» Iar când tu, speriat, l-ai întrebat cum veţi putea să vă sloboziţi de blestem, el a spus: «Când ai să-i ceri mâna prinţesei Anangarati şi o să vă duceţi în lumea ei de *vidyadhara,* primii trei vor fi sloboziţi de blestem. însă după ce Anangarati va deveni *vidyadhara,* tu ai să o pierzi şi multe necazuri ai să înduri. Doar după ce ai să o proslăveşti vreme îndelungată pe zeiţa Durga, te vei elibera şi tu de blestem; iai această pedeapsă va fi mai aspră pentru tine fiindcă ai pus mâna pe fata aceea, Ciapalekha şi pentru că ai luat nevestele altora. Iar după ce veţi scăpa de blestem, veţi deveni cei patru eroi din Deccan: Panciaputtikha, Bhaşajna, Khadgadhara, iar al patrulea vei fi tu, Jivadatta.» Pe primii trei i-am absolvit de păcat înaintea ta, căci au venit şi m-au proslăvit îndată ce Anangarati s-a întors la locul ei de baştină. Iar pe tine te slobozesc acum, căci sunt mulţumită de dovezile de fidelitate pe care mi le-ai oferit Iar eu am să-ţi dau focul sacru ca să te purifici în el şi dobândeşti un trup nou, neprihănit. Renunţă, deci, la penitent şi fă cum îţi poruncesc!" Grăind aşa, zeiţa îi dădu focul sfânt apoi se făcu nevăzută.

Iar Jivadatta lăsă trupul păcătos să fie mistuit de foci miraculos şi renăscu purificat! Dacă până şi zeii care necinstea

femeile altora sunt pedepsiţi şi îndură suferinţe crunte, care e oare pedeapsa pentru acelaşi păcat înfăptuit de fiinţe inferioare?

între timp, Anangaprabha deveni prima regină în cetatea Harivara, reşedinţa regelui Harivara. Iar regele nu se mai dezlipea de ea, petrecând zi şi noapte alături de ea, trecând poverile cârmuirii regatului pe umerii, primului său ministru, pe care îl chema Sumantra. Odată se abătu pe acolo un tânăr dascăl de dans foarte .iscusit, pe care îl chema Labdhavara. încântat de meşteşugul acestuia, regele îl cinsti dăruindu-i bogăţii şi numindu-1 mare maestru al dansului în haremul regal. Labdhavara o învăţă pe Anangaprabha să dănţuiască atât de frumos, încât chiar şi rivalele sale - celelalte soţii ale regelui - nu izbuteau să nu o admire, preţuindu-i talentul. Curând însă, fermecat deopotrivă de meşteşugul şi de făptura dascălului, Anangaprabha se înamora nebuneşte de acesta; iar Labdhavara - graţie intervenţiei zeului Iubirii, învăţă un nou stil de dans vrăjit. într-o zi, când se găseau singuri în sala de dans, Anangaprabha îi mărturisi, în şoaptă, focul care îi mistuia inima şi trupul. „Nu mai pot trăi fără tine! zise ea topită de dor. însă, de bună seamă, regele nu va îngădui să ne iubim. De aceea, haide să plecăm undeva, acolo unde regele nu ne va găsi. Tu eşti bogat, căci regele - fermecat de iscusinţa dansului tău minunat - ţi-a dăruit mult aur, herghelii de cai şi turme de cămile, iar eu am multe giuvaeruri şi podoabe de preţ. De aceea haide să plecăm într-un loc unde vom fi feriţi de ochii suveranului!"

Dascălul, încântat, acceptă fără să şovăie propunerea tinerei femei. Anangaprabha îmbrăcă straie bărbăteşti şi se duse, în taină, acasă la noul ei iubit, însoţită de una din slujnicele care îi era devotată cu trup şi suflet. Apoi amândoi porniră călare la drum, luând şi o cămilă încărcată până la refuz cu aur, giuvaeruri şi tot felul de alte bogăţii.

Iată, deci, că Anangaprabha renunţă mai întâi la starea minunată de *vidyadhara,* apoi abandonă tronul şi îşi legă soarta de norocul unui bard. O, uşuratice sunt la minte şi la inimă femeile! Anangaprabha se însoţi cu acel dascăl de cântece şi dansuri şi împreună călătoriră până ajunseră în oraşul Viyogapura. Aici se instalară şi trăiră în fericire, gustând plăcerile vieţii.

între timp, regele Harivara, negăsind-o pe iubita sa Anangaprabha şi dându-şi seama că femeia îl părăsise, era gata să-şi pună capăt zilelor de mare durere. însă primul-ministru, Sumantra, îl încuraja pe rege, zicându-i cu înţelepciune: „De ce

te agiţi şi te prefaci că nu înţelegi situaţia, Măria Ta? Judecă singur: la ce te puteai aştepta de la femeia care şi-a lăsat bărbatul - ce devenise *vidyadhara* prin puterea paloşului - şi s-a aruncat în braţele tale îndată ce te-a văzut? Putea ea să-ţi rămână credincioasă? De aceea nu e de mirare că a plecat cu altul, care i s-a părut a fi pe placul ei, deşi nu îţi era nicidecum superior! Fără îndoială, a fugit cu dascălul de dans, fiindcă nici acesta nu este de găsit. Mi s-a spus că ultima oară au fost zăriţi împreună în sala de dans, azi-dimineaţă. Spune-mi, Măria Ta, de vreme ce cunoşti adevărurile p,e care ţi le-am spus, de ce dăinui în greşeala de a o dori? Căci femeia uşuratică este ca soarele înainte de a apune: sclipeşte o clipă pentru toată lumea!"

După ce îl ascultă, regele căzu pe gânduri şi în sinea sa îşi zise: „Da, omul acesta e înţelept şi a grăit adevărul.

Femeia uşuratică e schimbătoare ca viaţa omului; legătura cu ea este nestatornică, se schimbă în fiecare clipă până când, în cele din urmă, te scârbeşte. înţeleptul se va feri de apele adânci şi de femeie, căci dacă va cădea în puterea oricăreia din ele, va pieri înecat. Numai cei care sunt stăpâni pe ei înşişi şi nu se lasă pradă plăcerilor şi nici în abundenţă nu se lăfăie, dar.nu dau înapoi în faţa greutăţilor şi primejdiilor, aceia vor cuceri lumea!" Aşa cugetă regele Harivara şi, ascultând povaţa înţeleaptă a primului său sfetnic, înlătură amărăciunea din inimă şi se mulţumi cu celelalte soţii pe care le avea.

Anangaprabha trăi câtva timp cu Labdhavara, dascălul de dans, în oraşul numit Viyapura. Aici, soarta vru ca el să lege prieteşug cu un aventurier pe care îl chema Sudarsana şi a cărui unică îndeletnicire era mânuirea zarurilor. Acest escroc, priceput la jocurile de noroc, îl jecmăni de toată avuţia pe dascăl, în faţa ochilor femeii sale, lăsându-1 sărac lipit pământului. Atunci, fără să şovăie, Anangaprabha îşi părăsi soţul şi se aruncă în braţele aventurierului Sudarsana. Iar Labdhavara, dascălul de dans, sărăcit, singur şi fără nici un rost în viaţă, îşi strânse părul coc şi se instala pe malul Gangelui, pentru a şe închina şi pocăi.

Anangaprabha, care nu se sfia să-şi schimbe atât de uşor bărbaţii, rămase cu Sudarsana, aventurierul. într-o noapte întunecoasă fură călcaţi de necunoscuţi care îi tâlhăriră, furându-le toată avuţia din casă. Sudarsana îşi dădu seama că Anangaprabha era foarte nemulţumită de starea de sărăcie în care căzuseră şi îi zise: „Fii liniştită, iubita mea, mâine mergem împreună la prietenul meu Hiranyagupta, un distins şi bogat neguţător, pentru a-1 ruga să ne împrumute nişte bani". Soarta 1-a împins pe Sudarsana să facă pasul acesta. A doua zi, însoţit de Anangaprabha, el s-a dus la prietenul său, bogatul neguţător, cerându-i o sumă

cu împrumut. însă Hiranyagupta, neguţătorul, zărind-o pe Anangaprabha, pe loc se îndrăgosti de ea şi, la fel, femeia îl plăcu pe el. Atunci el îi spuse foarte politicos lui Sudarsana: „Mâine îţi voi da aur. Rămâneţi acum la masă cu mine". Bănuitor, căci zărise privirile schimbate de cei doi, aventurierul refuză invitaţia, zicând: „Nu am venit ca să luăm masa cu tine", dar neguţătorul insista: „Dacă-i aşa, prietene, măcar las-o pe soţia ta să cineze cu mine, căci pentru prima oară ea a păşit în casa mea."

Sudarsana tăcu, deşi pricepuse ce urmărea gazda; iar neguţătorul o luă pe Anangaprabha în locuinţa sa unde băură, se veseliră şi se giugiuliră, fără să le pese de bărbatul care se perpelea aşteptând afară. într-un târziu slugile veniră şi, după cum primiseră poruncă, îi ziseră: „Stăpânul nostru îţi trimite vorbă că, după ce au luat masa, soţia ta s-a înapoiat acasă. Ce mai aştepţi? Poate că nu ai văzut-o când, a plecat. Du-te de aici!" Sudarsana răspunse, cu încăpăţânare: „Ea nu a ieşit din casă, este înăuntru, iar eu n-am să plec fără ea!" Atunci, fără multă vorbă, slugile îl izgoniră cu lovituri de picior aplicate în spate. Amărât şi dezamăgit, Sudarsana cugetă aşa, în timp ce se îndrepta spre locuinţa sa: „Vai! Neguţătorul îmi era prieten şi totuşi mi-a furat soţia! De bună seamă, plătesc deja pentru păcatele pe care le-am comis chiar în viaţa aceasta! Căci Hiranyagupta s-a purtat faţă de mine aşa cum eu m-am purtat cu Labdhavara, profesorul de dans. Şi atunci, de ce să mă supăr pe cineva pentru că s-a purtat urât cu mine, când eu însumi m-am purtat urât cu altcineva? De aceea am să renunţ, ca să nu mai fiu umilit!"

Dobândindu-1 de soţ pe acest bărbat chipeş şi bogat, Anangaprabha era fericită ca albina care s-a aşezat pe o floare plăcut mirositoare. Cu timpul ea a devenit stăpâna absolută a averii şi a inimii acestui negustor renumit. Vestea despre frumuseţea strălucită a soţiei lui Hiranyagupta a ajuns şi la urechile regelui Virabahu care însă, cinstit şi virtuos fiind, nu i-a luat-o. încet-încet averea neguţătorului - deşi uriaşă - a scăzut tot mai mult, sleindu-se, din pricina cheltuielilor nesăbuite făcute de femeia sa. Căci şi norocul îşi întoarce faţa de la gospodăria în care domneşte femeia impură! Neguţătorul Hiranyagupta strânse bruma de marfă ce îi mai rămăsese şi purcese către insula numită Suvarnabhumi pentru a vinde şi a cumpăra. O luă cu el pe Anangaprabha, pentru că nu avea încredere să o lase singură, şi împreună călătoriră până ajunseră la oraşul Sagarapura, nu departe de mare. Aici întâlniră un ataman de pescari din partea locului, pe care îl chema Sagaravira. împreună cu acesta, Hiranyagupta Şi Anangaprabha călătoriră până la ţărmul mării. Aici, după ce

se tocmiră şi se învoiră, atamanul - care era şi marinar - îi luă pe corabia sa şi porniră la drum. Străbăteau deja marea de mai multe zile când deodată, din senin, apăru un nor negru ca întunericul nopţii - .brăzdat de fulgere înspăimântătoare ca nişte balauri de foc - şi învălui corabia. Se stârni un uragan nemaipomenit, iar corabia se frânse şi începu să se scufunde. Echipajul cuprins de panică urla îngrozit, iar neguţătorul - văzând că situaţia era disperată - îşi înfăşură strâns straiele pe trup, o privi pe Anangaprabha, zicându-i: „Adio, dragostea mea!" şi -aruncându-se în valuri - începu să înoate voiniceşte. Norocul era de partea lui, căci - tocmai când puterile începeau să-1 lase - apăru o corabie, fiind pescuit şi salvat de marinari.

Sagaravira, atamanul, a legat la repezeală mai multe scânduri late şi a făcut o plută încăpătoare pe care s-a "refugiat împreună cu femeia îngrozită. Apoi s-a îndepărtat, lopătând, de la locul naufragiului, în urma lor, îndată ce sfărâmăturile corăbiei fuseseră înghiţite de valuri, norul dispăru, cerul se însenină şi marea se potoli, întocmai omului care s-a liniştit după ce şi-a descărcat furia.

în timpul acesta, corabia pe care Hiranyagupta îşi aflase salvarea înainta împinsă de un vânt prielnic de la pupă şi în cinci zile ajunseră la uscat. Neguţătorul coborî la ţărm, îndurerat pentru pierderea iubitei. Curând însă se

consolă, cugetând la căile necunoscute ale destinului. Se înapoie în oraşul de baştină şi, fiind bărbat optimist şi hotărât, şi-a revenit repede şi şi-a redobândit stăpânirea de sine. Apoi, apucându-se iarăşi de negoţ, a câştigat şi şi-a refăcut averea.

Sagaravira, ■ şeful pescarilor, izbuti - după o zi de navigaţie - să aducă pluta la liman. Aici, atamanul o consolă pe Anangaprabha, adăpostind-o în locuinţa sa, care era un adevărat palat. Anangaprabha cugetă la situaţia sa şi - socotind că atamanul pescarilor era un erou care îi salvase viaţa; că prin bogăţie era egalul unui cap încoronat; că era chipeş şi în floarea tinereţii şi că - ceea ce era mai important - se supunea capriciilor ei -hotărî să-1 ia de bărbat. Femeia care a decăzut nu mai face deosebire între demn şi nedemn, între superior şi inferior. Continuă, deci, să trăiască în palatul noului ei soţ, cheltuindu-i averea pe care acesta i-o pusese la picioare.

într-o zi, pe când se afla pe terasa palatului, Anangaprabha zări trecând pe uliţa principală un tânăr şi chipeş *kşatrya,* pe care îl chema Vijayavarman şi de care se îndrăgosti din prima clipă. Fără să stea pe gânduri, îl opri pe tânăr şi îi mărturisi simţămintele care o cuprinseseră. „Ia-mă cu tine - zise ea -căci înfăţişarea ta m-a vrăjit şi te iubesc din toată inima!" Tânărul o primi cu bucurie pe această femeie frumoasă cum alta nu

exista în cele trei lumi şi care i se oferea ca un dar căzut din ceruri, ducând-o acasă la el.

Când Sagaravira îşi dădu seama că iubita sa nu era de găsit nicăieri, fu cuprins de deznădejde. Abandonă tot ce avea şi se duse pe malul Gangelui, hotărât să-şi pună capăt zilelor prin post şi rugăciune. Nu e de mirare că suferea crunt, căci niciodată un om de castă inferioară, cum era el, nu putea nădăjdui să aibă o soţie *vidyadhara.* Lui Anangaprabha însă nu îi păsa! Ea continuă să trăiască mulţumită, în oraşul Sagarapura, fără opreligti, cu tânărul *kşatrya* Vijayavarman.

într-o zi, regele, pe care îl chema Sagaravarman, porni să cutreiere oraşul, care îi purta numele, călare pe o femelă de elefant. Şi cum se plimba pe uliţa principală, trecu întâmplător prin faţa locuinţei tânărului *kşatrya.* Anangaprabha, care auzise că regele se plimba prin împrejurimi, se urcase pe terasa casei, din curiozitate. Dar în clipa când îl zări pe suveran, bărbat frumos şi viril, uşuratica femeie se îndrăgosti cu patimă de el şi, fără să cugete strigă cu îndrăzneală: „Vai! Niciodată în viaţa mea nu m-am plimbat călare pe un elefant! Luaţi-mă şi pe mine, să mă bucur de plăcerea plimbării!" Când o auzi, omul care strunea elefantul se uită la rege; iar regele, zărind-o, îndată fu cucerit de necunoscuta frumoasă ca luna nouă pe cer şi porunci: „Trage aproape fără zăbavă şi las-o să urce pe elefant pe această minunată femeie!" Sluga făcu aşa cum i se poruncise, iar Anangaprabha - când văzu că elefantul s-a lipit de zidul casei

- se aruncă de la înălţime, ca din întâmplare, drept în braţele regelui! Cum se face că această femeie, care la început nu vroia să audă de măritiş, acum avea o poftă nesăţioasă de bărbat? De bună seamă, o ajunsese blestemul părintelui ei! Prefăcându-se speriată că va cădea, femeia îl înlănţui cu braţele pe după gât şi se lipi strâns de rege, iar acesta - simţindu-i căldura trupului tânăr - avu senzaţia că sângele îi alerga mai vioi prin vine. Regele o duse repede la palat pe femeia care - folosind un vicleşug - i se oferea, dornică de a fi strânsă în braţe şi sărutată. Anangaprabha fu dusă în harem; aici, după ce istorisi povestea ei, regele Sagaravarman o făcu soţia sa favorită.

Tânărul *kşatrya* află că femeia sa fusese ridicată şi că se afla la palat. Fără să şovăie, se duse şi atacă garda regelui, răpunând mulţi soldaţi, până când - copleşit de numărul adversarilor

- căzu în luptă, aşa cum îi şedea bine unui războinic. Iar sufletul lui se înălţă la sălaşul zeilor, purtat de nimfele celeste, care i-au spus: „Ce treabă ai tu cu această femeie nevrednică, ce merită să fie dispreţuită? Vino în ceruri şi acolo ne vei iubi pe noi!"

Iar Anangaprabha se potoli, renunţă să peregrineze prin braţele

bărbaţilor, socotind că soarta fusese generoasă dăruindu-i ca soţ pe regele Sagaravarman, căruia îi rămase statornic fidelă, la fel cum neabătut fluviile îşi găsesc limanul liniştii la pieptul oceanului. La rândul său, regele socoti că - dobândind-o pe această femeie I - scopul vieţii sale fusese atins şi trăi mulţumit şi fericit.

Timpul se scurse şi Anangaprabha, acum regina lui Sagaravarman, rămase grea, aducând - când sosi sorocul - un fiu pe lume. De mare bucurie regele oferi o strălucită petrecere, dându-i numele de Samudravarman acelui fiu nobil. Iar. când Samudravarman, crescând, deveni bărbat în toată puterea cuvântului, respectat şi preţuit de supuşi, tatăl îl unse moştenitor al tronului. La vremea potrivită, băiatul o aduse la palat pe Kamalavati, fiica regelui Samaravarman, pe care o luă de soţie. •Atunci regele îi dărui propriul regat, însă bravul tânăr - cunoscând îndatoririrle unui *kşatrya* - se prosternă la picioarele părintelui său şi-i zise: „Tată, binecuvântează-mă şi îngăduie-mi să plec, deoarece vreau să cuceresc lumea. Căci cârmuitorul care nu îndrăzneşte să crească moşia prin cuceriri este dispreţuit, la fel ca bărbatul lipsit de bărbăţie! Numai monarhul care şi-a dobândit gloria prin forţa armelor, cu care i-a înfrânt şi i-a supus pe ceilalţi cârmuitori, va fi respectat şi preţuit. Iar regii care îşi întemeiază suveranitatea persecutând şi oprimându-şi supuşii trebuiesc dispreţuiţi, căci ei nu sunt mai buni decât fiarele sălbatice!" Tatăl său, regele Sagaravarman, îi răspunse: „Fiule, eşti tânăr şi te aprinzi iute; cârmuieşte ţara cu înţelepciune pentru ca nimic nedrept să nu se întâmple supuşilor tăi. Un rege nu purcede la război înainte de

a-şi cumpăni puterea şi a-şi aprecia şansele. Căci, deşi eşti erou şi oastea ta e numeroasă, mai este şi norocul de care trebuie să ţii seama: nu te poţi bizui numai pe noroc în victorie, fiindcă norocul e schimbător şi uneori înşelător!"

Cu asemenea vorbe şi alte argumente înţelepte regele se strădui să-şi potolească fiul, dar în zadar. Căci Samudravarman insistă şi izbuti, deşi cu greutate, să-şi convingă părintele, obţinând îngăduinţa şi binecuvântarea lui. Pomi - deci - în campanie, obţinând victorie după victorie, înfrânse şi supuse multe capete încoronate, cucerindu-le ţările. Viteazul prinţ se înapoie în cetate încununat de glorie şi cu prăzi bogate - mulţime de elefanţi şi cai, aur, giuvaeruri şi alte capturi de mare preţ. Iar când intră în palat, prinţul se prosternă cu umilinţă în faţa părinţilor bucuroşi, punându-le la picioare toate cuceririle şi bogăţiile. Apoi prinţul oferi daruri brahmanilor, iar restul aurului şi pietrelor preţioase îl împărţi suitei, norodului şi ostaşilor. Toată lumea era îndestulată şi fericită, iar sărăcia pieri din împărăţie şi doar cuvântul rama"

însă golit de înţeles. Iar regele Sagaravarman şi regina sa, Anangaprabha, văzând gloria, respectul şi bogăţiile dobândite prin eroism de fiul lor, Samudravarman, socotiră încheiată misiunea lor pe acest pământ. De aceea, după ce petrecerile şi veselia se potoliseră, regele grăi aşa, în faţa moştenitorului tronului şi a miniştrilor: „Viteazul meu băiat, socotesc că am înfăptuit tot ce îmi era hărăzit în viaţa aceasta. De aceea voi pleca, cât încă mă ţin puterile, şi am să mă stabilesc într-unui din locurile sfinte de pelerinaj, unde îmi voi petrece restul zilelor care mi-au mai rămas. Căci, iată, bătrâneţea îmi şopteşte la ureche: «Trupul este pieritor, chiar dacă nu vrei să-1 părăseşti.»" Şi, cu toate că virtuosul fiu, Samudravarman, încercă să-1 reţină, regele înfăptui hotărârea luată, retrăgându-se cu iubita sa regină, Anangaprabha. Fiul îşi însoţi părinţii şi, după ce aceştia se instalară cum se cuvine, se înapoie în cetatea de scaun, cârmuind cu blândeţe şi dreptate norodul.

După ce rămaseră singuri, regele Sagaravarman şi regina Anangaprabha îl proslăviră pe marele zeu Siva, postind, înălţând rugăciuni şi închinându-se. Iar Siva li se arătă în vis şi le spuse: „Sunt foarte mulţumit de penitenţele tale, o, rege, şi ale soţiei tale Anangaprabha. Aflaţi acum că amândoi faceţi parte din neamul *vidyadhara* şi că mâine - luând sfârşit blestemul care vă apăsa -, o să vă înapoiaţi în lumea voastră." Apoi zeul dispăru, iar regele se deşteptă, minunându-se; o dată cu el se trezi şi Anangaprabha, care avusese un vis asemănător. Anangaprabha, plină de bucurie, zise: „Iubitul meu soţ, acum mi-am amintit ce s-a petrecut în viaţa mea dinainte. Eu sunt fiica lui Samara, un prinţ *vidyadhara* din cetatea Virapura şi am purtat numele de Anangarati; am ajuns o fiinţă muritoare din pricina blestemului părinţilor mei, care s-au supărat pe mine pentru că făceam nazuri şi îi respingeam pe toţi pretendenţii care îmi cereau mâna. Devenind muritoare, mi-am pierdut puterile miraculoase şi am uitat că fac parte din neamul *vidyadhara.* Dar acum mi-am reamintit totul!"

De-abia terminase de povestit şi regele Samara, tatăl lui Anangaprabha, se pogon din ceruri şi li se arătă. Regele Sagaravaraman îl întâmpin? cu tot respectul, iar Samara, luând-o h braţe pe fiica sa, zise: „Vino, fata mea! Chinurile tale au luat sfârşit şi o dată cu ele şi blestemul care te apăsa. Căci tu ai suferit într-o singură viaţă cât alţi muritori suferă în opt vieţi! Primeşte, totodată, înapoi toate puterile miraculoase pe care le Pierduseşi la început". Apoi se întoarse către regele Sagaravarman S1 §rai: „Şi tu eşti un prinţ *vidyadhara* şi te numeşti Madanaprabha.

Eu sunt regele Samara, iar aceasta e fiica mea Anangaprabha. De demult, când a sosit vremea să se mărite, mulţi prinţi de seamă au cerut-o de soţie; însă ea, conştientă- de frumuseţea ei, s-a îngâmfat şi i-a respins pe toţi, socotindu-i nedemni de a-i lua de soţ. Iar soarta a facut-o să te refuze chiar şi pe tine. Supărat şi deznădăjduit, am osândit-o să devină muritoare. însă tu, îndrăgostindu-te cu patimă de ea, te-ai închinat şi l-ai proslăvit pe Siva - zeul care împlineşte dorinţa fidelilor săi. Zeul ţi-a ascultat ruga, iar tu - pentru a o putea lua de soţie - ţi-ai abandonat neamul. Acum, după ce blestemul şi-a pierdut puterea, înapoiaţi-vă amândoi în lumea voastră fermecată."

După ce ascultă cele spuse de regele Samara, Sagaravarman îşi aminti că se mai născuse o dată, în trecut. Se scaldă în apele râului Prayaga, curăţindu-şi trupul, şi imediat redeveni vechiul Madanaprabha. Anangaprabha, la rândul ei, redobândi vechea-i înţelepciune miraculoasă, precum şi strălucirea cerească a trupului, o dată cu spiritul de *vidyadhara.* Madanaprabha şi Anangaprabha rămaseră fermecaţi văzând schimbările minunate suferite de trupurile lor şi se îndrăgostiră cu şi mai mare patimă unul *As* celălalt. Atunci Samara, regele celor care zboară la ceruri, i-a luat pe toţi şi i-a purtat miraculos prin văzduh, până la Virapura, cetatea neamului *vidyadhara.* Aici, Samara o dădu pe fiica sa Anangaprabha - cu tot ceremonialul cuvenit - de soţie lui Madanaprabha. Apoi Madanaprabha, rege din neamul *vidyadhara,* a luat-o pe soţia sa şi împreună s-au dus în cetatea sa de baştină, unde au trăit fericiţi.

Nala şi Damayanti

Trăia pe vremuri un rege pe care îl chema Nala, a cărui frumuseţe o depăşea - cred - pe cea a zeului Iubirii, deoarece acesta, disperat, şi-a jertfit trupul ca ofrandă dată focului în faţa "ochiului mânios al lui Siva. Nu era

căsătorit şi, interesându-se încoace şi încolo, a aflat că Damayanti, fiica lui Bhima, regele statului Vidarbha, i-ar putea fi o soţie potrivită. Bhima a răscolit şi el lumea toată, dar nu a găsit un alt rege care să poată fi soţ mai bun fiicei sale, Damayanti.
în timpul acesta, într-una din zilele călduroase, Damayanti se duse la iazul din mijlocul cetăţii ca să se scalde şi să se răcorească. Acolo, într-o parte a iazului, zări o lebădă maiestuoasă care ciugulea nişte lotuşi albi şi azurii. Atrasă de frumuseţea păsării, fata folosi un şiretlic ca să o prindă: îşi scoase veşmântul şi îl aruncă prin suiprindere peste lebădă şi o captură. însă lebăda, fiind măiastră, grăi cu glas omenesc: „Prinţesă! Slobozeşte-mă şi te-oi mulţumi şi eu cu ceva. Cunosc un rege, pe care îl cheamă Nala, şi de care s-au îndăgostit chiar şi zânele din ceruri. Se cuvine ca acest rege să-ţi fie soţ fiindcă voi doi vă potriviţi cum nu se poate mai bine. Iar dacă mă asculţi şi mă laşi să plec, eu am să fiu solul iubirii tale pentru el!" Prinţesei îi plăcu felul cum îi vorbise minunata lebădă şi o lăsă să plece, zicându-i: „Bine! Fie! Iar eu nu-1 voi lua de soţ decât pe Nala şi pe nimeni altcineva!" Căci Nala pătrunsese pe calea auzului în inima prinţesei Damayanti şi o cucerise.
Lebăda zbură cu repeziciune şi în scurt timp ajunse deasupra 'acului în care se scălda regele Nala. Se lăsă lin pe apa cristalină,]n apropierea regelui, iar acesta - încântat de frumuseţea splendidă a zburătoarei - o captură, prinzând-o sub straiul pe care îl aruncă Peste ea. Atunci lebăda grăi: „O, rege! Redă-mi libertatea, căci ^ venit anume să te văd. Eu sunt purtătoare mesajului de iubire ^are îţi este adresat. Ascultă! Regele Bhima, cârmuitorul statului Vidarbha, are o fată pe care o cheamă Damayanti. Această Pinţesă - atât de frumoasă încât e dorită chiar şi de zei - s-a

îndrăgostit de tine, căci eu i-am descris virtuţile care te împodobesc şi de aceea te-a ales să-i fii soţ. Iar eu sunt solul care îţi aduce mesajul ei de iubire!" Cuvintele rostite de minunatul mesager îl încântară pe Nala, care în acelaşi timp îşi simţi inima străpunsă de săgeata zeului cu Arcul de Flpri. „Divină Zburătoare - răspunse el - sunt fericit că prinţesa m-a ales pe mine, împlinind propria-mi dorinţă!" Grăind aşa, slobozi lebăda, care zbură drept la Damayanti şi-i transmise răspunsul pe care Nala îl dăduse.
Acum Damayanti tânjea de dorul bărbatului hărăzit şi, dorind să grăbească atingerea ţelului, o rugă pe mama sa să-1 îmboldească pe rege ca să poruncească organizarea ceremoniei *svayamvara**. Tatăl ei, regele Bhima, consimţi şi îndată trimise soli în cele patru vânturi pentru a pofti toate capetele încoronate de pe pământ j să participe la această măreaţă întrecere. Peste puţin timp cei invitaţi - cârmuitori sau prinţi tineri vestiţi - începură să sosească în şiruri nesfârşite la cetatea de scaun a statului Vidarbha; printre aceştia se afla şi Nala, care apăru într-o caleaşca strălucitoare.
Despre măreaţa ceremonie aflară şi zeii, cărora pustnicul Narada le povesti dragostea iscată între Nala şi Damayanti. Dintre aceştia Indra, Agni, Yama**, Varuna*** şi Zeul Vânturilor - ce cu osebire râvneau la frumoasa prinţesă - se întruniră şi se sfătuiră; apoi i se înfăţişară prinţului Nala pe care îl găsiră în dârdora pregătirilor de călătorie, şi îi spuseră, după ce acesta mai întâi se prosternă la picioarele lor: „Du-te, Nala, şi spune-i lui Damayanti să aleagă pe unul dintre noi, fiindcă o iubim. Şi mai spune-i că nu are rost să aleagă un muritor care este sortit pierii. Pe când zeii sunt veşnici şi nepieritori. Iar ţie, prin milostenia noastră, îţi dăruim harul de a pătrunde nevăzut peste tot, pentru a-i putea transmite mesajul nostru". Nala răspunse: „Am să fac ceea ce mi-aţi poruncit!", se închină în faţa puternicilor zei şi plecă fără să mai zăbovească. Pătrunse fără să fie văzut în iatacul prinţesei şi îi transmise, cuvânt cu cuvânt, mesajul zeilor. Dar virtuoasa fată, după ce ascultase, răspunse: „Or fi zeii nemuritori, totuşi Damayanti nu îl va lua de soţ decât pe Nala!" Nala se bucură când constată nobleţea sentimentelor prinţesei şi i se arătă ochilor ei. Apoi plecă şi le trasmise marilor zei întocmai răspunsul pe care îl dăduse Damayanti. Mulţumiţi de modul cum îşi împlinise misiunea, zeii îl blagosloviră pe Nala, zicându-i: „Eşti

* Ceremonie în cadrul căreia o prinţesă care a ajuns Ia vârsta măritişului îşi alege viitorul soţ dintre prinţii sosiţi pentru a concura 1*. dobândirea mâinii ei. ^^
** Zeul Morţii.
*** Zeul Oceanelor.

credincios, de aceea noi te vom ajuta. Doar să te gândeşti la unul din noi când vei fi la ananghie, iar noi vom fi alături de tine".
încântat, Nala purcese către Vidarbha; însă şi cei cinci zei, în frunte cu Indra, se duseră acolo, luând toţi înfăţişarea lui Nala, pentru a o înşela pe frumoasa prinţesă. Damayanti îi ignoră pe regii şi prinţii care îi erau prezentaţi unul câte unul de fratele ei şi se opri când îi fu anunţat prinţul Nala. însă rămase uluită trezindu-se în faţă cu şase persoane, toţi cu chipul lui Nala, fiecare cu umbra sa şi cu capacitatea de a clipi. Zăpăcită, ca şi fratele ei ce rămăsese năuc, Damayanti îşi zise: „De bună seamă, această minune a fost pusă *}a.* cale de cei cinci stâlpi ai lumii ca să mă încurce şi să mă înşele. Totuşi unul din ei este Nala şi eu numai pe el am să-1 aleg!" Aşa cugetă virtuoasa femeie; apoi, cu faţa îndreptată spre soare şi cu gândul ţintuit asupra alesului ei, Damayanti grăi: „O, voi, izbăvitori ai omenirii! Nici în somn Nala nu părăseşte inima mea! Deoarece sunt atât de statornică, milostiviţi-vă şi arătaţi-mi, rogu-vă, înfăţişarea voastră adevărată. Căci pentru fecioara care şi-a ales iubitul, toţi ceilalţi bărbaţi sunt străini, pe când pentru aceştia ea este femeia altuia! Atunci de ce vreţi să mă înşelaţi?" Zeii, înduplecaţi, în frunte cu Indra, îşi reluară înfăţişarea lor divină, pe când adevăratul Nala rămase neschimbat.

Fericită, prinţesa îi aruncă o privire plină de dragoste, frumoasă ca lotusul" îmbobocit, şi-i petrecu pe după gât ghirlanda de flori ce consacra alegerea sa. Iar gestul ei fu însoţit de o ploaie de flori care începu să cearnă din înaltul boitei cereşti. Atunci regele Bhima porunci să fie organizată o ceremonie fastuoasă de căsătorie a- fiicei sale, Damayanti, cu regele Nala, la care au participat principi şi capete încoronate care s-au adunat din toate cele patru vânturi; precatn şi mulţi zei care au pogorât din sălaşul lor ceresc. A venit cniar şi Indra, precum şi ceilalţi patru zei care o curtaseră pe maunata prinţesă, 'ar regele Bhima i-a primit cu cinstea şi respectul cuvenite unor mari divinităţi.
în drumul lor, pe când se îndreptau spre locul unde urma [s]â aibă loc ceremonia care avea să-i unească pe Nala şi Damayanti, Jndra şi cei patru tovarăşi ai săi au întâlnit-o pe Kali*, care era însoţită de Dvapara. Ştiind că şi aceştia se duceau în cetatea vidarbha, cei cinci zei i-au prevenit:* „Degeaba vă duceţi la Vidarbha, căci *svayamvara* a avut loc -deja şi Damayanti 1-a ales P[e] Nala ca să-i fie soţ." Când zeiţa cea rea a auzit vestea, a

Mare zeiţă din panteonul hindus, soţia lui Siva.

exclamat mânioasă: „Cum? A îndrăznit să prefere un muritor în locul unui zeu cum sunteţi voi? Lucrul acesta trebuie pedepsit! Vom face tot ce ne stă în putinţă ca perechea să se despartă!" Grăind aşa, zeiţa şi însoţitorul ei făcură cale-ntoarsă.
Nala a rămas şapte zile în casa socrului său, iubindu-se cu soţia sa, Damayanti. Iar iubirea lor era chiar mai puternică decât dragostea lui Siva pentru Parvati; căci Parvati era cu adevărat o jumătate din Siva, însă Damayanti era Nala însuşi. Iar când sosi vremea, Damayanti îi dărui lui Nala un fiu pe care îl numiră Indrasena. Şi după ce mai trecu un timp îi aduse în dar şi o . fată căreia îi puseră imunele de Indraseni.
în vremea asta K'ali, care era hotărâtă să-şi respecte cuvântul, aştepta un prilej potrivit pe care să-1 folosească împotriva lui Nala. Acesta trăia respectând cu stricteţe îndrumările cuprinse în *sastras,* dar se întâmplă că într-o zi - bând peste măsură - se culcă fără a-şi spăla picioarele şi fără a face rugăciunile prescrise de scripturi. Kali, care urmărea zi şi noapte, fără încetare, o asemenea ocazie, intră şi se cuibări în trupul lui Nala. După ce Kali pătrunse astfel, prin vicleşug, în tânărul erou, acesta se schimbă complet: până atunci fusese un cânnuitor al cărui ţel principal era să fie drept cu supuşii, actim însă nu îi mai păsa dacă ceva era nedrept şi se purta foarte arbitrar. începură să-i placă zarurile, petrecea mult timp în braţele sclavelor, minţea, făcea din zi noapte şi din noapte zi, se mânia cumplit din senin şi fără motiv, despuia de avuţii pe cine poftea, îi dispreţuia pe cei buni şi îi ţinea la loc de cinste pe cei răi.
La rândul său, Dvapara, pătrunse în trupul lui Puşkara, fratele lui Nala, fâcându-1 şi pe acesta să se îndepărteze de la calea cea dreaptă. într-o zi, Nala zări în ograda fratelui său mai mic un taur alb, mândru, şi - râvnindu-1 - vru să-1 ia. Dar Puşkara refuză cu obrăznicie să i-1 dea, deoarece, fiind bântuit de zeul duşmănos din trupul său, pierduse respectul pe care se cuvenea-să-1 arate faţă de fratele mai mare, şi îi răspunse arogant: „Dacă ţii să capeţi taurul, încearcă să-1 câştigi la zaruri! Haide să jucăm!" Nala, zgândărit în amorul său propriu şi împins de nesăbuinţă, a acceptat provocarea. Fraţii au început să joace cu înverşunare unul împotriva celuilalt, ca nişte duşmani, Puşkara a pus zălog taurul cel râvnit, iar Nala - la rândul său - a pus la bătaie, unul după altul, elefanţi, cai şi alte avuţii. Zarurile se rostogoleau, Puşkara câştiga fără întrerupere, iar Nala pierdea neîncetat; astfel, în numai câteva zile Nala a pierdut tot - Ş armată şi avuţii - dar tot nu îi venea mintea la cap, căci Kali»

ascuns în trupul său, îl îmboldea să rămână încăpăţânat şi să nu renunţe. Damayanti, văzând ce se petrece, şi-a dat seama că soţul ei îşi va pierde şi ţara; de aceea, prevăzătoare - a pus copiii într-o caleaşca şi i-a trimis acasă la tatăl ei. între timp Nala a pierdut într-adevăr toată împărăţia, rămânând sărac-lipit. Atunci, perfidul Puşkara şi-a provocat fratele, spunându-i: „Ai pierdut tot ce aveai, dar ţi-a rămas soţia. Pune-o pe ea zălog pentru taurul meu!"
Când Nala auzi nemernica propunere făcută de fratele său, era cât pe-aci să izbucnească de mare mânie, dar s-a stăpânit şi nici nu i-a răspuns, nici nu şi-a pus soţia zălog la joc. Atunci Puşkara, împingând şi mai departe ticăloşia, îi zise: „Dacă refuzi, atunci părăseşte ţara aceasta, care nu mai este a ta!" Nala a luat-o pe Damayanti şi împreună părăsiră palatul, fiind conduşi până la frontieră de garda regală.
Vai! Dacă nemiloasa Kali 1-a pedepsit atât de crunt pe un om nobil cum este Nala, oare ce pedeapsă i-ar fi hărăzit unui om de rând, care este ca viermele faţă de vultur? Blestemate să fie jocurile de noroc nelegiuite, care nu ţin seama de legăturile de rudenie dintre jucători şi îi nenorocesc chiar şi pe înţelepţii de viţă regală! ,
,

Despuiat de ţară şi de drepturile sale de către hainul său frate, Nala porni spre alte ţinuturi, împreună cu Damayanti. Călătoriră mult până când, obosiţi şi epuizaţi de foame, au poposit în mijlocul unui codru, pe malul unui râu care îl străbătea. Damayanti, ale cărei picioruşe gingaşe fuseseră crestate de firele aspre de iarbă *darbha,* se întinsese ca să se odihnească, iar Nala se pregătea să o imite, când - deodată - zări două lebede în apă, în apropierea malului. îmboldit de foame, Nala desprinse partea superioară a veşmântului şi îl aruncă peste cele două păsări, pentru a le captura. Dar lebedele se înălţară cu haină cu tot, lăsându-1 pe Nala gol până la brâu. Şi în timp ce lebedele se îndepărtau zburând, Nala auzi un glas din văzduh, care îi spuse aşa: „Acestea

sunt cele două zaruri cu care ai jucat. Ele au venit sub înfăţişarea lebedelor şi au luat şi haina de pe tine". Descurajat, Nala s-a aşezat pe iarbă şi, cu tâlc, i-a arătat soţiei sale drumul spre casa tatălui ei, zicând: „Iubita mea, dacă •nergi în direcţia aceea ajungi la căminul părintelui tău; dincoace este calea care duce spre ţara Angas, iar pe aici ajungi la Kosala". Ascultându-1, Damayanti se sperie şi îşi zise: „De ce oare îmi ªrată căile acestea? Parcă ar vrea să mă părăsească!" Apoi, cei doi soţi îşi potoliră foamea cu rădăcini şi fructe, după care se

culcară, ca să se odihnească. Sleită de puteri, Damayanti adormi repede, însă Nala rămase treaz, căci gândul plecării, aţâţat de Kali, nu îl lăsa să doarmă. Se sculă uşurel, gol până la brâu cum era, îi luă partea superioară a veşmântului soţiei sale şi plecă fără ştirea ei. Când Damayanti se deşteptă şi nu îşi găsi soţul alături de ea, socoti cu durere că a fost abandonată de acela pe care îl iubea mai mult ca orice pe lume şi începu să se tânguiască aşa: „Vai, soţ mărinimos, care eşti generos chiar şi faţă de duşmani! Ştiu că mă iubeşti nespus, atunci de ce te porţi aşa de crud cu mine? Cum ai să izbuteşti să străbaţi singur codrii, cine o să te ajute înlăturându-ţi oboseala? Cum ai să înduri ca praful gros de pe drum să-ţi acopere picioarele obişnuite doar cu polenul florilor scuturat din ghirlandele purtate de regi? Iar trupul tău, pe care ţi—1 mângâiam în timp ce îl ungeam cu iruri aromate din lemn galben de santal, cum va putea el suporta razele fierbinţi ale soarelui în miez de zi? Nu-mi pasă de băieţel, nu-mi pasă de fetiţă, nu-mi mai pasă nici de mine însumi! îndură-se zeii, dacă socotesc că sunt pură şi demnă, şi să te însoţească numai pe tine cu tot norocul!"
Aşa se vaită şi plânse nefericita Damayanti şi- când se mai potoli porni pe- drumul pe care soţul îl ,indicase că duce spre Vidarbha. înfruntând multe greutăţi, străbătu păduri, traversă râuri şi urcă munţi şi nicicum nu îşi îndepărtă gândul de la soţul său. Puterea virtuţii o feri şi o apără pe Damayanti în timp ce călătorea - aşa se face că vânătorul care o salvă de un şarpe şi se înamora de ea a fost transformat în cenuşă, pentru că încercase să o necinstească. Apoi, Damayanti întâlni în calea ei o caravană căreia i se alătură şi călători până la cetatea unui rege, pe care îl chema Subahu. Aici, fiica regelui o zări pe Damayanti pe când trecea prin faţa palatului şi, fermecată de frumuseţea femeii, o pofti în apartamentul ei şi îi propuse să-i fie însoţitoare mamei sale. Damayanti făcea parte acum din suita reginei şi era respectată de toată lumea. Iar când regina, care o plăcea şi o respecta nu mai puţin, o întreba, Damayanti răspundea doar atât: „Soţul meu m-a părăsit!"
în timpul acesta regele Bhima - la urechile căruia ajunseseră veştile despre nenorocirile abătute pe capul ginerelui său, trimise oameni de încredere în toate cele patru vânturi, cu poruncă sa afle unde se găseşte perechea regală. Unul dintre aceştia, ministrul pe care îl chema Suvena, ajunse în cetatea unde poposise Damayanti, şi - plimbându-se prin faţa palatului - o zări pe fiica regelui său. Damayanti îl zări şi ea pe ministrul tatălui său şi îi ieşi în întâmpinare. Damayanti şi Suvena se îmbrăţişară şi

jeluiră cu atâta foc, încât îi auzi regina lui Subahu. Regina îi chemă în faţa ei şi le porunci să-i spună pricina pentru care plângeau cu atâta amărăciune. Iar când află adevărul, regina îşi dădu seama că Damayanti era fiica surorii sale, şi nepoata sa. îndată regina îl vesti pe soţul ei cine era de fapt Damayanti, iar regele Subahu o primi cu cinstea cuvenită; apoi o trimise acasă, la părintele ei, însoţită de o numeroasă gardă de ostaşi călări.
Damayanti avu bucuria de a se reuni cu copiii săi, dar gândul îi era mereu la Nala, de la care nu înceta să spere că va primi veşti. Atunci regele Bhima convocă mai mulţi slujbaşi isteţi şi iscusiţi, pe care îi trimise să cutreiere lumea în lung şi în lat, în căutarea soţului fiicei sale, după ce mai întâi îi instrui ca, oriunde vor bănui că se află Nala, să rostească următoarele, cu glas tare: „O, tu, lună strălucitoare! Oare unde te-ai ascuns abandonându-ţi fără milă tânăra-ţi soţie adormită în pădure, ca un mănunchi de flori de lotus, după ce ai luat şi o parte din veşmântul er?"
în vremea aceasta Nala străbătu cale lungă, în timpul nopţii, prin pădure, până zări un foc puternic arzând în junglă. Când se apropie, auzi un glas plângăreţ, care îi spunea: „Erou viteaz, rogu-te, ia-mă şi du-mă de lângă foc, căci sunt în primejdie de a fi ars!" Nala privi împrejur şi zări un şarpe care zăcea neputincios în apropierea vâlvătăilor. Reptila, făcută colac, purta pe creştet o coroană din nestemate sclipitoare. Lui Nala i se făcu milă şi, luând şarpele la umăr, îl duse departe de locul pârjolului; însă când vru să-1 pună jos, şarpele îi zise: „Mai du-mă încă zece paşi, bine număraţi."
Nedumerit, Nala făcu precum i se ceruse şi numără: unu, . doi, trei, patru ş.a.m.d., iar când pronunţă *„zece",* şarpele îl lovi muşcându-1 de frunte, de acolo, de pe umărul pe care fusese aşezat. în clipa când fu muşcat, Nala se transformă într-un pitic urât, cu membrele diforme. Mânios, regele Nala îl apostrofă: „Cine eşti tu? Asta este recunoştinţa ta pentru că te-am izbăvit de foc?" Iar reptila îi răspunse: „Rege viteaz, află că eu sunt regele tuturor şerpilor şi mă numesc Karkotaka. Ceea ce ţi-am făcut este spre binele tău, este un dar pe care ai să-1 preţuieşti cu timpul. Căci oamenii importanţi când uneltesc nu se sfiesc de prezenţa unui pitic diform şi îşi dezvăluie planurile fără a se feri. îţi mai dăruiesc două veşminte care sunt numite «veşmintele albite de foc»: îndată ce îmbraci unul din ele îţi recapeţi înfăţişarea .ta adevărată". După ce îi dădu cele două straie, Karkotaka plecă. Nala străbătu pădurea şi, după ce călători o bună bucată de ᵛreme, ajunse la oraşul Kosala.

Aici Nala se angaja ca bucătar şi - pe deasupra - şi ca surugiu la regele Ritupama, cârmuitorul statului Kosala; căci Nala fusese blagoslovit cu harul supranatural în gătirea bucatelor şi conducerea caleştilor trase de cai. Curând vestea despre iscusinţa nemaipomenită a lui Hrasvabahu (acesta era numele sub care se ascunsese Nala) ca bucătar şi surugiu deopotrivă se răspândi în toate cele patru vânturi şi ajunse şi la urechile unuia din oamenii anume trimişi de regele Bhima ca să-1 caute. Acesta auzi norodul care îl lăuda, spunând: „Ce om minunat acest Hrasvabahu, care-i egalul lui Nala în pricepere ca bucătar şi ca vizitiu! Regele Ritupama este fericit că îl are în slujba sa", şi bănuind că era vorba chiar de Nala, pătrunse în sala mare de judecată a regelui, unde auzise că se afla acesta. După ce intră în sală, iscoada regelui din Vidarbha rosti cu glas puternic aşa cum i se poruncise de către stăpânul său: „O, tu, lună strălucitoare! Unde te-ai ascuns, părăsind-o, fără să-ţi fie milă, pe soţia-ţi dormind în pădure ca un mănunchi de lotuşi albi, după ce ai luat şi o parte din veşmântul ei?" Lumea din sata de judecată, auzindu-i cuvintele, -| îl socoti* nebun pe acela care le rostise, însă Nala, care se afla acolo în straie de bucătar, pricepu că ele îi erau adresate şi-i răspunse: „De ce, oare, socoteşti că astrul nopţii a fost nemilos părăsind-o pe frumoasa-i soţie ca un buchet de lotuşi albi, când el a pătruns într-o altă parte a vieţii, după ce partea de fericire se epuizase?" Când îi auzi răspunsul, iscoada se convinse că îl avea în faţă pe Nala, pe care vicisitudinile vieţii îl transformaseră •*in* bucătar, şi, fără zăbavă, se înapoie la Vidarbha, ducând vestea, cea bună regelui Bhima, reginei sale şi fiicei lor, Damayanti. .
Atunci isteaţa Damayanti îi zise părintelui său: „Tată, de bună seamă, sub înfăţişarea bucătarului se ascunde soţul meu. Haide să folosim un vicleşug amuzant pentru a-1 atrage aici. Trimite un sol la regele Ritupama cu următorul mesaj: «Nala, soţul fiicei mele, a dispărut de mult timp şi nu mai avem nici un fel de veşti din partea lui, de multă vreme. De aceea mâine dimineaţă va avea loc *svayamvara* pentru Damayanti, şi te poftim să vii chiar astăzi la Vidarbha, ca să participi la ceremonie». Când va primi această invitaţie, de bună seamă că regele va sosi în aceeaşi zi în cetatea noastră, în caleaşca sa minunată cu caii struniţi de iscusitul surugiu, care este soţul meu".
Bhima a încuviinţat planul isteţ al fiicei sale şi îndată trimise un sol la Kosala să-i transmită regelui Ritupama - cuvânt *cm* cuvânt - mesajul respectiv. Primind invitaţia, regele Ritupama a| fost captivat de ideea participării la *svayamvara,* căci cunoşteaţj frumuseţea femeii pentru care era organizată ceremonia. Se adresă!
deci, bucătarului său - care se afla lângă el, căci îl slujea şi ca sfetnic - şi-i zise: „Hrasvabahu, ai spus că te pricepi să conduci cu iscusinţă caleaşca trasă de bidivii. Du-mă chiar azi la Vidarbha, dacă te simţi în stare." Nala îi răspunse: „Prea bine, Măria Ta, voi face ce îmi porunceşti!" Dar în gând îşi zise: „De bună seamă, Damayanti este aceea care a răspândit vestea despre *svayamvara,* pentru a mă atrage şi a mă redobândi. Altminteri sunt convins că nici în gând nu ar fi făcut aşa ceva. Am să mă duc şi am să văd ce se întâmplă."
Aşa cugetă Nala, apoi aduse caleaşca minunată - la care erau înhămaţi armăsari abraşi - şi, îndată ce regele se urcă în ea, bidiviii se avântară şi porniră la drum prin văzduh, zburând mai iute chiar decât pasărea măiastră Garuda. La un moment dat vântul stârnit în zbor îi smulse regelui o parte din veşmânt, iar Ritupama porunci să oprească pentru câteva clipe caleaşca pentru a recupera veşmântul pierdut, însă Nala îi zise: „Haina Măriei Tale a rămas mult în urmă, căci în numai câteva clipe caleaşca a străbătut multe *yojana".* Când a auzit, Ritupama s-a minunat şi cu încântare i-a spus lui Nala: „Ei bine, învaţă-mă şi pe mine să strunesc caii cu atâta iscusinţă, iar eu - la rândul meu - o să-ţi transmit priceperea pe care o am la mânuirea zarurilor şi la numărarea cu repeziciune şi exactitate a cifrelor. Iar ca să te convingi, am să-ţi dau o dovadă a iscusinţei mele. Iată, vezi copacul de colo? îţi voi spune precis câte frunze are coroana sa şi câte fructe atârnă pe ramuri". Grăind aşa, regele îi spuse numărul de frunze şi de fructe din arbore, iar Nala constată cu mirare că cifra spusă de Ritupama era corectă. Atunci Nala îl învăţă pe rege cum să conducă şi să strunească bidiviii cu măiestrie, iar Ritupama i-a transmis minunatului său surugiu meşteşugul de nepreţuit al mânuirii zarurilor şi al stăpânirii cifrelor. Nala îşi încercă talentul pe un pom - şi se convinse, cu plăcere, că dobândise harul promis.
Nala încă se bucura când din trupul său ieşi la iveală o fiinţă neagră care, fiind întrebată cine era, îi răspunse: „Eu sunt zeiţa Kali şi am pătruns în trupul tău din gelozie, când Damayanti te-a ales pe tine să-i fii tovarăş de viaţă. Din pricina mea ţi-ai pierdut averea la jocul de zaruri. Când şarpele Karkotaka te-a muşcat, eu am fost înnegrită, deoarece mă aflam în trupul tău. Acuma te părăsesc, prietene, şi voi căuta alte prilejuri ca să-mi fac mendrele". Grăind aşa, Kali se făcu nevăzută. Iar Nala îndată 'Şi recapătă frumuseţea fizică şi buna-dispoziţie spirituală". Se Urcă înapoi în caleaşca şi în aceeaşi zi ajunse la Vidarbha. Iar ᶜand poposiră în apropierea palatului, unde regele Ritupama îşi

instala cortul, norodul se veseli întrebându-se ce căuta oaspetele acesta aşa de vreme acolo.
Damayanti auzi vacarmul produs de caleaşca la sosire şi se j bucură, bănuind că fusese condusă de soţul ei. Şi ca să se convingă, o trimise pe una din isteţele sale slujnice ca să afle adevărul; iar aceasta - după ce a cercetat şi a aflat ce se petrecuse - reveni şi îi zise lui Damayanti, care tânjea să fie reunită cu stăpânul inimii sale: „Regina mea, am cercetat şi am aflat că acela care a sosit este regele Rituparna şi că a venit îndemnat J de zvonul că va avea loc o *svayamvara* pentru tine. Am mai auzit că el a străbătut într-o singură zi distanţa de la Kosala la

Vidarbha şi că acela care a strunit caleaşca este Hrasvabahu, vestit deopotrivă ca bucătar şi surugiu. Acest Hrasvabahu este negru şi diform, însă posedă puteri miraculoase: cratiţele şi tigăile se umplu cu apă şi ulei de la sine, focul se aprinde numai din priviri şi în câteva clipe a copt turte şi alte prăjituri. Am fost martor la aceste minuni şi îndată am venit să-ţi povestesc."

Damayanti ascultă cu atenţie şi îşi zise: „Bucătarul acesta, căruia i se supun şi focul şi apa, şi care e mare meşter la strunirea caleştilor cu cai, nu poate fi altcineva decât soţul meu, <j care - bănuiesc - a fost schimbat la culoare şi la trup ca pedeapsă I pentru că m-a părăsit. Am să-1 pun la încercare!" Aşa gândi 1 Damayanti şi folosi un vicleşug: porunci aceleiaşi slujnice să-i j ia pe cei doi copii ai ei şi împreună să-i ducă la presupusul **bucătar.** Când Nala îşi văzu copiii, îi luă în braţe şi îi aşeză pe I genunchi, apoi - emoţionat de reîntâlnire după ce lungă vreme j fuseseră despărţiţi - lacrimile începură să-i curgă şiroaie din j ochi, şi-i explică slujnicei mirate: „Şi eu am doi copii la fel ca aceştia, care se află la bunicul din partea mamei lor. Mi s-a ^ făcut dor de ei, de aceea m-au podidit lacrimile". Slujnica se . înapoie şi povesti ceea ce văzuse, iar cele auzite întăriră nădejdile i Nalei.

. A doua zi dimineaţa ea o trimise din nou pe slujnică, j poruncindu-i: „Du-te şi spune-i aşa bucătarului acela: «Stăpâna mea a aflat că nu te întrece nimeni la gătirea celor mai gustoase 1 bucate şi te pofteşte chiar astăzi să vii la palat ca să-i pregăteşti J nişte *cuny*.»"*

Primind această invitaţie, Nala se învoi şi, căpătând îngăduinţa I regelui Rituparna, se duse - fără să zăbovească - la palat. Iar J Damayanti, când îl văzu, îl întrebă fără ocol: „Spune-mi adevărul: *]* eşti sau nu eşti tu regele Nala, soţul meu? Risipeşte-mi noianul

* Mâncare pe bază de orez, cu carne sau legume, cu multe mirodenii 1 şi condimente.

îndoielilor ce mă chinuie şi ameninţă să mă înece şi scoate-mă la liman!" Auzind-o, Nala îşi simţi inima zbuciumându-i-se în piept de bucurie, dar şi de regrete şi ruşine. Cu ochii lăsaţi în jos, cu glasul tremurând de tulburare, îi răspunse folosind cuvinte potrivite prilejului: „Da, cu adevărat eu sunt păcătosul, care -purtându-se nesăBuit - ţi-a pus inima pe jăratic!" Atunci Damayanti vru să afle cum a devenit negru şi diform, iar Nala îi povesti păţaniile întâmpinate din clipa când întâlnise şarpele Karkotaka şi până când Kali părăsise trupul său. Apoi îmbrăcă straiele minunate, acelea numite „albite de foc", oferite de Karkotaka, şi îndată îşi redobândi adevărata înfăţişare.

CâiicT Damayanti îşi revăzu soţul aşa cum îl ştia - fermecător la înfăţişare - chipul i se lumină ca floarea de lotus când îşi desface corola, iar lacrimile care începură să şiroiască din ochi ca nişte izvoare minunate stinseră focul care îi mistuia inima, făcând-o fericită cum nu fusese niciodată înainte.

Când Bhima, regele din Vidarbha, află vestea norocită a înapoierii ginerelui său, se grăbi să meargă şi să-1 salute. La rândul său, Nala îşi întâmpină cu mult respect socrul. Şi tot norodul din cetate se bucură şi se veseli. Apoi Bhima îl primi - cu cea mai înaltă curtoazie şi cu ceremonialul cuvenit cârmuitorilor cei mai* apropiaţi - pe regele Rituparna, care - aflând cine era cu adevărat acela pe care îl credea a fi bucătar şi surugiu - 1-a cinstit cu tot respectul pe Nala, apoi s-a înapoiat la Kosala.

Nala a trăit fericit cu soţia sa Damayanti. El a povestit socrului său cum zeiţa Kali, mânioasă pe dragostea lui Damayanti, 1-a făcut .•-?. se poarte cu nesăbuinţă. După câteva zile Nala s-a înapoiat la Nişada, însoţit de o oaste numeroasă oferită de socrul său. Aici 1-a umilit pe Puşkara, învingându-1 la zaruri cu harul pe care îl dobândise şi luând înapoi tot ceea ce pierduse, datorită zeului cel rău care se cuibărise în fratele său; ba încă îl despuie de toate, celelalte avuţii ale lui. însă Nala, fiind mărinimos şi drept, i-a dat lui Puşkara o parte din regat, după ce Dvapara părăsise trupul lui.

Bucuros şi fericit pentru că o recăpătase pe iubita şi credincioasa sa soţie, Damayanti, Nala a domnit, cârmuind cu înţelepciune şi dreptate ţara şi supuşii săi.

Povestea regelui Kamalakara şi a iubitei sale soţii, prinţesa Hams a v aii

Cândva domnea în cetatea Kosala un rege pe care îl chema Vimalakara. Acesta fusese blagoslovit cu un fiu, Kamalakara pe nume, pe care Creatorul îl înzestrase cu atâtea haruri - frumuseţe, curaj, mărinimie ş.a. - încât în această privinţă îi depăşea chiar şi pe unii zei din ceruri, ca şi pe „arborele-care-înfaptuieşte-dorinţele". Odată i se înfăţişă un venerat rapsod, pe care îl cunoştea mai demult şi care înălţă un imn tânărului prinţ ce cu adevărat merita să fie slăvit de toţi poeţii din lume. „Unde, oare, îşi poate afla mulţumirea cioporul de lebede albe, decât la covorul de lotuşi aşternut pe luciul lacului, acolo unde se zbenguie ciripind voios stoluri de păsărele gureşe?", cântă bardul pe care îl chema Manorathasiddhi. Iar când repetă de mai multe ori versurile recitate, prinţul îl întrebă ce însemnătate aveau ele. Iar bardul îi răspunse: „Prinţe, în peregrinările mele am ajuns, odată, şi la

Vidişa, cetatea de scaun a regelui Meghamalin, sălaşul zeiţei Prosperităţii. Acolo am tras în gazdă la un renumit dascăl de cânt, pe care îl chema Dardura şi care într-o zi mi-a spus: „Mâine dimineaţă Hamsavali, fiica regelui, îşi va demonstra, în faţa tatălui ei, iscusinţa la dans, meşteşug pe care 1-a deprins de curând. Când am auzit vestea, m-a îmboldit curiozitatea. A doua zi am făcut ce am făcut şi am pătruns în palat. Acolo, în sala de dans, am văzut-o pe Hamsavali, frumoasă, zveltă, cu mijlocelul tras ca prin inel, dănţuind în faţa părintelui ei, însoţită de ritm de tobe şi dairele. Mlădioasă ca iedera care - când se agaţă de arborele iubirii - este scuturată de fiorul tinereţii, îşi agita podoabele multicolore ca un mănunchi de flori şi îşi unduia braţele ca nişte mlădiţe tinere. Când am văzut-o mi-am zis, în gând: «Nimeni nu este demn să-i fie soţ acestei prinţese cu ochi

de gazelă, decât prinţul Kamalakara. Iar dacă se va întâmpla să jiu o ia de soţie, atunci degeaba îşi agită zeul Iubirii arcul său cu săgeţi de flori. De aceea am să caut un mijloc oarecare pentru a pune la cale lucrurile!» Cu gândul acesta m-am dus - după încheierea spectacolului - şi am pus la poarta curţii palatului un anunţ pe care am scris: «Dacă există pe aici un pictor care îndrăzneşte să-şi măsoare iscusinţa cu mine, atunci să picteze ceva». Nimeni nu avu curajul să accepte provocarea mea, deci nici să rupă hârtia afişată. între timp, vestea ajunse şi la urechile cârmuitorului, care mă chemă şi îmi ceru să-i împodobesc şi să colorez chioşcul fiicei sale. Iar eu te-am zugrăvit pe tine, prinţe Kamalakara, şi suita ta, pe peretele chioşcului prinţesei Hamsavali. Mi-am zis aşa: dacă te proslăvesc deschis, chiar eu, prinţesa va intra la bănuială, socotindu-mă părtinitor. De aceea trebuie să folosesc un vicleşug, făcând-o să creadă că ea singură a descoperit ceea ce eu vroiam de fapt să-i sugerez. De aceea, am apelat la ajutorul unui bun prieten, un tânăr chipeş şi isteţ, cu care m-am înţeles cum să acţioneze. Prefacându-se nebun, acesta a început să danseze cântând prin faţa palatul. Văzându-1, curtenii l-au chemat înăuntru socotind să se amuze pe socoteala lui. Hamsavali 1-a văzut şi ea pe tânărul acela ciudat şi 1-a chemat în chioşcul ei. Tânărul a intrat, iar când a văzut portretul tău pe perete, acolo unde îl pictasem, a început să-ţi înalţe imnuri de laudă, zicând: «Ce fericire să-i văd chipul lui Kamalakara, bărbatul care este egalul lui Vişnu în virtute şi ale cărui braţe sunt marcate cu semnele zeiţei Norocului - flori de lotus şi cochilii!» Intrigată de cuvintele tânărului, prinţesa a întrebat: «Ce vrea să spună tânărul acesta? Cine este bărbatul pe care l-ai zugrăvit aşa de frumos?» Şi cum eu mă prefăceam că mă codesc, prinţesa a insistat până când am cedat şi i-am spus: «De bună seamă, flăcăul acesta nebun 1-a văzut şi el pe prinţul a cărui frumuseţe m-a impresionat atât de mult încât m-am hotărât să-i zugrăvesc chipul pe peretele chioşcului!» După aceea i-am spus cum te cheamă şi cine eşti, apoi te-am zugrăvit în cuvinte, descriind virtuţile şi harurile cu care eşti înzestrat. în inima tinerei prinţese Hamsavali a încolţit sământa pasiunii, care a prins rădăcini Puternice şi a crescut pe măsură ce imaginaţia ei se înfierbânta. Atunci s-a ivit regele, tatăl ei, care - aflând ce se petrecuse -s~a mâniat şi ne-a izgonit, pe mine şi pe aşa-zisul nebun. Prinţesa începu să tânjească, topindu-se zi de zi de dorul tău, Pană când doar frumuseţea îi mai rămăsese. Prefacându-se bolnavă Ş[1] căpătând îngăduinţa părintelui ei, prinţesa se retrase într-un

templu dedicat marelui Vişnu, cunoscut pentru puterile lui: miraculoase. Aici ea îşi petrecea timpul fără să-i pese dacă e zi sau noapte, nu mai izbutea să doarmă şi se ofilea de dorul tău. într-o zi m-a zărit pe fereastră şi, chemându-mă la ea, s-a purtat respectuos cu mine şi m-a cinstit, dăruindu-mi straie fine şi podoabe frumoase. După ce m-am despărţit de ea şi am plecat, am observat pe tivul unuia din veşmintele brodate versurile pe care ţi le-am recitat deja. Dar mai ascultă-le o dată: «Unde, oare, îşi poate afla cioporul de lebede mulţumirea, decât la covorul de lotuşi aşternut pe luciul lacului, acolo unde se zbenguie, ciripind voios, stoluri de păsărele gureşe?» Citind aceste versuri m-am convins de simţămintele ei de dragoste pentru tine. De aceea am venit aici, fără întârziere, şi ţi-am recitat versurile. Iată şi veşmântul pe care se află ele scrise", încheie rapsodul povestirea sa. Ascultându-i cuvintele, Kamalakara simţi că inima i se umple de bucurie şi că mintea îi este captivată de prinţesa Hamsavali.

Pe când dorul pusese stăpânire pe inima prinţului, care cugeta prin ce mijloace ar putea ajunge la iubita visurilor sale, tatăl său îl chemă şi îi spuse aşa: „Fiul meu, regii inactivi pier ca şerpii robiţi de vrăji; iar după ce au pierit regii, nu pot nădăjdui să renască! Tu te-ai dedat plăcerilor şi nu te-ai dovedit a fi un cuceritor. Deşteaptă-te, scutură apatia şi porneşte împotriva suveranului statului Anga, care a încălcat cu armata sa fruntariile ţării noastre. Iar eu te voi aştepta să revii victorios aici, în cetatea de scaun". Prinţul porni să înfăptuiască porunca tatălui său, gândindu-se cu bucurie că fiecare victorie îl va apropia tot mai mult de ţara iubitei sale, prinţesa Hamsavali. Porni viteazul prinţ în fruntea oştii, iar pământul şi duşmanii se cutremurau deopotrivă la auzul ritmului apăsat al miilor de soldaţi în marş. în câteva bătălii crunte prinţul erou zdrobi şi împrăşite armatele inamice, încheind cu succes campania. Iar pe regele statului Anga îl făcu prizonier şi îl trimise, legat în lanţuri, la părintele său, regele Vimalakara, în cetatea de scaun, Kosala. Totodată, prin comandantul care îl însoţea cu oastea pe prizonier, Kamalakara transmise părintelui său următorul mesaj: „Tată, am împlinit porunca ta. Acum voi cuceri alte ţări!" Viteazul prinţ continuă să se războiască, nimicind inamicii şi mărind ţara cu teritorii cucerite, până ajunse în vecinătatea cetăţii Vidişa.

Kamalakara îşi stabili tabăra la zidurile cetăţii şi trimise un sol la regele Meghamalin, cerând mâna fiicei sale,

prinţesa Hamsavali. Regele se bucură mult când află că prinţul nu venise cu gânduri vrăjmaşe şi se duse să-1 salute în persoană, în tabăra

lui, pe acela care vroia să-i devină ginere. Kamalakara îl întâmpină cu toată curtoazia pe regele Meghamalin, viitorul său socru. Iar acesta, impresionat de primirea deosebit de respectuoasă, i-a spus: „Fiule, de ce te-ai obosit să vii tu însuţi până aici când căsătoria putea fi convenită şi înfăptuită prin mijlocirea solilor? Uşa mea ai fi găsit-o deschisă, iar eu aş fi consimţit cu bucurie ca Hamsavali să se unească pe veci cu tine! Fiica mea este, încă din copilărie, o fidelă adoratoare a lui Vişnu şi am nădăjduit că - în milostenia sa - marele zeu îi va hărăzi bărbatul pe care îl merită. Ea este o făptură delicată la trup şi gingaşă la suflet, de aceea eram îngrijorat şi mereu mă întrebam cine îi va fi soţ? Atât de mare mi-a fost îngrijorarea, atât de tare m-a obsedat această problemă încât m-am îmbolnăvit greu şi friguri puternice mi-au scuturat trupul. Atunci mi-am îndreptat gândul către Vişnu, căruia m-am închinat şi pe care l-am implorat să mă izbăvească, arătându-mi calea cea bună de urmat. într-o noapte, când durerile mi-au îngăduit puţin să dorm, Vişnu mi s-a arătat în vis şi mi-a spus: «Fiul meu! Las-o pe prinţesa Hamsavali - din pricina căreia te-ai îmbolnăvit - să te atingă cu mâna ei şi îndată fierbinţelile şi durerile care te chinuie se vor topi. Căci, mulţumit de fidelitatea dovedită faţă de mine, eu am binecuvântat-o ca orice bolnav pe care îl va atinge cu mâna să se tămăduiască fără greş, chiar dacă ar suferi de o boală incurabilă. Şi nici îngrijorat să nu fii din pricina ei, căci prinţul Kamalakara a fost hărăzit să-i devină soţ. însă până atunci ea va mai avea parte de neplăceri». Când m-am trezit şi fiica mea m-a atins cu mâna ei blagoslovită îndată m-am lecuit şi frigurile au dispărut în mod miraculos. Unirea voastră este, deci, hotărâtă de zei, iar eu ţi-o dau pe Hamsavali, să-ţi fie soţie". Aşa grăi Meghamalin, regele, şi după ce fixă data binecuvântată pentru nuntă, se înapoie în cetate, vestind toată lumea despre hotărârea luată.
Când Hamsavali află hotărârea tatălui său se bucură, dar fiind femeie prevăzătoare o chemă pe însoţitoarea ei cea mai apropiată Şi, în taină, îi zise: „Du-te, draga mea, şi convinge-te cu ochii tai că prinţul pe care tata mi 1-a hărăzit ca bărbat este asemănător chipului zugrăvit de artist pe peretele chioşcului meu. Fiindcă •ni-e teamă că,» îngrijorat de sănătatea mea, vrea să mă dăruiască altui bărbat, care poartă acelaşi nume şi care a venit cu oastea sa aici".
Kanakamanjari, confidenta prinţesei, luă înfăţişarea unei ascete: •rnbrâcă veşmânt din piei de căprioară, îşi încâlci părul şi cu Şiragul de mătănii în "mână se duse la tabăra prinţului, cerând

să fie primită de comandantul oştii pentru a-1 binecuvânta. Garda o luă şi o însoţi în cortul princiar. Când Kanakamanjari îl văzu pe Kamalakara, bărbat chipeş şi mândru, i se păru că în faţa ochilor eLs-a ivit însuşi zeul Iubirii, care cu arcul şi săgeţile sale de aur cucereşte lumea. Cu inima bătându-i puternic, femeia-încremeni, fascinată de fumuseţea bărbatului pe care îl avea în faţă. Se prefăcu că e cufundată în meditaţie, dar pieptul i se zbuciuma plin de dor şi în gând îşi zise: „Dacă nu mă unesc cu prinţul acesta fermecător, înseamnă că în zadar m-am născut! De aceea voi face tot ce îmi stă în putinţă ca să-mi ating ţelul, cu orice preţ!" Cugetând astfel, înainta şi îi dădu prinţului binecuvântarea sa. Apoi scoase la iveală şi îi înmâna o piatră preţioasă, iar el - luând nestemata cu politeţe - se aşeză. Atunci presupusa ermită îi zise: „Prinţe, acest giuvaer are puteri miraculoase, care au fost verificate. Atunci când îl strângi în palmă, nici cea mai bună armă a duşmanului nu îţi poate căşuna vreun râu. Ti—1 dăruiesc din respect pentru virtuţile tale şi pentm că eu nu am nevoie de el, pe când ţie îţi poate fi folositor". Prinţul vroi să-i răspundă, însă vicleana femeie îl opri, pretinzând că se grăbeşte să se ducă la o ceremonie deosebită, la care făgăduise că va participa şi deci nu putea lipsi. Apoi plecă fără zăbavă.
Perfida femeie îşi reluă înfăţişarea obişnuită şi cu o mină tristă şi sumbră se prezentă în faţa prinţesei. Iar când Hamsavali, intrigată, o întrebă ce se întâmplase, vicleana Kanakamanjari însăila următoarea poveste mincinoasă: „Nu aş vrea să-ţi dezvălui, deşi te iubesc, o taină care ar trebui păstrată faţă de oricine. Pătrunsesem în tabăra prinţului, îmbrăcată ca o schimnică, şi mă îndreptam spre cortul prinţului când un bărbat s-a apropiat tiptil şi m-a întrebat în şoaptă: „Spune-mi, virtuoasă schimnică, poţi izgoni diavolul din om?". I-am răspuns că era un fleac pentru mine, deoarece cunosc descântecele şi farmecele necesare. Atunci am fost introdusă într-un cort şi aici l-am văzut, îngrozită, pe prinţul Kamalakara care se zvârcolea căznit de un diavol negru cu coarne de ţap. în mână ţinea un talisman făcut dintr-un giuvaer' preţios, iar alături avea diferite ierburi. îa jurul său suita se agita fără folos. M-am prefăcut că fac nişte farmece ca să întepărtez piaza-rea şi am plecat degrabă, spunând: «Mâine voi veni să-1 izbăvesc de chinuri». Am fost zguduită de priveliştea nenorocită la care nu mă aşteptam nicicum şi m-am grăbit să vin şi să-ţi povestesc tot ce am văzut. Mai departe tu trebuie să hotărăşti ce vei face!"
Hamsavali încremeni ca lovită de trăsnet când auzi povestea

ticluită de perfida pe care o considera a fi cea mai credincioasă însoţitoare a sa şi - copleşită de disperare - îi zise: „Vai, ce destin nefericit! Eu sunt nevoită să-1 iau de bărbat, dar nu îl pot privi în faţă, de aceea mă voi surghiuni în codru; ori, poate mai bine îmi pun capăt zilelor! Spune-mi, ce să fac?" Aşa grăi naiva prinţesă, iar-ticăloasa

Kanakamanjari o îndemnă cu perfidie, spunându-i: „îmbrac-o pe una din însoţitoare cu veşmintele tale şi pune-o să se mărite în locul tău. Lumea din palat, emoţionată şi preocupată de pregătirile de nuntă, nu va băga de seamă substituirea. Până ce curtenii se vor dezmetici, noi vom fi fugit departe!" Iar Hamsavali, deloc bănuitoare, îi zise: „Nimeni nu îmi este mai credincioasă decât tine! Aşa că îmbracă-te cu veşmintele mele şi înlocuieşte-mă la ceremonia de căsătorie." Mârşava Kanakamanjari atâta aştepta. „Alungă-ţi tristeţea, o încuraja ea pe stăpâna sa. Am să folosesc un vicleşug ca să înfăptuiesc ceea ce mi-ai poruncit şi voi izbuti cu orice preţ. Dar când va veni vremea, să mă' asculţi şi să faci aşa cum te voi sfătui!" Aşa grăi, cu perfidie, Kanakamanjari. Apoi se duse şi ceru ajutorul unei bune prietene, pe, care o chema Asokakari, căreia i se destăinui şi îi spuse ţelul pe care îl urmărea. împreună, cele două femei au rămas trei zile încheiate alături de nefericita prinţesă Hamsavali, care le asculta şi făcea tot ce spuneau ele. în ziua binecuvântată, menită ceremoniilor de nuntă, mirele sosi, pe înserat, însoţit de o suită strălucită călare pe elefanţi maiestuoşi şi cai focoşi, precum şi de mulţime de ostaşi pedeştri. în timp ce toată lumea era *în febra pregătirilor, Kanakamanjari le îndepărtă - printr-un şiretlic - pe celelalte femei din alaiul miresei şi o conduse pe Hamsavali în încăperile din interior, chipurile ca să o înveşmânteze şi să o împodobească. Aici Kanakamanjari îmbrăcă veşmintele prinţesei Hamsavali, cu ale sale o îmbrăcă pe complicea sa Asokakari, iar hainele acesteia le dădu prinţesei. Apoi nemernica o îndemnă pe Hamsavali: „Prinţesă, ieşi prin poarta de la apus a# cetăţii şi mergi până ai să dai de un arbore *salmali* găunos. Ascunde-te în scorbură şi aşteaptă-mă. Am să vin negreşit când voi termina toate treburile aici".

Prinţesa nu bănuia nimic şi făcu întocmai cum o sfătuise ticăloasa femeie. îmbrăcată cu straiele de împrumut, părăsi palatul Ş[1] ieşi pe poarta cetăţii fără ca să fie băgată în seamă, deşi tot alaiul care îl însoţise pe mire se afla adunat acolo. Dar când ajunse la arborele *salmali,* Hamsavali se înfiora văzând gaura [ne]agră şi neprietenoasă care se căsca în faţa ei şi, fiindu-i frică,

se urcă într-un *banian* din apropiere, ascunzându-se în frunzişul des al copacului. De acolo, de unde se pitise, aşteptă sosirea nemernicei pe care o socotea a-i fi cea mai bună confidentă.

în timpul ascesta regele o luă de mână pe Kanakamanjari -crezând că este fiica sa - şi o conduse la platforma de ceremonie, unde s-a desfăşurat ritualul care a consfinţit unirea lui Kamalakara cu femeia pe care o credea iubita sa predestinată. îndată după săvârşirea căsătoriei, prinţul a luat-o pe presupusa mireasă, împreună cu Asokakara ce luase înfăţişarea lui Kanakamanjari, şi a purces către oastea sa, care îşi instalase tabăra chiar dincolo de poarta de la apus. Când elefantul care îi purta pe miri trecu pe lângă arborele *salmali* - nu departe de *banianul* în care se ascunsese prinţesa, falsa Hamsavali scoase un ţipăt înfiorător şi, prefăcându-se îngrozită, se aruncă la pieptul lui Kamalakara, strângându-1 în braţe cu prefăcută deznădejde. Iar când, îngrijorat, bărbatul vroi să afle pricina purtării ei, perfida şi ticăloasa femeie îi spuse, vărsând şiroaie de lacrimi: „Iubitul meu soţ! Azi-noapte am avut un vis urât. Se făcea că o *kmeie-rakşasa* a apărut din scorbura acelui *salmali* şi, năpustindu-se asupra mea, a vrut sâ mă devoreze. Dar un brahman mi-a sărit în ajutor şi m-a scăpat din ghearele ei, după care mi-a spus: «Fata mea, trebuie să nimiceşti prin foc copacul acela, căci în el îşi are sălaşul o femeie-demon; iar dacă încearcă să scape prin fugă, trebuie aruncată înapoi în flăcări, să ardă până se face scrum! Numai aşa totul se va termina cu bine». Mi-am amintit visul când am văzut copacul, de aceea tremur îngrozită!" în felul acesta nemernica slugă îşi condamna stăpâna la pieire; iar Kamalakara, de bună credinţă fiind, porunci ostaşilor să pună foc copacului cu pricina, ceea ce aceştia şi făcură. Văzând că nimeni nu şi-a făcut apariţia din arbore, Kanakamanjari răsuflă uşurat, încredinţată că rivala
sa a pierit.

Chiar a doua zi Kamalakara porni către Kosala, unde fu întâmpinat aşa cum se cuvenea unui cuceritor viteaz şi glorios. Iar regele Vimalakara îşi unse fiul urmaş la tron, iar el se retrase - aşa cum impunea tradiţia - sâ-şi petreacă restul zilelor în schimnicie, înălţând rugi Proniei. Kamalakara prelua cârma împărăţiei şi domni cu dreptate şi înţelepciune peste întreg
pământul.

însă Manorathasiddhi, rapsodul, se ferea să vină în apropierea palatului, temându-se că şi-ar primejdui viaţa.

—

Din *banianul* în care se ascunsese, Hamsavali văzu şi auzi totul, dându-şi seama - în cele din urmă - că a fost înşelată şi trădată. Si îndată după ce Kamalakara plecase de acolo, începu

să se tânguiască, zicându-şi: „Vai! Perfida şi ticăloasa femeie nu s-a mulţumit să mă jefuiască, luându-mi pe acela care fusese sortit să-mi fie soţ, dar a vrut să mă şi ucidă, ca să-şi asigure liniştea şi pacea sufletească. Nu îmi rămâne decât să-mi iau viaţa şi o voi face aruncându-mă în jarul încă fierbinte al copacului, plătind în felul acesta datoria pe care o am faţă de el". Coborî din uriaşul arbore hotărâtă să-şi pună capăt zilelor, dar Soarta vroia altfel, căci revenindu-i raţiunea, Hamsavali îşi zise: „Nu are rost să-mi iau zilele, căci trăind mă voi răzbuna pe acea fiinţă mârşavă care a trădat încrederea şi prietenia mea! Căci atunci când tatăl meu se zbuciuma

scuturat de friguri şi fierbinţeli, Vişnu i s-a arătat şi i-a zis: «Hamsavali are harul de a izgoni boala din om, atingându-1 cu mâna. Ea se va uni cu Kamalakara, care îi va fi soţ bun; dar mai întâi ea va suferi şi va îndura necazuri scurt timp!» De aceea am să mă duc într-un loc unde să nu mă poată găsi şi voi rămâne ascunsă acolo". Aşa cugetă Hamsavali, apoi se duse într-o pădure deasă şi pustie unde hotărî să se adăpostească.
Merse cale lungă până ce picioarele începură să-i tremure de oboseală. Chiar atunci negura nopţii se risipi, milostivindu-se parcă de ea, şi zorile îi luminară drumul. Şi cerul se îndură de suferinţele prinţesei, revărsându-i din sita bolţii picături de rouă proaspătă, care îi răcori fruntea şi trupul. Soarele, prietenul oamenilor virtuoşi, se înălţă în tării, iar razele sale calde îi mângâiară chipul, cu blândeţe, uscându-i lacrimile de pe obraji şi întărindu-i nădejdile în inimă. Ceva mai liniştită, prinţesa merse pe cărărui ascunse, pentru a se feri de întâlnirea cu oamenii, până ce - cu picioarele crestate de firele tăioase de iarbă *kusa,* păşi într-un codru plin de păsărele care ciripeau, invitând-o parcă: „Vino! Vino aici!" Iedera şi lianele, care atârnau din copaci, se legănau la uşoara adiere a vântului, cucul cânta şi păsările ciripeau voioase în frunzişul arborilor de *mango**, ai căror boboci în floare parfumau aerul. Prinţesa Hamsavali sorbea cu ochi lacomi minunata privelişte oferită de codrul peste care domnea stăpână primăvara şi gândea cu melancolie: „Briza care adie din munţii Malaya, încărcată de polenul roşu al florilor, mă pârjoleşte ca văpaia focului, iar ploaia de petale cernută din copaci - pe când albinele zumzăie, zburând din floare în floare - o simt ca pe săgeţile zlobozite din arcul cu flori al zeului Iubirii. De aceea voi rămâne aici, petrecându-mi timpul în

* Fruct specific regiunii, foarte apreciat în India şi în tot sud-estul asiatic.

rugăciuni şi proslăvind zeii, pentru a-mi ispăşi păcatele şi a mă purifica". Luând această hotărâre, Hamsavali se instala în codru, hrănindu-se cu fructe, scăldându-se în iazuri şi proslăvindu-i pe zeii din ceruri.
Tocmai atunci se întâmplă că regele Kamalakara se îmbolnăvi, trupul fiindu-i scuturat de un puternic atac de febră. Această nouă situaţie o îngrozi pe Kanakamanjari (care se dădea drept prinţesa Hamsavali). Căutând o cale de ieşire din impas, ea cugetă: „Totdeauna mi-a fost teamă că Asokakari îmi va da în vileag taina, dezvăluind ceea ce am uneltit; acum am prilejul să scap de ea şi de teama care îmi sălăşluieşte în inimă. Tatăl lui Hamsavali i-a spus soţului meu, de faţă cu numeroşi martori, că fiica sa este binecuvântată cu harul de a lecui frigurile, fierbinţelile şi alte molime, punând mâna sa blagoslovită pe omul bolnav. De bună seamă, Kamalakara îşi va aminti şi va apela la mine ca să-1 tămăduiesc. Dar când se va dovedi că nu am nici o putere, va ieşi la iveală înşelăciunea mea. Ca să scap din situaţia aceasta primejdioasă am să folosesc nişte farmece pe care mi le-a destăinuit demult o vrăjitoare. Cu ajutorul lor am să pun stăpânire pe spiriduşul aflat în slujba demonului care provoacă fierbinţeli. Am să o ofer drept jertfa umană pe Asokakara, folosind un vicleşug, şi astfel voi dobândi putere deplină asupra spiriduşului, care mă va sluji să-mi ating ţelul. Kamalakara se va tămădui, Asokakara va dispărea pentru totdeauna, iar grijile mele se vor risipi definitiv. Altă cale de a ieşi din impas nu există!" Kanakamanjari îi destăinui naivei sale prietene planul ticluit, fără a pomeni ceva despre jertfa omenească pe care avea să o înfăptuiască. Iar când Asokakari plecă să facă pregătirile obişnuite, ea îndepărtă - sub un pretext oarecare - suita sa de femei. Apoi luă o sabie şi părăsi, fără să fie văzută, palatul pe o uşiţă dosnică, ducându-se la un templu părăsit, dedicat lui Siva, în curtea căruia se înălţa un *lingă**. Aici Kanakamanjari ucise un ţap cu sabia din mână, unse *lingă* cu sângele scurs şi împrăştie ca o ghirlandă măruntaiele animalului jur-împrejurul „semnului", pe care îl cinsti încununându-i vârful cu inima în formă de lotus a ţapului adus ca jertfă. Afumă totul cu fumul ochilor pe care îi arse şi, în final, depuse pe platforma de sacrificiu - ca ofrandă - capul ţapului şi îl stropi cu sânge, împodobindu-1 cu bucăţi de lemn de santal plăcut mirositor. Mai departe, desenă în galben pe platformă un lotus cu opt petale, iar pe pericarpul florii prefigura

* Simbol ce evocă vag forma falusului zeului Siva. Lit. = „semnul".

cu bucăţi din miezul dulce de *mango* imaginea demonului care provoca febra şi frigurile - un monstru cu trei picioare şi cu trei guri căscate oribil - împreună cu un morman de cenuşă în chip de armă. Iar pe frunze desenă siluetele drăcuşorilor, supuşii demonului, pe care îi invocă, folosind o anumită vrajă. Apoi, pentru a înfăptui ultima parte a ritualului cu ajutorul căruia nădăjduia să supună voinţei sale pe spiriduşul malefic, Kanakamanjari i-a spus prietenei sale: „Acum prosternează-te şi lipeşte-te de glie, în faţa marelui zeu, căci astfel vei dobândi harul divin."
Asokakari - nebănuind nimic - făcu aşa cum i se poruncise şi se culcă la pământ, iar Kanakamanjari îndată ridică sabia şi o lovi. Soarta însă fu potrivnică perfidei femei, căci lovitura menită să-i desprindă capul de trup, izbuti doar să o rănească la umăr pe Asokakara. îngrozită şi năucită, se ridică în picioare dar când o văzu pe aceea pe care o credea a-i fi prietenă că se năpusteşte asupra ei cu sabia ridicată ameninţător, o luă la fugă, urlând: „Ajutor! Ajutor!" Străjile, care se găseau nu departe, alergară spre locul de unde se auzeau chemările de ajutor. Când o zăriră pe Kanakamanjari, cu privirea înfiorătoare, cu sabia agitând-o, deasupra capului, ostaşilor li s-a părut că au în faţă o *femeie-rakşasa* şi, tăbărând asupra ei, o loviră cu săbiile de era mai-mai să o omoare. Iar când aflară adevărata poveste din gura lui Asokakari, ostaşii le luară pe cele două femei şi, în frunte cu guvernatorul oraşului, porniră spre palat. De-abia ajunseră să-i istorisească regelui Kamalakara uneltirile

puse la cale de perfida şi ticăloasa femeie, că - sucombând din pricina rănilor - Kanakamanjari căzu moartă la picioarele lui.
Uluit şi îndurerat totodată, Kamalakara îi zise celeilaltei femei, care - deşi. rănită - era în stare să vorbească: „Spune-mi, femeie, ce înseamnă toate acestea? Vorbeşte fără teamă!" Atunci Asokakara îi povesti de-a firu-n păr toată ticăloşia pusă la cale de Kanakamanjari. Kamaiakara pricepu nefericirea care se abătuse asupra sa şi începu să se lamenteze: „Vai, ce prost am putut să fiu, să mă las înşelat de falsa Hamsavali! Kanakamanjari a avut parte de ceea ce merita: a devenit, prin înşelăciune, soţia regelui şi a fost pedepsită, plătind cu viaţa sacrilegiul comis. De ce însă Destinul m-a pedepsit atât de crunt, ca pe un copil, lipsindu-mă de giuvaerul care îmi era hărăzit? Iar eu, cum am putut uita harul dăruit de Vişnu prinţesei Hamsavali, de a-i tămădui pe bolnavi doar cu atingerea mâinii sale binecuvântate?"
Aşa se tânguia' Kamalakara, dar - deodată - îşi aminti

cuvintele rostite de Vişnu, şi gândi aşa: „Meghamalin, tatăl lui Hamsavali, spunea că fiica sa se va căsători cu un bărbat potrivit rangului ei, dar că mai întâi va suferi un timp. Iar zeii nu vorbesc în van! De aceea este cu putinţă ca încă să fie în viaţă, ascunzându-se undeva. Căci nimeni nu cunoaşte căile Destinului la fel ca tainele din inima femeii! De aceea, ar trebui să-1 chem pe rapsodul Manorathasiddhi şi să cer povaţă". Porunci îndată să fie poftit bardul, iar când acesta i se înfăţişă, regele îl întrebă: „Bunul meu prieten, de ce nu te-am văzut la palat în ultimul timp?" Iar Manorathasiddhi îi răspunse: „Măria Ta, norocul meu este că această femeie, Asokakari - care era cât pe-aci să fie ucisă ca să nu dea în vileag taina - nu a murit. Dar nu trebuie să te necăjeşti, căci Vişnu a prorocit că în cele din urmă te vei uni cu Hamsavali. Nu încape îndoială că marele zeu o protejează, căci ea îi este fidelă şi îl proslăveşte neabătut. Deoarece ea nu a fost zărită în ultima vreme, am să mă duc să o caut şi am să-ţi aduc veşti de la ea." Dar regele îi replică, fără să şovăie: „Am să te însoţesc, căci inima mea nu poate răbda să rămână şi să aştepte în linişte!"
După ce luă această hotărâre nestrămutată, Kamalakara îl chemă pe primul său ministru, Prajnadhya, şi-i încredinţa conducerea ţării. Primul-ministru insistă şi încercă prin toate mijloacele să-1 convingă pe rege să renunţe la hotărârea sa, însă în zadar; regele rămase ferm pe poziţia adoptată şi a doua zi părăsi, pe neobservate, cetatea împreună cu Manorathasiddhi, rapsodul. Călătoriră mult şi în timpul peregrinărilor se abătură prin multe locuri sfinte, vizitară aşezări ale pustnicilor şi străbătură păduri şi munţi în căutarea femeii iubite, fără a precupeţi eforturile şi fără a ţine seama de oboseală; căci forţa dragostei este nelimitată şi învinge toate greutăţile!
Până la urmă Kamalakara şi Manorathasiddhi, îndrumaţi de noroc, ajunseră în codrul în care sălăşluia Hamsavali. Acolo o găsiră pe cea căutată, închinându-se şi înălţând rugi Proniei, sub un arbore roşu *asoka.* Deşi marcată vizibil de suferinţele îndurate şi de lungile ore de penitenţă severă, plăpândă, palidă şi totuşi fermecătoare ca raza unică a lunii, ea îl captivă - pe loc - pe rege, care - vrăjit - întrebă: „Cine este această fiinţă divină care sade nemişcată, cufundată în meditaţie? Este, oare, o zeiţă, căci frumuseţea ei depăşeşte cu mult pe cea a unei fiinţe omeneşti?" Rapsodul privi în direcţia indicată de rege şi îi răspunse: „Măria Ta, eşti norocos, căci ai găsit-o pe Hamsavali! Femeia de la rădăcina copacului este chiar ea!"

Hamsavali, la rândul ei, îi zări pe cei doi bărbaţi şi recunoscându-1 pe bard, începu să se vaite cu durere: „Vai, tătucule! Sunt nenorocită! Vai, soţul meu, Kamalakara! Vai, Destin necruţător, care mi-a hărăzit- nefericirea" Apoi, căzu şi îşi pierdu cunoştinţa. Auzindu-i cuvintele şi văzând-o cum cade la pământ, Kamalakara fu cuprins de disperare şi se prăbuşi şi el cu capul în ţărână. Manorathasiddhi le sări în ajutor şi îi readuse la viaţă; iar când tinerii se priviră şi se recunoscură şi îşi dădură seama că - străbătând oceanul despărţiţii - au ajuns la liman, îşi simţiră inimile copleşite de neţărmurită bucurie şi fericire. îşi povestiră păţaniile pe care le întâmpinaseră, apoi toţi trei - regele, prinţesa şi poetul cântăreţ - se înapoiară în cetatea de scaun Kosala, unde avu loc o nuntă mare, fastuoasă. După ce se unise cu Hamsavali, femeia iubită blagoslovită de zei cu harul de a vindeca pe bolnavi, Kamalakara socoti că şi-a realizat ţelul vieţii. împreună domniră cu înţelepciune şi dreptate şi pe cât de tare îi iubeau şi îi respectau supuşii, pe atât de mult se temeau de ei duşmanii. Şi nu se despărţeau niciodată de bardul şi rapsodul Manorathasiddhi.

Avatarurile prinţului Sridarsana şi ale soţiilor sale, , Padmişta şi Anangamanjari

Trigarta este un oraş unic pe lume: cu frumuseţea lui împodobeşte pământul, aşa cum ghirlanda de flori împodobeşte mireasa la nuntă. în oraşul acesta trăia un tânăr brahman pe care îl chema Pavitradhara. Acesta era

sărac în avuţii lumeşti, dar era bogat prin relaţiile sale cu oameni de seamă şi prin obârşia sa superioară, precum şi prin multiplele virtuţi cu care era înzestrat. Inimosul tânăr care trăia printre brahmanii bogătaşi cugetă: „Eu îmi duc viaţa respectând legile castei mele, însă semenii se uită pieziş la mine de parcă aş fi un cuvânt lipsit de sens în cadrul unui splendid poem! Dar eu sunt om cinstit, nu pot trăi linguşindu-i pe alţii şi nici din mila oamenilor. De aceea, am să mă stabilesc într-un loc retras şi ferit din calea oamenilor unde - cu ajutorul vrăjilor învăţate de la dascălul meu spiritual - am să atrag şi am să prind în puterea mea o *yakşini*."
După ce luă această hotărâre îşi alese sălaş într-un codru. Aici înfăptui ritualul prescris şi dobândi o *yakşini* pe care o chema Saudamini. Pavitradhara trăi cu această făptură celestă, ca *banianul* care a străbătut o iarnă aprigă şi şi-a găsit limanul în uniune cu primăvara glorioasă.
într-o zi, văzându-şi soţul trist şi descurajat pentru că Pronia nu îl blagoslovise Cu un fiu, frumoasa *yakşini* îi zise: Nu te necăji, iubitul meu soţ, căci un fiu ţi se va naşte la vremea potrivită. Ascultă povestea pe care arn, să ţi-o istorisesc.
* Aspectul feminin al unui *yakşa,* făptură divină aflată în slujba **lui** Kubera (sau Kuvera), zeul Belşugului.

Povestea lui Saudamini

Fruntariile ţinuturilor de la miazăzi sunt străjuite de codri întinşi şi întunecaţi din pricina norilor negri care acoperă faţa soarelui, de parcă ar fi sălaşul musonilor*. Acolo trăieşte un *yakşa,* Pritudara pe nume, iar eu sunt singura lui fiică şi mă cheamă Saudamini. Când eram mică, tatăl meu mă plimba prin munţii maiestuoşi cu grădini paradisiace, unde mă jucam şi mă desfatam.
într-una din zile, pe când mă amuzam pe muntele Kailasa** cu prietena mea Kapisabhru, am întâlnit din întâmplare un tânăr *yakşa,* pe care îl cheamă Attahasa, care şedea în apropiere înconjurat de tovarăşii săi. Când privirile ni s-au încrucişat, am simţit amândoi că suntem atraşi unul de celălalt şi în inimile noastre s-a înfiripat iubirea. Tatăl meu a aflat şi, socotindu-1 potrivit a-mi fi soţ, 1-a chemat pe Attahasa şi a convenit să mă mărit cu acesta. După ce au stabilit data binecuvântată a nunţii, tata m-a dus acasă, iar Attahasa s-a înapoiat, plin de bucurie, la căminul său, împreună cu toţi tovarăşii. A doua zi, când prietena Kapisabhru a venit să mă vadă, am observat că era foarte tristă. Am insistat mult ca să aflu pricina tristeţii ei şi în cele din urmă, izbutind să o conving, mi-a spus următoarele: „Buna mea prietenă, •m-am codit la început pentru că veştile pe care ţi le aduc nu sunt bune. Când veneam spre tine astăzi, l-am zărit pe logodnicul tău Attahasa în grădina Citrasthala din Himalaya. I se citea pe chip că tânjeşte de dorul tău, de aceea prietenii - din dorinţa de a-i alunga tristeţea - s-au apucat şi în joacă l-au», ales rege al tuturor *yakşasilor.* Iar pe fratele său, Diptasikha, l-au pus - în glumă - să joace rolul lui Nadakuvara, fiul regelui, pe când ei înşişi şi-au asumat rolul miniştrilor. Se întâmplă ca tocmai când prietenii se străduiau să-1 veselească pe iubitul tău, joaca lor a fost zărită de Nadakuvara, care rătăcea în văzduh prin părţile acelea. Foarte furios, crezând că iubitul tău a îndrăznit cu adevărat să se proclame rege, fiul regelui
* Sezonul ploilor, durează aproximativ trei luni, între iunie şi octombrie.
** Teritoriu mitic din munţii **Wtmalâya,** raiul zeului Siva şi sălaşul zeului Kubera.

Belşugului 1-a chemat la el şi, fără să cerceteze pricina, 1-a blestemat aşa: «Slugă necredincioasă, vrei să te urci pe tronul Domnului? Ai vrut să te înalţi, dar ai să te prăbuşeşti: te blestem să intri în rândul muritorilor!» Necăjit, pentru că i se atribuise o intenţie pe care nu o avusese, Attahasa i-a spus cu umilinţă în glas: «O, prinţe! N-am râvnit la vreun rang ce nu mi se cuvine, ci totul nu a fost decât o joacă nesăbuită pusă la cale de prietenii mei, pentru a-mi ogoi dorul! De aceea, îndură-te de mine!» Nadakuvara cugetă şi, dându-şi seama că Attahasa grăia adevărul şi, dorind să limiteze puterea blestemului, îi zise: «Ai să cobori în rândul oamenilor muritori şi te vei uni cu acea *yakşini* care ţi-e dragă. împreună veţi zămisli un fiu, care va veni pe lume sub înfăţişarea fratelui tău mai mic, Diptasikha. Arunci tu vei fi izbăvit de blestem. Iar Diptasikha şi el va fi izbăvit, după ce va domni peste lumea întreagă.» După ce fiul zeului Belşugului rosti hotărârea sa, Attahasa dispăru, aşa cum cerea blestemul. Iar eu, auzind ce se petrecuse, am venit la tine întristată! Când am auzit-o pe prietena mea istorisindu-mi cele petrecute, m-a cuprins o jale neţărmurită şi am plâns mult. M-am dus şi le-am povestit părinţilor tot ce aflasem şi de atunci am trăit cu nădejdea că mă voi uni cu iubitul meu. Tu eşti Attahasa şi te-ai născut din nou ca brahman, iar eu sunt acea *yakşini.* Noi ne-am regăsit şi ne-am unit, aşa că în curând vom avea un fiu."
Auzind prorocirea înţeleptei sale soţii, Saudamini, brahmanului Pavitradhara i se întări nădejdea în obţinerea,, unui moştenitor, într-adevăr, la sosirea sorocului, soţia sa, celesta *yakşini,* aduse pe lume un tiu, care umplu de bucurie deopotrivă inimile şi căminul părinţilor. Când Pavitradhara privi chipul «fiului, îndată îşi recapătă înfăţişarea cerească, devenind din nou *yakşa* Attahasa. Atunci el îi spuse soţiei sale, *yakşini* Saudamini: „Iubita mea, blestemul a încetat, am redevenit ceea ce eram la început. Haide să ne înapoiem pe meleagurile noastre natale". Soţia sa însă îi răspunse: „Gândeşte-te la copil, care de fapt îţi este frate, deşi s-a născut ca fiu al tău". Ascultându-i cuvintele, Attahasa cugetă şi, având harul previziunii, îşi dădu seama ce avea de făcut, şi îi zise:

Povestea lui S rid ars a n a

„Iubita mea, în oraşul nostru trăieşte un brahman pe care îl cheamă Devadarsana. El e sărman, nu are nici copii şi nici avere. Şi deşi întreţine cinci focuri sacre, foamea aţâţă alte două care mistuie stomacul său şi al soţiei sale. într-o noapte, zeul Focului - pe care îl proslăvea cu sârg pentru a-1 blagoslovi cu un fiu şi cu avuţii - i se arătă în vis lui Devadarsana şi îi zise: «Nu ai să ai un fiu al tău, dar ai să ai parte de un fiu adoptiv, care te va izbăvi de sărăcie!» Acum, brahmanul acela aşteaptă să se împlinească prorocirea făcută de Agni. Iar noi trebuie să-i dăruim copilul nostru, căci acesta-i datul sorţii!"
Saudamini ascultă şi consimţi. Atunci Attahasa petrecu pe după gâtul copilaşului un şirag de nestemate şi, împreună cu un ulcior plin de aur, îl aşeză peste noapte în pragul casei brahmanului, pe când acesta şi soţia sa dormeau. Apoi s-au reîntors amândoi pe meleagurile lor celeste.
Când Devadarsana şi femeia lui se deşteptară şi descoperiră în faţa uşii casei copilaşul, frumos ca raza lunii, la gâtul căruia scânteia şiragul de pietre preţioase, îşi ziseră uluiţi: „Ce o fi însemnând asta?" Când însă brahmanul zări ulcica plină cu aur sclipitor, îşi aminti cuvintele zeului Focului, auzite în vis, şi se bucură. Luă copilaşul dăruit de soartă, precum şi aurul, şi a doua zi oferi o mare petrecere. Iar după ce trecuseră unsprezece zile, îi puse băiatului numele potrivit - Sridarsana. După aceea, brahmanul Devadarsana, care acum era foarte bogat, a continuat să trăiască aşa cum recomandau scripturile, petrecând timpul în rugăciuni, postind şi proslăvind zeii, dar şi bucurându-se de plăcerile vieţii, care acum nu îi mai -erau refuzate.
Sridarsana crescu la casa părintelui său, studiind şi devenind un mare înţelept, cunoscător al *Vedelor* şi al celorlaltor scripturi, precum şi un îndemânatic mânuitor al armelor. Băiatul crescuse şi devenise bărbat în toată firea când tatăl său, Devadarsana, porni într-un lung pelerinaj la locurile sfinte de scăldat şi muri la Prayag. Când mama primi vestea morţii soţului, îl urmă pe lumea cealaltă, intrând în foc şi sacrificându-se, după cum cerea tradiţia. îndurerat, Sridarsana îi plânse cum se cuvenea şi înfăptui ritualurile funerare impuse de scripturi. însă cu trecerea timpului i-au trecut şi durerile şi tristeţile; şi, fiind singur, necăsătorit şi fără rude, încet-încet prinse - deşi învăţat şi înţelept - gustul

jocurilor de noroc. Viciul zarurilor 1-a dus la ruină în scurtă vreme. Sărăcise atât de tare, încât aproape că nu avea după ce bea apă.
Odată, după ce pierduse la zaruri tot ce mai avea, rămase trei zile încheiate în sala de jocuri, neîndrăznind să o părăsească - deşi flămând şi însetat - pentru că era complet despuiat. Văzându-1 că din mare orgoliu refuza hrana pe care unii se milostiveau să i-o ofere, un oarecare Mukharaka, prieten şi tovarăş la jocul de zaruri, i-a spus: «De ce te laşi copleşit de disperare? Nu cunoşteai, oare, rezultatul nefericit al jocurilor de noroc? Nu ştiai că zarurile sunt ochii cu care zeiţa Nenorocirii îi ademeneşte cu lungi priviri piezişe pe nesăbuiţi? Oare Providenţa ţi-a rezervat soarta obişnuită a acelora cărora le place să mânuiască zarurile? Trupul îţi este lipsit de veşminte, praful îţi serveşte drept aşternut, răspântiile drumurilor îţi sunt locuri de sălaş, ruina şi sărăcia îţi sunt însoţitoare! Dar tu eşti înţelept şi nu are rost să-ţi neglijezi sănătatea. Căci nu există ţintă pe care omul hotărât să nu o poată atinge, atâta timp cât mai este în viaţă! Ca să te convingi că este aşa cum îţi spun, ascultă minunata poveste a lui Bhunandana, pe care am să ţi-o istorisesc îndată».

Păţaniile regelui Bhunandana

La poalele munţilor Himalaya se întinde- un ţinut mănos numit Kaşmira - adevărat giuvaer terestra - pe care Atotputernicul 1-a zămislit ca pe un rai pe pământ, opus celui din ceruri, pentru a-i răsplăti pe oamenii care fac fapte bune. Ele se deosebesc doar prin aceea că pe când în ceruri plăcerile sunt gustate din priviri, în raiul pământean ele pot fi trăite cu simţurile. Glorioasele zeiţe Sri şi Sarasvati adesea îl vizitează şi se întrec în a-1 lăuda care mai de care, zicând: „Eu mă bucur de întâietate aici!", „Ba eu!" Munţii Himalaya îl cuprind cu braţele lor pentru a o împiedica, parcă, pe zeiţa Kali - duşmana virtuţilor - de a pătrunde acolo. Fluviul Vitaşta îl împodobeşte şi totodată îl fereşte de păcate cu undele sale ca nişte mâini protectoare, zicând parcă: „Plecaţi! Nu aveţi ce căuta în ţinutul acesta binecuvântat, brăzdat de ape sfinte preţuite de zei!" Şiruri lungi de palate măreţe, zugrăvite cu var argintiu, imită piscurile munţilor Himalaya la poalele cărora se înalţă.
Peste acest pământ binecuvântat domnea regele Bhunandana,

care îşi întemeiază cârmuirea pe preceptele sacre ce guvernează castele şi. pe învăţăturile şi tradiţiile desprinse din codul de comportare, fapt care îi umplea de respect pe supuşi. Vitejia a demonstrat-o în confruntările cu inamicii, în statele cărora a lăsat amprenta măreţiei sale de neconfundat. El era un cârmuitor devotat şi fidel numai lui Vişnu, care prin înţelepciune îşi apăra norodul de necazuri şi calamităţi, iar supuşii săi se fereau să facă fapte rele.
Era în a douăsprezecea zi a lunii, când, odată, după ce 1-a proslăvit pe Vişnu, regele s-a culcat. în timp ce dormea, în vis i s-a arătat o nimfă celestă din neamul *daitya,* care 1-a mângâiat şi 1-a giugiulit în somn. Regele a

fost atât de impresionat, încât - după ce s-a deşteptat - şi-a zis uluit: „Nu cred că am visat, ci mai degrabă a fost o zână aievea care s-a jucat cu mine!" Cu gândul acesta mereu în minte regele a început să-şi neglijeze îndatoririle de monarh şi, nevăzând nici o ieşire din impasul în care se înfundase, îşi zise din nou: „Scurta mea unire cu ea s-a datorat bunăvoinţei lui Vişnu. De aceea am să abandonez povara cârmuirii şi am să mă retrag în solitudine, pentru a-1 proslăvi şi a-1 îmbuna pe marele zeu să mă ajute, căci viaţa fără ea nu are nici un rost". După ce luă această hotărâre Bhunandana înmâna frâiele ţării fratelui său, pe care îl chema Sunandana.
Regele plecă, după ce se despovărase de grijile cârmuirii. Străbătu cale lungă până găsi un loc potrivit unde poposi, la malul unui lac care se formase în urma lăsată de călcătura lui Vişnu, care trecuse pe acolo demult, pe când era încarnat sub înfăţişarea piticului. Era străjuit de trei mari zei - Brahma, Siva şi Vişnu - care se instalaseră pe piscurile munţilor Himalaya, la poalele cărora scânteiau apele lui cristaline. Tot piciorul lui Vişnu zămislise aici un al doilea Gange, numit Ikşuvati, ca un îndemn la întrecere pentru celălalt confrate fluvial, Vitasta. Regele Bhunandana se instala şi începu să proslăvească zeii,, să postească şi să efectueze aspre penitenţe, fără dorinţe şi fără a tânji după bucurii sau plăceri lumeşti.
Doisprezece ani se scurseră şi în timpul acesta regele nu conteni să respecte regimul aspru de penitenţe şi rugăciuni. într-o zi se abătu pe acolo un venerat schimnic. Avea părul galben încâlcit, purta veşmânt "zdrenţuit şi era înconjurat de o droaie de învăţăcei. Părea însuşi zeul Siva, coborât de pe piscul de unde străjuia locul acela sfânt de scăldat. îndată ce îl recunoscu, veneratul ermit se simţi pătruns de respect şi admiraţie pentru fostul monarh, în faţa căruia făcu o pfecăciune, întrebându-1 prin

ce împrejurări ajunsese în locul acela. Iar după ce regele îi istorisi povestea sa, ermitul cugetă şi îi spuse: „Măria Ta, fecioara aceea din neamul daitya, de care te-ai înamorat, trăieşte la Patala. Bucură-te căci am să te ajut să ajungi la ea. Eu sunt de castă brahmană, mă numesc Bhurivasu, iar pe tatăl meu îl chema Yajuh şi era de fel din Deccan. Eu sunt un magician de seamă. Tatăl meu m-a învăţat tot ceea ce cunoştea ca vrăjitor, iar restul l-am aflat studiind scripturile de la Patala unde sunt scrise o mulţime de farmece şi descântece, precum şi ritualurile de proslăvire a marilor zei. Apoi m-am dus la Sriparvata unde o bună bucată de vreme am postit şi am dus o viaţă de ascet, proslăvindu-1 pe Siva; iar Siva - mulţumit de dovezile mele de fidelitate devotată - mi s-a arătat şi mi-a spus: «Du-te şi te căsătoreşte cu o fecioară din neamul *daitya* şi trăieşte o viaţă de plăceri cu ea, în ţinuturile subpământene. Iar eu am să te învăţ ce să faci ca să te bucuri cât mai mult de marile plăceri. Ascultă! Există multe deschizături care te lasă să pătrunzi în regiunile de sub pământ, însă una singură este cea mai vestită şi cea mai importantă. Aceasta se află în Kaşmira şi a fost făurită de Maya. Prin ea Uşa, fiica lui Bana, şi-a introdus iubitul - pe care îl chema Aniruddha - în câmpiile plăcerilor ale *danavas-ilor**, făcându-1 fericit. Iar Pradyumna, pentru a-şi izbăvi fiul, a smuls un vârf de munte cu care a mai deschis o poartă. subpământeană unde a pus-o de strajă pe Durga, sub numele de Sarika, după ce a încântat-o şi i-a dobândit bunăvoinţa, lăudând-o în fel şi chip. De atunci locul acela poartă două nume: Vârful lui Pradyumna şi Muntele lui Sarika». Apoi zeul s-a făcut nevăzut, iar eu - prin milostenia lui - pe dată am dobândit toate cunoştinţele şi am venit pe pământul binecuvântatului ţinut Kaşmira. Vino cu noi, Măria Ta, iar eu te voi duce la Patala, la fecioara pe care ai îndrăgit-o".
Regele Bhunandana îi ascultă povaţa şi, acceptând invitaţia, porni cu alaiul de învăţăcei ai veneratului ascet către sălaşul lui Sarika. Acolo se scălda în apele sfinte ale fluviului Vitasta, îl proslăvi pe zeul Ganeşa şi o cinsti pe zeiţa Sarika. Apoi înfăptui ceremonia de alungare a duhurilor rele, fluturând palmele deasupra capului şi efectuând şi alte ritualuri. Apoi, veneratul schimnic, cu harul dobândit prin bunăvoinţa lui Siva, îi dezvălui intrarea, după ce mai întâi presără seminţe de muştar şi înfăptui ceremonialurile prescrise de scripturi. Pătrunseră prin poartă şi

* Giganţi, fiii lui Danu şi Kaşyapa, duşmanii *devas-i\or* (fiinţe celeste).

timp de cinci zile şi cinci nopţi mărşăluiră fără întrerupere sub pământ. în ziua a şasea traversară Gangele ţinuturilor subpământene, iar când ajunseră pe malul celălalt al apei zăriră o pădurice cu aspect divin pe un câmp de argint, în care crescuseră arbori de coral, camfor, santal şi aloe şi unde aerul era parfumat cu aroma suavă emanată de lotuşi aurii în plină floare. Iar în mijlocul păduricii se înălţa un templu măreţ dedicat lui Siva. Era o clădire imensă cu multe scări cu trepte cioplite în nestemate scânteietoare, cu pereţi de aur şi stâlpi monumentali duraţi din pietre preţioase; iar corpul central uriaş şi translucid fusese construit din blocuri de piatra lunii. Regele şi învăţăceii se înviorară la vederea maiestuosului lăcaş sfânt, iar veneratul dascăl, care avea puterea miraculoasă de previziune, le-a spus: „Aici e sălaşul zeului Siva, care în ţinuturile subpământene se prezintă sub înfăţişarea lui Hatakeşvara, preţuit şi slăvit în cele trei lumi, de aceea proslăviţi-1 şi voi!" Cu toţii se scăldară în Gangele lumii subpământene, i se închinară zeului şi îl împodobiră cu florile care creşteau în Patala. întărit spiritual după săvârşirea ritualurilor de proslăvire, grupul îşi continuă drumul. Curând zăriră un splendid şi grandios arbore *jambu,* ale cărui fructe coapte se desprinseseră de pe-crengi şi zăceau sub copac, invitându-i parcă pe trecători să se ospăteze cu miezul parfumat al poamelor.

Ascetul însă îi preveni pe ucenicii săi, ca şi pe rege, spunându-le: „Feriţi-vă, să nu mâncaţi fructele acelea, căci ele aduc nenorocire!" însă unul din învăţăcei nu ţinu seama de avertismentul dascălului şi, îmboldit de foame, mancă unul din fructe; îndată se prăbuşi ţeapăn la pământ şi rămase nemişcat. De spaimă, nimeni nu mai îndrăzni să se atingă de fructele malefice. Pustnicul împreună cu ciracii şi regele Bhunandana merseră mai departe şi peste puţin timp calea le fu tăiată de un zid înalt cu o poartă cioplită într-o singură bucată de piatră preţioasă. Doi berbeci de fier, cu coarne maiestuoase, străjuiau de ambele părţi ale porţii, pregătiţi să se năpustească asupra oricui ar fi încercat să pătrundă dincolo de zidul acela. însă ascetul îi lovi pe cap cu o vergea fermecată, iar berbecii o luară la goană, loviţi parcă de trăsnet. Atunci, acesta urmat de ucenici Şi de rege pătrunseră prin poartă şi zăriră înălţându-se în faţa lor un palat durat numai în aur şi împodobit cu pietre preţioase, 'a porţile căruia străjuiau monştri fioroşi cu dinţi şi colţi ascuţiţi Şi cu ghioage noduroase în mâini. Cu toţii se aşezară sub- un copac, iar ascetul se cufundă în meditaţie divină şi prin puterea rugăciunilor sale îi puse pe fugă pe monştrii de la porţi. îndată

se iviră la intrări ciopoare de fiinţe drăgălaşe, îmbrăcate în veşminte cereşti şi împodobite cu giuvaeruri strălucitoare, iar acestea erau însoţitoarele femeilor din neamul *daitya.* în numele stăpânei lor, ele îi poftiră în palatul cel mare şi fiecare însoţi pe câte unul din ucenicii pustnicului; apoi fiecare pereche pătrunse în câte o încăpere separată din palat. Iar dascălul, socotindu-şi misiunea împlinită, le atrase atenţia discipolilor, zicându-le: „Băgaţi de seamă, să nu vă împotriviţi poruncilor iubitelor voastre!" Apoi şi el intră într-o încăpere din palat, împreună cu mai multe însoţitoare drăgălaşe, şi aici căpătă o fecioară *daitya* cu care mai întâi gustă, apoi se înfruptă din toate plăcerile pământeşti.
Una din femei se înclină cu respect în faţa regelui Bhunandana şi îl pofti să intre în palatul ai cărui pereţi încrustaţi cu pietre preţioase aruncau scântei orbitoare. Palatul, care se înălţa pe o platformă de safir neted ca apa lină a lacului, părea că urcase şi plutea pe bolta azurie a cerului. înăuntru zburau şi se zbenguiau cu graţie fermecătoare adepte ale lui Kama. Nici chiar cea mai plăpândă floare - care nu ar fi îndurat o adiere cât de uşoară şi nici" raza palidă a lunii - nu ar fi izbutit să rivalizeze cu gingăşia şi delicateţea trupurilor zvelte, mlădioase, ale acestor fiinţe celeste. Undele melodiilor divine pluteau în palat, când regele o întâlni pe acea fecioară, *asura* pe care o văzuse în vis. Frumuseţea ei strălucitoare ilumina tărâmurile subpământene -care altminteri sunt lipsite de soare, lună-sau stele - şi făcea inutile giuvaerurile şi alte asemenea lucruri scânteietoare, cu care le împodobise Creatorul. Regele -o sorbea din priviri, cu ochii umezi de lacrimi, pe acea minunată făptură şi îşi simţea sufletul purificat de păcatul de a se fi uitat la altele înainte de a o fi întâlnit. La rândul ei, fecioara - pe care o chema Kumudini şi pe care însoţitoarele o slăveau cântându-i imnuri de laudă - îşi simţi inima umplându-se de o bucurie de nedescris, când îl văzu pe rege. Se ridică în picioare şi, luându-1 de mână, îi zise: „Te-am făcut să suferi!", apoi îl ajută să se aşeze pe divan. După ce se odihni puţin, se scaldă, iar fecioara îl îmbrăcă în veşminte fine şi îl împodobi cu giuvaeruri; apoi îl luă de mână şi amândoi ieşiră în grădină. Aici se aşezară pe marginea unui havuz plin cu vin, cu sânge şi cu grăsimea trupurilor omeneşti care atârnau spânzurate de copacii din curte. Fata luă un pocal pe care îl umplu cu lichidul acela respingător şi i-1 întinse lui Bhunandana, îndemnându-1 să bea. însă regele respinse şi - cu toate că fecioara *asura* insistă - nu vru cu nici un chip să pună mâna pe pocal. Atunci fata îi zise: „Dacă nu goleşti pocalul,

dorinţele nu ţi se vor împlini!", dar el refuză cu hotărâre, zicând: „N-am sŞ beau băutura aceea scârboasă, orice s-ar întâmpla!"-Atunci ea a luat pocalul şi, brusc, 1-a deşertat pe capul regelui, în aceeaşi clipă regelui i se închiseră şi ochii .şi gura, iar însoţitoarele acelei fete *asura* îl apucară şi îl aruncară într-un alt bazin.
în clipa în care se scufundă în apă, regele se trezi din nou în pădăricea pustnicilor din apropierea locului sfânt de îmbăiere de la Kramasaras, unde fusese mai înainte. Iar când zări munţii cu piscurile încununate de zăpezi, râzându-şi parcă în barbă de el, nefericitul rege - descumpănit, dezamăgit, dar şi uluit - îşi zise: „Ce deosebire este între grădina fecioarei din neamul *daitya* şi muntele acesta din Kramasaras? Ah! Ce o fi cu această întâmplare ciudată? Este o închipuire sau o înşelăciune a minţii? Dar ce altă explicaţie s-ar putea da la necazurile întâmpinate decât faptul că - deşi veneratul schimnic m-a prevenit - nu am ţinut seama de sfatul lui înţelept; şi nici dorinţei exprimate de frumoasa fată nu m-am supus? De bună seamă am greşit, căci băutura ce mi-a oferit-o nu părea să fi fost de nebăut, aşa cum am observat după ce mi-a turnat-o în cap: avea o aromă cerească! Cred că ea a vrut doar să mă pună la încercare. Atunci când te paşte ghinionul, orice ai face este inutil, căci nici Destinul nu te ajută!" Pe când cugeta în felul acesta, roiuri de albine începură să zumzăie în jurul capului său atrase de aroma lichidului care îi îmbibase părul şi hainele deopotrivă. Iar când albinele îl înţepară, el îşi zise: „Vai! Nu ajunge că sufăr din pricina' neghiobiei, acum la toate chinurile mele se adaugă înţepăturile acestor albine!" şi, descurajat, se hotărî să-şi pună capăt zilelor.
Tocmai atunci apăru acolo un tânăr ermit rătăcitor care văzu cum se chinuie regele. Fiind milostiv din fire, se apropie şi, după ce izgoni albinele, îl întrebă ce se întâmplase; iar după ce ascultă povestea acestuia, cugetă

puţin, apoi grăi: „Viaţa ne-a fost-dată. ca să o trăim, iar omul înţelept, care pricepe lucrul acesta, va urmări realizarea marilor ţeluri ale existenţei umane. Atâta timp cât îi vei percepe separat pe marii zei Siva, Vişnu şi Brahma, şi nu ca pe un tot unic, succesele pe "care le vei dobândi vor fi vremelnice. De aceea, retrage-te în schimnicie şi du o viaţă cumpătată de reculegere şi puritate ascetică; proslăveşte-i cu răbdare pe Siva, Brahma şi Vişnu, în unitatea şi unicitatea lor, timp de încă doisprezece ani. Atunci o vei obţine pe fecioara iubită, şi vei dobândi izbăvirea veşnică. Şi bagă de seamă că deja trupul tău a căpătat şi răspândeşte în jurul său aroma

cerească. Iată, îţi dăruiesc pielea unei antilope negre care este . vrăjită: dacă te înfăşori în ea, albinele te vor lăsa în pace". Aşa grăi veneratul pustnic şi, dându-i pielea de căprioară, plecă. Iar regele Bhunandana, înarmându-se cu răbdare, trăi doisprezece ani în post şi rugăciuni, slăvindu-1 neabătut pe Siva. Atunci fecioara *daitya,* pe care o chema Kumudini, veni şi de bună voie se uni cu regele iubit. Apoi amândoi au coborât la Patala unde au trăit în fericire şi au dobândit izbăvirea.

„Iată cum cu răbdare, cu ascetism pios se izbăvesc şi îşi recapătă rangul aceia care, din cine ştie ce pricină, şi l-au pierdut. Iar cât despre tine, Sridarsana, semnele binecuvântate care te însoţesc dovedesc că eşti menit să fii prosper. Atunci, prietene, de ce te laşi cuprins, de deznădejde şi îţi chinuieşti trupul prin post aspru?"

Aşa îşi încheie Mukharaka îndemnul adresat lui Sridarsana, care se gândise să postească până va muri. Sridarsana atunci îi răspunse: „Adevărat grăieşti tu. Dar eu sunt de familie bună şi îmi este ruşine să mă arăt oamenilor în halul în care am decăzut din pricina jocurilor de noroc. De aceea, prietene, dacă îmi îngădui să plec într-o altă ţară, chiar în seara asta îmi întrerup postul şi mănânc ceva." Mukharaka fu de acord şi îi aduse nişte mâncare pe care Sridarsana o mancă; apoi porni la drum împreună cu tovarăşul său, care îl însoţi din prietenie.

într-o noapte, când încă nu poposiseră ca să se odihnească, fură zăriţi din întâmplare de o pereche de *yakşa* - Attahasa şi soţia sa, Saudamini - ce rătăceau prin văzduh. Aceştia erau chiar părinţii lui Sridarsana şi - deşi îl abandonaseră^ îndată ce se născuse, în casa brahmanului - îl recunoscură. Văzându-1 zbuciumându-se nefericit din pricină că sărăcise irosindu-şi toată averea la jocul de zaruri, au fost năpădiţi de milă pentru suferinţele îndurate de acela care era copilul lor. Fără să se dea în vileag, îi grăiră din văzduh, zicându-i: „Sridarsana, mama ta, soţia brahmanului Devadarsana^ a ascuns îngropând în casă nişte giuvaeruri de mare preţ. Ia-le şi te */L\x* neapărat la Malava, unde ai să întâlneşti un rege mărinimos pe care îl cheamă Srisena. Regele acesta a suferit el însuşi cândva când era prinţ de patima jocurilor de noroc şi, cunoscând mizeria şi nenorocirea pe care le aduce viciul acesta, a clădit un sălaş măreţ unde aflâ adăpost şi hrană nefericiţii care şi-au pierdut avutul la zaruri şi astfel au ajuns pe drumuri. Du-te acolo, dragul nostru. Te vei bucura de o bună primire şi de prosperitate."

Ascultând porunca auzită din ceruri, Sridarsana se înapoie acasă, împreună cu prietenul său, şi găsi îngropate în curte giuvaerurile căutate. Bucuros, le luă şi amândoi purceseră către Malava, încredinţaţi că zeii se milostiviseră de ei. Călătoriră noaptea toată şi ziua următoare până spre seară, când - obosiţi de lungul drum parcurs - hotărără să poposească în apropierea unui sat care se numea Bahusasya. Se opriră la malul unui lac cu apă limpede şi tocmai îşi astâmpăraseră setea şi se spălaseră pe faţă şi pe picioare, când apăru o fată frumoasă fără pereche, ce venise să ia apă cu ulcioarele. Mlădioasă ca lujerul zvelt de lotus azuriu, negruţă de parcă fusese consumată de focul aprins, de Siva în inima zeului Iubirii, fata îl ului pe Sridarsana cu gingăşia şi drăgălăşenia ei. Când îl zări pe prinţ, în ochii fecioarei străluciră văpăile dragostei ce îi fuseseră aţâţate în inimă şi, fără sfială, se apropie de ei şi le spuse: „Preacinstiţi domni, aţi venit aici să vă găsiţi pieirea? De bună seamă, habar n-aveţi ce pericol vă paşte! Aţi picat ca fluturii noaptea când îşi pârlesc aripile la flăcările focului!" Mukharaka o ascultă şi, fără să fie impresionat, o întrebă: „Cine eşti tu? Şi ce vor să însemne cuvintele tale? Lămureşte-ne!" Atunci fata îi răspunse: „Ascultaţi voi amândoi! Am să vă istorisesc, în câteva cuvinte, toată povestea."

Pe moşia numită Sughoşa, dăruită brahmanilor de suveran, trăia odată un brahman pe care îl chema Padmagarbha. Era un foarte bun cunoscător al *Vedelor* şi avea o soţie - Sasikata -care îi dăruise doi copii: o fată, pe care o cheamS Padmişta, şi un băiat - fratele meu - căruia i-au dat numele de Mukharaka. Fratele meu şi-a irosit de tânăr averea, pierzând-o la-jocul de zaruri, apoi a plecat altundeva, în vreo ţară străină. Din pricina lui mama a murit de inimă rea, iar tatăl meu -îndurerat de pierderea soţiei, dar şi a fiului - şi-a abandonat gospodăria şi a pornit-o în pribegie. A rătăcit vreme îndelungată, din loc în loc, în căutarea fiului risipitor, iar eu îi eram singurul tovarăş la tristeţe. în cele din urmă am ajuns în satul acesta unde, din întâmplare, îşi făcuse sălaş un tâlhar pe care îl chema Vasubhuti - brahman numai cu numele - şeful unei întregi bande de hoţi. Ticălosul acesta 1-a ucis pe tatăl meu şi 1-a prădat de aurul pe care îl avea asupra sa, iar pe mine m-a dus acasă cu gândul de a mă face soţia fiului său, Subhuti. Din fericire şi spre norocul meu - bănuiesc datorită faptelor bune săvârşite într-o viaţă anterioară - acest Subhuti a plecat cu ceata sa ca să jefuiască [0] caravană şi încă nu s-a înapoiat. Destinul va hotărî care va fi soarta mea. însă dacă banditul v-ar găsi aici fără îndoială [v]-ar omorî, aşa că faceţi

ceva să nu dea ochii cu voi."

Mukharaka, ascultându-i cuvintele, o recunoscu pe sora sa mai mică şi, îmbrăţişând-o, începu să plângă. „Vai! suspină el, eu sunt Mukharaka, netrebnicul tău frate, pricina pieirii părinţilor noştri. Vai; nefericitul de mine!" Când Padmişta auzi cuvintele rostite de fratele său mai mare şi îl văzu cum se jeluia, fu impresionată şi începu şi ea să se tânguiască. Dar Sridarsana interveni la timp şi îmbărbătându-i, le zise: „Nu e vremea să ne văicărim, ci să ne gândim cum să ne salvăm chiar dacă ar fi să pierdem tot aurul pe care îl avem la noi. Trebuie să găsim un mijloc ca să ne ferim de acest bandit!" Ascultându-i sfaturile înţelepte, fratele şi sora se potoliră şi toţi trei cugetară la o cale de scăpare.
Sridarsana, care încă era slab din pricina postului îndelungat, se întinse la marginea iazului şi, prefăcându-se bolnav, începu să geamă şi să se zvârcolească, pe când Mukharaka îl ţinea de picioare şi se făcea că plânge. Iar Padmişta se duse, fără zăbavă, la şeful tâlharilor şi îi zise: „Un călător străin a sosit şi zace bolnav pe marginea iazului, iar alături de el se află un alt bărbat care cred că este sluga lui". Şeful bandiţilor trimise îndată câţiva oameni să vadă despre ce este vorba, iar aceştia - văzându-1 pe Mukharaka bocind de zor - îl întrebară care era pricina necazului său. Iar Mukharaka, prefăcându-se copleşit de mare durere, ticlui următoarea poveste: „Acest brahman virtuos, care e fratele meu mai vârstnic, a pornit într-un lung pelerinaj la locurile sfinte de scăldat, însoţit de mine. Pe drum a fost cuprins de boală şi cu chiu cu vai am izbutit să ajungem aici. Văzând că nu se mai poate mişca din loc şi simţindu-şi sfârşitul aproape, el mi-a spus; «Iubitul meu frate, pregăteşte-mi iute un aşternut din iarba *durbha.* Apoi te du în sat şi revino împreună cu un brahman cuvios ca să-i las moştenire avuţia pe care o am asupra mea, căci nu cred că mai apuc ziua de mâine». Am rămas nedumerit, neştiind ce să fac, deoarece se lăsase noaptea şi mă aflam pe pământ străin. Atunci am început să plâng deznădăjduit. De aceea, aduceţi - rogu-vă - un brahman ca să lase bruma de avere pe care o mai are, înainte de a-şi da duhul. Fiindcă nu încape îndoială că va muri peste noapte, iar eu nu îi voi putea supravieţui, ci îmi voi căuta moartea, aruncându-mă în foc! Faceţi-ne binele acesta, căci suteţi oameni de treabă şi din fericire v-am întâlnit!"
Bandiţii se duseră şi îi povestiră şefului lor întocmai cele aflate, îndemnându-1: „Du-te tu, căci eşti brahman, ca să primeşti avuţia pe care ţi-o va lăsa muribundul ca moştenire şi pe care

noi o luăm de obicei ucigându-1 pe posesor". Dar Vasubhuti, şeful tâlharilor, le replică: „Cum îmi puteţi propune aşa ceva? Nu se cuvine să prădăm pe cineva fără a-1 ucide, fiindcă s-ar putea ca mai târziu să avem necazuri din partea lui". Oamenii însă insistară: „Nu trebuie să ne fie teamă. Există, cu adevărat, o deosebire între a lua cu forţa şi a căpăta în dar de la un om care trage să moară. Dacă mâine dimineaţă cei doi brahmani sunt încă în viaţă, atunci îi vom omorî! Altminteri de ce să ucidem fără rost doi brahmani, încărcându-ne inutil sufletul cu un păcat pe care îl putem ocoli?" Vasubhuti socoti că oamenii săi aveau dreptate şi chiar în timpul nopţii se duse la presupusul brahman muribund ca să primească moştenirea făgăduită. Sridarsama ascunse o parte din preţioasele giuvaemri ale mamei, iar restul îl dădu şefului bandei, prefăcându-se că de-abia era în stare să scoată câteva cuvinte pe gură. Căpătând ceea ce dorise, Vasuibhuti se înapoie în sat.
După ce bandiţii se retrăseseră şi erau cufundaţi în somn, Padmişta părăsi tiptil satul şi se duse la cei doi bărbaţi de la iaz. Se sfătuiră, apoi purceseră către Malava, folosind căi ocolite, ferite de hoţi şi bandiţi. Parcurseră cale lungă în noaptea aceea şi la răsăritul soarelui ajunseră la marginea unui codru înfricoşător ce răsuna de urletele şi răcnetele leilor, tigrilor şi ale altor fiare sălbatice. în timp ce străbăteau pădurea, soarele - care fusese martor suferinţelor îndurate de călători peste zi - se lăsă şi pieri la apus.
Obosiţi şi flămânzi, se aşezară la rădăcina unui copac, pentru a-şi trage un pic sufletul. Şi, cum priveau în jur, zăriră în depărtare o lumină, ca flăcările unui foc. Sridarsana grăi: „Poate că acolo e un sat. Mă duc să văd." Porni în direcţia de unde venea lumina şi când ajunse în apropiere, ooo!, să vezi şi să nu crezi: în faţa sa se înălţa un palat splendid bătut în nestemate şi alte pietre preţioase, ce străluceau ca focul. în interiorul palatului zări o *yakşini* de o frumuseţe răpitoare, înconjurată de mulţime de *yakşasi,* cu picioarele sucite pe dos şi cu ochi saşii. Când îi văzu pe aceştia ospătându-se cu tot felul de bucate gustoase preparate cu cărnuri şi bând felurite băuturi, Sridarsana nu mai fu în stare să îndure. Se duse la acea *yakşini* ce părea a fi stăpâna şi îi ceru, cu îndrăzneală, să i se dea partea din bucate cuvenită unui oaspete. Frumoasei *yakşini* îi plăcu bărbatul, precum Şi curajul său şi, la porunca ei, i se oferi mâncare şi băutură destulă să ajungă pentru toţi trei. Alimentele şi băutura fură încărcate pe spinarea unui *yakşa,* care transportă totul acolo unde

se aflau Padmişta şi fratele ei, Mukharaka. Iar după ce acel *yakşa* plecase, se ospătară cu poftă, astâmpărându-şi setea cu apă rece.
După ce îşi potolise foamea şi setea, Mukharaka îşi zise că prietenul său - care dăduse dovada de multă înţelepciune şi curaj mare - trebuie să fie încarnarea unei fiinţe cereşti şi, gândindu-se şi la prosperitatea sa proprie, se adresă lui Sndarsana, spunându-i: „Tu eşti încarnarea unei divinităţi, iar Padmişta este cea mai frumoasă fată de pe lume, de aceea ţi-o dau ţie, căci merită să-ţi fie soţie".

Sridarsana întâmpină cu încântare cuvintele prietenului său şi îi răspunse: „Primesc cu multă bucurie ca Padmişta să-mi fie soţie, căci în sinea mea doream demult lucrul acesta. Iar după ce îmi voi fi atins ţelul, vom face cum se cuvine ceremonia de căsătorie." După aceea, Sridarsana petrecu noaptea legănat în vise dulci. A doua zi porniră la drum şi, după ce străbătură o mare distanţă, ajunseră la cetatea regelui Srisena, cârmuitorul statului Malava, şi găsiră adăpost la o bătrână brahmană. Cei trei îşi spuseră numele şi îi povestiră bătrânei întâmplările prin care trecuseră până să ajungă în cetate, la casa ei. Ascultându-i, bătrâna brahmană se tulbură, iar ei - văzând-i starea de tulburare - îi cerură lămuriri. Atunci bătrâna le povesti următoarele:
„Eu mă numesc Yasasvaţi, sunt de viţă bună şi am fost soţia unui brahman pe care îl chema Satyavrata. Soţul meu era în slujba regelui, dar murind şi neavând nici un fiu care să aibă grijă de mine, regele s-a îndurat şi a poruncit să mi se dea a patra parte din leafa pe care o primea bărbatul meu. Regele acesta strălucitor şi atât de generos, încât ar fi fost în stare să-şi dea cămaşa de pe el pentru binele altora, a căzut la pat doborât de o boală de care nici vracii şi nici înţelepţii nu l-au putut tămădui, oricât s-au străduit. Nici farmecele sau leacurile nu i-au folosit, deşi cei care îl îngrijeau şi-au dat toată silinţa să-1 vindece. Un singur vraci a zis, în prezenţa lui: «De-aş putea găsi un erou care să mă ajute, i-aş veni de hac acestei boli, luând în puterea sa un *vetala».* Vestitorii regelui s-au răspândit în toată ţara şi, în bătăi de tobe, au anunţat că sunt în căutarea unui erou, dar a fost în zadar. Atunci regele a poruncit miniştrilor: «Găsiţi-mi un împătimit de jocul cu zaruri, care vine să afle adăpost în azilul măreţ pe care l-am construit spre folosul lor şi aduceţi-1 la mine. Căci acestor împătimiţi de jocurile de noroc nu le e teamă de nimic, îşi lasă şi nevastă şi copii şi rude şi-s în stare de orice!» Miniştrii, la rândul lor, s-au dus şi l-aU

prevenit pe acela care răspundea de gospodărirea sălaşului, iar acesta stă acum cu ochii deschişi să descopere un asemenea erou dacă s-ar prezenta la el. Voi sunteţi potriviţi pentru treaba aceasta, iară pe tine, Sridarsana, dacă nu ţi-e frică şi te-ncumeţi, te conduc chiar astăzi la acel sălaş. De bună seamă, regele vă va răsplăti împărăteşte şi poate şi eu voi avea parte de un câştig, căci sunt o bătrână necăjită şi amărâtă."
Sridarsana îi răspunse scurt: „Prea bine! Du-mă la acela care răspunde de gospodărirea sălaşului pentru jucătorii de zaruri!" Bătrâna îi conduse, fără să zăbovească, pe Sridarsana, Mukharaka şi Padmişta şi îi prezentă responsabilului azilului, spunându-i: „Iată un brahman care vine din ţinuturile străine, un erou care se prinde să-1 ajute pe vraci ca să înfăptuiască ritualul de farmece şi descântece spre binele regelui!" Slujbaşul a ascultat cuvintele bătrânei," apoi i-a pus câteva întrebări lui Sridarsana şi când se convinse că are în faţă cu adevărat un erou curajos, se purtă cu mult respect faţă de el şi îl duse în faţa regelui.
Sridarsana îl zări pe regele ros de boală, slăbit şi palid ca luna nouă. Iar regele Srisena îl privi cum Sridarsana se înclină în faţa sa şi, plăcându-i înfăţişarea şi ţinuta lui, se simţi încurajat şi îi spuse: „Am încredere că ai să poţi ajuta la îndepărtarea suferinţei care mă macină. Trupul meu miTa dat deja de veste, căci - îndată ce te-am zărit - a început să se liniştească. Ajută-1, deci, pe vraci să înfăptuiască ritualul de izbăvire". Iar Sridarsana îi răspunse: „Măria Ta,vfii tară grijă, e un fleac!" Atunci regele îl chemă pe vraci şi, prezentându-1 pe Sridarsana, îi zise: „Iată eroul de care ai nevoie ca să-ţi înfăptuieşti minunea!"
Atunci vraciul se adresă lui Sridarsana şi-i spuse: „Dacă eşti în stare să mă ajuţi să pun stăpânire pe un *vetala,* atunci vino să mă întâlneşti chiar în seara aceasta la cimitir, căci este a paisprezecea zi după săptămâna neagră". După aceea, ascetul acesta - care practica magia - plecă, iar Sridarsana se înapoie la sălaşul menit jucătorilor de zaruri* Cină împreună cu Padmişta şi Mukharaka, apoi pomi de unul singur spre cimitir, cu sabia în mână. Lăcaşul morţilor te înfiora. Nu se vedea ţipenie, dar era bântuit de duhuri rele, iar urletul înspăimântător al şacalilor se auzea de peste tot. Bezna adâncă era stăpână, doar ici-colo, în depărtare, se zărea licărul flăcărilor unor ruguri funerare. Sridarsana, eroul, rătăci până când îl găsi pe vraci, chiar în mijlocul cimitirului. Trupul acestuia era presărat cu cenuşă, purta firul brahmanic din fire de păr, pe cap avea un turban făcut din zdrenţele morţilor şi purta un veşmânt negru. Sridarsana se apropie

şi, înclinându-se respectuos cu braţele încrucişate pe piept, grăi: „Iată-mă, venerate, spune-mi ce am de făcut?" Iar vraciul îi răspunse: „La mică distanţă de aici ai să găseşti un arbore *asoka* ale cărui frunze sunt pârjolite de flăcările unui rug. La rădăcina arborelui ai să găseşti zăcând trapul neînsufleţit al unui om. Ia-1 în spinare şi adu-1 aici, fără să-i pricinuieşti vreun rău".
Sridarsana zise doar: „Am înţeles!" şi plecă. Dar când ajunse la locul cu pricina văzu că altcineva luase în spate cadavrul şi era pe cale de a se duce. Alergă iute şi, apucându-1 de umăr pe necunoscut, îl opri, zicându-i: „Unde vrei să-1 duci pe mort? Lasă-mi-1 mie! E prietenul meu şi trebuie să-i ard trupul!" însă necunoscutul refuză. „Ba e prietenul meu şi nu ţi—1 dau! Ce treabă ai tu cu el?" răspunse acesta. Pe când se sfădeau în felul acesta, mortul - care era posedat de un *vetala* - scoase un urlet înfiorător, iar omul care îl purta pe umăr căzu mort, căci i se oprise inima de frică. Sridarsana luă îndată leşul în braţe, când al doilea bărbat, deşi fără viaţă, se ridică, fiind posedat şi el de un *vetala,* şi strigă: „Opreşte-te! Nu pleca! Dă-1 jos de pe umăr pe prietenul meu!" Sridarsana, care înţelese că şi omul acela este posedat, îi răspunse: „Nu poţi dovedi că este prietenul tău, aşa că nu ţi—1

dau!" Atunci rivalul propuse: „Să hotărască el cine să-1 poarte pe umăr!" Sridarsana acceptă, iar stârvul - care se afla pe pe umărul său şi era posedat de *vetala* - grăi: „Mi-e foame. Nu îmi pasă cine mă cară, dacă îmi dă de mâncare! După aceea n-are decât să mă ducă unde pofteşte!" Al doilea om, al cărui trup fără viaţă era şi el posedat de *vetala,* zise: „Eu nu am hrană pentru tine! Dacă celălalt îţi poate da de mâncare, n-are decât să te ducă unde pofteşte!" Atunci Sridarsana grăi: „Eu am să-i dau de mâncare." Şi îndată trase sabia şi începu să-1 lovească pe acela care îi urmărea şi nu le dădea pace, pentru a-1 face bucăţi şi a-1 oferi ca hrană cadavrului de pe umăr. Şi îndată ce sabia îl lovi, al doilea mort se făcu nevăzut cu ajutorul puterilor sale supranaturale.
însă *vetala* din trupul purtat pe umăr de Sridarsana îi ceru să-i dea hrana promisă, iar Sridarsana - neavând nimic altceva la îndemână - reteză o bucată din propriul trup şi i-1 oferi. Vetala mancă şi îi plăcu şi - ghicind ce se întâmplase - îi zise: „Sunt mulţumit de tine, om brav! De aceea trupul ţi se va vindeca şi va deveni întreg ca la început. Acum ia-mă şi du-mă de aici. Tu ai să izbuteşti ceea ce vrei să faci, dar pe vraciul acela am să-1 nimicesc, pentru că e un ticălos!" Sridarsana 1Ş[1] văzu trupul din nou întreg şi nevătămat; încurajat, luă cadavrul

posedat şi îl duse vraciului. Acesta luă cu bucurie trupul, îl unse cu mirodenii şi îl împodobi cu ghirlande de sânge închegat. Apoi aşeză *vetala* pe spate în interiorul unui cerc mare trasat din pulbere de oase omeneşti. Iar la cele patru colţuri ale cadavrului aşeză ulcele cu sânge, precum şi opaiţe alimentate cu grăsime umană. Apoi se aşeză pe pieptul stârvului şi, ajutându-se de un polonic şi de o lingură din oase de om, începu să înfăptuiască un ritual special, punând unt topit în gura cadavrului. îndată izbucni din gura *vetalei* un şuvoi de flăcări, iar vrăjitorul înspăimântat o rupse la fugă, abandonând polonicul şi lingura. *Vetala* însă se ridică şi îl urmări cu gura căscată cât o şură şi, ajungându-1 din urmă pe vraci îl înghiţi întreg, pe nemestecate. Speriat, Sridarsana trase sabia şi se năpusti asupra *vetalei,* dar duhul îl potoli, zicându-i: „Sridarsana, eu sunt foarte mulţumit de curajul pe care l-ai dovedit. Iată, îţi dăruiesc nişte grăunţe fermecate de muştar pe care ai să le găseşti în gura mea. Ia-le şi împrăştie-le la căpătâiul şi la picioarele regelui şi îndată va fi lecuit de fierbinţeli, iar boala îi va părăsi trupul. Iar tu, în scurt timp ai să cârmuieşti tot pământul". Sridarsana îl ascultă, dar apoi zise: „Cum să mă înapoiez fără vrăjitorul acela? Regele va socoti că din invidie şi mânat de interese egoiste m-am descotorosit de el". *Vetala* îl linişti, spunându-i: „Te voi ajuta să te dezvinovăţeşti. Iată ce trebuie să faci: ia cadavrul acesta şi despică-I, iar înăuntru va fi găsit mort vrăjitorul pe care l-am înghiţit". Grăind aşa, *vetala* îi dădu seminţele de muştar făgăduite, apoi se făcu nevăzut. Iar leşul se prăbuşi ţeapăn la pământ.
Sridarsana se înapoie la sălaşul jucătorilor de zaruri şi petrecu noaptea împreună cu prietenul său. Dimineaţa i se înfăţişă regelui, povestindu-i tot ce se întâmplase şi, pentru a-1 convinge, arătă miniştrilor trupul despicat, cu vraciul mort înăuntru. Apoi aşeză, aşa cum fusese îndrumat, seminţele de muştar la capul şi la călcâiele regelui, care se vindecă de boală pe dată. Fericit, regele - care nu avea copii - îl adoptă pe Sridarsana şi îl unse - fără zăbavă - moştenitor al tronului. Căci sămânţa binelui aruncată pe glia potrivită dă roade îmbelşugate! Norocosul Sridarsana se căsători cu Padmişta, care părea a fi însăşi zeiţa Norocului ce a pogorât la el. Eroul rămase acolo cu soţia şi cu fratele acesteia, cârrnuind întreaga lume.
într-o zi, un neguţător de seamă, pe care îl chema Upendrasakti, găsi, întâmplător, la marginea unui iaz, o piatră preţioasă pe care ᵉra săpată imaginea zeului Ganeşa. Neguţătorul o luă şi o dărui lui Sridarsana; iar prinţul - dându-şi seama qă era o relicvă de

nepreţuit şi mânat de adâncă pietate faţă de acest zeu - o aşeză, cu mare pompă şi ceremonialuri, într-un templu măreţ, căruia îi dărui o mie de sate pentru a-1 întreţine cum se cuvenea. Apoi, mai organiză o mare sărbătoare la care participă tot norodul din Malava. Foarte încântat de festivităţile desfăşurate în cinstea sa, de cântecele, dansurile şi muzica însoţită de ritmuri de tobe, zeul Ganeşa îi chemă pe *ganasi* şi le zise: „Prin graţia mea, Sridarsana va deveni împărat şi va domni peste tot pământul. în oceanele de la soare-apune se află o insulă, Hamsadvipa, cârmuită de regele Anangodaya. Regele acesta are o fiică drăgălaşă -Anangamanjari, care îmi este devotată şi mi se închină numai mie. De fiecare dată când mă proslăveşte această fată îmi adresează ruga: «Slăvite zeu, hărăzeşte-mi ca soţ pe eroul care va stăpâni toată lumea!» De aceea am să o dau de soţie lui Sridarsana şi astfel am să-i împlinesc dorinţa. Luaţi-1 pe Sridarsana şi faceţi aşa ca să o întâlnească pe frumoasa Anangamanjari, apoi aduceţi-1 înapoi, iar la vremea potrivită se vor căsători. Ei nu se pot uni îndată, căci aşa e voia Soartei. De asemenea, am hotărât să-1 răsplătesc pe neguţătorul Upendrasakti, care a,descoperit şi a readus la lumină imaginea mea."
Supunându-se poruncii zeului, *ganasi* l-au luat pe Sridarsana în timp ce dormea şi l-au purtat prin văzduh, cu ajutorul puterilor supranaturale cu care erau înzestraţi, până în odaia palatului de pe insulă unde se odihnea prinţesa Anangamanjari, aşezându-1 -uşurel - în pat, lângă ea. Sridarsana se trezi îndată şi o zări pe prinţesă dormind, acoperită de un văl fin ţesut din mătase pură, albă. Era o încăpere splendidă, cu lămpi maiestuoase din nestemate masive, strălucitoare, unde mulţime de pietre preţioase încrustate pe divane şi pe alte obiecte luceau aruncând raze lungi de lumină pe podeaua din lespezi negre de *rajavarta.* Aşa cum dormea întinsă pe pat, cufundată în somn, emanând efluvii' de vrajă ca şuvoiul de nectar, prinţesa se asemăna cu discul de aur al lunii

toamna, încrustat într-un nor alb, diafan, în jurul căruia mănunchiuri de stele licăreau, încântând ochiul privitorului. Uluit, fermecat şi captivat de frumuseţea fiinţei de lângă el, Sridarsana îşi zise: „M-am culcat acasă şi m-am trezit în cu totul alt loc! Ce o fi însemnând asta? Cine este femeia aceasta? Visez, de bună seamă. Totuşi am să o trezesc pe această fermecătoare fiinţă să aflu adevărul!" Aşa gândi prinţul şi, cu sfială, puse mâna pe umărul J fecioarei care dormea lângă el; iar în clipa când o atinse, Anangamanjari deschise ochii mari, la fel ca floarea de *kumudvati* când îşi deschide corola pentru a face loc roiului de albine să pătrundă în miezul ei. Când îl zări pe bărbatul de lângă ea,

prinţesa cugetă câteva clipe: „Cine o fi această arătare divină? Trebuie, desigur, să fie un zeu care a izbutit să pătrundă în locul acesta bine străjuit!" Apoi se ridică şi, cu sfială şi respect, îl întrebă care era numele lui, cum a ajuns acolo şi ce dorea? Prinţul îi spuse tot ce ştia, apoi, întrebând-o, prinţesa, la rândul ei, îi spuse cum o cheamă, obârşia şi ţara căreia îi aparţinea. Aflând detaliile dorite, bărbatul şi femeia încetară să mai creadă că visează şi îndrăgostindu-se, făcură schimb de podoabe.

După ce pecetluiră astfel simţămintele de iubire, cei doi tineri vroiră să purceadă îndată la unirea prin ceremonia *gandhar\>a,* însă *ganasi* interveniră, fără ca ei să-şi dea seama, zăpăcindu-i şi adormindu-i. îndată *ganasii* îl luară pe Sridarsana şi îl duseră - pe aceeaşi cale - înapoi în palatul său, frustrându-1 de împlinirea dorinţei sale. Când se trezi în propriul palat cu podoabe femeieşti asupra sa, Sridarsana nu mai ştia ce să creadă. „Cu câteva clipe în urmă - îşi zise el - mă aflam în palatul ceresc împreună cu fiica regelui statului Hamsadvipa, şi dintr-o dată mă trezesc Ia mine! Aş fi zis că am visat, dar iată brăţara femeiască la încheietura mâinii, de aceea cred că e un joc al Destinului!" între timp se deşteptă şi Padmişta, care îşi văzu soţul tulburat şi îl întrebă care era pricina tristeţii sale; iar când află, îl mângâie, ajutându-1 să treacă noaptea cu bine. Dimineaţa se duse la socrul său, regele Srisena, povestindu-i păţania sa de peste noapte şi arătându-i, pentru a-1 convinge, podoabele care purtau numele lui Anangamanjari pe care el le avea asupra sa. Atunci regele, care ţinea la ginerele său, puse crainicii să anunţe cu bătăi de tobe pe uliţe şi la răspântii şi să cheme pe oricine putea să arate drumul spre ţara Hamsadvipa, dar nu izbutiră să afle ceea ce urmăreau. Atunci Sridarsana, copleşit de fierbinţelile iubirii pentru Anangamanjari, pierdu tot cheful de viaţă. Nu se mai uita la femeia cu chip de lotus care era chiar alături de el, îşi privea brăţările, şiragurile de mărgele cu care era împodobit, respingea fără poftă mâncăruri gustoase şi tânjea după altă femeie care se afla undeva, nu se ştia unde. Nimic nu îi mai pria.

Dimineaţa, la Hamsadvipa, prinţesa Anangamanjari se trezi în sunetele muzicii dulci. Văzându-şi trupul acoperit cu podoabele prinţului Sridarsana, îşi aminti cele petrecute şi fu cuprinsă de alean. „Vai! gândi ea, iată că aceste podoabe îmi primejduiesc viaţa! Căci ele mă încredinţează că nu sunt captiva imaginaţiei mele, ceea ce îmi înteţeşte dorul pentru un ţel pe care nu îl pot atinge!" Pe când asemenea gânduri o năpădiseră, apăru tatăl său - regele Anangodaya - care o surprinse purtând podoabe bărbăteşti. Regele îşi iubea fata şi, văzând-o că se străduieşte să-şi acopere Şi să ascundă bijuteriile străine care o împodobeau, se apropie,

o luă în poală şi, mângâind-o drăgăstos, îi spuse: „Fătuca mea, ce-i cu podoabele acestea bărbăteşti şi de ce eşti aşa de ruşinată? Nu te sfii şi ai încredere în mine, căci tu eşti viaţa mea!" încurajată de cuvintele calde şi de purtarea iubitoare a părintelui său, fata îi mărturisi în cele din urmă adevărul. Ascultând-o, tatăl gândi că s-a petrecut ceva supranatural, o vrajă şi, neştiind ce trebuia să facă, se duse să ceară sfatul unui pustnic venerat, ce respecta scripturile şi care îi era prieten bun. Pustnicul, un brahman pe care îl chema Brahmasona şi care avea puteri miraculoase de previziune şi de pătrundere a misterelor, îi zise regelui: „Adevărul este că *ganasii* l-au adus aici pe prinţul Sridarsana din Malava, căci Ganeşa doreşte ca acesta să se unească prin căsătorie cu fiica.ta, Anangamanjari, şi îl sprijină pe prinţ să devină monarh al întregului pământ. De aceea el este foarte potrivit să-i fie soţ fiicei tale". Auzind cuvintele clarvăzătoare ale veneratului ermit, regele îi răspunse: „Profet preacuvios! Malava se află la mare depărtare de ţara noastră, Hamsadvipa. Drumul e foarte greu.de străbătut, iar treaba aceasta nu suferă amânare. De aceea, tu eşti singura mea nădejde şi mă bizui pe ajutorul tău". Atunci ascetul, care avea sufletul bun şi îi preţuia pe aceia care îl slăveau, răspunse: „Prea bine! Eu insumi voi săvârşi treaba aceasta". Grăind aşa, imediat se făcu nevăzut, într-o clipită străbătu distanţa până la cetatea de scaun a regelui Srisena, în Malava. Acolo pătrunse în templul ridicat de Sridarsana şi, după ce se închină în faţa lui Ganeşa, se aşeză şi începu să-i înalţe imnuri de slavă, precum urmează: „Slavă ţie, slavă trupului tău binecuvântat, slavă capului tău împodobit cu o cunună de stele, ca sfântul munte Meru! Slavă trompei tale înălţată în avântul plin de bucurie al danţului, ce mătură norii ca o coloană care sprijină templul celor trei lumi! Nimicitor al Obstacolelor, ador trupul tău împodobit cu şerpi mlădioşi, cu burta-ţi durdulie ca un poloboc - sălaş al tuturor succeselor!"

în timp ce piosul ascet era ocupat cu proslăvirea lui Ganeşa, fiul prinţului-neguţătorilor, Upendrasakti, care trecea întâmplător pe acolo, intră în templu. Băiatul, pe care îl chema Mahendrasakti, era cunoscut de toată lumea ca fiind cam slab la minte, avea apucături nesăbuite şi nestăpânite. Intrând în templu, îl zări pe venerabilul ascet şi, sub impulsul nebuniei, îl lovi. Bătrânul ascet la rândul său îl atinse, iar mâna sa fiind blagoslovită cu har divin, băiatului îi pieri nebunia şi redeveni sănătos la cap. Venindu-i judecata, băiatul văzu că era gol-goluţ şi,

cuprins de ruşine, o luă la fugă spre casă, acoperindu-se cum putea cu palmele. Fiind vestit de oameni, Upendrasakti, tatăl lui Mahendrasakti, alergă cu bucurie în întâmpinarea fiului său şi îl aduse la căminul părintesc. Aici îl puse să se scalde, îl îmbrăcă în veşminte potrivite şi îl împodobi cu giuvaeruri. Apoi îl luă pe băiat şi împreună se duseră la templu, prosternându-se în faţa binefăcătorului care îl însănătoşise pe băiat. Upendrasakti oferi sfântului ascet multe avuţii, drept mulţumire, însă acesta, posedând puteri divine, nu le-a primit.

Despre această minunată întâmplare află şi regele Srisena. îl luă pe Sridarsana şi împreună se duseră la templu. Regele făcu o plecăciune adâncă în faţa virtuosului schimnic şi îi zise: „Tu, cu puterile-ţi miraculoase l-ai fericit pe acest nepreţuit neguţător, însănătoşindu-i fiul. Te rog să-ţi arăţi bunăvoinţa şi faţă de fiul meu, ca să fie fericit în viaţă". Când auzi dorinţa regelui, pustnicul zâmbi îngăduitor şi îi răspunse cu şiretenie: „Ce nevoie are de bunăvoinţa mea acest tânăr hoţ care i-a furat şi inima şi giuvaerurile prinţesei Anangamanjari din Hamsadvipa, şi fugind cu ele, s-a înapoiat aici? Totuşi, mă supun poruncii tale!" Grăind aşa, pustnicul îl luă de braţ pe Sridarsana şi într-o clipă dispărură amândoi. Ajunseră în statul Hamsadvipa, iar ascetul îl luă pe prinţ şi amândoi i se înfăţişară regelui Anangodaya. Gând regele îl văzu pe Sridarsana purtând podoabele fiicei sale, îl salută şi îl primi cu mare bucurie. Apoi, când sosi ziua cea binecuvântată, regele organiză o nuntă măreaţă, unindu-i pe cei doi tineri. După care, cu ajutorul puterilor miraculoase ale venerabilului pustnic, tinerii călătoriră la Malava, unde Sridarsana trăi fericit cu amândouă soţiile.

Timpul trecu şi regele Srisena se duse, în cele din urmă, pe lumea cealaltă, lăsând grijile ocârmuirii în seama "fiului său, Sridarsana, care cuceri lumea toată şi deveni monarhul întregului pământ. Iar soţiile sale - Padmişta şi Anangamanjari - îi dăruiră câte un băiat pe care îi numi Padmasena şi Anangasena şi de care se îngriji şi îi crescu până ce ajunseră bărbaţi în toată firea.

Odată, pe când regele Sridarsana se afla în palat cu soţiile . sale, auzi un brahman tânguindu-se amarnic afară. Sridarsana îl chemă la el şi, întrebându-1 care era pricina durerii sale, brahmanul îi răspunse cu tulburare, în felul acesta misterios: „Focul, cu limbile ascuţite ale flăcărilor, a fost nimicit de norul negru al nenorocirilor, pierzându-şi strălucirea şi fumul!" Apoi brahmanul se făcu nevăzut. Iar regele nu apucă să se mire, întrebându-se: >,Ce a vrut să spună?" că amândouă reginele - care plângeau -au căzut moarte. Când regele văzu această îngrozitoare nenorocire abătându-se asupra sa, ca fulgerul din cer senin, căzu la pământ, Plângând şi văitându-se: „Vai mie! Vai mie! Ce înseamnă asta?" Suita sa îl luă şi îl duse în altă parte, iar Mukharaka se ocupă de incinerarea celor două regine. Când îşi reveni în fire, după

ce jelise îndelung pierderea iubitelor sale soţii, regele Sridarsana efectua, din mare dragoste pentru ele, ceremoniile şi ritualurile funerare cuvenite. Petrecu o zi întunecată de ploaia lacrimilor ce îi curgeau şiroaie din ochi, apoi luă hotărârea de a ceda fiilor cârma ţării. Iar după ce împărţi în două împărăţia între prinţii Padmasena şi Anangasena, el se retrase în liniştea pădurii pentru a-şi petrece - după obicei - restul zilelor în post şi rugăciuni. Regele îşi petrecea zilele umblând slobod şi hrănindu-se cu fructe şi rădăcini. într-o zi, pe când rătăcea fără ţintă, ajunse lângă un *banian.* Deodată văzu ivindu-se din arbore două fiinţe cu înfăţişări divine, care aveau braţele încărcate de rădăcini şi fructe. Oferindu-i-le, femeile îl îndemnară: „Măria Ta, ia-le şi mănâncă-le!" Regele primi darurile, dar - curios - le întrebă: „Spuneţi-mi, rogu-vă, cine sunteţi voi?" Atunci, cele două femei cu înfăţişare cerească, îi răspunseră: „Vino în casa noastră şi îţi vom dezvălui adevărul". Regele le urmă, iar când pătrunse în copac, înăuntru găsi un oraş splendid, poleit în aur. Aici se odihni şi, după ce îl ospătară, cele două femei îi spuseră: „Acum, Măria Ta; ascultă povestea noastră. Demult, trăia în Pratiştana un brahman «• Kamalagarbha - care avea două soţii: pe una o chema Pathya, pe cealaltă - Abala. Vremea trecu, povara anilor se adună pe umerii lor, iar când simţiră că au obosit de bătrâneţe, hotărâră să se ducă pe lumea cealaltă toţi, împreună, prin foc, căci ţineau mult unul la celălalt. înainte însă de a intra în flăcările purificatoare ei îi adresară lui Siva următoarea rugă: «Doamne! Fă aşa ca să ne reunim ca soţ şi soţie toţi trei şi în vieţile viitoare.» Siva le-a ascultat ruga şi Kamalagarbha, datorită asprelor penitenţe la care şi-a supus trupul, a revenit pe lume în neamul fiinţelor divine *yakşa,* în persoana lui Deptaşikha, fiul lui *yakşa* Pradiptakşa şi fratele mai mic al lui Attahasa. Şi soţiile sale -Pathya şi Abala - au revenit pe lume în neamul *yakşa,* ca fiice ale regelui Dhumaketu, iar numele lor era Jyotiulekha şi Dhumalekha. Cele două surori au crescut şi când au devenit destul de mari s-au retras în pădure, petrecând timpul în post şi rugăciuni şi proslăvindu-1 pe Siva pentru a le hărăzi soţi buni. Mulţumit de dovezile lor de fidelitate şi devoţiune, Siva li se arătă şi le spuse: «Bărbatul cu care aţi intrat în foc în viaţa voastră anterioară şi cu care aţi cerut să vă reuniţi în vieţile voastre viitoare a venit pe lume ca *yakşa* Diptaşika, fratele lui Attahasa. însă datorită blestemului rostit de dascălul său, Diptaşikha s-a născut în lumea muritorilor, în persoana lui Sridarsana; de aceea şi voi trebuie să vă naşteţi din nou în lumea oamenilor şi să deveniţi soţiile sale, ca muritoare de rând. Dar îndată ce blestemul îşi va pierde puterea, veţi redeveni *yakşa* cu toţii.» Ş[1]»

aşa cum hotărâse Siva, cele două fete *yakşa* au revenit în lumea oamenilor obişnuiţi, sub înfăţişarea lui Padmişta şi a lui Anangamanjari şi s-au măritat cu Sridarsana. Trăiră o bună bucată de vreme până când soarta făcu ca Attahasa să se ivească sub înfăţişarea unui brahman. Când presupusul brahman a dat ochii cu acestea, el Ie-a transmis un mesaj care - deşi încâlcit - a izbutit să le reînvie amintiri din viaţa lor anterioară. Ca urmare, ele şi-au abandonat trupurile de oameni muritori şi au devenit *yakşini.* Află, deci, că tu eşti Diptaşikha, iar noi suntem soţiile tale!"
După ce le ascultase istorisirea, Sridarsana îşi aminti de viaţa sa din trecut şi îndată deveni *yakşa* Diptaşikha. Apoi se reuni prin căsătorie cu fostele sale soţii şi toţi trei se bucurară fericiţi împreună de viaţă lungă.

Sundarsena şi M adar avati
în Nişada, ţară care împodobeşte tărâmurile de la miazănoapte, se înălţa de demult o mândră cetate numită Alaka. Norodul trăia în fericire şi belşug, sub cârmuirea regelui Mahasena, care pe drept îşi merita numele; căci puterea şi vitejia sa dovedite în lupte băgaseră groaza în duşmanii care îl respectau ca pe zeul Războiului. Regele acesta avea un prim-ministru, Gunapalita pe nume, a cărui bravură o preţuia cu osebire, deoarece - la fel ca şarpele Saşa - era în stare să poarte pe umerii săi întreaga povară a pământului. După ce i-a înfrânt şi supus pe duşmani, instaurând liniştea şi trăinicia fruntariilor, Mahasena a trecut în mâinile primului său ministru frâiele cârmuirii, iar el - despovărat de griji - s-a dedat plăcerilor; iar la sosirea sorocului, regina Sasiprabha i-a dăruit un băiat, pe care l-au numit Sundarasena. Copilul a dovedit, de la o vârstă fragedă, însuşiri deosebite, determinându-le pe zeiţele Frumuseţii şi Vitejiei să-1 aleagă a le fi soţ.
Prinţul a crescut împreună cu cinci băieţi de vârsta sa, la fel de înzestraţi cu haruri minunate, care îi deveniseră prieteni şi - totodată - sfetnici de preţ. Aceştia erau Ciandaprabha, Bhimabhuja, Vyaghraparakrama şi neînfricatul Vikramasakti, iar pe al cincilea îl chema Dridhabuddhi. Pe lângă toate calităţile nobile ei aveau şi darul de a pricepe graiul păsărilor. Şi deşi era bărbat în toată firea, Sundarasena trăia la casa părintească fără o soţie potrivită, căci nu se căsătorise, şi cugeta: „Curajul dovedit în luptă, averea dobândită prin trudă şi o soţie egală ca obârşie şi frumuseţe trebuie să încununeze viaţa oricărui erou. Altminteri ce folos că trăieşti?" La fel gândeau prietenii săi.
într-o zi prinţul plecă la vânătoare cu o ceată ce ostaşi, însoţit de cei cinci tovarăşi ai săi. Pe drum îl zări o pustnică-rătăcitoare, care de-abia se înapoiate dintr-o ţară îndepărtată şi care - înmărmurită de frumuseţea divină a tânărului necunoscut - îşi zise: „O fi luna! Ba poate că e însuşi zeul Frumuseţii!" însă când află de la alaiul de însoţitoare că era un prinţ, îndreptă un gând de recunoştinţă Proniei care zămislise o asemenea făptură minunată. Cu îndrăzneala pe care ţi-o dă experienţa acumulată de-a lungul anilor, femeia strigă de departe, cu voce ascuţită şi puternică, pentru a fi auzită: „Slavă ţie, prinţe! Slavă!", făcând totodată o plecăciune adâncă. Dar Sundarasena, care tocmai discuta ceva cu tovarăşii săi, nu o auzi şi îşi continuă drumul fără să-i dea atenţie. Atunci, jignită şi furioasă, asceta strigă cu un glas piţigăiat şi puternic, încât o auzi şi Sundaraseana de data aceasta: „De ce nu asculţi când te binecuvântez, prinţe? Nu există regi şi crai pe pământ care să nu ia seama când le vorbesc eu! Dar tu eşti pe cât de tânăr, pe atât de mândru! Iar dacă ai să fii norocos şi ai să te căsătoreşti cu frumoasa Mandaravati, fiica, regelui care cânnuişte Hamsadvipa, nu o să-ţi mai ajungă omul nici cu prăjina la nas! Şi n-ai să-i mai asculţi nici pe 'zei, cu atât mai puţin pe un biet om de rând!" Cuvintele ascetei îl nedumeriră pe prinţ şi totodată îi aţâţară curiozitatea. Se duse şi,' înclinându-se respectuos în faţa ei, o îmbuna cu cuvinte potrivite. Apoi, dorind să o descoasă mai pe îndelete, o pofti şi - însoţită de slugi - o trimise să găzduiască la prietenul său Vikramasakti. Sundarasena se înapoie la palat de-abia după ce se desfatase din plin şi se săturase de vânătoare. Se îmbăie, rosti rugăciunile de vecernie şi, după ce îşi luase cina, o pofti pe cuvioasa ascetă şi o întrebă: „Venerată măicuţă, spune-mi cine este fecioara aceea Mandaravati, despre care ai pomenit astăzi? Sunt nespus de dornic să aflu amănunte despre ea!" Pustnica îi răspunse: „îţi voi istorisi tot ce cunosc despre ea. Eu obişnuiesc să cutreier pământul în lung şi în lat, vizitând locuri sfinte de scăldat şi de rugăciune. Odată, pe când mă aflam la Hamsadvipa, am zărit-o pe fiica regelui Mandaradeva, o fiinţă demnă de a fi soţia unui fiu de zeu. Fata aceasta, pe care o cheamă Mandaravati, are un trup unduios cu forme minunate, ca ale zeiţei care păzeşte raiul zeilor. Când o priveşti - frumoasă ca luna îmbălsămată în nectar pe cerul senin - inima începe să bată repede, mistuită de doruri. Frumuseţea ei nu are pereche pe lume şi merită să o admiri. Iar aceia care încă nu au văzut-o, degeaba au trăit şi degeaba au avut ochi."
Prinţul ascultă cuvintele pustnicei, apoi o întrebă: „Măicuţă, cum să facem ca să o văd pe această fiinţă fermecătoare?" Iar asceta îi răspunse: „Frumuseţea ei mi-a încântat atât de puternic ochii încât, atunci când am zărit-o nu m-am putut stăpâni şi i-am zugrăvit chipul şi trupul pe o bucată de pânză pe care o

păstrez în săculeţul meu. Dacă doreşti, ţi-o arăt!" Grăind aşa, scoase din săculeţ pânza pe care zugrăvise chipul

jjjnnţesei şi o desfăcu în faţa ochilor lacomi ai prinţului. Şi, deşi era doar o imagine pe pânză, tânărul prinţ îşi simţi mădularele muindu-se, iar părul de pe trup i se zbârli, parcă fusese atins în plin de săgeata înflorată a zeului Iubirii. Rămăsese fără grai, nu mai auzea nimic, ci doar privea vrăjit, fără a-şi putea desprinde ochii de chipul zugrăvit al frumoasei prinţese.
Prietenii prinţului văzură şi ei chipul acela zugrăvit cu atâta meşteşug; totuşi îi ziseră pustnicei: „Preacuvioasă măicuţă, zugrăveşte chipul prinţului Sundarasena pe această bucată de pânză, pentru ca şi prinţesa să aibă dovada măiestriei tale." Asceta le împlini ruga, iar când cei cinci prieteni văzură că portretul zugrăvit era aidoma chipului prinţului, exclamară cu admiraţie: „Preacinstită măicuţă, cu adevărat eşti mare meşteră, căci acela care priveşte chipul de pe pânză, pare a-1 vedea aievea pe prinţ. De aceea suntem încredinţaţi că şi prinţesa Mandaravati trebuie să fie la fel de frumoasă ca imaginea pe care ne-ai arătat-o pe pânză!"
Prinţul privi cele două portrete şi, încântat, o cinsti pe femeia înzestrată cu asemenea har divin, instalând-o într-o încăpere a palatului. Iar el se retrase în camera sa cu portretul iubitei, pe care nu se mai sătura privindu-1, şi cugetă: „Oare-i chiar chipul ei sau e luna însăşi purificată de pete şi împodobită de drăgălăşenie? Oare acestea-s ulcelele încoronării maiestuoase a lui Kama sau este perechea sânişorlor ei? Oare acestea-s valurile oceanului de frumuseţe sau sunt gropiţele întreite de pe pântecul ei, ca iedera care se unduieşte când se caţără? E pulpa ei sau ce-i aceasta?" Astfel cerceta cu băgare de seamă prinţul fiecare mădular, fiecare trăsătură a chipului fecioarei care îl fermecase, deşi avea în faţă doar o copie zugrăvită pe pânză. Tulburat, zăcea întins pe divan şi în starea aceasta rămase zile în şir, fără să mănânce, fără să bea, până când simţi că fierbinţelile dragostei l-au sleit de puteri şi l-au vlăguit.
Când Sasiprabha şi Mahasena au aflat de starea în care se afla fiul lor, îngrijoraţi s-au dus şi i-au întrebat pe cei cinci tovarăşi ai săi care era pricina zbuciumului prietenului lor. Iar aceştia le-au povestit în amănunţime tot ce se întâmplase şi i-au lămurit că unica pricină a nefericirii lui Sundarasena era Mandaravati, fiica regelui din Hamsadvipa. Atunci regele Mahasena i-a spus fiului său, prinţul Sundarasena: „Fătul meu, de ce nu ne-ai dezvăluit păsul de pe suflet? Mandaravati este o perlă de

fată şi ţi se potriveşte de minune să-ţi fie soaţă. în afară de asta, tatăl său, regele Mandaradeva, este un bun prieten al meu. Şi-atunci de ce te chinuieşti fără rost când treaba aceasta poate fi pusă la punct de solii noştri?" Grăind aşa, regele Mahasena trimise un nobil sol, pe care îl chema Surathadeva, ca să o peţească pe Mandaravati, fiica regelui Mandaradeva din Hamsadvipa. Totodată, îi dădu regescului trimis portretul prinţului Sundarasena, zugrăvit pe pânză cu atâta măiestrie de virtuoasa ascetă. Iar portretul dezvăluia că prinţul era un flăcău chipeş şi mândru.

*

Mesagerul purcese fără zăbavă la drum şi călători neîntrerupt până ajunse la cetatea de scaun a regelui Mahendraditya, pe malul oceanului, care se numea Sasankapura. Se îmbarcă pe o corabie şi, după o călătorie de mai multe zile, ajunse la Hamsadvipa. Aici, Surathadeva se prezentă la palat şi, după ce străjile anunţară sosirea sa, fu primit îndată de regele Mandaradeva, căruia -înmânându-i daruri bogate - îi spuse: „Slăvite rege, primeşte aceste daruri pe care ţi le trimite suveranul meu, regele Mahasena, împreună cu urările sale de sănătate. Suveranul mi-a mai poruncit să-ţi transmit mesajul său: «Dă-o pe fiica ta, Mandaravati, de soţie fiului meu Sundarasena; căci o virtuoasă ascetă, pe care o cheamă Katyayani, a zugrăvit pe pânză portretul nepreţuitei tale fete - o perlă între fecioare - şi i I-a arătat fiului meu, care s-a înamorat de ea. Prinţul Sundarasena este un băiat foarte chipeş şi voinic, de aceea am rugat-o pe schimnică să-i zugrăvească chipul pe pânză, iar portretul ţi-1 trimit cu nobilul meu sol. Priveşte-i chipul zugrăvit pe pânză şf convinge-te! Şi mai află că prinţul Sundarasena, care e mândru de frumuseţea sa, nu vrea să-şi unească zilele cu orice prinţesă, ci numai cu aceea a cărei frumuseţe egalează înfăţişarea sa. Iar fiica ta, prinţesa Madaravati, este tocmai potrivită să-i fie pereche. De aceea, haide să le dăm binecuvântarea şi să-i unim!»"
Ascultând mesajul pe care solul i-1 transmise din partea regelui Mahasena, regele Mandaradeva îşi exprimă bucuria şi, încântat, le chemă pe prinţesa Mandaravati şi pe mama ei, regina. De faţă cu ele desfăcu pânza şi, privind minunatul chip al prinţului Sundarasena, îşi dădu seama că trebuia să renunţe la orgoliul pe care îl nutrise până atunci, socotind că nu exista bărbat pe lume care prin frumuseţe să .fie demn de fiica sa. Iar cu glas tare zise: „Dacă fata mea se uneşte cu acest minunat prinţ, voi spune atunci că nu degeaba a zămislit-o Creatorul şi că frumuseţea ei nu se va irosi în zadar. Fără tânărul prinţ, nurii

ei nu ar străluci cu toată puterea, iar prinţul fără fiica mea nu ar fi întreg. Ce folos de covorul lotuşilor întins pe luciul lacului dacă nu este acolo mândra lebădă şi ce rost ar avea lebăda fără aşternutul imaculat al florilor?" Aşa grăi regele, iar regina consimţi fără să şovăie la părerea soţului ei. în timpul acesta, prinţesa -încremenită - privea fascinată, cu ochii larg deschişi, portretul din faţa ei, fără să clipească şi aproape fără să respire, parcă ar fi căzut în transă; dar era perfect trează şi stăpână pe sine. Iar regele, văzându-şi fiica în această stare, înţelese ce era în sufletul ei şi, fără vorbe de prisos, îşi dădu consimţământul ca fiica sa să devină soţia prinţului Sundarasena.
A doua zi, regele Mandaradeva îl numi pe brahmanul Kumaradatta ca ambasador personal pe lângă

regele Mahasena. Şi înainte de a porni la drum, le zise următoarele celor doi ambasadori: „Duceţi-vă repede la prietenul meu, regele Mahasena, cârmuitorul statului Alaka, şi spuneţi-i din partea mea aşa: «Sunt bucuros ca fiica mea să-ţi fie noră, în felul acesta prietenia noastră se va întări. Dar spune-mi, rogu-te, va veni fiul tău aici, la mine, ori o trimit pe fiica mea acolo?»" Apoi, fără să mai întârzie, amândoi solii porniră la drum. Călătoriră mai întâi pe mare până la Sasankapura, apoi pe uscat până ajunseră la bogata cetate Alaka. Se duseră la palat unde fură primiţi cu tot ceremonialul şi se prezentară regelui Mahasena, care îi salută cu toată consideraţia cuvenită purtătorilor de veşti bune. Solii îi transmiseră mesajul ce le fusese încredinţat de regele Mandaradeva, iar Mahasena îi cinsti pe cei doi ambasadori cu mari onoruri, pentru modul strălucit cum îşi îndeplinseră misiunea. Apoi regele se interesă şi află - de la solul regelui Mandaradeva - steaua sub care se născuse prinţesa Mandaravati şi, la porunca sa, astrologul Curţii întocmi horoscopul, precizând data binecuvântată pentru cununia tinerilor, care avea să aibă loc în a cincea zi a săptămânii albe din luna kartika. După ce lucrurile fuseseră puse la punct în felul acesta, Mahasena scrise un răvaş pentru viitorul cuscru, Mandaradeva, pe care îl încredinţa lui Kumaradatta, solul acestuia, prin care îi anunţa data binecuvântată a nunţii şi îl vestea că fiul său, prinţul Sundarasena, va veni la Hamsadvipa, unde trebuiau să se desfăşoare ceremoniile căsătoriei. Şi pentru a fi • mai solemn, Mahasena trimise şi un sol personal, un brahman pe care îl chema Ciandrasvamin. Cei doi mesageri plecară şi, aşa cum li se poruncise, înmânară regelui Mandaradeva răvaşul, povestindu-i totodată ceea ce se petrecuse la curtea regelui Mahasena. Foarte mulţumit, regele Mandaradeva îl încarcă de

onoruri pe Ciandrasvamin, care apoi se înapoie la Alaka, vestindu-şi suveranul că misiunea fusese îndeplinită cu succes.

în timpul acesta, la Hamsadvipa, prinţesa Mandaravati - care îl dorea din adâncul fiinţei sale pe Sundarasena, pe care nu îl mai putea scoate din gând şi din inimă din clipa când îi văzuse portretul - se perpelea simţind că data binecuvântată era prea departe şi că nu va putea îndura să aştepte până arunci. Şi, fiind foarte gingaşă din fire, credea că văpăile iubirii o vor mistui cu totul. Atât de aprig o chinuia dorul aprins în inimă încât unguentul de santal i se părea o ploaie de jăratic pe trup; aşternutul din frunze moi de lotus i se părea un pat din nisip fierbinte, iar razele lunii parcă îi pârjoleau pielea, ca vârfurile ascuţite ale flăcărilor care nimicesc codrii. Nu mai vorbea, nu mai mânca, se retrăsese în solitudine şi aşa rămase până când una din tovarăşele şi confidentele ei îi observă zbuciumul sufletesc şi, îngrijorată, o întrebă cu insistenţă până ce Mandaravati cedă, mărturisindu-i: „Draga mea prietenă, sorocul căsătoriei mele este foarte departe şi nu sunt în stare să îndur atâta vreme să rămân despărţită de acela care e hărăzit să-mi fie soţ, prinţul Sundarasena, fiul regelui din Alaka. Departe e data binecuvântată, departe este logodnicul meu. Iar soarta e necunoscută, nu poţi şti ce i se poate întâmpla lui acolo, ori nouă aici, până atunci. De aceea mai bună e moartea!" Grăind aşa, prinţesa Mandaravati se cufundă într-o tristeţe deznădăjduită.

Părinţii aflară de la acea prietenă şi confidentă despre starea de puternic zbucium sufletesc a fiicei lor; îngrijorat, Mandaradeva convocă sfatul miniştrilor şi, după ce discută cu aceştia situaţia creată, ajunse la următoarea concluzie: „Fiica noastră nu îndură lunga despărţire de logodnicul ei. Regele Mahasena e prietenul nostru şi de ce să ne ascundem după deget? Fie ce o fi, eu zic să o trimitem la Alaka. Aflându-se lângă iubitul ei, va suporta cu mai multă uşurinţă trecerea timpului". O dată hotărârea luată, Mahasena o alină pe fiica sa şi purcese la pregătirile de călătorie, în ziua sorocită, regina-mamă înălţă rugi fierbinţi Proniei să o apere pe fiică de primejdii şi rele, după care tatăl o îmbarcă pe o corabie, împreună cu o suită numeroasă - în frunte cu un ministru pe care îl chema Vinitamati -, precum şi cu felurite daruri şi bogăţii.

Călătoreau de câteva zile după ce părăsiseră Hamsadvipa când - brusc - oceanul se tulbură şi nori negri se adunară grămadă pe cer; apoi, deodată, norii fură sfâşiaţi de fulgere şi, desfăcând baierele desagilor, potop de apă se prăvăli din văzduh.

Vântul urla îngrozitor, biciuind şi şfichiuind, vârtejul uraganului împinse corabia departe în larg unde o sfărâmă şi o îneca. O dată cu nava pieri şi suita prinţesei, în frunte cu ministrul Vinitamati, iar toate- bogăţiile şi comorile dispărură în adâncurile oceanului.

Dar un val înalt o ridică la suprafaţă şi, ca un braţ puternic, o împinse pe prinţesă către mal, aruncând-o vie şi nevătămată la marginea unei pădurici care crescuse chiar acolo, pe ţărm. Când te gândeşti că părea sortită pieirii şi un val, înalt ca un turn, a salvat-o, scoţând-o la mal, la pădurice! Iată că nimic nu-i este cu neputinţă destinului să înfăptuiască! îngrozită şi descumpănită, vazându-se singură, părăsită, în pădurice, fata simţi că se îneacă, însă de astă dată nu în ocean, ci în marea disperării şi durerii. începu să se tânguiască: „Vai, unde am ajuns! De bună seamă, nu acolo unde nădăjduiam! Unde-s însoţitorii mei, unde e Vinitamati? De ce a trebuit să mi se întâmple mie asemenea nenorocire? Ce să fac, încotro să mă îndrept, ursită nefericită? Soartă blestemată, de ce m-ai salvat din valurile mării? Vai, tată! Vai mamă! Vai soţul meu, fiul regelui din Alaka! Iată că sunt pe cale de a pieri înainte de a ajunge la tine, de ce nu-mi vii în ajutor, de ce nu mă salvezi?" Şi pe când se văita în felul acesta, lacrimi i se rostogoleau din ochi ca mărgăritarele de pe un şirag rupt.

în vremea asta un pustnic venerabil, pe care îl chema Matanga, care sălăşluia în apropiere împreună cu alţi ermiţi, veni să facă în mare baia zilnică purificatoare, împreună cu fiica sa pe care o chema Yamuna şi care din fragedă copilărie făcuse legământ de castitate. înţeleptul o auzi şi, îndreptându-se, împreună cu fiica sa, spre locul de unde veneau hohotele de plâns, o văzu pe Mandaravati suspinând amarnic, ca un ieduţ rătăcit de turma de căprioare. Cu glas blând, pătruns de milă, virtuosul ermit o întrebă: „Cine eşti tu? Cum ai ajuns în păduricea asta? Şi de ce pângi?" Iar Mandaravati - dându-şi seama că are în faţă un sfânt şi potolindu-se încet-încet - îşi şterse ochii şi îi povesti, cu multă sfială, tot ce păţise.
Atunci ermitul Matanga îi zise, după ce cugetase puţin: „Prinţesă, nu deznădăjdui, vino-ţi în fire! Deşi eşti gingaşă la trup ca o floare *sirişa,* nenqrocirile nu te-au ocolit. Dar aşa e soarta nefericită, când e hotărâtă să lovească nu se uită dacă ■victima e delicată sau robustă. însă tu îţi vei dobândi curând soţul râvnit. De aceea vino cu mine la sălaşul pustnicior, care nu este departe de locul acesta. Acolo ai să afli adăpost şi ai

să te simţi ca acasă la tine, împreună cu fiica mea". Cu aceste cuvinte cuviosul pustnic o încuraja pe Mandaravati care se scaldă, apoi, însoţită de Yamuna, se duse la sălaşul pustnicilor. Aici petrecu o viaţă simplă de ascet, postind şi înălţând rugăciuni, cu dorul neogoit în suflet pentru logodnic, slujindu-1 cu plăcere pe ermitul Matanga, împreună cu fiica acestuia, Yamuna.
în vremea asta Sundarasena număra zilele rămase până la data căsătoriei şi se topea văzând cu ochii de dorul iubitei sale, iar Ciandraprabha şi ceilalţi prieteni se străduiau să-1 îmbărbăteze. Când socoti că a sosit timpul, regele porunci să se facă pregătirile necesare pentru călătoria fiului său la Hamsadvipa. Şi după ce rugi fură înălţate zeilor atotputernici ca să binecuvânteze călătoria, Sundarasena porni la drum, iar pământul duduia sub pasul oştilor care îl însoţeau. După mai multe zile ajunseră la minunata cetate Sasankapura - podoaba ţărmului oceanului - iar prinţul rămase încântat văzând-o. Vestea sosirii sale a ajuns la urechile regelui Mahendraditya care în mare grabă i-a ieşit în întâmpinare, ca să-1 salute ceremonios. Prinţul pătrunse în cetate călărind un elefant maiestuos, însoţit de rege şi urmat de ostile sale. Fetele şi femeile care îl zăriră înmărmuriră văzându-i frumuseţea uluitoare şi îşi simţiră inimile agitându-se nebuneşte, aşa cum covorul de lotuşi se zbuciumă pe luciul lacului când suflă uraganul aprig. Regele Mahendraditya îl primi pe prinţ la palat cu tot respectul şi ospitalitatea cuvenite, ba chiar se legă să-1 însoţească la destinaţie. Sundarasena găzdui aici şi peste noapte, în timp ce se odihnea, cugetă: „Când am să izbutesc, oare, să străbat marea ca să mă unesc cu iubita mea?"
A doua zi dimineaţa prinţul hotărî ca ostile sale să rămână pe loc. Apoi se duse la ţărmul oceanului şi, împreună cu regele Mahendraditya şi prietenii săi, se îmbarcă pe o corabie. O altă corabie, pe care se afla o suită restrânsă, o urma pe prima. Când totul era pregătit, corăbiile întinseră pânzele şi cu drapelele fluturând în vânt, porniră să navigheze spre Hamsadvipa, către sud-vest.
Trecuseră două sau trei zile de când navigau când, din senin, se iscă un uragan puternic. Pădurile de palmieri de pe ţărm se înclinau şi se zbăteau uluite parcă de forţa uriaşă a ciclonului. Valuri cât munţii se prăvăleau asupra corăbiilor ce pârâiau din toate încheieturile. O ofrandă de pietre preţioase şi giuvaeruri, jnsoţită de rugăciuni şi de vaietele oamenilor, nu izbuti să •mbuneze oceanul dezlănţuit şi uraganul continua să izbească, cu furie neabătută, cele două nave. Marinarii coborâră pânzele şi

aruncară peste bord bucăţi de stânci legate cu lanţuri; iar când îşi dădură seama că toate strădaniile lor sunt zadarnice, pierdură orice nădejde şi se trântiră pe punte, încredinţaţi că le-a sosit ziua cea de pe urmă. Corăbiile săltate de valuri se năpusteau în toate direcţiile, ca elefanţii în vălmăşagul bătăliei.
Văzând prăpădul care se abătuse asupra lor, Sundarasena se ridică de la locul său şi, ducându-se la regele Mahendraditya, îi spuse cu hotărâre: „Păcatele mele comise în viaţa-mi din trecut sunt pricina nenorocirii care s-a abătut acum asupra ta. Eu nu pot îndura lucrul acesta, de aceea am să mă arunc în valuri". Şi însoţindu-şi cuvântul cu fapta, prinţul înfăşură colac în jurul brâului partea superioară a veşmântului şi sări fără să şovăie în ocean.. Ciandraprabha şi ceilalţi patru prieteni îl imitară, urmaţi îndată de regele Mahendraditya. Şi pe când se luptau înotând din greu, valurile i-au împrăştiat şi i-au despărţit pe tineri. Atunci, ca prin minune, vântul încetă să bată şi oceanul se calmă, ca un om mânios care şi-a descărcat furia şi s-a potolit.
Spre norocul lor, Sundarasena şi Dridhabuddhi (unul din prieteni pe care întâmplarea sorţii îl adusese în apropierea prinţului) zăriră o barcă, ivită nu se ştie de unde, pe care undele o împinseseră în apropierea lor. Tinerii izbutiră să urce în ea şi, sleiţi de puteri, se întinseră pe jos, lăsându-se în grija zeilor şi în voia valurilor. După trei zile, ajutaţi de un vânt prielnic şi blând, barca îi scoase la liman, înfigându-şi prora în nisipul 1 plăjii. Cei doi tineri coborâră şi nădejdile într-o salvare miraculoasă . le sporiră în inimi.
/
După ce îşi trăsese sufletul puţin' şi îşi mai revenise, I Sundarasena cugetă cu glas tare: „Am vrut să-mi pun capăt zilelor şi m-am scufundat în adâncurile infernale ale oceanului, dar iată că totuşi am scăpat cu viaţă. însă cum aş mai putea trăi cu onoare când iubiţii mei tovarăşi Vikramasakti, Vyaghraparakrama, Ciandraprabha şi Bhimabhuja, precum şi regele Mahendraditya, care cu atâta generozitate mi-a oferit prietenia sa, au pierit?" însă

Dridhabuddhi îl îmbărbăta, zicându-i: „Ţine-ţi firea, prinţe! Eu cred în norocul nostru şi al lor. Poate că în clipa aceasta şi ei au izbutit să străbată marea şi să ajungă la ţărmul salvator. Cine oare ar putea pătrunde în tainele miraculoase ale Destinului?"
în timp ce Dridhabuddhi încerca să-1 încurajeze pe prinţ, doi pustnici sosiră pentru a se îmbăia. Citindu-i deznădejdea înscrisă pe chip, schimnicii - miloşi din fire - se apropiară şi îl întrebară pe prinţ de ce era atât de abătut; iar când aflară pricina îi vorbiră

cu multă blândeţe, zicându-i: „Tinere domn, nici zeii nu pot schimba, în bine sau rău, puternica influenţă a faptelor comise în viaţa anterioară, care pot aduce bucurie sau durere în viaţa viitoare. De aceea omul cu tărie de caracter va înlătura durerile, făcând fapte bune celor din jur. Căci numai înfăptuirea binelui este calea cea dreaptă şi nu chinurile sufleteşti sau trupeşti. De aceea alungă tristeţea şi întăreşte-ţi trupul prin post şi rugăciuni. Căci atunci când trupul e în putere, nu există ţel pe care omul să nu îl poată atinge! Pe de altă parte, citesc pe chipul tău marcate semnele binecuvântate care arată că te vei bucura de prosperitate!" Cu asemenea cuvinte pustnicii îl încurajară pe prinţ, apoi îi luară pe el şi pe prietenul său, ducându-i la sălaşul sihastrilor. Sundarasena şi Dridhabuddhi rămaseră aici mai multe zile în aşteptare.
în acest timp Bhimabhuja şi Vikramasakti se salvară înotând şi ajunseră într-un alt loc la ţărm. îndureraţi, pătrunseră în pădurea de palmieri în căutarea prinţului, nădăjduind că scăpase ca şi ei. Ceilalţi doi prieteni, Ciandraprabha şi Vyaghraparakrama, împreună cu regele Mahendraditya ajunseră şi ei înot la mal şi, cu deznădejde în suflet, porniră să-1 caute pe prinţ, dar în zadar. în cele din urmă aceştia dădură peste corabia lor care ajunsese nevătămată la ţărm, împinsă de valuri. Deoarece nu mai sperau că îl vor găsi în viaţă pe prinţ, aceştia urcară pe corabie şi se înapoiară la Sasankapura; iar cei doi prieteni ai prinţului îşi continuară drumul, mărşăluiră în fruntea oştii ce fusese lăsată acolo în aşteptare, ajungând în cele din urmă la Alaka. Când fură văzuţi că au revenit fără tinerii logodnici şi vestea nenorocirii întâmplate se răspândi, norodul începu să bocească şi toată cetatea fu cuprinsă de jale. Vestea ajunse ca fulgerul la urechile regelui Mahasena şi ale reginei sale, care ar fi murit pe loc dacă nu ar fi avut încă zile de trăit. Ba chiar se gândiră să-şi pună capăt zilelor, însă miniştrii şi cei apropiaţi lor, prin vorbe blânde şi sfaturi înţelepte, le întăriră dreapta judecată, aprinzându-le în suflet nădejdi noi. Atunci regele se retrase şi se închise în templul dedicat lui Svayambhu, care se găsea dincolo de zidurile cetăţii, postind, rugându-se şi cerând întruna veşti despre fiul său.
Regele Mandaradeva din- Hamsadvipa află şi el despre dubla nenorocire petrecută - scufundarea celor două corăbii cu care călătoriseră prinţesa Mandaravati şi prinţul Sundarasena. De asemenea află că doi dintre prietenii prinţului şi oastea lăsată în urmă se înapoiaseră la cetatea Alaka şi că, de mare durere, regele Mahasena se retrăsese la templu unde ducea o viaţă de ascet,

înfăptuind aspre penitenţe şi trăind cu nădejdea că se va petrece o minune. Covârşit de mare durere, regelui Mandaradeva îi trecu prin minte să-şi ia zilele, dar miniştrii săi îl convinseră cu înţelepciune» să renunţe. Atunci regele trecu frâiele cârmuirii în ■ mâinile acestora şi luându-şi soţia, pe regina Kandarpasena, purcese către Alaka, la regele Mahasena, care îi era frate în durere. Iar când Mahasena află nenorocirea care se abătuse asupra cuscrului, plânse împreună cu el, cu durere îndoită în suflet. Regele din Hamsadvipa rămase alături de regele din Alaka, rugându-se, postind şi dormind pe culcuş din iarba *dharba.*
După ce din voia Atotputernicului fuseseră astfel risipiţi, ca frunzele în bătaia vântului, Sundarasena porni să umble prin pădure şi, din întâmplare, ajunse la sălaşul ermitului Matanga, unde se adăpostise Mandaravati. Acolo zări un lac cu apă limpede, iar pe margine un crâng des de arbori fructiferi cu crengile lăsate la pământ sub povara roadelor coapte, ce parfumau aerul. Fiind obosit, prinţul se învioră scăldându-se, îşi astâmpără foamea cu fructe dulci, apoi continuă să-se plimbe împreună cu Dridhabuddhi până ajunseră la un râu ce şerpuia printre copaci. Mergând pe firul apei, zăriră ciopor de fete-schimnice, care culegeau flori lângă un templu, unde se înălţa un *lingă.* între ele una se desprindea cu osebire prin fumuseţea-i nepereche pe lume. Nurii ei strălucitori iluminau pădurea-ntreagă, privirea ei făcea bobocii să înflorească, iar unde călca se aşternea covor de flori.
Plin de admiraţie, prinţul grăi către Dridhabuddhi: „Cine-o fi fata asta? O fi vreo zână celestă care merită să fie privită de Indra cel cu o sută de ochi? Ori este zeiţa pădurii care cu degetele-i gingaşe ca mlădiţele rupe şi culege florile? De bună seamă Creatorul a zămislit această formă de perfecţiune după ce deprinsese meşteşugul, creând multe alte zâne minunate înaintea ei! Dar, ia te uită! Ea este aidoma iubitei mele Mandaravati a cărei frumuseţe zugrăvită pe pânză am admirat-o şi m-a cucerit! De ce h-ar fi chiar ea? Dar cum să fie cu putinţă asemenea minune când ea se află la Hamsadvipa, departe de inima acestui codru? De aceea nu îmi pot închipui cine este această fiinţă divină, de unde vine şi cum a ajuns ea aici!" Ascultându-1 pe prinţ şi privind-o pe frumoasa fecioară, Dridhabuddhi îi zise prietenului său: „Eu cred că este chiar ea, nepreţuita-ţi iubită. Priveşte-i şiragul de la gât şi celelalte podoabe, care deşi sunt doar flori de pădure strălucesc şi sclipesc ca aurul şi nestematele! Nu, drăgălăşenia şi gingăşia cu care e înzestrată nu au fost făurite în pădure. De aceea nu trebuie să ai îndoieli: ea este o nimfă

celestă, ori vreo prinţesă şi nicidecum copilul unui ermit. Haide să privim mai cu băgare de seamă." Tinerii se ridicară, urmărind-o atent cu ochii pe fată, de la adăpostul trunchiului gros al unui copac.
"
în timpul acesta stolul de fete terminase de cules florile şi toate s-au dus să se scalde în râu. Şi pe când se zbenguiau şi se bălăceau în apă, un crocodil fioros ţâşni şi o înşfacă pe acea minunată fată. îngrozite, tovarăşele ei fugiră şi se risipiră, ţipând cu disperare: „Ajutor! Săriţi, divinităţi ale pădurii! Căci pe când tovarăşa noastră, Mandaravati, se scălda împreună cu noi, a fost■■■-atacată de un crocodil şi e ameninţată să piară!" Sundarasena auzi chemarea deznădăjduită a fetelor şi gândi: „Oare este chiar iubita mea?" îşi scoase sabia şi, năpustindu-se cu curaj, ucise crocodilul. Fata scăpă din gura fiarei, ca din ghearele morţii însăşi, şi căzu în apă; prinţul o luă în braţe şi, scoţând-o din râu, o aşeză lungită pe mal şi o linişti, rostind cuvinte drăgăstoase. Fata îşi reveni şi, văzând că salvatorul ei era un tânăr chipeş şi frumos, îşi zise: „Cine-o fi viteazul acesta pe care norocul mi 1-â scos în cale ca să mă salveze? Şi, ce minune!, seamănă atât de bine cu iubitul meu, al cărui portret zugrăvit pe pânză l-am admirat nu de mult, nobilul prinţ, fiu al regelui din Alaka! E, oare, cu putinţă să fie chiar el? Dar ce gânduri nefericite la mine! Ferească Cerul ca un asemenea bărbat să fie surghiunit vreodată de pe meleagurile natale! Şi pentru că nu se cuvine să stau în apropierea unui străin, îl voi părăsi urându-i ca Pronia să—1 ocrotească veşnic pe acest viteaz neînfricat!" Aşa cugetă Mandaravati, apoi le spuse fetelor: „Duceţi-vă şi luaţi-vă rămas-bun, cu tot respectul, de la nobilul şi bravul domn, căci vom pleca."
Sundarasena - ale cărui îndoieli, pe care le nutrise iniţial, începuseră să se risipească atunci când o surprinsese murmurându-i numele în timp ce cugeta - se apropie de una din tovarăşele ei şi o întrebă: „Preafrumoasă fecioară, cine este şi ce obârşie are minunata voastră prietenă?" Iar fata îi răspunse: „Aceasta este prinţesa Madaravati, fiica regelui Mandaradeva, suveranul statului Hamsadvipa. Pe când călătorea pe mare spre Alaka, unde avea să se mărite cu prinţul Sundarasena, corabia ei a eşuat, sfărâmată fiind de uragan, iar pe ea - din fericire - valurile au scos-o la ţărm. Acolo a găsit-o sihastrul Matanga şi a dus-o la sălaşul său."
Când auzi cuvintele fetei, Dridhabuddhi, prietenul lui Sundarasena, sări în sus şi, dansând de bucurie, grăi: „Te felicit

pentru că ai întâlnit-o pe prinţesa Mandaravati, căci ea este chiar logodnica ta, prinţe!" Nedumerite, fetele cerură lămuriri, iar el le povesti de-a firu-n păr tot ce păţiseră până ajunsese acolo. Atunci Mandaravati exclamă: „Ah! Soţul meu!" şi căzu în genunchi la picioarele lui Sundarasena; iar acesta o îmbrăţişa, plângând şi el de multă fericire. Iar firea toată - animale, păsări, copaci şi ierburi - suspina la unison cu tânăra pereche, de bucurie. Pustnicul Matanga află vestea norocită şi îndată se duse, împreună cu fiica sa, Yamuna, să-1 întâmpine pe prinţ. Sundarasena i se prosternă cu respect la picioare, iar veneratul schimnic îl pofti în lăcaşul său de sihăstrie. Aici se odihni prinţul în noaptea acea, îngrijit şi înviorat de fetele-pustnice, iar a doua zi dimineaţă Matanga-pustnicul îi zise: „Fătul meu, astăzi plec cu treburi la Svetadvipa, iar tu te vei înapoia la Alaka împreună cu Mandaravati. Căsătoriţi-vă si preţuieşte-o, căci am adoptat-o şi ţi-o dau ca pe fiica mea. Impreuilă veţi domni şi cârmui vreme îndelungată tot pământul. Şi să nu îţi faci griji, căci îţi vei regăsi toţi prietenii". Aşa îi vorbi virtuosul sihastru, apoi plecă împreună cu fiica sa, Yamuna, călătorind prin văzduh, căci amândoi erau înzestraţi cu puteri miraculoase.
Sundarasena şi Mandaravati părăsiră, însoţiţi de Dridhabuddhi, sălaşul sihastrilor, pornind în călătorie. Iar când ajunseră la mare, zăriră venind o corabie uşoară, comandată de un tânăr neguţător, care era şi proprietarul navei. Pentru că prietenul său, prinţul, era nerăbdător să ajungă mai repede acasă la Alaka, Dridhabuddhi - de pe mal - se tocmi cu căpitanul care' se afla pe puntea micuţei nave, ca să-i transporte pe toţi trei la Sasankapura, la celălalt mal al oceanului. Când neguţătorul cel tânăr o văzu pe Mandaravati se înamora pe loc de ea şi, nutrind gânduri rele, se prefăcu că acceptă, apropiind nava de ţărm. Sundarasena îşi ajută logodnica să urce la bord şi se pregătea să o urmeze, dar neguţătorul cel nemernic - ce râvnea la nevasta altuia - făcu un semn, iar echipajul desprinse micuţa corabie de ţărm şi se îndepărtă cu iuţeală. încremenit, neputincios, Sundarasena privea cum nava - la bordul căreia Mandaravati plângea cu jale de ţi se rupea inima - dipărea la orizont. Prinţul se trânti la pământ, tânguindu-se: „Vai! M-au jefuit, tâlharii!" şi plânse şi continuă să se vaite, până când Dridhabuddhi îl mângâie, zicându-i: „Sus capul, prinţe! Nu te mai lamenta, căci văicărelile nu sunt demne de un adevărat erou! Haide, să ne luăm după ticălosul acela. Căci omul dârz nu cedează în faţa loviturilor soartei!" Astfel, îmbărbătat cu înţelepciune de prietenul său, Sundarasena s-a ridicat hotărât să nu se lase doborât de durere.

Dar tot nu izbutea să se stăpânească şi plângea, chemând-o: „Vai, Mandaravati! Vai, regina mea!", iar văpaia despărţirii îi pârjolea pieptul. Deznădăjduit, nu mai dormea, nu mai mânca şi, însoţit de prietenul său, pătrunse într-un codru, deprimat la culme. Aproape îşi ieşise din minţi şi, neţinând seama de sfaturile înţelepte ale prietenului său, alerga bezmetic încoace şi încolo, cu gândul numai şi numai la iubita sa. Privea ghirlandele splendide de plante agăţătoare în plină floare şi grăia: „Oare aceea-i iubita mea? Oare a scăpat din ghearele neguţătorului-pirat şi, venind aici, s-a împodobit cu bobocii de floare?" Când zări minunatul covor de nuferi,

zise: „Oare iubita mea s-a ascuns de frică în iaz, iar acum îşi înalţă chipul la oglinda apei şi mă priveşte cu ochii minunaţi împodobiţi cu gene lungi?" Iar când auzi cucul cântând, ascuns în frunzişul des, spuse: „Oare-i glasul iubitei mele, care mă cheamă?" Aşa rătăci mult timp, rostind cuvinte fără şir, scuturat parcă de friguri. Aşa petrecu noaptea întreagă, iar razele lunii ardeau parcă mai abitir decât razele soarelui; iar noaptea n-a mai fost noapte pentru el şi a fost mai rea decât ziua!

Cu mare dificultate au izbutit prinţul şi prietenul său să dea în cele din urmă de capătul pădurii; dar, scăpând de o belea, dădură peste alta şi mai mare: se rătăciră şi nimeriră într-o regiune sălbatică bântuită de rinoceri fioroşi şi de lei feroci, care

- pe deasupra - era sălaşul unei cete de bandiţi *pulindasi,* care

- din porunca şefului lor, Vindhyaketu - erau în permanentă căutare de victime pentru a le oferi ca jertfă zeiţei Durga. Prinţul Sundarasena era torturat deja de cinci focuri: al nenorocirilor abătute asupra sa, al exilului, al durerilor pricinuite de despărţire, al afrontului suferit din partea unui individ josnic, precum şi al epuizării provocate de post şi călătorie. Dar, vai! Soarta avea să adauge chinurile celui de al şaselea foc - sub forma atacului tâlharilor - menit parcă să-1 doboare cu totul pe nefericitul prinţ.

Tâlharii se năpustiră asupra lui cu săbiile ridicate, împroşcându-1 cu o ploaie de săgeţi, iar eroul nostru, cu un singur prieten lângă el, îi doborî pe toţi, căci era viteaz şi se pricepea să lupte. Când Vindhyaketu, regele acelor bandiţi, află de prăpădul pe care acel necunoscut îl făcuse în rândurile oamenilor săi, trimise o ceată mai mare şi mai puternică, dar cei doi eroi îi răzbiră şi pe aceştia. în cele din urmă căzură şi ei, leşinând, din pricina epuizării şi a numeroaselor răni. Bandiţii i-au luat prizonieri şi, ducându-i în cetate, i-au aruncat în temniţă. Locul unde fuseseră închişi era o gaură mizerabilă, plină de

viermi, cu pânze de păianjen întinse la toate colţurile, cu praful pe jos gros până la glezne. Guzganii mişunau printre picioarele nenorociţilor care zăceau - claie peste grămadă - în acel spaţiu strâmt, iar cămăşile lepădate prin temniţă de reptile dovedeau că şerpii nu ocoleau locul acela. Aici, în acest adevărat iad, îi descoperiră pe Bhimabhuja şi Vikramasakti, prietenii lor, care -ca şi ei - izbutiseră să ajungă la mal şi porniseră în căutarea prinţului, dar fuseseră capturaţi de tâlharii *savaras* şi aruncaţi în temniţă. Când îl recunoscură pe prinţ, îi căzură la picioare, plângând de bucurie, iar Sundarasena îşi îmbrăţişa credincioşii tovarăşi. Reîntâlnirea lor în aceste condiţii îi îndurera şi întrista şi mai tare, însă ceilalţi nefericţi din temniţă îi încurajară, spunându-le: „N-are rost să deznădăjduiţi! Putem, oare, să evităm urrţiările faptelor pe care le-am comis în vieţile anterioare? Nu vă daţi seama că pe toţi ne aşteaptă aceeaşi moarte? Căci regele acesta al tâlharilor *pulindas* a poruncit să fim jertfiţi pe altarul zeiţei Durga în a paisprezecea zi a lunii! Dar nu trebuie să disperaţi, căci ciudate şi întortocheate sunt căile Soartei, care azi ne hărăzeşte nenqrociri, dar mâine e în stare la fel de bine să ne aducă fericirea!" Aşa grăiră tovarăşii de suferinţă, iar cei patru tineri au pătruns înţelepciunea cuvintelor de îmbărbătare: nenorocirea nu face deosebire de rang şi îi loveşte deopotrivă pe cei nobili şi pe cei săraci cu duhul!

în a paisprezecea zi a lunii prizonierii fură scoşi, aşa cum poruncise regele Vindhyaketu, şi duşi la templul zeiţei Durga, spre a fi sacrificaţi. Parcă intraseră în însăşi gura Morţii! Flăcăruile candelelor păreau limbile sale, clopoţeii prefigurau şirurile de dinţi de care păreau că atârnă tigve omeneşti! Când Sundarasena a văzut imaginea zeiţei, s-a prosternat în faţa ei, a slăvit-o cu umilinţă şi devoţiune, înălţând această rugă: „O, tu," preaslăvită zeiţă, care cu tridentu-ţi însângerat i-ai înfrânt pe *asuraşi* şi i-ai zdrobit pe îngâmfaţii *daitya;* tu, care îi ocroteşti pe fidelii ce te proslăvesc, îndreaptă-ţi chipul strălucitor- către mine, priveşte-mă cu ochi binevoitori şi întăreşte-mă! Căci eu sunt sluga ta credincioasă şi mă închin ţie! Slavă ţie!"

Pe când Sundarasena slăvea zeiţa, apăru Vindhyaketu, regele tâlharilor *pulindas,* care venise ca să o proslăvească şi el pe Durga. Cum îl zări, prinţul îl recunoscu şi, cu capul lăsat în jos, le şopti tovarăşilor săi: „O, acesta-i chiar Vindhyaketu: el domneşte peste toată întinderea sălbatică şi adesea a fost la curtea noastră ca să i se închine părintelui meu! Orice s-ar întâmpla, trebuie să ne păstrăm cumpătul şi să nu dezvăluim cine suntem. Căci

un om de onoare preferă să moară, decât să se dea în vileag într-o asemenea situaţie!"

în timpul acesta regele Vindhyaketu le ceru oamenilor săi: „Hadeţi, aduceţi-mi-1 să-1 văd pe acela care a îndrăznit să-mi omoare războinicii pe care îi trimisesem să-1 captureze!" Slugile se supuseră şi îl aduseră pe Sundarasena în faţa regelui. Şi, deşi prinţul era plin de răni şi mânjit de sânge închegat, regelui i se păru că îl recunoaşte pe prizonier şi, speriat că este chiar acela pe care îl bănuia, întrebă." „Spune-mi cine eşti şi de unde vii?" Iar Sundarasena îi răspunse cu mândrie: „Ce importanţă are cine sunt eu? Tu fa—ţi treaba şi gata!" Atunci Vindhyaketu îl recunoscu după glas şi după ţinuta-i chipeşă şi, căzând în genunchi, începu să se tânguiască: „Vai! Vai!" Apoi îl îmbrăţişa pe prinţ şi zise: „Priveşte, slăvite rege Mahendra, ce am fost în stare să fac, nevrednicul de mine! Tu te-ai îndurat de atâtea ori de mine şi mi-ai făcut • numai bine, iar eu uite în ce hal l-am adus pe Sundarasena, nepreţuitul său fecior". Şi tot aşa continuă să se văicărească până când şi suita sa începu să plângă amarnic. însă prietenii prinţului interveniră, încântaţi de întorsătura pe care o luaseră evenimentele, şi ziseră: „Este bine că l-ai recunoscut la timp. Ce te-ai fi făcut dacă i se întâmpla ceva? De aceea

nu te necăji, ci mai bine bucură-te!" Atunci Vindhyaketu, regele tâlharilor *bhilas,* s-a prosternat din nou la picioarele prinţului Sundarasena, cinstindu-1 cu respect. Iar prinţul îi ceru să-i pună în libertate pe toţi cei întemniţaţi. Vindhyaketu îl ascultă şi făcu ceea ce i se ceruse, apoi Sundarasena şi tovarăşii săi fură poftiţi la sălaşul său din sat unde prinţul primi îngrijiri, bandajându-i-se rănile şi dându-i-se leacuri tămăduitoare. După aceea, regele tâlharilor îl întrebă: „Spune-mi, prinţe, în ce împrejurări ai ajuns aici? Căci sunt curios şi dornic să aflu". Iar după ce Sundarasena îi istorisi toate întâmpările aşa cum se petrecuseră ele, căpetenia bandiţilor exclamă cu uimire: >,Ce înlănţuire minunată de fapte! Te-ai hotărât să o iei de soţie pe prinţesa Mandaravati, dar corabia cu care navigai a fost sfărâmată de furtună, iar valurile te-au aruncat pe coastă, unde l~ai întâlnit pe venerabilul Matanga, la sălaşul căruia ai găsit-o Pe iubita-ţi logodnică. Apoi ai nimerit peste acel neguţător mişel care ţi-a răpit-o, după care ai ajuns în ţinutul acesta sălbatic Unde oamenii mei te-au prins şi te-au adus în faţa mea ca ᵛictimă de sacrificiu pe altarul zeiţei Durga, dar - din fericire ~ te-am recunoscut şi astfel ai fost salvat de la moarte! Ce . "işiruire ciudată de evenimente! Să proslăvim Destinul pentru

căile sale necunoscute! Iar tu să nu te îngrijorezi pentru că Destinul a legat faptele şi tot el le va dezlega, în folosul tău".

Regele tocmai îşi încheiase observaţiile când comandantul-şef al hoardei de hoţi apăru în grabă şi cu voce emoţionată zise: „Măria Ta, un neguţător oarecare a pătruns în ţinuturile sabatice. El este însoţit de oamenii săi şi cară cu el multe bogăţii şi avuţii. Dar cu el se mai află o femeie nespus de frumoasă, un giuvaer adevărat. Când am aflat această veste, mi-am luat oamenii şi i-am capturat pe toţi intruşii, cu bogăţiile lor cu tot - precum şi pe acea femeie minunată. I-am adus aici afară, în faţa palatului!" După ce îl ascultară pe comandantul-şef, Sundarasena şi Vindhyaketu îşi ziseră: „Oare nu cumva sunt neguţătorul acela mârşav şi prinţesa Mandaravati?" Apoi, îi porunciră comandantului: „Adu-i îndată pe amândoi aici!" Acesta execută ordinul, iar când Dridhabuddhi o văzu pe Mandaravati exclamă: „E chiar prinţesa, iar acela-i neguţătorul ticălos care a răpit-o!" Apoi, către prinţesă: „Vai, prinţesă! In ce hal te-a adus nemernicul! Floarea chipului ţi s-a ofilit, bobocul buzelor s-a uscat! La fel şi florile care te împodobeau!" Când Sundarasena o văzu pe Mandaravati, se repezi şi o cuprinse în braţe cu dragoste. Logodnicii începură să plângă de bucurie, iar şuvoaiele de lacrimi au spălat şi înlăturat zgura tristeţii şi amărăciunii acumulate în timpul despărţirii.

Vindhyaketu se bucură şi el de fericita reîntâlnire a celor doi tineri şi, după ce îi îmbărbăta rostind cuvinte cumpănite, se răsti aspru la neguţător: „Ticălosule! Cum ai îndrăznit să răpeşti femeia aceluia care ţi-a încredinţat-o?" Umil şi tremurând de frică, tânărul neguţător răspunse: „Am vrut, nemernicul de mine, să o duc în ţara mea, cu gândul ca, după ce i-a trece amarul şi supărarea, să o iau de nevastă. Dar nu am fost în stare să mă apropii, nicicum să o ating, pe fecioara aceasta sfântă! Jur!" Regele tâlharilor porunci ca mârşavul neguţător să fie pedepsit cu moartea, dar Sundarasena interveni şi îi salvă viaţa. Vindhyaketu îl cruţă, dar îi luă toate avuţiile pe care le avea la el, iar lucrul acesta a însemnat mai mult decât moartea pentru nemernic. Căci omul care îşi dă duhul moare dintr-o dată, pe când acela care şi-a pierdut avuţiile moare în fiecare zi câte puţin! Sundarasena i-a redat libertatea neguţătorului, iar acesta - zicând bogdaproste că a scăpat cu viaţă - plecă unde a văzut cu ochii.

Regele hoţilor îi pofti pe Sundarasena şi Mandaravati la palat. Regina, soţia lui Vyndhyaketu, se îngriji de prinţesă, o îmbăie, îi masă trupul cu unguente parfumate, o înveşmânta cu straie fine şi o împodobi cu giuvaeruri. Iar după ce şi prinţul fu cinstit

cum se cuvenea, Vindhyaketu îi invită în sala cea mare unde aşeză mirii pe tronuri maiestuoase, alături de sine şi de regină. Apoi, după ce le oferi daruri bogate - mărgăritare, mosc şi alte asemenea rarităţi preţioase - dădu poruncă să se organizeze o mare petrecere, la care femeile *savara* i-au încântat pe oaspeţi cu dansurile lor graţioase şi toată lumea s-a veselit.

A doua zi Sundarasena i-a spus lui Vindhyaketu: „Rănile mi s-au vindecat, ţelul mi l-am atins, a sosit vremea să mă înapoiez la cetatea mea. Trimite, rogu-te, un mesager cu răvaş la tatăl meu, povestindu-i întâmplările prin care am trecut şi vestindu-1 că vom sosi curând". Regele îi împlini ruga şi, fără zăbavă, puse pe hârtie şi trimise vestea cea bună. Se întâmplă că tocmai când solul regelui tâlharilor pătrundea în cetatea Alaka, Mahasena şi regina sa - care pierduseră orice nădejde că fiul lor ar mai trăi - se pregăteau să-şi jertfească viaţa, aruncându-se în flăcările care se înăţau din rugul aşezat în faţa templului lui Şiva; iar norodul strâns în jurul suveranului lor iubit plângea în hohote. Când solul văzu trista privelişte şi află despre ce era vorba, alergă cât putu de repede şi, aşa cum era - murdar de praf din cap până în picioare, cu arcul şi tolba de săgeţi la umăr, cu părul legat coc cu o liană la ceafă, cu un şorţ de frunze *vilva* în jurul şoldurilor - îi spuse în grabă regelui, agitând răvaşul pe care îl ţinea în mană: „Fii binecuvântat, Măria Ta! Norocul e cu tine! Fiul tău Sundarasena şi prinţesa Mandaravati au scăpat de urgia mării şi acum sunt găzduiţi de suveranul meu, Vindhyaketu. Prinţul şi mireasa lui au pornit încoace, iar eu am fost trimis să-ţi aduc vestea cea bună." îndeplinindu-şi misiunea, solul depuse răvaşul adus la picioarele regelui Mahasena.

Când auziră vestea norocită, regele, regina şi norodul din jur înălţară, într-un glas, un imn de slavă.Proniei.

Mahasena lepădă tristeţea, îl cinsti pe solul purtător de veşti binecuvântate şi porunci ca toată lumea să se bucure împreună cu el. A doua zi însă, nerăbdător, porni să-şi întâmpine fiul, însoţit de regele dîn Hamsadvipa. Iar pământul duduia în ritmul paşilor celor patru armate care mărşăluiau în urma suveranilor.
în timpul acesta Sundarasena porni la drum împreună cu Mandaravati şi însoţit de Vikramasakti şi Bhimabhuja, prietenii pe care îi găsise în temniţă. Prinţul călărea un bidiviu abraş, iute ca vântul, iar alături de el îl avea pe Dridhabuddhi, de o parte, iar de cealaltă se afla regele Vindhyaketu. Călătorise mai multe zile când îi zări, în depărtare, pe cei doi regi - tatăl şi socrul său - împreună cu ostile lor, care veneau să-1 întâmpine. Când

se apropiară, Sundarasena şi prietenii descălecară şi se aruncară la picioarele lui Mahasena. Iar acesta, revăzându-şi teafăr fiul frumos ca luna plină, îşi simţi inima tresăltând de mare bucurie; iar când o zări şi pe Mandaravati, minunata sa noră, cu inima plină de mare fericire, îşi dădu seama că şi-a înfăptuit misiunea pe pământ. Mahasena îi salută şi pe cei trei prieteni ai fiului său, care se prosternară la picioarele sale, iar pe Vindhyaketu îl primi cu multă căldură şi cinste.
Sundarasena făcu plecăciune adâncă în faţa socrului său, regele Mandaradeva, pe care tatăl său i-1 prezentă. Ciandraprabha şi Vyaghraparakrama, cei doi prieteni care se înapoiaseră înaintea tuturor la Alaka, veniră şi se închinară cu respect în faţa prinţului, iar Sundarasena se bucură foarte mult revăzându-i şi socoti că nu mai avea dorinţe neîmplinite.
Binecuvântata veste ajunse şi la urechile regelui Mahendraditya, care îndată părăsi cetatea sa de scaun, Sasankapura, pentru a participa la bucuria megieşului său, regele Mahasena, care îşi găsise fiul iubit.
Prinţul Sundarasena încalecă sireapul şi luând-o şi pe iubita sa Mandaravati se îndreptă spre cetatea Alaka, sălaşul tuturor bucuriilor şi plăcerilor. Pe .când străbăteau uliţele, fetele, nevestele şi toate femeile ce se înghesuiau la ferestre să-i vadă pe miri cerneau asupra lor ploaie de petale azurii de nuferi. Intrând în palat, Sundarasena se duse şi se prosternă în faţa reginei, iar mama - cu ochii împăienjeniţi de lacrimi de bucurie - îl îmbrăţişa şi îl strânse la piept. Iar împreună cu ei se bucură şi se veseli tot norodul care se afla în palat.
A doua zi, la ora binecuvântată hotărâtă de astrologi, Sundarasena primi mâna prinţesei Mandaravati, pe care i-o dădu chiar părintele ei, regele Mandaradeva. Şi pentru că nu avea alţi copii, regele Mandaradeva îl numi pe prinţ moştenitor al tronului şi îi oferi mulţime de daruri preţioase. Iar tatăl său, regele Mahasena, dădu o petrecere grandioasă, demnă de renumele său şi de posibilităţile pe care le avea, dăruind mari bogăţii de aur cetăţenilor de rând şi punându-i în libertate pe aceia care încă erau întemniţaţi. După ce au luat parte la săvârşirea strălucitelor ceremonii de unire a prinţului Sundarasena cu prinţesa Mandaravati şi s-au bucurat laolaltă cu toţi curtenii şi norodul la fastuoasa petrecere care a urmat - cu muzică, larmă de tobe, hore şi alte' jocuri când fetele şi femeile şi-au arătat deopotrivă graţia şi harul la dănţuit; după ce s-au desfătat în felul acesta şi au fost cinstiţi cum se cuvenea de către regele Mahasena, socrul mare, înalţii

oaspeţi au mulţumit, cu urări de bine, şi şi-au luat rămas-bun, plecând fiecare în ţara sa: regele Mandaradeva se înapoie la Hamsadvipa, Mahendraditya la Sasankapura, iar Vindhyaketu; şeful bandiţilor, în ţinuturile sale sălbatice.
Trecu o bucată de vreme, iar regele Mahasena, văzându-1 pe Sundarasena fericit, iubit de supuşi, înţelept şi destoinic, îl unse rege şi îl urcă pe tron să domnească în locul său. Iară' el şi regina sa se retraseră, după datină, în sihăstrie, în codru, pentru a trăi zilele pe care le mai aveau în linişte, proslăvind zeii. Iar Sundarasena, devenit mare cârmuitor, a supus pe toţi duşmanii cu puterea oştilor sale şi, împreună cu cei cinci 'credincioşi tovarăşi, a domnit peste tot pământul, trăind fericit cu iubita sa regină Mandaravati.

Povestea celor doi brahmani, Kesata şi Kandarpa

Trăia odată în cetatea Pataliputra un brahman tânăr şi bogat pe care îl chema Kesata şi care era atât de frumos încât cine } îl vedea zicea că îl are în faţă pe însuşi zeul Iubirii pogorât pe pământ. Tânărul acesta avea ambiţia ca fata pe care o va lua de soţie să-i fie pereche în frumuseţe şi pentru a-şi îndeplini dorinţa porni într-o lungă călătorie prin lume, nădăjduind că în cursul peregrinărilor va întâlni mireasa visată. Părinţilor nu le. dezvălui adevăratul scop al călătoriei, ci pretextă că va face un pelerinaj la locurile cele mai sfinte de scăldat. Străbătu multă vreme pământul în lung şi în lat până când într-o zi ajunse la fluviul Narmada. Aici zări venind de-a lungul malului un alai vesel şi numeros format din prietenii unui mire, care se duceau la ceremonie. în timp ce privea, un brahman vârstnic, cu înfăţişarea distinsă, se desprinse din vesela ceată şi se apropie de Kesata, pe care îl văzuse de departe. Se înclină în faţa lui şi, vorbindu-i cu multă politeţe, îi zise: „Nobil domn! îngăduie-mi să-ţi fac o ■ rugăminte pe care tu o poţi cu uşurinţă îndeplini şi care pentru mine are o foarte mare însemnătate!

Răspunde-mi dacă primeşti să mă ajuţi şi apoi ţi—oi spune despre ce e vorba." Kesata îi răspunse: „Prearespectat domn! Dacă zici că îmi stă în putinţă, nu mă dau în lături: am să te ajut, iar folosul să fie al tău!" Foarte mulţumit de răspunsul primit, brahmanul îi spuse următoarele: „Ascultă, deci, bunul meu tânăr. Eu am un fiu care poate fi numit principele oamenilor urâţi la înfăţişare, după cum tu eşti prinţul bărbaţilor frumoşi! Băiatul acesta al meu are dinţi ascuţiţi ca nişte colţi, nasul turtit, privirea crucişă, o burtă ca un poloboc; picioarele-i sunt strâmbe, urechile clăpăuge şi, p[e] deasupra, e negru ca noaptea. Deşi e atât de urât, el este copilul meu şi, din dragoste părintească, l-am zugrăvit ca pe un flăcău chipeş brahmanului a cărui fiică am peţit-o să-mi fie noră. Brahmanul - pe care îl cheamă Ratnadatta - a fost încântat şi a făgăduit că o va da pe fiica sa, Rupavati, care e frumoasă, demnă de numele pe care îl poartă. Norodul pe care îl vezi se îndreaptă spre locul de ceremonie, căci astăzi are loc căsătoria. Dar ştiu că atunci când acela care ar urma să-mi fie curscru va vedea cum arată cu adevărat ginerele, se va împotrivi şi va anula învoiala. Tocmai mă frământam şi mă zbuciumam să găsesc o cale de ieşire din impas când te-am zărit şi pe loc mi-a, venit gândul izbăvitor. Iată ce te rog să faci pentru mine, nobile domn, respectând făgăduiala care mi-ai făcut-o: vino cu noi şi înlocuieşte-1 pe mire la ceremonia de căsătorie, iar după săvârşirea ei o înmânezi pe mireasă fiului meu. Căci tu te potriveşti fetei la frumuseţe".
Kesata consimţi. Apoi traversară cu toţii Narmada în luntri şi debarcară pe malul opus. Dar nu au intrat în oraş, ci s-au dus şi au înnoptat în afara zidurilor lui. în timpul acesta şi soarele - acest călător solitar pe bolta cerului - a coborât obosit la apus ş^ s-a dus să se culce în munţi. întunericul începuse să-şi întindă pânzele când Kesata se duse la râu să-şi clătească gura cu apă. Tocmai se aplecase cu palma oăuş, când din undele apei se iscă un *rakşasa* înspăimântător, care - înşfăcându-1 - îi zise cu glas tunător: „Al meu eşti, Kesata! Am să te mănânc!" Atunci Kesata îl rugă: „Nu mă devora, păsuieşte-mă! După ce am să îndeplinesc făgăduiala pe care am făcut-o brahmanului, am să revin neapărat aici!" *Rakşasa,* binevoitor, îl lăsă să plece, dar mai întâi îl puse să jure că îşi va respecta legământul. Apoi Kesata se înapoie la ceata prietenilor mirelui.
Bătrânul brahman îl luă şi îl împodobi pe Kesata cu mulţime de giuvaeruri şi pietre scumpe, aşa cum cerea obiceiul, după care tot alaiul - în frunte cu falsul mire şi cu presupusul lui tată - pătrunse în cetate. Aici merseră la locuinţa lui Ratnadatta în curtea căruia fusese pregătită platforma-altar pentm ceremonie şi unde un taraf de lăutari înveselea atmosfera cu cântece melodioase. Căsătoria fu celebrată cu tot ceremonialul, Tar Kesata se uni cu frumoasa Rupavati, căreia tatăl îi dădu o zestre bogată. Femeile care participau la nuntă s-au bucurat când au văzut că tinerii însurăţei, se potriveau la frumuseţe; şi nu doar mireasa, dar şi prietenele ei se îndrăgostiră de frumosul mire. în momentul [a]cela însă Kesata era copleşit de întristare şi disperare. Rupavati °ăgă de seamă că soţul ei era tulburat şi, în timpul nopţii se Prefăcu că doarme, cu spatele la el. Pe la cântători, socotind că [f]ata era cufundată în somn, Kesata se sculă şi, tiptil, se duse la

rakşasa, ca să-şi respecte cuvântul dat. însă credincioasa Rupavati, care numai se prefăcea că doarme, îl simţi şi, sculându-se, îl urmări plină de curiozitate să vadă unde se duce soţul ei şi ce vrea să facă. Când demonul îl văzu sosind, îi zise lui Kesata: „Kesata, eşti om de cuvânt! Caracterul tău virtuos îl înnobilează pe părintele tău Desata ca şi întregul tău oraş, Pataliputra. Vino să te devorez". Auzindu-1 ce spune, Rupavati ieşi la iveală şi, cu curaj, îi zise demonului: „Mănâncă-mă pe mine, căci dacă soţul meu moare, eu ce mă fac?" „Nu-i nimic, ai să trăieşti din pomeni!" răspunse *rakşasa.* însă ea îi replică: „Cine va milui o femeie singură şi năpăstuită ca mine?" „Oricine căruia te vei adresa. Iar dacă vreunul va refuza să te miluiască, eapul aceluia să plesnească în o sută de bucăţele şi să se facă ţăndări!", răspunse *rakşasa.* Atunci isteaţa femeie îi ceru: „Dacă-i aşa, fa—ţi pomană şi înapoiază-mi soţul!" însă *rakşasa* refuză şi atunci blestemul lui se împlini: capul îi plesni şi se făcu ţăndări în o sută de bucăţele, iar demonul[1] căzu mort. Apoi tinerii plecară repede şi se înapoiară în camera nupţială tocmai cân<J se crăpa de ziuă. Kesata se minună de tânăra mireasă a cărei isteţime era pe măsura frumuseţii ei.
A doua zi dimineaţa alaiul mirelui se aproviziona cu mâncare şi băutură şi, împreună cu tinerii căsătoriţi, porni pe drumul de înapoiere. Când ajunseră la râu, bătrânul brahman o puse pe mireasă şi însoţitoarele ei într-o barcă, el însuşi cu restul alaiului urcă într-o altă luntre, iar pe mire vicleanul bătrân îl puse în a treia barcă, după ce mai întâi - sub un pretext oarecare - îi luase toate bijuteriile şi pietrele preţioase cu care îl împodobise în vederea ceremoniei de nuntă. Primele două luntri cu mireasa, brahmanul şi tot alaiul străbătură râul, iar ocupanţii'debarcară pe celălalt mal. Barca lui Kesata însă se menţinu la mijlocul apei, iar curentul îl purtă departe de locul debarcării. Luntraşii, care fuseseră mituiţi de brahman, împinseseră barca acolo unde torentul curgea puternic, îl abandonară pe Kesata şi - sărind în apă -ieşiră înot la mal.
Şuvoaiele dezlănţuite purtară luntrea cu iuţeală în jos şi o scoaseră la mare, unde valurile o, împinseră şi o aruncară pe ţărm. Căci lui Kesata încă nu îi sosise sorocul şi mai avea zile de trăit. Kesata îşi reveni şi, recăpătându-şi cumpătul şi puterile, îşi zise: „Ei bine, bătrânul brahman m-a tras pe sfoară după cum meritam! Fiindcă trebuia să-mi dau seama că acela care se foloseşte de înşelătorie pentru a-şi căsători băiatul este un nemernic si un ticălos în care nu trebuie să ai încredere!"

Rămase mult timp cufundat în gânduri; curând noaptea îl învălui cu tenebrele sale, iar văzduhul se umplu de

fâlfâitul ielelor care zburau în văzduh. Nu izbuti să doarmă deloc şi pe la cântatul cocoşilor auzi un zgomot puternic şi din cer un bărbat chipeş pică drept în faţa sa. La început Kesata se sperie, dar văzând că bărbatul nu are intenţii rele, îşi luă inima în dinţi şi îl întrebă cine este el. însă bărbatul îi replică: „Mai întâi spune-mi tu cine eşti, apoi ţi-oi spune şi eu". Fără să şovăie, Kesata îi istorisi păţania sa, iar bărbatul căzut din văzduh, după ce îl ascultase, îi zise: „Prietene! Ai avut parte de neplăceri la fel ca mine. Ascultă prin ce am trecut eu! în apropierea fluviului Vena se înalţă oraşul Ratnapura. Pe mine mă' cheamă Kandarpa şi sunt un gospodar din oraş, iar tatăl meu este un bogat brahman. într-o seară m-am dus la râu ca să iau apă, dar am alunecat şi am căzut în unde. Curentul m-a târât toată noaptea, dar cum eram sortit să mai trăiesc, dimineaţa am ajuns lângă un copac, care crescuse chiar la mal. M-am agăţat cu disperare de rădăcinile lui şi, cu chiu cu vai, am izbutit să urc pe mal, unde am căzut zdrobit de epuizare. Când mi-am revenit, am zărit înălţându-se măreţ în faţa mea un templu părăsit, ctitorit Mamelor. Am intrat în templu şi când am văzut imaginea Mamelor, strălucitoare, aruncând scântei puternice în jur, am simţit că teama mi se risipeşte. M-am înclinat, le-am proslăvit şi le-am rugat aşa: «Preacuvioase Măicuţe, izbăviţi-mă, nefericitul de mine! înduraţi-vă, căci am venit să aflu scăpare!» După ce am rostit această rugă, m-am prăbuşit şi am rămas întins mult timp pe jos până am simţit că îmi revin puterile. Oboseala mi s-a risipit tocmai când se topea şi lumina zilei. Atunci a apărut o ascetă îngrozitoare pe care o chema Noaptea, care avea petrecut pe după gât un colan de stele în loc de ciolane, iar în mână ţinea o Lună în chip de craniu. Apoi, îmi amintesc, a apărut un pâlc de vrăjitoare care s-a alăturat Mamelor şi au început să vorbească, spunând: «La noapte trebuie să participăm la soborul vrăjitoarelor de la Ciakrapura. Cum sâ-1 abandonăm pe nefericitul acesta într-un loc unde mişună fiarele sălbatice? Haideţi să-1 ducem într-un loc ferit de primejdii, apoi îl vom aduce înapoi. Căci el s-a refugiat la noi, căutând protecţie.» După ce s-au sfătuit şi au convenit în felul acesta, m-au împodobit cu aur şi giuvaeruri, apoi m-au purtat prin văzduh într-un oraş oarecare şi m-au adăpostit în casa unui brahman, după care au plecat la treburile lor. M-am uitat în jur ca să mă dumiresc unde mă aflu şi ce-mi văzură ochii? O curte plină de oameni, având la mijloc înălţat

altarul binecuvântat pentru celebrarea unei căsătorii. Ora ceremoniei sosise dar nu şi alaiul nuntaşilor cu mirele. Când părinţii şi invitaţii m-au zărit stând smirnă la intrare, omăt din cap până la picioare cu podoabe divine bogate şi preţioase, m-au luat drept mirele întârziat şi, bucuroşi, au exclamat: «Iată-1 că, în sfârşit, a apărut!» îndată am fost condus la altar, iar brahmanul, stăpânul casei, a adus-o pe fiica sa, iar căsătoria a fost săvârşită cu tot dichisul. Iar femeile şuşoteau, încântate, între ele: «Ce norocoasă e Sumanas că are parte de un soţ a cărui frumuseţe este pe măsura frumuseţii ei!» După ce căsătoria a fost săvârşită, m-am culcat cu Sumanas, mireasa mea, în palat, iar toată lumea se îngrijea de mine să nu-mi lipsească nimic. Dar, tocmai când mă simţeam mai bine, au apărut, înainte de cântatul cocoşilor, ielele ce reveneau de la întrunirea lor care se încheiase. Cu puterile lor miraculoase m-au luat şi m-au purtat prin văzduh, ducându-mă înapoi acolo de unde mă luaseră. Pe drum se iscă o neînţelegere între ele şi în toiul certei m-au scăpat, iar eu am picat, uite, chiar aici! Sunt nenorocit pentru că nu cunosc oraşul unde m-am căsătorit şi nu ştiu ce se va alege de Sumanas, soţia mea! Doar bucuria de a te fi întâlnit îmi mai ogoieşte durerea de a o fi pierdut!" |

Kesata ascultă până la capăt povestea lui Kandarpa, apoi îl linişti, zicându-i: „Nu te necăji, prietene, vrăjitoarele acelea nu vor mai avea putere asupra ta, căci eu cunosc un descântec care o să le îndepărteze. Acum haide să purcedem împreună la drum! Soarta va hotărî norocul nostru". Tocmai când terminară de discutat se iviră zorile. Dimineaţa, Kesata şi Kandarpa părăsiră locul acela. Traversară marea şi curând ajunseră la o localitate numită Bhimapura, situată pe malul fluviului Ratnanadi.

Tocmai se hotărâseră să poposească pentru a se odihni, când auziră larma puternică venind din josul fluviului. Curioşi, s-au j dus să vadă care era pricina gălăgiei iscate şi acolo li s-a înfăţiat . ochilor o privelişte neaşteptată: un peşte uriaş, care se înţepenise între cele două maluri ale râului, împiedica apele să curgă, iar locuitorii din împrejurimi se adunaseră şi se străduiau din răsputeri să înlăture digul nefiresc, ciopârţind şi hăcuind peştele, procurându-şi în felul acesta şi hrana de toată zilele. Iar când spintecară chitul, din burta lui ieşi la iveală o femeie frumoasă care, îngrozită, se prăbuşi pe malul nisipos, în faţa ochilor uluiţi ai norodului adunat acolo. Kandarpa o văzu şi el şi, deodată, excamă bucuros către

Kesata: „Priveşte, prietene! E chiar Sumanas, fata care mi-a . devenit soţie! Dar nu mă dumiresc cum a ajuns în burta peştelui! Eu zic să mai aşteptăm, poate ne-om lămuri!" Cei doi tineri rămaseră pitiţi, ascultând şi privind la cele ce se petreceau în faţa lor. Lumea buimăcită o întrebă: „Cine eşti? Cum ai ajuns în burta peştelui?", iar Sumanas le răspunse, cu şovăială în glas: „Eu sunt fiica brahmanului Jayadatta, care trăieşte în cetatea Ramakara, şi mă numesc Sumanas. M-am căsătorit cu un brahman tânăr şi chipeş, care însă a dispărut chiar în noaptea nunţii, pe când dormeam, şi nu l-am mai văzut. Atunci, de disperare că mi-am pierdut soţul pe care de-abia îl căpătasem, m-am aruncat în fluviu. Dar am fost înghiţită de peştele acesta şi destinul m-a scos la mal, aici".

Tocmai terminase de povestit, când un brahman îşi făcu loc prin mulţime şi, ducându-se la ea în grabă, grăi cu

bucurie: „Vino, vino la mine, nepoată! Eu sunt Yajnasvamin, unchiul tău, iar tu eşti fata surorii mele!" La început tânăra femeie îşi acoperi faţa, cu bănuială, dar, recunoscându-şi unchiul, i se aruncă în braţe cu bucurie. Apoi însă îl întrebă, cu lacrimi în ochi: „Unchiule, ai să mă ajuţi să-mi ridic un rug, fiindcă nu mai am soţ şi unicul refugiu al femeii care a rămas fără soţ este focul!" Auzindu-i hotărârea, unchiul se strădui din răsputeri să o facă să se răzgândească, dar fără folos. Atunci Kandarpa, convins de sentimentele de dragoste ale soţiei, i se înfăţişă. Când îl văzu apărând parcă din senin, frumoasa Sumanas înmărmuri o clipă, dar - recunoscându-1 - i se aruncă plângând la picioare. Iar când unchiul şi lumea din jur i-au cerut lămuriri, ea mărturisi fericită: „El este soţul meu!" şi tot norodul se bucură împreună cu ea. Apoi, Yajnasvamin o duse pe nepoată acasă la el, împreună cu soţul, Kandarpa, şi cu prietenul acestuia, Kesata. Aici, tinerii se odihniră şi istorisiră păţaniile întâmpinate, iar toţi ai casei se îngrijeau de ei, ca să se simtă cât mai bine.

După câteva zile Kesata îi zise lui Kandarpa: „Regăsind-o pe soţia ta iubită ai dobândit tot ce râvneai în viaţă. înapoiază-te, deci, la Ratnapura, cetatea ta de baştină. Eu însă, prietene, nu pot face acelaşi lucru, căci femeia după care îmi tânjeşte inima nu am regăsit-o. De acea, am să fac un pelerinaj pe la locurile de scăldat sfinte până când trupul nu va mai putea îndura şi ᵛiaţa îl va părăsi!"

însă Yajnasvamin, cel din Ratnapura, când auzi ce spune, îi zise lui Kesata: „De ce vorbeşte cu păcat? Căci atâta vreme cât

trăieşte, omul trebuie să nădăjduiască, fiindcă totul e cu putinţă în viaţă! Şi ca să-ţi dovedesc, ascultă povestea lui Kusumayudha, pe care am să ţi-o istorisesc chiar acum.

Kusumayudha şi K am al al o cian a

Trăia odată în oraşul numit Ciandrapura un brahman pe care îl chema Devasmin. Brahmanul acesta avea o fată, frumoasă cum alta rar găseşti, pe care o chema Kamalalociana. Şi mai avea el ca învăţăcel un tânăr brahman, Kusumayudha pe nume. Cei doi tineri, Kusumayudha şi Kamalalociana, se îndrăgostiseră şi se iubeau nespus. într-o zi tatăl se hotărî să-şi mărite fata cu un alt bărbat, pretendent. Kamalalociana află şi îndată trimise, printr-o slujnică de încredere, următorul mesaj iubitului ei: „Ştii bine că inima mea îţi aparţine de multă vreme şi că te socotesc bărbatul meu. Dar acum tata m-a făgăduit altcuiva. De aceea născoceşte o cale să mă iei«jde aici!" Kusumayudha se hotărî să o răpească şi, într-o noapte, trimise pe ascuns o slugă cu un catâr la casa iubitei sale. Fata ieşi şi porni în taină, călare pe catâr. Dar sluga ticăloasă nu o duse acasă la stăpânul său, ci în altă parte, cu gândul de a o face nevasta sa. Călătoriră toată noaptea, iar către dimineaţă ajunseră într-o localitate necunoscută. Atunci, fata întrebă: „Unde e stăpânul tău, soţul meu? De ce nu m-ai dus la el?" Vicleana slugă, profitând că se aflau într-un oraş străin, printre necunoscuţi, îi răspunse cu îndrăzneală: „Eu am să te iau de nevastă, aşa că nu are rost să-ţi baţi capul, gândindu-te la el! Ce ai să faci singură printre străini?" Pe cât de pură, pe atât de isteaţă, fata se prefăcu împăcată cu soarta şi zise: „La urma urmei te pot iubi şi pe tine!" Atunci, nemernicul amăgit o lăsă în parcul oraşului să aştepte, iar el se duse să târguiască cele trebuincioase pentru ceremonia de căsătorie. însă fata, îndată ce se văzu singură, se duse călare pe catâr şi intră în curtea primei case pe care o întâlni în cale, locuinţa unui bătrân care se ocupa de confecţionarea ghirlandelor de flori. Fata îi povesti păţania sa, iar bătrânul - om de ispravă - o găzdui cu ospitalitate. Când sluga cea rea se înapoie, constată cu uimire că fata dispăruse. O căută pretutindeni şi, dezamăgit că nu izbuteşte să o găsească,

se înapoie spăşit la stăpânul său. Iar când Kusumayudha, îngrijorat si intrigat, îl întrebă unde este fata după care îl trimisese, mârşava slugă îl minţi, spunându-i: „Stăpâne, tu eşti om drept şi nu îţi dai seama ce perfide pot fi femeile! M-am dus la casa ei, dar, îndată ce a ieşit pe uşă, au apărut nişte bărbaţi care m-au bătut, iar pe ea au luat-o cu catâr cu tot şi au plecat! Spre norocul meu am reuşit să scap cu viaţă şi iată-mă aici!" Kusumayudha îl ascultă şi rămase pe gânduri, nepricepând nimic.

După un timp, într-o zi tatăl îşi vesti feciorul că a hotărât să-1 însoare. Kusumayudha porni la drum, căci fata era de fel din altă localitate şi în cursul călătoriei poposi chiar în oraşul unde Kamalalociana găsise adăpost. Sosind acolo, tânărul îşi lăsă alaiul de prieteni nuntaşi să se odihnească într-un parc, iar el porni să colinde fără nici o ţintă oraşul. întâmplător, pe când se plimba hai-hui, Kamalalociana îl zări şi îl recunoscu pe iubitul ei Kusumayudha. îndată îl anunţă pe omul cel bun care îi oferise adăpost, iar acesta alergă într-un suflet, îl găsi pe tânăr şi îl vesti că fata pe care o iubea şi pe care o pierduse se afla acasă la el, unde îl aştepta. Apoi îi povesti tot ce păţise Kamalalociana şi necazurile pe care le îndurase în timpul cât soarta îi despărţise. Iată cum destinul care îi despărţise, tot el i-a reunit! Iar buna gazdă, meseriaşul care confecţiona colane de flori, se îngriji să procure cele trebuincioase pentru săvârşirea căsătoriei atât de mult dorită. Kusumayudha o pedepsi pe sluga ticăloasă, apoi merse de o luă de soţie şi pe fata pentru care pornise la drum şi care fusese pricina fericită a reunirii sale cu iubita Kamalalociana. După care se înapoie în oraşul de baştină blagoslovit cu două soţii în loc de una.

Iată, deci, cum norocul intervine pe cele mai neaşteptate căi, reunindu-i pe iubiţi. La fel şi tu, Kesata, poţi nădăjdui că o vei regăsi pe fata care ţi-e dragă". Aşa îl încuraja Yajnasvamin pe Kesata.

După câteva zile, în care timp rămaseră în casa brahmanului Yajnasvamin, Kesata, Kandarpa şi Sumanas, soţia

acestuia din urmă, îşi luară rămas-bun de la gazda lor ospitalieră şi porniră Pe drumul de înapoiere, către ţinuturile lor. Pe drum, pe când străbăteau un codru des, Kesata se rătăci de tânăra pereche, din Pricina iureşului unei turme de elefanţi sălbatici. Trist şi necăjit, Kesata îşi continuă singur călătoria până la oraşul Kasi, unde -sPre bucuria sa - îşi regăsi prietenul. împreună merseră mai

departe, iar când ajunseră în oraşul său, Pataliputra, Kesata fu întâmpinat cu braţele deschise de tatăl său. Râmaseră aici, iar Kesata îi istorisi părintelui său toate prin câte trecuse începând cu căsătoria sa cu Rupavati şi încheind cu povestea lui Kandarpa.

în timpul acesta, Sumanas, care fugise îngrozită când elefanţii năvăliseră, se rătăci singură şi se ascunse într-un tufiş unde o surprinse căderea nopţii. întunericul se adânci, iar fata, cuprinsă de disperare, începu să se tânguiască: „Vai, soţiorul meu! Vai, tăticule! Vai, tnămico!" Tocmai acum pâlcul de vrăjitoare, care se arătaseră atât de binevoitoare faţă de Kandarpa, se înapoiară vesele la templu căci le supuseseră pe rivalele lor. îşi amintiră de Kandarpa şi, cu ajutorul puterilor lor supranaturale, aflară că soţia acestuia s-a rătăcit în pădure, unde a rămas singură. Atunci se sfatuiră şi hotărâră după cum urmează: „Kandarpa e bărbat descurcăreţ şi nu are nevoie de ajutor ca să-şi atingă ţelul. Soţia ■ lui însă e tânără şi nepricepută şi dacă nu este ajutată, de bună seamă va pieri în pădurea în care s-a rătăcit. De aceea haideţi să o ducem, prin văzduh, la Ratnapura, unde va putea trăi în casa părintelui lui Kandaipa împreună cu cealaltă soţie a acestuia". După ce se înţeleseră în felul acesta, ielele se duseră şi o încurajară pe Sumanas, apoi o purtară pe calea aerului la Ratnapura.

Noaptea trecu, iar dimineaţa - pe când rătăcea prin oraş -Sumanas văzu norodul agitându-se şi auzi oamenii cum se tânguiau, spunând: „Vai! Virtuoasa Anangavati - al cărei soţ a dispărut nu se ştie unde îndată după căsătorie - trăia cu nădejdea că se va reuni cu bărbatul ei. Dar pierzându-şi speranţa a hotărât să se sacrifice, intrând în focul rugului; iar socrii ei îi vor urma pilda!" Când auzi această veste nenorocită, Sumanas se duse fără să mai piardă vremea acolo unde fusese pregătit rugul de sacrificiu şi îi zise lui Anangavati: „Nobilă doamnă, să nu faci o faptă necugetată, căci soţul tău trăieşte!" Apoi îi depănă toată povestea întâmplărilor şi ca să o convingă că spune adevărul îi arătă inelul cu piatră pe care i-1 dăruise Kandarpa şi pe care, văzându-1, lumea se încredinţa că Sumanas nu minţise. Atunci tatăl lui Kandarpa îşi îmbrăţişa cu drag nora pe care o găzdui cu toată cinstea cuvenită, alături de cealaltă noră, prima soţie a fiului său.

Kandarpa părăsi Pataliputra ca să umble şi să o caute pe Sumanas, dar nu îi spuse nimic lui Kesata, fiindcă ştia că ideea sa nu i-ar fi plăcut şi s-ar fi împotrivit. însă nu după mult plecă şi Kesata, în taină, fără a-şi vesti părinţii, în căutarea iubitei sale Rupavati, îndemnat de dorul care îl măcina. în timpul peregrinărilor,

Kandarpa ajunse chiar în oraşul unde Kesata o luase pe Rupavati de soţie. Auzind larmă şi văzând mare agitaţie în oraş, Kandarpa îl rugă pe un cetăţean să-i spună pricina tulburării. Iar cetăţeanul îi răspunse: „Rupavati nu îl poate regăsi pe soţul ei, Kesata, de aceea vrea să-şi pună capăt zilelor. Din pricina asta toţi cetăţenii sunt foarte emoţionaţi! Dar ascultă povestea ei!" Apoi cetăţeanul îi istorisi ciudata căsătorie a lui Rupavati cu Kesata, întâlnirea cu *rakşasa* şi continuă: „Bătrânul brahman, care îl înşelase pe Kesata, a continuat drumul spre oraşul unde locuia, ducând-o pe Rupavati cu el. Dar nimeni nu ştia ce se întâmplase cu Kesata. Rupavati, bănuitoare, îl întrebă pe brahman: «Unde e soţul meu? Tot alaiul este aici, numai pe el nu îl văd!» Atunci bătrânul brahman îl scoase la iveală pe băiatul său, i-1 arătă şi îi zise: «Fata mea, iată: acesta ţi-e soţul!» Dar Rupavati, cuprinsă de furie, ţipă: «Ce^jjnseamnă asta? Mai bine mă omor decât să fiu soţia unei urâciuni ca acesta! Eu îl vreau pe bărbatul cu care m-am măritat ieri! De nu, îmi iau viaţa!» După aceea femeia nu a mai pus nici 6 bucăţică în gură şi nici apă nu a băut. Iar bătrânul, speriindu-se că potlogăria cbmisă de el va ajunge la urechile regelui, a dus-o înapoi la căminul părinţilor pe fată şi i-a mărturisit tatălui acesteia înşelăciunea pe care o înfăptuise. Iar tatăl, surprins şi îndurerat totodată, zise către fiica sa: «Fata mea, cum am putea descoperi, oare, cine este bărbatul cu care te-ai măritat?» Rupavati i-a răspuns: «Pe soţ îl cheamă Kesata şi este fiul brahmanului Desata din Pataliputra. Asta am aflat de la un *rakşasa»* Şi, pentru că pomenise de demon, fata îi povesti părintelui ei toată întâmplarea. Iar tatăl se duse la malul apei unde găsi stârvul demonului şi, convingându-se că fata grăise adevărul, fu mulţumit de virtuţile ei şi ale ginerelui său. Apoi îşi îmbărbăta fiica, fagăduindu-i că se va reuni _cu soţul ei şi îşi trimise feciorul la Pataliputra cu cuvânt să-1 găsească şi să revină împreună cu Kesata. însă când băiatul îl întrebă pe Desata unde este Kesata, brahmanul îi răspunse cu lacrimi în ochi: «Fiul meu Kesata nu este aici. S-a înapoiat împreună cu un prieten, Kandarpa, dar ne-a părăsit în taină şi a plecat în căutarea soţiei sale, Rupavati. Şi, de când a plecat, nu avem nici o veste de la el!» Atunci fratele lui Rupavati se înapoie acasă şi-i povesti tatălui cele aflate. Când Rupavati auzi rezultatul, spuse descurajată: «N-am să-1 mai revăd niciodată pe soţul meu, de aceea voi •ntra în foc! Căci nu mai pot trăi fără el!» Tatăl ei nu a izbutit să o facă să renunţe, iar astăzi e ziua sacrificiului. împreună cu

Rupavati vor mtra în foc două prietene ale ei pe care le cheamă Sringaravati şi Anuragavati. Căci fetele acestea participaseră la ceremonia de căsătorie a prietenei lor şi fuseseră atât de impresionate de frumuseţea mirelui încât

se îndrăgostiseră de el şi se legaseră să devină şi ele soţiile lui. Aceasta este toată povestea şi pricina gălăgiei din oraş!"
Când află de la acest cetăţean cauza frământării ce cuprinsese tot oraşul, Kandarpa se duse iute acolo unde fusese pregătit rugul de sacrificiu, în faţă căruia cele trei fete proslăveau zeul Focului. Făcu semn mulţimii, care se potoli şi tăcu; apoi se duse la Rupavati şi îi spuse „Virtuoasă doamnă, nu te pripi să faci acest pas nefericit, căci Kesata, soţul tău trăieşte. El este prietenul meu: eu sunt Kandarpa!" Apoi Kandarpa povesti păţaniile lui Kesata începând cu înşelăciunea mârşavului brahman care îl pusese în barcă şi îl lăsase să se ducă în voia apei. Rupavati îl crezu, căci tot ce îi spusese Kandarpa se f&trivea cu ceea ce ştia şi ea. Se înapoie acasă împreună cu prietenele ei, iar părinţii le întâmpinară cu mare bucurie. Apoi tatăl îl salută cu recunoştinţă şi respect pe Kandarpa, ppftindu-1 în căminul său. Iar Kandarpa acceptă şi rămase să găzduiască ca să-i facă plăcere.
în timpul acesta, în cursul peregrinărilor, Kesata ajunse la Ratnapura unde se afla locuinţa lui Kandarpa şi unde găzduiau cele două soţii ale acestuia. Chiar când trecea prin faţa casei, Sumanas - care se afla pe terasă - îl zări şi exclamă cu bucurie către socrii ei: „Iată-1 pe Kesata, prietenul soţului meu. Chemaţi-1,! poate ne aduce veşti de la el!" Kesata fu poftit în casă, aşa cum le ceruse soţia sa, sub un pretext oarecare. Când intră şi o văzu pe Sumanas îndreptându-se către el, Kesata o recunoscu şi se bucură foarte mult. După ce se aşezase, fiind întrebat cu nerăbdare de către cei de faţă, el le povesti toate păţaniile pe care le, îndurase împreună cu prietenul Kandarpa, după ce se rătăciseră din cauza navalei elefanţilor.
Kesata se bucură o bună bucată de timp de ospitalitatea caldă a celor din casă. într-o zi, apăru un mesager cu o scrisoare din partea lui Kandarpa. „Kandarpa şi Rupavati se află în oraşul unde prietenul Kesata s-a căsătorit cu Rupavati" îi transmise prin viu grai mesagerul, iar scrisoarea conţinea aceleaşi detalii. Cii lacrimi în ochi de bucurie, Kesata îi duse tatălui lui Kandarpa vestea cea bună.
A doua zi, fără zăbavă, tatăl lui Kandarpa trimise un om *de* încredere ca să-1 aducă pe fiul său acasă, la părinţi. Kesata plecă şi el împreună cu acesta, nerăbdător să se unească din nou <ţ

plăcerile vieţii.
vreme lunga de

Gâlceava zeilor cu demonii sau povestea prinţului Muktaphalaketu şi a iubitei sale, prinţesa Padmavati

Cândva trăia un rege al neamului *daitya** pe care îl chema Vidyutprabha şi pe care zeii nu izbutiseră să-1 supună voinţei lor. Pronia nu îl blagoslovise cu copii şi, dorind să aibă un fiu care să-1 moştenească, regele împreună cu regina s-au retras şi s-au aşezat pe malul sfântului Gange, unde au dus - vreme de o sută de ani - o viaţă aspră de penitenţă ascetică pentru a-1 îmbuna şi a atrage bunăvoinţa lui Brahma. Marele Brahma a fost foarte mulţumit de fidelitaea şi devoţiunea manifestate de perechea regală, precum şi de puritatea vieţii lor ascetice şi, în cele din urmă, 1-a binecuvântat pe acest duşman al zeilor, dăruindu-i un fecior, invulnerabil la mânia zeilor, pe care 1-a numit Vidyuddhvaja.
încă de mic copil "Vidyuddhvaja a dat dovadă de mare bravură. Odată, băgând de seamă că oraşul era străjuit din toate părţile de numeroase trupe înarmate până-n dinţi, 1-a întrebat pe unul din însoţitori: „Spune-mi, prietene, care e pricina că cetatea noastră este păzită cu atâta străşnicie?" Iar cel întrebat 1-a lămurit, spunându-i: „Indra, regele zeilor, ne este duşman, de aceea cetatea_ este păzită zi şi noapte. La fiecare veghe iau parte zece sute de mii de elefanţi, paisprezece sute de mii de care de luptă, treizeci

* *Daitya, asura, siddha, vidyadhara, gana, gandharva* ş.a., demoni şi duhuri celeste asimilaţi semizeilor, „buni" sau „răi" după cum sunt aliaţi cu zeii sau cu duşmanii acestora.

de mii de călăraşi şi o sută de milioane de pedestraşi, iar fiecare divizie de pază este schimbată o dată la şapte ani."
Auzind răspunsul, Vidyuddhvaja zise: „Mai bine lipsă asemenea tron care se bizuie pe forţa armelor străine şi nu pe puterea propriului braţ! Am să mă retrag în singurătate' şi am sa duc o viaţă ascetică din cele mai aspre până când zeii îmi vor dărui harul de a-1 supune pe inamic prin tăria braţului meu, punând capăt aroganţei lui!"
Grăind aşa, Vidyuddhvaja îl dădu]a o parte pe însoţitorul care i se pusese în cale, străduindu-se din răsputeri să-1 convingă să renunţe la hotărârea sa şi, fără să-şi înştiinţeze părinţii, se retrase în codru ca să ducă o viaţă pură de sihăstrie.
Când regele şi regina aflară hotărârea fiului lor, s-au dus la sălaşul lui de sihăstrie şi, cu dragoste părintească, i-au spus: „Nu te pripi, fiule, căci asprele penitenţe ascetice nu-i priesc unui « copil cum eşti tu. Noi am fost totdeauna victorioşi şi nu există alt stat mai puternic decât al nostru. Ce vrei să dobândeşti chinuindu-ţi trupul în

zadar? De ce ne necăjeşti?" Vidyuddhvaja ascultă cu respect cuvintele părinţilor săi, apoi răspunse: „Vreau să capăt, încă din copilărie, arme divine prin forţa ascetismului. Cât despre puterea fără seamăn pe lume a împărăţiei noastre, îmi dau seama după străşnicia cu care ostile noastre păzesc zi şi noapte, fără nici un răgaz, cetatea de scaun". Cu asemenea cuvinte tânărul *asura* Vidyuddhvaja îşi afirmă hotărârea nestrămutată, iar regele şi regina - nemaiavând încotro - se înapoiară la cetate. După plecarea părinţilor băiatul îşi continuă viaţa de ascetism pur şi foarte aspru, trăind mai întâi trei sute ode ani numai cu fructe, apoi - succesiv - perioade asemănătoare numai cu apă, cu aer şi, în cele din urmă, cu nimic. Atunci Brahma, văzând că prin asprele sale penitenţe ascetice băiatul era pe cale de a tulbura orânduirea firească a lucrurilor pe lume, se duse la Vidyuddhvaja şi - la cererea acestuia - îi dărui arme divine invincibile, zicându-i: „Această armă este a lui Brahma. Nici o altă armă nu i se poate opune, decât arma lui Pasupati Rudra*, faţă de care ea este neputincioasă. De aceea, bagă de seamă să nu o foloseşti necugetat, dacă vrei să obţii victoria!" ^upă ce a rostit aceste sfaturi, Brahma s-a făcut nevăzut, iar Prinţul *daitya* s-a înapoiat acasă:

Apoi Vidhyuddhvaja pomi război împotriva duşmanilor, însoţit de tatăl său, în fruntea oştilor câtă frilfiză şi iarbă. Indra, cârmuitorul 'Urnii divinităţilor, află de sosirea lui şi se aşeză de strajă la

* Siva.

porţile cerului, ca să-1 întâmpine. Dornic să se răzbune, marele zeu îl aşteptă, iar când prinţul se apropie, îi ieşi în cale împreună cu prietenul său Ciandraketu, regele neamului *vidyadhara,* şi cu cârmuitorul suprem al *gandharvasi-\ov,* pe care îl chema Padmasekhara. Când apăru Vidyuddhvaja, ostile sale năpădiră cerul, umplându-i toate colţurile. Iar Rudra şi celelalte zeităţi se adunară să privească marea încleştare. Bătălia s-a desfăşurat în întuneric, deoarece soarele a fost acoperit în întregime de norul săgeţilor slobozite din arcuri de către ostaşi. Valurile războiului s-au umflat şi rostogolit, aţâţate de uraganul mâniei şi urii, mii de care au străbătut vijelios câmpul de bătălie, ca şuvoaiele dezlănţuite, iar hoarde numeroase de cai şi elefanţi s-au nâpustt ca nişte monştri ieşiţi" din străfundurle mării. Lupta a continuat cu încăierări piept la piept între *asurasi* şi zei. Vidyutprabha, tatăl lui Vidyuddhvaja, s-a aruncat plin de furie asupra lui Indra; iar Indra, văzând că va fi răzbit şi temându-se că va fi înfrânt, a folosit fulgerul său, trăsnindu-1 pe regele *daitya,* care căzu mort, prefăcut în cenuşă. Moartea părintelui său îl îndurera şi îl înverşuna pe Vidyuddhvaja, care - deşi nu era în primejdie -folosi arma cea miraculoasă dăruită de Brahma, deşi marele zeu îl povăţuise să nu recurgă la ea decât la mare nevoie. Atunci Indra apelă în gând la arma lui Pasupati, care aparţinea lui Siva însuşi şi care îndată i se ivi la îndemână. Indra mulţumi, proslăvindu-1 pe marele Siva, folosi puternica armă împotriva năvălitorilor. Această armă, ce emana un foc pârjolitor, făcu scrum ostile *asurasi—\or.* însă Vidyuddhvaja nu a păţit mare lucru, ci doar a căzut leşinat, căci - pasămite - deşi avea o mare putere de nimicire, arma aceea nu putea dăuna copiilor, bătrânilor» şi oamenilor care fugeau din calea sa. învingători, zeii s-au înapoiat la sălaşurile lor.

Vidyuddhvaja îşi reveni după ce trecuse mult timp. Plângând cu amărăciune pentru ruşinoasa înfrângere suferită şi pentru pierderea părintelui său, îşi adună puţinii ostaşi care scăpaseră cu viaţă şi le zise: „Deşi aveam arma miraculoasă a lui Brahma, iar victoria se afla la îndemâna noastră, noi am pierdut, fiind înfrânţi. Iar tatăl meu, regele, a căzut în luptă, de aceea nu mă pot înapoia în cetate. îl voi ataca pe Indra şi voi lupta împotriva lui până voi fi doborât!" Aşa grăi nefericitul prinţ, dar un bătrân şi înţelept ministru, care îl slujise pe regele răposat, îi zise: „Când acea armă miraculoasă e folosită necugetat, ea îşi pierde harul şi nu se mai poate împotrivi altora, cum s-a întâmplat astăzi ît faţa armei lui Siva, care este atotputernică. Iată de ce nu trebuii să-1 provoci în mod necugetat pe inamicul tău victorios, căci în felul acesta îl întăreşti, iar pe tine ai să te nimiceşti. Omul înţelept şi hotărât îşi menajează viaţa, aşteaptă să i se întărească forţele pentru ca să se răzbune la momentul potrivit. în felul acesta îi va creşte reputaţia şi toată lumea îl va cinsti şi respecta!" Atunci, apreciind înţelepciunea bătrânului sfetnic, tânărul prinţ îi zise: „Prea bine, te du şi îngrijeşte de treburile ţării, iar eu am să mă retrag ca să duc o viaţă aspră, în post şi rugăciunni, pentru a dobândi bunăvoinţa marelui Siva!"

<,

Vidyuddhvaja luă această hotărâre fără să ţină seama de împotrivirea ostaşilor. Alese cinci băieţi *daitya,* de-o vârstă cu el, apoi se instala pe malul sfântului fluviu Gange, în faţa muntelui Kailasa, şi începu să ducă o viaţă ascetică, de aspre penitenţe, în timpul verii călduroase, sălaşul său era înconjurat de cinci focuri ce ardeau neîncetat; iarna trăi cufundat în apă, meditând la Siva. O mie de ani supravieţui numai cu fructe, altă mie de ani se hrăni cu rădăcini, încă o mie de ani nu bău decât apă, a patra mie de ani trăi doar cu aer, iar încă o mie de ani ţinu post negru.

Brahma i se înfăţişă încă o dată şi vru sâ-i ofere un dar, însă Vidyuddhvaja îl respinse fără pic de respect. „Pleacă! îl goni el pe zeu. Am văzut câte parale fac darurile tale!" Şi continuă încă cinci mii de ani să ducă o Viaţă de asprime ascetică, până când Siva i se înfăţişă şi îi zise: „Cere-mi harul cu care să te înzestrez!" Când îl auzi, prinţul *daitya* îi răspunse: „Doamne! îndură-te şi dă-mi putere să-1 ucid pe Indra în luptă!" Atunci marele zeu îi răspunse: „Scoală-te! Nu există nici o deosebire între cel învins şi cel mort! Tu ai să-1 învingi pe Indra şi ai să sălăşluieşti în ceruri!"

Aşa grăi puternicul zeu şi se făcu nevăzut. Vidyuddhvaja socoti că cea mai aprigă dorinţă a inimii se înfăptuise, conteni postul şi se înapoie în cetatea sa. Norodul îl întâmpină cu mare însufleţire, iar bătrânul ministru, sfetnicul părintelui său, care indurase mari greutăţi cârmuind ţara în timpul absenţei prinţului, îl primi şi se închină cu neţărmurită bucurie. Vidyuddhvaja purcese fără *zăbavă,* să-şi pregătească de război ostile şi trimise un sol, vestindu-1 pe Indra să fie gata de luptă. Când ostile sale Pornită la drum mărşăluind, cu steagurile şi stindardele fâlfâind w bătaia vântului, cerul se coborî, iar pământul începu să duduie Sub pasul apăsat al soldaţilor. îngrijorat, ştiind că rivalul său a 'ost înzestrat cu un har deosebit de puternic, Indra convocă sfatul Zeilor, apoi îşi adună ostile.

Vidyuddhvaja sosi şi o uriaşă bătălie se încinse între cele două armate; iar învălmăşeala era atât de mare, încât nu se putea deosebi prieten de inamic. Ostaşii *daitya* conduşi de Subahu se băteau cu zeii vânturilor, Pingakşa şi oamenii săi luptau cu zeii belşugului, Mahamaya şi forţele sale se războiau cu zeii focului, Ayahkaya şi armia sa se înfruntau cu zeii soarelui, Akampana şi războinicii săi se încăieraseră cu luptătorii *vidvadhara,* iar restul se băteau cu *gandharvasii* şi aliaţii lor. Douăzeci de zile continuă războiul, fără întrerupere, iar în a douăzeci şi una ostile zeilor o luară la fugă şi se împrăştiară în dezordine, fiind înfrânte.

Când îşi văzu oastea spulberată, Indra însuşi ieşi în faţă călare pe Airavana. Atunci ostaşii îşi adunară rândurile şi se înşirară în urma lui din nou, sub conducerea şefilor lor *vidvadhara,* în frunte cu Ciandraketu. Se dezlănţui o bătălie pe viaţă şi pe moarte în cursul căreia *asurasi* şi zei pieriră în mare număr. Vidyuddhvaja îl atacă, plin de înverşunare, pe Indra pentru a răzbuna moartea părintelui său. Indra frânse iarăşi şi iarăşi arcul viteazului tânăr *asura,* dar acesta respinse - cu lovituri bine ţintite - toate săgeţile şi suliţeie îndreptate împotriva sa. îmbărbătat de arma pe care Siva i-o dăruise, Vidyuddvaja se năpusti cu furie asupra lui Indra. Apucă buzduganul, se săltă pe unul din colţii lui Airavana, iar de acolo se urcă pe fruntea elefantului şi omorî surugiul zeului. Apoi îl lovi pe zeu; Indra nu se lăsă mai prejos şi îi răspunse în acelaşi fel. Dar când Vidyuddhvaja îi izbi a doua oară, Indra se prăbuşi - leşinat - în carul de luptă al zeului Vânturilor.

în clipa aceea se auzi un glas din ceruri care spunea: „Ziua de astăzi e rea, scoate-1 afară pe Indra de pe câmpul de bătălie". Zeul Vânturilor îndată strunii bidiviii şi părăsi, cu iuţeala vântului, câmpul de luptă, cu Indra leşinat în car. Vidyuddhvaja îl urmări cu carul său, iar Airavana, furios, nemaifiind stăpânit de surugiu, se năpusti pe urmele lui Indra, călcând în picioare şi împrăştiind ostaşii îngroziţi. Descumpănite, ostile zeilor îl urmară pe Indra, abandonând bătălia. Iar Brihaspati* o luă pe soţia sa, Saci, care era foarte speriată, şi amândoi se refugiară în cerul lui Brahma. Victorios, Vidyuddhvaja pătrunse în Amaravati**, pe care o găsi părăsită, împreună cu oastea sa, care îl aclama şi îl proslăvea.

Când Indra îşi reveni şi văzu starea în care ajunsese, pătrunse - împreună cu zeii care îl urmaseră - în cerul lui Brahma. Iar Brahma îl linişti, spunându-i: „Deocamdată harul dăruit de Siva

* Preceptorul zeilor.

** Cetatea în ceruri unde sălăşluieşte Indra.

predomină cu forţa sa. Dar nu trebuie să te întristezi, căci îţi vei redobândi poziţia pe care ai avut-o înainte". Apoi Brahma îl găzdui în Samadhisthala, un anumit loc din cerul său, unde Indra se putea desfăta cu toate plăcerile. Aici se instala Regele Zeilor împreună cu Saci şi Airavana, iar ceilalţi - din porunca sa - traseră care unde putu: suveranii *vidyadhara* se aşezară în cerul zeului Vânturilor, şefii *gandharvasi-lor* s-au dus în lumea inviolabilă a Lunii, iar restul în alte locuri, abandonând sălaşurile proprii. Iar Vidyuddhvaja, care a pătruns victorios şi a ocupat -în sunet de surle şi tobe - teritoriile cucerite de la zei, domnea în ceruri ca un monarh absolut.

La acest punct al evenimentelor Ciandraketu, regele *vidyadhara,* care se afla de mult timp în sălaşul zeului Vânturilor, îşi zise: „Cât timp voi mai rămâne, oare, în halul acesta umilitor? Harurile dobândite prin ascetism de duşmanul meu Vidyuddhvaja nu şi-au irosit încă puterile. Dar am auzit că prietenul meu Padmasekhara, regele *gandharvasi-lor,* a părăsit lumea Lunii, unde găzduia şi s-a dus la sălaşul lui Siva pentru ca prin ascetism să-i câştige bunăvoinţa. încă nu ştiu dacă Siva i-a dăruit harul dorit, dar când voi afla, atunci voi şti ce am de făcut." In timp ce cugeta aşa, apăru prietenul său, suveranul *gandhai-vasi-lor,* care dobândise harul râvnit. Ciandraketu îl întâmpină cu mare bucurie, îl îmbrăţişa, iar Padmasekhara, fiind întrebat, îi povesti ce s-a petrecut. „M-am dus la cetatea lui Siva (zise el) ca să—1 îmbunez cu dovezile mele de fidelitate şi ascetism sever. Iar Siva mi-a spus:" «Du-te! Vei avea parte de un nobil fiu şi îţi vei redobândi împărăţia. Apoi ţi se va naşte o fiică de frumuseţe cerească, al cărei soţ va fi eroul ce îl va răpune pe Vidyuddhvaja». După ce Siva mi-a făcut această făgăduială, am venit aici". Ciandraketu ascultă ceea ce îi istorisi regele *gandharvasi-lor,* apoi grăi: „Şi eu mă voi duce şi îl voi ruga să se milostivească de noi, împlinindu-ne dorinţa şi izbăvindu-ne de marele necaz care s-a abătut asupra noastră!" O dată luată această hotărâre, Ciandraketu şi soţia sa - Muktavali - se duseră la sălaşul lui Siva din ceruri, pentru a-1 îmbuna prin severe penitenţe ascetice şi pentru a dobândi harul miraculos. Padmasekhara îi istorisi şi lui Indra modul cum dobândise puterea mult râvnită şi, cu speranţe sporite că va izbuti să distrugă inamicul, se retrase în lumea Lunii. Iar Regele Zeilor, întrezărind nădejdi noi de nimicire a duşmanului, îşi îndreptă umil gândul către Sfetnicul Nemuritor. Acesta îndată i se înfăţişă, iar Indra se prosternă în faţa lui şi îl proslăvi, zicându-i: „Satisfăcut de

dovezile de devoţiune ascetică oferite de Padmasekhara, Siva i-a făgăduit un ginere care îl va răpune pe Vidyuddhvaja, punând capăt nelegiurilor comise de acesta. însă eu am fost umilit, am decăzut din înalta-mi poziţie şi acum sunt silit să pribegesc în nefericire. De aceea, rogu-te Atotputernice, arată-mi calea care poate duce mai iute la izbăvire, salvându-mă din nenorocirea în care mă aflu!" Sfetnicul Zeilor ascultă jelania lui Indra, apoi îi zise: „Este adevărat că din pricina fărădelegilor înfăptuite, inamicul nostru aproape şi-a epuizat harul pe care îl dobândise prin • ascetism. Acum se întrezăreşte putinţa ca să-1 depăşim. Haide să mergem la Brahma, el ne va arăta o cale".

Aşa grăi Brihaspati, apoi îl însoţi şi împreună i se înfăţişară lui Brahma, căruia - după ce îl proslăviseră - îi spuseră păsul care le stătea pe inimă. Iar Brahma le zise: „Şi eu doresc acelaşi lucru, dar numai Siva este în măsură să înlăture nenorocirea pe care chiar el a cauzat-o. însă ca să dobândeşti bunăvoinţa lui trebuie să-1 proslăveşti vreme îndelungată pe marele zeu. De aceea haideţi să ne ducem la Vişnu, care este egalul lui Siva în măreţie, iar el ne va arăta calea de urmat."

Brahma, Indra şi Brihaspati se sfătuiră, apoi urcară în caleaşca lebedelor şi zburară la Svetradvipa. Locuitorii acestei cetăţi erau fie purtători de cochilii, fie de discuri, lotuşi sau ghioage şi fiecare avea câte patru braţe, căci îl divinizau pe Vişnu şi de aceea îi semănau la înfăţişare. Aici îl găsiră pe zeu în minunatul său palat durat din pietre preţioase, şezând pe şarpele Seşa, iar Lakşmi îl proslăvea, prosternată la picioarele lui. Cei trei zei i se închinară cu respect. Sfântul zeu îi întâmpină cu bunăvoinţă şi îi pofti să se aşeze pe locuri potrivite rangului lor. Iar când îi întrebă ce vânt i-a adus la el, cei trei îi spuseră cu multă umilinţă: „Nu putem să ne bucurăm de prosperitate, Mărite Zeu, atâta timp cât Vidyuddhvaja trăieşte. Cunoşti prea bine ce ne-a făcut şi din pricina aceasta am venit la tine. Vrem să hotărăşti şi să ne povăţuieşti ce să facem în această privinţă".

Vişnu îi ascultă, apoi le zise celor trei zei: „Cunosc prea bine că acel *asura* a încălcat poruncile mele. Dar ceea ce a legat Marele Zeu - acela care 1-a răpus pe Tripura - numai el poate dezlega. Eu niupot El trebuie să ia hotărârea de a-1 doborî pe acel *daitya* nelegiuit. Eu am să vă arăt calea, iar voi grăbiţi-vă să o urmaţi. Ascultaţi! Siva are un sălaş celest numit Siddhisvara. De demult,, acest mare zeu ni s-a înfăţişat, mie şi lui Prajapati, în forma sa de flacără-Zmga şi mi-a dezvăluit taina. Haideţi să mergem la el şi să-1 îmbunăm prin ascetism, iar el va pune capăt nenorocirilor lumii."

Ascultând de sfatul lui Vişnu, cu toţii se duseră la Siddhisvara, călătorind cu ajutorul a două mijloace de transport: cu pasărea măiastră Garuda şi cu caleaşca trasă de lebede. Locuitorii din Siddhisvara nu cunoşteau nenorociri cum sunt bătrâneţea, boala sau moartea; ea este cetatea fericirii netulburate, iar fiarele, păsările şi copacii sunt din aur curat. Aici proslăviră *lingă* lui Siva, care li s-a înfăţişat sub diferitele sale forme, din pietre preţioase mereu altele de fiecare dată. Vişnu, Brahma, Indra şi Brihaspati purceseră cu toţii să ducă o viaţă ascetică plină de penitenţe foarte aspre, pentru a-1 îmbuna pe marele zeu Siva şi pentru a-i dobândi bunăvoinţa.

între timp Ciandraketu, cârmuitorul neamului *vidyadhara,* a izbutit - prin îndelungate şi severe penitenţe, precum şi prin ascetism aspru - să atragă îndurarea lui Siva, care i-a spus: „Ridică-te, rege! Bucură-te, căci ţi se va naşte un fiu, iar fiul acesta va fi eroul care îl va răpune în luptă pe duşmanul tău, Vidyuddhvaja! Din pricina unui blestem, el se va încarna şi va reveni pe pământ ca simplu muritor; dar îi va sluji pe zei şi îşi va redobândi poziţia prin rugăciunile şi ascetismul lui. Padmavati, fiica regelui *gandharvasi-lor.* Fiul tău o va lua de soţie şi împreună vor domni vreme îndelungată peste neamul *vidyadhara".* Aşa grăi Marele Zeu, iar Ciandraketu, fericit că a dobândit harul râvnit, se înapoie în lumea zeului Vânturilor, împreună cu soţia sa.

După o bucată de vreme Siva a fost foarte mulţumit de asprele penitenţe ascetice pe care le-au îndurat Vişnu şi tovarăşii săi; li s-a înfăţişat în *lingă* şi le-a încântat auzul cu următoarele cuvinte: „Ridicaţi-vă şi nu mai fiţi abătuţi! Mi-a plăcut foarte mult modul cum sprijinitorul vostru Cinadraketu, prinţul neamului *vidyadhara,* şi-a dovedit fidelitatea şi devoţiunea, supunându-se unor chinuri aspre. El va fi blagoslovit cu un fiu erou - zămislit ca o mlădiţă a mea - care nu peste mult timp îl va răpune în luptă pe Vidyuddhvaja, acel *asura* răzvrătit. Apoi fiul acesta va decădea şi se va naşte ca om muritor, din pricina unui blestem, pentru a-i sluji în. continuare pe zei. însă fata lui, *Paămasekhara-gandharva* îl va izbăvi, căci ea va fi o parte integrantă a zeiţei Găuri. Iar el o va lua de soţie pe această fecioară, pe care o va chema Padmavati şi va domni multă vreme peste neamul *vidyadhara* şi în cele din urmă va urca la mine. Aşa că mai aveţi puţintică răbdare, căci dorinţa voastră este ca şi împlinită!" După ce rosti aceste cuvinte, Siva se făcu nevăzut, iar Vişnu, Brahma, Indra şi Brihaspati se înapoiară la locurile de unde purceseseră. [1] Apoi Muktavali, soţia lui Ciandraketu, regele neamului

vidyadhara, aduse pe lume un băiat de o frumuseţe nemaipomenită, care cu înfăţişarea sa splendidă şi strălucitoare ilumina toate cele patru colţuri ale lumii, semn că el era copilul menit să-i izbăvească pe asceţii care gemeau sub călcâiul opresiunii. în clipa când se născu, o voce se auzi din ceruri, spunând: „Ciandraketu, iată—ţi feciorul care îl va răpune pe *asura* Vidyuddhvaja, şi să ştii că îl va chema Muktaphalaketu, spaima duşmanilor!" Când glasul nu se mai auzi, o ploaie de flori începu să cearnă din ceruri peste Ciandraketu, care nu mai putea de mare bucurie. Iar Padmasekhara şi Indra, precum şi alţi zei care până atunci de frică stătuseră prin ascunzişuri,

ieşiră la iveală, se adunară şi începură să comenteze, bucuroşi şi încurajaţi, fagăduiala pe care Siva le-o făcuse. Apoi fiecare se înapoie, plin de speranţe, la sălaşul său.
Apoi fură îndeplinite toate ritualurile sacre pentru Muktaphalaketu, care creştea văzând cu ochii, spre bucuria zeilor. ~* După un oarecare timp, lui Padmasekhara, suveranul *gandharvasi-\or* i se născu o fată. Iar când fetiţa veni pe lume, un glas din ceruri se auzi spunând: „Prinţ al *gandharvasi-\or,* această fiică a ta, Padmavati, va fi soţia regelui *vidyadhara* care va, fi duşmanul lui Vidyuddhvaja". Padmavati crescu şi o dată cu trecerea timpului frumuseţea ei divină se făcea tot mai strălucitoare.
încă de mic copil Muktaphalaketu îşi manifestă cucernicia şi, fiind devotat lui Siva, duse o viaţă ascetică foarte riguroasă, marcată de post şi rugăciuni. Odată, când postise douăsprezece zile neîntrerupte şi încă era cufundat în meditaţie, marele Siva i se înfăţişă şi îi zise: „Sunt foarte mulţumit de fidelitatea şi devotamentul tău şi de aceea te binecuvântez să fii puternic, înţelept şi curajos. Primeşte, totodată, în dar sabia aceasta, care poartă numele de «Invincibila» şi care te va sluji să fii neînfrânt şi veşnic victorios asupra inamicilor tăi!" După ce marele zeu îl blagoslovise şi îi dăruise sabia miraculoasă, dispăru, iar prinţul îndată îşi dădu seama că era mai curajos, mai neînfricat.
într-o zi, marele *asura* Vidyuddvaja, - care îşi stabilise sălaşul în ceruri - se răcorea scăldându-se în apele Gangelui celest, când observă că undele erau pătate de polenul castaniu al florilor şi că apele, care se tulburaseră, emanau miros de sânge de elefant. Conştient de puterea sa, le spuse însoţitorilor, orgolios: „Duceţi-vă şi vedeţi cine îndrăzneşte să se scalde în susul râului?"
Asurasi alergară îndată în sus pe firul apei şi acolo descoperiră taurul lui Siva si elefantul lui Indra care se bălăceau si se
zbenguiau în undele răcoroase ale fluviului. Se înapoiară în grabă şi îi raportară tânărului *daitya:* „O, Măria Ta, taurul lui Siva zburdă şi se hârjoneşte cu Airavana, iar apa s-a tulburat de la florile ghirlandelor care îl împodobesc pe nobilul taur, precum şi din pricina sângelui care s-a scurs din rănile elefantului". Când auzi, tânărul *asura* fu cuprins de mare furie şi fără să ţină seama de bunul-simţ, căci aroganţa şi nesocotinţa îl împingeau la pierzanie, porunci: „Prindeţi-i şi aduceţi-i aici, fără zăbavă!" *Asurasii* au plecat să înfăptuiască porunca, dar nu au izbutit decât să-i aţâţe, iar taurul şi elefantul, înfuriaţi, s-au năpustit şi i-au ucis pe cei mai mulţi dintre atacatori. *Asurasii* care scăpaseră cu viaţă i-au povestit lui Vidyuddhvaja păţania lor; iar acesta, mânios la cume, trimise o întreagă oaste de *asurasi* să-i captureze. însă cele două animale sfinte călcară în picioare şi nimiciră întreaga oaste, apoi taurul se înapoie la Siva iar Airavana la Indra.
Când Indra află nemernicia comisă de acel nesăbuit *daitya,* de la străjile care însoţiseră cele două animale, îşi dădu seama că s-a apropiat vremea nimicirii acestuia, căci, în aroganţa sa nemăsurată, îndrăznise să atace însuşi taurul favorit al lui Siva.
- Se duse îndată şi îl înştiinţa pe Brahma, apoi se alătură forţelor unite al *vidyadharasi-lor* şi ale altor aliaţi, apoi se urcă pe principalul elefant al zeilor şi purcese să-1 răpună pe duşmanul său. Iar Saci înfăptui ritualurile obişnuite pentru a-i asigura norocul în luptă.
Indra urcă şi împresură cerul cu forţele sale, care prin mila lui Siva redobândiseră încrederea în puterile lor. Vidyuddhvaja îşi adună şi el oastea şi porni să iasă în întâmpinarea atacatorilor, însă pe drum se iscară semne nefaste: fulgere s-au abătut peste stindardele şi drapelele sale, vulturi mari s-au rotit deasupra capului său, umbrela - semn al suveranităţii - s-a rupt şi a căzut, şacalii au început să urle a moarte. însă Vidyuddhvaja nu a ţinut seama de nimic şi o bătălie gigantică s-a încins între forţele *asurasilor* şi ale zeilor.
Indra 1-a întrebat, îngrijorat, pe Ciandraketu, regele *vidyadhariAor.* „De ce Muktaphalaketu nu se află aici?" Iar Ciandraketu îi răspunse cu umilinţă: jrAm pornit în asemenea grabă încât am uitat să-1 previn. Dar sunt încredinţat că va auzi larma bătăliei şi va sosi neîntârziat!" După ce îl ascultă, Indra îl trimise îndată pe cel mai iute surugiu al zeului Vânturilor, cu carul său de luptă, ca să-1 aducă fără nici o zăbavă pe nobilul Muktaphalaketu; iar Ciandaketu, tatăl băiatului, alătură mesagerului zeului o gardă însoţitoare numeroasă. Muktaphalaketu află că

tatăl său plecase să se războiască împotriva *daityasilor* şi, dornic să lupte, îşi adună oastea şi porni către câmpul de bătălie, după ce mama sa înfăptuise sfintele ritualuri menite să-i asigure victoria. Iar când purcese la drum, o ploaie de flori se porni din ceruri, acoperindu-1, vântul începu să adie lin, iar zeii făcură să răsune tobele victoriei. Zeii care se refugiaseră şi se ascunseseră de frica lui Vidyuddhvaja, acum prinseră curaj şi i se alăturară. Pe când mergea în fruntea oastei care mărşăluia, întâlni în cale un mare templu dedicat zeiţei Parvati, care purta numele de Meghavana. Şi, fiind pios şi devotat acestei zeiţe, el nu a putut trece fără a o proslăvi. Se opri şi, dându-se jos de pe elefant, intră în templu - cu un buchet de flori cereşti - pentru a o cinsti şi a i se închina. Chiar în acelaşi timp se întâmplă ca Padmavati - fiica lui Padmasekhara, regele *gandfiarvasi-lor* - care crescuse şi devenise o fecioară de toată frumuseţea - să-şi ia rămas-bun de la mama sa, preocupată de înfăptuirea

sfintelor ceremonialuri menite să asigure succesul soţului ei la război. Padmavati părăsi lumea lui Indra cu caleştile şi, împreună cu suita sa de fecioare, se duse la acelaşi templu pentru ca prin penitenţe şi rugăciuni să atragă bunăvoinţa zeiţei Găuri, să fie de partea tatălui şi a aceluia care era destinat a-i fi soţ.
Pe drum, una din însoţitoare îi zise: „Tu nu ai încă un iubit care să se ducă la bătălie, iar mama se închină şi îndură penitenţe pentru binele tatălui tău. Atunci tu pentru cine vrei să te rogi şi să înduri privaţiuni ascetice?" Padmavati îi răspunse: „Buna mea prietenă, pentru o fată, tatăl reprezintă totul, el este zeul, el este acela care îi aduce fericirea. Află că mi-a fost hărăzit deja un mire nobil şi viteaz. Siva a hotărât ca Muktaphalaketu, fiul regelui *vidyadharasi-Xot* - care a venit pe lume cu menirea de a-1 răspune pe Vidyuddhvaja - să-mi fie soţ. Lucrul acesta l-am aflat din gura tatălui meu când 1-a întrebat mama. Iar logodnicul care mi-a fost sortit s-a dus sau se va duce curând la război. De aceea vreau să o îmbunez, pe zeiţa Găuri prin ascetism şi penitenţe, ca să-i poarte noroc în bătălie viitorului meu soţ precum şi tatălui meu". Auzind răspunsul prinţesei, tovarăşa ei îi dădu dreptate, zicându-i: „Tu te gândeşti la viitor şi este bine ceea ce faci, de aceea îţi urez să ţi se împlinească dorinţa!"
Tocmai când prietena îi făcea această urare, prinţesa şi grupul ei de fete ajunseră la un lac mare, cu apă cristalină, din apropierea templului zeiţei Găuri. Suprafaţa lacului era acoperită cu un covor de lotuşi de aur minunaţi, în plină floare, care se inspirau parcă

din fermecătoarea strălucire a lotusului chipului prinţesei. Fecioara *gandharva* intră în lac şi culese un braţ de flori pentru a le oferi zeiţei din templu şi se pregătea să se scalde, când apărură doi *rakşasi* îngrozitor de urâţi, cu părul zbârlit, galben ca focul pe care îl vărsau din gurile lor înfiorătoare căscate, pline de colţi ascuţiţi, cu burţi enorme şi piepturi care se bălăngăneau ca nişte clopote. Aceştia făceau parte dintr-o hoardă mare de *rakşasi* atraşi de bătălia care urma să aibă loc, ca să se înfrupte din leşurile celor căzuţi pe câmpul de bătălie. în clipa când aceşti rătăcitori întunecaţi ca noaptea neagră o zăriră pe prinţesa *gandharva,* se năpustiră, o înşfacară şi se înălţară în văzduh, vrând să o răpească. însă zeitatea care îi ocrotea caleaşca li se puse în cale, împiedicându-i să dispară, iar însoţitoarele îngrozite începură să strige după ajutor chiar în clipa când eroul Muktaphalaketu, care o proslăvise pe zeiţa Parvati, ieşea pe uşa templului. Prinţul se îndreptă spre locul de unde se auzeau ţipetele disperate ale fetelor şi când ajunse la locul cu pricina o zări pe prinţesă - strălucitoare ca lama fulgerului când despică norii negri - purtată în văzduh de cei doi *rakşasi.* Fără să pregete, viteazul tânăr se năpusti şi îi dpborî pe demonii ticăloşi la pământ cu câte o lovitură năprasnică a dosului palmei. Când văzu fiinţa aceea divină a cărei frumuseţe te uluia şi îi zări mijlocelul tras ca prin inel, cu trei unde vălurindu-i uşor pântecul, prinţul îşi zise că Atotputernicul a zămislit-o după ce mai întâi îşi perfecţionase iscusinţa creând nimfele celeste. Şi deşi avea voinţă puternică, prinţul înmărmuri, răsuflarea i se tăie şi rămase încremenit ca un portret zugrăvit pe pânză.
Izbăvită de teroarea demonilor, Padmavati îşi redobândi iute cumpătul. Când se uită la salvator - a cărui înfăţişare chipeşă încânta ochiul şi părea menită să scoată din minţi femeile din toată lumea - prinţesa îşi zise că tânărul erou a fost zămislit din împletirea razelor lunii cu harul zeului Iubirii. Ruşinată, cu ochii lăsaţi în jos de sfială, Padmavati murmură către tovarăşa sa: „Să aibă parte de noroc, viteazul erou! Acum însă voi pleca, fiindcă nu se cuvine să stau împreună cu un necunoscut".
Muktaphalaketu, care prinsese cu urechea şoaptele prinţesei, o întrebă pe prietena acesteia: „Ce a spus tânăra fecioară?" Prietena îi răspunse: „Această fermecătoare prinţesă te-a binecuvântat pentru că i-ai salvat viaţa şi mi-a spus că trebuie să plecăm, deoarece nu se cuvine să fim cu un străin". Auzind răspunsul, Muktaphalaketu întrebă cu mare emoţie: „Cine-i ea? A cui fiică este ea? Şi cine e fericitul care, datorită meritelor

dobândite în vieţile anteroare, o va avea ca soţie?" Iar însoţitoarea prinţesei i-a răspuns: „Preacinstite domn! Pe această fecioară, care îmi este prietenă, o cheamă Pâdmavati şi este fiica lui Padmasekhara, regele *gandhar\/asi-lor.* Siva a hotărât că ea va fi soţia lui Mutaphalaketu, fiul lui Ciandraketu, cel iubit de toată lumea, aliatul lui Indra, sortit să-1 răpună pe Vidyuddhvaja. Padmavati anume a venit la templul acesta ca să i se închine lui Găuri, implorând-o pe marea zeiţă să-1 ocrotească pe bărbatul care îi este hărăzit să-i fie soţ, precum şi pe tatăl ei, şi să-i sprijine să obţină victoria în bătălia care se anunţă."
Auzind aceste explicaţii, suita care îl însoţea pe fiul lui Ciandraketu exclamă într-un glas, spre marea uimire, dar şi încântare, a prinţesei Pamavati: „O, prinţesă, ce întâmplare fericită! Căci acesta este chiar prinţul Muktaphalaketu, viitorul tău soţ!" Atunci inima prinţesei şi a iubitului ei se umplură de bucuria dragostei şi, gândindu-se la miraculoasa întâmplare care îi adusese faţă-n faţă, îşi ziseră: „Ce bine că am venit astăzi la templu!" Tinerii se priveau cu sfială, pe furiş, iar în ochii lor se citea mărturia iubirii împărtăşite.
în timp ce tinerii nu se mai saturau, privindu-se, deodată-se făcu auzită larmă puternică de tobe şi apăru un polc de ostaşi ce însoţea carul de luptă unde se aflau zeul Vânturilor şi trimisul lui Ciandraketu. Zeul şi solul coborâră din car şi, înclinându-se cu respect în faţa lui Muktaphalaketu, îi ziseră: „Regele zeilor şi tatăl tău, Ciandraketu, te cheamă să vii degrabă pe câmpul de luptă!" Atunci fiul regelui *vidyadhara,* deşi avea inima încătuşată în lanţurile iubirii pentru Padmavati, ascultă şi, din respect pentru superiorii săi care îl chemaseră, urcă în carul de

luptă, după ce aruncă o ultimă privire încărcată de dragoste către aceea care avea să-i fie tovarăşă de viaţă.
Padmavati îl urmări cu privirile pe eroul care cu o singură palmă doborâse doi *rakşasi* negri precum catranul; apoi, cu gândul mereu la el, făcu o baie purificatoare, îi proslăvi pe Siva şi Parvati şi continuă să ducă o viaţă ascetică, de aspre penitenţe, pentru ca zeii să se milostivească şi să le ofere victoria finală.
Muktaphalaketu, cu imaginea iubitei Padmavati întipărită în inimă, ajunse la câmpul de bătălie unde se înfruntau forţele *asurasilor* cu armiile zeilor. Când l-au văzut sosind mândru,, înarmat până-n dinţi, toţi marii *asurasi* s-au năpustit asupra lui cu forţe unite. Dar viteazul erou a lansat o ploaie de săgeţi bine ţintite, tăindu-le capetele, pe care le-a aşezat grămadă în cele patru vânturi, prezentându-le ca ofrandă zeilor, la început de bătălie.
însă Vidyuddhvaja, văzând că oastea sa e ameninţată cu nimicirea, se aruncă - turbat de furie - asupra lui Muktaphalaketu, împroşcându-1 cu o ploaie deasă de săgeţi ascuţite. Iar ostaşii *asurasi,* încurajaţi de pilda viteazului lor comandant, au alergat şi s-au aliniat în spatele lui. Indra, văzând primejdia iscată, îi atacă la rândul său pe aceşti *daityas* cu ostile aliate ale *siddhasi-lpr, gandharvasi-\ov* şi *vidyadharasi-\ox.*
O bătălie cruntă se desfăşură într-o învălmăşeală gigantică. Săgeţile se abăteau ca ploaia, suliţele, lănciile, buzduganele şi baltagurile fulgerau, făcând să curgă torente de sânge din trupurile sfârtecate ale miilor de soldaţi căzuţi la datorie. Iar elefanţii şi caii doborâţi au devenit pradă binevenită pentru aligatorii fioroşi. Perlele ce împodobiseră elefanţi maiestuoşi se împrăştiau pe nisip, capetele retezate ale luptătorilor se rostogoleau printre bolovani. Măcelul atrase la faţa locului hoardele vampirilor şi demonilor flămânzi de dorul cărnii omeneşti. Se îmbătaseră bând sânge, în loc de vin, şi - cuprinşi de frenezie - dănţuiau în ritm nebun, agitând trupurile sfâşiate, care încă palpitau. Uraganul bătăliei se rostogolea ca valurile împinse de furtună, aci înaintând, aci retrăgându-se, făcând balanţa victoriei să încline când într-o parte, când în cealaltă, niciodată hotărât. Războiul continuă fără întrerupere şi fără rezultat decisiv, timp de douăzeci şi patru de zile. în timpul acesta Siva, Vişnu şi Brahma priveau din caleştile lor oprite în văzduh spectacolul sângeros oferit de război.
în cea de a douăzeci şi cincea zi, de-a lungul întregii linii de bătălie au avut loc lupte corp la corp între principalii conducători ai celor două armate. Nobilul Muktaphalaketu, în carul său de luptă, s-a înfruntat cu *asura* Vidyuddhvaja, care era călare pe un elefant. Muktaphalaketu a respins arma întunericului, aruncată împotriva sa, cu arma soarelui, apoi arma frigului cu arma căldurii; apoi a spulberat arma-stâncă folosind arma-trăsnet şi arma-şarpe cu arma-Garuda; apoi 1-a ucis pe surugiul elefantului cu o săgeată şi pe elefantul însuşi cu altă săgeată. Atunci Vidyuddhvaja s-a urcat într-un car, însă Muktaphalaketu i-a ucis pe surugiu şi caii săi. Vidyuddhvaja a recurs la nişte vrăji puternice: s-a urcat, împreună cu întreaga sa oaste în văzduh, făcându-se nevăzut, şi o ploaie de stânci s-a abătut peste armatele zeilor. Dar reţeaua deasă de săgeţi aruncate de Muktaphalaketu a anihilat-o cu un potop de foc.
Atunci Muktaphalaketu a folosit împotriva inamicului său Principal măreaţa armă a lui Brahma, după ce rostise farmecele Şi descântecele potrivite. Această armă, care avea puterea de a

nimici lumea întreagă, i-a ucis pe *asura* Vidyuddhvaja cu toată oastea şi cu toţii s-au prăbuşit morţi, din ceruri. Iar puţinii care izbutiră să scape nevătămaţi, ca prin minune - adică fiul lui Vidyuddhvaja şi sprijinitorii săi şi Vajradamşta cu ostaşii săi -cuprinşi de groaza morţii, s-au ascuns în străfundurile Rasatalei.
Zeii din ceruri au strigat, într-un glas: „Slavă! Slavă!" şi l-au cinstit pe nobilul Muktaphalaketu cu o ploaie de flori. Redobândindu-şi autoritatea după ce duşmanul său fusese răpus, Indra şi-a reluat tronul şi mare bucurie s-a stârnit în cele trei lumi. însuşi Prajapati veni, împreună cu Saci, şi-i împodobi creştetul lui Muktaphalaketu cu o diademă de pietre preţioase. Iar Indra desprinse şiragul de la gâtul său şi—1 petrecu pe după gâtul prinţului victorios, care îi restaurase tronul şi autoritatea. Apoi îl pofti să şadă alături de el pe un tron la fel de maiestuos ca al său, în timp ce zeii bucuroşi revărsau asupra lui potop de binecuvântări. Apoi trimise ostile ca să ocupe cetatea de scaun a lui *asura* Vidyuddhvaja - cu gândul de a o dărui, la momentul potrivit, lui Muktaphalaketu.
Padmasekhara, cârmuitorul *gandharva,* care dorea să o ofere prinţului pe fiica sa de soţie, se uită cu subînţeles în ochii Stăpânului. Iar Stăpânul, pricepându-i oful, îi zise: „Muktaphalaketu are menirea să ne mai slujească o dată, aşa că trebuie să ai răbdare!" Apoi, după ce a participat la bucuria generală în cadrul unor festivităţi strălucite care s-au desfăşurat cu mare tămbălău, cu cântece şi dansuri în sunet de muzică şi tobe, Stăpânul plecă. Indra le mulţumi tuturor acelora care fuseseră de partea sa şi îl susţinuseră ca să-şi recapete tronul şi autoritatea, în mod deosebit lui Padmasekhara şi *gandharvasi-\or* săi, apoi le permise să *e înapoieze la cetăţile lor. Cu cel mai înalt respect marele zeu i-a cinstit pe eroul Muktaphalaketu şi pe Ciandraketu, părintele acestuia, înainte de a-şi lua rămas-bun de la ei. Muktaphalaketu, care izbăvise lumea de nenorocirea ce bântuia universul, se înapoie în cetatea de scaun, împreună cu părintele său şi urmat de mulţi monarhi *vidyadhara* cu ostile lor. Norodul 1-a întâmpinat cu drag pe prinţul iubit, care lipsise vreme îndelungată, şi - pentru a-şi arăta dragostea şi bucuria faţă de' el - a împodobit sărbătoreşte cetatea cu drapele, stindarde şi prapuri multicolore, cu ghirlande de flori, cu giuvaeruri şi nestemate din cele mai preţioase. Regele Ciandraketu i-a răsplătit cu daruri nu mai puţin preţioase pe comandanţii şi ostaşii care îl slujiseră cu credinţă şi a poruncit ca petrecerile să continue cu strălucire, pentru ca tot norodul să se bucure de triumful repurtat împotriva

inamicului de fiul său, prinţul erou. Şi noian de daruri bogate s-a abătut asupra cetăţii ca atunci când norii din văzduh cern ploaia belşugului pe lanurile mănoase. Doar Muktaphalaketu, trist pentru că nu se unise cu Padmavati, nu gusta din plin bucuria succesului şi a gloriei dobândite ca învingător al lui Vidyuddhvaja. însă un prieten, pe care îl chema Samyataka, îl încuraja, amintindu-i promisiunea solemnă făcută de Siva, şi izbuti - deşi cu greutate - să-1 consoleze, să poată suporta tumultul vesel al acelor zile.

între timp Padmasekhara, regele *gandharvasi-lor,* revenind triumfător la cetatea sa de scaun, află de la soţia sa că fiica lor, Padmavati, se retrăsese la templul lui Găuri pentru ca prin post, rugăciuni şi penitenţe ascetice să atragă bunăvoinţa zeilor, să fie de partea tatălui ei în războiul cu *asurasii.* Regele o chemă la el, iar când văzu că se apropie clătinându-se pe picioare de mult ce slăbise din pricina postului îndelungat şi a privaţiunilor la care îşi supusese trupul gingaş şi că i se prosternează la picioare, îi zise cu glasul tremurând de emoţie: „Fătuca mea dragă, pentru mine te-ai chinuit şi ai îndurat grele penitenţe! Află dar că se apropie vremea când te vei uni cu nobilul Muktaphalaketu, fiul suveranului *vidyadharasi-\ox,* cel care 1-a răpus pe Vidyuddhvaja, protectorul victorios al lumii, care a fost hărăzit de însuşi Siva să-ţi fie soţ". Padmavati îi ascultă cuvintele, ruşinoasă, cu ochii lăsaţi la pământ; atunci mama sa, Kuvayalavali, îl întrebă pe soţul ei: „Spune-mi, bărbate, cum a izbutit prinţul singur să-1 răpună în luptă pe acel *asura* înfricoşător care a băgat groaza în cele trei lumi?" Iar regele i-a descris vitejia fără pereche a prinţului, dovedită în încăierarea piept la piept, precum şi bătălia dintre zei şi *asupraşi.* Iar prietena lui Padmavati, pe care o chema Manoharika, a povestit cum prinţul îi ucisese pe cei doi *rakşasi.* Regele şi regina fură încântaţi când auziră că fata lor îşi întâlnise deja logodnicul, de care se îndrăgostise până peste urechi, şi grăiră: „Ce i-ar fi putut face nişte *rakşasi* nenorociţi eroului care a înghiţit ostile duşmane, aşa cum Agastya a sorbit toată marea?" La auzul laudelor aduse curajului nemaiîntâlnit pe care îl dovedise iubitul ei, Padmavati simţi că pojarul din piept se încinge mai abitir, ca focul atunci când este aţâţat de vânt.

După ce se despărţi de părinţi, Padmavati urcă pe terasă, deasupra sălaşului ei. Terasa, pe care se înălţau stâlpi maiestuoşi cioplişi în pietre preţioase masive şi încrustaţi cu dantele de mărgăritare, era pardosită cu lespezi minunat mozaicate. Pe podea erau răspândite cochilii rare de toate culorile şi se aflau aşezate tronuri luxoase. Era un loc miraculos prin plăcerile pe care ţi le

oferea, numai ce te gândeai la ele. Prinţesa se aşeză cuprinsă de melancolie, cu inima mistuită de focul dorului. De la locul ei de pe terasă prinţesa zări în depărtare o grădină splendidă cu copaci şi plante agăţătoare de aur, cu sute de bazine de apă bătute cu nestemate. Văzând această minunată privelişte, prinţesa gândi cu alean: "Cetatea noastră este mult mai frumoasă chiar decât Luna, unde m-am născut. Şi totuşi eu nu cunosc frumuseţile minunatei noastre cetăţi, care este diadema preţioasă a Himalayei. Am să mă duc în acest parc - care întrece în frumuseţe Nandana - să mă desfăt plimbându-mă prin crângurile minunate şi să mă odihnesc la umbra răcoroasă a copacilor, poate că aşa o să-mi ogoiesc dorul care îmi pârjoleşte inima!"

Aşa gândi tânăra fecioară şi coborî pe furiş, căci vroia să se ducă singură, şi se pregăti de plecare. Şi pentru că nu putea merge pe jos, cu puterile-i miraculoase chemă în ajutor nişte păsări, care o transportară prin văzduh la grădină. Aici se aşeză sub un umbrar ţesut din ramuri şi liane, pe un covor de flori, iar urechile îi erau încântate de trilurile şi cântecele păsărelelor. Dar nici această ambianţă de pace şi tihnă nu izbuti să-i potolească patima care îi răscolea pieptul, ci ea se încinse cu şi mai mult foc înteţită de dorul de a se uni cu iubitul ei.

Scuturată tot mai puternic de frigurile pasiunii, tânăra fecioară simţi nevoia aprigă de a privi măcar o clipă chipul iubitului ei şi, cu puterile sale miraculoase, căpătă creioane colorate şi o plăcuţă de lemn. Pregătindu-se să zugrăvească din memorie portretul prinţului, ea cugetă: „Nici Atotputernicul nu e în stare să zămislească un al doilea bărbat cum este iubitul meu; atunci cum aş putea eu, o biată fată, să redau - desenând - ceva asemănător chipului său? Totuşi am să încerc şi o să-mi dau toată silinţa, poate izbutesc sâ-mi alin puţin focul de la inimă!"

Aşa gândi sărmana prinţesă, apoi începu să lucreze. Şi pe când trebăluia cu tăbliţa şi creioanele apăru prietena prinţesei care -îngrijorată că dispăruse - pornise în căutarea ei. Acum, când o zări aplecată cu preocupare peste tăbliţă, îşi zise, apropiindu-se tiptil: „Să văd, ce face prinţesa singură aici?" şi rămase pitită, urmărind-o cu privirea.

Iar Padmavati, cu ochii ei ca lotuşii, scăldaţi în lacrimi, începu a grăi aşa către chipul iubitului ei, zugrăvit pe tăbliţa de ; lemn: „Tu l-ai izbăvit pe Indra, răpunând îngrozitorul *asura!* De | ce nu mă poţi izbăvi şi pe mine, alinându-mi chinurile? Tu nu 1 ştii ce sunt frigurile dragostei şi de aceea nu-mi înţelegi durerea! | Ce poate face bietul Arcaş al Iubirii împotriva aceluia pe. caret
nici *daityasi* nu au fost în stare să-1 clintească? Soarta mi-e potrivnică, în curând ochii-mi plini de lacrimi nu vor fi în stare să privească nici măcar chipu-ţi zugrăvit pe tăbliţă". Aşa grăi, vorbindu-şi singură, prinţesa, iar din ochi i se rostogoleau boabe mari, ca mărgăritarele de la un şirag rupt.

în clipa aceea Manoharika ieşi la iveală de la locul unde stătuse ascunsă, iar prinţesa - pitind repede tăbliţa la spate - se prefăcu mirată, zicându-i: „Buna mea prietenă, unde ai fost de nu te-am văzut de mult timp?"

Manoharika râse amuzată şi îi răspunse: „Prietenă scumpă, de azi dimineaţă te caut întruna! Dar de ce ascunzi tăbliţa aceea pe care am văzut că ai zugrăvit un. portret minunat?" Văzând că taina sa a fost descoperită,

Padmavati o luă de mână pe Manoharika şi îi zise cu glasul plin de emoţie: „Tu îmi eşti prietenă şi ştii ce-i în sufletul meu! N-am să-ţi ascund nimic! Atunci, la sfântul sălaş al zeiţei Găuri, prinţul Muktaphalaketu m-a izbăvit de focul îngrozitor al celor doi demoni înfiorători, dar m-a aruncat în vâlvătăile iubirii, care au devenit insuportabile din pricina despărţirii. Nu ştiu ce să fac, nu ştiu unde să mă duc, cu cine să vorbesc şi ce mijloc să folosesc, de vreme ce inima mea tânjeşte după ceva greu de obţinut!" Manoharika o ascultă cu atenţie, apoi îi răspunse aşa: „Scumpa mea prietenă, statornicia ta e demnă de admiraţie. Nu mă îndoiesc că vă veţi uni şi din unirea voastră se va ţese o nouă frumuseţe şi mai strălucitoare, la fel ca razele lunii pline care se împletesc cu şuviţele părului lui Siva, aşezându-i pe creştet un nimb splendid de măreţie. Şi să nu te necăjeşti, căci cu adevărat el nu va putea trăi- fără tine! Nu ai băgat de seamă cât de puternic a fost tulburat când te-a văzut? Chiar şi femeile când te zăresc se înamorează de tine şi ar dori să fie bărbaţi ca să te poată cuprinde în braţe. Şi atunci care bărbat nu ar râvni mâna ta? Cu atât mai abitir se va îndrăgosti de tine bărbatul care îţi este egal în frumuseţe! Crezi că Siva a vorbit în van când a spus că veţi fi bărbat şi femeie? De acea înlătură tristeţea şi te veseleşte, căci în curând îţi va fi soţ! Ţie nu îţi este greu să dobândeşti bărbatul dorit, dar orice bărbat care te râvneşte trebuie să ştie că nu te poate dobândi cu uşurinţă!" Prinţesa ascultă cuvintele înţelepte rostite de tovarăşa sa, apoi îi zise: „Draga mea^. cunosc şi eu adevărurile pe care mi le-ai spus, dar ce să fac? Inima mea tânjeşte după acela care este stăpânul vieţii mele şi căruia îi este devotată! Iar Kama nu mai poate fi amăgit! Căci prinţul îmi stăpâneşte şi mintea şi trupul, iar când mă gândesc la el mă trec toate apele, reci la cap, fierbinţi la mădulare,

şi pe gură parcă scot flăcări atunci când respir!" După ce rosti aceste cuvinte, prinţesa, care era gingaşă ca o floare, simţi că o părăsesc puterile şi ar fi căzut dacă prietena nu ar fi sărit ca să o prindă în braţe. Prietena o readuse la viaţă pe prinţesă stropind-o cu apă şi făcându-i vânt cu frunze late de bananier, folosind şi alte mijloace obişnuite: fauri o ghirlandă şi brăţări din fibre de lotus, o fricţionă cu unguent de santal şi îi pregăti un aşternut din frunze de nufăr; iar toate acestea au preluat fierbinţeala trupului ei şi s-au ofilit, simţindu-i parcă zbuciumul tinerei fete. Atunci Padmavati, plină de agitaţie, i-a spus prietenei sale: „De ce te oboseşti în zadar? Durerea mea nu poate fi alinată în felul acesta! Aş fi fericită dacă m-ai ajuta pe singura cale cu putinţă." Aşa grăi prinţesa cu durere, iar prietena ei îi răspunse cu grăbire: „Ce n-aş fi în stare să fac pentru tine, buna mea prietenă! Spune-mi numai, şi ai să te convingi!" Atunci Padmavati îi zise ruşinată, cu sfială, dar şi cu hotărâre: „Du-te şi adu-mi-1 aici pe cel drag, căci altă cale de alinare a chinurilor mele nu există! Adu-1 aici pe cel iubit, iar tatăl meu nu se va. supăra ci, dimpotrivă, îndată ce va sosi mă va dărui lui". Iar prietena îi răspunse cu-fermitate: „Dacă asta ţi-e dorinţa, linişteşte-te, scumpă prietenă, căci este o treabă uşoară. îndată am să purced către Ciandrapura, vestita cetate a lui Ciandraketu, marele suveran al neamului *vidyadhara,* tatăl eroului pe care îl iubeşti şi pe care am să ţi—1 aduc. Adună-ţi curajul, ce rost are să te chinuieşti?"
îmbărbătată de hotărârea prietenei sale, prinţesa îi zise: „Atunci, credincioasă prietenă, porneşte îndată la drum şi fie ca zeii să-ţi arate calea cea bună! Iar lui să-i spui din parte-mi, cu respect, dar limpede: «Tu care ai eliberat cele trei lumi şi m-ai izbăvit de crunta soartă care mă aştepta în mâinile acelor *rakşasi* fioroşi atunci, în templul zeiţei Găuri, nu eşti în stare să-mi vii în ajutor acum când sunt ameninţată de Kama, acela care sfarmă inimile femeilor? Spune-mi, stăpân al inimii mele, cum este cu putinţă ca eroul izbăvitor al lumilor o abandonează în nenorocire pe aceea pe care a salvat-o, deşi ea îi este devotată cu trup şi suflet?» Aşa să-i spui, binecuvântată prietenă, ori ceea ce înţelepciunea te va îndemna şi învăţa în clipa aceea!" După ce Padmavati rosti aceste cuvinte, o lăsă pe Manoharika să plece; apoi plecă şi ea, purtată de o pasăre mare pe care o chemase cu puterile ei magice, înapoindu-se la cetatea *vidyadhara* de unde pornise la început.
Padmavati îşi redobândi oarecum cumpătul şi, cu inima mai liniştită, se înapoie la sălaşul ei din palatul tatălui. Aici se purifică,
îmbăindu-se, apoi i se închină lui Siva, cu profundă devoţiune, zicându-i: „Mărite Zeu, fără consimţământul tău nici o dorinţă, mică sau mare, nu se împlineşte nicăieri în cele trei lumi. De aceea te implor, dă-mi-1 pe soţul meu, nobilul fiu al împăratului neamului *vidyadhara,* căruia i-am dăruit inima mea. Căci de nu, aici în faţa imaginii tale îmi voi pune capăt zilelor!" însă alaiul fetelor care o înconjura interveni, zicându-i: „De ce vorbeşti aşa, prinţesă, fără să ţii seama de bogăţia trupului tău? Există, oare, ceva în cele trei lumi pe care să nu-1 poţi obţine? Nici Buddha nu şi-ar putea stăpâni simţămintele, dacă l-ai iubi! De aceea socotim că acela pe care îl iubeşti trebuie că este un bărbat cu virtuţi deosebite!" Prinţesa le ascultă cuvintele de îmbărbătare şi, cu gândul tot la logodnicul ei, grăi: „îmi este cu neputinţă să nu-1 iubesc, deoarece el este unicul reazăm al lui Indra şi al celorlalţi zei; căci el singur, cu puterea sa, a nimicit ostile *asurasi-lor,* aşa cum soarele împrăşite întunericul; fiindcă el mi-a salvat viaţa!" Aşa a grăit Padmavati şi a continuat să discute despre iubitul ei şi virtuţile lui cu suita sa de fete, care o înconjura.
între timp Manoharika străbătu cu repeziciune distanţa până la Ciandrapura, cetatea măreaţă pe care Vivakarman o durase ca pentru a se lua la întrecere în frumuseţe cu cetatea zeilor, al cărei arhitect constructor fusese ,tot el. Sosind aici, prietena prinţesei îl căută pretutindeni pe Muktaphalaketu, dar nu izbuti să—I găsească. Atunci se duse, purtată de pasărea cu care venise, la parcul cetăţii, o grădină miraculoasă plină de splendori de

neimaginat: arbori pe care atârnau, sclipind, noian de pietre preţioase şi pe ramurile cărora creşteau flori de diferite soiuri ce îmbălsămau văzduhul cu parfumul lor; auzul îţi era încântat de trilurile păsărelelor care se împleteau cu sunetele unor melodii celeste, iar pe jos se aflau lespezi întregi, tot din pietre preţioase. Arunci se ivi un stol de păsări-grădinari, care - văzând-o -se duseră la ea şi, vorbindu-i cu grai omenesc, o poftiră să ia loc pe o lespede de smarald, la rădăcina unui arbore *parijata;* iar după ce se aşezase, o serviră cu tot soiul de bunătăţi şi delicatesuri. Manoharika le mulţumi cu gratitudine pentru generoasa ospitalitate şi îi zise: „Minunate sunt splendorile "oferite de v*idyadharasi* în această grădină unde te poţi desfăta neîngrădit, Unde păsări vrăjite te întâmpină cu ospitalitate, iar nimfele din ceruri îţi încântă auzul - fără întrerupere - cu melodii divine". Aşa gândi prietena prinţesei, apoi discută cu slujitoarele locului, d care făcu vreo câţiva paşi. Pe când se plimba fără nici o

ţintă ajunse la un crâng de *parijata* şi alţi arbori, iar în mijlocul crângului îl zări pe Muktaphalaketu, zăcând - aparent bolnav -pe un aşternut din frunze de nufăr, .stropit cu licoare de santal de către cei din jur. Ea îl recunoscu - fiindcă se întâlniseră deja la sălaşul zeiţei Găuri unde o însoţise pe Padmavati - şi îşi zise: „Oare ce boală îl chinuie de s-a retras în singurătate?" Şi se hotărî să cerceteze ca să afle.

Chiar atunci prinţul începu să-i vorbească prietenului său Samyataka, ce stătea lângă el şi se străduia să-1 ajute să-şi revină, oferindu-i bucăţele de gheaţă, stropindu-1 cu licoare de santal şi răcorindu-1 cu un evantai de frunze. „De bună seamă, zeul Iubirii a pus arşiţă în gheaţă, flăcări în licoare şi văpaia focului din pădure în adierea evantaiului, căci simt că sunt pârjolit din toate părţile, iar chinurile despărţirii mă covârşesc. Şi atunci, dragul meu prieten, de ce te oboseşti în zadar? în acest parc miraculos, ce depăşeşte Nandana în frumuseţe, nici cântecele păsărelelor, nici dansurile nimfelor celeste nu izbutesc să stingă pojarul din pieptu-mi! Căci fără Padmavati, fiica lui Padmasekhara, cea cu chipul de lotus, flăcările dragostei vor continua să-mi mistuie inima şi trupul deopotrivă. Dar nu îndăznesc să spun prin viu grai lucrul acesta şi nu găsesc izbăvire în nimeni! Şi nu ştiu decât un singur mijloc de a o dobândi: am să mă duc la templul lui Găuri, acolo unde am întâlnit-o prima oară pe iubita mea, când privirile ei dulci mi-au străpuns inima ca săgeţile zeului Iubirii şi m-au subjugat. Siva, de bună seamă, va fi mişcat văzându-mi chinurile, şi se va milostivi când va observa ardoarea şi devoţiunea cu care îl proslăvesc şi îmi va arăta calea unirii cu iubita mea Padmavati."

Muktaphalaketu se pregătea să se ridice de pe aşternutul pe care zăcea, când Manoharika îşi făcu apariţia. Iar Samyataka, văzând-o, exclamă - plăcut surprins - către prinţ: „Bucură-te, prieten drag, căci norocul îţi surâde şi dorinţa ţi se va împlini! Iat-o pe prietena care se afla alături de prinţesa Padmavati atunci, la templul zeiţei Ambika!" Când prinţul o zări pe Manoharika îşi simţi trupul cuprins de o stare ciudată, de bucurie împletită cu uimirea şi cu dorinţa aprigă. Iar când mesagera se apropie i se păru că un fluid de nectar s-a revărsat asupra sa şi, poftind-o să şadă lângă el, o întrebă despre sănătatea iubitei sale. Atunci Manoharika îi zise: „Nu mă îndoiesc că se va simţi minunat când ai să-i fii soţ. Deocamdată însă este tristă, căci din prima clipă când te-a zărit şi-a simţit inima robită de tine şi de atunci nu bea, nu mănâncă, nu doarme! Fecioara a abandonat şiragul de la gât şi poartă în loc un laţ din fire de lotus, nu doarme în patul ei obişnuit, ci se perpeleşte într-un aşternut din frunze de lotus. îţi spun, prinţe, că mădularele ei albite de unguente de santal parcă grăiesc aşa: «Fecioara care nu de mult roşea de ruşine numai la gândul unui iubit, acum se găseşte într-o stare jalnică din pricină că nu se poate uni cu acela pe care îl adoră!» Acesta este mesajul pe care prinţesa Padmavati ţi—1 transmite prin mine". Apoi Manoharika recită versurile, aşa cum o învăţase prietena ei, prinţesa.

Când Mukataphalaketu auzi mesajul, îşi simţi inima uşoară şi, cu bucurie, îi răspunse: ^Cuvintele pe care le-ai rostit mi-au turnat nectar în suflet, alungându-mi tristeţea şi înviorându-mă. Socotesc că faptele bune pe care le-am comis în vieţile mele din trecut au dat roade de vreme ce prinţesa, fiica monarhului *gandharvasi-\ov,* nutreşte sentimente bune faţă de mine. Eu aş putea suporta acum chinurile despărţirii, dar ea - care este gingaşă ca o floare *firişa* - oare ar putea trăi să îndure? De aceea am să mă duc la templul lui Găuri unde ne-am cunoscut, iar tu să o aduci neapărat acolo pe prietena ta, ca să ne unim vieţile fără întârziere. Du-te, repede, binecuvântat sol, şi îmbărbătează-ţi prietena. Şi dă-i această diademă vrăjită ce ajută la înlăturarea gândurilor negre, pe care Marele Zeu mi-a dăruit-o, fiind mulţumit de mine. Iar acest şirag al meu, pe care îl am de la Indra, ţi—1 dăruiesc ţie!" Grăind aşa, prinţul îi înmâna diadema, iar şiragul i-1 petrecu pe după gât. încântată, Manoharika se plecă în faţa prinţului, apoi porni a călători, pe pasărea cu care venise, înapoi către cetatea unde o aştepta prietena sa. Iar Muktaphalaketu, cu inima tămăduită de alean, se înapoie în grabă la cetatea sa, împreună cu prietenul Samyataka.

Manoharika se duse la palat şi i se înfăţişă prietenei sale, prinţesa Padmavati. Apoi îi descrise - aşa cum văzuse cu ochii ei - chinurile care torturaseră inima prinţului, din pricina dorului aprig pentru ea şi îi transmise, cuvânt cu cuvânt, mesajul lui plin de dragoste ce suna ca o muzică divină la urechile prinţesei. Apoi îi comunică dorinţa exprimată de Muktaphalaketu - de a se întâlni cu Padmavati la templul zeiţei Găuri - şi îi înmâna diadema dăruită de prinţ, arătându-i totodată şiragul pe care îl primise în dar. Ascultând-o, Padmavati simţi că îi piere tristeţea toată, la fel şi gândurile negre care o chinuiseră până atunci; o îmbrăţişa cu recunoştinţă pe prietena credincioasă, care îşi îndeplinise cu succes misiunea, şi îşi aşeză pe frunte diadema primită în dar. După care

începu pregătirile de plecare la templul lui Găuri.

în timpul acesta un ermit, cu numele de Tapodhana, se opri în crângul unde se înălţa templul lui Găuri, împreună cu un învăţăcel. Iar ermitul îi zise ucenicului său, pe care îl chema Dridhavrata: „Mă duc să meditez în grădina aceasta' cerească. Rămâi la poartă şi nu lăsa pe nimeni să pătrundă cât timp mă aflu în meditaţie. După ce voi termina reculegerea, am să mă duc să o proslăvesc pe Parvati". Ermitul îşi lăsă învăţăcelul la poartă, iar el intră în grădină şi, aşezându-se sub un arbore *parijata,* începu să se reculeagă. După ce meditase îndeajuns, pătrunse în templu ca să i se închine lui Ambika, dar nu îşi înştiinţa discipoulul lăsat de strajă la poartă.
Chiar atunci sosiră Muktaphalaketu şi Samyataka, însă Dridhavrata îi opri, aşa cum i se poruncise, spunându-le: „Nu intraţi! Căci dascălul meu spiritual se reculege în parc şi nu vrea să fie tulburat!" Prinţul, care ardea de dorinţă sâ-şi vadă iubita, gândi: „Grădina e foarte întinsă şi este cu putinţă ca iubita mea să fi sosit şi să mă aştepte în vreun colţ al ei. Pe când ermitul stă într-un singur loc!" Aşa gândi, iar după ce ieşiseră din raza vizuală a ucenicului străjer, prinţul şi prietenul său pătrunseră pe altă parte, trecând în zbor peste împrejmuirea parcului. După un timp Dridhavrata intră şi el în grădină să vadă dacă venerabilul dascăl a terminat meditaţia, dar nu îl găsi nicăieri şi nici nu îi trecu prin cap că poate s-a dus în templu. în schimb îi zări pe prinţ şi pe prietenul său, care - de bună seamă -intraseră pe căi nepermise în parc. Atunci, socotind că intruşii tulburaseră rugăciunea dascălului care din cauza aceasta plecase supărat, învăţăcelul mânios îl blestemă pe prinţ aşa: „Fiindcă l-ai tulburat pe dascălul meu spiritual pe când se reculegea în meditaţie şi l-ai făcut să plece, vă blestem - pe tine şi pe prietenul tău - să decădeţi din starea voastră şi să vă naşteţi în lumea muritorilor de rând!" După ce rostise blestemul, discipolul plecă în căutarea dascălului.
Muktaphalaketu însă era foarte abătut din pricina blestemului care căzuse asupra sa ca fulgerul din senin, tocmai când dorinţa sa cea mai fierbinte era pe cale de a fi satisfăcută. în timpul acesta Padmavati, care ardea de nerăbdare să-şi întâlnească iubitul, sosi împreună cu Manoharika şi celelalte fete din suită, cu ajutorul păsărilor măiastre care le transportaseră. Când o zări pe iubita visurilor sale care venise nesilită ca să-1 întâlnească, dar de care acum era separat din cauza blestemului, prinţul simţi că mintea i se încâlceşte de marea durere care lua locul fericirii. Chiar în **clipa** aceea ochiul drept al prinţesei se zbătu - semn de nenorocire j
- şi inima începu să-i tremure. Văzându-1 atât de abătut, Padinavati crezu la început că iubitul ei îşi manifesta nemulţumirea în felul acesta pentru că nu o găsise acolo când sosise şi fusese nevoit să o aştepte; de aceea se apropie de el cu sfială, dar şi cu afecţiune. Atunci prinţul îi zise: „Iubita mea, dorinţa ni s-ar fi împinit, dacă soarta nu s-ar fi ridicat împotriva noastră!" Speriată, Padmavati exclamă: „Vai! Cum aşa?", iar prinţul îi povesti ce se întâmplase, cum se abătuse asupra sa pe neaşteptate blestemul. Diperaţi, Muktaphalaketu şi Padmavati se duseră să-1 caute pe venerabilul ermit, dascălul al cărui discipol rostise blestemul, ca să-1 îmbuneze să limiteze efectele în timp. Marele pustnic, care era înzestrat cu puteri supranaturale, îi văzu apropiindu-se cu umilinţă şi le zise: „Aţi fost năpăstuiţi pe nedrept de nesăbuitul acesta care s-a pripit necugetat, deşi nu mi-aţi dăunat cu nimic, căci deja plecasem, de bună voie şi nesilit. De aceea, blestemul nu poate fi decât instrumentul şi nu motivul real al schimbării survenite. In fapt, ca muritor de rând eşti menit să-i slujeşti din nou pe zei. în cursul desfăşurării, destinului ca fiinţă trecătoare ai să o întâlneşti pe Padmavati şi âi să te îmbolnăveşti de dragoste pentru ea, ai să-ţi lepezi învelişul de om muritor şi ai să fii izbăvit. Apoi ai să redobândeşti femeia iubită, care va purta trupul pe care îl are acum. Căci tu eşti izbăvitorul lumii şi nu trebuie să înduri vreme îndelungată urmările blestemului. Pricina acestor neplăceri se datorează acelei mici pete de nedreptate pe care ai comis-o când ai folosit arma lui Brahma, omorând bătrâni şi copii".
Atunci Padmavati, cu lacrimi în ochi, îi adresă următoarea rugă: „Venerat părinte, hărăzeşte-mi aceeaşi soartă, căci nu voi fi în stare nici o clipă să trăiesc fără soţul meu!" însă Tapodhana o potoli, răspunzându-i: „Ceea ce vrei, nu se poate. Rămâi în continuare aici şi du o viaţă de ascetism şi penitenţe pentru ca soţul hărăzit să fie izbăvit mai repede. Apoi vă veţi uni şi împreună veţi domni peste neamurile *vidyadhara* şi *asura* vreme foarte îndelungată. Iar diadema pe care ţi-a dăruit-o, să o porţi, căci are puteri miraculoase şi te va feri de rele în timpul vieţii tale ascetice, căci ea a fost zămislită în ulceaua Atotputernicului". Aşa grăi sfântul ascet către Padmavati, iar -Muktaphalaketu, înclinându-se cu respect, îi adresă următoarea rugă: „Slăvit părinte, blagosloveşte-mă ca în timpul vieţii mele de om muritor credinţa mea în Siva să nu se clintească şi să nu am ochi pentru nici o altă femeie, decât pentru Padmavati". Ermitul încuviinţă, zicând: .,Facă-se voia ta!" Atunci Padmavati nu se mai putu stăpâni de

durere şi, adresându-se discipolului, a cărui nesăbuinţă era pricina tuturor necazurilor sale, îl blestemă aşa: „Deoarece în mod necugetat şi fără pricină l-ai afurisit pe bărbatul hărăzit a-mi fi tovarăş de viaţă, te blestem ca în timpul vieţii lui de om muritor să-i slujeşti ca vehicul de călătorie şi de câte ori va dori, chiar şi în gând, să-ţi schimbi înfăţişarea aşa cum îţi va cere!" La auzul blstemului, Dridhavrata, învăţăcelul ascetului, îşi pierdu cumpătul, dar dascălul său plecă fără să intervină.
Muktaphalaketu îi zise lui Padmavati: „Acum eu am să mă întorc la cetatea mea să văd ce mi se va întâmpla

acolo". Când prinţesa auzi hotărârea lui, îşi pierdu firea şi se prăbuşi la pământ, iar giuvaerurile cu care era împodobită se răspândiră în toate părţile. Părea o liană verde ruptă de vântul abraş, cu florile împrăştiate pe sol. Muktaphalaketu sări şi o mângâie cu dragoste şi o îmbărbăta cum putu mai bine apoi plecă, întorcându-şi capul mereu ca să o privească, până o pierdu din ochi.

Plângând, copleşită de durere, Padmavati îi zise prietenei sale, care se străduia să o liniştească: „Dragă Manoharika, am visat-o pe zeiţa Parvati azi noapte. Se pregătea să-mi petreacă pe după gât o ghirlandă de flori, dar s-a oprit şi mi-a spus: «Nu, am să ţi-o dau altă dată, cu un prilej viitor!» Acum îmi dau seama că a vrut să mă prevină, făcându-mă să înţeleg că unirea în viaţă cu iubitul meu se va amâna". Apoi Padmavati începu din nou să plângă, iar Manoharika îşi dădu silinţa să o încurajeze, zicându-i: „Fără îndoială visul se datorează zeiţei care a dorit să te întărească. Acelaşi lucru a spus şi ermitul cel venerat, iar zeii au poruncit cu limpezime unirea voastră. Aşa că mai bine bucură-te, căci îţi vei vedea visul cu ochii, în curând".

Cu asemenea cuvinte înţelepte şi altele rostite de Manoharika şi prin puterea miraculoasă a diademei, Padmavati izbuti să se stăpânească. Rămase în templu, ducând o viaţă aspră ascetică, slâvindu-i - de câte trei ori pe zi - pe Siva şi Parvati, precum şi portretul iubitului ei zugrăvit pe tăbliţa pe care o adusese de la cetate şi la care se închina ca în faţa icoanei. Părinţii aflară întâmplările petrecute şi veniră în grabă, cu lacrimi în ochi, să o roage pe fiica lor să renunţe la hotărârea ei pripită, care nu putea decât să dăuneze trupului în mod inutil deoarece - oricum - avea făgăduiala fermă că în cele din urmă se va uni cu iubitul ei. însă Padmavati le răspunse: „Cum aş putea trăi liniştit când soţul care mi-a fost hărăzit de zei suferă din pricina blestemului nesăbuit? Pentru orice fată de familie bună, soţul este un zeu! Şi nu mă îndoiesc că nenorocirii i se poate pune capăt prin austeritate ascetică, prin penitenţe şi rugăciuni. în felul acesta îl voi îmbuna pe Siva care se va milostivi şi mă va izbăvi, unindu-mă mai repede cu iubitul meu. Prin viaţă aspră ascetică se poate dobândi orice!"

Padmavati rosti aceste cuvinte cu hotărâre atât de fermă, încât Kuvayalavali, mama sa, îi spuse soţului, după ce cugetase puţin: „O, rege, ascultă! Să o lăsăm să facă ceea ce doreşte! De ce să o împiedicăm pe motive neîntemeiate? Aşa i-a fost scris de Soartă şi trebuie că există un temei. Ascultă! Demult, cândva, în oraşul lui Siva, fiica regelui neamului *siddha,* pe care o chema Devaprabha, se supunea unor aspre penitenţe ascetice pentru a avea parte de un soţ bun. Se întâmplă că Padmavati s-a dus ca să se închine la sanctuarul zeului şi, văzând-o pe acea fecioară *siddha* cum se chinuia singură, a apucat-o râsul şi - ducându-se Ia ea - i-a zis: «Nu ţi-e ruşine să te supui asprimilor de ascet doar ca să dobândeşti un bărbat?» Atunci fecioara *siddha* s-a supărat şi i-a răspuns profetic: «Râzi pentru că eşti o copilă nepricepută, dar va veni vremea când şi tu ai să invoci bunăvoinţa Proniei ca să-ţi hărăzească un soţ aşa cum îţi doreşte inima!» De bună seamă, acum se înfăptuieşte previziunea acelei fete de *siddha,* şi cine poate împiedica lucrul acesta? Aşa că să o lăsăm să facă ce doreşte!" Deşi neconvins întru totul, regele ascultă îndemnul reginei şi se înapoie în cetatea sa de scaun. Iar Padmavati, după ce se prosternase cu respect la picioarele părinţilor, rămase mai departe în sălaşul zeiţei Parvati, îndeplinind strict ritualurile şi îndurând cu stoicism asprimile penitenţelor şi privaţiunile impuse de viaţa ascetică. Zilnic se înălţa în văzduh, slăvindu-1 pe Siddhivara cel respectat de însuşi Brahma, precum şi pe ceilalţi zei pe care Siva îi indicase în vis. în timp ce Padmavati îşi chinuia în felul acesta trupul şi sufletul, Muktaphalaketu, fiul împăratului ce domnea peste neamul *vidyadhara* - care se zbuciuma simţind că se apropia vremea când va trebui să coboare în lumea oamenilor muritori, împlinind blestemul - se sperie şi căută alinarea apelând la milostenia lui Siva. Pe când se închina marelui zeu auzi un glas venind din interiorul nevăzut al sanctuarului, care îi spuse: „Să nu-ţi fie teamă! Nu te vei chinui în pântecul mamei şi nici în lumea muritorilor, unde - de altfel - nu ai să rămâi prea multă vreme, yei fi un prinţ puternic şi viteaz, iar ermitul Tapodhana te va ■nvăţa mânuirea armelor. Kinkara va fi fratele tău mai mic şi 'fnpreună îi veţi supune pe duşmani, slujindu-i în felul acesta Pe zei. Apoi te vei uni cu Padmavati şi vei domni peste neamul

vidyadhara!" Vocea tăcu, iar Mutaphalaketu - încurajat de cele auzite - continuă să aştepte cu speranţe sporite (ca să ne exprimăm aşa) să se coacă rodul blestemului.

Ajungând la punctul acesta al povestirii trebuie să trecem în partea răsăriteană a regiunii, unde se înalţă o cetate măreaţă numită Devasabha, ce depăşeşte în splendoare cetatea zeilor înşuşi, în această cetate sălăşluia monarhul universal Merudhvaja, care luptase alături de Indra în războiul dintre zei şi *asurasi.* Acest rege inimos era avid de glorie, dar nu se lăcomea la bunurile altora; avea sabia cu tăişul foarte ascuţit, dar pedepsea fără patimă; îi era frică de păcat, dar nu de duşmani. Uneori încrunta sprâncenele, dar nu păstra mânia în inimă. Braţul său, obişnuit cu mânuirea coardei arcului, era dur, însă vorba îi era domoală. El îi cruţa pe duşmanii doborâţi, dar nu se zgârcea cu aurul şi bogăţiile dn vistierie; şi - în sfârşit - râvnea să facă fapte bune, dar nu râvnea la femeile altora. Regele acesta avea două ofuri la inimă. în primul rând era foarte necăjit că Pronia nu îi hărăzise un băiat care să-1 moştenească. în al doilea rând era îngrijorat - şi supărat chiar - pentru că demonii care scăpaseră de măcel în timpul războiului dintre zei şi *asurasi* reveneau din timp în timp cu raiduri mârşave, spurcând şi nimicind sălaşuri sfinte, temple şi locuri de sihăstrie, refugiindu-se apoi în cetatea lor Patala, unde se retrăseseră după

război. Regele, care altminteri nu avea rival capabil să se măsoare cu el, era foarte necăjit din această pricină. Odată, pe când era muncit de astfel de necazuri, se duse să participe la adunarea zeilor, care se întrunea în noaptea cu lună plină din luna *ciaitra.* Călători cu o mândră caleaşca pe care i-o pusese la dispoziţie Indra. Căci aşa obişnuia marele zeu: îi trimitea acestui fidel prieten propria-i caleaşca de câte ori îşi convoca la întrunire confraţii. Aceste întâlniri erau foarte plăcute, însă, de data aceasta regele nu gustă nici frumuseţea nimfelor divine, nici melodiile celeste în ritmul cărora ele dănţuiau, ci rămase întunecat, oftând adesea. Regele Zeilor băgă de seamă şi, ştiind ce avea pe suflet, îi zise: „Rege, ştiu ce te apasă pe inimă, dar să fii liniştit. Căci ţi se va naşte un băiat, care va fi o parte din Siva şi pe care îl va chema Muktaphaladhvaja. Un al doilea fiu care ţi se va naşte va purta numele de Malayadhvaja. Muktaphaladhvaja şi fratele său vor deprinde arta mânuirii armelor de la ermitul Tapodhana, care le va pune la dipoziţie şi o fiinţă ce le va sluji drept mijloc de transport. Iar această fiinţă va avea puterea de a-şi schimba înfăţişarea după cum va dori.
Muktaphaladhvaja, invincibilul erou, va dobândi puternica armă a lui Pasupati cu care îi va nimici pe *asurasi,* cucerind Patala şi toată lumea. Primeşte în dar de la mine aceste arme măreţe, precum şi doi elefanţi zburători, Kancianagiri şi Kancianasekhara". Grăind aşa, Indra îi dădu armele şi elefanţii, după care plecă. Iar regele Merudhvaja se înapoie la cetatea sa de pe pământ, bucuros pentru darurile miraculoase primite de la marele zeu'
Cu toate acestea *asurasii* continuau să-şi facă mendrele, iar regele nu izbutea să-i prindă şi să-i pedepsească, deşi acum avea mijloace de călătorit pe calea aerului.
Dorind să dobândească fiii promişi, regele Merudhvaja se duse, călătorind prin văzduh cu elefantul magic, până la locul de sihăstrie al ermitului Tapodhana pe care i-1 recomandase însuşi Indra şi îi spuse: „Sfinte părinte, povăţuieşte-mă ce să fac pentru ca dorinţa să mi se împlinească!" Iar schimnicul îl îndemnă ca, fără zăbavă, regele şi regina să purceadă a-1 slăvi cu ardoare pe Siva. Merudhvaja îi urmă sfatul şi după ce, împreună cu regina, îl proslăvise cu asiduitate o bună bucată de vreme pe Siva, mulţumit, zeul i se arătă în vis şi îi zise: „Bucură-te, rege! Ai să capeţi, unul după altul, doi feciori viteji, de neînfrânt, care îi vor nimici pe *asurasi":*
Când se trezi din somn, regele îi povesti ermitului visul pe care îl avusese; apoi întrerupseră postul şi se înapoiară în cetate.
La scurtă vreme după aceea, augusta şi frumoasa doamnă, regina Kuvayalavali? rămase grea. Iar Muktaphalaketu, silit ,de blestem, îşi abandonă trupul de *vidyadhara* şi fu zămislit, pe căi misterioase, în pântecele reginei. Iar trupul de *vidyadhara* rămase în cetatea sa sub îngrijirea rudelor şi prietenilor, apărat de putrezire prin mijloace magice.
Iată cum regina Kuvayalavali, în cetatea Devasabha, îl umplu de fericire pe soţul ei, regele Merudhvaja, dăruindu-i băiatul mult aşteptat. Şi cu cât mai greu suporta regina sarcina, cu atât mai mult se înviora şi însufleţea regele. Iar când sosi sorocul, ea aduse pe lume un băiat ce strălucea ca soarele şi care, deşi doar un bebeluş, era puternic ca zeul Războiului zămislit-de Parvati. Evenimentul a fost sărbătorit nu numai pe pământ, dar şi în sferele cereşti unde naşterea pruncului a fost salutată cu larmă veselă şi bătăi de tobe. Iar pustnicul Tapodhana, aflând vestea prin puterea sa miraculoasă, veni în persoană să-1 felicite pe Merudhvaja. Atunci regele, profitând de prezenţa veneratului ermit, organizează o ceremonie solemnă în cursul căreia îi dădu băiatului numele de Mutaphaladhvaja, aşa cum voise Indra.

Ermitul plecă şi după trecerea unui an regina îi dărui regelui Merudhvaja un al doilea băiat pe care, plini de bucurie, îl numiră Malayadhvaja, cu ajutorai aceluiaşi ermit, care venise din nou să-1 felicite pe rege.
Apoi, aşa cum prevedea blestemul, Samyataka se întrupa şi veni pe lume ca fiu al primului-ministru al regelui Merudhvaja şi căpătă numele de Mahabuddhi. Cei doi prinţi crescură cu timpul, ca nişte pui de lei, împreună cu fiul primului-ministru, şi pe măsură ce se dezvoltau creştea şi forţa lor.
După opt ani, ermitul Tapodhana veni şi le petrecu băieţilor pe după piept firul sacru*; apoi, timp de încă opt ani, îi învăţă ştiinţele şi meşteşugul mânuirii armelor puternice. Când regele văzu că băieţii crescuseră şi deveniseră tineri puternici, capabili să lupte folosind toate armele, îşi zise că nu a trăit în zadar.
Socotind că şi-a încheiat misiunea, ermitul se pregăti să se înapoieze la sălaşul său de ascet, însă regele îl opri, spunându-i: „Venerat părinte, spune-mi ce dar vrei să-ţi ofer drept mulţumire?" Marele înţelept îi răspunse: „O, slăvit rege, împreună cu fiii tăi ucide-i pe *asuprasii* ticăloşi care îmi tulbură şi spurcă ceremoniile de sacrificiu! Acesta să fie darul tău". Merudhvaja îl ascultă, apoi îi zise: „Arunci, slăvit părinte, îţi vei primi foarte curând darul. Purcede să înfaptuieşti un ritual de sacrificiu, *asurasii* vor veni neapărat şi vor încerca să-1 tulbure, iar eu împreună cu feciorii mei îi vom nimici! Căci odinioară mârşavii *daityasi* îţi tulburau rugăciunile şi ceremoniile, apoi aflau scăpare în văzduh, în adâncul mărilor sau la Patala. Acum însă am doi elefanţi zburători, dăruiţi de Indra, şi cu ajutorul lor îi vom urmări şi zdrobi chiar dacă vor încerca să se refugieze în ceruri!" Auzind cuvintele regelui, ermitul s-a bucurat şi i-a răspuns: „Foarte bine! Atunci pregăteşte-te să participi la o ceremonie de sacrificiu despre care se va duce vestea în toate colţurile lumii. Am să mă înapoiez la sălaşul meu de ascet şi am să încep să înfăptuiesc un ritual măreţ, fără pereche! Şi am să ţi—1 trimit pe discipolul meu Dridhavrata, sub înfăţişarea unei păsări puternice care zboară ca vântul şi care va sluji drept car de luptă lui Muktaphaladhvaja." Apoi ermitul plecă şi se înapoie la sălaşul său de pustnic.

Regele i-a trimis toate cele necesare pentru jertfa, iar ermitul a început ritualurile de sacrificiu la care au venit să asiste, în număr mare, zei şi *rişi.* Iar demonii *danavas* au intrat în fierbere auzind veştile despre ceremonie. Ermitul află intenţiile demonilor

* Semnul care îi deosebeşte pe brahmani de membrii celorlalte trei 1 caste.

şi îndată îl trimise pe ucenicul său Dridhavrata - care, prin forţa miraculoasă conferită de blestem, luase înfăţişarea unei păsări -la cetatea Devasabha. Iar regele Merudhvaja, când îl văzu sosind, îşi aminti recomandarea făcută de ermit şi îndată purcese la pregătirile de luptă. El însuşi prelua primul dintre elefanţii năzdrăvani, acela pe care îl chema Kaftcianagiri, iar al doilea -Kancianasekhara - îl oferi fiului mai mic, Malayadhvaja. Iar Muktaphaladhvaja, luând cu el multe arme minunate, urcă pe pasărea magică Dridhavrata, în uralele şi aclamaţiile norodului, pe când barzii îl lăudau, dedicându-i imnuri şi cântece de slavă. Apoi cei trei eroi porniră în fruntea oştilor, după ce fură blagosloviţi de brahmanii sfinţi. Tapodhana, ermitul, se bucură când îi văzu sosind şi drept mulţumire îi blagoslovi pe rege şi pe fiii săi să fie invulnerabili la orice armă îndreptată împotriva lor.
în timpul acesta apărură şi ostile demonilor *asurasi.* Soldaţii lui Merudhvaja îi întâmpinară cu mare curaj şi se dezlănţui o bătălie cruntă.-Armata oamenilor era neînfricată, însă se afla în poziţie de inferioritate pe pământ, pe când inamicii îi atacau din văzduh. Atunci Muktaphaladhvaja s-a năpustit cu vehiculul său înaripat asupra duşmanilor *daytia* pe care i-a împroşcat cu o ploaie de săgeţi, nimicind o mulţime dintre ei. Iar demonii care izbutiră să scape de furia nimicitoare a prinţului, văzându-1 măreţ şi strălucitor în vehiculul său miraculos, o luară la fugă îngroziţi, fără să privească înapoi, de parcă îi gonea din spate însuşi Narayana*, căutând adăpost la Patala, cetatea lor principală. Aici îi raportară lui Trailokyamalin, care era pe atunci regele lor, ceea ce pătiseră. Uluit din cauza înfrângerii ruşinoase suferite de ostile sale, suveranul *asurasilor* trimise iscoadele să cerceteze pricina, iar când află că un muritor de rând îi pusese pe fugă soldaţii; simţi orgoliul răzvrătindu-se în el. îndată îşi adună *danavasii* din Patala şi, deşi. semne nefaste prevesteau nenorociri, se îndreptă spre locul de sihăstrie al asceţilor cu gând să-1 pedepsească pe îndrăzneţul muritor care îi măcelărise pe *asurasi.* Muktaphaladhvaja şi oameni săi, care erau în alertă permanentă, i-au zărit şi, fără să aştepte, s-au năpustit la atac asupra hoardelor inamice. S-a încins o a doua bătălie uriaşă între *danavasi* şi oameni. Iar Rudra**, Indra şi ceilalţi zei - în caleştile lor - priveau din ceruri măcelul ce se desfăşura pe pământ.
Deodată, în faţa lui Muktaphaladhvaja se ivi una din măreţele

* Unul din numele lui Vişnu, reprezentat sub înfăţişarea omenească. ** Alt nume al lui Siva. '

arme ale lui Pasupata, cu o putere de nimicire fără pereche, de dimensiuni gigantice, ce vărsa şuvoaie de foc şi flăcări şi avea trei ochi, patru feţe, un singur picior, dar opt braţe, care părea că aduce cu el pârjolul ce va nimici omenirea în ziua de apoi. Iar arma îi zise, cu grai omenesc: „Află că am venit din porunca lui Siva, -ca să dobândeşti victoria." Când prinţul auzi cuvintele pe care le rostise, proslăvi arma şi o luă în mână.
între timp, *asurasi* din văzduh aruncară o ploaie de săgeţi asupra oştilor descumpănite ale lui Merudhvaja, care se aflau jos, pe pământ. Atunci Muktaphaladhvaja, văzând situaţia lor critică, le sări în ajutor, ţesând o reţea protectoare de săgeţi între ostile oamenilor şi *asurasi.* Când Trailokyamalin, suveranul demonilor, îi zări pe cei trei eroi - tatăl cu fiii săi - călare pe bidiviii lor zburători, lansă împotriva lor arma-şarpe. Mii şi mii de reptile veninoase izbucniră din armă, atacându-i, însă Malayadhvaja i-a nimicit cu păsările Garuda care au fost slobozite din arma Garuda. Apoi Muktaphaladhvaja a respins şi a nimicit toate armele folosite împotriva sa de regele demonilor *daitya* şi de fiul acestuia. Atunci, turbat de furie, inamicul zeilor, susţinut de fiul său şi de celelalte *danavasi,* a lansat asupra prinţului armele sale cele mai îngrozitoare, care însă, văzând că în faţa lor se înalţă arma înfiorătoare, vărsătoare de foc, a lui Pasupata, folosită de prinţ, o rupseră la fugă înspăimântate de moarte. însă Muktaphaladhvaja iute lansă roiuri de săgeţi, ţesând o reţea deasă deasupra şi în cele patru părţi, prinzând ostile demonilor ca într-o cuşcă. Şi pe când ostaşii *daitya* se zbuciumau înnebuniţi, ca păsările prinse în cursă, Muktaphaladhvaja împreună cu tatăl şi fratele său i-au măcelărit în tihnă, cu săgeţi foarte ascuţite. O groază de capete şi mădulare retezate şi de trupuri sfârtecate au căzut pe pământ, care - totodată - a fost inundat de un potop de sânge. Iar zeii, martori la măreţul spectacol al bălăliei, i-au aplaudat pe cei trei eroi şi o ploaie de flori s-a revărsat asupra prinţului Muktaphaladhvaja când acesta a folosit o armă deosebită cu ajutorul căreia şi-a năucit duşmanii. *Asurasii,* în frunte cu regele lor, au căzut nesimţitori la pământ, iar prinţul i-a legat fedeleş cu ajutorul armei lui Varuna.
Atunci ermitul Tapodhana i-a spus regelui Merudhvaja: „Să nu-i ucizi pe războinicii *asura,* ci să-i cruţi. Iar pe regele lor, pe fiul său, pe miniştrii şi liderii *daitya,* precum şi pe mârşavii *nagasi** şi principalii *raksaşi* să-i întemniţezi în peştera Svetasaila din Devasabha." Ascultându-1 pe ermit, Merudhvaja le zise

Şerpi-demoni.

luptătorilor *daityas:* „Să nu vă fie teamă, vă vom cruţa vieţile. Dar de acum încolo vă veţi supune prinţului Muktaphaladhvaja şi fratelui său, cărora le veţi da ascultare." Demonii întâmpinară cu mare bucurie hotărârea regelui şi jurară să se supună. Apoi, Merudhvaja porunci ca Trailokyamalin, suveranul *daityasilor,* fiul acestuia, precum şi ceilalţi conducători ai demonilor să fie închişi în peştera Svetasaila, la gura căreia puse o strajă puternică de ostaşi viteji, sub comanda ministrului principal.

Bătălia luase sfârşit, jar zeii părăsiră cu caleştile lor locul de unde urmăriseră uriaşa încleştare, după ce i-au acoperit pe eroi - în semn de divină apreciere - cu şuvoaie de flori *mandara.* Lumea întreagă se bucură de această măreaţă victorie, iar Merudhvaja le spuse fiilor săi: „Eu am să rămân pe loc spre a face pregătirile pentru marea jertfă pe care o vom oferi zeilor. Voi duceţi-vă la Patala cu ostaşii noştri şi numeroasele care capturate, precum şi cu soldaţii inamici care au scăpat de măcel şi pe care i-am iertat. Căutaţi să-i atrageţi şi să le câştigaţi încrederea locuitorilor cetăţi Patala, înscăunaţi un guvernator general. După ce aţi îndeplinit aceste treburi, veniţi înapoi." Cei doi fraţi - eroi ascultară porunca părintelui lor. Muktaphaladhvaja - călare pe elefantul său zburător - şi Malayadhvaja - în fruntea forţelor sale armate şi .însoţit de acea parte a oştii duşmane care supravieţuise măcelului şi se supusese - porniră la drum către Patala. Străjile de la porţi care încercară să se împotrivească fură nimicite. Apoi, după ce intrase şi ocupase cetatea, Muktaphaladhvaja proclamă, cu bătăi de tobe la încrucişările uliţelor, că toţi cetăţenii erau iertaţi şi că nu aveau de ce să se teamă. Norodul prinse inimă şi ieşi, încet-încet, la iveală şi curând se dezlănţui veselia generală, cu dansuri şi cântece. Fraţii au luat în posesie cele şapte Raâatala unde se înăfţau castele falnice durate din pietre preţioase, cu grădini splendide împodobite cu iazuri şi havuzuri pline cu licoare cerească, la care puteai ajunge coborând pe scări cioplite în diamant. Acolo zăriră multe femei *danava* de frumuseţe minunată, cu fetele lor, care - prin mijloace magice - îşi ascundeau în trunchiurile copacilor trupurile cu forme gingaşe.
Atunci Svayamprabha, soţia lui Trailokyamalin, regele *asura,* a început să postească şi să ducă o viaţă austeră, de penitenţă aspră, pentru a-i îmbuna pe zei să-i salveze soţul. Iar fetele sale - Trailokyaprabha şi Tribhuvanaprabha - urmară pilda mamei lor în acelaşi scop, de a-şi salva părintele.
Cei doi prinţi i-au cinstit cu înţelepciune pe cetăţenii din

Patala, care acum se supuneau, bucuroşi că au dobândit mila cuceritorilor. Apoi au numit mai mulţi guvenatori, printre care pe Sangramasimha şi - socotind că au îndeplinit poruncile primite - s-au înapoiat la părintele lor, care rămăsese la sălaşul de sihăstrie al lui Tapodhana.
între timp, marea jertfa oferită de ermit a fost săvârşită până la capăt. Indra a fost deosebit de satisfăcut, iar Merudhvaja, dându-şi seama de lucrul acesta, i-a spus: „O, Rege al Cerurilor, dacă eşti mulţumit de mine, fă-mi cinstea şi însoţeşte-mă la cetatea mea!" Indra îi făcu pe plac şi, luându-şi rămas-bun de la ermitul Tapodhana, merse împreună cu regele Merudhvaja şi cei doi Tii-eroi la cetatea Devasabha. Regele, care acum era suveranul a două lumi, 1-a înconjurat pe înaltul oaspete cu o atenţie atât de deosebită şi 1-a făcut să se simtă atât de bine, încât Indra aproape a uitat fericirea de care se bucura în ceruri. Fiind foarte mulţumit, Indra i-a luat pe rege şi pe fiii săi în caleaşca sa celestă şi i-a dus la sălaşul din ceruri, unde aceştia au gustat din toate plăcerile divine. Merudhvaja, Muktaphaladhvaja şi Malayadhvaja au ascultat un concert minunat la care au participat Narada, Rambha şi alţi mari muzicieni, ceea ce i-a ajutat să uite truda şi greutăţile îndurate. Iar Indra i-a cinstit cu ghirlande de flori *parijata,* i-a împodobit cu diademe celeste şi, după ce i-a cinstit în toate chipurile, i-a lăsat să se înapoieze acasă.
După ce au revenit în cetatea lor, ei au început să se deplaseze, în repetate rânduri, de la sălaşul lor pământesc la cetatea Patala din ceruri şi înapoi, căci - deşi pământeni - regele şi fiii săi domneau în două lumi. Atunci Merudhvaja i-a spus lui Muktaphaladhvaja: „Pe duşmani i-am potolit, iar tu şi fratele tău sunteţi acum bărbaţi în toată firea. A sosit vremea să vă căsătoriţi. De aceea am trimis soli în diferite colţuri ale împărăţiei şi am poftit crăiese frumoase să vină aici. Alegeţi-yă câte o soţie dintre ele!" Muktaphaladhvaja 1-a ascultat, apoi i-a răspuns: „Tată, deocamdată nu-mi stă gândul la căsătorie. Acum vreau să înfăptuiesc penitenţe aspre, ascetice, pentru a-1 proslăvi pe Siva şi pentru a-i câştiga bunăvoinţa. Ci lasă-1 pe Malayadhvaja, iubitul meu frate mai mic, să se rostuiască, alegându-şi o soţie". Dar Malayadhvaja replică: „Nobilul meu frate! Se cuvine, oare, să mă căsătoresc înaintea ta sau să domnesc când încă tu nu ai urcat pe tron? Nu, am să-ţi urmez paşii!" Regele ascultă cuvintele rostite de fiul său cel mic şi, ţinându-i partea, îi zise băiatului mai mare: „Drept a grăit fratele tău, iar hotărârea pe care tu ai
luat-o nu este corectă! Nu e vremea să te preocupe ascetismul, fiindcă eşti tânăr, iar tinereţii i se potrivesc bucuria şi plăcerile prezentului. De acea, fiule, abandonează intenţia ta care este cu totul nepotrivită!" Dar, deşi regele insistă, arătându-i calea justă, prinţul rămase neclintit şi nu renunţă la hotărârea sa, astfel încât până la urmă regele se dădu bătut, aşteptând ivirea unui prilej mai potrivit.
In timpul acesta, la Patala, cele două fiice ale lui Svayamprabha, soţia lui Trailokyamalin, îi ziseră mamei: „Când una din noi împlinise şapte ani, iar cealaltă opt ani, am fost năpăstuite: tatăl nostru a fost întemniţat, iar noi am decăzut de la rangul nostru. Şi deşi s-au scurs opt ani de când ducem o viaţă ascetică, de aspre penitenţe, se para> că zeul încă nu este satisfăcut cu semnele noastre de fidelitate şi devoţiune, căci - iată! - încă nu 1-a izbăvit din temniţă pe părintele nostru. De aceea, îngăduie-ne să facem ca trupurile noastre nevolnice să piară în văpăile rugului, înainte de a fi şi noi aruncate în temniţă sau batjocorite în vreun alt mod!"
Svayamprabha le ascultă cuvintele, apoi le răspunse: „Nu vă pripiţi, fetele mele, căci noi ne vom redobândi gloria de odinioară. Ascultaţi-mă! Eu ştiu ce vă spun deoarece, odată, când îmi chinuiam trupul şi sufletul cu aspre penitenţe ascetice, Siva mi s-a arătai în vis şi mi-a zis aşa: «Copila mea, nu îţi pierde nădejdea, căci soţul

tău îşi va recăpăta împărăţia, iar Muktaphaladhvaja şi Malayadhvaja vor fi ginerii voştri! Să nu credeţi că ei sunt oameni de rând, căci unul este *vidyadhara,* iar celălalt este un *gana* de al meu.» După ce Siva mi s-a revelat în felul acesta, m-am trezit când umbrele nopţii se îngânau cu luminile zorilor. Cu această speranţă în inimă am îndurat suferinţele. De aceea mă voi duce şi îi voi povesti tatălui vostru visul pe care l-am avut şi, cu îngăduinţa lui, am să mă străduiesc să pun la cale măritişul vostru."

După ce regina Svayamprabha întări nădejdea fetelor cu asemenea cuvinte, o chemă pe Indumati, o bătrână femeie din harem, şi îi porunci: „Te du la soţul meu, la peştera Svetasarla, aruncă-te la picioarele lui şi spune-i aşa din parte-mi: «Iubitul meu soţ! Creatorul m-a zămislit dintr-un aluat pe care focul ce bântuie năpraznic în mine nu a izbutit să-1 nimicească. Şi numai nădejdea că te voi revedea m-a împiedicat să-mi pun capăt zilelor». După ce i-ai transmis cuvintele mele, povesteşte-i revelaţia pe care am avut-o în vis când mi s-a arătat Siva şi cere-i să-şi spună părerea cu privire la măritişul fetelor noastre.

Apoi înapoiază-te degrabă şi spune-mi ceea ce ai aflat şi atunci am să ştiu ce am de făcut".

Indumati plecă. Părăsi Patala şi ajunse la intrarea în peştera păzită cu străşnicie. Intră în grotă după ce, plângând şi milogindu-se, izbutise să îmbuneze şi să înduplece străjile. Când îl văzu pe Trailokyamalin înlănţuit, se prosternă şi - cu lacrimi în ochi - îi îmbrăţişa picioarele. Regele *asurasilor* o întrebă cum a reuşit să pătrundă până la el, apoi ceru veşti de la ai săi, iar Indumati îi transmise mesajul încredinţat de regină. Regele ascultă cu atenţie, apoi îi răspunse aşa: „Nădăjduiesc că prorocirea făcută în vis de marele zeu Siva se va înfăptui şi că îmi voi recăpăta tronul. Cât despre măritişul fetelor mele cu băieţii lui Merudhvaja nici nu vreau să aud aşa ceva! Mai degrabă mor întemniţat în gaura asta întunecată, decât să-mi dau fiicele plocon duşmanului meu de moarte!"

Indumati se înapoie la Svayamprabha şi îi transmise reginei, cuvânt cu cuvânt, tot ce spusese soţul ei, regele. Când Trailokyaprabha şi Tribhuvanaprabha, fiicele suveranului *claitya,* auziră porunca părintelui, îi spuseră mamei lor, Svayamprabha: „Se pare, mamă, că puritatea noastră de fecioare îşi va găsi salvarea numai în văpăile rugului. De aceea, ne vom pregăti să intrăm în foc în a paisprezecea zi care se apropie!" Când auziră hotărârea celor două principese, mama şi toată suita lor hotărâră să se arunce în focul rugului odată cu ele. Astfel, când sosi cea de a paisprezecea zi, cu toţii îl proslăviră pe Hatakesvara şi înălţară ruguri într-un sfânt loc de scăldat, numit Paparipu.

Se întâmplă că în chiar aceeaşi zi regele Merudhvaja, însoţit de fiii şi de regina sa, se duse să-1 proslăvească şi el pe Hatakesvara. Şi, pe când se apropia de sfântul râu Paparipu ca să se purifice îmbăindu-se cu familia şi suita sa, văzu fuioare de fum înălţându-se către cer dintr-un crâng ascuns, pe malul apei. Iar când ceru să fie lămurit ce se petrece acolo, Sangramasimha şi ceilalţi guvernatori înscăunaţi peste Patala i-au răspuns: „Măria Ta, Svayamprabha, soţia lui Trailokyamalin, şi fiicele sale şi-au stabilit sălaşul în locul acela pentru a se închina şi a duce o viaţă aspră de penitenţă ascetică. De bună seamă ele înfăptuiesc acum vreo ceremonie de sacrificiu în cinstea Focului sau poate că, obosite de ascetismul excesiv, se jertfesc pe sine, intrând în foc."

Când auzi aceste cuvinte, regele hotărî să se ducă şi să vadă cu ochii săi ce se petrece, la faţa locului. Merse împreună cu fiii săi, cu regina şi cu guvernanţii numiţi, lăsând restul să aştepte

în urmă. Ajungând la locul cu pricina, se piti şi urmări cu privirile cum cele trei femei *daitya* se închinau şi proslăveau focul rugurilor cu văpăile strălucitoare care îşi înălţau limbile către slăvi. Regele se uita, uluit, la cele trei femei *daitya,* a căror frumuseţe sclipitoare arunca sute de săgeţi de lumină orbitoare ce se transformau parcă în tot atâtea discuri asemănătoare lunii. Salbele de la gât se legănau ritmic şi unduios, revărşând parcă şuvoaie de lumină lichidă din ulcelele aurii de la piepturi. Şoldurile lor generoase, peste care se încolăceau cingătorile, păreau capete de elefant împodobite cu şiraguri de constelaţii. Părul lor negru li se revărsa în valuri pe spate, ca nişte şerpi zămisliţi de Creator pentru a le fi strajă comorii frumuseţii lor. Când regele văzu întreita splendoare în faţa ochilor, exclamă cu neascunsă admiraţie: „Atoatezămislitorul te uluieşte cu meşteşugul său. Creaţiile sale sunt una mai frumoasă decât cealaltă, iar mărturia acestui adevăr sunt cele două fecioare şi mama lor, regina, a căror frumuseţe nu are pereche."

în timp ce regele Merudhvaja cugeta în felul acesta, Trialokyaprabha, cea mai- mare dintre surori, grăi următoarea rugăciune adresată zeului ce sălăşluia în flăcările rugului: „De când mama mi-a dezvăluit prorocirile făcute de Siva când i s-a arătat în vis, gândul meu se îndreaptă neabătut către prinţul Muktaphaladhvaja, tezaur de virtuţi, eroul promis a-mi fi soţ. De aceea, rogu-te, zeu sfânt ce sălăşluieşti în miezul focului, hărăzeşte ca prinţul să-mi fie soţ când mă voi renaşte, în viaţa ce va să vie. Fiindcă deşi mama doreşte să mă unesc chiar în timpul acestei vieţi cu prinţul Mukthaphaladhvaja, tatăl meu se împotriveşte din mare orgoliu şi nu vrea să consimtă a mă da lui atâta vreme cât se află în captivitate". La fel şi sora mai mică, Tribhuvanaprabha, 1-a implorat pe zeul Focului să înfăptuiască făgăduiala de a deveni soţia prinţului Malayadhvaja. încântat de cele aflate din auzite de la ascunzătoarea sa, Merudhvaja se sfătui cu regina sa şi - cugetând bine - amândoi conveniră în felul următor: „Dacă fiii noştri le iau de soţie pe cele două fecioare *asura,* atunci vom culege deplin roadele cuceririlor noastre în cele două lumi. De aceea, haide să vorbim

degrabă cu regina, mama lor, înainte de a apuca să se arunce în foc, şi să le convingem să renunţe la intenţia lor funestă". Luând această hotărâre, regele se apropie îndată de regina *daitya* şi îi zise: „Nu vă pripiţi, căci eu vă voi izbăvi de chinuri şi tristeţe!" Aceste cuvinte răsunară ca o muzică divină în urechile nefericitelor femei *asum,* care - atunci când îşi dădură seama că acela care le rostise era însuşi suveranul cuceritor - i se

aruncară la picioare. Iar Svayamprabha, regina, îi zise: „Odinioară, puterile noastre miraculoase ne protejau şi nu ne puteaţi vedea, deşi noi vă vedeam. Acum însă tu, suveran peste două lumi, ne-ai zărit si chinurile noastre vor lua sfârşit, aşa cum tu însuţi ne-ai făgăduit, făcându-ne o imensă şi neaşteptată bucurie. De aceea, rogu-te, ia loc să aducem apă şi să te spălăm pe picioare, căci meriţi toată cinstea, iar acesta acum este locul nostru de sihăstrie". Dar regele îi răspunse, surâzând: „Lasă, mai bine pregăteşte apă pentru aceşti doi gineri!" Atunci Svayamprabha i-a replicat: „Ei vor primi, curând, de la Siva tot ce merită. Astăzi însă fă-ne cinstea şi acceptă ceea ce îţi oferim!" Merudhvaja îi răspunse: „Noi am primit tot ce trebuia şi suntem mulţumiţi. Voi însă, nu vă mai gândiţi să vă puneţi capăt zilelor, ci duceţi-vă în cetate să locuiţi acolo şi toate dorinţele voastre se vor împlini. Iar eu voi face tot ce trebuie ca să fiţi fericite!" Atunci Svayamprabha zise: „Ne supunem poruncii tale şi renunţăm să părăsim această viaţă. Dar, oare cum am putea trăi în palate în timp ce domnul şi stăpânul nostru suferă înlănţuit în grota aceea neagră? De aceea vom rămâne aici, în sălaşul acesta de sihăstrie până când Măria Ta ai sa-ţi respecţi făgăduiala pe care de bunăvoie ai făcut-o, slobozindu-1 pe suveranul nostru, împreună cu toţi miniştrii şi slujitorii săi. Atunci el va deveni zelosul tău supus si va face învoială cu tine în acest scop. Iar dacă îi vei cere, îţi va trece ţie domnia asupra împărăţiei sale. Patala şi tot norodul din cetate va fi zălog că învoiala va fi respectată. Pe deasupra îţi oferim şi te rog să iei în posesie toate giuvaerurile, pietrele preţioase şi aurăria din Patala!"

Regele Merudhvaja ascultă cuvintele reginei Svayamprabha, apoi îi zise: „Voi ţine seama de ceea ce mi-ai spus. Dar nici tu să nu uiţi făgăduiala pe care ai făcut-o!". Apoi regele se scaldă si îl proslăvi pe Hatakesvara. în timpul acesta norodul se adună si se aruncă la picioarele virtuosului Merudhvaja, implo-rându-1 să se milostiveascâ de monarhul *asurasilor,* Trailokyamalin, punându-1 în libertate. însă Merudhvaja îşi luă familia şi -împreună cu miniştrii şi slujitorii săi - părăsiră cu toţi sferele celeste ale *asurasi-\ox* şi se înapoiară la sălaşul lor de pe pământ. Prinţesele *daitya,* care îi văzuseră de aproape pe cei doi prinţi, rămăseseră cu inimile robite de viitorii lor logodnici. Malayadhvaja, si el, era cu gândul numai la Tribhuvanaprabha, fata cea mică a suveranului *danava.* Torturat de frigurile^ iubirii, tânărul închidea ochii, dar somnul nu se lipea de el. Insă Muktaphaladhvaja, prinţul cu voinţa dură ca stânca, privea altfel lucrurile. Şi lui îi plăcuse" fiica mai mare a regelui *asura,* căci era tânăr şi nu era insensibil la nurii femeieşti; iar Trailokyaprabha era frumoasă de
putea scoate din minţi chiar şi un călugăr care a făcut legământ să se abţină de la plăcerile vieţii. Cu toate acestea, nu renunţa la hotărârea sa. Iar Merudhvaja, văzând că fiul său cel mare rămânea neclintit în voinţa sa şi nu intenţiona să se însoare şi că, în schimb, fiul său cel mic o iubea cu disperare pe a doua fiică a regelui *asura* care nu voia să-şi lase fiicele să se mărite cu aleşii inimilor lor, se întreba nedumerit ce să facă şi cum să iasă din impasul acesta. De aceea, Merudhvaja se sfătui cu soţia sa şi îi spuse aşa: „Dacă cele două fiice ale lui Trailokyamalin nu se mărită cu băieţii noştri, nu va fi spre folosul nostru. Pe de altă parte, pe Malayadhvaja îl mistuie văpaia iubrii pentru fata cea mică, lucru evident, deşi el caută - de sfios ce este -să ascundă chinul care îl torturează. în situaţia aceasta cred că e mai bine să amân înfăptuirea făgăduielii pe care i-am făcut-o soţiei lui Trailokyamalin. Căci dacă îl pun în libertate, acest rege *daitya* orgolios, mai vârtos se va opune căsătoriei fiicelor sale cu nişte tineri muritori de rând. De aceea, cred că trebuie să discutăm cu el într-un mod conciliator această chestiune spinoasă". Aşa cugetă regele şi, odată hotărârea adoptată împreună cu regina sa, îl chemă pe primul său ministru, căruia îi porunci: „Du-te la peştera Svetasaila şi spune-i din partea mea - pe un ton foarte politicos - regelui Trailokyamalin, care se află întemniţat acolo, aşa: «Rege al *daityasilor,* Destinul ţi-a hărăzit să fii închis în această peşteră, dar stă în putinţa ta să pui capăt suferinţelo-tale. îngăduie-le fiicelor tale să devină soţiile fiilor mei, căci tinerii s-au îndrăgostit de cum s-au văzut. în felul acesta îţi dobândeşti şi libertatea şi tronul, după ce te vei lega să-mi rămâi fidel.»"

Sohil îşi îndeplini misiunea şi transmise mesajul regelui Merudhvaja, însă regele *daityasilor* refuză cu încăpăţânare, zicând: „Nu îmi dau fiicele după nişte oameni muritori!"

Primind răspunsul acesta categoric negativ, regele Merudhvaja începu să-şi frământe creierii ca să găsească alt mijloc pentru atingerea ţelului său. între timp, vestea despre cele petrecute ajunse la urechile reginei Svayamprabha, care o chemă pe Indumati, femeia sa devotată de la palatul din Patala, încredinţându-i un mesaj pentru regina, soţia lui Merudhvaja. Regina o primi cu multă bunăvoinţă pe Indumati, iar aceasta i se prosternă la picioare şi îi zise: „Mărită regină, regina Svayamprabha îţi transmite acest mesaj: «Ai uitat făgăduiala făcută? Marea şi munţii pot pieri în ziua de apoi, dar promisiunea făcută de oameni nobili trebuie respectată cu orice preţ! Gândeşte-te! Cum este cu putinţă ca soţul meu să îngăduie ca

fiicele sale să se însoţească cu fiii duşmanului, care îl ţine închis, legat în lanţuri? însă dacă îl veţi pune în libertate, nu încape îndoială că vă va mulţumi, consimţind ca fetele noastre sâ devină nurorile voastre. Dacă nu

înţelegeţi adevărul acesta, ne vom pune capăt zilelor eu şi fiicele mele, iar voi nu le veţi mai avea ca nurori şi nici fagăduiala pe care ne-aţi făcut-o nu veţi mai fi în stare să o respectaţi». De aceea, slăvită regină, fa tot ce poţi ca regele să-1 elibereze pe stăpânul nostru pentru ca totul să se termine cu bine. Totodată, primeşte acest minunat giuvaer bătut cu pietre scumpe, pe care ţi—1 dăruieşte regina Svayamprabha şi care deţine puterea de a conferi aceluia care îl poartă calitatea de a deveni el însuşi un *daitya."*

După ce regina Kuvayalavali ascultă mesajul pe care îl primise, răspunse: „Cum aş putea primi darul acesta când stăpâna ta e la ananghie?" Dar Indumati insistă cu multă hotărâre, zicând: „Dacă ne respingeţi, ne vom simţi foarte nenorocite şi, dimpotrivă, vom fi fericite şi ne vom simţi mai uşurate dacă accepţi darul!" în cele din urmă regina primi darul, spunând: „Nobilă doamnă! Rămâi şi aşteaptă aici până când se va ivi regele."

Când Merudhvaja apăru, Indumati se ridică în picioare şi, fiind prezentată de regină, se înclină cu respect în faţa suveranului. Apoi, după ce îi comunică şi lui mesajul, îi oferi din partea reginei Svayamprabha o diademă preţioasă şi miraculoasă, care îl apăra pe purtător de otrăvuri, de *rakşasi,* fiind bun şi împotriva bătrâneţii. Regele o ascultă cu multă politeţe şi îi răspunse: „Am să primesc darul acesta când îmi voi fi îndeplinit fagăduiala!" însă isteaţa mesageră îi zise prompt: „Fagăduiala făcută de rege este ca şi împlinită. însă dacă accepţi darul acesta, ne vom simţi mult încurajate". La aceasta regina interveni, zicând: „Frumos ai grăit" şi, luând giuvaerul, îl aşeză pe creştetul soţului ei. Apoi, la intervenţia soţiei sale, regele îi spuse lui Indumati: „Rămâi la palat astăzi, iar mâine îţi voi da răspunsul meu."

Merudhvaja cugetă toată noaptea. A doua zi convocă întregul consiliu de miniştri şi, de faţă cu aceştia, îi spuse lui Indumati: „Nobilă mesageră, iată ce am hotărât: du-te la Patala şi revino cu regina Svayamprabha şi fiicele sale, precum şi cu toţi cetăţenii de frunte din cetate. Aduceţi cu voi şi o ulcea pecetluită cu apa calvarului, care e legată de Hatakesvara. Apoi mergeţi - regina Svayamprabha, fiicele sale, precum şi toată nobilimea cetăţii -şi prosternaţi-vă la picioarele suveranului vostru, regele Trailokyamalin; şi toţi să jure solemn, în prezenţa miniştrilor mei, că se pun chezaşi că Trailokyamalin, împreună cu prietenii

şi sprijinitorii săi îmi vor rămâne supuşi şi veşnic fideli; şi că *nagasii* nu vor mai pustii recoltele. Apoi regele, nobilii şi toţi fruntaşii şi cetăţenii de vază să-şi dea copiii ca zălog. Iar toată această înţelegere să o facem în scris şi să o pecetluim bând apa calvarului în care a fost spălată imaginea lui Hatakesvara. Atunci îl voi slobozi din temniţă pe regele Trailokyamalin!"

Aşa grăi Merudhvaja, după care o lăsă pe isteaţa Indumati să-şi vadă de drum. Aceasta se duse mai întâi, aşa cum primise poruncă, la Trailokyamalin pe care îl încunoştinţă de condiţiile puse de regele Merudhvaja pentru eliberarea sa: iar după ce suveranul *daitya* încuviinţase ceea ce întreprinsese, mesagera se înapoie la Patala de unde reveni cu regina Svayamprabha, fiicele sale şi toţi ceilalţi (fără a uita ulceaua cu apa calvarului) pe care îi puse să înfăptuiască ceremonia prescrisă, în prezenţa consiliului miniştrilor al învingătorului regelui *asurasilor.* După ce Trailokyamalin îndeplinise tot ce îi fusese impus, regele Merudhvaja îl eliberă din temniţă şi îl pofti, împreună cu familia şi suita sa, la palat unde îi primi şi îi ospeţi cu toate onorurile. Apoi primi aurul şi giuvaerurile *asurasi-lor,* după care îl trimise pe Trailokyarhalin înapoi la sălaşul său din Rasatala. Iar Traylo-kiamalin înscăunându-se, se bucură deopotrivă cu nobilii şi toţi supuşii săi. în timpul acesta, Merudhvaja împrăştie pe suprafaţa pământului comorile şi bogăţiile primite de la *asurasi,* la fel cum norii încărcaţi de apă împrăştie ploaia binefăcătoare.

După un timp, regele *daitya* se sfătui cu soţia sa şi amândoi conveniră să le dea pe frumoasele lor fiice de soţie fiilor lui Merudhvaja. Ca urmare, amintindu-şi de jurământul de vasalitate pe care îl făcuse, călători la cetatea seniorului pentru a-i aduce la cunoştinţă hotărârea sa şi pentru a-1 inivita pe el şi familia sa în ospeţie la Patala. Merudhvaja îl întâmpină cu toată cinstea cuvenită, iar Trailokyamalin îi spuse: „Slăvite rege, rândul trecut nu ai izbutit să vezi toate minunăţiile de Ia sălaşul nostru din Rasatala. Te invităm, deci, acum să ne vizitezi, împreună cu toată familia ta, iar noi te vdm însoţi şi îţi vom fi călăuze credincioase. Totodată, încuviinţează ca frumoasele mele fiice să devină soţiile fiilor tăi."

Merudhvaja îi chemă, fără zăbavă, pe soţia şi fiii săi şi le povesti ce îi spusese regele *asura,* adăugând că acum îngăduia ca fiicele sale să se mărite cu cei doi prinţi. însă Muktaphaladhvaja îi zise: „V-am spus şi repet că nu mă voi căsători până nu voi termina tot ritualul de proslăvire a marelui zeu Siva. Te rog să-mi ierţi hotărârea. însă Malayadhvaja să o ia pe fata pe care o iubeşte căci - după cum văd - el nu va fi niciodată fericit

fără ea." însă fratele mai mic îi răspunse cu hotărâre: „Nobilul meu frate, atâta vreme cât sunt viu nu voi comite nelegiuita faptă de a mă căsători înaintea ta!" Disperat, tatăl lor, Memdhvahja, interveni şi pleda insistent ca fiul său cel mare să renunţe la hotărârea sa, dar nu izbuti. Iar Trailokyamalin, văzând care era situaţia, îşi luă rămas

bun de la Merudhvaja - care era necăjit şi amărât - şi se înapoie, aşa cum venise.
Acasă, Trailokyamalin îj chemă la el pe soţia şi pe fiul său şi, cu obidă în glas, le zise: „Vedeţi cum Norocul este pornit împotriva noastră şi ne umileşte? Nu de mult muritorii aceia se rugau să le dăm pe fetele noastre de soţie pentru fiii lor, iar eu i-am respins; acum, când am fost de acord să ne încuscrim, m-au jignit, refuzându-mă!" Dar soţia şi fiul îi răspunseră: „Cine poate spune ce va hotărî Soarta până la urmă? Căci este posibil, oare, ca fagăduiala făcută de Siva să nu se împlinească?"
Aflând neplăcuta veste, cele două fecioare - Trailokyaprabha şi Tribhuvanaprabha - anunţară hotărârea pe care o luaseră împreună: „Vom posti şi nu vom mânca timp de douăsprezece zile. Dacă în răgazul acesta Marele Zeu nu se va milostivi înfăptuind căsătoria noastră, ne vom jertfi intrând amândouă în foc! Nu vrem să ne păstrăm trupurile ca să fie pângărite sau doar ca să trăim!"
După ce făcură acest legământ, surorile începură să postească aşezate în faţa imaginii zeului, cufundate în meditaţie şi murmurând rugăciuni. Iar suveranul *daitya* şi regina, iubindu-şi foarte mult fiicele, li se alăturară la post şi rugăciuni. Atunci Svayamprabha, mama fetelor, o trimise din nou pe isteaţa Indumati ca să o înştiinţeze pe Kuvayalavali, regina lui Merudhvaja, despre întorsătura pe Care o luaseră lucrurile. Merudhvaja află şi el vestea şi amândoi soţii hotărâră - din consideraţie pentru celălalt cuplu regal - să înceapă şi ei a posti. Iar fiii, cei doi prinţi, le urmară pilda, deoarece îşi iubeau părinţii.
în felul acesta familiile domnitoare din două lumi se găseau în impas. Şase zile şi şase nopţi fămase Muktaphaladhvaja postind, iar în dimineaţa celei de a şaptea, când se trezi, îl chemă la el.. pe prietenul Mahabuddhi - care în viaţa anterioară fusese Samyataka - şi îi zise: „Prietene, azi noapte am visat un vis. -Se făcea că mă urcasem în vehiculul acela miraculos pe care l-am primit în dar de la pustnicul Tappdhana, care îşi schimbă înfăţişarea după voie şi te poartă ca vântul acolo unde te duce gândul. De data aceasta devenise o caleaşca zburătoare cu care am călătorit până la un templu ceresc dedicat lui Siva, foarte departe de aici, la poalele muntelui Mera. Acolo am zărit o fată cu înfăţişare divină, dar slăbită din pricina vieţii de ascet, plină de aspre penitenţe. Deodată s-a ivit un bărbat cu părul lung şi încâlcit, care - arătând cu degetul spre frumoasa fecioară - mi-a spus, râzînd: «Ai fugit de o fată, dar - vai! - aici ai dat peste alta care te aşteaptă!» Am rămas uitându-mă la ea, iar ochii mei nu se mai saturau privind-o. Dar noaptea a ajuns la capăt şi m-am trezit. Am să mă duc acolo să o caut pe fata aceea divină, iar de nu o voi găsi, am să mă arunc în foc! Ce o fi vrând să-mi semnaleze Destinul făcându-mă să mă îndrăgostesc de o fată pe care am văzut-o în vis, după ce mai întâi am respins-o pe fecioara *daitya,* care mi-a fost oferită nu de mult? Oricum, sunt încredinţat că dacă mă duc acolo voi avea parte de noroc". Aşa cugetă prinţul, apoi chemă în gând miraculosul vehicul dăruit de ermit, care putea lua orice înfăţişare şi te purta în orice colţ al lumii. De data aceasta se prezentă ca o caleaşca zburătoare în care prinţul urcă şi purcese spre locul unde trebuia să se afle templul celest dedicat lui Siva. Când ajunse la destinaţie văzu un templu care era aidoma aceluia din vis. Bucuros, prinţul începu să efectueze ceremoniile şi ritualurile de proslăvire a marelui zeu, în apa sfântă care curgea acolo şi care se numea Siddhodaka. Și nu avea pe nimeni cu el care să-I sprijine la înfăptuirea ritualurilor religioase în afară de prietenul său.
In timpul acesta, regele Merudhvaja, slăbit de postul îndelungat pe care îl ţinea împreună cu familia sa, în cetate, află că fiul său cel mare, prinţul Muktaphaladhvaja, a pornit într-o călătorie tainică. Despre acest lucru s-a auzit şi la Patala. Atunci Trailokyamalin, împreună cu soţia, cele două fiice şi o suită numeroasă, porniră - fără a renunţa la post - către Merudhvaja. Se sfătuiră, cugetară şi hotărâră aşa: „De bună seamă că, fiind a paisprezecea zi, prinţul s-a dus să-1 proslăvească pe Siva. îl vom aştepta aici, iar dacă nu se arată, vom merge după el, orice s-ar întâmpla".
Chiar în aceeaşi zi Padmavati, care se afla în locul de sihăstrie al lui Siva, numit Meghavana, le zise fetelor din suita ei: „Dragele mele prietene! Ieri noapte am visat că m-am dus la Siddhisvara, unde m-a întâmpinat un bărbat cu părul încâlcit, care a apărut din templul zeului şi mi-a spus: «Fata mea, necazurile tale sunt pe cale de a lua sfârşit! Curând te vei uni cu soţul tău». Apoi el a plecat, iar eu m-am trezit şi nu am mai putut dormi. De aceea, haideţi să mergem acolo!"
Potrivit hotărârii luate, Padmavati şi femeile din suită purceseră către templul lui Găuri de la poalele muntelui Meru. Când prinţesa ajunse acolo, îi zări din depărtare pe Muktaphaladhvaja scăldându-se în Siddhodaka şi, uluită, grăi către prietenele sale: „Bărbatul acela e leit iubitul meu! Priviţi ce asemănare! Ce

minunat! Dar oare-i chiar el? Nu cred, căci el e muritor!" însă prietenele din suită, după ce se uitaseră cu atenţie, îi ziseră: „Iubită prinţesă! Nu numai că seamănă cu iubitul tău, dar bagă de seamă ce mult seamănă însoţitorul său cu Samyataka, prietenul său. Noi suntem încredinţate, aşa cum ţi s-a dezvăluit în visul pe care ni l-ai povestit, că Siva - în marea lui milostenie şi cu puterea sa - i-a adus aici după ce, din pricina blestemului, s-au încarnat în oameni de rând. Altminteri, cum ar putea nişte muritori să ajungă la sălaşul ceresc al zeului?" La auzul acestor cuvinte înţelepte, Padmavati, cuprinsă de o puternică emoţie, i se închină zeului, apoi se piti lângă simbolul acestuia, pentru a afla cine era cu adevărat străinul acela.
între timp Muktaphaladhvaja, care se scăldase, reveni la templu şi începu- a se închina, proslăvindu-1 pe zeu;

apoi, uitându-se în jur, îi zise prietenului său: „Ce ciudat! Iată templul pe care l-am văzut în vis, durat în pietre preţioase, cu *lingă* lui Siva vizibil de la mare distanţă. Dar unde e fecioara cu înfăţişare divină pe care de asemenea am văzut-o în vis? Dacă nu o găsesc sunt hotărât să-mi pun capăt zilelor!"
Fetele din suita lui Padmavati auziră cuvintele pe care prinţul le rostise cu glas tare şi îi spuseră prinţesei, în şoaptă: „L-ai auzit? Nu încape îndoială că este prinţul şi că a venit aici pentru că te-a văzut în vis! Şi dacă nu te întâlneşte a zis că îşi ia viaţa! Să mai rămânem ascunse să vedem ce o să facă".
în timp ce Padmavati şi suita ei stăteau ascunse, Muktaphaladhvaja reveni de la scăldat şi începu să se închine, proslăvindu-1 pe Siva. Apoi înconjură templul de trei ori cu braţul drept îndreptat spre sfântul lăcaş; iar după ce el şi prietenul său îl ocoliră a treia oară, îşi amintiră că în viaţa lor din trecut făcuseră parte din neamul *vidyadhara.* Bucuroşi, tinerii începură să evoce amintirile din viaţa lor anterioară, când deodată, Padmavati ieşi la iveală îtTfaţa ochilor lor uluiţi. Iar Muktaphaladhvaja, care - zărind-o - îşi aminti de ea, aşa cum fusese în viaţa din trecut, se bucură şi îi zise prietenului său: „Ea este chiar prinţesa Padmavati, pe care am văzut-o în vis! De bună seamă, zeul milostiv i-a îndrumat paşii încoace! Mă duc la ea chiar acum, să-i vorbesc!"
îndată prinţul merse şi se aruncă plângând la picioarele ei: „Să nu mai pleci nicăieri, prinţesă, - o imploră el - căci eu sunt Muktaphalaketu, fostul tău iubit! Eu am devenit om muritor din pricina blestemului rostit de Dridhavrata, ucenicul ermitului Tapodhana. Acum însă mi-am reamintit viaţa anterioară!" Grăind aşa, mânat de mare dor, prinţul vru să o îmbrăţişeze. însă ea, alarmată, se făcu nevăzută, dar rămase pe loc, cu ochii în lacrimi.

Iar prinţul, nemaivăzând-o, deznădăjduit se prăbuşi leşinat. Atunci prietenul prinţului rosti cu glas tare următoarele cuvinte, deşi nu vedea nimic în faţa ochilor: „De ce, oare, prinţesă Padmavati, nu vrei să-i vorbeşti iubitului pe care l-ai dorit cu ardoare, pentru reîntoarcerea căruia ai îndurat atâtea chinuri şi-ai dus o viaţă ascetică aspră? Iar eu sunt Samyataka, tovarăşul iubitului tău, care a suferit şi el din pricina blestemului. De ce nu îmi spui un cuvânt bun, de vreme ce am suferit pentru tine?" Apoi Samuyataka îl ajută pe prinţ să revină şi îi spuse: „Aceasta este pedeapsa pentru faptul că ai respins-o pe acea minunată prinţesă *daitya* care ţi s-a oferit din mare dragoste pentru tine!"
Când auzi aceste cuvinte, Padmavati - care continua să rămână ascunsă privirilor celor doi tineri - le zise fetelqr din suită: „Aţi auzit? El nu are nici o înclinaţie pentru fata aceea de *asural"* Atunci prietenele i-au spus: „Nu vezi cum toate se potrivesc? îţi aminteşti cum demult, când a fost blestemat, iubitul tău 1-a rugat pe pustnicul Tapodhana să-1 blagoslovească pentru ca în inima sa de om muritor să nu aibă loc niciodată vreo altă femeie, decât prinţesa Padmavati? Datorită harului căpătat atunci el nu simte nici o atracţie pentru altă femeie". Padmavati avea totuşi unele îndoieli.
Atunci Muktaphaladhvaja, care de-abia o regăsise şi o şi pierduse din nou, rosti - plângând - aceste cuvinte: „Scumpa mea Padmavati! Nu îţi dai seama că pentru tine am fost blestemat atunci, la Meghavana, şi am decăzut din condiţia mea de *vidyadhara?* Să fii încredinţată ca acum şi aici îmi voi afla sfârşitul!"
Padmavati ascultă cuvintele pline de jale, apoi grăi către suita sa: „Deşi toate amănuntele se potrivesc, mi-e teamă totuşi că cei doi bărbaţi au aflat toate lucrurile acestea din auzite, trasmise prin viu grai. De aceea nu sunt convinsă întru totul, dar nu îmi ies din cap durerea şi tristeţea cuprinse în glasul său. De aceea am să mă duc la templul lui Găuri, mai ales că tocmai e vremea rugăciunii". Apoi, însoţită de suita sa, Padmavati se duse la locul de sihăstrie a lui Ambika şi, după ce o proslăvi pe zeiţă, înălţă această rugă: „Dacă bărbatul pe care tocmai l-am întâlnit la Siddhisvara este cu adevărat fostul meu iubit, atunci, o, zeiţă!, fă aşa ca să ne reunim cât mai repede!"
Pe când Padmavati invoca bunăvoinţa zeiţei, Muktaphaladhvaja - care rămăsese la Siddhisvara - îi zise lui Mahabuddhi, care în viaţa anterioară fusese prietenul său Samyataka: „Sunt încredinţat că s-a dus la locul ei preferat, templul zeiţei Găuri. Să mergem şi noi acolo". Grăind aşa, prinţul şi prietenul său se urcară în

caleaşca miraculoasă care îi purtă în zbor la locul de sihăstrie al lui Ambika.
Padmavati şi suita zăriră din depărtare sosind şi pogorându-se din cer minunata caleaşca, iar însoţitoarele exclamară: „Priveşte minunea, prinţesă! A sosit călătorind prin aer cu o caleaşca fermecată! E cu putinţă ca un simplu muritor să aibă asemenea putere?" Atunci, Padmavati le-a răspuns: „Dragele mele prietene! Aduceţi-vă aminte că după ce iubitul meu a fost blestemat de Dridhavrata, şi eu l-am blestemat pe acesta ca să-1 slujească în chip de vehicul magic pe prinţ în timpul vieţii lui de om muritor, purtându-1 oriunde dorea şi luând orice înfăţişare, după plac. De aceea, nu mă îndoiesc că vehiculul zburător este chiar învăţăcelul ermitului, cu ajutorul căruia prinţul poate călători pretutindeni!" Atunci însoţitoarele au întrebat-o: „Bine prinţesă, cunoscând ceea ce ai spus, de ce nu-i vorbeşti? Ce aştepţi?" Gânditoare, Padmavati le-a răspuns: „Cred că ar trebui, dar încă nu sunt absolut convinsă. Şi presupunând că este chiar iubitul meu, cum să mă apropii de el când se află în trupul altuia? De aceea să mai aşteptăm, să rămânem ascunse şi să vedem ce face!" Apoi prinţesa, înconjurată de suita ei, rămase în aşteptare, în ascunzătoarea ei.
Muktaphadhvaja coborî din caleaşca şi, cu alean, depănă amintirile de faţă cu prietenul său, zicând: „Iată, aici am întâlnit-o prima dată pe iubita mea, când *rakşasii* aceia îngrozitori au vrut să o răpească! Tot aici, în grădină, ne-am întâlnit, după ce mă alesese să-i fiu soţ. Şi iarăşi aici s-a întâmplat că a fost rostit blestemul care m-a aruncat

în lumea muritorilor, iar ea a vrut să-şi pună capăt zilelor ca să mă urmeze şi cu greu marele ermit a izbutit să o convingă să renunţe! Iar acum iubita mea fuge din calea mea şi nici nu vrea să mă vadă!" Auzindu-1, Padmavati le zise însoţitoarelor sale: „Cu adevărat este el, iubitul meu! Dar cum să mă apropii de el dacă nu şi-a regăsit încă trupul lui adevărat? Pentru asta toată nădejdea mea rămâne la Siddhisvara. Acolo am avut minunatul vis, şi tot acolo am să găsesc, cred, dezlegarea!" Aşa grăi Padmavati, după care se înapoie la Siddhisvara şi, îndreptându^şi ochii către *lingă,* semnul lui Siva, înălţă această ragă: „îndură-te şi uneşte-mă cât mai iute cu iubitul meu, după ce îşi va fi regăsit trupul pe care îl avea la început! Ori de nu, hărăzeşte-mi moartea! Altă cale nu există!" Apoi rămase în curtea zeiţei, împreună cu prietenele ei.

în timpul acesta, Muktaphaladhvaja o căută pe prinţesă în sfântul lăcaş al zeiţei Găuri şi, negăsind-o, îi zise prietenului

său: „Nu este aici! Să mergem la templul lui Siva şi dacă nu este nici acolo, atunci mă arunc în foc!" Prietenul său însă se sili să-i ridice moralul, spunându-i: „Cuvântul pe care ţi 1-a dat venerabilul ermit şi făgăduiala făcută de marele zeu nu pot fi în zadar!" Apoi, amândoi urcară în caleaşca vrăjită, care îi duse ca vântul la Siddhisvara. Padmavati îi văzu venind şi, plăcut surprinsă, exclamă către suita sa: „Priviţi! A venit chiar şi aici!" Muktaphaladhvaja intră în lăcaş şi, văzând ofrande aşezate în faţa imaginii zeului, zise: „Priveşte, prietene! Cineva a fost de curând aici şi a proslăvit simbolul marelui zeu. Nu încape îndoială că iubita mea este aceea care i s-a închinat şi că trebuie să fie aici undeva!" Grăind aşa, privi în jurul său, dar negăsind-o, începu să strige cu durere aţâţată de dor, iarăşi şi iarăşi: „Ah, iubita mea Padmavati!" Apoi, copleşit de fierbinţelile iubirii, prinţul începu să alerge bezmetic încoace şi încolo. Când auzea chemarea cucului i se năzărea că e glasul iubitei sale, când vedea coada păunului i se părea că sunt pletele ei, iar floarea de lotus o asemuia cu chipul prinţesei. Atunci Mahabuddhi, văzând starea prietenului său, interveni cu hotărâre, zicând: „Vino-ţi în fire, prinţe! De prea mult post ai slăbit şi la trup şi la minte! Gândeşte-te la tine, adu-ţi aminte că tu ai cucerit Patala, ţine seama că Merudhvaja, părintele tău; mama ta regina Vinayavati; Trailokyamalin - regele *asurasilor,* care îţi va fi socru, şi fiica sa Trailokyaprabha - care îţi va deveni soţie; precum şi la Malayadhvaja, fratele tău mai mic, cu toţii vor crede - dacă nu vor primi veşti de Ia tine - că ţi s-a întâmplat vreo nenorocire şi - slăbiţi cum sunt din pricina îndelungatului post pe care l-au ţinut - îşi vor da duhul! Curaj! Să mergem, să-i îmbărbătăm până nu-i prea târziu, căci ziua e pe sfârşite!" însă Muktaphaladhvaja replică: „Du-te tu, ia caleaşca mea şi întăreşte-le nădejdile!" Atunci prietenul îl întrebă pe prinţ, cu îndoială: „Dar, oare, discipolul ermitului - care a fost sortit să-ţi slujească drept vehicul de transport, mi se va supune?" Auzindu-i obiecţia, prinţul îi zise: „Să mai aşteptăm puţin, prietene, să vedem ce se va petrece."

Padmavati auzi convorbirea dintre prinţ şi prietenul său şi spuse următoarele însoţitoarelor sale: „Acum ştiu că el este fostul meu iubit, toate amănuntele se potrivesc! Dar el a decăzut, căci fiind sub forţa blestemului a fost silit să poarte trup de muritor! Şi eu am fost afectată de un blestem, căci am râs pe seama acelei fecioare de *siddhaf* în timp ce Padmavati îşi dezvăluia

gândurile, luna se înălţă pe cer, roşie ca focul care mistuie inimile iubiţilor despărţiţi cu sila. Curând clarul de lună pătrunse în toate colţurile firii, înteţind văpaia iubirii în inimi. Atunci prinţul începu să se jeluiască, iar Padmavati - fără să i se arate - îi zise: „Prinţe! Tu eşti iubitul meu dintr-o viaţă anterioară, însă deoarece te afli în trup străin, mi te înfăţişezi ca un necunoscut, iar eu pentru tine sunt soţia altuia! Şi atunci, de ce te tânguieşti la nesfârşit? Mai bine caută mjlocul de a depăşi impasul, căci trebuie să existe unul, dacă ermitul a grăit adevărul". Când Muktaphaladhvaja auzi - şi recunoscu - glasul iubitei sale, deşi nu o vedea, fu cuprins de o stare în care disperarea şi nădejdea se împleteau. Şi cu bucurie plină de emoţie îi zise: „Prinţesă, mi-am amintit de starea mea din viaţa anterioară şi de aceea te-am recunoscut îndată ce te-am zărit, căci tu purtai vechiul tău trup. însă tu m-ai cunoscut când eram *vidyadhara,* iar acum - când am alt trup - nu ai izbutit să mă recunoşti. De aceea trebuie neapărat să abandonez învelişul acesta blestemat!" Prinţul tăcu; prinţesa rămase mai departe nevăzută.

Noaptea era pe sfârşite. Mahabuddhi, prietenul prinţului, care în viaţa anterioară fusese Samyataka, fu doborât de oboseală şi adormi. Atunci Muktaphaladhvaja, socotind că atâta timp cât nu se va debarasa de trupul său nu o va recăpăta pe iubita sa Padmavati, adună lemne şi ridică un rug, căruia îi dădu" foc. Apoi îl proslăvi pe Siva întrupat în *lingă* şi îi adresă următoarea rugă: „Slăvit zeu, miluieşte-te şi redă-mi vechiul trup ca să o redobândesc pe iubita mea Padmavati!" apoi se aruncă în vâlvătăile rugului şi se făcu scrum. între timp Mahabuddhi se trezi şi, nezărindu-1 pe prinţ, îl căută pretutindeni, dar în zadar. Când însă văzu rugul arzând şi limbile de foc ce se înălţau ca nişte şerpi devoratori îşi dădu seama ce se întâmplase şi, cuprins de mare durere pentru pierderea prinţului, se aruncă fără să pregete în foc.

Padmavati, martoră la cele petrecute, fu cuprinsă de remuşcări şi începu să se căineze în faţa suitei, spunând cu jale: „Vai, ce ruşine! Inima femeii este mai aspră decât stânca neclintită de valuri! Altminteri viaţa ar fi trebuit să-mi părăsească trupul când am văzut grozăvia petrecută! De ce să mă agăţ de viaţa aceasta nenorocită? Chinurile mele nu vor cunoaşte sfârşit, iar previziunile ermitului nu se adeveresc, de aceea mai bine mor! Dar nu se cuvine să intru în acelaşi foc, cenuşa mea nu trebuie să se amestece cu cenuşa unor oameni străini. De aceea am să mă

spânzur, izbăvindu-mă în modul acesta!" Aşa grăi prinţesa, apoi
împleti un ştreang de liane - în faţa zeului Siva - pe care îl
atârnă de un arbore *asoka.*
Fetele din suită se străduiau să o împiedice, rostind încurajări, - când apăru pustnicul Tapodhana, care îi zise: „Fata mea, fereşte-te
să faci o faptă necugetată! Ceea ce ţi-am făgăduit, se va realiza, ai încredere! Soţul tău se va ivi foarte curând,, fiindcă asprele penitenţe pe care le-ai îndurat, precum şi rugile înălţate au pus capăt blestemului! De ce nu ai încredere în tine şi de ce eşti atât de tristă când căsătoria ta este atât de aproape? Am venit repede căci am aflat - cu puterea mea de previziune - ce se petrece aici!"
Padmavati îl ascultă pe sfântul ascet. Câteva clipe îl munciră îndoielile şi tocmai când se prosterna cu veneraţie la picioarele ermitului, Muktaphaladhvaja, care îşi lepădase învelişul de om muritor, se ivi reîntrupat ca *vidyadhara,* împreună cu fidelul său prieten. Iar Padmavati, văzându-1 pe fiul regelui *vidyadhara* că apare plutind în văzduh, îşi simţi inima copleşită de bucurie. Iar Muktaphalaketu când o zări o sorbi din ochi (ca să ne exprimăm aşa) şi se bucură ca atunci când însetatul rătăcit în deşert zăreşte în cale-i un râu cu apă limpede. Şi amândoi, reuniţi după lunga noapte a despărţirii, se prosternară cu recunoştinţă la picioarele sfântului ermit. Iar acesta i-a întâmpinat, spunându-le: „Inima mea s-a umplut de mare bucurie, văzându-vă reuniţi, fericiţi, la sfârşitul chinurilor îndurate din pricina blestemului!"
Trecu noaptea, iar dimineaţa veniră în căutarea lor regele Merudhvaja, călare pe elefantul primit în dar de la Indra, împreună cu soţia şi fiul mai mic; precum şi Trailokyamalin, suveranu' *daitya,* împreună cu fiica sa Trailokyaprabha, călătorind într-o caleaşca şi însoţit de haremul şi suita sa. Ermitul Tapodhana îl prezentă pe Muktaphalaketu celor doi suverani şi le povesti cum acesta devenise om muritor, pentru a-i sluji pe zei, şi cum fusese eliberat de blestem, recăpătând vechea sa înfăţişare. După ce Merudhvaja şi ceilalţi auziră lămuririle, renunţară să se sacrifice aruncându-se în foc; ci se îmbăiară în râul Siddhodaka şi se purificară, înlăturând astfel toate grijile şi necazurile care îi chinuisem până atunci. Apoi, la îndrumarea ermitului, îl proslăviră pe Siva. Atunci Trailokyaprabha îşi aminti'de viaţa sa din trecut şi îşi zise: „Cu adevărat eu sunt aceea care era Devaprabha, fiica regelui neamului *siddha,* de care a râs Padmavati, când îndura de bunăvoie asprimile vieţii ascetice pentru a-1 dobândi ca soţ pe împăratul tuturor *vidyadharasi-lor;* şi care s-a aruncat în foc pentru ca dorinţa fierbinte să i se înfăptuiască? Acum am

renăscut în neamul *daitya,* iar aici se află însuşi prinţul râvnit pe care l-am iubit şi care şi-a recăpătat condiţia de *vidyadhara.* Insă acum, după ce şi-a redobândit trupul său de odinioară, nu se cuvine să **şi**—1 unească din nou cu al meu. De aceea, o să dau ofrandă focului trupul acesta al meu, pentru ca astfel să pot deveni soţia sa!" Aşa cugeta prinţesa ***asuraşi,*** după ce îşi înştiinţa părinţii despre hotărârea pe care o luase, intră în focul aceluiaşi rug în care se aruncase prinţul mai devreme. Atunci apăru însuşi Zeul Focului, care - în marea sa milostenie - îi dărui înapoi trupul ce fusese al ei odinioară şi, adresându-i-se lui Muktaphaladhvaja, îi zise: „Aceasta este domniţa Devaprabha care de dragul tău şi-a sacrificat trupul în focul meu. Primeşte-o acum ca pe soţia ta!" Grăind aşa, Agni dispăru.
Sosi Brahma împreună cu Indra, însoţiţi de restul soborului de mari zei. Veniră şi Padmasekhara, suveranul *gandharvasi-lor,* şi Ciandraketu, cârmuitorul neamului *vidyadhara.* Iar Padmasekhara o dădu pe Padmavati, fiica sa, de soţie prinţului Maktaphalaketu, cu toate ritualurile şi pompa cuvenite. Iar prinţul se înclină cu mult respect în faţa părintelui soţiei sale. Şi pentru că obţinuse fata pe care o dorise atâta amar de vreme, pentru care îndurase atâtea suferinţe, socoti că a cules fructele rodite de arborele dorinţei sale şi se căsători şi cu prinţesa din neamul *siddha.* Iar prinţul Malayadhvaja se uni, în cele din urmă, cu iubita sa Tribhuvanaprabha, pe care o primi din mâinile tatălui ei, Trailokyamalin, cu fast şi ceremonial strălucit.
Atunci Merudhvaja, mulţumit că fiul său cel mic, Malayadhvaja, se rostuise cu o soţie adorabilă, îl unse moştenitor unic al împărăţiei sale, care se întindea pe toată suprafaţa pământului, iar el şi soţia sa, regina Kuvayalavali, se retraseră în solitudinea schimniciei pentru a petrece în post şi rugăciuni zilele pe care le mai aveau de trăit. Trailokyamalin, regele *daityasi-lor* se înapoie, la rândul său, împreună cu soţia şi toată suita, pe tărâmurile sale; iar Indra îi dărui lui Muktaphalaketu splendida împărăţie a lui Vidyuddhvaja. în clipa aceea se auzi din slăvi un glas care spunea: „Muktaphalaketu va domni cu măreţie peste neamurile *vidyadhara* şi *asura.* Iar zeii se vor înapoia la sălaşurile lor!"
Supunându-se poruncii auzite din ceruri, Brahma, Indra şi toţi ceilalţi zei plecară încântaţi că totul se sfârşise cu bine. Tapodhana îl luă pe discipolul său, Dridhavrata, care de asemenea fusese izbăvit de blestem, şi se înapoie la sălaşul său de sihăstrie. Ciandraketu se înapoie şi el în regatul *vidyadhara,* împreună cu

fiul sau Muktaphalaketu, care fusese blagoslovit cu două neveste Regele Ciandraketu domni vreme îndelungată cu glorie ajutat de **fiul** său, prinţul Muktaphalaketu. Dar în cele din urmă obosit şi dezgustat de lumea aceasta cu

prea multele ei plăceri trecu povara cârmuirii pe umerii fiului său, iar el şi regina se retraseră mtr-o peşteră de ermiţi.
Muktaphalaketu - pe care Indra 1-a împuternicit să cârmuiască tărâmul *asurasi-lor* şi căruia părintele său îi cedase domnia peste neamul *vidyadhara* - a condus treburile cu înţelepciune şi dreptate şi a trăit timp foarte îndelungat cu iubita sa'Padmavati', care era fericirea întrupată, bucurându-se deplin de plăcerile vieţii si de bogăţiile celor două tărâmuri. '
Dar în cele din urmă Muktaphalaketu îşi dădu seama că patimile sunt degradante şi dăunătoare, de ' aceea renunţă la plăcerile lumeşti şi se retrase în tihna unui sălaş de sihăstrie din inima pădurii. Aici el duse o viaţă ascetică aspră, de penitente şi rugăciuni, dobândind cea mai înaltă glorie, fiind aşezat alături de Marele Zeu Siva.

ti

Cuprins

Beneficiază de acest avantaj (inclusiv de gratuitatea expedierii prin poştă) oricine cumpără sau comandă cărţi în valoare de minimum 40 000 lei.
Cititorii pot achita şi prin virament, plătind anticipat contravaloarea cărţilor comandate în contul
Editurii SAECULUM Î.O. nr. 4072996359567, deschis la B.R.D. Titan, Bucureşti. .
Relaţii suplimentare la telefonul 630 54 12, seara sau dimineaţa până Ia orele 8 .
Comanda promptă vă garantează reţinerea titlurilor dorite!
A se vedea lista titlurilor disponibile şi în curs de apariţie pe coperta 3.

TITLURI DISPONIBILE

T 400p.

Procesul mareşalului Antonescu, ediţie critică de Maree Ciucă, voi. I+H, 432+480 p., **25995 lei;**
e

O. Goga, **Poezii,** „Bibliografia şcolară", 224 p., 7995 iei. *Ion Barbu,* **Poeme,** „Bibliografia şcolară", 192 p **7495'^;-** *Florentin Popescu,* **Dicţionar de literatură română** colecţia „Bibliografia şcolară", 240 p., 9995 **iei** *N. Chirvase,* **Literatura română. Poezia. Comentarii si teste pentru examenele de bacalaureat si admitere m facultate,** 208 **p., 7995 lei;**
Nicolae Constantinescu - Rodica Zâne, **Literatura română. Proza. Comentarii pentru examenele de bacalaureat şi admitere în facultate,** 176 p., **7495 iei;** *Emil Mânu,* **Cafeneaua literară,** 176 p., **7995 iei;** *Titus Bărbulescu,* **Lucian Blaga. Teme şi tipare fundamentale,** „Bibliografia şcolară", 160 p., **7495** lei; *Pavel Ţugui,* **Eminescu-Creangă. Documente biografice inedite,** 256 p., **8495 lei;**
Nicolae Baciu, **Agonia României. Dosarele secrete acuză,** 384p., **8995** lei;
M. Eminescu, **Basarabia - pământ românesc, samavolnic răpit,** 208 **p., 7995 lei;**
M. Eminescu, **Sfântul pământ al Transilvaniei,** 224 **p., 8995 lei;**
Horia Matei, **Enigmele Terrei,** voi. I-H, 368+368 p., 24995 **lei;**

a . .
Robert Scheffer, **Orient regal. 5 ani Ia curtea României,**
192 p., **7995 lei;** . **„J-,-**
B. P. Hasdeu, **Omul de Flori. Basme şi legende populare româneşti,** ediţie critică de I. Oprişan, 400 p **11995 lei, Anecdote despre mari personalităţi. Dicţionar, 28,**
9995 lei; **. ,_, ,**
Somadeva, **Vetalapanciavimsati (Cele ale demonului),** 192 p., **6495 lei;** 5 ,ei;
Paul Lieckens, **Efectul de pu-amida, 176** ^ ^ *Jennv Randles,* **înconjuraţi de ?^-"£ istoriei** *Paul Ştefănescu,* **Enigme neelucidate ale**
9495 lei;
Iei; **2**

CĂRŢILE ESENŢIALE ALE OMENIRII

d

OCEAT1UL POVEŞTILOl

Capodoperă a literaturii indiene, datorată poetului Somadeva (sec. XI), OCEANUL POVEŞTILOR reprezintă una dintre cele mai frumoase şi mai captivante cărţi ale umanităţii.
Stilul alert, intriga savant elaborată, desfăşurarea

dramatică, plină de suspans, amestecul familiar al fiinţelor fantastico-mitologice în curgerea acţiunii, filonul filosofico-moral implicat, polivalenţa semnificaţiilor dau lucrării o rezonanţă aparte.
Tradusă demult în limbile de mare circulaţie, ea îmbracă deabia acum haina expresiei româneşti.

SAECULUM 1.0. VESTALA